

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204676

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

. . .

Title

This book should be returned on or before the date
last marked below.

శ్రీ ర క్తు

శ్రీలలితామ్బికాయైనమః

శ్రీమదిందరారమణాంకావతార శ్రీవేదవ్యాస ప్రణీతః

శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణోత్తర ఖణ్డాన్తర్గతమ్

శ్రీదేవీవ్యవచిత్రచరిత్రాభిరమ్

పఠనశ్రవణ తత్పఠజనతాసకలసమీహితప్రదాన

కల్పద్రుమా యమాణం

శ్రీ లలితా పా ఖ్యా నమ్

గౌరవ మార్చి శ్రీపుష్పాక్ష వేంకటరాయవర్య

ముద్రిత గ్రంథమనుస్మత్య వరహాపురాగ్రహార నివాసినా

జనస్వామి లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిణా

దుర్ముఖనామ సం॥ హేమంతే కొల్లూరుగ్రామస్థ

శ్రీ అజంతా ముద్రణాలయే ముద్రాపితం సత్

విజయతేరమ్

[ప్రాపణవ్యయం ప్రత్యేకం]

[వీతస్మ్యుల్యం రు 5-0-0]

ఈ గ్రంథ ముద్రణకు ద్రవ్య దాతలు

1. చివుకుల కృష్ణయ్యగారు విజయవాడ రు. 25-0-0
2. మాధవధనలక్ష్మీరైస్ మిల్లువారు వేమూరు 25-0-0
3. కన్నెగంటి అంజయ్యగారు వరహాపురం 25-0-0
4. జంధ్యాల లక్ష్మీకాంతమ్మగారు తెనాలి 25-0-0
5. గుంటుపల్లి రంగనాయకమ్మగారు వరహాపురం 25-0-0
6. శ్రీవేంకటేశ్వర రైస్ మిల్లువారు వేమూరు 25-0-0
7. నాగళ్ళ వెంకటకృష్ణయ్యగారు వరహాపురం 25-0-0
8. వేమూరి పూర్ణచంద్రరావుగారు కొల్లూరు 25-0-0

గ్రంథ ప్రాప్తిస్థానం:

జనస్వామి లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

(వయా) తెనాలి

వరహాపురం అగ్రహారం

2. జె. శ్రీపతిశాస్త్రి

హైదరాబాదు - 13

అంబర్ పేట పోస్టు, స్టాంపు East

2-2-1130/19

ముద్రణము : శ్రీ ఆజంతా ఆర్ట్స్ ప్రింటర్స్, కొల్లూరు (గుంటూరుజిల్లా)

ఉ పో ధ్వా త ము

శ్రీ చతుర్వేదాగమాది మంత్రములలో సౌభాగ్యవిద్యా పంచదశాక్షరీ మహామంత్రము మహాత్మర సైనది, మఱియు నందుబాలా, బగళా, గాయత్రీ, దుర్గా ప్రభృతి శ్రీ విద్యామంత్రములును, రామ, కృష్ణ, నారసింహ, సౌర, గాణాపత్య, శివభ, సాశ్వాది మంత్రములును, నిగూఢముగ నున్నవి. ఆ మంత్రమున కధిదేవత లలితా త్రిపురసుందరి. వ్యాస దూర్వాసాది మహర్షి లామెను నేవించిరి. శంకరాచార్యాదులు సౌందర్యలహర్యాది గ్రంథములయందు గామె ప్రభావమును వక్కాణించిరి. ఉపనిషత్తులయందును బ్రహ్మసూత్రములయందును జెప్పబడు బ్రహ్మవిద్య యీ లలితయే. చంద్రచంద్రికలవలె భిన్నముగ గోచరించినను శక్తిశక్తిమదభేదముచే నిస్తరంగ సముద్రంబువలె నేకమై పరిశివాభిన్నమై విరాజిల్లు నీ లలితామయ ప్రవృత్తయందు శక్తియనియు నివృత్తియందు శివుడనియుఁ బరబ్రహ్మమనియు శ్రుతులు చెప్పి చున్నవి. ఈ రహస్యము గురుదేవతానుగ్రహంబునఁ దెలియదగును. ఈమె బ్రహ్మాదులకును సకలస్థూల ప్రపంచమునకుఁ గారణము. దుష్టసంహార శిష్టరక్షణార్థమై చిదనలమున శ్రీచక్రాధిష్ఠాత్రయై మనోహరసగుణాకారముతోఁ బ్రభవించిన త్రిపురసుందరీచరితమును బోధించునది లలితోపాఖ్యానము.

క థా స ం గ్ర హ ము.

మహేశ్వరుఁడు కైలాసమున సభయందండగ దాక్షాయణి శివున నుష్టుఁ గొని దక్షుని యజ్ఞవాటముచేరి యాయనచే నవమానింపబడి శరీరమునువీడి పర్వతరాజునకు మేనకయందు జనించి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచుండెను. హిమవంతుఁడు నారదోపదేశమునఁ గుమార్తెను దనచటియందుఁ దపస్సు చేయు శివుని సేవకై నియమించెను. తారకాద్యసురులచే బీడితులగు దేవతలు ప్రోత్సహింప మన్నుదుఁడు స్థాణ్వాశ్రమముచేరి పార్వతీ పరమేశ్వరులకు మరులు పుట్టించి రుద్రఘోలాగ్నిచే భస్మీభూతుఁ డయ్యెను. ఆ భస్మమున భండాసురుఁడు వానివలన విశుక్రవిమంగు లుదయించిరి. భండుడు రుద్ర పారాయణచేసినవాడై శివునివలన వరములనుబొంది శూన్యకన్యగమును రాజధానిగా నొనర్చి అరువదివేల వర్షము లేకచ్ఛత్రాధిపత్యముగ సామ్రాజ్య మేలెను. ఆయన సోదరులను మల్లోకప్రాణులయందు వాయురూపమున లేజస్సులనిచ్చు రక్తద్రుక్ములుహరించిరి. బ్రహ్మాండమంతయు నిస్సర్వమైనిస్సహాయమైయుండెను. విష్ణుఁడేవతలు కామపశ్చయము నుద్ధరించునది శక్తియని దలంచి యుండాతీతుఁడగు పర శివుని కొనియాడ నాదేవుఁడు సకత్తితుఁడై

చిద్యాగము నిర్వహించెను. అందుద్భవించిన లలిత పుంసూపమున పరశివుని గల్పించి యాయనను వరునిగఁజేసి సకల గీర్వాణబృందముతో బ్రహ్మదులనుగృత్స్నజగత్తును సృష్టించెను. పాతీయు నామె తనబుద్ధినుండి యుత్పాదించిన శక్తికి శ్యామలాంబయనియు స్వాహంకార జనితమగుశక్తికి వాగాహికాంబ యనియు నామమిడి సన్నిధి నుంచుకొని వ్యవహరించుచుండెను స్వాంతవేద గామేశ్వరి మొదలగు పంచదశనిత్యా దేవతలను బాలాబగళా దుగ్గాజశక్తులను యోగినీగణమును గల్పించుకొని ఉతురంగబలముతో విజయ ముహూర్తమున భండాసురవధకై నిగ్గమించెను.

భండాసురుఁడు తనపత్నీనమున నత్యాతములుగాంచి ధైర్యమునునీడక తన పరివారముతో విచారించి యనేకాక్షోహిణీ సైన్యముతో దుర్ముచుని రణభూమికంపెను. సంస్కృతరీదేవి సైన్యముతో వానిజంపెను. దానననాయకుఁడు ఉతురంగబలముతోఁ గరుండునిఁగంప నశ్వారూఢ వానిని దునుమాడెను. రాక్షసరా జాశ్చర్యపడి సర్వప్రయోగ నిపుణుల సేనాపతుల సేపురను సైన్యమిచ్చి పంపెను. వారినందఱును నకులీదేవి గరుడారూఢుఁడు వధించెను. భండదానవుఁడు నూర్గవరప్రసాదలగు సేనాపతుల సేదపుర ములంబుతో సమరభూమి కంపెను. వారి దృష్టిప్రసారమున శక్తిసముదాయము నిశ్చేష్టిత మయ్యెను. తిగస్కరిణీదేవి యంధాస్త్రముచేఁ గన్నులుగప్పి సేనాపతుల నందఱును హతముచేసెను. రాక్షసవిభుఁ డాశ్చర్యముతో సోదరుఁడగు విమంగుని పదునైదుగురు సేనాపతులతో సమరభూమి కంపెను. కామేశ్వరి భగమాలిని ప్రభృతి నిత్యాదేవతలు పదునైదుగురు పదునైదు సేనాపతులను క్రమముగ దునుమాడి విమంగు నెదుర్కొన వారిజవమును సహింపఁజాలక వాడు శూన్యకేసగరమునకుఁ బాటిపోయెను.

మఱుదినమున త్రిపురసుందరీదేవి తన సైన్యరక్షణకుఁ జుట్టు వహింప ప్రాకారమును గల్పింపఁజేసి యుద్ధసన్నాహము చేసెను. నాఁడు భండపుత్రులు ముప్పదినుండి తండ్రియొద్దే సైన్యములతో రణభూమిఁ జొచ్చి బాంబుచే మడసిరి. పుత్రశోకివ్యాకులఁడగు భండాసురు నోదార్పి విశుత్రుఁడు విఘ్నయంత్రమును శక్తికటకమున విసరివేసెను. దాని ప్రాభవమున శ్రీదేవి సైన్యమంతయుఁ బరస్పరానురాగమును వీడి మహారాణి మర్యాదలను నిల్లత్వముచేయు ప్రసంగములు చేయుచు నిద్రాధీనమగుచుండెను. వాగాహికామల లీలవృత్తాంతమును విన్నవింప నాలలిత కామేశ్వరుని గన్నులారఁగాంచి మంచహాస మొనర్చెను. ఆ మందిహాసకాంతుల

నుండి గజముఖుఁ డుదయించి విఘ్న యంత్రమును భేదించి విశుక్ర పేరితుఁడగు గజాసురుని సంహరించెను. శ్రీదేవి సంతసమునఁ బ్రథమపూజాస్థానము గజాననున కొసంగెను.

మూడవదివమున విశుక్ర విషంగులు రాజాజ్ఞకొని మేనల్లుండఁ బది మందిని సేనాపతులుగ జేసికొని సమరరంగమునకు వచ్చిరి. మహారాణి సెలవు లైకొని శక్తివైద్యముతో మంత్రిజీదండనాథులు రథారూఢులై యుద్ధభూమిఁ జొచ్చిరి. ఉభయవైద్యములు పోరుదుండ విశుక్రుఁడు తృప్తాస్త్రమును బ్రయోగించెను. దానిచే శక్తివైద్యము దప్పిగొని దూలిపోవుచుండెను. దండ నాథ సుధానింపువు నాహ్వనించి వారి దప్పివీర్చి రణసన్నద్ధురాలాయెను. సాయంతనమునకు శ్యామలాదేవి విశుక్రుని, వారాహిదేవి విషంగుని, వైద్య ముతోఁ జంపిరి నాల్గవదివమున భండదానవుఁడు సోదరులకై వగచివగచి ధైర్యముతో నేకు లలితాకంఠ రక్తముచేఁ బుత్రభ్రాతృకోకవహ్నిని జ్వల్లునని శిష్టవైద్యముతో రణరంగమునఁ బ్రవేశించెను. లలితాదేవియును సవైద్యముగ యుద్ధభూమిఁ జేరెను. పరస్పర జయకాంక్షతో ఘోరముగ లలితాభండ దానవులు పోరుదుండిరి దానవప్రభువు మహాసురాస్త్రమును బ్రయోగింప ముక్తైటభమహిషాసుగ్గది రాక్షసులు వెలువడి శక్తిసేనను బాధించు చుండిరి. దుగ్గాదేవి దేవ్యసజ్జవడసి వారివందలను దునుమాడెను. మరల భండుఁడు హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపు మున్నగు రాక్షసపీఠుల నాహ్వనింప శ్రీదేవి కరసంఘములనుండి మత్స్యని దళావతారమూర్తు లుదయించి వారిని సంహరించిరి. ఆస్త్రప్రత్యస్త్రములతోఁ బోరిపోరి తుట్టతుడకు లలితాదేవి కామేశ్వరాస్త్రమును బ్రయోగించెను. ఆ యస్త్రాగ్ని భండాసురుని తూన్యక సగరముతోఁగూడ దహించెను. ఇట్లు నాల్గదివములు యుద్ధముచేసి లలితాదేవి దేవకార్యమును సిగ్గింపఁజేసెను. సురలు లలితాదేవిని స్తుతించి కామునుజ్జీవి తుని జేయఁగోరిరి. కోరికలీడెచ్చుతల్లి కటాక్షవీక్షణమున కాముఁడుజ్జీవితుడై స్థావ్యాశ్రమముచేరి పార్వతీ పరమేశ్వరులకుఁ బరస్పరానురాగ ముదయింపఁ జేసెను. ఈశ్వరుఁడు సప్తక్షుల రాయబారముతోఁ బార్వతీనిఁ బరిణయ మాడెను. ఆ దంపతులకుఁబుట్టిన స్కందుఁడు పెద్దయై తారకాసురుని సంహ రించి దేవసేనను వివాహమాడి కైలాసమున నుండెను. మవృథుఁడు దేవ కార్యమును నిర్వహించి శ్రీనగరమున శ్రీదేవిని సేవించుచుండెను.

శ్రీనగరములు పదునాఱు. అవి నిత్యానామములతోఁ బ్రసిద్ధిపొంది నవి. ఈ నగరములకుఁ గోటలు తోటలు గలవు. అందుఁ గదింబవనవాఁగి

యందు మాతంగమహర్షి కుదయించిన శ్యామలాదేవి స్వసమానశక్తులతో గాన మొనర్చుచుండును. సాలముల చివఁచింతామణి గృహము, నద్దాని యందు బాలాంబతోపరశివాంక నిలయమై లలితాంబ విరాజిల్లుచున్నది.

ఉపాఖ్యాన ఫలము,

ఈ లలితోపాఖ్యాన గ్రంథమును బూజించిన స్వార్థిష్టములు దొలగును దేవతలందఱు లలితాష్టమూర్తులగుటచే నన్ని పక్షములందును బరింపఁ దగినది. ఈ గ్రంథపారాయణము కోటి సప్తశత్రీ పాఠముతో సమానము.

గ్రంథ వైశిష్ట్యము

ఈ గ్రంథమున నలుబదిరెం డధ్యాయములు గలవు. “తస్మాద్వాత్త్రింశతకాశాస్త్రం బ్రహ్మాండోద్భవకీర్తితం” అని ఫలసతియందుఁ గాననచ్చుటచే “ఆనందచిన్మయం” అను శ్లోకముతో బ్రారంభింపఁబడిన పదునొకండవ యధ్యాయమునుండి పారాయణయోగ్యమని తోచినను కథాప్రాణమనఁదగు లలితా సప్తాషేకము మహాయాగ్రకమము లలితాస్తకము. లలితా కామేశ్వరల కళ్యాణము, (నాటవ యధ్యాయమునుండి పదియవ యధ్యాయము వఱకును) గల చరిత్ర త్రోసిరాజుకుట న్యాయము కాదు. మహేశయు లారా! భగవద్వివ యముతోఁ బాటాష్టవాక్కునందు వైశిష్ట్యమున్నదని గ్రహించి బాలరామాయణమువలె నీ ముదధ్యాయములును బఠనీయగ్రంథమునఁ జేర్చుగాక!

ముద్రణము:- వేమూరు గ్రామమున చైత్ర బ 30 నాడు బ్రహ్మీభూతులగు కురుగంటి వెంకటరమణ (పిచ్చయ్య) కాశ్మీగారి కయంతుత్సవమున సమావిష్టులైన భక్త శిష్యబృందములలో నొకరగు శ్రీ జంధ్యాల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యకాస్తుల్లగా రీ గ్రంథప్రాశస్త్యమును శ్రీమద్గూర్వాసముని విరచితార్యాద్విశిష్టోత్తర గహస్యము నుపన్యసించి ముద్రణకై బురికొల్పిరి. నాడు సభ్యులిచ్చిన యుత్సాహమున యీగ్రంథమును ముద్రింపింప సంకల్పించితిని. ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాపరిషత్కార్యదర్శి శ్రీ చివుకుల సుబ్బరాయకాశ్మీగారు మాప్రోత్సాహమున వ్రాసిపంపిన విపులరచనను సంగ్రహించి ప్రకటించడమైనది. గ్రంథమునాదరించి ప్రచారముచేయు బాధ్యత శ్రీవారి శిష్యబృందమునకే గాక యాస్తిక మహేశయులందఱియందును గలదు

దుర్ముఖి సం॥ మాఝిర బ గే లు.

విపశ్చిద్విధేయుఁడు

జనస్వామి లక్ష్మీనృసింహకాశ్మీ

విషయ సూచిక.

పుటసంఖ్య

1. అగస్త్యంప్రతి హయగ్రీయ కృత హితోపదేశః
- 4 హయగ్రీవంప్రతి అగస్త్యకృత దేవీప్రాదుర్భావాదిప్రశ్నః
5. ఇంద్రంప్రతి దూర్వాసదంతికాపః
7. ఇంద్రబృహస్పత్యోర్ధర్మార్ధర్మ సంవాదః
11. ద్విజవర్మనామః కిరాతో పాఖ్యానమ్
17. మద్యపానవోషితత్రాపయశ్చిచ్ఛిచారః
- 19 బృహస్పతింప్రతిఇంద్రకృతా గమ్యగమన తత్రాపయ శ్చిచ్ఛాదిప్రశ్నః
23. అభోజ్యవస్తువిచారః
25. బృహస్పతింప్రతిఇంద్రకృతస్వాప దుత్పత్తి తత్రాపయశ్చిచ్ఛాదిప్రశ్నః
29. అమృతమథవమ్
33. శ్రీవిష్ణోర్మోహినీకూపావతారః
41. భిక్షాసురోత్పత్తిః
45. భిక్షాసురపట్టాభిషేకాదిః
47. విష్ణుకృతమాయాపుష్పే
52. లలితాస్తవరాజః
57. దేవీదర్శనాయ బ్రహ్మద్య గమనమ్
- 59 శ్రీకామేశ్వరవిర్భావః
61. శ్రీలలితామ్బికాకామేశ్వర యో ర్వివాహః
63. శ్రీలలితామ్బికాపట్టాభిషేకః

పుటసంఖ్య

67. సతీదేవ్యా దక్షాధ్వర ప్రవేశః
74. సతీదక్షయోఃపరస్పర నిష్ఠుర సంవాదః
77. సతీదేవ్యా స్వదేహత్యాగః
80. మేనకాయాం పార్వతీ ప్రాదుర్భావః
82. పార్వత్యాః పాదాదివర్ణనమ్
85. దక్షాధ్వరధ్వంసప్రారంభః
87. వీరభద్రోత్పత్తిః
- 90 విష్ణువీరభద్రయో ర్యుద్ధమ్
93. దక్షసతీకృతస్తుతిః
95. దక్షకృతస్తుతిః
96. హిమవత్తంప్రతినారదాగమనమ్
- 99 హిమవత స్థావరస్థావరశ్రమగమనమ్
103. తారకాసురకృత పీడాధనమ్
106. తారకాసురపీడానివృత్త్యుపాయః
- 109 ఇంద్రమన్మథసంవాదః
- 113 రతిమన్మథసంవాదః
116. స్థావరశ్రమే వసంత విజృ మ్భణమ్
122. మన్మథస్య స్థావరశ్రమాంతః ప్రవేశః
123. గమాధిస్థ పరమేశ్వర స్వరూప వర్ణనమ్
124. మన్మథ రత్యోగీశ్వర సందర్శన సమయజనిత దశావర్ణనం
126. పార్వతీవర్ణనమ్
129. పార్వత్యా ఈశ్వర సందర్శనమ్

పుటసంఖ్య

130. ఈశ్వర విజయాయ మన్మథోద్యమః
131. ఈశ్వరస్య మన్మథవికారః
133. కామదహనమ్
135. రత్నీసలాపః
136. మన్మథస్య బ్రహ్మసాపసాప్తిః
136. భండాసురమృత్యుప్రతిః
151. భండాసురకృతస్వర్గ లోకవీడా
153. విశుక్తికృతిభూగోళవీడా
155. విమంగ్యత రచితల లోకవీడా
159. ఇంద్రావీనాం శ్రీవిష్ణు సమీప గమనమ్
161. మహాశంభుస్తుతిః
164. భండవధోపాయః
168. మహాయాగవిధానమ్
176. శ్రీలలితాప్రసాదుర్భావః
178. లలితాకృతి లగత్ప్రస్థాపిః
188. భండాసురవధా నరసింహస్థానం
200. చక్రరాజగ్రహస్యోచితాన్వయం
206. గీతిచక్ర రథపద్మోచితాన్వయం
210. కించక్ర రథపద్మోచితాన్వయం
220. శూన్యచంద్రోత్పత్తిప్రసాదుర్భావః
223. భండావీనాంయంత్రణక్రమః
230. భండాసురసేనాసన్నాహః
233. సంపత్కృతికృతదుర్మదవధః
238. అశ్వారూఢ్యాత కురుంవచనః
241. కరజ్జాది పంచసేనాపతి వధః
251. కలాహకాది సుగ్రసేనాపతివధః
261. విమజ్జాదిపలాయనమ్

పుటసంఖ్య

272. భండపుత్రవధః
284. భండాసురప్రలాపః
287. విశుక్తికృత జయవిఘ్నయంత్రః
292. గణేశ్వరపరాక్రమః
295. విశుక్తివివర్జనః
301. సురాసింధ్యావిర్భావః
307. శ్రీలలితాభండాసురయుగమ్
314. దుర్గావిర్భావః
321. భండాసురవధః
323. బ్రహ్మాదికృతలలితాస్తుతిః
328. పునర్మదనప్రసాదుర్భావః
334. శ్రీగరనిర్మాణమ్
343. మాతృజ్యోన్వాజననమ్
344. లోహాదిసప్తకాల రక్షకనామాని
351. రత్నసాలలక్షణాది
353. రుద్రాలయ సుదనశేషనామాని
370. మహాపద్మానందవర్ణనమ్
381. చింతామణి స్పృహంతిరవర్ణనమ్
391. గృహరాజాంతిక వచనం
400. మంత్రరాజిత్యాధనాదిక వచనమ్
409. ఫలప్రతుః

స్థానిత్య పరిశోధన పత్రిక

పేజీ	పంక్తి	శుద్ధ
1	8	తేవ్యభి
3	18	నస్తో
3	21	అవాప్యతి
5	19	అధిరుహ్య
6	1	న్నంతరె
9	3	చాయుతం
9	3	ప్రవదన్తి
9	12	పచమానో
9	16	తద్విధా
10	6	తదా
11	5	యజ్ఞేన
11	5	సిన్ధ్యతి॥ ఇంద్రః॥
11	7	వద॥ బృహస్పతిః
14	12	మహాజనః
14	21	శృణ్వంత
15	14	భోగార్థ
16	2	స్త్రేయనో
18	20	హింసాది
22	22	నిషిత్తో
35	1	మానత, మోహి
41	16	హయగ్రీవః
42	13	తుష్టోఽసి
43	1	విశ్వస్య
43	16	పౌరీరాధ
43	19	మనుభృతం
44	15	ప్రభః
45	19	నియంతో
49	9	గమనం
51	16	దృష్ట్వా
56	6	నమోఽస్తు

58	10	ప్రాకార
58	16	సనసభాం
59	20	నీలలోహితః
60	2	సర్వాణి
62	13	సహజ
65	20	సద్భావ
73	6	సుపన్
74	17	బన్ధు
75	13	భిక్షు
75	14	ఇత్యైద్యైఃపరు
75	15	జామాత్య
76	10	ద్విశ్వం
76	12	అహో
77	16	జగన్నాథపార్శ్వ
81	8	భవనే
87	17	జగత్ప్రియం
89	1	పలాయితాః
97	14	సదృశో
98	15	గిరే
91	17	ఘూర్ణమాన
99	6	మూర్ధనస్య !
101	4	కిశ్చేద్రూఢ
101	6	ప్రవేశ
102	13	ప్రణమ్య
103	3	కుశాస్థారి
104	6	అనుప్రాప్త
105	10	జగత్ప్రియం
106	2	చుకుక్
107	13	దుష్టోఽసి
108	19	స కుమారో
111	6	చణ్డదో

పేజీ	పంక్తి	శుద్ధ			
120	1	సుమనో	218	15	ఇరిదేవీ
125	8	ప్రమాదను	247	6	ధృషితా
126	8	భీత్యామలితా	286	13	బద్ధభిః
128	14	శృంగార	293	21	యద్య
132	5	ద్రుప్తి, లస	304	2	నిర్విఘ్నతం
137	20	స్పృహలోకం	311	21	కోణ్వలా
138	16	ర్థ, కేసరో	318	4	సంఘాతాక్షర
139	11	దేవాఃప	322	9	అధర్వ
142	4	బలాధర్మణ	327	11	శ్రీలలితే
144	7	ఆత్మైక	338	8	పశ్చిసంఖ్యా
148	16	సజాభ్యాం	340	7	స్తత
151	4	వచనం	341	20	మహాపద్మా
173	1	దేవాష్టమః	343	17	స్వప్నే
175	9	సర్వాత్మన్ - నాయక	347	14	ఇష్టశీర్ష
179	13	మహాధాంశ్చ	353	4	పుణ్యవాః
181	17	మాయాసనా	353	13	ధ్యానుద్యత్య
187	14	గేయచక్ర	355	16	రత్నమయీ
192	11	చందోచ్చ్వా	37	5	చారాన్తలితా
192	15	దేవీసమానా	367	16	మరీచాద్యైః
199	11	మృతి	368	15	వరదశ
203	16	సర్వాక్షర్షిణి	374	22	నూర్యవచ్చ
206	3	భగమాలా	377	17	తవోక్తాని
108	17	కాలదణ్డ	382	11	పక్షిగ్రహ
210	10	సాలంకారాయతే	386	1	అస్తరే
210	14	జృమ్భిణీ	387	1	మాహేశ్వరీ
211	12	కాకినీతథా	390	17	మహాబుక్తా
211	13	సాకినీ డాకినీ	391	8	పశ్చాత్కామే
212	20	లలితాదణ్డ	393	20	దివ్యానా
213	4	చందోచ్చ్వా	403	9	తస్మాద
215	16	పూత్కారి - వహన్			

శ్లో॥ ధణేచ్ఛీ చక్రరాజస్థాం, దక్షిణోత్తరయోస్సదా ।
 క్యామా వాతాః సంసేవ్యాం, లలితాఘ్నం చతుర్భుజామ్ ॥

శ్రీ రస్తు

(శ్రీ) లలితాంబికాయై నమః

అథ బ్రహ్మణ్డపురాణోత్తరఖణ్డాంతర్గత

లలితోపాఖ్యానప్రపంచచ్ఛః

— అగస్త్యంప్రతి హయగ్రీవకృతహితోపదేశః —

- అస్తు వశ్రేయసే నిత్యం నస్తు వామాజ్ఞసుష్టరమ్ ।
యత స్తుతీయం విదుషాం తురీయం ప్రైపురం మహాః ॥ ౧
- అగస్త్యో నామ దేవర్షి ర్వేదవేదాజ్ఞపారగః ।
సర్వసిద్ధాంతసారణ్ణో బ్రహ్మనందరసాత్మకః ॥ ౨
- చచారాద్భుతపేతూని తీర్థాన్యాయతనాని చ ।
శైలారణ్యాపగా ముఖ్యా స్సర్వాష్టనపదానపి ॥ ౩
- తేషు తేష్యఖిలాస్తంతా నజ్ఞానతిమిరావృతాన్ ।
శిశ్నోదరపరా స్తప్త్యా చిస్తయామాస తాన్ప్రతి ॥ ౪
- తస్య చిస్తయమానస్య చరతో వసుధా మిమామ్ ।
ప్రాప్త మాసీన్మహాపుణ్యం కాశ్చీనగరమద్భుతమ్ ॥ ౫
- తత్ర వారణశైలేస్త్రి మేకామ్రనిలయం శివమ్ ।
కామాక్షీం కలిదోషఘ్నీ మపూజయ దధాత్మనాన్ ॥ ౬
- లోకహేతో దయాద్రిస్యచిస్తయానస్య ధీమతః ।
చిరకాలేన తపసా తోషితోఽభూ జ్ఞానార్దనః ॥ ౭
- హయగ్రీవాం తనూం కృత్వా సాక్షాచ్ఛిన్నాత్ర విగ్రహమ్ ।
శభ్రచక్రాక్షువలయపుస్తకోజ్జ్వలబాహుకామ్ ॥ ౮

- పూరయం స్త్రిజగత్కృత్సం ప్రభయా దేహజాతయా ।
 ప్రాదుర్భూవ పురతో మునే రమితతేజసః ॥ ౯
- తందృష్ట్యానన్దభరితః ప్రణమ్య చ ముహు మృహుః ।
 వినయావనతో భూత్వా సన్తుష్టావ జగత్పతిమ్ ॥ ౧౦
- అథోవాచ జగన్నాథ స్తుష్టోఽస్మి తపసా తప ।
 వరం వరయ భద్రం తే భవితా భూసురోత్తమ ॥ ౧౧
- ఇతి పృష్టో భగవతా ప్రోవాచ మునిసత్తమః ।
 యది తుష్టోసి భగవన్ని మే పామరజస్తపః ॥ ౧౨
- కేనోపాయేన ముక్తాస్స్య రేతన్మే వస్తుమర్హసి ।
 ఇతి పృష్టో ద్విజేనాహ దేవదేవో జనార్దనః ॥ ౧౩
- ఏష ఏవ పురా ప్రశ్న శ్శివేన రచిశో మమ ।
 అయమేవ కృతః ప్రశ్నో బ్రహ్మణామ తతః పరమ్ ॥ ౧౪
- కృశో దూర్వాసశా పశ్చాన్భవతా తు తతః పరమ్ ।
 భవద్భి స్సర్వభూతానాం గురుభూతై ర్మహాత్మభిః ॥ ౧౫
- మమోపదేశో లోకేషు ప్రథిశోఽస్తు పరాన్మమ ।
 అహమాదిర్హి దేవానా మాదికర్తా స్వయం ప్రభుః ॥ ౧౬
- సృష్టిస్థితిలయానాం తు సర్వేషామపి కారకః ।
 త్రిమూర్తి స్త్రిగుణాతీశో గుణహీనో నిరాశ్రయః ॥ ౧౭
- ఇచ్ఛావిహరీ భూతాత్మా ప్రధానపురుషాత్మకః ।
 ఏనంభూతస్య మే బ్రహ్మన్ త్రిజగద్రూపధారిణః ॥ ౧౮
- ద్విధాకృత మథా ద్రూపం ప్రధానపురుషాత్మకమ్ ।
 మమ ప్రధానం యద్రూపం సర్వభూతగుణాత్మకమ్ ॥ ౧౯
- అసరం యద్గుణాతీతం పరాశ్చరతరం మహత్ ।
 ఏకమేవ తయోర్జ్ఞాత్వా ముచ్యతే తే ఉభే కిము ॥ ౨౦

- తపోభిశ్చిరకాలోఽపై ర్యమైశ్చ నియమైరపి ।
త్యాగైర్దుష్కర్మనాశాపై ముక్తిగాద్యేన లభ్యతే ॥ ౨౦
- యద్రూపం యద్గుణయుతం తద్గుణై క్యేన లభ్యతే ।
అన్యత్సర్వం జగద్రూపం కర్మభోగపరాత్మకమ్ ॥ ౨౧
- కర్మభి ర్లభ్యతే తచ్చ తత్త్వాగేనాపి లభ్యతే ।
దుష్కరస్తు తయోస్త్యాగ స్సకలైరపి తాపస ॥ ౨౩
- అనపాయం చ సుగమం సదసత్కర్మగోచరమ్ ।
ఆత్మఫేన గుణేనైవ సతా వా ప్యసతాపి వా ॥ ౨౪
- ఆత్మైక్యమేవ యజ్ఞానం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ।
వశ్శాశ్రమవిహీనానాం పాపిష్ఠానాం నృణామపి ॥ ౨౫
- యద్రూపధ్యానమాత్రేణ దుష్కృతం సుకృతాయతే ।
యేఽర్చయన్తి పరాం శక్తిం విధినాఽవిధినాసివా ॥ ౨౬
- న తే సంసారిణో నూనం ముక్తా ఏవ న సంశయః ।
శివో వా యాం సమారాధ్య ధ్యానయోగబలేన చ ॥ ౨౭
- ఈశ్వరస్సర్వసిద్ధానా మర్థనారీశ్వరోఽభవత్ ।
అన్యేఽబ్జజముఖా దేవా సిద్ధా స్తద్ధ్యానవైభవాత్ ॥ ౨౮
- తస్మాదశేషలోకానాం త్రిపురారాధనం వినా ।
స ఘో భోగాపవగ్నౌ తు యోగపద్యేన కుత్రచిత్ ॥ ౨౯
- తస్మా న్మన్తాస్త్రసంయుక్తన్యాసపూర్వకమేణ చ ।
తస్మనా స్తద్గతప్రాణ స్తద్వాజీ తద్గతేహకః ॥ ౩౦
- తథాత్మైక్యేన కర్మాణి కుర్వం త్సిద్ధి మవాప్స్యతి ।
ఏతదహస్య మాఖ్యాతం సర్వేషాం హితకామ్యయా ॥ ౩౧
- సన్తుష్టేనైవ తపసా భవతో మునిసత్తమ ।
దేవాశ్చ మునయ సిద్ధా మనుష్యాశ్చ తథేతరే ॥ ౩౨

త్వన్మఖామౌజతో లభ్యా సిద్ధిం యాస్తు పరాత్పరమ్ ।

ఇతి తస్య వచ స్మృత్వా హయగ్రీవస్య శార్దూలః ॥ 33

ప్రణీపత్య పునర్వాక్య మువాచ మధుసూదనమ్ ।

భగవన్స్మిన్మౌనం రూపం భవతా యత్పురోదితమ్ ॥ 34

కిం విహారం కిం ప్రభావ మేతన్నే వక్తు మర్హసి ।

హయగ్రీవః—

ఏషోఽంశభూతో దేవస్య ర్హయగ్రీవో మమాపరః ॥ 35

శ్రోతుమిచ్ఛసి యద్యత్త్వం తత్సర్వం వక్తుమర్హతి ।

ఇత్యాదిశ్య జగన్నాథో హయగ్రీవం తపోనిధిమ్ ॥ 36

పురతః కుమ్భజాతస్య మునే రస్తరధీయత ।

తతస్తు విస్మయావిప్లవో హృష్టరోమా తపోధనః ॥ 37

హయగ్రీవేణ మునినా స్వాశ్రమం ప్రత్యవద్యత ॥ 38

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే, ఉత్తరఖండే, హయగ్రీవాగస్త్య

సంవాదే, లలితోపాఖ్యానే, అగస్త్యహితోపదేశ

కథనన్నామ ప్రథమోధ్యాయః

—హయగ్రీవంప్రతి అగస్త్యకృతదేవీప్రాదుర్భావాదిప్రశ్నః—

అథోపవేశయిష్యేన మాసనే పరమాద్భుతే ।

హయానన ముపాగమ్య హ్యగస్త్యో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧

భగవంత్సర్వధర్మశ్చ సర్వసిద్ధాంతైశ్చ మ ।

లోకాభ్యుదయహేతుస్యై దర్శనంహి భవాద్యశామ్ ॥ ౨

ఆవిర్భావం మహాదేవ్యా స్తస్యా రూపాస్తరాణిచ ।

విహారాణిచ ముఖ్యాని యాని విస్తరతో వద ॥ 3

హయగ్రీవః

అనాది రఙ్గులాధారా సదసత్కర్మరూపిణీ ।

ధ్యానైకదృశ్యా జ్ఞానాగ్నే విద్యాగ్నే హృదయాస్పదా ॥ ౪

ఆత్మైక్యాద్వ్యక్తి మాయాతి చిరానుష్ఠానగౌరవాత్ ।

ఆదౌ ప్రాదురభూచ్ఛక్తి ర్భృహ్మణో ధ్యానయోగతః ॥ ౫

ప్రకృతిర్నామ సా ఖ్యాతా దేవానా మిష్టసిద్ధిదా ।

ద్వితీయ ముదఃసూద్రూపం పవిత్రైశ్చైవ్యుతమథనే ॥ ౬

సర్వసమ్మోహజనక మవాఙ్మనసగోచరమ్ ।

యద్దర్శనా దసూదీశ స్సర్వజ్ఞోఽపి విమోహితః ॥ ౭

విసృజ్య పార్వతీ శ్రీఘ్రం తయా రుద్రోఽప్యనుద్రుతః ॥

తన్వాం వై జనయామాస శాస్తార మసురాద్దనమ్ ॥ ౮

అగస్త్యః

కథం వై సర్వభూతేశో వశీమన్మనశాసనః ।

అహో విమోహిణో దేవ్యా జనయామాస చాత్మజమ్ ॥ ౯

ఇన్ద్రప్రతిదూర్వాసదత్తశాపః

హయగ్రీవః —

పురామరపురాధీశో విజయశ్రీసమృద్ధిమాన్ ।

త్రైలోక్యం పాలయామాస సదేవాసురమానుషమ్ ॥ ౧౦

కైలాసశిఖరాకారం గజేన్ద్రమధిరూహ్య సః ।

చరాచరాదిలోకేషు పూజ్యమానోఽఖలైరపి ॥ ౧౧

తం ప్రమత్తం విదిత్వా వై భవానీవతి రవ్యయః ।

దూర్వాసస మథాహూయ ప్రజ్ఞాయ తదన్తికమ్ ॥ ౧౨

కన్ధజనధరో దణ్డే ధూళిఘాసరవిగ్రహః

ఉన్మత్తరూపధారీచ యయా విద్యాధరాధ్వనా ॥ ౧౩

ఏత్కీన్నరే కా లే కాచిద్విద్యాధరాగ్నా ।
 యదృచ్ఛయా గతా తస్య పురశ్చారుతరాకృతిః ॥ ౧౪
 చిరకాలేన తపసా శోషయిత్వా పరామ్బికామ్ ।
 తత్సమర్పితమాల్యం చ లభ్యా సస్తుష్టమానసా ॥ ౧౫
 తాం దృష్త్వా మృగశాబాక్షీ మువాచ మునిపుణ్డవః ।
 కుతవా గమ్యతే భీరో కుశో లబ్ధ మిదం త్వయా ॥ ౧౬
 ప్రణమ్య సా మహాత్మాన మువాచ వినయాన్వితా ।
 చిరేణ తపసా బ్రహ్మన్ దేవ్యా దత్తం ప్రసన్నయా ॥ ౧౭
 తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్యా ద్దృశ్యచ్ఛృణ్వ న్మాల్యముత్తమమ్ ।
 పుష్టమాత్రేణ సా తుష్టా దదౌ తస్మై మహాత్మనే ॥ ౧౮
 కరాభ్యాం తత్సమాదాయ కృతార్థోఽస్మీతి సత్వరం ॥
 దధౌ స్వశిరసా భక్త్యా తామువాచాతిహాస్యితః ॥ ౧౯
 బ్రహ్మదీనా మలభ్యం యత్తల్లిభిం భాగ్యశోమయా ।
 భక్తిరస్తు పదామౌభాజే దేవ్యాస్తన సముజ్జ్వలా ॥ ౨౦
 భవిష్యచ్ఛోభనాకారా గచ్ఛ సౌమ్యే యథాసుఖం ।
 సా తం ప్రణమ్య శిరసా యయా తుష్టా యథాగతం ॥ ౨౧
 ప్రేషయిత్వా స తాం భూయో యయా విద్యాధరాధ్వనా ।
 విద్యాధరవహుహస్తా త్ప్రతిజగ్రాహ వల్లకీం ॥ ౨౨
 దివ్యస్రగనులేపాంశ్చ దివ్యాన్యధరణాని చ ।
 క్వచిద్వదన్ క్వచిద్దృష్టాన్ క్వచిద్దాయన్ క్వచిద్ధనన్ ॥ ౨౩
 స్వేచ్ఛాచ్ఛివహీ స ముని ర్యయా యత్ర పురస్తరః
 స్వకరణం తతో మాలాం శక్రకాయ ప్రదదౌ మునిః ॥ ౨౪
 తాం గృహీత్వా గజహస్తే స్థాపయామాస దేవరాట్ ।
 గజస్తు తాం గృహీత్వాథ పేషయామాస భూతలే ॥ ౨౫

తాం దృష్ట్వా వేషితాం మాలాం క్రుద్ధః క్రోధనతాపసః ।
 ఉవాచ స ధృతా మాలా శిరసా తు మయార్పితా । ౨౬
 మహాదేవ్యా ధృతా మాలా బ్రహ్మద్యైః పూజ్యతేహి సా ।
 త్రైలోక్యైశ్వర్యమత్యేన భవతా హ్యవమానితా ॥ ౨౭
 త్వయా యచ్ఛాసితం లోకం స దేవాసురమానుషమ్ ।
 అశోభిత మతేజస్కం మమ శాపా ద్భవిష్యతి ॥ ౨౮
 ఇతి శస్త్రా విసీతేన తేన సంపూజితోపి సః ।
 తూష్ణీమేవ యయా బ్రహ్మ న్భావికార్య మనుస్మరన్ ॥ ౨౯
 విజయశ్రీ స్తతస్తస్య దైత్యలోకమథాన్వగాత్ ।
 నిత్యశ్రీ ర్నిత్యపురుషం వాసుదేవ మథాన్వగాత్ ॥ ౩౦
 ఇద్దోపి స్వపురం గత్వా సర్వదేవమన్వితః ।
 విషణ్ణచేతా నిశ్శీక శ్చిన్తయామాస దేవరాట్ ॥ ౩౧
 అథామరపురే దృష్ట్వా నిమిత్తా న్యశుభానిచ ।
 బృహస్పతిం సమాహూయ వాక్యంచైత దువాచహ ॥ ౩౨

ఇన్ద్రియహస్పత్యోర్ధర్మాధర్మసంవాదః

భగవంత్సర్వధర్మజ్ఞః త్రికాలజ్ఞానకోవిద ।
 దృశ్యస్తేంద్రప్రపూర్వాణి నిమిత్తాన్యశుభాని సః ॥ ౩౩
 కిం ఫలాని చ తాని స్యురుచాయోవాధ కీదృశః ।
 ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా దేవేష్టస్య బృహస్పతిః ॥ ౩౪
 ప్రత్యువాచ తతో వాక్యం ధర్మార్థసహితం శుభమ్ ।
 కృతస్య కర్మణో రాజన్ కల్పకోటిశ్చైతరపి ॥ ౩౫
 ప్రాయశ్చిత్తోపభోగాభ్యాం వినా నాశో న జాయతే ।
 దేవరాజః -

కర్మ వా కీదృశం బ్రహ్మన్ ప్రాయశ్చిత్తం చకీదృశమ్॥

తత్సర్వం శ్రోతు మిచ్ఛామి తన్నో విస్తరతో వద।

బృహస్పతిః -

హననస్తేయహింసాశ్చ పాన మన్యాజ్ఞనారతిః ॥ 32

కర్మపశ్చాన్నిధం ప్రాహు ధుష్కృతం ధరణీతలే ।

బ్రహ్మక్షత్రియవిట్పూర్ణదగోతురజ్ఞఘరోష్ట్రకాః ॥ 33

చతుష్పదో-ణ్ణజాబ్జాశ్చ తిర్యగ్భోచ్యనస్థికా స్తథా ।

అయుతం చ సహస్రం చ శతం దశ తథా దశ ॥ 34

దశపశ్చత్తిరేకార్థ మానుపూర్వాద్విదఘంభవేత్ ।

బ్రహ్మక్షత్రవిశాం స్త్రీణా ముక్తార్థోపాద మాచరేత్ ॥ 35

పితృమాతృగురుస్వామిపుత్రాణాం నాస్తి నిష్కృతిః ।

గుర్వాజ్ఞయా కృతే పాదం తదాజ్ఞోల్లఘ్ననేర్ధకమ్ ॥ 36

దశబ్రాహ్మణభృత్యర్థ మేకం హన్యాద్విజం నృపః ।

శతబ్రాహ్మణభృత్యర్థం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణంతు వా ॥ 37

పశ్చబ్రహ్మవిదా మర్థే వైశ్యమేకం తు దణ్డయేత్ ।

వైశ్యం దశ విశామర్థే విశం వా దండయేత్ తథా ॥ 38

తథా శతవిశామర్థే ద్విజ మేకంతు దండయేత్ ।

శూద్రాణాం తు సహస్రార్థే దణ్డయేద్బ్రాహ్మణం తు వా ॥

తచ్ఛతార్థేతు వా వైశ్యం తద్దశార్థేతు శూద్రకమ్ ।

బన్ధనాం చైవ మిత్రాణా మిష్టార్థేతు త్రిపాదకమ్ ॥ 39

అర్థం కశత్రపుతార్థే స్వాత్కార్థే తు న కించన ।

ఆత్మానం హస్త మారభ్యం బ్రాహ్మణం క్షత్రియం విశమ్ ॥ 40

గాం వాతురంగ మన్యం వా హత్వా దోషై ర్నలిప్యతే ।

ఆత్మజాయాత్మజభృతృబంధూనాంతు ద్విజోత్తమ ॥ 41

క్రమార్దశగుణో దోషో రక్షణే చ తథా ఫలమ్ ॥ ౪౭౫
 దేవద్విజశ్రోత్రియవేదవిద్వ్రతీ వేదాంతవిద్వేదవిదాం వినాశే ।
 ఏకద్విపంచదశతద్దశచాయతంచలక్షంచనిష్ఠృతిరితి ప్రవత్తిసన్తః
 తేషాం చ రక్షణవిధౌ చ కృతేషి దానే

పూర్వోద్వితోత్తర గుణం ప్రవదన్తి పుణ్యం ॥
 తేషాంచ దర్శనవిధౌ నమనేచ కార్యే
 శుశ్రూషణే విచరతాం సదృశం చ పుణ్యమ్ ॥ ౪౭౬

సింహవ్యాఘ్రమృగాదీని లోకహింసాకరాణితు ।
 నృపో హన్యాచ్చ సతతం దేవార్థే బ్రాహ్మణార్థకే ॥ ౪౭౭
 ఆపత్స్వాత్మార్థోవాపి హత్వా సేధ్యాని భక్షయేత్ ।
 నాత్మార్థం పాచయేదన్నం నాత్మార్థం పాచయే త్పశూన్ ॥
 దేవార్థే బ్రాహ్మణార్థేవా పచమోనో న లిప్యతే ।
 పురా భగవతీ మాయా జగదుజ్జీవనోన్ముఖి ॥ ౪౭౮

ససర్జ సర్వదేవాంశ్చ సదైవాసురమానుషాన్ ।
 తేషాం సంరక్షణార్థాయ పశూనపి చతుర్దశ ॥ ౪౭౯

యజ్ఞాంశ్చ దద్విధానాని కృత్వా వైనా నువాచహ ।
 యజధ్వం పశుభిర్దేవాన్ విధినా వైవ మానవాః ॥ ౪౮౦

ఇష్టాని వః ప్రదాస్యన్తి తుష్టాస్తే యజ్ఞభావితాః ।
 ఏవం ప్రవర్తితం చక్రం నానువర్తయతీహ యః ॥ ౪౮౧

దరిద్రో నారకశ్చైవ భవే జన్మని జన్మని ।
 దేవతార్థేచ పిత్రార్థే తథేవాభ్యాగతే గురౌ ॥ ౪౮౨

మహదాగమనేచైవ హన్యాన్మేధ్యాన్పశూన్జిజః ।
 ఆపత్సు బ్రాహ్మణో మాంసం మేధ్య మశ్నస్నదోషభాక్ ॥
 విహితాని తు కార్యాణి ప్రతిషిద్ధాని వర్జయేత్ ।
 పురాభూద్యవనాశ్వస్య దేవతానాం మహాక్రతౌ ॥ ౫౮
 మమాయమితి దేవానాం కలహ స్సమజాయత ।
 తథా విభక్త్య దేవానాం మానుష్యాంశ్చ పశూనపి ॥ ౫౯
 నిభక్త్యైకైకశః ప్రాదాద్భ్రహ్మ లోకపితామహః ।
 తతస్తు పరమా శక్తి ర్భూతసంక్లుప్తహయినీ ॥ ౬౦
 కుపితా భూత్తతో బ్రహ్మ తామువాచ నయాన్వితః ।
 యే విభక్తాస్తు పశవో దేవానాం పరమేశ్వరీ । ౬౧
 తే సర్వే తావకా స్సన్తు భూతానాం తవ తృప్తయే ।
 ఇత్యుక్త్వా స్తద్గర్భే తేహం పుర ఏవ పితామహః ॥ ౬౨
 తదుక్తేనైవ విధివా చకార సుమహాక్రతున్ ।
 ఇయాజచ పరాం శక్తిం హత్వా మేధ్యాన్పశూనపి ॥ ౬౩
 తత్తద్విభాగో వేదేషు ప్రోక్తత్వాదిహ నోదితః ।
 స్త్రియశ్శూద్రాస్తథా మాంస మాదద్యుర్భాహ్మణీంవినా ।
 ఆపత్సు బ్రాహ్మణీవాపి భక్షయే ధుర్వనశ్చయా ।
 శివోద్భవమిదం పిణ్డ మత్యర్థం శివతాం గతమ్ ॥ ౬౪
 ఉద్భుధ్యస్వ పశో త్వం హి నాశివ స్త్వం శివోహ్యసి ।
 ఈశ స్సర్వచక్తూర్తా ప్రభవః ప్రళయ స్తథా ॥ ౬౫
 యతో విశ్వాభికో రుద్ర స్తేన రుద్రోసి నై పశో ।
 అనేన తురగం గాం వా గజోష్ఠిమహిషాదికమ్ ॥ ౬౬

ఆత్మార్థం వా పరాధం వా హత్వా దోషై ర్నలిప్యతే
 గృహనిష్ఠకరాన్వాపి నాగాఖిలవృశ్చికాః ॥ ౧౮
 ఏతద్దృశ్యశ్రమస్థానాం క్రియాఫల మభీప్సతామ్ ।
 పశుయజ్ఞో నచాన్యేషా మిష్టాపూర్తికరం భవేత్ ॥ ౧౯
 జపసోమార్చనాద్యైస్తు తేషా మిష్టం హి సిద్ధ్యతి ।
 భగవంత్సర్వ మాఖ్యాతం హింసాఘస్యతు లక్షణమ్ ॥ ౨౦
 స్తేయస్య లక్షణం కింవా తస్యే విస్తరతో వద ।
 పాపానా మధికం పాపం హననం జీవజాతినామ్ ॥ ౨౧
 ఏతస్మాదధికం పాపం విశ్వస్తే శరణం గతే ।
 విశ్వస్య హత్వా పాపం తం శూద్రం వాప్యస్త్యజాతికమ్ ॥
 బ్రహ్మహత్యాధికం పాపం తస్మాన్నాస్త్యస్య నిష్క్రుతిః ।
 బ్రహ్మజ్ఞస్య దరిద్రస్య కృచ్ఛాగ్నితథనస్యచ ॥ ౨౩
 బహుపుత్రకశత్రస్య తేన జీవేతు మిచ్ఛతః ।
 తద్ద్రవ్యస్తేయదోషస్య ప్రాయశ్చిత్తం న విద్యతే ॥ ౨౪
 విశ్వస్తద్రవ్యహరణం తస్యాప్యధిక ముచ్యతే ।
 విశ్వస్తో వా ప్యవిశ్వస్తో న దరిద్రధనం హరేత్ ॥ ౨౫
 తతో దేవద్విజాతీనాం హేమరత్నా వహారకమ్ ।
 యో హన్యాదవిచారేణ సోఽశ్వమేనఘం లభేత్ ॥ ౨౬

ద్విజవర్మనామక కిరాతోపాఖ్యానమ్

అత్రైవోదాహరంతీమ మితిహాసం పురాతనమ్ ।
 రహస్యాతిరహస్యం చ సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౨౭

పురా కాశీపురే జాతో వజ్రాఖ్యోనామ చోరకః ।
 తస్మిన్ పురవరే రమ్యే సర్వైశ్వర్యసమన్వితాః ॥ ౭౮
 సర్వే నీరోగిణో దాంతా సుఖినో దయయాన్వితాః ।
 సర్వైశ్వర్యసమృద్ధేస్మిన్నగరే స తు తస్కరః ॥ ౭౯
 స్తోకస్తోకక్రమేనైవ బహుద్రవ్యమపాహరత్ ।
 తదరణ్యేవటం కృత్వాస్థాపయామాస లోభతః ॥ ౮౦
 తద్గోపనశిలాధాయ తస్మిన్ దూరం గతే సతి ।
 కిరాతః కశ్చిదాగమ్య తం దృష్ట్వాతు దశాంశతః ॥ ౮౧
 జహరావిదిత స్తేన కాన్తభారం యయా వహన్ ।
 సోపి తచ్ఛిలయాచ్ఛాద్య మృద్ధి రాపూర్య యత్నతః ॥ ౮౨
 పునశ్చతత్పురం ప్రాయాద్వజోపి ధనతృప్తయా ।
 ఏవం బహుధనం హృత్వా నిచిక్షేప మహీతలే ॥ ౮౩
 కిరాతోపి గృహం ప్రాప్య బభాషే ముగితః సియామ్ ।
 మయా కాన్తం సమాహుతం గచ్ఛతా పథి నిర్జనే ॥ ౮౪
 లబ్ధం ధనమిదం భీష సమాదత్స్వ ధనార్థిని ।
 తచ్చుత్వా తత్సమాదాయ నిధాయాభ్యస్తరే తతః ॥ ౮౫
 చిత్తయన్తీ తతో వ్యాధ మిదం వచన మబ్రవీత్ ।
 నిత్యం సజ్చరతే విస్తో మామకానాం గృహేషు యః ॥ ౮౬
 మాం విలోక్త్యైవ మచిరా ద్భహుభాగ్యవతీ భవేత్ ।
 చాతుర్వర్ణ్యాసు నారీషు సేయం చేదాపవస్థభా ॥ ౮౭
 కింతు భిల్లే కిరాతే చ శైలూషే చాన్యజాతికే ।
 లక్ష్మీ ర్నతిస్థతి చిరం శాపా ద్ద్వల్భికజన్మనః ॥ ౮౮

తథాపి బహుభాగ్యానాం పుణ్యానామపి పాత్రిణీ ।
 దృష్టపూర్వం తు తద్వాక్యం న కదాచిద్వృథా భవేత్ ॥
 అథవాత్మప్రయాసేన కృచ్ఛాద్దృష్టభ్యతే ధనమ్ ।
 తదేవ తిష్ఠతి చిర మన్యద్దచ్చతి కాలతః ॥ ౯౦
 స్వయ మాగతవిత్తం తు ధర్మాధే వినియోజయేత్ ।
 కురుష్వ తేన తస్మాత్త్వం వాపీకూపానికాశ్శుభాః ॥ ౯౧
 ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా భావిభాగ్యప్రచోదితః ।
 బహూదకయుతం దేశం తత్రతత్ర వ్యలోకయత్ ॥ ౯౨
 నిర్మమేఽథ మహేష్ఠస్య ప్రాగ్భగే విమలోదకమ్ ।
 సుబహుద్రవ్యసంసాధ్యం తటాకం చాక్షుమోదకమ్ ॥ ౯౩
 దత్తేషు కర్మకారిభ్యో నిఖలేషు ధనేషుచ ।
 అసంపూర్ణంతు తత్కర్మ దృష్ట్వా చింతాకులోఽభవత్ ॥ ౯౪
 తం చోరం చక్రనామాన మజ్ఞానోఽనుచరామ్యహమ్ ।
 తేనైవ బహుభా క్షిప్తం ధనం భూరి మహీతలే ॥ ౯౫
 స్తోకం స్తోకం హరిష్యామి తత్రతత్ర ధనంబహుః ।
 ఇతి నిశ్చిత్వ మనసా తేనాజ్ఞాత స్తమన్వగాత్ ॥ ౯౬
 తథైవాహృత్య తద్ద్రవ్యం తేన సేతు మపూరయత్ ।
 మధ్యే జలం కృతం తేన ప్రాసాదమపి శాన్తిణః ॥ ౯౭
 తత్తటాక మభూద్ద్రవ్య మశోషితజలం మహత్ ।
 సేతుమధ్యే చకారాగ్న్యం శక్కురాయతనంమహత్ ॥ ౯౮
 కాననం చ క్షయం నీతం బహుసత్వసమాకులం ।
 తేనాగ్ర్యాణి మహాహ్లాణి క్షేత్రాణ్యపి చకార సః ॥ ౯౯

దేవతాభ్యో ద్విజేభ్యశ్చ ప్రాదాత్తాని విభజ్యసః ।
 బ్రాహ్మణాంశ్చ సమామంస్త్య) దేవరాతముఖా స్పహూన్ ॥
 సంశోష్య వస్త్రహేమూద్యై రిదం వచన మబ్రవీత్ ।
 క్వవాహం వీరదస్త్రాఖ్యః కిరాతః కాశ్మవిక్రయీ ॥ ౧౦౧
 క్వవా మహాసేతుబద్ధః క్వ దేవాలయకల్పనా ।
 క్వవా క్షేత్రాణి క్షేప్తాని బ్రాహ్మణాయతనానిచ ॥ ౧౦౨
 కృపయైవ కృతం సర్వం భవతాం భూసురోత్తమాః ।
 ప్రతిగృహ్య భవంతో మే క్షేత్రాణ్యాయతనానిచ ॥ ౧౦౩
 కృతార్థం కురుత ధీమతాః సూదృశాం హి గతి ర్ద్విజాః ।
 ప్రతిగృహ్య తథైవైత దేవరాతముఖాద్విజాః ॥ ౧౦౪
 ద్విజవర్కేతి నామాస్మై తస్యై శీలవతీతి చ ।
 చక్రం స్సంతుప్తమనసో మహాత్మానో మహాజయః ॥ ౧౦౫
 తేహం సంరక్షణార్థాయ బంధుభి స్సహిహో వశీ ।
 తస్మైవ వసతిం చక్రే ముదిహో భార్యయా సహ ॥ ౧౦౬
 పురోహితాభిధానేన దేవరాతపురం త్వితి ।
 నామ చక్రే పురస్యాస్య తోషయన్నఖిలా ద్విజాన్ ॥ ౧౦౭
 తతః కాలవశం ప్రాప్తో ద్విజవర్గా జ్ఞనాసఖః ॥
 యమస్య బ్రహ్మణో విష్ణో ర్భూతా పుత్రస్య చాగతాః ॥
 అన్యోస్య మభవత్తేహం యుద్ధం దేవాసురోపమమ్ ।
 అత్రాస్తరే సమాగత్య నారదో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౦౮
 మాకుర్వస్తు మిహో యుద్ధం శృణ్యస్తు వచనం మమ ।
 అయం కిరాత శ్చౌర్యేణ సేతుబద్ధం పుర్వాకరోత్ ॥ ౧౦౯

వాయుభూతశ్చరే దేకో యావద్ద్రివ్యవతో మృతిః ।
 స బహుభ్యో హరేద్ద్రివ్యం తేహం యావ త్తథామృతిః ।
 గతేష్వఖిలదూతేషు శ్రుత్వా నారదభాషితమ్ ।
 చచార ద్వాదశాబ్దంతు వాయుభూతోఽస్తరిక్షగః ॥ ౧౧౨
 భార్యాం తస్యాహ స ముని స్తవ దోషో స కించన ।
 త్వయా కృతేన పుణ్యేన బ్రహ్మలోక మితో వజ ॥ ౧౧౩
 వాయుభూతం పతిం దృష్ట్వా నేచ్ఛస్త్రీ బ్రహ్మమద్విరమ్ ।
 నిర్వేదం పరమాపన్నా మునిమేన మభాషత ॥ ౧౧౪
 వినా పతి మహం తేన స గచ్ఛేయం పితామహమ్ ।
 ఇహ స్థాస్యే పతిర్యావ త్స్వదేహం లభతే పునః ॥ ౧౧౫
 తతస్తు యా గతి స్తస్య తా మేవానుచరామ్యహమ్ ।
 పరిహారోఽథ వా కింతు మయా కార్యంతు తేన వా ॥ ౧౧౬
 ఇతి తస్యా వచ శ్శ్రుత్వా ప్రీతిః ప్రాహ తపోధనః ॥
 బోగార్థకం శరీరం తు పత్యుః కర్మకరం తవ ॥ ౧౧౭
 మమ ప్రభావాద్భవితా పరిహారం వదామిచ ।
 నిరాహారా మహాతీర్థే స్నాత్వా నిత్యం హి సామృకమ్ ॥
 పూజయిత్వా శివం భక్త్యా కష్టమూలఫలాశనా ।
 ధ్యాత్వా హృది మహేశానం శతరుద్రమనుం జపేత్ ॥
 బ్రహ్మహా ముచ్యతే పాపై రఘ్నోత్తర సహస్రతః ।
 పాపై రనైశ్చ పకలై ర్ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ ౧౧౮
 ఇత్యాదిశ్య దదౌ తస్యై రుద్రాధ్యాయం తపోధనః ।
 అనుగృహ్యేతి తాం నారీం తత్రైవాస్తరధీయత ॥ ౧౧౯

భర్తుః ప్రియాఢ్ధే సంకల్ప్య జజాప పరమం మనుమ్ ।

విముక్త స్తేయదోషేణ పూర్వదేహ మవాప సః ॥ ౧౨౨

తతో వజ్రాభిధశ్చోరః కాలధర్మ ముపాగతః ।

అన్యే తద్ద్రవ్యవంతోఽపి కాలధర్మ ముపాగతాః ॥ ౧౨౩

యమస్తు తాం తస్మాదహాయ వాక్యమేత దువాచహ ।

భవద్భిస్తు కృతం పాపం దైనాత్సుకృతమప్యభూత్ ॥ ౧౨౪

కిమిచ్ఛత ఫలం భోక్తుం దుష్క్రూతస్య శుభస్య వా ।

ఇది తస్య వచస్సుత్యా ప్రోచు ర్వజ్రాదికా స్తతః ॥ ౧౨౫

సుకృతస్యఫలం త్వాదౌ పశ్యాత్ త్వాపస్య భుజ్యతే ।

సన రాహ యమో యూయం పుత్రమిత్రకళత్రకైః ॥ ౧౨౬

ఏతస్యైవ బలాత్సర్వే త్రిదివం గచ్ఛత ద్రుతమ్ ।

తేఽధిరుహ్య విమానాగ్ర్యం ద్విజవర్మాణ మాశ్రితాః ॥ ౧౨౭

యథోచితఫలోపేతా స్త్రిదివం జగ్ము ర్జ్ఞానా ॥

ద్విజవర్మాణులాన్లోకా నతీత్య ప్రమదాసఖః ॥ ౧౨౮

గాణాపత్య మనుప్రాప్య క్షేలాసేఽద్యాపి మోదతే ।

ఇద్దోః :—

తారతమ్య విభాగం చ కథయస్వ మహామతే ॥ ౧౨౯

సేతుబద్ధాదికానాం చ పుణ్యానాం పుణ్యవర్ధన ॥

బృహస్పతిః :—

పుణ్యస్యార్ధఫలం ప్రాప ద్విజవర్మా మహాయశాః ॥ ౧౩౦

వజ్రః ప్రాప్త స్తదర్థం తు తదర్థేన యుతాః పరే ।

మనోవాక్కాయచేష్టాభి శ్చతుర్థా క్రియతే క్రియా ॥ ౧౩౧

విసశ్యేత్తేన తేనైవ కృతై స్తత్పరిహారకైః ।

ఇష్టః :—

ఆసవస్య తు కిం రూపం కో దోషః కశ్చనా గుణః ॥ ౧౩.౨
అన్నదోషకరం కిం తు తస్మై విస్తరతో వద ॥

బృహస్పతిః :—

వైష్టికం తాళజం కైరం మాఘాకం గుడసమ్భవమ్ ॥ ౧౩౩

క్రమాన్నూనతరం పాపం తదర్థార్థార్థత స్తథా ॥

వర్జ్య మాద్యం సదా సర్వై రాద్యయుగ్మం సృష స్త్యజేత్ ॥

తృతీయమపి వైశ్యస్తు శూద్రో ప్యాద్యద్వయం తథా ॥

తృతీయాదిత్రివర్ణానా మాసవం పేయ ముచ్యతే ॥ ౧౩౪

స్త్రీణామపి తృతీయాది పేయం స్యాద్బాహ్మణీం వినా ॥

పతిహీనా చ కన్యా చ త్యజే దృతుమతీ తథా ॥ ౧౩౫

అభర్తృసన్నిధౌ నారీ మద్యం పిబతి లోలుపా ॥

ఉన్మాదిసీతి సా ఖ్యాతా తాం త్యజే దస్త్యజామివ ॥ ౧౩౬

దశాష్టషట్చత్రస్త్ర ద్విజాదీనా మఘం భవేత్ ॥

స్త్రీణా మఘం తదర్థం స్యా త్పాదం స్యా ద్భర్తృసజ్జమే ॥

మద్యం పీత్వాద్విజోమోహత్కృచ్ఛిం చాన్ద్రాయణంచరేత్ ॥

జపేచ్ఛాయుతగాయత్రీం జాతవేదస మేవవా ॥ ౧౩౭

అమ్బికాహృదయం వాపి జపేచ్ఛుద్ధో భవేన్నరః ॥

క్షత్రియాదిత్రివర్ణానాం ద్విజాదర్థార్థతః క్రమాత్ ॥ ౧౩౮

స్త్రీణా మర్థార్థక్లృప్తిస్సాస్య త్కారయేన్వా ద్విజైరపి ॥

అస్తర్జలే సహస్రం వా జపేచ్ఛుద్ధి మవాప్నుయాత్ ॥ ౧౩౯

లక్ష్మీ స్సరస్వతీ శౌరీ చణ్డికా త్రిపురామ్బికా ॥
 భైరవో భైరవీ కాళీ మహాశాస్తాచ మాతరః ॥ ౧౮.౨
 అన్యాశ్చశక్తయ స్తాసాం పూజనే మధు, శస్యతే ।
 బ్రాహ్మణస్తు వినా తేన యజ్ఞే ద్వేదాస్తపారగః ॥ ౧౮.౩
 ఇతరే మధునా దేవీ మర్చయేయః ఫలాధీనః ।
 తన్ని వేదితమశ్నస్త ద్దదనన్యాస్తదాత్మకాః ॥ ౧౮.౪
 తాసాం ప్రభావా ద్గచ్ఛన్తి నిర్దోషాస్తే పరాం గతిమ్ ।
 కృతస్యాఖిల పాపస్య జ్ఞానతోఽజ్ఞానతోపి వా ॥ ౧౮.౫
 ప్రాయశ్చిత్త మిదం ప్రోక్తం పరాశక్తేః పదస్మృతిః ।
 అసభ్యర్చ్య పరాం శక్తం పిబే నృద్యంతు యోఽథమః ॥
 రారవే నరకేఽబ్ధాంస్తు నివసే ద్విన్యసభ్యయా ।
 భోగేచ్ఛయా యో మద్యంతు పిబతే బ్రాహ్మణాథమః ॥
 ప్రాయశ్చిత్తం ననై వాచ్యం శిలాగ్నిపతనా దృతే ।
 ద్విజో మోహన్నతు పిబే త్స్నేహద్వా కామతోపివా ॥
 అనుగ్రహేచ్ఛ మహతా మనుతాపాచ్ఛ కర్మణః ।
 అర్చనాచ్ఛ పరాశక్తే ర్యమైశ్చ నియమైరపి ॥ ౧౮.౬
 చాద్వాయతేన కృచ్ఛ్చిణ దినసంఖ్యైకృతేన చ ।
 శుద్ధ్యతే బ్రాహ్మణో దోషాన్ద్విగుణా ద్భుద్ధిపూర్వతః ॥ ౧౮.౭
 ఇతిశ్రీమద్భక్త్యుపాసనోత్తరఖండే హయగ్రీవా
 గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే హింసాద్విస్వరూప
 కథనన్నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

బృహస్పతిం ప్రతి ఇంద్రికృత అగమ్యాగమన
చత్రప్రాయశ్చిత్తాది ప్రశ్నః

ఇంద్రిః :—

అగమ్యాగమనం కిం వా కో దోషః కాచ నిష్క్రతిః ।
ఏతన్నే మునిశార్దల విస్తరా ద్వత్తు మర్హసి ॥ ౧

బృహస్పతిః :—

అగమ్యాగమనం నామ మాతృష్వస్వగురు స్త్రియః ।
మాతులస్య ప్రియాచేతి గత్వేమా నాస్తి నిష్క్రతిః ॥ ౨

మాతృసజ్లేతు యదఘం తదేవ స్వస్వసజ్లేమే ।
గురుస్త్రీసజ్లేమే తద్వ ధ్దురనో బహవ స్స్మృతాః ॥ ౩

బ్రహ్మోపదేశమారభ్య యావద్వేదాన్తదర్శనమ్ ।
ఏకేన శిష్యతే యేన స మహాగురు రుచ్యతే ॥ ౪

బ్రహ్మోపదేశ మేకత్ర వేదశాస్త్రాణ్యధైకతః ।
ఆచార్య స్సతు విజ్ఞేయ స్తథా వైకాస్తు దేశికాః ॥ ౫

గురో రాత్మాంతమేవ స్యాదాచార్యస్య ప్రియారతో ।
ద్వాదశాబ్దం చరేత్కృచ్ఛి మేకై కేతు షడబ్దతః ॥ ౬

మాతులస్య ప్రియాం గత్వా షడబ్దం కృచ్ఛి మాచరేత్ ।
బ్రాహ్మణ స్తు సజాతీయాం ప్రమదాం యది గచ్ఛతి ॥ ౭

త్రిరాత్రోపోషిత శ్శుద్ధః ప్రాణాయామశతం చరేత్ ।
కులటాం తు సజాతీయాం త్రిరాత్రా చ్ఛుద్ధి మృచ్ఛతి ॥ ౮

పశ్చాహా త్క్షత్రియాం గత్వా సప్తాహా ద్వైశ్యజామపి ।

చక్రీ కిరాత కైవర్త కర్మకారాది యోషితః ॥ ౯
 శుద్ధస్వాద్వాదశాహేన పరాశక్త్యర్చనేన చ ।
 అస్త్యజాం బ్రాహ్మణో గత్వా ప్రమాదా దబ్ధత శ్శుచిః ॥
 దేవదాసీ బ్రహ్మదాసీ స్వదాసీ శూద్రదాసికా ।
 దాస్య శ్చతుర్విధాః ప్రోక్తా ద్వే చాద్వే క్షత్రియాసమే ॥
 అన్యా వైశ్యాంగనాతుల్యా తదన్యా హీనజాతివత్ ।
 ఆత్మదాసీం ద్విజోమోహా దుక్తాన్ధం దోష మాఘ్నయాత్ ॥
 స్వస్త్రీ మృతుమతీం గత్వా ప్రాజాపత్యం చరే ద్వితమ్ ।
 ద్విగుణేన పరాం నారీం చతుర్భిః క్షత్రియాన్యనామ్ ॥ ౧౩
 అష్టభి ర్వైశ్యనారీం చ శూద్రాం షోడశభి స్తథా ।
 ద్వాత్రింశతా సంకరజాం వేశ్యాం శూద్రామినాచరేత్ ॥
 రజస్వలాం తు యో భార్యాం మోహతో గన్తుమిచ్ఛతి ।
 స్నాత్వాస్యవస్త్రసంయుక్త ఉక్తార్థేనైవ శుద్ధ్యతి ॥ ౧౪
 ఉపోష్య దిన మాసాయం స్నాత్వా దేవీం ప్రపూజయేత్ ।
 తథైవాన్యాజ్ఞనాం గత్వా తదుక్తాన్ధం సమాచరేత్ ॥ ౧౫
 పిత్రో రనుజ్ఞయా కన్యాం యో గచ్ఛేద్విధినా వినా ।
 త్రిరాత్రోపోషణా చ్చుద్ధి స్తామేవోద్వాహయే త్తతః ॥ ౧౬
 కన్యాగస్తాతు యోస్యస్మై దత్తాం పశ్చాత్తు గచ్ఛతి ॥
 పిత్రో రనుజ్ఞయా సార్థం త్రిదినేన విశుద్ధ్యతి ॥ ౧౭
 జ్ఞాతః పితృభ్యాం యో మాసం కన్యాభావేతు గచ్ఛతి ।
 అన్యోఽథాం తాం తతో గత్వా ప్రాణాయామ శతేన తు ॥ ౧౮

ఏకేన సజ్జతాం జ్ఞాత్వా యోష్యస్మై సంప్రయచ్ఛతి ।

వృషల స్సతు విజ్ఞేయ సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥ ౨౦

జ్ఞాతః పితృభ్యాం యో గత్వా షరోధాం తద్వినాశనే ।

విధవా జాయతే సేయం పూర్వగన్తార మాఘ్నయాత్ ॥ ౨౧

అనుగ్రహన్ద్విజాతీనా ముద్వాహవిధినా తతః ।

తయా కర్మాణి కుర్వీత శౌతస్మార్తాదికాని చ ॥ ౨౨

అనుగ్రహన్ద్విజాతీనా ముద్వాహవిధినా తతః ।

తయా కర్మాణి కుర్వీత శౌతస్మార్తాదికాని చ । ౨౩

ఆదా పుద్వాహితా వాపి తద్వినాశేనసృజతా ।

భోగైకసాధనా సాతు న యోగ్యాఃకర్మసు ॥ ౨౪

పివీలికాస్తం బ్రహ్మాద్యం జగత్సాచరజగమమ్ ।

షచ్చభూతాత్మకం ప్రోక్తం వపు ర్వాసనయాన్వితమ్ ॥ ౨౫

జన్మాద్యాహారమదన నిద్రానిష్ఠం చ సర్వదా ।

ఆహారం తు వినా చిన్తు రాహారో మదన స్మృతః ॥ ౨౬

దుస్సహో మదన స్తస్మా త్సర్వేషాం ప్రాణినామపి ।

పున్నారీ రూపవత్కృత్వా మదనేన స విశ్వసృజ్ ॥ ౨౭

ప్రవృత్తి మకరో దాదౌ సృష్టిస్థితిలయాత్మికామ్ ।

*తత్ప్రవృత్త్యా ప్రవర్తంతే తన్నివృత్త్యాక్షయాం గతిం ॥ ౨౮

ప్రవృత్త్యాపి తథా ముక్తి ర్నివృత్త్యా యా సమీరితా ।

తద్రహస్యం తథోపాయం శృణు వక్ష్యామి సామృతం ॥ ౨౯

*ప్రవృత్త్యైవ తథా ముక్తిం ప్రాప్నుయః కేన ధీయతాః

- సర్వాత్మకో వాసుదేవః పురుషస్తు పురాతనః ।
 ఇయం హి మూలప్రకృతి ర్నక్షీస్సర్వజగత్ప్రసూః ॥ ౨౯
- పంచపంచాత్మతృప్త్యర్థం మైథునం క్రియతేతరాం ।
 ఏతస్మన్త్రానుభావ సోన్మథనా క్రియతే యది ॥ 30
- తావుభౌ పుణ్యకర్మాణౌ న దోషో విద్యతే తయోః ।
 ఇయ మమ్బా జగద్ధాత్రీ పురుషోహం సదా శివః ॥ 3౧
- పంచవింశతితత్త్వానాం ప్రీతయే మధ్యతేఽధునా ।
 ఏతస్మన్త్రానుభావ సోన్మథనా క్రియతే యది ॥ 3౨
- తావుభౌ పుణ్యకర్మాణౌ న దోషో విద్యతే తయోః ।
 ఇదం చ శృణు దేవేన్ద్ర రహస్యం పరమం మహత్ ॥ 33
- సర్వేషామేవ పాపానాం యాగపద్యేన నాశనం ।
 భక్తిశ్రీధ్ధాసమాయుక్త సాన్నిత్వా నైర్జలసంస్థితః ॥ 3౪
- అష్టోత్తరసహస్రం తు జపేత్పంచదశాక్షరీం ।
 ఆరాధ్య చ పరాం శక్తిం ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ॥ 3౫
- తేన నశ్యంతి పాపాని కల్పకోటికృతాన్యపి ।
 సర్వాపదోభ్య విముచ్యేత సర్వాభీష్టం చ విద్వతి ॥ 3౬
- ఇప్రీః —
- భగవం త్సర్వధర్మజ్ఞ సర్వభూతహితే రత ।
 సంయోగజన్య పాపన్య విశేషం వక్తుమ్ శక్తిసి ॥ 3౭
- బృహస్పతిః —
- సంయోగజం తు యత్పాపం తచ్చతుర్థా నిగద్యతే ।
 కర్తా ప్రధానః సహకృన్నిమిత్తోనుమతః క్రమాత్ ॥ 3౮

అభోజ్యవస్తువిచారః

క్రమాద్దశాంశతోఽఘం స్యా చ్చుచ్ఛిః పూర్వోక్తమార్గతః ।
 మద్యం కలంజం నిర్యాసం ఛత్రాకం గృంజనం తథా ॥ ౩౯
 లశునం చ కళింగం చ మహాకోశాతకీ తథా ।
 బిమ్బా లిక్టీ కైరవం చ హస్తినీ శిగ్రుబిమ్బికా । ౪౦
 ఔదుమ్బరం చ వార్తాకం కతకం బిల్వమారికా ।
 క్రమాద్దశగుణం న్యూన మఘ మేషాం వినిర్దిశేత్ ॥ ౪౧
 పుర గ్రామాజ్జవేశ్యాజ్జవేశ్యోపాయసవిక్రయా ।
 సేవక స్వపురస్థశ్చ కు గ్రామస్థోఽభిశస్తకః ॥ ౪౨
 వైద్యో వైఖానస శ్శాఖీ నారీజీవోఽన్నవిక్రయా ।
 శస్త్రజీవీ పరివ్రాట్చ వైదికాచార నిష్ఠకః ॥ ౪౩
 క్రమాద్దశగుణో న్యూన మేషాం పక్ష్యోదనే భవేత్ ।
 స్వదణ్డం తైలక్లృప్తం తు హ్యుక్తార్థే పాద మాచరేత్ ॥ ౪౪
 బ్రహ్మక్షత్రవిశాం వైవ సచ్ఛూద్రాణాం యదోదనమ్ ।
 తైలపక్వ మదృప్తం చ భుజ్జి న్నాద మఘం భవేత్ ॥ ౪౫
 ట్విజన్మదాసీక్లృప్తం చ తయా దృష్టే తదర్థకం ।
 వైశ్యానాం స్తు త్రిపాదం స్యా త్తయా దృష్టే తదోదనే ॥ ౪౬
 శూద్రవశ్యాచ్చ గోపాన్నం వినా గవ్యచతుష్టయం ।
 తైలాజ్యగుడసంయుక్తం పక్వం వైశ్యా న్నదుష్యతి ॥ ౪౭
 వైశ్యతో బ్రాహ్మణీ దృష్టా తయా దృష్టే న కిచ్చన ।
 బ్రువస్యాన్నం ద్విజోభుక్త్వా ప్రాణాయామశతం జపేత్ ॥ ౪౮

అథవాస్తర్జలే జప్త్యా ద్రుపదాం వా త్రివారకమ్ ।
 ఇదం విష్ణు శ్రవ్యంబకం వా తథైవాస్తర్జలే జపేత్ ॥ ౪౯
 శ్రీ భుక్త్వా తు బ్రువస్యాన్న మేకాద్యా నోభయే ద్విజాన్ ।
 ఉపోష్య రజనీ మేకాం తతః పాపా ద్విశుభ్యతి ॥ ౫౦
 అథవా ప్రోక్షయే దన్న మబ్లిగ్జైః పావమాన్నికైః ।
 అన్నసూక్తం జపిత్యాతు భృగుర్వై వాసుకీతి చ ॥ ౫౧
 బ్రహ్మర్పణమితి శ్లోకా జ్ఞప్త్యా భుక్త్వా న దోషభాక్ ।
 ఇదం విష్ణురితి మస్త్రేణ సస్తవారాభిమన్త్రితమ్ ॥ ౫౨
 సోఽహం భావేన తథ్యాత్వా భుక్త్వా దోషై ర్నలిప్యతే ।
 అథవా శఙ్కరం ధ్యాయేజ్జప్త్యా వై శ్రవ్యంబకం తథా ॥ ౫౩
 సోఽహం భావేన తద్భుక్త్వా నాన్నదోషైః ప్రలిప్యతే ।
 ఇదం రహస్యం దేవేన్ద్ర శృణుష్వ వచనం మమ ॥ ౦౪
 ధ్యాత్వా దేవీం పరాం శక్తిం జప్త్యా పశ్చాదశాక్షరీమ్ ।
 తన్ని వేదితబుద్ధ్యా వా యోఽశ్నాతి సత్యహం ద్విజః ॥ ౫౫
 నాస్యాన్న దోషజం కించిన్న దారిద్ర్యభయం తథా ।
 సవ్యాధిజం భయం తస్య న చ శత్రుభయం తథా ॥ ౫౬
 జపతో ముక్తిరే వాస్య సదా సర్వత్ర మగ్ధశమ్ ।
 ఏతత్తే కథితం శక్ర పాపానామపి విస్తరమ్ ॥
 ప్రాయశ్చిత్తం తథా తేహం కిమన్యచ్ఛోతు మిచ్ఛసి ॥ ౫౭౪
 ఇతిశ్రీబ్రహ్మణ్డీపురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవాగస్త్యసంవా
 దే లలితోపాఖ్యానే అగమ్యాగమనాదితత్ప్రాయశ్చిత్తాది
 కథనం నామ తృతీయోధ్యాయః

4)

బృహస్పతింప్రతి ఇంద్రకృత స్వాపదుత్పత్తితత్ప్రియశ్చిత్త
ప్రశ్నః

ఇంద్రః :—

భగవం త్వర్వధర్మజ్ఞః త్రికాలజ్ఞానవిత్తమ ।
దుష్కృతం చ ప్రతీకారం భవతా సమ్యగీరితమ్ ॥ ౧
కేన కర్మవిపాకేన మమాప దియ మాగతా ।
ప్రాయశ్చిత్తం చ కిం తస్య వదస్య వదతాం వర ॥ ౨

బృహస్పతిః :—

కశ్యపస్య సుతో జజ్ఞే దిత్వాం దనురితి స్మృతః ॥
కన్యా రూపవతీ నామ ధాత్రే తాం ప్రదదౌ పితా ॥ ౩
తస్యాః పుత్ర స్తతోజాతో విశ్వరూపో మహాద్యుతిః ।
నారాయణపరో నిత్యం వేదవేదాఙ్గపారగః ॥ ౪
తతో దైత్యేశ్వరో వ్రవే భృగుపుత్రం పురోహితమ్ ।
భవా నవికృతో రాజ్యే దేవానామపి వాసవః ॥ ౫
భవతా సహ దేవైస్తు పురోహిత్యార్థ మాదరాత్ ।
ప్రార్థితో విశ్వరూపస్తు బభూవ తపతాం వరః ॥ ౬
స్వప్రీయో దానవానాం తు దేవానాం చ పురోహితః ।
నాత్యర్థ మకరోద్వైరం దేవేష్యపి మహాతపాః ॥ ౭
బభూవతు స్తుల్యబలా తథా దైత్యేష్ట్రవాసవౌ ।
తత స్త్వం కుపితో రాజ స్స్వప్రీయం దానవేశితుః ॥ ౮
హంతు విచ్ఛన్న గాచ్ఛాశు తపసస్సాధనం వనమ్ ।

తమాసనస్థం మనిభి స్త్రిశృజ్జమివ పర్వతమ్ ॥ ౯
 త్రయీముఖరదిగ్భాగం బ్రహ్మనందైకనిష్ఠితమ్ ।
 సర్వభూతహితం తం తు మత్స్వారే రనుకూలినమ్ ॥ ౧౦
 శిరాంసి యాగపద్యేన చిన్నాన్యస్య త్వయైవతు ।
 తేన పాపేన సంయుక్తః పీడితశ్చ ముహూర్ముహూః ॥ ౧౧
 తతో మేదుగుహం గత్వా బహూన్యద్యైని సంస్థితః ।
 తత స్తస్య వధం శ్రుత్వా ధాతాతు మునివాక్యతః ॥ ౧౨
 పుత్రశోకేన సంతప్త స్త్వాం శశాప రుషాన్వితః ।
 నిశ్శ్రీకో భవతు క్షిప్రం మమ శాపేన వాసవః ॥ ౧౩
 అనాయకా స్తతో దేవా విషణ్ణా దైత్యపీడితాః ।
 గత్వాతు బ్రహ్మసదనం సత్త్వా తద్వృత్త మూచిరే ॥ ౧౪
 తతస్తు చింతయామాస తత స్తస్య (వలికి)యామ్ ।
 తస్య (వలికి)యాం వేత్తుం స శశా కాత్మభూ స్తదా ॥ ౧౫
 తతో దేవైః పరివృతో నారాయణ ముపాగమత్ ।
 సత్త్వా స్తుత్వా తు సర్వక్ష స్తదృత్తాంతం వ్యజ్ఞిపత్ ॥ ౧౬
 విచిన్త్య సోఽపి బహుధా కృపయా లోకనాయకః ।
 తదఘం తు త్రిధా భిత్వా త్రిషు ఘానే ష్వభార్పయత్ ॥ ౧౭
 స్త్రీషు భూమ్యాం చ వృక్షేషు తేషామపి దదౌ పరం ।
 తథా భర్తృసమామోగం పుత్రావాప్తి మృతుష్వపి ॥ ౧౮
 చిన్నే పునర్భవత్వంతు స ర్వేషామపి శాఖనాం ।
 భాతపూర్తిం ధరణ్యాశ్చ ప్రదదౌ మఘసూదనః ॥ ౧౯

- తేష్వఘం ప్రబభూవాశు రజో నిర్యాస మూషరం ।
నిర్గతో గహ్వరాత్తస్మా త్వమిద్దో దేవనాయకః ॥ ౨౦
- రాజ్యం శ్రియం చ సంప్రాప్తః ప్రసాదా త్పరమేష్ఠినః ॥
తేనైవ సాన్వితో ధాతా జగాదచ జనార్దనం ॥ ౨౧
- మమ శాపో వృధా స స్యా దస్తు కాలాస్తరే మునే ।
భగవాం స్తద్వచ శ్శుత్వా మునే రమితేజసః ॥ ౨౨
- ప్రహృష్టో భావికార్యజ్ఞ స్తూష్ఠీ మేవ తదా యయా ।
ఏతావస్త మిమం కాలం త్రిలోకీం పాలయ న్భవాన్ ॥ ౨౩
- విశ్వర్యమదమ త్తత్త్వా త్రైలాస్యాది మపీడయత్ ।
సర్వజ్ఞేన శివేనాథ ప్రేరితో భగవా న్మునిః ॥ ౨౪
- దూర్వాసా స్త్వన్మద్రభంశం కర్తుకామ శ్శశాప హ ।
ఏకమేవ ఫలం జాత ముభయో శ్శాపయోరపి ॥ ౨౫
- అధునా పశ్య నిశ్చీకం త్రైలోక్యం సమజాయత ।
స యజ్ఞా స్సంప్రవర్తస్తే న దానాని చ వాసవ ॥ ౨౬
- స యమా నాపి నియమా స తపాంసి చ కుత్రచిత్ ।
విప్రా స్సర్వేపి నిశ్చీకా కాలోపహతచేతసః ॥ ౨౭
- నిస్సత్వా ధైర్యహీనాశ్చ నాస్తికాః ప్రాయశోభవన్ ।
నిరౌషధిరసా భూమి ర్నిర్వీర్యా జాయతేతరామ్ ॥ ౨౮
- భాస్కరో ధూసరాకార శ్చంద్రిమాః కాన్తివర్జితః ।
నిస్తేజస్కో హవిరోఽభిక్తా మరు ధ్ధూళిమయాకృతిః ॥ ౨౯

స ప్రసన్నా దిశాం భాగా నభో వైవచ నిర్మలమ్ ।
 దుర్బలా దేవతా స్సర్వా విభా స్త్యన్యాదృశా ఇవ ॥ 30
 వినష్టప్రాయమేవాసీ త్తైలోక్యం సచరాచరమ్ ।

హయగ్రీవః :—

ఇత్థం కథయతో రేవం బృహస్పతిమపేష్వయోః ॥ 30

మలకాద్యా మహాదైత్యా దేవలోకం బభాధిరే !

నష్టనోద్యాన మఖిలం చిచ్ఛిదు ర్బలగర్వితాః ॥ 31

ఉద్యానపాలకాం త్సర్వా నాయుధై స్సమతాడయన్ ।

ప్రాకార మభిపాత్యైవ ప్రవిశ్య సగరాస్తరమ్ ॥ 33

మద్విరఘ్నం తుస్సరాం త్సర్వా సత్యర్థం పర్యపీడయన్ ।

ఆజహు రప్సరోరత్నా న్యశేషాణి మదోద్ధతాః ॥ 34

తతో దేవా స్సమస్తాశ్చ చక్రన్తు ర్భుశబాధితాః ।

తాదృశం ఘోష మాకర్ణ్య వాసవః ప్రోఽప్యి తాసనః ॥ 35

సర్వై రనుగతో దేవైః పలాయనపరోభవత్ ।

బ్రాహ్మం ధామ సమభ్యేత్య విషణ్ణవదనో వృషా ॥ 36

యథాప త్కథయామాస నిఖిలం దైత్యచేష్టితమ్ ।

విధాతాపి తదాకర్ణ్య సర్వదేవసమన్వితః ॥ 37

హతశ్రీకం హరిహయ మాలోక్యేద మువాచ హ ।

ఇద్ధి ! త్వ మఖిలై ర్దేవై ర్ముకుందం శరణం వ్రజ ॥ 38

దైత్యారాతి ర్జగత్కర్తా స తే శ్రేయో విధాన్యతి ।

ఇత్యుక్త్వా తేన సహితః స్వయం బ్రహ్మపితామహః ॥ 39

సమస్తదేవసహితః క్షీరోదధి ముపాయయా ।
 అథ బ్రహ్మాదియో దేవా భగవంతం జనార్దనం ॥ ౪౦
 తుష్టువు ర్వాగ్విరిస్తాభి స్సర్వలోకమహేశ్వరం ।
 అథ ప్రసన్నో భగవా న్వాసుదేవ స్సనాతనః ॥ ౪౧
 జగాద సకలా ద్దేవా జ్జగద్రక్షణలమ్పటః ।

శ్రీభగవాన్ :—

భవతాం సన్నిధాస్యామి తేజసైవోపబృంహణం ॥ ౪౨

అ మృ త మ థ న మ్

యద్యుచ్యతే మయేదానీం యుష్మాభి స్తద్విధీయతాం ।
 ఓషధిప్రవరా స్సర్వాః క్షివత క్షీరసాగరే ॥ ౪౩
 అసురైరసి సన్ధాయ తథా మే వచసేరితమ్ ।
 మన్థానం మందరం కృత్వా యోక్త్రం కృత్వా తు వాసుకిం ॥
 మయి స్థితే సహాయేతు మధ్యతా మమృతం సురాః !
 సమస్త దానవాశ్చాపి వక్తవ్యా సాన్తస్వపూర్వకం ॥ ౪౪
 సామాన్యమేవ యుష్మాక మస్మాకం చ ఫలం త్వితి ॥
 మధ్యమానే తు దుగ్ధాబ్ధౌ సమ్యగుత్పద్యతే సుధా ॥ ౪౫
 తత్త్వానా ద్భులినో యాయ మమర్త్యాశ్చ భవిష్యథ ।
 యథా దైత్యాస్త్ర పీయూషం చైతత్ప్రీప్స్యంతి కించన ॥ ౪౬
 కేవలం క్లేశవస్తశ్చ కరిష్యామి తథాహ్యహం ।
 ఇతి శ్రీవాసుదేవేన కథితా నిఖిలా స్సురాః ॥ ౪౭

సన్ధానం సకలై దైత్యైః కృతవస్త స్తపోధన ।

నానావిధౌషధిగణం సమానీయ సురాసురాః ॥ ౪౯

క్షీరాబ్ధిపయసి క్షిప్త్వా చద్వికాధికనిర్మలే ॥

మథానం మద్దరం కృత్వా కృత్వా యోక్త్రం చ వాసుకిమ్ ॥

ప్రాచేభిరే ప్రయత్నేన మథితుం పరమామృతమ్ ।

వాసుకేః పుచ్చభాగే తు సహితా స్సర్వదేవతాః ॥ ౫౦

పూర్వభాగేతు దైతేయా నియుక్తా స్తత్ర శౌరిణా ।

బలవంతోపి దైత్యా స్తన్మృతోభౌ విషపావకైః ॥ ౫౧

నిర్దగ్ధవపుష స్సర్వే నిస్తేజస్కా స్తదాభవన్ ।

పుచ్చదేశేతు కర్షంతో ముహు రాప్యాయితా స్సురాః ॥ ౫౨

అనుకూలేన వాతేన కృష్ణేన ప్రేరితేన తే ।

ఆదికూర్మాకృతి శ్రీమా నృధ్యే క్షీరవయోనిధేః ॥ ౫౩

భ్రమతో మద్దరాద్రే స్తు తస్యాధిష్ఠానతా మగాత్ ।

మధ్యే చ సర్వదేవానాం గూపేణాన్యేన మాధవః ॥ ౫౪

చకర్ష వాసుకిం వేగా దైత్యమధ్యేఽపరేణచ

బ్రహ్మరూపేణ తం శైల ముసర్యాక్రాంతవా స్త్వరిః ॥ ౫౫

అపరేణ చ దేవర్షే! మహతా తేజసా ముహుః ॥

ఉపబృంహితవా స్దేవా న్యేన తే బలశాలిభః ॥ ౫౬

తేజసా పునరన్యేన బలాత్కార సహేన సః ॥

ఉపబృంహితవా న్నాగం సర్వశక్తిర్జ్ఞానాద్దనః ॥ ౫౭

మధ్యమానే తత స్తస్మి న్నీరాభౌ దేవదానవైః ।

- కిమేతదితి సిద్ధానాం దివి చిస్తయతాం తదా ॥ ౫౯
- ఉత్థితా వారుణీ దేవీ మదాలోలవిలోచనా ।
- అసురాణాం పురస్తా త్సా వర్థమానా న్యతిష్ఠత ॥ ౬౦
- జగ్రహు రైవ తాం దైత్యా అసురా శ్చాభవం స్తతః ।
- సురా న విద్యతే యేహం త ఏవాసురశబ్దితాః ॥ ౬౧
- అథ సా సర్వదేవానా మగ్రత స్సమతిష్ఠత ।
- జగ్రహు స్తాం ముదా దేవా స్సూచితాః పరమేష్ఠినా ॥ ౬౨
- సురాగ్రహణతో హ్యేతే దేవాః ప్రాప్తాస్సురాభిధాం ।
- ఆవిర్భూవ పురత సురభి స్సురపూజితా ॥ ౬౩
- ముదం జగ్ము స్తథా దేవాః దైతేయా శ్చ తపోధన ।
- మధ్యమానే పున స్తస్మి న్నీ రాభౌ దేవదానవైః ॥ ౬౪
- అత్యర్థసుప్తరాకారా ధీరా శ్చాప్సరసాఙ్గానాః ।
- ఆవిర్భూతాశ్చ దేవప్తే సర్వలోకమనోహరాః ॥ ౬౫
- మధ్యమానే తతో భూయః పారిజాతో మహాద్రుమః ।
- ఆవిరాసీ త్స్వగధేన పరితో వాసయ జ్జగత్ ॥ ౬౬
- తత శ్శీతాంశు రుదభూ త్తం జగ్రాహ మహేశ్వరః ।
- విషజాతం తదుత్పన్నం జగ్రహు ర్నాగజాతయః ॥ ౬౭
- కౌస్తుభాఖ్యం మహారత్న మాదదే తజ్జనార్దనః ।
- తత స్స్వప్తగధేన మదయ స్తీ మహాపథిః ॥ ౬౮
- విజయా నామ సంజ్ఞజ్ఞే భైరవ స్తా ముపాదదే ।
- తతో దివ్యామృతధరో దేవో ధన్వంతరి స్స్వయం ॥ ౬౯

- సముఖితః కరే బిభ్ర దమృతాఢ్యం కమణ్డలుం ।
 తతః ప్రహృష్టమనసో దేవా దైత్యాశ్చ సర్వశః ॥ 20
 మునయ శ్చాభవం స్తుప్తా స్తదానీం తపసాం నిధే !
 తతో వికసితామ్రోజవాసినీ వరదాయినీ ॥ 21
 ఉఖితా పద్మహస్తా శ్రీ స్తస్మా త్క్షీరమహాన్లవాత్ ।
 అథ తాం మునయ స్సర్వే శ్రీసూక్తేన శ్రియం పరాం ॥ 22
 తుప్తృపు స్తుప్తహృదయా గంధర్వాశ్చ జగుః పురః ।
 విశ్వాచీప్రముఖా స్సర్వే ననృతు శ్చాప్సరోగణాః ॥ 23
 గంజాద్యాః పుణ్యనద్యశ్చ స్నానార్థ ముపతస్థిరే ।
 అప్తా దిద్దన్తినశ్చైవ హేమపాత్రస్థితం జలం ॥ 24
 ఆదాయ స్నాపయాంచక్రు స్తాం శ్రియం పద్మవాసినీం ।
 తులసీచ సముత్పన్నా పదార్థా వైకజా హరేః ॥ 25
 పద్మమాలాం దదౌ తస్యై మూర్తిమా న్క్షీరసాగరః ।
 భూషణాని చ దివ్యాని విశ్వకర్మా సమర్పయత్ ॥ 26
 దివ్యమాల్యామృరధరా దివ్యభూషణభూషితా ।
 యయా వక్షస్థలం విష్ణో స్సర్వేషాం పశ్యతాం రమా ॥ 27
 తులసీ సా ధృతా తేన విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।
 పశ్యతిస్మ చ సా దేవీ విష్ణువక్షస్థలాలయా ॥ 28
 దేవా స్తయాద్రియా దృప్త్యా సర్వలోకమహేశ్వరీ ॥ 29

ఇతిశ్రీమద్భీష్మకపురాణే ఉత్తరఖణ్డే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే క్షీరాన్లవమథన
 కథనం నామ చతుర్థోధ్యాయః

విష్ణో ర్మోహినీరూపావతారః

హయగ్రీవః —

- అథ దేవా మహేంద్రాద్యా విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।
 అగ్నేకృతా మహాధీరాః ప్రమోదం పరమం యయుః ॥ ౧
- మలకాద్యాస్తు తే సర్వే దైత్యా విష్ణుపరాజ్ముఖాః ।
 సంత్యక్తాశ్చ శ్రియా దేవ్యా భృశ ముద్వేగ మాగతాః ॥ ౨
- తతో జగృహిరే దైత్యా ధన్వస్తరికరస్థితం ।
 పరమామృతసారాఢ్యం కలశం కలశోద్భవ ! 3
- అథాసురాణాం దేవానా మన్యోన్యం కలహోద్భవత్ ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే విష్ణు స్సర్వలోకైకరక్షకః ॥ ౪
- సమ్య గారాధయామాస లలితాం ప్రియకరూపిణీం ।
 సురాణాం చాసురాణాం చ రణం వీక్య సుదారుణం ॥ ౫
- బ్రహ్మ నిజపదం ప్రాప శమ్భుః కైలాసమాస్థితః ।
 మలకం యోధయామాస దైత్యానా మధిపం వృషా ॥ ౬
- అనురైశ్చ సురా సర్వే సామృతాయ మకుర్వత ।
 భగవానపి యోగీంద్రో సమారాధ్య మహేశ్వరీం ॥ ౭
- తదేకధ్యానయోగేన తద్రూప స్సమజాయత ।
 సర్వసమ్మోహనీ సాతు సాక్షా చ్ఛృజ్గరనాయికా ॥ ౮
- సర్వశృజ్గరవేషాఢ్యా సర్వాభరణభూషితా ;
 సురాణా మసురాణాం చ నివార్య రణ మన్భుతం ॥ ౯
- మన్దస్మితేన దైతేయా న్మోహయన్తి జగాద హ ।

అలం యుద్ధేన కిం శస్త్రై ర్మర్మస్థానవిభేదిభిః ॥ ౧౦
నిష్ఠురైః కిం వృధాలాపైః కణ్ఠశోషణహేతుభిః ।
అహమేవాత్ర మధ్యస్థా యుష్మాకం చ దివౌకసాం ॥ ౧౧
యూయం చామీచ నితరా మత్రహి క్లేశభాగినః ।
సర్వేషాం సమమేవాద్య దాస్యా మ్యమృతమద్భుతం ॥ ౧౨
మమ హస్తే ప్రదాతవ్యం సుధాపాత్ర మనుత్తమం ।
ఇతి తస్యా వచ శ్రుత్వా దైత్యా స్తద్వాక్యమోహితాః ॥
పీయూషకలశం తస్యై దదు స్తే ముగ్ధచేతసః ।
సా తత్స్పృతం సమాదాయ జగన్మోహనరూపిణీ ॥ ౧౬
సురాణా మసురాణాం చ పృథక్పక్షిం చకార సా ।
ద్వయోః పంక్తిశ్చ మధ్యస్థా తా నువాచ సురాసురాన్ ॥ ౧౭
తూష్ణిం భవన్తు సర్వేషి క్రమశో దీయతేమృతం ।
తద్వాక్య మురరీచక్రు స్తే సర్వే సమవాయిసః ॥ ౧౮
సా చ సమ్మోహితా శేషలోకా దాతుం ప్రచక్రమే ।
కనత్కనకదర్శికా క్వణన్మజ్జశకంబూణా ॥ ౧౯
కమనీయవిభూషాఘ్నా కళా సా పరమా బభౌ ।
వామా వామకరామ్భోజే సుధాకలశ ముజ్జ్వలం ॥
దధానా దేవతాపంక్త్యై పూర్వం దర్వా తథాదిశత్ ॥
దిశన్తి క్రమత స్తత్ర చన్ద్రభాస్కరసూచితం ॥ ౨౦
దర్శిముఖేన చిచ్ఛేద సైంహికేయన్తు మధ్యగం ॥
పీతామృతం శిరోమాత్రం తస్య వ్యోమ జగమ చ ॥ ౨౧

- తద్దృష్ట్వా వ్యసురా స్తత్ర తూష్ణీమాస తమోహితాః ।
 ఏవం క్రమేణ తత్సర్వం విబుధేభ్యో వితీర్య సా ॥ ౨౦
- అసురాణాం పురః పాత్రం సా నిధాయ తిరోదధే ।
 రిక్తపాత్రం తు తద్దృష్ట్వా సర్వే దైతేయదానవాః ॥ ౨౧
- ఉద్వేలం కేవలం కోధం ప్రాప్తా యుద్ధచిక్కిర్య యా ।
 ఇద్వాదయ స్సురా స్సర్వే సుధాపానా నృలోత్తరాః ॥ ౨౩
- దుర్బలై రసురై స్సార్థం సమయుద్ధ్యస్త సాయుధాః ।
 తే వధ్యమానా శ్శతశో దానవేంద్రా స్సురోత్తమైః ॥ ౨౪
- దిగంతా న్కతిచి జ్వగ్మః పాతాళం కతిచి ద్యయః ।
 దైత్యం మలక నామాసం విజిత్య విబుధేశ్వరః ॥ ౨౫
- ఆత్మీయాం శ్రియ మాజగ్రహే శ్రీకటాక్షసమీక్షితః ।
 పున సింహాసనం ప్రాప్య మహేంద్రా స్సురసేవితః ॥ ౨౬
- త్రైలోక్యం పాలయామాస పూర్వవ త్పూర్వదేవజితౌ ।
 నిర్భయా నిఖిలా దేవా స్త్రైలోక్యే సచరాచరే ॥ ౨౭
- యథా కామం చరన్తిస్మ సర్వదా హృష్టచేతసః ।
 తదా తదఖిలం దృష్ట్వా మోహినీచరితం మునిః ॥ ౨౮
- విస్మితః కామచారీతు కైలాసం నారదో గతః ।
 నద్దినా చ కృతానుష్ఠః ప్రణమ్య పరమేశ్వరం ॥ ౨౯
- తేన సమ్భావ్యమానస్తు సమావిష్ట స్సమాసతః ।
 ఆసనస్థం మహాదేవో మునిం స్వేచ్ఛావిహారిణం ॥ ౩౦
- ప్రవచ్ఛ పార్వతీజాని రచ్ఛస్ఫటికసన్నిభః ।

- భగవం త్సర్వవృత్తస్థి పవిత్రీకృతవిష్టవ ॥ 30
- కలహప్రియ దేవర్షే కిం వృత్తం తత్ర) నాకినాం ।
- సురాణా మసురాణాం వా విజయ స్సమజాయత ॥ 31
- కింవా ప్యద్భుతవృత్తాస్తం విష్ణునా వాపి కిం కృతం ।
- ఇతి పృష్టో మహేశేన నారదో మునిసత్తమః ॥ 32
- ఉవాచ విస్మయావిష్టః ప్రసన్న వదనేక్షణః ॥
- సర్వం జానాసి భగవం త్సర్వజ్ఞోఽసి యత స్తతః ॥ 33
- తథాపి పరిపృష్టేన మయా తద్వక్ష్య తేఽధునా ।
- తత్తాదృశే చ సమరే సతి దైత్యదివౌకసాం ॥ 34
- ఆదినారాయణ శ్రీమా న్మోహినీగూప మాదదే ।
- తాముదారవిభూషాఢ్యాం మూర్తాం శృంగారదేవతాం ॥ 35
- సురాసురా స్సమాలోక్య విరతా స్సమరోద్యమాత్ ।
- తన్మాయామోహితా దైత్యా స్సుధాపాత్రం చ యాచితాః॥
- కృత్వా తామేవ మభ్యస్థా మర్పయామాసు రంజనా ।
- తథా దేవీ తదాదాయ మద్వస్మిత మనోహరా ॥ 36
- దేవేభ్య ఏవ పీయూష మశేషం వితతార సా ।
- తిరోహితా మదృష్త్వా తాం దృష్త్వా శూన్యం చ పాత్రకమ్॥
- జ్వలన్మన్యముఖా దైత్యా యుద్ధాయ పున రుద్ధితాః ।
- అమరై రమృతాస్వాదా దత్యద్భుతవరాక్రమైః ॥ 37
- పరాభూతా మహాదైత్యా నష్టాః పాతాళమభ్యయూః ।
- ఇమం వృత్తాస్త మాకర్ణ్య భవానీపతి రవ్యయః ॥ 38

పార్వతీసహితో విష్ణు మాజగామ సవిస్మయః ।
 క్షీరోదతీరగం దృష్ట్వా సప్త్రీకం వృషవాహనమ్ ॥ ౪౨
 భోగిభోగాసనా ద్విష్ణు స్సముత్థాయ సమాగతః ।
 సన్నేహం గాఢ మాలిజ్య భవానీపతి మచ్యుతః ॥ ౪౩
 తదాగమనకార్యం చ పృష్టవా నివృత్తరశ్రవాః ।
 త మువాచ మహాదేవో భగవా న్పురుషోత్తమః ॥ ౪౪
 మహాయోగీశ్వర శ్రీమాం త్వర్వసౌభాగ్యసుష్టరః ।
 సర్వసమ్మోహజనక మవాఙ్మోససగోచరమ్ ॥ ౪౫
 యద్రూపం భవతోపాత్తం తం మహ్యం సంప్రదర్శయ ॥
 ద్రష్టు మిచ్ఛామి తే రూపం శృణ్వారస్యాధివైవతమ్ ॥
 అవశ్యం దర్శనీయం మే త్వం హి ప్రార్థితకామధుక్ ॥
 ఇతి సంప్రార్థిత శ్వశ్వ స్మహాదేవేన తేన సః ॥ ౪౬
 తస్యాన్తికే తిరోభత్త మహాయోగీశ్వరో హరిః ।
 శర్వోపి సర్వత శ్చక్షు ర్ముహు ర్వాప్యపారయ స్వచ్ఛచిత్ ॥ ౪౭
 అదృష్టపూర్వ మారామ మభిరామం వ్యలోకయత్ ॥
 వికసత్కుసుమశ్రేణీ వినోదిమధుపాళికమ్ ॥ ౪౮
 చమ్పకస్తబకామోద సురభీకృతదిక్తటమ్ ।
 మాకష్టబృష్టమాధ్వీక మాద్యదుల్లోలకోకిలమ్ ॥ ౪౯
 అశోకమణ్డలీకాణ్డ సతాణ్డవశిఖణ్డికమ్ ।
 భృగ్గోళివరఘ్నాకార జితవల్లకినిస్సస్పం ॥ ౫౦
 పాటలీదరసౌభాగ్య పాటలీకుసుమోజ్జ్వలం ।

- తమాలతాలహింతాల కృతమాలావికాసితం ॥ ౫౨
- వర్యస్తదీర్ఘి కాదీర్ఘ పఙ్కుజశ్రీపరిష్కృతం ।
- వాతపోతచలచ్ఛారు పల్లవోత్ఫుల్లపుష్పకం ॥ ౫౩
- సంతానప్రసవామోద సంతానాధికవాసితం ।
- తత్ర సర్వస్తుపుష్పాఢ్యే సర్వలోక మనోహరే ॥ ౫౪
- పారిజాతతరో రూఢే కాంతా కాచి దదృశ్యత ।
- శాలార్కపాటలాకారా నవయావనదర్శితా ॥ ౫౫
- ఉత్కృష్టపద్మరాగాభ చరణాబ్జనఖచ్ఛటా ।
- యావకశ్రీ నిర్వ్యపేక్షపదతాహిత్యవాహినీ ॥ ౫౬
- కలనిస్సవనమజ్జీర క్వణత్కిజ్జీణిమణ్డితా ॥
- అనన్తవీరతూణీరదరోన్మథన జంఘికా । ౫౭
- కరిశుణ్డాల కదళీ కాంతితుల్యోరుశోభినీ ।
- అరుణేన దుకూలేన సుస్పర్శేన తనీయసా ॥ ౫౮
- అలఙ్కృతనితమ్బాధ్యా జఘనాభోగభాసురా ।
- నవమాణిక్యసన్నద్ధ సేమకాఞ్చీవిరాజితా ॥ ౫౯
- నతనాభిమహావర్త త్రివభ్యూర్నివభారురీ ।
- స్తనకుట్మలకాన్దోళ న్ముక్తాదామశతావృతా ॥ ౬౦
- అతివీర వక్షోజ భారభణ్ణుర మధ్యభూః ।
- శిరీషకోమలభుజా కఙ్కుణాఙ్గదళాలినీ ॥ ౬౧
- సోర్మికాఙ్గుళి రున్నృప్త శఙ్ఖ సుందర కన్ధరా ।
- ముఖదర్పణవృత్తాభచుబుకా పాటలాధరా ॥ ౬౨

- కుష్టకుట్టలసచ్చాయ దస్తదర్శిత చన్ద్రికా ।
 స్థూలమాత్తికసన్నద్ధ నాసాభరణ భాసురా ॥ ౬౩
- కేతకాస్తర్దశద్రోణీ దీర్ఘదీర్ఘవిలోచనా ।
 అర్ధేన్దుతులితా ఫాలే సమ్యక్క్లప్తాలకచ్ఛదా ॥ ౬౪
- పాలీవతంసమాణిక్యకుణ్డలామణ్డత్రశుతిః ।
 నవకర్పూర కస్తూరీ సదామోదిత వీటికా ॥
- స్ఫురత్కస్తూరితిలకా నీలకుస్తలసంహతిః ॥ ౬౫
- నీమస్తరేఖావిన్యస్త సిన్ధూరశ్రేణి భాసురా ।
 స్ఫురచ్ఛన్ద్రి కలోత్తంసా మదాలోల విలోచనా ॥ ౬౬
- సర్వశృణ్గార వేషాఢ్యా సర్వాభరణ భూషితా ।
 తా మిమాం కన్దుకక్రీడాలోలా మాలోలభూషణామ్ ॥ ౬౭
- దృష్ట్వా క్షీప్ర ముమాం త్యక్త్వా సోఽన్వధావ దధేశ్వరః ।
 గృహీత్వా కథ మప్యేనా మాలిలిజ్ఞ ముహు ర్ముహుః ॥౬౮
- ఉద్ధూయోద్ధూయ నాప్యేనం ధావతిస్మ సుదూరతః ।
 పునర్గృహీత్వా తా మిశః కామం కామవశీకృతః ॥ ౬౯
- ఆశ్లిష్య దతివేగేన తద్వీర్యం ప్రచ్యుతం తదా ।
 తత స్సముదితో దేవో మహాశాస్తా మహాబలః ॥ ౭౦
- అనేకకోటిదైత్యేన్ద్రి గర్వనిర్వాపణక్షమః ।
 తద్వీర్యబిద్ధుసంస్పర్శా త్సా భూమి స్తత తత చ ॥ ౭౧
- రజత స్వర్ణ వర్ణాభూ త్తత్త్విణా ద్విన్యమర్దన !
 తత్రైవాస్తర్దధే సాపి దేవతా విశ్వమోహినీ ॥ ౭౨

నిర్వృత స్స గిరీశోపి గిరిం గౌరీసఖో యయా ।
 అథాద్భుత మిదం వక్ష్యే లోపాముద్రాపతే! శ్రుణు ॥ 23
 యన్న కస్యచి దాఖ్యాతం మమైవ హృదయే స్థితమ్ ।
 పురా భణ్ణాసురో నామ సర్వదైత్యశిఖామణిః ॥ 24
 పూర్వదేవా స్పహువిధాం తస్మిన్ప్రప్తం స్వేచ్ఛయా పటుః ।
 విశుక్రం నామ దైతేయవర్గసంరక్షణక్షమం ॥ 25
 శుక్రతుల్యం విచారజ్ఞం దక్షాంసేన ససర్జ సః ।
 వామాంసేన విషంగం చ సృష్టవా ద్దృష్టశేఖరః ॥ 26
 గూమినీనామధేయాం చ భగినీం భణ్ణదానవః ।
 భ్రాతృభ్యా ముగ్రవీర్యాభ్యాం సహిత స్స హతాహితః ॥ 27
 బ్రహ్మాండం ఖణ్డయామాస శౌర్యవీర్యసముచ్చితః ।
 బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాశ్చ తం దృష్ట్వా దీప్తతేజసం ॥ 28
 పలాయనపరా స్సద్య స్వే స్వే ధామ్ని సదా వసన్ ॥
 తదానీమేవ తద్బాహుసమ్మదన విమూర్ఛితాః ॥ 29
 శ్వసితుం చాపి పటవో నాభవ న్నాకినాం గణాః ।
 కేచిత్పాతాళగర్భేషు కేచి దమ్బుభివారిషు ॥ 30
 కేచి ద్దిగస్తకోనేషు కుంజేష్వేకే చ భూభృతామ్ ।
 విషినం భృశవిప్రస్తా స్త్యక్తదారసుతశ్రియః ॥ 31
 భ్రష్టాధికారాః పశవో విచేరు శ్చన్న వేషకాః ।
 యక్షా స్మహూరగాం త్సిద్ధాం త్సాధ్యాం త్సమరదుర్మదాన్ ॥
 బ్రహ్మాండం పద్మనాభం చ రుద్రం చక్రిణమేవ చ ।

మత్స్యా తృణాయ తాం తస్మాన్ లోకా న్భగద శ్శశాస హా
అథ భండాసురం హంతుం త్రైలోక్యంచాపి రక్షితుం ।

ద్వితీయ ముదభూదూపం మహాయాగానలా త్పునః ॥ ౮౪
యద్రూపశాలినీ మాహు ర్గలితాం పరదేవతాం ।

పాశాంకుశధనుర్బాణ పరిమృతకరాంబుజాం । ౮౫

సా దేవీ పరమా శక్తిః పరబ్రహ్మస్వరూపిణీ ।

జఘానభండదైత్యేంద్రం యుద్ధే యుద్ధవిశారదా॥ ౮౬

ఇతి శ్రీమద్భీష్మండ పురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవా

గస్త్యంవాదే మోహినీప్రదుర్భావాది

కథనం నామ పంచమోధ్యాయః

సమాప్తశ్చోపోద్ఘాతఖండః

భక్తాసురోత్పత్తిః

అగస్త్యః ;—

కథం భక్తాసురో జాతః కథం వా త్రిపురామ్బికా ।

కథంచ విజిత స్సంఖ్యే తత్సర్వం వద విస్తరాత్ ॥ ౧

పురా దాక్షాయణీం త్యక్త్వా పితౄ ర్యజ్ఞవినాశనాత్ ।

ఆత్మాన మాత్మనా పశ్యన్ జ్ఞానానన్త రసాత్మకం ॥ ౨

ఉపాస్యమానో మునిభి రద్వద్వగుణలక్షణః ।

గంగాకూలే హిమవతః పర్యంతం ప్రవివేశ హ ॥ ౩

సాపి శంకర మారాధ్య చిరకాలం మనస్వినీ ।

*యోగినాం స్వాస్త్యనిలయా త్రివళీస్ఫూర్తనాభికా ॥ ౪
 స్వాం ధ్యాయతో గతా జన్మ కల్యాణం హిమభూభృతః ।
 స శైలో నారదా చ్ఛ్రిత్యా రుద్రాణీతి స్వకన్యకాం ॥ ౫
 తస్య శుశ్రూషణార్థాయ స్థాపయామాస చాన్తికే ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే దేవా స్తారకేణాతివీడితాః ॥ ౬
 బ్రహ్మణోక్తా ససమాహూయ మదనం చేద మబ్రువన్ ।
 సర్గాదౌ భగవాన్ప్రహ్లా సృజమానోఽఖిలాః ప్రజాః ॥ ౭
 న నిర్వృతి రభూత్తస్య కదాచిదపి మానసే ।
 తవ శ్చచార సుచిరం మనోవాక్కాయకర్మభిః ॥ ౮
 తేతః ప్రసన్నో భగవాన్ త్సలక్ష్మీకో జనార్దనః ।
 వరేణ ఛస్తయామాస సర్వద సర్వదేహినాం ॥ ౯

బ్రహ్మ :-

యది తుష్ణోసి భగవన్ననాయాసేన వై జగత్ ।
 చరాచరయుతం వైత త్సృజామి త్వత్ప్రసాదతః ॥ ౧౦
 ఏవ ముక్తో విధాత్రా తు మహాలక్ష్మీ ముదైక్షత ।
 తదా ప్రాదురభూ స్త్వంహి జగన్మోహనరూపధృత్ ॥ ౧౧
 తవాయుధార్థం దత్తం చ పుష్పబాణేక్షుకార్ముకం ।
 విజయత్వ మజేయత్వం ప్రాదాత్ప్రముటితో హరిః ॥ ౧౨
 అసౌ సృజతి భూతాని కారణేన స్వకర్మణా ।
 సాక్షీభూత స్స జగతో భవాన్సృజతు నిర్వృతిం ॥ ౧౩

* యోగేన స్వా తమం త్యక్త్వా సుతా నీ ద్విమభూభృతః

ఏష దత్తవరో బ్రహ్మ త్వయి వినస్య తద్భరం ।
 మనసో నిర్వృతిం ప్రాప్య వర్తతేఽద్యాపి మన్మథ ! ౧౪
 అమోఘం బలవీర్యం తే న తే మోఘః పరాక్రమః ।
 సుకుమారాణ్యమోఘాని కుసుమాస్త్రాణి తే సదా ॥ ౧౫
 బ్రహ్మదత్తవరోఽయం హి తారకో నామ దానవః ।
 గాథతే సకలా స్తోకా నస్మానపి విశేషతః ॥ ౧౬
 శివప్రతా దృతేఽన్యత్ర న భయం తస్య విద్యతే ।
 త్వాం వినాస్మి న్మహాకార్యే నకశ్చి త్ప్రభవేదపి ॥ ౧౭
 స్వకరాచ్చ భవేత్కార్యం భవతో నాన్యతః క్వచిత్ ।
 ఆత్మైకధ్యాననిరత శ్శివో గౌర్యా సమన్వితః ॥ ౧౮
 హిమాచలతటే రమ్యే వర్తతే మునిభి ర్వృతః ।
 తం నియోజయ గౌర్యాం తు జనిష్యతి చ తత్సుతః ॥ ౧౯
 ఈషత్కార్య మిదం కృత్వా త్రాయస్వాస్మా న్మహాబల !
 ఏవ మభ్యర్థితో దేవై స్త్తాయమానో ముహుర్ముహూః ॥ ౨౦
 జగా మాత్మవినాశాయ యతో హిమవత స్తటం ।
 కి మప్యారధయంతం తు ధ్యానసమ్మిలితేక్షణం ।
 దద ర్శేశాన మాసీనం కుసుమేషు రుదాయుధః ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర హిమవత్తనయా శివం ।
 ఆరిరాధయిషు శ్చాగ్ని ధ్విభాగా రూప ముద్భుతం ।
 సమేత్య శంభుం గిరిజాం గన్ధపుష్పపహారైః ।
 శుశ్రూషణపరాం తాం చ దదర్శాతిబల స్స్మరః ।

- అదృశ్య స్సర్వభూతానాం నాతిదూరేస్య సంస్థితః ॥ ౨౨
 సుమనోమార్గజై రగ్రైః స్తం వివ్యాధ మహేశ్వరం ।
 విస్మృత్య సర్వకార్యాణి విద్ధ పై రప్తికే స్థితామ్ ॥ ౨౩
 గౌరీం విలోకయామాస మన్మథావిష్టచేతసః ।
 ధృతి మాలవ్యు తు పునః కిమేతదితి చిన్తయన్ ॥ ౨౪
 దదర్శాగ్రే తు సన్నద్ధం మన్మథం కుసుమాయుధం ।
 తం ద్వష్ట్యా కుపిత శ్శూలీ త్రైలోక్యదహనక్షమం ॥ ౨౫
 తార్తీయం చక్షు రున్మీల్య దదాహ మకరధ్వజం ।
 శివేనైవ మవజ్ఞాతా దుఃఖతా శైలకన్యకా ॥ ౨౬
 అనుష్ఠాయా తతః ప్రితోః తపః కర్తు మగా ద్వనం ।
 అథ తదృష్మ సంవీక్ష్య చిత్రకర్మా గణేశ్వరః ॥ ౨౭
 తదృష్మనాతు పురుషం చిత్రాకారం చకార సః ।
 తం విచిత్రతనుం రుద్రో దదర్శాగ్రే తు పూరుషం ॥ ౨౮
 తక్షణా జ్ఞాతజ్యోతీభూ న్మూర్తిమానివ మన్మథః ।
 మహాబలోఽతితేజస్వీ మధ్యాహ్నర్క సమప్రభవః ॥ ౨౯
 తం చిత్రకర్మా శాహుభ్యాం సమాలింగ్య ముదాన్వితః ।
 సుహీ బాల ! మహాదేవం స తు సర్వార్థసిద్ధిదః ॥ ౩౦
 ఇత్యుక్త్వా శతరుద్రీయ ముపాదిత దమేయధీః ।
 ననామ శతశో రుద్రం శతరుద్రమనుం జపన్ ॥ ౩౧
 తతః ప్రసన్నో భగవా న్మహాదేవో వృషధ్వజః ।
 వరేణ చోదయామాస వరం వ్రవే చ బాలకః ॥ ౩౨

ప్రతిద్వంద్విబలార్థం తు మద్భలేనోపయోక్యతు ।
 తదస్త్రశస్త్ర ముఖ్యాని వ్యథాం కుర్వన్తు నో మమ ॥ 33
 తథేతి తత్ప్రతిశుత్య విచార్య కిమపి ప్రభుః ।
 షష్ఠిర్వర్షసహస్రాణి రాజ్య మస్మై దదౌ పునః ॥ 34
 ఏతద్దృష్ట్వా తు చరితం ధాతా భణ్ణేతి భండితి ।
 యదువాచ తతో నామ్నా భణ్ణో లోకేషు కథ్యతే ॥ 35
 ఇతి దత్త్వా నరం తస్మై సర్వై ర్మునిగణై ర్వృతః ॥
 దత్త్వాస్త్రాణి చ శస్త్రాణి తత్రైవాస్తరధీయత ॥ 36

ఇతి శ్రీమద్భిహ్మణ్ణ పురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవా
 గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే భండాసురోత్పత్తి
 కథసన్నామ షష్ఠాధ్యాయః.

—0—

భ ణ్ణా సు ర ప ట్టా ఖి షే కా ది :

హయగ్రీవః :—

రుద్రకోపానలా జ్ఞాతో యతో భణ్ణో మహాబలః ॥
 తస్మా ద్రాద్రస్వభావశ్చ దానవ శ్చాభవ త్తతః ॥ ౧
 అథాగచ్ఛ స్మహతేజా శ్శుక్రో దైత్యపురోహితః ।
 సమాయాతా శ్చ శతశో దైతేయాశ్చ మహాబలాః ॥ ౨
 అథాహూయ మయం భణ్ణో దైత్యవంశాదిశిల్పినమ్ ।
 నియక్తో భృగుపుత్రేణ స జగామ స్థలం తతః ॥ 3
 యత్ర ఫిత్వా తు దైత్యేదవైః పైలోక్యం శాసితం పురా ॥

- తస్మాత్వా శోణితపురం నిర్మాణం కుర్వీతితితః ॥ ౪
- తచ్చుత్వా వచనం శిల్పీ స గత్వా తత్పురం మహత్ ।
- చక్రేమరపురప్రఖ్యం మనసైవ క్షణేన తు ॥ ౫
- అథాభిషిక్త శ్శుక్రేణ దైతేయైశ్చ మహాబలైః ।
- శుశుభే పరయా లక్ష్మ్యై తేజసా చ సమన్వితః ॥ ౬
- హిరణ్మయం తు యద్దత్తం కిరీటం బ్రహ్మణా పురా ।
- సజీవ మవినాశ్యం చ దైత్యేద్యైకవిభూషణమ్ ॥ ౭
- ధధౌ భృగుశుతోత్సుప్తుం భణ్ణో బాలార్కసన్నిభమ్ ।
- చామరే చప్రసక్తాశ్చే సజీవే బ్రహ్మనిర్మితే ॥ ౮
- న రోగా న చ దుఃఖాని దదౌ యద్వినిషేవణాత్ ।
- తస్యాతప్రతం ప్రదదౌ బ్రహ్మణైవ పురాకృతమ్ ॥ ౯
- యస్య చ్ఛాయానిషణ్ణ స్తు బాధ్యతే నాస్త్రకోటిభిః ॥
- ధనుశ్చ విజయం నామ ఖడ్గం చ రిపుఘాతినమ్ ॥ ౧౦
- అన్యాన్యపి మహర్హాశి భూషణాని ప్రదత్తవాన్ ।
- తస్య సింహాసనం ప్రాదౌ దక్షయం సూర్యసన్నిభమ్ ॥ ౧౧
- తతః సింహాసనాసీన స్సర్వాభరణభూషితః ।
- బభూవాతీవ తేజస్వీ రత్న ముత్తేజతం యథా ॥ ౧౨
- బభూవు రథ దైతేయా స్తస్యాస్తౌ తు మహాబలాః ।
- ఇద్రిశత్రు రమిత్రఘ్నో విద్యున్మాళీ విభూషణః ॥ ౧౩
- ఉగ్రకర్కోగ్రధన్వా చ విజయ శ్శ్రితిపారగః ।
- సంమోహినీ కుముదినీ చిత్రాక్షీ సుద్ధరీ తథా ॥ ౧౪

చత్రసో వనితా స్తస్య బభూవుః ప్రియదర్శనాః ।
 త మసేవస్త కాలజ్ఞా దేవా స్సర్వే సవాసవాః ॥ ౧౫
 స్యద్దనా స్తురగా నాగాః పదాతాశ్చసహస్రశః ।
 సంబభూవు ర్మహాకాయా మహాన్తో జితకాశినః ॥ ౧౬
 బభూవు ద్దానవా స్సర్వే భృగుపుత్రమతానుగాః ।
 అర్చయన్తో మహాదేవ మాఘితా శ్శివశాసనే ॥ ౧౭
 బభూవు ద్దానవా స్తత్ర పుత్రపౌత్రధనాన్వితాః ।
 గృహే గృహే చ యజ్ఞాశ్చ సంబభూవు స్సమంతతః ॥ ౧౮
 ఋచో యజూంషి సామాని మిమాంసాన్యాయకాదయః ।
 ప్రవర్తంతేస్మ దైత్యానాం గృహం ప్రీతి గృహం ప్రీతి ॥ ౧౯
 యథాశ్రమేషు ముఖ్యేషు మునీనాం చ ద్విజన్మనాం ॥
 తథా యజ్ఞేషు దైత్యానాం బభూవు ర్హవ్యభోజినః ॥ ౨౦
 ఏవం కృతవతోఽప్యస్య భణ్ణస్య జితకాశినః ।
 షష్ఠి ర్వర్ష సహస్రాణి వ్యతీతాని క్షణార్ధవత్ ॥ ౨౧
 వర్ధమాన మథో దైత్యం తవసా చ బలేన చ ।
 హీయమానబలం చేష్ట్రం సంప్రేక్ష్య కమలాపతిః ॥ ౨౨

విష్ణుకృతమాయాసృష్టిః

ససర్జ మనసా కాశ్చి న్మాయాం లోకవిమోహినీం ।
 తా మువాచ తతో మాయాం దేవదేవో జనార్దనః ॥ ౨౩
 త్వం హి సర్వాణి భూతాని మోహయన్తీ నిజౌజసా ।
 విచరస్వ యథాకామం త్వాం న జేష్యతి కశ్చన ॥ ౨౪

త్వం తు శీఘ్ర మితో గత్వా భణ్ణం దై తేయనాయకమ్ ।
 మోహయిత్వా చిరేణైవ విషయా నుపభోక్స్యసి ॥ ౨౫
 ఏవం లబ్ధవరా మాయా తం ప్రణమ్య జనార్దనమ్ ।
 యయాచే ఒస్సరసాం ముఖ్యా స్సహాయార్థం తు కాశ్చన ॥
 తాభి ర్విశ్వాచిముఖ్యాభి స్సంయుక్తా సా మృగేక్షణా ।
 ప్రయయా మానస స్యాగ్ర్యం తట ముజ్జ్వల భూరుహమ్ ॥
 యత్ర క్రీడతి దైత్యేన్ద్రో నిజనారీభి రన్వితః ॥
 తత్రైవ మృగశాబాక్షీ మూలే చమృకశాఖనః ॥ ౨౬
 నివాస మకరో ద్రమ్యం గాయస్తీ మధురస్వనమ్ ।
 అథాగతస్తు దైత్యేన్ద్రో బలిభి ర్మన్త్రిభి ర్వుతః ॥ ౨౭
 శ్రుత్వా తు వీణానినదం దదర్శ చ వరాఙ్గనామ్ ।
 తాం దృష్ట్వా చారుసర్వాగ్రీం విద్యుల్లేఖా మివాపరామ్ ॥ ౩౦
 మాయామయ మహాగచ్ఛే పతితో మదనాభిధే ।
 అథాస్య మన్త్రిణః పేతు ర్హృదయే స్మరతాపితాః ॥ ౩౧
 తేన దైతేయనాథేన చిరం సా ప్రార్థితా సతీ ।
 తైశ్చ సంప్రార్థితా స్తాశ్చ ప్రతిశుశ్రువు రణ్ణసా ॥ ౩౨
 యా స్త్వలభ్యా మహాయజ్ఞై రశ్వమేధాదికై రపి ।
 తా లభ్యై మోహినీముఖ్యా నిర్వృతిం పరమాం యయుః ॥
 విసస్మేరు స్తథా దేవా స్తథా దేవ ముమాపతిం ।
 విససర్జు స్తథా యజ్ఞాః క్రియాశ్చాన్యా శ్శుభావహాః ॥ ౩౪
 అవమానాహత శ్చానీ త్రేషామపి పురోహితః ।

ముహూర్తమివ తేషాం తు యయు రష్ట్రే శతం సమాః ॥ ౩౧

మోహితేష్వథ దైత్యేషు సర్వే దేవా స్సవాసవాః ।

విముక్తోష్ఠదవా బ్రహ్మ! న్నామోదం పరమం యయుః ॥ ౩౨

కదాచి దథ దేవేష్ట్రం దివ్యసింహాసనస్థితం ।

సర్వదేవైః పరివృతం నారదో ముని రాయయా ॥ ౩౩

ప్రణమ్య మునిశార్దూలం జ్వలన్తమివ పావకం ।

కృతాజ్ఞలిపుటో భూత్వా దేవేశో వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౩౪

భగవం త్వర్వధర్మశ్చ ! పరాపరవిదాంవర ।

కథమాగమన తేద్య యద్యన్నః కర్తు మిచ్ఛసి? ౩౫

భవిష్య చ్ఛోభనాకారం తవాగమనకారణం ।

తద్వాక్యమృత మాకర్ణ్య శ్రవణానన్దనిర్భరః ॥ ౪౦

అశేషదుఃఖా న్యస్తీర్య కృతార్థ స్సాస్య స్మనీశ్వర !

నారదః :—

అద్య సంమోహితో భణ్ణో దైత్యేన్ద్రో నిష్ఠుమాయయా ॥ ౪౧

తతో విముక్తో లోకాం స్త్రీ స్తపత్యగ్ని రివాపరః ।

అధిక స్తవ తేజోభి రస్త్రై ర్మాయాబలేన చ ॥ ౪౨

తస్య తేజోపహరస్తు కర్తవ్యోఽతిబలస్య తు ।

వినారాధనతో దేవ్యాః పరాశక్తే స్తథా సతి ॥ ౪౩

అశక్యోఽన్యేన తపసా కల్పకోటిశ్చత్వైరసి ।

పురై వోదయత శ్శ్రతో రారాధయత బాలిశాః ॥ ౪౪

ఆరాధితా భగవతీ సా వ శ్శ్రీయో విధాన్యతి ।

ఏవం సంజోధిత స్తేన శక్రో దేవగణేశ్వరః ॥ ౪౫

తం మునిం పూజయామాస సర్వదేవై స్సమన్వితః ।

తపసే కృతసన్నాహో యయా హైమవతం తటం ॥ ౪౬

తత్ర భాగీరథీతీరే సర్వర్తుకుసుమోజ్జ్వలే !

పరాశక్తే ర్మహాపూజాం చక్రేఽఖిలసురై స్సహ ॥ ౪౭

ఇన్ద్రప్రీథ మభూన్నామ్నా తదా ద్యఖిలసిద్ధిదం ।

నారదేనోపదిష్టేన విధినా పరదేవతాం ॥ ౪౮

కుర్వతాం మహతీం పూజాం జపఘోషగతాత్మనాం ।

ఉక్రగే తపసి సంస్థానా మనన్యాయ త్తచేతసాం ॥ ౪౯

దశవర్ష సహస్రాణి దశాహాని చ సంయయుః ।

మోహితా నథ తాం దృష్ట్వా భృగుపుత్రో మహామతిః ॥ ౫౦

భండాసురం సమభ్యేత్య నిజగాద పురోహితః ।

త్వా మేవాశ్రిత్య రాజేన్ద్ర! సదా దానవసత్తమాః ॥ ౫౧

నిర్భయా శ్చ్రీషు లోకేషు చగ స్త్రిచ్ఛావిహారిణః ।

జాతిమాత్రేణ భవో హన్తి సర్వాం త్సదా హరిః ॥ ౫౨

తేనైవ నిర్మితా మాయా యయా సమ్మోహితో భవాన్ ।

భవంతం మోహితం దృష్ట్వా రథాన్వేషణతత్పరః ॥ ౫౩

భనతాం విజయార్థాయ కరోతీన్ద్రో మహత్తపః ।

యది తుష్టా జగద్ధాత్రీ తస్యైవ విజయో భవేత్ ॥ ౫౪

ఇమాం మాయామయీం త్యక్త్వా మన్త్రిభి స్సహితో భవాన్

గత్వా హైమవతం కైలం షరేణాం విఘ్న మాచర ॥ ౫౫

ఏవముక్తస్తు గురుణా హిత్యా పర్యజ్ఞ ముత్తమం ।
 మన్త్రిశ్రేష్ఠా నుపాహూయ యథావృత్తాన్త మాహ సః॥ ౫౬
 తచ్చుత్వా సృపతిం ప్రాహ శ్రుతవర్మా విమృశ్య చ ।
 షష్ఠి ర్వర్ష సహస్రాణాం రాజ్యం తవ శివార్పితం॥ ౫౭
 తస్మాదవ్యధికం వీర! గత మాసీ దనేకశః ।
 అశక్యప్రతికారోఽయం యః కాల శ్శివచోదితః॥ ౫౮
 కాలేతు భోగః కర్తవ్యో దుఃఖస్య చ సుఖస్య చ ।
 తదాఽహ భీమకర్మాఖ్యో నోపేక్ష్యోఽరి ర్యథాబలం॥ ౫౯
 క్రియావిఘ్నే కృతేఽస్మాభి ర్విజయ స్తే భవిష్యతి ।
 తవ యుద్ధే మహారాజ! పరాథ బలహారిణీ॥ ౬౦
 దత్తా విద్యా శినేనైవ తస్మాత్తే విజయ స్సదా ।
 అనుమేనే చ తద్వాక్యం భద్రో దానవనాయకః॥ ౬౧
 నిర్గత్య సహ సేనాభి ర్యయా హిమవత స్తటం ।
 తపోవిఘ్నకరా ద్దృష్ట్వా దానవా స్తగదఘ్నికా॥ ౬౨
 అలఙ్ఘ్య మకరో దగ్రే మాయాప్రాకార ముజ్జ్వలం ।
 తం దృష్టా దానవేంద్రోఽపి కిమేతదితి విస్మితః॥ ౬౩
 సంక్రుద్ధో దానవోఽస్త్రేణ బభం జాతిబలేన తు ।
 పునరేవ తదగ్రేఽభూ దలఙ్ఘ్యం సర్వదానవైః॥ ౬౪
 వాయవ్యాస్త్రేణ సంధీరో బభంజ చ ననాద చ ।
 పానఃపున్యేన తద్భగ్న మభూ త్పునరుపస్థితం॥ ౬౫
 ఏతద్దృష్ట్వా తు దైత్యేంద్రో విషణ్ణ స్స్వపురం యయా ।

తాం చాదృష్ట్వా జగద్ధాతీం దృష్ట్వా ప్రాకార ముజ్జ్వలం॥౬౬
భయా ద్ద్వద్రువిరే దేవా విముక్తసకలక్రియాః ।

తానువాచ వ్రతీ శక్రో దై శ్యేన్ద్రోఽయ మిహాగతః ॥ ౬౭

అశక్యం సమరే యోద్ధు మస్మాభి రఖతైరసి ।
పలాయితానామసి నో గతి రన్యాయ న కుత్రచిత్ ॥ ౬౮

కుండం యోజనవిస్తారం సమ్యక్కృత్వా తు శోభనం ।
మహాయాగవిధానేన ప్రణిధాయ హుతాశనం ॥ ౬౯

యజామ పరమాం శక్తిం మహామాంసై ర్వయం సురాః ।
బ్రహ్మభూతా భవిష్యామో భోక్త్యామో వా త్రివిష్టపం ॥

ఏవ ముక్త్వా తత స్సర్వే దేవా స్సేన్ద్రపురోగమాః ।
విధివ జ్ఞహువు ర్గాంస ముత్కృతోత్కృత్య మస్త్రితః॥ ౭౦

హుతేషు సర్వమాంసేషు పాదేషు చ కరేషు చ ।
హోతు మిచ్ఛత్సు దేవేషు కశేబర మశేషతః ॥ ౭౧

ప్రాదుర్భూతా వరమం తేజఃపుంజ మనూషమం ।
కోటిసూర్యవ్రతీకాశం చన్ద్రోకోటి సుశీతలమ్ ॥ ౭౨

తస్మధ్యమే సముదభూ చ్చక్రకాకార మనుత్తమమ్ ।
తస్మధ్యమే మహాదేవీ ముదయార్కసమప్రభామ్ ॥ ౭౩

జగదుజ్జీవనాకారాం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికామ్ ।
సౌందర్యసారసీమాన్తా మానందరససాగరాం ॥ ౭౪

జపాకుసుమసజ్జాశాం దాడిమీకుసుమామ్బరాం ।
సర్వాభరణసంయుక్తాం శృంగైరైకరసాలయాం ॥ ౭౫

కృపాతరంగితాపాంగ నయనాలోకకౌముదీం ।

పాశా జ్ఞుశేష్యు కోదణ్ణ పంచబాణ లగత్కరాం ॥ 22

తాం విలోక్య మహాదేవీం దేవా స్సర్వే సవాసవాః ।

ప్రణేము ర్ముదితాత్మానో భూయో భూయోఽఖిలాత్మికామ్ ॥

తయా విలోకితా స్సద్య స్తే సర్వే విగతజ్వరాః ।

సంపూర్ణాణా దృఢతరా వ్రజదేహా మహాబలాః ॥ 23

తుష్టువశ్చ మహాదేవీ మద్భి కా మఖిలార్తిహమ్ ॥ 24

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరఖణ్డే నాయగ్రీవాగస్త్య సం

వాదే లలితోపాఖ్యానే భణ్డాసురపట్టాభిషేక లలితా

ప్రదుర్భావ కథనంనామ సప్తమోధ్యాయః

— 0 —

ల లి తా న్త వ రా జః

దేవాః :—

జయ దేవి జగన్నాత జ్ఞయ దేవి పరాత్పరే ।

జయ కల్యాణనిలయే జయ కామకళాత్మికే ! ౧

జయ కామేశవామాక్షి జయ కామాక్షిసుందరి !

ఓయాఖిలసురారాధ్యే జయ కామేశి కామదే ! ౨

జయ బ్రహ్మమయే దేవి బ్రహ్మనందరసాత్మికే !

జయ నారాయణి పరే నద్వితాశేషవిష్టపే ! 3

జయ శ్రీకణ్ఠదయితే జయ శ్రీలలితామ్బికే !

జయ శ్రీవిజయే దేవి విజయశ్రీసమృద్ధిదే ! ౪

జాతస్య జాయమానస్య చేష్టాపూర్తస్య హేతవే !
 నమస్తస్యై త్రిజగతాం పాలయిత్వై పరాత్పరే ! ౧
 కలా ముహూర్త కాష్టాహ ర్మాసర్తు శరదాత్మనే !
 నమ స్సహస్రశీర్షాయై సహస్ర ముఖలోచనే ! ౨
 నమ స్సహస్ర హస్తాబ్జ పాద పద్మజశోభితే !
 అణో రణుతరే దేవి మహతోఽపి మహీయసి ! ౩
 పరాత్పరతరే మాత స్తేజ స్త్వం తేఽసామపి ।
 అతలం తు భవేత్పాదా వితలం జానునీ తవ ॥ ౪
 రసాతలం కటీదేశః కుక్షి స్తే ధరణీ భవేత్ ।
 హృదయం తు భువల్లోక స్స్వ స్తే ముఖ ముదాహృతమ్ ॥ ౫
 దృశ శృంగదార్కదహనా దిశ స్తే గాహనోఽమ్బికే ।
 మరుత స్తే తనూచ్ఛ్వాసా వాచ స్తే శ్రుతయోఽఖిలాః ॥ ౧౦
 క్రీడా తే లోకరచనా సఖా తే చిన్మయ శ్శివః ।
 ఆహార స్తే సదానందో వాసస్తే హృదయం సతామ్ ॥ ౧౧
 దృశ్యాదృశ్యస్వరూపాణి రూపాణి భువనాని తే ।
 శిరోరుహః సభ స్తేతు తారకాః కుసుమాని తే ॥ ౧౨
 ధర్మాద్యా గాహవ స్తే స్యు రధర్మాద్యాయుధాని తే ।
 యమాశ్చ నియమాశ్చైవ కరపాదరుహ స్తథా ॥ ౧౩
 స్తనౌ స్వాహాస్వధాకారౌ లోకోఽజ్జీవనకారకౌ ।
 ప్రాణాయామస్తు తే నాసా రసనా తే సరస్వతీ ॥ ౧౪
 ప్రత్యాహార స్త్విద్వియాణి ధ్యానం తే ధీస్తు సత్తమా ।

మన స్తే ధారణాశక్తి స్మృదయం తే సమాధికా ॥ ౧౫
 మహీరుహో స్తేఽజ్ఞరుహః ప్రభాతం పసనం తవ ।
 భూతం భవ్యం భవిష్యం చ నిత్యం చ తవ విగ్రహం ॥ ౧౬
 యజ్ఞరూపా జగద్ధాత్రీ విష్వగ్రూపా చ పావనీ ।
 ఆధారం త్వాం ప్రవశ్యంతి స సమ్యజ్జీఖిలాః ప్రజాః ॥ ౧౭
 హృదయస్థాపి లోకానా మదృశ్యా మోహనాత్మికా ।
 నామరూపవిభాగం చ యా కరోతి స్వలీలయా ॥ ౧౮
 తాన్యధిష్ఠాయ తిష్ఠంతి తేష్వసక్తా చ కామదా ।
 సమస్తస్యై మహాదేవ్యై సర్వశక్త్యై నమో నమః ॥ ౧౯
 యా దేవీ పరమా శక్తిః పరబ్రహ్మభిధాయినీ ।
 బ్రహ్మనన్దాభిధానాయై తస్యై దేవ్యై నమోనమః ॥ ౨౦
 యదాజ్ఞయా ప్రవర్తంతే వహ్నిసూర్యేన్దుమారుతాః ॥
 పృథివ్యాదీని భూతాని తస్యై దేవ్యై నమోనమః ॥ ౨౧
 యా ససర్జ విధాతారం సర్గా దా వాదిభూ రియం ।
 దధార స్వయ మేవైకా తస్యై దేవ్యై నమోనమః ॥ ౨౨
 యయా ధృతా తు ధరణీ యయాకాశా ద్యమేయయా ॥
 యస్యా ముదేతి సవితా తస్యై దేవ్యై నమో నమః ॥ ౨౩
 యదస్తరస్థం త్రిదివం యదాధారోఽస్తరిక్షకః ।
 యస్మయ శ్చాఖిలో లోక స్తస్యై దేవ్యై నమో నమః ॥ ౨౪
 యశ్రోదేతి జగత్కృత్స్నం యత్ర తిష్ఠతి నిర్భరమ్ ।
 యత్రాస్త మేతి కాలేతు తస్యై దేవ్యై నమో నమః ॥ ౨౫

నమోనమస్తే రజసే భవామై నమోనమస్సాత్విక సంస్థితామై ।
 నమోనమస్తే తమసే హరామై నమోనమోనిష్ఠణతశ్శివామై ॥
 నమో నమస్తే జగదేకమాత్రే నమోనమస్తే జగదేకపిత్రే ।
 నమోనమస్తేఽఖిలతన్త్రీరూపే నమోనమస్తేఽఖిలయజ్ఞరూపే !
 నమోనమోలోకగురుప్రధానే నమోనమస్తేఽఖిలవాగ్విభూత్యై ।
 వమోస్తులత్యై జగదేకతుల్యై నమోనమశ్శాంభవిసర్వశక్త్యై
 అనాదిమధ్యాంత మపాఞ్చభౌతికం ।

హ్యవాఙ్మనోగమ్య మతర్క్య వై భవం ।

అరూప మద్వద్వ మదృష్టిగోచరం ।

ప్రభావ మగ్ర్యం కథ మమ్బు! వర్ణ్యతే ॥ ౨౯

ప్రసీద విశ్వేశ్వరి విశ్వవర్ధితే ప్రసీద విశ్వేశ్వరి వేదరూపిణి !

ప్రసీదమాయామయిమస్త్రీవిగ్రహే ప్రసీదసర్వేశ్వరిసర్వరూపిణి

ఇతి స్తుత్వా మహాదేవీం దేవా స్సర్వే సవాసవాః ।

భూయో భూయో నమస్కృత్య శరణం జగ్ము రంజనా ॥ ౩౦

తతః ప్రసన్నా సా దేవీ ప్రణతం వీక్ష్య వాసవం ।

వరేణ చోదయామాస వరదాఖిలదేహినాం ॥ ౩౧

ఇష్టః :—

యది తుష్టాసి కల్యాణి వయం దై త్యేహిసిన్ధితాః ।

దుర్ధరం జీవితం దేవి! త్వాం గతా శ్శరణార్థినః ॥ ౩౩

శ్రీదేవీ :—

అహమేవ వినిర్జిత్య భణ్ణం దై త్యకులేశ్వరం ।

- అచిరాత్తవ దాస్యామి త్రైలోక్యం సచరాచరం ॥ 38
- నిర్భయా ముదితా స్సన్తు సర్వే దేవగణా స్తథా ।
యే స్తువన్తి చ మాం భక్త్యా స్తవేనానేన మానవాః ॥ 39
- భాజనం తే భవిష్యన్తి ధర్మశ్రీయశసాం సదా ।
విద్యావినయసమ్పన్నా సీరోగా దీర్ఘజీవినః ॥ 39
- పుత్రమిత్రకళత్రాధ్యా భవన్తు మదనుగ్రహాత్ ।
ఇతి లబ్ధవరా దేవా దేవేన్ద్రోపి మహాబలః ॥ 32
- ఆమోదం పరమం జగ్ము స్తాం విలోక్య ముహు ర్ముహుః ॥

ఇతి బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవాగస్త్య
సంవాదే లలితోపాఖ్యానే లలితాస్తవరాజ
కథనం నామాష్టమోఢ్యాయ

దేవీదర్శనాయ బ్రహ్మద్వైపాకచునమ్

హయగ్రీవః :—

- ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు బ్రహ్మ లోకపితామహః ।
ఆజగామాథ దేవేశీం ద్రష్టుకామో మహర్షిభిః ॥ ౧
- ఆజగామ తతో విష్ణు రారూఢో వినతాసుతమ్ ।
శివోపి వృషభారూఢ స్సమాయాతోఽఖిలేశ్వరిం ॥ ౨
- దేవస్వయో నారదాద్యా స్సమాజగ్ము ర్మహేశ్వరిం ।
ఆయాయ స్తాం మహాదేవీం సర్వే చాస్సరసాం గణాః ॥ 3
- విశ్వావసుప్రభృతయో గర్భర్వాశ్చైవ యక్షకాః ।

- బ్రహ్మణాథ సమాదిష్టో విశ్వకర్మా విశాంపత్తిః ॥ ౪
- చకార నగరం దేవ్యా యథామరపురం తథా ।
- తతో భగవతీ దుర్గా సర్వమస్త్రాధిదేవతా ॥ ౫
- విద్యాధిదేవతా శ్యామా సమాజగ్మతు రమ్మికాం ।
- బ్రహ్మద్యా మాతరశ్చైవ స్వస్వభూత గణావృతాః ॥ ౬
- సిద్ధయో ప్యణిమాద్యాశ్చ యోగిన్యశ్చైవ కోటిశః ।
- భైరవాః క్షేత్రపాలాశ్చ మహాశాస్తా గణాగ్రణీః । ౭
- మహాగణేశ స్కున్దశ్చ వటుకో వీరభద్రకః ।
- ఆగత్య తే మహాదేవీం తుష్టువుః ప్రణతా స్తథా ॥ ౮
- తత్రాథ నగరీం రమ్యాం సాట్టప్రకారతోరణాం ।
- గజాశ్వరథశాలాఢ్యాం రాజవీధీవిరాజితాం॥ ౯
- సామంతానా మమాత్యానాం సైనికానాం ద్విజన్మనాం ।
- వైతాళదాసదాసీనాం గృహాణి రుచిరాణిచ ॥ ౧౦
- మధ్యే రాజగృహం దివ్యం ద్వారగోపురశోభితం ।
- శాలాభి ర్బహుభి ర్యుక్తం సభాభి రువశోభితం॥ ౧౧
- సింహాసనం సభాం చైవ నవరత్నమయీం శుభాం ।
- మధ్యే సింహాసనం దివ్యం చింతామణివినిర్మితం ॥ ౧౨
- స్వయం ప్రకాశ మద్వద్వ ముదయాదిత్యసన్నిభం ।
- విలోక్యచింతయామాస బ్రహ్మ లోకపితామహః । ౧౩
- యస్త్యేత త్సమధిష్ఠాయ నర్తతే బాలిశోపి వా ।
- పురస్యాస్య ప్రభావేన సర్వలోకాధిపా భవేత్ ॥ ౧౪

న కేవలా స్త్రీ రాజ్యాత్వా పురుషోపి తయా వినా !

మజ్జళాచారసమ్పన్నం మహాపురుషలక్షణం ॥ ౧౫

అనుకూలాజ్ఞనాయుక్త మభిషిక్తేచ్ఛేదితి స్మృతిః ।

విభాతీయం వరాహోహ మూర్తా శృంగారదేవతా ॥ ౧౬

వరోస్యా ప్రియ లోకేషు నచాన్య శృంగారా దృతే ।

జటిలో ముడ్డధారి చ విరూపాక్షః కపాలధృత్ ॥ ౧౭

కల్మాషీ భస్మదిగ్ధాజ్ఞ శ్శృణానన్ధో విభీషణః ।

అమజ్జళాస్పదం వై నం వరయే త్సా సుమజ్జలా ॥ ౧౮

శ్రీకామేశ్వరావిర్భావః

ఇతి చిన్తయమానస్య బ్రహ్మణోగ్రే మహేశ్వరః ।

కోటికన్దర్పలావణ్యయ్యుక్తో దివ్యశరీరవాన్ ॥ ౧౯

దివ్యామృతధర స్సగ్వీ దివ్యగన్ధానులేపనః ।

కిరీట హార కేయూర కుణ్డలాద్యై రలంకృతః ॥ ౨౦

ప్రాదుర్భూతా పురతో జగన్మోహనరూపధృత్ ।

తం కుమార మథాలిజ్ఞ్య బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ౨౧

చక్రే కామేశ్వరం నామ్నా కమనీయవపుర్ధరం ।

తస్యాస్తు పరమాశక్తే రనురూపో వర స్త్వయం ॥ ౨౨

ఇతి నిశ్చిత్య తేనైవ సహిత స్తా మథాయయా ।

అస్తువం స్తే పరాశక్తిం బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ॥ ౨౩

తాందృష్ట్వా మృగశాబాక్షీం కుమారో నీలతోహితః ।

అభవన్మన్మథావిష్టో విస్మృత్య సకలాః క్రియాః ॥

సాపి తం వీక్ష్య తస్వణీ మూర్తిమస్తమివ స్మరమ్ ।
 మదనావిప్రసరాణి స్వానుగూప మమన్యత ॥ .౨౫
 అన్యోన్యాలోకనానక్తా తాపుభౌ మదనాతురౌ ।
 సర్వభావవిశేషజ్ఞౌ ధృతిమన్తౌ మనస్వినౌ ॥ .౨౬
 పరై రజ్ఞాతచార్మితౌ ముహూర్తం స్వస్థచేతసౌ ।
 అథోవాద మహాదేవీం బ్రహ్మ లోకైకనాయికాం ॥ .౨౭
 ఇమే దేవాశ్చ ఋషయో గంధర్వాప్సరసాం గణాః ।
 త్వమీశాం ద్రష్టు మిచ్ఛన్తి సప్రియాం పరమాసనే ॥ .౨౮
 కోవానురూప స్తే దేవి ! ప్రియో ధన్యతమః పుమాన్ ।
 లోకసంరక్షణార్థాయ భజన్స్వ పురుషం పరమ్ ॥ .౨౯
 రాక్షీ భవ పురస్యాస్య స్థితా భవ వరాసనే ।
 అభిషిక్తాం మహాభాగే దేవర్షిభి రకల్మషైః ॥ ౩౦
 సామ్రాజ్యచిహ్న సంయుక్తాం సర్వాభరణ సంయుతాం ।
 సప్రియా మాసనగతాం ద్రష్టు మిచ్ఛామహే వయమ్ ॥ ౩౧

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవాగస్త్యసం
 వాదే లలితోపాఖ్యానే దేవీదర్శనాయ బ్రహ్మద్యా గమన
 కా సేత్వర ప్రాదుర్భావాదికథనంనామ నవమోఽధ్యాయః

శ్రీలలితామ్మికా కామేశ్వరయో ర్వివాహః

తచ్చుత్వా వచనం దేవీ మద్దస్మితముఖామ్బుజా ।
 ఉవాచ సా తతో వాక్యం బ్రహ్మవిష్ణుముఖాం తస్మాత్ ॥ ౧
 స్వతంత్రాహం సదా దేవా ! స్వేచ్ఛాచారవిహరిణీ ।
 మమానురూపచరిణో భవితా తు మమ ప్రియః ॥ ౨
 తథేతి తత్ప్రతిశ్రుత్య సర్వై ద్వేనైః పితామహః ।
 ఉవాచ చ మహాదేవీంధర్మార్థసహితం వచః ॥ ౩
 కాలక్రీతా క్రియక్రీతా పితృదత్తా స్వయంయుతా ।
 నారీ పురుషయో రేవ ముద్వాహస్త చతుర్విధః ॥ ౪
 కాలక్రీతా తు సా వేశ్యా దాసీస్యా త్క్రియసంయుతా
 భార్యా స్యా త్పితృదత్తా తు గాఢర్వీ తు స్వయం యుతా ॥
 సమధర్మేణ యక్తా సా భార్యా పితృర్పితా యథా ।
 బ్రహ్మదయ స్తు తా మూఢః పరబ్రహ్మస్వరూపిణీం ॥ ౬
 యదద్వైతం పరం బ్రహ్మ సదసద్భావవర్జితం ।
 చిదానందాత్మకం తస్మా త్ప్రకృతి స్సమజాయత ॥ ౭
 త్వ మేవాసి చ తద్బ్రహ్మ ప్రకృతి స్సా త్వమేవహి ।
 త్వమేవానాదిరఖిలా కార్యకారణరూపిణీ ॥ ౮
 త్వామేవహి విచిన్వత్తి యోగిన స్సనకాదయః ।
 సదస త్కర్మరూపాంచ వ్యక్తావ్యక్తోదయాత్మికాం ॥ ౯
 త్వా మేవహి ప్రశంసన్తి పశ్చబ్రహ్మస్వరూపిణీం ।
 త్వమేవహి సృజన్యాదా త్వమేవ హ్యవసి క్షణాత్ ॥ ౧౦

త్వమేవ ధూయో హరసి విదధాసి మహేశ్వరి !
 తస్మా త్స్వాతస్త్యి నాశస్తే న భవే త్ప్రియసంగమాత్ ॥౧౧
 భజస్వ పురుషం కంచి ల్లోకానుగ్రహకామ్యయా ।
 ఇతి విజ్ఞాపితా దేవీ బ్రహ్మణా సకలై స్సురైః ॥ ౧౨
 స్రజ ముద్యమ్య హస్తేన చిక్షేవ గగనాంతరే ।
 తయోత్పన్నా తు సా మాలా శోభయన్తీ నభస్థలం ॥ ౧౩
 పాపాత కణ్ఠదేశేహి తదా కామేశ్వరస్యతు ।
 ముముదుశ్చ తతో దేవా బ్రహ్మవిష్ణుపురోగమాః ॥ ౧౪
 వవర్షుః పుష్పవర్షాణి *బలారాతీరితా ఘనాః ।
 అథోవాచ విధాతా తు భగవంతం జనార్దనం ॥ ౧౫
 కర్తవ్యో విధినోద్వాహ స్త్వనయో శివయో ర్హరే !
 ముహూర్తో ఽద్యైవ సంప్రాప్తో జగన్మణ్డళకారకః ॥ ౧౬
 త్వద్రూపిణీ మహాదేవీ సమాజశ్చ భవానసి ।
 దాతు మర్హసి కల్యాణీ మస్మై కామశివాయ తు ॥ ౧౭
 తచ్చుత్త్వా వచనం తస్య దేవదేవ స్త్రివిక్రమః ॥
 దదా తస్మై విధానేన ప్రీత్యా తాం శంకరానాం తు ॥ ౧౮
 దేవ ర్షిపితృముఖ్యానాం గన్ధర్వాప్సరసాం తథా ।
 సర్వాసాం దేవజాతీనాం సాన్నిధ్యే జలపూర్వకం ॥ ౧౯
 కల్యాణం కారయామాస శివయో రాదికేశవః ।
 ఉపాయనాని ప్రదదు స్సర్వే బ్రహ్మాదయ స్సురాః ॥ ౨౦

దదౌ బ్రహ్మేక్షుచాపం తు వజ్రసార మనశ్వరం ।
 తయోః పుష్పాయుధం ప్రాదా దష్టునం హరి రవ్యయం॥
 నాగపాశం దదౌ తాభ్యాం వరుణో యాదసాంపతిః ।
 అఙ్కుశం చ దదౌ తాభ్యాం విశ్వకర్మా విశాంపతిః॥ ౨౨
 కిరీట మగ్నిః ప్రాయచ్చ త్తాటజ్ఞే చంద్రభాస్కరా ।
 నవరత్న మయీం భూషాం ప్రాదా ద్రత్నాకర స్స్వయం॥ ౨౩
 దదౌ సురాణా మధిపో మధుపాత్ర మథాక్షయం ।
 చింతామణిమయీం మాలాం కుబేరః ప్రదదౌ తదా ॥ ౨౪
 సామ్రాజ్యసూచకం ఛత్రం దదౌ లక్ష్మీవతి స్స్వయమ్ ।
 గంగా చ యమునా తాభ్యాం చామరే చంద్రభాస్వరే॥ ౨౫
 బ్రహ్మ చ వసనో రుద్రా శ్యోదిత్యా శ్చాశ్వినౌ తథా ॥
 దిక్పాలా మరుత సాధ్యా గర్భర్వాః ప్రమథేశ్వరాః ॥ ౨౬
 స్వాని స్వా న్యాయుధా న్యవైః ప్రదదుః పరితోషితాః ।
 రథాంశ్చ తురగా న్నాగా న్మహావేగా న్మహాబలాన్॥
 పుష్టా నరోగా నశ్రాంతా మ్మత్తృష్టాపరివర్జితాన్ ।
 దదు ర్వాజ్రోపమాకారా నాయుధాం త్నపరిచ్ఛదాన్ ॥ ౨౭

శ్రీలలితామ్బికా పట్టాభిషేకః

అథాభిషేక మాతేను * సామ్రాజ్యేన శివం శివామ్ ।
 అథాకరో ద్విమానంచ నామ్నా తు కుసుమాకరమ్ ॥ ౨౮
 విధాతా ఽష్టానమాల్యంబై నిత్య మచ్ఛేద్య మాయుధైః ।

* సామ్రాజ్యే సశివం శివామ్.

- దివి భూమ్యస్తరిక్షే చ కామగం సుసమృద్ధిదం ॥ 30
- య ద్గన్ధఘ్రాణమాత్రేణ భ్రాన్తిరోగక్షుధార్తయః ।
- తత్క్షణాదేవ సశ్యన్తి మనోఘోషదకరం శుభమ్ ॥ 30
- తద్విమాన మథారోఘ్య తాపుభౌ దివ్యదమృతీ ।
- చామర వ్యజన చ్ఛత్ర ధ్వజ యష్టై మహోహరం ॥ 31
- వీణా వేణు మృదఙ్గాది వివిధాశోద్యవాదనైః ।
- సేవ్యమానా సురగణై ర్నిగర్గత్య సృపమన్దిరాత్ ॥ 32
- యయా వీధిం విహరేణ శోభయన్తీ నిజౌజసా ।
- ప్రతిహర్మ్యాగ్రసంస్థాభి రప్సరోభి ససహస్రశః ॥ 33
- సలాజాక్షతహస్తాభిః పురస్తీభి శ్చ వర్షితా ।
- గాథాభి ర్మృజళార్థాభి ర్వీణావేణువినిస్వయైః ॥ 34
- తుష్యన్తీ వీధివీధిషు మన్ద్రంమన్ద్ర మథాయయా ।
- ప్రతిగృ హ్యోప్సరోభిస్తు కృతాం నీరాజనావిధిం ॥ 35
- అవరుహ్య విమూనాగ్ర్యా త్ప్రవివేశ మహాసభాం ।
- సింహాసన మధిస్థాయ సహదేవేన శమ్భునా ॥ 36
- యద్య ద్వాఙ్మన్తీ తత్రస్థా మనసైవ మహాజనాః ।
- సర్వజ్ఞా నాక్షిపాతేన త త్తత్కామా నపూరయత్ ॥ 37
- తద్దృష్ట్వా చరితం దేవ్యా బ్రహ్మ లోకపితామహః ।
- కామాక్షీతి తదాభిఖ్యాం ధదౌ కామేశ్వరీతిచ ॥ 38
- వవర్ష కా లే మేఘోపి పురే తస్మిన్తదాష్టయా ।
- మహార్హాణిచ వస్తూని దివ్యా న్యాభరణానిచ ॥ 39

చింతామణిః కల్పవృక్షాః కమలా కామధేనవః ।

ప్రతివేశ్మ తత స్తస్థుః పురే దేవ్యాజ్ఞయా తదా ॥ ౪౦

తత్సేవైకరసాకారా విము క్తాన్యక్రియాగుణాః ।

సర్వకామార్థసంయుక్తా హృష్యస్త స్సర్వకాలికమ్ ॥ ౪౧

పితామహో హరిశ్చైవ మహాదేవశ్చ వాసవః ।

అన్యే దిశా మధీశాశ్చ సకలా దేవతాగణాః ॥ ౪౩

దేవర్షయో నారదాద్యా వసిష్ఠాద్యా స్తపోధనాః ।

గంధర్వాప్సరసో యక్షా యాశ్చాన్యా దేవజాతయః ॥ ౪౪

దివి భూమ్యస్తరిక్షేషు ససంభూధం వసన్తి యే ।

తే సర్వేచా వ్యసంభూధం నివసన్తి స్మ తత్పురే ॥ ౪౫

ఇయం మద్వత్సలాదేవీ నాన్యత్రేత్యఖిలా స్థనాన్ ।

తోషయామాస సతత మనురాగేణ భూయసా ॥ ౪౬

రాజ్ఞో మహతి భూలోకే విదుష స్సకలేప్పితాన్ ।

రాజ్ఞీ దుదోహాభీష్టాని సర్వభూతలనాసినాం ॥ ౪౭

త్రిలోకైకమహీపాలే సామ్మికే కామశఙ్కరే ।

దశవర్షసహస్రాణి యయుః క్షణభివాపరః ॥ ౪౮

తతః కదాచి దాగత్య నారదో భగవా నృషిః ।

ప్రణమ్య పరమాం శక్తి మువాచ వినయాన్వితః ॥ ౪౯

పరబ్రహ్మ పరంధామ పవిత్రం పరమేశ్వరి !

సదసబ్ధావసంకల్ప వికల్పకలనాత్మికా । ౫౦

జగదభ్యుదయార్థాయ వ్యక్తభావ ముపాగతా ।

- అసజ్జన వినాశార్థం సజ్జనాభ్యుదయార్థినీ ॥ ౫౧
- ప్రవృత్తి స్తవ కల్యాణి సాధూనాం రక్షణాయహి ।
అయం భణ్డాసుగో దేవి బాధతే జగతాం త్రయమ్ ॥ ౫౨
- త్వయైకయైవ జేతవ్యో నశక్య స్త్వపరై స్సుపరై ।
త్వ త్సేనైకపరా దేవా శ్చిరకాల మిహోషితాః ॥ ౫౩
- త్వదాజ్ఞయా గమిష్యన్తి స్వాని స్వాని పురాణితు ।
అమజ్జళాని సూన్యాని మృషార్థానిచ సర్వతః ॥ ౫౪
- ఏవం విజ్ఞాపితా దేవీ నారదే నాఖిలేశ్వరీ ।
స్వస్వ వాసనివాసాయ ప్రేషయామాస చామరాన్ ॥ ౫౫
- బ్రహ్మాణంచ హరిం శమ్భుం వాసవాదీ న్నిశాం పతీన్ ।
యథార్హం పూజయిత్వాతు ప్రేషయామాస చామ్బికా ॥
- అపారయస్త స్తాం త్యక్తు మసి సంప్రేషితా స్సురాః ।
స్వస్వాంతై శ్శివయో సేవా మాదిప్రీతో రకుర్వత ॥ ౫౬
- ఏతదాఖ్యాన మాయుష్యం సర్వమజ్జళకారణం ।
ఆవిర్భావం మహాదేవ్యా స్తస్యా రాజ్యాభిషేచనం ॥ ౫౭
- యః ప్రాతరుత్థిలో విద్వా న్భక్తశ్రద్ధాసమన్వితః ।
జపే ధ్ధనసమృద్ధస్యా త్సుఖాసమ్మిత వాగ్భవేత్ ॥ ౫౮
- నాశుభం విద్యతే తస్య పరత్రేహచ ధీమతః ।
యశః ప్రాప్నోతి విపులం సమా నోత్తమతామపి ॥ ౫౯
- అచలా శ్రీర్భవే త్తస్య శ్రేయశ్చైవ పదే పదే ।
కదాచి స్నభయం తస్య తేజస్వీ వీర్యవా న్భవేత్ ॥ ౬౦

తాపత్రయవిహీనశ్చ పురుషార్థైశ్చ పూర్వతే ।

త్రినైవ్యం యో జపేన్నిత్యం ధ్యాత్వా సింహాసనేశ్వరీమ్ ॥౬౨

షణ్మాసా నృహతీం లక్ష్మీం ప్రాప్నుయా జ్ఞాపకోత్తమః ।

ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మాండ పురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవా

గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే లలితావివాహాది

కథనం నామ దశమోధ్యాయః

— 0 —

సతీదేవ్యా దక్షిణ్యరప్రవేశః

ఆనందచిన్మయం దేవ మవ్యక్తం వ్యక్తరూపిణమ్ ।

అనఘం సామృద్ధిమీశానం పాపఘ్న మనునస్తథే ॥ ౧

అగస్త్యః -

భగవన్నిందిరానాథ! చతుర్భుజ జగత్ప్రభో!

నిత్యజ్ఞానానుసంధాన సమస్తకరుణాకర! ౨

హయగ్రీవతనో! సర్వవిద్యాధర మహోదయ !

భవతోక్తా బ్రాహ్మణానాం క్షత్రియాణాం విశామపి ॥ 3

శూద్రాణామపి చాచారా ఆశ్రమాణాం చ సర్వతః ।

శాస్త్రాణాం పరమం తత్త్వం త్వత్త ఆకర్ణితం మయా ॥ ౪

దేవ్యా మాహాత్మ్య మఖిలం చండికాయా హయానన !

బ్రాహ్మ్యదిమాతృబృందస్య మాహాత్మ్యం చోపవర్ణితమ్ ॥ ౫

సమస్తైర్దేవతాబృందైః పూజ్య కా వద దేవతా ।

కిన్యా దేవ్యాః ప్రసాదేన సర్వత్ర విజయో భవేత్ ॥ ౬

కాం దేవీం మనసా స్మృత్వా భుక్తిముక్తి భజేన్నరః ।
 యత్తు భుక్తిప్రదం దైవం న తన్నుక్తిం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౭
 యత్తు ముక్తిప్రదం దైవం న తద్భుక్తిప్రదం భవేత్ ।
 హయగ్రీవః :—

ఉభే తే భుక్తిముక్తి చ యా దాతుం దేవతా పటుః ॥ ౮
 సా భవే ల్లలితా దేవీ శక్తిచక్రైక నాయికా ।
 సా సాక్షా త్పరమం బ్రహ్మ తయా సృష్టం జగత్త్రియమ్ ॥
 తయైవ నాథవన్ద్యమీ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ।
 భణ్డాసురేణ మహతా పీడితం భువనత్రయమ్ ॥ ౧౦
 పాతుమేవ పరం బ్రహ్మ లలితాతను మాస్థితమ్ ।

అగస్త్యః :—

కోఽయం భణ్డాసురో నామ కుత్రాస్య నసతిః ప్రభో ! ౧౧
 కేన వా నిహత స్సోఽభూ త్కృష్య పుత్రి స్స దానవః ।
 కేన ధ్వంసం జగత్సర్వం కేన వా పరిపాలితమ్ ॥ ౧౨
 ఏతత్సర్వం విస్త రేణ కథయస్వ హయానన !

హయగ్రీవః :—

అధిర్ద్రుమకుట శ్రీమాన్ దక్షపుత్ర్యా నిషేవితః ॥ ౧౩
 నందీ భృంగీ మహాకాళ ప్రముఖై గ్గణమండలైః ।
 సనందాద్వైశ్చ యోగీంద్రైః సేవ్యమానోఽవ్యయ శ్శివః ॥
 ఆఘానమండపే దేవ్యా సత్యా సార్థం మహాసనే ।
 ఉవాచ భగవాన్ నీళః కదాచి త్కరుణానిధిః ॥ ౧౪

తత్ర సత్యా సహాలాపం తత్కాలోచిత మిశ్వరః ।
 కుర్వాణ శృంభ రాస్థానే కియంతంచ స్త్రిణం స్థితః ॥ ౧౬
 తస్మిన్నేవాంతరే వ్యోమ్ని దక్షస్య వసతిం స్రతి ।
 చలతాం దేవసైన్యానా మశ్రౌషీ ధ్రోష మిశ్వరీ ॥ ౧౭
 జిజ్ఞాసమానా ఘోషస్య కారణం శివభామినీ ।
 ప్రేషయామాస తద్వార్తాజ్ఞానాయ గణ మేకకమ్ ॥ ౧౮
 స గత్వా రభసా ద్వేగీ వ్యోమసభాచరచుఞ్చకః ।
 జ్ఞాత్వా చ పేతుం తత్రత్యం పున రాయా ద్గణగ్రణీ ॥ ౧౯
 ఆగత్య పరమేశానం వద్విత్వా తాం సతీమపి ।
 ఇదం విజ్ఞాపయామాస భక్తినిమ్రాభవచ్ఛిరాః ॥ ౨౦
 దేవి! త్వదీయజనకః శ్రేష్ఠో దక్షప్రజాపతిః ।
 నవనం కర్తు మా రేభే తేనాహుతా దివౌకయః ॥ ౨౧
 ప్రయాన్తి సహ సేనాభి స్తదాజ్ఞావశవర్తినః !
 తేషాం ప్రచలతా మేష ఘోషః ప్రాదు రభూ ద్దీవి ॥ ౨౨
 ఘోషస్య కారణ మిదమితి తూష్ణేం బభూవ హ !
 అథ దేవీ సతీ శ్రుత్వా పితు ర్యజ్ఞక్రియోత్సవం ॥ ౨౩
 అత్యస్తకౌతుకావిష్టా ప్రోవాచేశం జగన్మయమ్ ,
 యథాయం వల్లభం ప్రాహ భృతో మబ్బితు రుత్సవమ్ ॥
 అత స్తత్ర మహోత్సాహో వర్తతే చంద్రశేఖర !
 చిరా ద్ద్రక్ష్యామి మద్భస్థాం త్వస్మా రాత్మాశ్చ శబ్దర !
 భ్రాతృంశ్చ భ్రాతృపుత్రంశ్చ మున్నీధంశ్చ ముదాకులాన్ ।

తస్మా న్మా మనుజానీహి బన్ధా న్యజ్ఞమహోత్సవమ్ ॥ ౨౬

దృష్ట్వా యాస్యామి శీఘ్రం తే నికటం చంద్రశేఖర !

ఇతి పృష్ట శ్శివో దేవ్యా ప్రాహ గంభీరయా గిరా ॥ ౨౭

న గస్తవ్యం త్వయా తత్ర పురా దేవ్యస్తి కారణమ్ ।

ఈశ్వరః :—

వయ మిష్టప్రదా నిత్య మనిష్టాథనివారకాః ॥ ౨౮

విశ్వాధికా జగత్పూజ్యా సృత్యజ్ఞానస్వరూపిణః ।

సమస్తై స్సహసా కిఞ్చిత్కార్యం నా స్తి జగత్త్రయే ॥ ౨౯

నచ వాగ్వాపి నక్తవ్యా ప్రాస్తవ్యం చ ధనాది హి ।

కృతకృత్యా స్స సర్వత్ర స్వాత్మానందపరాయణాః ॥ ౩౦

ఇతి కృత్వా ప్రణస్తుం మాం దేవా స్సర్వే సమాగతాః ।

తస్మధ్యే తన తాణోసి దక్షో దురభిమానవాన్ ॥ ౩౧

మయి జామాతృతాబుధ్ధ్యా న నమస్కార మాదృతః ।

అహంతు సర్వసామాన్యం కుశలం పృష్టవా ఞ్చివే ! ౩౨

నమస్కారో మహాదేవి శ్వశురత్వే తు నోకృతః ।

మమ కోవా నమస్కార్యో విద్యతే భువనత్రయే ॥ ౩౩

ఈర్ష్యాకలహకోపేషు త్వయి నే పరమానతిః ।

అతః పు మస్తరే క్వాపి న నమస్కారవా నహం ॥ ౩౪

అతః ప్రణయకాలేషు తుభ్యమేవ నమస్కృతిః ।

ఇథం ఫిణో మయా తాత స్తవాస్తః క్రోధమూర్ఛితః ॥ ౩౫

యత్కిమ ప్యవదన్నేవ మయి నిద్రా - సమాచరత్ ।

అస్త ద్దష్టహ్యమానాత్మా గత ఏవ నిఃసంగహం ॥ 31

తస్మా త్తదా తస్య ముఖే వికార మహ మైక్షిషి ।

దౌరాత్మ్యంచ భవత్తాతే నృథా దురభిమానతా ॥ 32

తత స్తేనైవ రోషేణ త్వాంచ మాంచ వివర్జయన్ ।

ఉత్తానబుద్ధిభి ర్మూఢైః పామరై రిమరై స్సహ ॥ 33

యజ్ఞకర్మ సమారేఖే మద్దూషణనిరర్థకం ।

తస్మా త్త్వం తత్ర మాగచ్ఛ యసి యాసి నిజీచ్ఛమా ॥ 34

తస్మి గచ్ఛ మదుక్తం తే పశ్చాదేన భవిష్యతి ।

ఇత్యుక్తే శఙ్కరే ప్రాహ సతీ దాక్షాయణీ పునః॥ ౪౦

సతీ :—

ఏవం చేత్తస్మి కర్తవ్యం మయా తస్య ప్రబోధనం ।

త్వన్నిందయా చేత్పతతి తదా మమ పితుః క్షయః ॥ ౪౧

యథా స్వచిత్తదోషేణ త్వయి నో దూషణం వదేత్ ।

యథాహూయ చ యజ్ఞే త్వాం సత్కారంచ కరిష్యతి ॥ ౪౨

తథా బోధయి తవ్యో మే తాహో దుష్ప్రాప్తసంకటాత్ ।

వ్యర్థశుక్లమహాకూపే భవన్నిద్దామయే ధృవం ॥ ౪౩

పతంతం తారయిష్యామి తాతం బహుభి రుక్తభిః ।

స జానాతి భవచ్ఛక్తి మవధూతత్వదర్శనాత్ ॥ ౪౪

భస్మనేవాగ్ని మాచ్ఛన్నం బోధయిష్యామి మద్గురం ।

తస్మా న్మా మనుజానీహి ప్రణామ స్తే విధీయతే ॥ ౪౫

ఇత్యుక్తవ త్యసౌ దేవీ శఙ్కరే నానుమోదితా ।

- అనిచ్ఛతాపి భావ్యత్వా జ్ఞపే నోద్గర్హ మైహత ॥ ౪౬
- తస్యాం గన్తుం ప్రవృత్తాయాం పితృర్యజ్ఞక్రియోత్సవం ।
- శైలాదినా సమాదిష్టా స్తత్సాసోయ్యా మహాగణాః ॥ ౪౭
- మహాకాళో మహాకర్ణో ఘృణైకర్ణః కపాలవాన్ ।
- కుమ్భాదరో నికుమ్భశ్చ మీసగ్రీవో మృగాస్తకః ॥ ౪౮
- ఊర్ధ్వకేశః కేతుమాలీ తన్మై ర్మకరలోచనః ।
- సోమకో నీలబాహుశ్చ భైరవః కాలభైరవః ॥ ౪౯
- స్వచ్ఛందైభైర వోచ్ఛాస్య ఉద్వృత్తా విశ్వఘస్మరః ।
- అలర్క సింహకేతుశ్చ మణిమా స్మణికన్ధరః ॥ ౫౦
- ఏతే యోరా గణ శ్రేష్ఠా మహాసత్వా మహాజనః ॥
- సతీదేవ్యాస్తు రక్షార్థం ప్రేషితా శ్శస్త్రపాణయః ॥ ౫౧
- ఏష్వేకైకస్య బహవో గణనాథసమానుగాః ॥
- శైలాదినా వినిర్దిష్టా సుతీసంరక్షణేషునా ॥ ౫౨
- కాశ్చనేన విమానేన వాయువేగతురగ్గణాః ।
- దాక్షాయణీ సమచల ద్యోమమాగ్ధేణ సత్వరం ॥ ౫౩
- నైమాన్తికే దేవగణై శ్చారణై రప్సరోగణైః ।
- స్తూయమానా మహాదేవీ విమానే నాచల ద్వివి ॥ ౫౪
- తస్యా సఖ్య సుతీదేవ్యాబహ్వస్య స్సర్వాజ్ఞశోభనాః ।
- కలూచీం చామరం తాళవృన్తం కనకపాదుకే ॥ ౫౫
- తామ్బూలీంచ కరణ్డంచ తథా భూషణపీటికాం ॥
- వహస్త్యః కేళిచతురాః ప్రాణేభ్యోపిచ వత్సలాః ॥ ౫౬

- మనోవినోదనప్రాయ కథాబంధవిచక్షణాః ।
 తాతస్య భవనం యాస్తీం తాందేవీ మనువవృజాః ॥ ౫౭
 ఉల్లిఖి న్నేతుమాలాభి స్తుతం శ్చేతశ్చ వారిదాన్ !
 ఘట్టాఘటాఘటాత్కరైః పూరయ స్నఖలాం దిశం ॥ ౫౮
 సునర్ణభూషితాశేష గాత్రో మేఘ సమాకృతిః ।
 సువర్ణ ఇవ ఖే ఖేల నివిమానోఽస్య శ్చచాల హ ॥ ౫౯
 ఆఘూర్ణపక్షిణ స్తత్ర చక్రస్తు రాభిస్కరంప్రతి ।
 ఆభీలసూచకం తస్య డక్షం చక్షు రథా స్ఫురత్ ॥ ౬౦
 ప్రతీప ఏవ పవనః ప్రవృత్తః ప్రణదన్నివ ।
 ధూమాయ న్తేస్మ సకలా దిశః పాంసువిదూషితాః ॥ ౬౧
 ఇత్యాదికం మహోత్పాత మవలోక్య ముహుర్ముహుః ।
 శఙ్కమానాపి సా దేవీ గతా తాతనికేతనం ॥ ౬౨
 తత్రావశ్య దృష్ట్వాపే స్వస్థాః స్మృత్యాశ్చ బాంధవాన్ ।
 ఇంద్రాదీనపి గీర్వాణా స్పృహదీంశ్చ ప్రజాప్రతీన్ ॥ ౬౩
 అగ్నిం యమ మస్య కృచ్ఛపాశినం పవనం తథా ।
 ధనదం సోమ మాదిత్యం వసూ నష్టే చ వారణాన్ ॥ ౬౪
 సిద్ధ కిన్నర గంధర్వా స్యశ్శవాటఫితా సుతీ ।
 శచీం స్వాహంచ ధూమజ్ఞాం నీతి మృద్ధించ సన్నతిమ్ ॥ ౬౫
 అన్యాశ్చామరనారీభి రప్సరోభి స్సహైక్షత ।
 నానావిధై ర్యశ్శపాత్రైః ప్రయోగకుశలై ర్ద్విజైః ॥ ౬౬
 పరీక్షకై స్సదస్యైశ్చ ఋత్విగ్భిః కర్మలమ్పటైః ।

మంత్రస్వనితనిర్భిన్నపాపై ర్మంత్రస్య ఘోషణైః ॥ ౬౭
 సాంధైశ్చైవ ప్రయాజానూయాజై స్సాస్విహాకృతై స్తథా ॥
 హౌషట్యై ర్వషట్యై స్తోనైశ్చ శ్మస్తైశ్చ నామభిః ॥౬౮
 పురోనువాక్యాయాజ్వాభిః కర్మభి శ్చాచితశోభనైః ।
 పత్నీసంయాః కృత్యైశ్చ పశుసంజ్ఞసనై రపి ॥ ౬౯
 దర్శనంవేష్టితై ర్యూపై స్సచమాలైశ్చ శోభితం ।
 యజ్ఞవాటం సమాలోక్య ప్రీతా సా దక్షసస్త్వనా ॥ ౭౦
 వశ్యస్తీ వివిధాశ్చర్యం వినివేశ్య బహు ర్గణాన్ ।
 ఆత్మనః ప్రాణతుల్యాభి స్సభిభి స్సమా సజ్గతా ॥ ౭౧
 పితౄ రన్తికమాపేదే వృథా దురభిమానినః ।

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్యపురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవాగస్త్య
 సంవాదే లలితోపాఖ్యానే సతీదేవ్యా దక్షాధ్వర
 ప్రవేశో నామైకాదశోధ్యాయః

— ౧ —

సతీదక్షయోః పరస్పరనిష్ఠురసంవాదః

తా మాయాంతీం పితా దృష్ట్వా బద్ధభృకుటినిష్ఠురం ।
 అవస్థయా తిరశ్చీనం వదనం సమధారయత్ ॥ ౧
 సర్వేషు బన్ధుషు ప్రీతిం విధాయ చ పునః పునః ।
 తస్యాం జామాతృదోషేణ భర్తృనా మపి తేనివాన్ ॥ ౨
 అపేహి పాపే! పాపిష్ఠం భర్తార మనుఃకృష్మీ ।
 అకులీనం చితాంగారదిగ్ధవేషం కపాలినం ॥ ౩

యద్యపి త్వం మమ సుతా తథాపి త్వం వినిద్యసే
భర్తురేవహి దోషేణ సదాచారవిరోధినః ॥ ౪

మిథ్యాభిమానవా నిగ్రహహజ్కారీ శక్తిగర్వితః ॥
తాపసాకార సజ్ఞానో ధూర్తః పరమదామ్నికః ॥ ౫

అవధూతః పరాభూత స్సదాచారరక్షైర్జ్ఞతైః ।
అశేషం చాపి చారిత్ర మశివం వేషకల్పనం ॥ ౬

అశివం వసతిస్థానం నహం చ్ఛిన ఇతీర్యతే ।
అసో కష్టం వృథా జాతా ప్రసిద్ధి శ్శివ ఇత్యసౌ ॥ ౭

లోకాం తస్మైహాయ త్యేష తపోదమ్భేన భూయసా ।
తాదృశః పరిణేతా తే మయా మోహ దుష్పాజ్ఞితః । ౮

తద్దోషా ద్భవతీ దుష్టా గోక్షీరం శ్వశృతం యథా ।
గచ్ఛ గచ్ఛ గృహం పత్యుర్జ్ఞాతం జాతం మహాప్రియం । ౯

కేనాహుతా సమానూతా భవతీ భిక్షుకిజ్ఞురి !
ఇత్యాద్యైః పరుషై ర్వాక్యై ర్మర్మభిద్భి స్సుదుర్మతిః ॥ ౧౦

తుతోద బహుధా దక్షః పుత్రీం జామాత్మదోషతః ।
ఇతి సా భర్త్యమానాపి గురుణా తేన దోషిణా ॥ ౧౧

అనుపాధిక్రపాసిన్ధు రమ్భా వచన మబ్రవీత్ ।
సతీ :—

తాత ! కింతే వ్యవసిత మహాకష్టం సమాగతమ్ ॥ ౧౨
కేనోపదిష్టో దుర్మార్గో మూలనాశకర స్త్వయం ।

తవ నష్టాని భాగ్యాని నష్టం తవ మహద్యశః ॥

ప్రాజాపత్యాధికాగోపి కథామాత్రావశేషితః ।

బ్రహ్మణ స్త్వం కులే జాత స్తాతోసి కులపాంసన ! ౧౪

త్వత్సజ్జదోషా దఖలా నస్తా సర్వేపి సజ్జనాః ।

యో యజ్ఞో యజ్ఞభోక్తా యో యశ్చ యజ్ఞఫలం శివః॥ ౧౫

యో యస్తా యో జగత్సృష్టా తం నిష్టసి దురాశయ !

శివ ఇత్యక్షరద్వంద్వసమ్మితం యస్య కీర్తనం ॥ ౧౬

స్మరతామపి కైవల్యం తం నిష్టసి దురాశయ !

ఆత్మారామా స్తపోనిష్ఠా జ్ఞానాగ్నిప్రప్తకల్మషాః ॥ ౧౭

యన్నమస్యన్తి మునయ స్తం నిష్టసి దురాశయ !

అష్టాభి ర్నూర్తిభి ర్యస్య శశ్వ దిశ్వం విప్రమ్భతే ॥ ౧౮

తం విశుద్ధచిదాకారం నిష్టసీన్దుశిఖామణిం ।

ఆహోపాప మహోపాపం శాస్త్రం పాపం హతం హతం॥ ౧౯

కిమత్ర బహు వశ్యామి పతిగో స్యస్థకూపకే ।

సమూలోన్మూలనకరీ మేనాం దుర్బుధి మ్జ్ఞానా ॥ ౨౦

విముచ్య తం సమాసూయ సత్కుర్వ స్క్రితు మాహర ।

నచే దయం కృతో యజ్ఞా స్వాభిచాగో భవిష్యతి॥ ౨౧

ఉపాస్య దేవతాం శంభు మనాదినిధనం శివం ।

అపాస్య క్రియతే యజ్ఞో ధిక్కప్తం తవ కాశలం ॥

యథా ధైర్యం స్వవంశస్య స్వస్య వా కర్తు మిచ్ఛసి ।

తదా పూజయ తం దేవ మన్యథా త్వం హతో బంధునా॥ ౨౨

సహసా కోటిసంఖ్యాతా గణనాథస్య తస్యవై ।

ఏకభృత్యక్షణక్రోధం న సహేత చరాచరం ॥ ౨౪

ఇత్యుక్తవన్త్యాం సత్యాం స బద్ధభృకుఃపినిష్ఠురం ।

పున ర్వాగసిధి స్తీష్ణై స్తాం తతక్ష దురాశయః ॥

అథ సా జగదీశానీ క్రుద్ధా శప్తా దురాశయం ॥

తత్సజ్జ దోషదుష్టం స్వం వపు స్వప్తం ప్రచక్రమే ॥

సతీదేవ్యా స్వదేహత్యాగః

ఈదృశ స్త్వం శివద్రోహీ వపు రేత స్త్వయాజ్ఞితం ।

అత స్త్వత్కులనాశాయ తజ్జహామి విగర్హితం ॥ ౨౫

క్రోధాగ్నినాతిమహతా ధన్యామి త్వా మిహాఘనా ।

అథాపి పితృతా మీక్ష్య శమమేవ వ్రజామ్యసాం ॥ ౨౬

స ఏవ జగదీశ స్తే శిక్షాం సమ్యక్ కరిష్యతి ।

ఇత్యుక్త్వా సా సతీదేవీ తత్ర యోగం సమాప్నితా ॥ ౨౭

బద్ధపద్మాసనా ధీరా నాసాగ్రన్యస్తలోచనా ।

సర్వా ణీద్రియచక్రాణి సన్నియమ్య ముహుర్ముహుః ॥ ౩౦

యోగే నాత్మాన ముత్సర్జిష్టు ముద్యుక్తా సాబ్రవీ త్సఖీః ।

అయి భద్రే జగన్నాథ! పార్శ్వం యా హ్యవిశజ్జితా ॥ ౩౧

అన్యాభి స్సమ మాలీభి స్సమంచ సకలై ర్గణైః ।

అహంతు స్వామివో వాచ మవధీర్య సమాగతా ॥ ౩౨

ఫలంచ ప్రాప్తవత్సస్మి తస్మా త్యుక్త్వా మృతో వపుః ।

సకేవలం పితౄణోపా త్కారణాన్తర మ ॥ ౩౩

పురాకల్పే హిమవతా సార్థకోటిం తు వత్సరాన్ ।
 మయి తస్తం తపస్తీర్థ్యం దుష్కరం యత్సరాసురైః ॥ 38
 తదాహం తస్య సాన్నిధ్యం సంప్రాప్తాః ప్రీతమానసాః ।
 వరం వృణీష్వ భద్రం తే తపసా తేస్మి ణోషితా ॥ 39
 ఇత్యుక్తే హిమవా నాహ భక్తినిర్భరమానసః ।
 యది త్వం మయి సన్తుష్టా పూర్ణ కామణ్యవర్షిణీ ॥ 39
 మమ పుత్రీ భవ క్వాపి జన్మని ప్రీతయే శివే ।
 ఇత్యుక్తే తేన గిరిణా భక్తివ్రమేణ సఖ్యహం । 32
 తథాస్తు తవ పుత్రీత్వం యాస్యా మీత్యబ్రువం తదా ।
 త పైవ్యవసమయః ప్రాప్త స్తస్య శైలశిరోమణేః ॥ 30
 భవేయం దుహితా పాపం హస్తు సేతజ్జనుఃకృతం ।
 అయం బద్ధోజ్జలి శ్శమ్భో య్యాయోఘాయో నమస్కృతిః ॥
 మద్వాచా వద తం శమ్భుం త్వం మే ప్రాణసనూ సఖి ।
 అత స్త్వయా సఖిభిశ్చ వరాభి ర్కమ పైశసం ॥ 40
 అవలోక్య నధర్తవ్య శ్శోకో మనసి కశ్చన ।
 పశ్చాత్ప్రాప్తజనిం తస్మా ధిమవతో మహీయసః ॥ 40
 సంప్రాప్య మాం మనశ్శోకం సకలం త్యక్షథ ప్రియాః ।
 ఇత్యుక్త్వా తాం ప్రదుదతీం యోగం దేవీ సమాస్థితా ॥ 41
 మూలా చ్చిదగ్ని ముద్గీప్య నాసాగ్ర న్యస్తలోచనా ।
 తేనైవ వహ్నినా సర్వం నిజగాత్ర మదీవయత్ ॥ 43
 కర్పూరదీపవ త్తస్యా వపు ర్యోగాగ్నినా వృతమ్ ।

- న కించిదపి తత్రాసీ దవశిష్టం రజోపి వా ॥ ౪౪
- న భస్మ న చ సంస్థానం దేహస్యాన్యద్ద్విలోకితమ్ |
కేవలం జ్యోతి రుత్తస్థా దివా దీపితభాస్కరమ్ ॥ ౪౫
- తతః క్షణేన తజ్జ్యోతి రస్తస్థి మగమ ద్దివి ।
తత్రత్యానాం సదస్యానాం తదద్భుత మివాభవత్ ॥ ౪౬
- గత్వా చాకాశమాగ్గేణ తుషారాదే స్సధర్మిణీమ్ ।
మేనాం నామ సుచారిత్రా మాససాద స్వసన్మనే ॥ ౪౭
- తైలేప్రిన్య కులం శుద్ధ ముచ్చైకర్తుం మహేశ్వరీ ।
భూషయామాస మేనాయా గర్భం విశ్వత్రయప్రసూః ॥ ౪౮
- పితృభి ర్యా పురా దత్తా తైలేన్ద్రియ మహత్మనే ।
అయోనిజా మహాభాగా సా గ ర్భే తా మధారయత్ ॥ ౪౯
- దేవీ చాప్రికలే వాసా గర్భం క్షీరోదధేరివ ।
తస్యాః పవిత్రయ స్తీచ మేనాయా వృద్ధి మాగమత్ ॥ ౫౦
- యథాయథోదరే దేవీ వవృధే తైలయోషితః ।
తథా తథా మహత్తేజో మేనాయా స్సమదీప్యత ॥ ౫౧
- ససాగరాం సవిపినాం ధారయన్నపి భూధరః ।
సశశా కామ్బికా గర్భయుక్తాం ధర్తుం స్వవల్లభాం ॥ ౫౨
- యుగవ శ్రోష్ఠితానేక భాస్కరద్యుతినన్నిభః ।
తేజోరాశిః ప్రవవృధే మేనాయాం గర్భవైభవాత్ ॥ ౫౩
- తేజోవిశేష మాలోక్య తస్యాం తుహినపర్వతః !
వరప్రదానం సఫలం మన్యతే స్మామ్బికాకృతం ॥ ౫౪

గర్భభారాలసాం కాంతాం పాణ్డుగణ్డఫలోజ్జ్వలాం ।
 ఆనీల చూచు కోదార కుచమణ్డల శోభినీం ॥ ౫౫
 నశ్యద్వళిత్రయీధంగ స్పష్ట రోమావళీలతాం ।
 ఈషచ్చరణవిన్యాసే ప్యతినిశ్వాసభేదినీం ॥ ౫౬
 అలసాలససశ్చార స్నిగ్ధ తారకలోచనాం ।
 గర్భభేదసముద్భూత స్వేదబిన్దు మనోహరాం ॥ ౫౭
 సఖిభి శ్శతసఖ్యాభిః ప్రియాలాప వినోదనైః ।
 అన్వాస్యమానా మనకృ త్సఖిహస్తావలమ్బనామ్ ॥ ౫౮

మేనకాయాం పార్వతీప్రదుర్భావః

తాం దృష్ట్వా ఘనసంతోషో వంశం మేనే ప్రతిష్ఠితం ।
 లగ్నే శుభతరే కాలే తారాదన్త్రబలోజ్జ్వలే ॥ ౫౯
 పశ్చిగ్రహేషు చోచ్చేషు శుభదృష్టిషు భూయసా ।
 అనూత సా భగవతీం మేనా జైలోక్యమాతరం ॥ ౬౦
 దిశః ప్రసన్న మాయూతాః ప్రసన్నం సకలం పయః ।
 ప్రమోదభరితా లోకా జాతంచ విమలం నభః ॥ ౬౧
 దేవదున్దుభయో నేమ ర్ననృతు శ్చాప్సరో గణాః ।
 పుష్పవృష్టిశ్చ బహుధా జాతా దేవకరార్పితా ॥ ౬౨
 అకస్మాదేవ చానన్దభరితం భువనత్రయమ్ ।
 సాతు రత్నశలాకేవ శశిరేఖేవ శోభనా ॥ ౬౩
 స్వమాతర మలంచక్రే భాసమానేన తేజసా ।
 అఙ్గాదఙ్గాం గిరిస్త్రీణాం వ్రజంతీ లాలనాశతైః ॥ ౬౪

మాణిక్యదీపరేఖేవ వర్ధమానా వ్యరాజత ।

అస్త్యపురే హిమవతో బహుస్త్రీజన సజ్కులే ॥ ౬౫

శశిరేఖేవ నక్షత్రనిబిడే వ్యోమ్ని సా బభౌ ।

తా మాలోక్య గిరిశ్రేష్ఠో మజ్జన్తి వ ముదమ్బుభౌ ॥ ౬౬

అజ్ఞే నివేశ్య మహతీం లాలనా మకరోద్గిరిః ।

దీర్ఘాక్ష మిద్దుఖణ్డాభనిటలం కుటిలాలకమ్ ॥ ౬౭

ముఖం స్వదుహితృ దృష్ట్వా న తృప్తి మగమ ద్గిరిః ।

ఇథం సా వర్ధమానాఽస్య భువనే పృథివీభృతః ॥ ౬౮

మైనాకసోదరీ మేనాం విశ్వశ్లాఘ్యాం వితేనుషీ ।

కలానులాపై రమృతస్యద్విభి శ్చిత్తహారిభిః ॥ ౬౯

కణ్ఠే రసాయనం తస్య దుదుషీ సా కుమారికా ।

బాలా నీలోత్పలశ్యామా స్నిగ్ధకాన్తిమనోరమా ॥ ౭౦

సచ్చారిణీవ శుశుభే హరినీలాశ్మపుత్తభీ ।

క్రమేణ గిరికన్యాభి సన్సర్థం శైశవ శోభనా ॥ ౭౧

కృత్తిమైః పుత్రికైః క్రీడాం కందుకైశ్చ సమాతనోత్ ।

ప్రాలేయపర్వత స్తస్యా నామ్యాభిజన మాతనోత్ ॥ ౭౨

పార్వతీత్యేవ యత్పుంసా మశేషాఘవినాశనమ్ ।

సా పార్వతీ సహాభిః క్రీడాభేదవినోదినీ ॥ ౭౩

పిత్రో రేకాస్సదం ప్రేక్షాం పాంసుకేళిం తతాన చ ।

గజ్జాపైకతదేశేషు స్వగురోశ్చాపి సానుషు ॥ ౭౪

అలక్తకాజ్జీతైః పాదన్యాసైః పావితమేదినీ ॥

చచార గిరిరాజస్య వేశ్యని క్షీడనాకులా ॥ 2౫

క్రమేణ శైశవం బాలా ముఞ్చస్త్రీ వపుషి స్వకే ।

పార్వత్యాః పాదాదివర్ణనమ్

కస్తరాహస్క్రియా మూలకస్తం యావన మాదదే ॥ 2౬

స్వభావా దకుణౌ తస్యా నవపల్లవకోమలా ।

సౌభాగ్యరేఖావిన్యాసై ర్వ్యక్తీకృత గుణోబ్బణౌ ॥ 2౭

సఞ్చరేషు మహీచక్రం కౌఙ్కుమై గుదకై రివ ।

సిఞ్చంతౌ చన్ద్రికాశుద్ధ నఖకాన్తి విరాజితౌ ॥ ౨౮

మణినూపురనాదేన హంససంతోషదాయినౌ ।

ధ్యాతవ్యౌ యోగినాం బృందై రస్తశ్చిత్తసరోరుహే ॥ ౨౯

అపుష్టాతాం రుచిం తస్యా శ్చరణౌ సన్నతభ్రువః ॥

జఙ్ఘాకాణ్డౌ మనోఽనన్మతూణీరసదృశ ప్రభౌ ॥ ౩౦

తస్యా బబన్ధతు శ్చక్షు ర్బన్ధూనాం చేతసా సహ ।

కదళీకాణ్డసౌభాగ్య నిరహఙ్కారకారకౌ ॥ ౩౧

కస్తర్ప గజమూర్ధస్య శుక్లాకాణ్డ సమద్యుతీ ।

మహేశవృదయోదగ్ర గజబన్ధ మహాద్రుమా ॥ ౩౨

కస్తర్పస్య జగచ్చక్ర విజయస్తమ్భసన్నిభౌ ।

పార్వత్యా మాంసలాహూయా పరాం శోభా మపుష్కతామ్ ॥

కాశ్చీకలాపసుభగ కరిమస్తక సన్నిభః ।

స్వనితమ్బాది వాచ్ఛిద్య తప్పిత్రాప్పిత గౌరవమ్ ॥ ౩౩

గారుత్మత శిలాశైల కటకక్రోడకాన్తికృతే ।

నితమ్బో జగదమ్బాయాః ప్రవృద్ధిం పరమాం యయా ॥ ౧౫౫ ॥
వశిత్రయేణ రుదిరా రోమావళిమనోహరా ।

గమ్భీరనాభికుహరా తస్యా మధ్యలతా బభౌ ॥ ౧౫౬ ॥

శంఖర స్యాః మైశ్వర్య మివ తన్మధ్య మాశ్రితమ్ ।

అథవా యోగినాంచేతః పరమామరి నాగతః ॥ ౧౫౭ ॥

అన్యోన్య మమృతానన్తా వన్యోన్య శ్లిష్టమణ్డలా ।

ఉచ్చచూచకతాచారూ నిబరీసా నిరస్తరా ॥ ౧౫౮ ॥

దోర్మూలకూలం కషతాం ప్రాప్తా వన్వహవృద్ధిభిః ।

యావనద్విపనాధస్య కుమ్భావివ ఘనోహరా ॥ ౧౫౯ ॥

కామరాజాభిషేకాయ కలశావివ సోదకా ।

తద్దేహకాన్తిసరసి క్రీడాకోకద్వయోజ్జ్వలా ॥ ౧౬౦ ॥

మనోజ్ఞహారలతికా పరివేషమనోహరా ।

మహేశ్వరమనఃక్షీర సింధుమథనమద్దరా ॥ ౧౬౧ ॥

సౌభాగ్యరత్న కేహస్య సువర్ణకలశద్యుతీ ।

పరిణాహేన మహతా పిబంతావివ పుష్కరమ్ ॥ ౧౬౨ ॥

ఉపయ్యవ రుచ్చయేణ చుబుకోచ్చుచ్ఛిన్నావివ ।

వసుధాధరకన్యాయా వప్రధాతే పయోధరా ॥ ౧౬౩ ॥

శరీషదామకౌమల్యం హసంతావివ తద్భుజౌ ।

అనన్తజ్వాలా సౌవర్ణ శృంఖలాకాన్తి మాపతుః ॥ ౧౬౪ ॥

ప్రాత ర్వికస్వరామ్భోజ స్పర్శికాన్తిమనోహరః ।

నిషిచ్చిన్నీవ లాహిత్యధారాభిః కకుభాం కులమ్ ॥ ౧౬౫ ॥

మహేశపాణిగ్రహణ సౌభాగ్యప్రథమోచితః ॥
 రత్నాంజులీయకచ్ఛాయా వర్ధిష్ఠనిజరక్షిమా ॥ ౯౬
 సౌభాగ్యరేఖారుచిరో రురుచే పార్వతీకరః ॥
 ఆమృష్టశబ్దసుభగా కణ్ఠనాళీ వ్యరాజత ॥ ౯౭
 శరదిందుసమచ్ఛాయం నత్రభు నలినేక్షణమ్ ।
 తిలపుష్పలసన్నాసం శుచిదస్తమనోహరమ్ ॥ ౯౮
 కలాలాప మధుసోత స్సంతర్పిత జగజ్జనమ్ ।
 మణిదర్పణసచ్ఛాయ కపోల ఫలకోజ్జ్వలమ్ ॥ ౯౯
 నవప్రవాళ సుస్నిగ్ధ పాటలాధర పల్లవమ్ ।
 మృగాంజు శకలోదార లలాట లలితాకృతి ॥ ౧౦౦
 వక్రచూర్ణాలకం తస్యా వదనం రురుచే రుచా ।
 ధమ్నిల్లస్తరుణశ్యామ తాపిచ్ఛద్రుమ మేచకః ॥ ౧౦౧
 కుటిలో బర్బర సింధి స్సుగంధి శ్శోభనద్యుతిః ॥
 విడమ్బయామాస ఘనం పిచ్ఛం చాపి శిఖణ్డినామ్ ॥ ౧౦౨
 ఏవ మాయాధతారుణ్యా సంపూర్ణా సకలై స్సృజైః ।
 చిక్రీడ గిరిరాజస్య మద్ధిరే జగదమ్బికా ॥ ౧౦౩
 ఇతిశ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవాగస్త్యసం
 వాదే లలితోపాఖ్యానే సతీదక్షయోః పరస్పరనిష్ఠుర
 సంవాదాదికథనన్నామద్వాదశోధ్యాయః

ద జ్ఞాన్య ర ధ్వం సః

అగస్త్యః :—

తురజ్జవదన ! శ్రీమం త్సర్వవిద్యాకలానిధే !
 సతీం విస్మృష్టదేహం తాం శ్రుత్వా కి మకరోచ్ఛివః ॥ ౧
 కిం క్రుద్ధవాన్ మహేశానో దక్షం ప్రతి దురాశయం ।
 అథవా శాన్తి మగమ త్స్వభావా త్కరుణామయః ॥ ౨

హయగ్రీవః :—

యదా ముక్త్వా సతీ దేహం హిమవంతం సమాశ్రితా ।
 సా దేవీ జగతాం మాతా శఙ్కరస్య సధర్మిణీ ॥ ౩
 తదా తస్యా సృఖీభృద్దం సమస్తాశ్చ గణేశ్వరాః ।
 దక్షప్రజాపతే ర్యజ్ఞవాతా త్యైలాస మాయయుః ॥ ౪
 అథ నిర్విణ్ణమనసో భీతభీతాః పదేపదే ।
 దుర్వృత్తాస్త మిమం వక్తుం సఖ్య సత్త్వర మాగతాః ॥ ౫
 శూన్యేనైవ విమానేన తే సర్వేపి గణేశ్వరాః ।
 అత్యస్త మాకులస్వాంతాః ప్రపన్నాః పరమేశ్వరం ॥ ౬
 బాష్పాయమాణనయనా స్తా సృఖ్య శ్చప్రద్రూహశయే ।
 దేవీవృత్తాంత మఖిలం ప్రోచు గ్గద్గదయా గిరా ॥ ౭
 దేవీం శ్రుత్వా మహేశానో యోగత్యక్తకళేబరాం ।
 అత్యస్తధీరచిత్తౌపి స క్షణం శోక మన్వభూత్ ॥ ౮
 అథాభిభూయ తం శోక ముగ్ర పైలోక్యఘస్మగః ।
 హృదయే నీలకణ్ఠస్య మహాకోపాగ్ని రుభితః ॥ ౯

- అపకారపరం దక్ష మతిదుర్భాషణోద్ధతం ।
ఉద్దిశ్య సుమహాశ్చమ్నో ర్జజ్వాల క్రోధపావకః ॥ ౧౦
- దక్షవంశమహారణ్య మూలచ్ఛేదకుతారికా ।
ఈశస్య నిటలక్రోడే భ్రుకుటీ పర్యజృమ్భిత ॥ ౧౧
- పుస్ఫిర చ ముహూ స్స్థిత నవపల్లవ పాటలం ।
తస్యాధరదళం శమ్నో ర్నిశ్వాసపవనాహతం ॥ ౧౨
- ప్రస్ఫుర త్వేదబిద్ధూని ప్రజ్వలన్తీవ తేజసా ।
అక్లూని వృషభాఙ్గస్య జ్వాలారూపాణి చాభవన్ ॥ ౧౩
- ఉదగ్రకోపే జ్వలితే తస్య మూర్ధని జాహ్నవీ ।
ఉద్భూతబుద్బుదక్రేణీతాడ్యమానేవ చాభవత్ ॥ ౧౪
- అగ్నే భూషణతాం ప్రాప్తాః ప్లుప్తాః పన్నగపుష్పవాః ।
వివేష్టన్తే స్మరభసాః ఔస్విఔస్వి రోభిరై రభోత్తరైః ॥ ౧౫
- నిత్యం రక్తస్య లాలాటనయనస్యైవ మిత్రతాం ।
తేజాతే కోపసంరక్తే లోకనాథస్య లోచనే ॥ ౧౬
- తస్య క్రోధసముత్సాహం విలోక్య త్రాసవిహ్వలాః ।
ఇత స్తతో గృహక్రోడే గణనాథా విలిల్వరే ॥ ౧౭
- పలాయితేషు సర్వేషు గణనాథేషు తద్రుషా ।
కథం కథంచిద్ధీరాత్మా నస్తీ నాన్తిక మత్యజత్ ॥ ౧౮
- సోపి నస్తీ పురస్నాతుం జ్వలతోక్రధస్య శూలివః ।
అశక్నువన్నస్య పశ్చాద్భాగం నిభృత మాశ్రితః ॥ ౧౯
- అకమ్పిత మహీ సర్వా రుష్ట ముద్వీక్ష్య శఙ్కరం ।

అస్తద్దధే సహస్రాంశు రతి తాససమాకులః ॥ ౨౦

వీరభద్రోత్పత్తిః

అపత స్గనా త్తారా స్సమఘ్నార్ణవ చార్ణవాః ।
త్రస్తం చరాచర మభూ త్క్రోధశాలిని శూలిని ॥ ౨౧

అథ దేవో మహాదేవో లలాటతటసమ్భవం ।
ఏకం స్వేదపయోబిందుం సఖాగ్రే కాక్షిప త్క్షితౌ ॥ ౨౨

తత ఉత్తస్థివా నేకో లోకఘర్మరవిగ్రహః ।
కాలాగ్నిరివ దీప్తాగ్లో వీరభద్రో గణేశ్వరః ॥ ౨౩

బద్ధభ్రుకుటి రూర్ధ్వాణ్ణభిత్తిభేదకృ దున్నతిః ।
దీప్తోర్ధ్వ కేశశ్చ బభౌ భగవా నస్తకో యథా ॥ ౨౪

సతు ప్రణమ్య చణ్డేశ మప్టాజ్ఞప్రప్తభూతలః ।
వీరభద్రో భక్తిపూర్వ మిదం న్యజ్ఞాపయ ద్వచః ॥ ౨౫

దేవదేవ! జగన్నాథ! మయా కిన్ను విధీయతాం ।
అహం విధేయ స్సర్వేషు నియోజ్యో నాథ! కర్మసు ॥ ౨౬

త్వత్ప్రసాదప్రభావేన న కింఞ్చ ద్దష్కరం మమ ।
కమ్పయామి మహీం కృత్సాన్నిం కిం కుర్యా మధరోత్తరాం ॥

కిం వా పిబామి సప్తాబ్ధీ నిం గిలామి జగత్రీయం ।
తవ భూవల్లిచలనా దసాధ్యమపి సాధయే ॥ ౨౭

ఇతి విజ్ఞాపిత స్తేన స రుద్రో వాచ మూచివాన్ ।
గచ్ఛ దుష్టస్య దక్షస్య యజ్ఞం మర్దయ నిర్దయం ॥ ౨౮

మమ ద్రోహీ నిత్య మేష మమ దూషణతత్పరః ।

- పాపీ దురభిమానీ చ వృథా గర్వో వృథా మదః ॥ 30
- తస్మా త్తస్య క్రతుర్ధ్వసం కృత్వా భూయ స్సమావ్రజ ।
 ఇత్యాజ్ఞావచవం లభ్యా చస్త్రమా శే ధ్వలత్కృధః ॥ 31
- వీరభద్ర స్సకైలాసా నిర్జగమ మహావః ।
 తస్యైవ రోమకూపేభ్యో దీప్తా నిటలలోచనాత్ ॥ 32
- కర్ణాభ్యాం వైవ నాసాభ్యా మాస్యా ద్దంష్ట్రాభయజ్కురాత్ ।
 ఉత్థితా బహనోఽమైకఘస్మరాః ప్రమథేశ్వరాః 33
- సహస్రలక్షసఖ్యాతా సహస్రాంశుసమప్రభాః ।
 సహస్రయుగభర్తార సహస్రాయుధనిస్సవనాః । 34
- పిబంత ఇవ చ న్యోమ దహంత ఇవ సేదినీమ్ ।
 గ్రసంత ఇవ భూతాని వీరభద్రం సమన్వయః । 35
- గణేష్ఠ్రీసేనా మహతీ వీరభద్రప్రదర్శితా ।
 సమావ్రవే యజ్ఞవాటం దక్షస్యాత్యంతదుర్మతేః ॥ 36
- కల్పాంతాగ్నిరివ జ్వాలాకలాపై రమ్బుదైః పయః ।
 యజ్ఞస్థానం తథా వేగా ద్వేష్టితం ప్రమథేశ్వరైః ॥ 37
- త మావతంత మాలోక్య వీరభద్రం మహాబలమ్ ।
 విత్రేసు రమరా సర్వే హాసేతి క్రందనోఽర్థురాః ॥ 38
- కేచిద్ద్రావంతి మూర్ఛంతి కేచి త్క్రీడంతి భూరిశః ।
 ఇత స్తతస్తు కేవ్యన్యే పలాయనపరాయణాః ॥ 39
- ధ్రువోపభృజ్జహూముఖ్యం యజ్ఞపాత్రీకదమ్బకం ।
 ఋత్విజ సహసా త్యక్త్వా కాన్దిశీకాః ప్రతఫిరే ॥ 40

- పక్షిణాం గూఢ మాస్థాయ కేచి దన్యే వలాయితాః ।
అన్యే మాజ్ఞానవేషేణ కాద్విశేకత్వ మాయయుః ॥ ౪౧
- ఇతరే భృశ మున్విగ్నాః ప్రాణమేవ ప్రతత్యజాః ॥
అహో! దుష్టేన దక్షేణ నాశితం కుల మాత్మనః ॥ ౪౨
- వయం చ నస్తౌ స్తత్సత్త్వా దితి తేషా మభూ ద్వచః ।
ఇన్ద్రో మయూరవేషేణ భీతభీతః పలాయితః ॥ ౪౩
- యజ్ఞస్తు మృగరూపేణ ధావ న్నత్యంతకాతరః ।
ఏక్షితో వీరభద్రేణ ప్రధావ న్ననుధావతా ॥ ౪౪
- తూణీముఖా త్సముద్భృత్య శిత మేకం శిలీముఖం ।
తేన యజ్ఞస్య మూర్ధానం చకర్త చతురక్రమః ॥
మృగరూపస్య యజ్ఞస్య పతితస్య మహీతలే ।
బహు సుక్రసావ రుధిరం పురోడాశసువాసితం ॥ ౪౫
- క్రతుర్ధ్వంసీతి తేనైవ నామ వీరస్య వవృధే ।
యజ్ఞం హత్వా చ యజ్ఞస్థా హ్లాతం ప్రావిశ దస్తరం ॥ ౪౬
- తత్రాపశ్య ద్వీరభద్రో శౌద్రకోపహుతాశనః ॥
దహన్నివ దృశా విశ్వ మాదిత్యం పురతస్థితం ॥ ౪౭
- అనూరుసారధియుతే రథే తిష్ఠంత మంజసా ।
సహస్రాంశు మథో కేశే శ్చగ్రహీ దుగ్రవిక్రమః ॥ ౪౮
- కేశే శ్చాకృప్య తం భూమా పాతయిత్వా దివాకరం ।
తాడయిత్వా కపోతాచ దంతా న్యస్య వ్యపాతయత్ ॥ ౪౯
- తస్మా త్పుషా ప్రవిష్టాశీ యస్మా దేష హ్యదస్తకః ।

- దస్తవిర్భేద సంజాతరుధిరోక్షతవిగ్రహః ॥ ౫౦
- తదా వివస్వా పృబభౌ పూర్వాదే రుదయన్నివ ।
త ముత్స్రుజ్య దివాధీశం భిన్నదంతం నిపాతితం ॥ ౫౧
- వీరభద్రోఽతివేగేన జగ్రాహ రజనీకరం ।
తం పాతయిత్వా ధరణౌ మృగపోతమివ ద్విషః ॥ ౫౨
- పాదే నాతికతో రేణ పుష్పపేషం పిపేషహ ।
యథా కలావశేషోయ మత్యంతకృతాం వ్రజేత్ ॥ ౫౩
- తథా పిపేష పాదేన వీరభద్రో నిశాకరం ।
అథ తేన స్తుతి స్తస్య కృతా పీయూషరోచిషా ॥ ౫౪
- తయా స్తుత్యా సచ ప్రీత స్తం మౌళౌ సమధారయత్ ।
అతఏవ మహేశాన శ్చంద్రచూడ ఇతీర్యతే ॥ ౫౫
- అథో సరస్వతీం దేవీం భీతిభవైవవివశ్చికాం ।
గృహీత్వా వీరభద్రస్తు నాసికా మచ్ఛిన ధ్వుతం ॥ ౫౬
- అథాగ్నే ర్బాహుయుగళం ఖడ్గేనైవ వ్యదారయత్ ।
ఈదృశం తం సమాలోక్య వీరభద్రం మదోద్ధతం ॥ ౫౭

విష్ణువీరభద్రయో ర్యుద్ధమ్

- చక్ర ముద్యమ్య హస్తేన చక్రవాణి స్సముత్థితః ।
అరూఢో గతుడం వక్షతేపవిక్షిప్తసాగరం ॥ ౫౮
- ఓవ్యాస్త్రశరవర్షేణ వీరభద్ర మవాకిరత్ ।
వీరభద్రశ్చ కోపేన స్యద్దనే మహతి స్థితః ॥ ౫౯
- అస్త్రబ్యాలాకలాపేన దహన్నివ తమభ్యయాత్ ।

- తయో రన్యోన్య మతులః ప్రకమ్పితజగత్ప్రేయః॥ ౬౧
- సంగ్రామ స్సమహా నాసీ నృత్తయోరివ హస్తినోః ।
- రోషాట్టహాసనినదైః పూరయంతౌ దిశో దశ ॥ ౬౨
- భ్రామ్యంతా వతిగర్జంతౌ భర్త్యయంతౌ పరస్పరం ।
- దివ్యా న్యస్త్రాణి ముచ్చంతౌ క్షోభయంతౌ జగత్ప్రేయం ॥ ౬౩
- హస్తలాఘవ మత్యంతం సూచయంతౌ పరాక్రమం । ౬౪
- తయో రుద్వీక్ష్య సంరమ్భం వీరభద్రే జయం వునః ।
- పద్మయోని ర్వినిశ్చిత్వ తస్య సారథితా మగాత్ ॥ ౬౫
- వీరభద్రస్య తం కోపం చక్షుర శ్చతురాననః ।
- నిజసారథికృత్యేన ప్రమమార్జ మహు ర్ముహుః ॥ ౬౬
- సూతతా మాకలయ్యాన్య సుప్రీతః పద్మజన్మని ।
- వీరభద్ర శ్చక్రభృతా యుద్ధ ముద్ధత మాతనోత్ ॥ ౬౭
- పినాకశార్దూగ నిష్ఠూత ప్రచణ్డాతపకారిణః ।
- విశ్వం ప్రోర్జునువు శ్వశ్వ ద్విపాతా గాఢరంహసః ॥ ౬౮
- శరై రజయ్య మాలోక్య వీరభద్రం బనార్దనః ।
- తత్రాక్షిప త్సహస్రారం చక్రం లోకభయజ్ఞురమోః ॥ ౬౯
- ఘోర్ణమానం నభ శ్చక్రే తదాలోక్య సుదర్శనం ।
- వ్యాత్రేన నిజవక్త్రేణ వీరభద్ర స్సమాగిల్ ॥ ౭౦
- నష్టే చక్రే వీరభద్రం బభాషే గరుడధ్వజః ।
- వీరభద్ర ! మహావీర ! స్థానే తవ పరాక్రమః । ౭౧
- స్థానే త్వయా కృతా శిక్షా దక్షస్యాన్య మరాత్మనః ।

- సాక్షా నృపేశ్వర స్యాజ్జహోసి భువనేశితః ॥ 2-9
- తన శౌర్యం మహావేగం సోధుం లోకే క ఈశ్వరః ।
- అప్రసక్తనిపాతం య నృచు చక్రం గిరిష్వపి ॥ 23
- వజ్రాదపి మహావేగం తత్త్వయా గిశితం హతాత్
- అహో దురాత్మా దక్షోయం నై కేనాప్యత్ర రక్ష్యతే ॥ 24
- అహ మీదృగ్దశో జాతః క స్తస్యాన్యోఽభిరక్షః ।
- తస్మా దిమం శివద్రోహసమ్పన్నం బహుపాతకం ॥ 25
- దేవీద్రోహేణ చాత్యస్తపాపిస్తం జహి దుర్ధియమ్ ।
- కాలాస్తరే మహేశస్య కృత్వా చ బహుధా తపః ॥ 26
- అహం ప్రాప్స్యమి మచ్ఛక్రం త్వద్గురోః పరమేశ్వరాత్ ।
- అత స్వస్తి మహావీర వీరభద్ర! నజా మ్యహమ్ ॥ 22
- సంసాధయ శివస్యాజ్ఞాం దుష్టం దక్షం చ భక్షయ ।
- యాదృ గాజ్ఞా మహేశస్య తాదృగేవ మమాపి సా ॥ 27
- నావయో ర్విద్యతే భేదః పురాణే ష్వాగమేషు చ ।
- అహం శక్తి శ్శక్తిమాం తస్య విశ్వవ్యాపీ మహేశ్వరః ॥ 28
- శక్తిశక్తిమతో ర్భేదం కో జనః ప్రతిపద్యతే ?
- వహ్నేశ్చ దాహికాయాశ్చ భేదః కోను సమీక్ష్యతే ॥ ౨౦
- అద్యశక్తి ర్మహేశస్య చతుర్థా భిన్నవిగ్రహః ।
- భోగే భవానీ రూపా సా దుర్గారూపా చ సజ్జరే ॥ ౨౧
- కోపీ చ కాళికావేషా పుంరూపే చ మదాత్మికా ।
- తస్మాన్నమ చ శమ్భోశ్చ మా భేద మవధారయ ॥ ౨౨

శమ్భో రాజ్ఞా మమైవాజ్ఞా దక్షం మర్దయ నిర్దయం ।
 ఇత్యుత్త్వా వీరభద్రం తం విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ॥ ౮౩
 నివృత్తమేవ సమరా ద్విना చక్రేణ భాస్వతా ।
 నివర్తమానే గోవిందే ధాతారం స్వస్య సారథిం ॥ ౮౪
 ప్రీత్యా సమాదిదేశాస్త్యప్రసాద ప్రియకభాజనం ।
 అథ ప్రవిశ్య నిశ్చంఘ్రం వేశ్య దక్షప్రజాపతేః ॥ ౮౫
 అట్టహాసం సమాతేనే మూర్ఛితా యేన తన్దతాః ।
 అపత న్నతివిత్రాసా త్తస్య పాదే మునీశ్వరాః ॥ ౮౬
 అకుర్వ న్మనయ స్తస్య కేచి త్తోన్మితం పదే పదే ।
 ఉపేక్ష్య తా న్దురాచారా నివ్రా నివ్రతాసవిహ్వలాన్ ॥ ౮౭
 యాగశాలాగతం దక్షం వీరభద్ర ససమాసదత్ ।
 గచ్ఛన్నేవ కతోరేణ తర్జయ న్వచసా ముహూః ॥ ౮౮
 కరాశేన కృపాశేన శిర స్తస్య సమాచ్ఛినత్ ।
 యజమానస్య పత్నీం తాం లపన్తిం ముక్తకున్దలాం ॥ ౮౯
 పాదే నిపతితాం భీరు మవధూయ భయఙ్కురః ।
 ఛిన్నం తస్య దురాశస్య దక్షస్య సుత్రశోణితం ॥ ౯౦
 మూర్ధాన మగ్నో చిక్షేప భక్షయేత్యేవ భర్తసయన్ ॥
 సోపి వైతానదహనః పూర్వం లూనభుజద్వయః ॥ ౯౧
 శిరశ్చేదభియా భూయో భక్షయామాస తచ్ఛిరః ।

దక్షపత్నీకృతస్తుతిః

అథ దక్షస్య యాః పత్నీ స్తస్య స్సర్వా భీతిహ్వలాః ౯౨

ఉత్తానపాణయో ముక్తకేశో గద్గదభాషితాః ।

వ్రష్టలత్పదవిన్యాసాః కింకర్తవ్యసమాకులాః ॥ ౯౩

విభ్రష్టభూషణశతా విముక్తాశ్రుపయఃకణాః ।

అన్యోన్య మజ్జ మాశ్లిష్య క్రష్టస్య స్తారనిస్సనమ్ ॥ ౯౪

వీరభద్రస్య హృదయం కృపయార్ద్రం వితేనిరే ।

క్రష్టస్య స్తా ఇదం ప్రోచు ర్దక్షస్య హరిణీదృశః ॥ ౯౫

దేవదేవ జగచ్చక్రమహాసంహారభైరవ !

వీరభద్ర కృపాసాద్వి కాద్రవిక్రమశేవధే ! ॥ ౯౬

సాక్షా చ్ఛివమయాకార సర్వేషాం త్రాణతత్పర !

దుష్టసంహారసిక శిష్టపాలనచుఞ్చక ! ॥ ౯౭

త్రినేత్రాగ్నిశిఖాదగ్ధసమస్తభువనక్షయే ।

పున సంసృష్ట విశ్వేశ పున స్తద్విశ్వపాలక ! ॥ ౯౮

బ్రహ్మరూపి నిష్ఠురూపి నిష్ఠ్వరూపి నిరణ్జన !

త్వయి కృత్వా మహానైరం ఫలం తస్యోచితం మహత్ ॥ ౯౯

అన్యభూ త్పతి రస్మాకం ప్రాజాపత్యేన గర్వితః !

శిక్షాస్య సదృశీ జాతా కోపం తేనాద్య సంహర ॥ ౧౦౦

కల్పాంతకాలే భవతు కోపలక్ష్యం జగత్త్రియం ।

అయం విప్రహుః కేన లక్ష్య స్తవ భవిష్యతి ॥ ౧౦౧

తస్మా దముష్య జీవాతుం వైధవ్యం నో వ్యపోహితుం ।

ఉపాయం కురు చణ్డేశ యేనాస్మజ్జీవనం భవేత్ ॥ ౧౦౨

ఇతి స్తుతో మహానత్వ స్తాభి ర్దక్షపురస్థిభిః ।

కృషయావిష్టహృదయో వీరభద్రగణేశ్వరః ॥ ౧౦౩

తస్య జీవాతవే ఛాగశిర స్సన్ధాయ తద్గతే ।

దక్షకృతస్తుతిః

పునరుజ్జీవితం చక్రే తాసాం రక్షణహేతవే ॥ ౧౦౪

అథోఽథిత స్స దక్షోపి జీవిత స్తేన కర్మణా ।

తుష్టావ వీరభద్రం తం మేషమూర్ధా ప్రజాపతిః ॥ ౧౦౫

మయాకృత మనాదృత్య భగవంతం త్రిలోచనం ।

అభిచారమయం కర్మ క్రతువ్యాజా త్వఘాతుకం ॥ ౧౦౬

శివోహి యజ్ఞపురుషో యజ్ఞకర్మఫలప్రదః ।

అనాదృత్య శివం యష్టు ర్వినిపాతో భవత్యలం ॥ ౧౦౭

నమో నమస్తే వరవీరభద్ర పునఃపున ర్వీర నమో నమస్తే ।

కృతాగసం మామశరణ్యమత్ర కృపాకటాక్షప్రసరేణ రక్ష ॥

దర్పాతిరేకేణ సమాకులాత్మా ప్రజాపతిత్వేన చ మత్తచిత్తః

ప్రభుం మహేశం జగతాం త్రయాణా

మదూషయం దుష్పరివాదనాభిః ॥

౧౦౮

శివద్రుహం దేహభృతాం కదాపి నిస్తారవార్తాపి ననారకాభ్యే

మమైవ భాగ్యేన కృతా త్వయాద్య

దోషస్య భూరే రియతీహ శిక్షా ॥

౧౦౯

తస్మా త్త్రిలోకేశ మచింత్యశక్తిం

త్వాం స్తోతు మిశ! ప్రభవన్తి కే వా !

అద్య ప్రభృ త్యేష భవద్భవిష్యం

స్తనో మ్యహం తావకపాదసేవాం॥

ఇతి స్తుత స్తేన స వీరభద్ర స్త్రి స్మి సృసాదం రచయ స్త్వ ణేన |
సన్ధాయ మూర్ధాన మశాధ్వరస్య పునః ప్రతస్థే పురవైరివాసం
ఏతన్మహావీరపురోగమస్య శ్రీవీరభద్రస్య శుభం చరిత్రమ్ |
పఠంతి యే ఖలు పాపినోపి పదం మహేశస్య సమాప్నవంతి ॥
ఇదం పవిత్రం చరితం సమస్తం దుష్కల్మషధ్వంసకరం పఠస్తః
మహానుభావా మహిమై ర్యశోభి

ర్వజంతి భాగ్యాన్యతిదుర్లభాని ||

౧౧౪

ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మాండ పురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవా
గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే దక్షాధ్వరధ్వంసనాది
కథనం నామ త్రియోదశోఽధ్యాయః

— 0 —

హిమవస్తంప్రతి నారదాగమనమ్

అగస్త్యః :—

పరితుష్టాస్మి భద్రై పై ర్వీరభద్రకథామృతైః |

శ్రోతవ్య మపరం కిం చి దవశిష్టం హయానన !

౧

అరూఢయావనోద్దామా హిమవ చ్ఛైలనందినీ |

కిం కృత్య మకరో త్పశ్యా త్కిం వివాహ స్తతో భవత్ ||

శమ్భునా యాచితా కిం ఘా కిం వ ముపాగతా |

కిం ప్రకారో వివాహోఽస్యా ససంప్రప్త స్తురగానన !

3

ఏతత్సర్వం విస్తరేణ కథయస్య మమ ప్రభో !

త్వమేవ ఖలు సర్వాసాం కథానా మసి శేవధిః ॥ ౪

హయగ్రీవః :—

కుమ్భసమ్భవ! తత్సర్వం కథయా మ్యవధారయ ।
యస్య సంశ్రవణాదేవ పాపరాశిః పలాయతే ॥ ౫

తాం తదాద్భుత తారుణ్యాం విశ్వానందవివర్ధినీం ।
విహ్లోక్య హిమవా జ్ఞాఘో మనస్వేవం వ్యచారయత్ ॥ ౬

ఇయం మమ కులే జాతా కాన్త్యా త్రైలోక్యమోహినీ ।
మణిపదీపమా లేవ భాసయంతీ యశో మమ ॥ ౭

అసాధారణసౌభాగ్యకలయా భద్రరూపయా ।
చరితార్థిత మేవాసీ దనయా మమ సత్కులం ॥ ౮

అనురూప వరప్రేస్తు వయోఽస్యా వర్తతేఽనునా ।
అస్యాస్తు సదృశో భర్తా త్రిషులో కేషు నేక్ష్యతే ॥ ౯

నేన్ద్రోనాగ్ని ర్న చయమో న పాశీ న సమీరణః ।
న కుబేరో న చ బ్రహ్మ సదృశోఽస్యా భవేత్పతిః ॥ ౧౦

కోవానురూపో భనితా నాపి విష్ణు ర్భవిష్యతి ।
ఇతి చింతయమానం త మేకాన్తే హిమవద్గిరిం ॥ ౧౧

సమాససాద మహితో వైణికో మునిపుంగవః ।
పర్వతేన స్వమితేః సహ సర్వత్ర సచ్చరత్ ॥ ౧౨

ఆశ్చర్యదర్శనార్థాయ తస్యస్థానం సమాగతః ।
ఆకాశా దపత తూర్ణ చంద్రమణ్డలనిర్మలః ॥ ౧౩

గోక్షీర ధవళాకారో విద్యుత్పింగులటాటవిః ।

- మహత్యా వీణయా నాదబ్రహ్మనిత్యానుషక్తయా ॥ ౧౪
 గీతిబద్ధేన హృద్యేన స్తువాన శ్చంద్రశేఖరం ।
 అంతరాత్మానుసంధాననిరఞ్చ త్పులకాన్వితః ।
 గణ్ణాసలీలసంపిక్తధౌతశుద్ధవపు ధ్వజః ।
 అభ్యంతరస్థితం చైలం నారద స్సముపావిశత్ ॥ ౧౬
 త మాపతంతం దివ్యర్షిం థామ్నా దివ్యేన శోభితం ।
 దివ్యజ్ఞానదృశం దృష్ట్వా ప్రత్యుత్థానం గిరి ర్యధాత్ ॥ ౧౭
 ప్రత్యుత్థితో గిరీంద్రేణ కృతపాద్యార్ఘ్యపూజనః ।
 విష్ణురే వేశిత శ్చాసౌ నారద స్త మనోచిత ॥ ౧౮
 త్వం గిరీణాం సమస్తానాం వాసవో మరుతామివ ।
 అగ్రేసరోసి భద్రం తే సౌజన్యం మమ హర్షదం ॥ ౧౯
 సుముఖోసి గుణాఢ్యోసి సర్వభూచక్రధారకః ।
 త్వం శేష శ్చాదికూర్మశ్చ దిజ్ఞాగాశ్చ మదోత్కటాః ॥ ౨౦
 యూయం థారయత ఓరోణీం విశ్వశ్లాఘ్య స్తతోహ్యసి ।
 ఇతఃపరం భవద్భాగ్యం కిన్నవా విద్యతే గీరే ! ॥ ౨౧
 చతుర్దశ జగన్మాతా తవేయం కన్యకా భవత్ ।
 ఇయం లక్ష్మీ రియం పుష్టి రియం ధాత్రీయ మమ్మికా ॥ ౨౨
 దేహార్థ ధారిణీచేయం ప్రేష్ఠా చంద్రశిరోమణేః ।
 ఇయమేవ స్వథా స్వాహా నీతి స్సన్నతి రేవచ ॥ ౨౩
 ఆత్మవిద్యా గుహ్యవిద్యా పాపఘ్నీ పాపనాశినీ ।
 ఇయం భవిష్యతి విభో శ్శమ్భో రఙ్గువిభూషణం ॥ ౨౪

ఆరూఢయావనా చేయం సతూపేక్ష్యా కథంచన ।
 ఇమాం గృహీత్వా దేవస్య గచ్ఛ ఫాణ్వాశ్రమం ప్రతి ॥ ౨౫
 మదుక్తం మావజానీహి తత్ర శమ్భు స్తపస్వతి ।
 వైరాగ్యేణ సమావిష్ట స్సతీదేహవిఛర్జనాత్ ॥ ౨౬
 సన్నియమ్యేన్ద్రియగ్రామం సుఘోరం తప ఆస్థితః ।
 త్వం గత్వా శైలమూర్ధన్యనికపే తనయాం నిజాం ॥ ౨౭
 నివేశ్య పరిచర్యార్థ మనుజ్ఞాప్య కథంచన ।
 పున రాయాహి నగర మేవం సతి గిరీశ్వర ! ౨౮
 క్రమా త్పరిచయే జాతే త్వత్పుత్ర్యా సహ శఙ్కరః ।
 కరిష్యతి సమాన్లేషం వైవాహికవిధాన్వనా ॥ ౨౯
 ఏతదథే కరిష్యంతి తారకాసుర వీడితాః ।
 సాహాయ్యకం సురశ్రేష్ఠా హస్తా దేత త్సమాచర ॥ ౩౦
 ఇతిచివ్యదృశా తేన నారదేన నివేదితే ॥
 బహుమేనే నిజం వంశ మమ్మికాజన్మపావనం ॥ ౩౧
 ఇతి భావ్యర్థ మాలప్య గత ప్సైస్విరగతి ర్మునిః ।
 హిమవతస్థాన్వాశ్రమ గమనం
 సోఽపి ఫాణ్వాశ్రమం గత్తుం వాలేయాద్రిః ప్రచక్రమే ॥ ౩౨
 సఖ్యా విజయయా యుక్తాం జయయా చ సుశీలయా ।
 పుత్రీం నిజాం సమాదాయ ఫాణ్వాశ్రమ ముపాగతః ॥ ౩౩
 అనేకకోటిసఖ్యైః గణనాత్థై ర్మహాబలైః ।
 పరితః పాలితం భూరిఫలపుష్పసమృద్ధిమత్ ॥ ౩౪

- కైలాసశైలపాదస్య భూద్విద్వేషవివర్తినః ।
 తత్సమీపే నివిష్టం చ శాస్త్రసత్త్వమనోహరమ్ ॥ 37
- సుస్నిగ్ధ చ్ఛాయ కజ్జేలి దేవదారు విరాజితమ్ ।
 నమేరు శింశుపా లోధ్ర ప్రాయకాంతార శోభితం ॥ 38
- పుణ్యపక్షిమృగాకీర్ణం లఘుశీతలన్నిర్ఘరం ।
 కస్తూరికామృగావాస సువాసితశిలాతలం । 32
- శివభక్తై స్సదాచారై స్త్రిపుణ్డ్రాజీతమస్తకైః ।
 భస్మోద్ధూళితసర్వాక్షై ర్వటుభి శ్చాప్యధిష్ఠితం ॥ 39
- చంద్రచూడ శివే శాన నీలకణ్ఠతి నిత్యశః ।
 జవద్భిః కూజితవ్యాజా త్పక్షిభి స్సమలఙ్కృతం ॥ 39
- స్త్రీవార్తయాపి గహితం తపోవైభవనర్థనం ।
 ఘోరో స్తప్తక్రియాయోగ్యం ఘోణ్వాశ్రమ మగా న్నగః ॥ 40
- ఆశ్రమస్య బహిర్ద్వారే తత్ర తాం వినివేశయన్ ।
 స్వయం విసీతవేషస్స స్ఫుక్తిసంకుచితోఽవిశత్ ॥ 40
- అస్తర్లహబహిర్ద్వారే వ ర్తమానం మహాజనం ।
 శిలాదతనయం శైలో నద్వికేశ్వర మబ్రవీత్ ॥ 41
- నద్వి ప్రృథానభక్తోసి సోమార్థమకుటర్య యత్ ।
 తస్మాత్త్వయాద్య యత్కించి చ్ఛమ్నోః కార్యం నివేద్యతామ్ ॥
- సేవితం చరణద్వంద్వం మమేచ్ఛానర్తతే ప్రభోః ।
 తస్మా న్నమాగమం బ్రూహి జ్ఞాత్వావసర ముత్తమం ॥ 42
- ఇత్యుక్తో గిరిరాజేన నద్వి చంద్రశిఖామణిం ।

- ఉపగమ్య ప్రణమ్యాహ హస్తేన పిహితాననః ॥ ౪౫
- సేవితం దేవపాదాబ్జం పర్తతే హిమవానితి ।
- విజ్ఞాపితో మహాదేవో నన్దినా తపసి స్థితః ॥ ౪౬
- కిశ్చిద్రూఢసంజ్ఞయా తస్య సమాగమన మాదిశత్ ।
- అథ నన్ది సరథసం గత్వా శైలపురోగమం ॥ ౪౭
- అన్తః ప్రవేశయామాస సోపి తస్యాన్తరీకం గతః ।
- ప్రణమ్య జగతాంనాథ మస్త్రాక్షస్పృష్టభూతలః ॥ ౪౮
- ఉపాయుక్తా నిజం కార్యం విజ్ఞాపయితు మదిర్రాట్ ।
- దేవ! త్వం సర్వలోకస్య వస్తనీయో మహేశ్వరః ॥ ౪౯
- అనాదినిధన శ్శుద్ధ స్వతంత్ర స్తేజసానిధిః ।
- త్వత్పాదపద్మజస్మృత్యా పాతకం ప్రివిలీయతే । ౫౦
- త్వద్దర్శనం సమస్తానాం తపసా మేకకం ఫలం ।
- త్వా మనాశ్రిత్య కన్యాపి నాభివాఞ్చితసిద్ధయః ॥ ౫౧
- త్వత్పూజాం తస్యతా మీశ వాఙ్మూసిద్ధిః పదేపదే ।
- ఆస్తే మమైకా విజ్ఞప్తి ర్దేవేన హృది ధార్యతాం ॥ ౫౨
- పార్వతీతి సుతా కాపి మదీయా గుణశాలినీ ।
- త్వత్పాదపద్మశుశ్రూషాం కర్తు మిచ్ఛతి శఙ్కర ! ౫౩
- నిజవాఙ్మూభిపూర్తిర్య ద్భవత స్సేవయా భవేత్ ।
- అత స్త్వత్పాదశుశ్రూషాం కర్తు మిచ్ఛతి మత్సుతా ॥ ౫౪
- స్త్రీణాం చ పురుషాణాం చ జడానా మకడాత్మనాం ।
- సర్వేషాం భవతో పూజా పర మేకం పరాయణం ॥ ౫౫

- వశినా మగ్రగణ్యోఽసి తస్మా ద్వేవ తపస్వతః ।
 సతు ప్రత్యూహజననీ మమ కన్యా భవిష్యతి ॥ ౫౬
- తస్మా దేతావతాదేవ స క్షతి స్తపస స్తన ॥
 దుహితు శ్చాపి మే వాఙ్చపూర్తి ద్వేవ భవిష్యతి ॥ ౫౭
- యది చేద మనుజ్ఞాతం భవతా భవతాపన ।
 తదానయామి ద్వారస్థాం సఖిభ్యాం సహ పార్వతీం ॥ ౫౮
- సా దాసీ భవత శ్శమ్భో గృహసమ్మార్జనాదిభిః ।
 పుష్పాద్యుపసమై శ్చాపి మాలాగ్రథనకర్మణా ॥ ౫౯
- నిర్భరామ్బుసమాసీత్యా కాఽర్యై ర్వై ర్వధూచితైః ।
 కరిష్యతి హి శుశ్రూషాం యద్యనుజ్ఞా తవ ప్రభో ॥ ౬౦
- ఇతి విజ్ఞాపిత స్తేన గిరిణా గిరిశ త్తదా ।
 కో దోషో యాదృశీచ్ఛా తే తథాకు ర్విత్యభావత ॥ ౬౧
- తతః ప్రణమ్య హృష్టాత్మా హిమవా నద్రీశేఖరః ।
 చంద్రశేఖరపూజార్థే న్యయుంక్త నిజకన్యకాం ॥
 సా పార్వతీ సఖియుక్తా వినీతా భక్తిశాలినీ ।
 అనుకూలా సదాచారా నిత్యం తం సముపాచరత్ ॥ ౬౩
- ఆలస్యం స కదాప్యస్యా వేదిసమ్మార్జనాదిషు ।
 నిత్యముద్యోగవ త్యాసీ త్పుష్పహరణకర్మణి ॥ ౬౪
- దేవపూజనవేదీషు బద్ధ్వా చందనమాలికాం ।
 పూర్ణకుంభం చ వినయస్య సాక్షతైః కుసుమైః స్ఫులమ్ ॥ ౬౫
- చిత్రితం గిరిజా చక్రే చిత్రై ర్మృగళ పిష్టకైః ।

ఉపానిష్యే విశుద్ధాని తర్పణార్థం జలానిచ ॥ ౬౬

మందాకిన్యా శ్చ సౌవర్ణ పద్మజాల ముపాహరత్ ।

కోమలాంశ్చ కుశానారీ సూమాార్థం ప్లవానపి ॥ ౬౭

ఆనీయానీయ సత్కారం చంద్రచూడస్య సా తనోత్ ।

ఏవంప్రకారతః కాలం మహంతం సా యశస్వినీ ॥ ౬౮

ఆరాధయన్నిజాభీష్టసిద్ధయే నీలకన్ధరమ్ ।

సోపి దేవః పశుపతి స్త్రీసంశ్లేష పరాజ్ముఖః ॥ ౬౯

నానాగ్రన్యస్తనయనో నియ మ్యేంద్రియమణ్డలమ్ ।

భూమధ్యే హృదయం కుర్వన్నంతర్వ్యస్తవిలోచనః ॥ ౭౦

పరానస్తమయే ధామ్ని నిర్వికారే నిరణ్జనే ।

అద్వితీయే సదోల్లాసే ప్రతీచీం దృష్టి మర్పయన్ ॥ ౭౧

సముద్ర ఇవ నిర్వీచి రత్యస్తస్తిమితాకృతిః ।

వికల్పక్షోభరహితః ప్రసఙ్ఖ్యానం ప్రవర్తయన్ ॥ ౭౨

అబహిర్మానస శ్శమ్భు గాత్రజ్యోతిఃపరోఽభవత్ ।

తారకాసుర కృత పీడాకథనమ్

ఏతస్మిన్నస్తరే దేవా స్తారకేణ నివీడితాః ॥ ౭౩

బ్రహ్మాణం శరణం గత్వా చక్రన్తు ర్భయకారణమ్ ।

అథోచ స్తే కృతస్త్రోతా స్తారకాసుర వైశసమ్ ॥ ౭౪

దేవాః :—

త్వం స్రష్టా జగతాం బ్రహ్మన్పాలక శ్చాప్యవేక్షకః ।

- త్వదేకజీవితా స్సర్వే వయ మేతే దివాకసః ॥ 2౫
- అతోఽస్మాకం త్వయా రక్షా కథంచన విధీయతే ।
ఉపేక్షాం కర్తు మార్తేషు నాస్మాసు తవ యుజ్యతే ॥ 2౬
- త్వయా దత్తాధికారాస్తు త్వయైవ పరిపాలితాః ।
అధునా తు త్వయోపేక్ష్యా స్తత ఏతే వినాశితాః ॥ 2౭
- అత్యాహిత మనుస్రాప్త మస్మాకం పద్మసమ్భవ !
హృది శల్యమతి కూర మస్మాక మనువర్తతే ॥ 2౮
- తారకో నామ దైత్యేన్ద్రో భవద్దత్తవగోద్ధతః ।
మహాసత్వో మహాధీగ స్త్రైలోక్యం పరితాపయన్ ॥ 2౯
- హిరణ్యకశిపో గ్రోతే జాత స్తుల్యపరాక్రమః ।
అత్యస్తచపలో నప్టనీతి స్మానీ మదాఢదృక్ ॥ ౩౦
- అస్మాకం సతతం ద్వేష్టా యజ్ఞకర్మవినాశనః ।
స్వధాస్వాహావషట్కారవర్జితం కృతవా స్తగతో ॥ ౩౧
- సర్వానపి మునిశ్రేష్ఠా స్పీడయ త్యతికోపనః ।
కల్పవృక్షం జహారాస్య శక్రస్య కమలోద్భవ ॥ ౩౨
- చింతామణిం చ జగృహే తథా కామగవీమపి ।
పటహధ్వనిమాత్రేణ కాన్దిశీకేషు నాకిషు ॥ ౩౩
- స్వయం స్వర్గం సమాగత్య సర్వం లుణ్ఠితవా ధనమ్ ।
గోపురాట్టాలకాద్యాశ్చ సౌధప్రగ్రీవకాదయః ॥ ౩౪
- మత్తవారణవేద్యశ్చ సోపానస్య చ భిత్తయః ।
చంద్రశాలాశ్చ వివిధా స్సభామణ్డవకోటయః ॥ ౩౫

గృహశ్చ రత్నఖచితా స్సౌవర్ణా స్సరసీతటాః ।

భగ్నా స్సర్వేషి దృప్తేన తారకేణ దురాత్మనా ॥ ౮౬

నాశితం సకలం రాజ్యం వజ్రపాణే రశేషతః ।

చంద్రసూర్యా ద్యధీకారా స్స్వయమే వామునా కృతాః॥ ౮౭

గతం చక్ష్రస్య చక్ష్రత్వం సూర్యస్యాపి చ సూర్యతా ।

అగ్నే రగ్నిత్వ మగమ ద్యమస్య యమతా హతా ॥ ౮౮

తత్తత్కృత్వం స్వయం కుర్వ న్బాధతే తానపి ద్రితం ।

బద్ధీకృతాస్త్రియ స్సర్వా స్సర్వేషామపి నః ప్రభో ! ౮౯

ధిక్కష్ట మేత త్పురణో వక్తుం లజ్జాపి జాయతే ।

సర్వత్ర తత్ప్రతాపాగ్ని ర్దహత్యేవం గత్రీయం ॥ ౯౦

తస్య త్రాసస్వరేణైవ సర్వదా దుఃఖమేవ నః ।

అహారేషు విహారేషు నాస్మాకం వర్తతే మనః ॥ ౯౧

కింతు రాత్రిందివం తస్య శ్వాధై ర్భూయామహే వయం ।

తస్మాదతీవ విత్రిష్టాః కేచిదన్యే దివౌకసః ॥ ౯౨

మానుషం రూప మాస్థాయ సంఛరన్తి మహీతలే ।

దేవకార్యాణి నష్టాని పితృకార్యాణి చానఘ ॥ ౯౩

దీప్యతే స ప్రతాపేన తారక స్స్వర్గమర్దనః ।

విష్ణోరపి చ చక్రేణ శూలేనాపి చ శూలినః ॥ ౯౪

అసాధ్య ఏవసప్రీయ స్సమస్తబలశేవధిః ।

కిమత్ర దేవ కర్తవ్యం యది స్యా దుపదిశ్యతాం ॥ ౯౫

యేన దుష్టాసురస్యాస్య శమనం భవతి ధ్రివమ్ ।

వరేణ గర్వితో బ్రహ్మ న్భవద్దత్తేన దానవః ॥ ౯౬
 చుశకీకురుతే సర్వం త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ ।
 అనాథనాథ స్త్వమసి త్వం స్రీష్టా త్వం పితామహః ॥ ౯౭
 త్వ మస్మ ద్విపదమౌభధికర్ణధారఘరంధరః ।
 యది త్వ మధునోపాయం స వక్ష్యసి చతుర్ముఖ ! ॥ ౯౮
 తారకస్య సముచ్ఛేదే తదాస్మ జ్జీవనం కుతిః ।
 ఇతి దీనప్రలాపై పై రమరై ర్నాథితో విధిః ॥ ౯౯
 జగాద మధురం వాక్యం తాన్ప్రీతి ద్విషదర్శితాన్ ॥ ౧౦౦

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరఖణ్డే హయగ్రీవాగస్త్య
 సంవాదే లలితోపాఖ్యానే తారకాసురకృత పీడా
 కథనంన్నామ చతుర్దశోధ్యాయః

—0—

తారకాసురపీడానివృత్త్యపాయః

బ్రహ్మ :—

భో! భో! దేవా! దురాశేన తారకేణ నివీడితాః ।
 భవంతో దుఃఖమాయాతా ఉపాయః కథ్యతేఽధునా ॥ ౧
 స హి దైత్యసతి స్సత్వశాలీ బాల్యేపి మాం ప్రతి ।
 జ్వాలాసంతాపితాశేషం సుఘోరం తప్తవాం స్తవః ॥ ౨
 తస్మిం స్తవ స్తవ్యమానే చతుర్దశజగంత్యపి ।
 ధూమాయితాని ఛాభూవన్ క్షధితా శ్చ శరీరిణః ॥ ౩

- అతోఽహ మస్య సాన్నిధ్యం కృతవా స్ప్రితిమానసః ।
తేన వ్రవే వరః కశ్చిన్మమ సాన్నిధ్యకారిణా॥ ౪
- త్వం సమస్తజగత్సృష్టా సర్వకామప్రదః పితా ।
త్వత్త ఏవ ఫలప్రాప్తి స్సర్వేషాం చ తపస్వినామ్ ॥ ౫
- యది మహ్యం ప్రసన్నోఽసి శ్రీమన్నలినవిష్టర !
ప్రార్థ్యతే వరమేకం త దఙ్గసా పరిపూరయ ॥ ౬
- అగ్నా ముక్తేన వీర్యేణ యః కశ్చి దుపజాయతే ।
తస్మాదేవ భయం మేఽస్తు నాస్యతో వీరకోటితః ॥ ౭
- ఇత్యేవం హి వరోల్బఘ్నేన విక్రమశాలినా ।
తదైవ దత్తో విబుధా మయా తద్భక్తి తోషిణా ॥ ౮
- తస్మా న్మయా వర్ధిలోయం మయాదత్తవరోపి సః ।
మయైవ తస్య హాననం కర్తుం నఖిలు యుజ్యతే ॥ ౯
- అపిదుష్టోఽస్తిధూర్జాత్మా కపట్యపి శతోపి వా ।
స్వయం సంవర్ధితో జన్తు ర్నహత్తవ్యో కదాచన ॥ ౧౦
- అథవా హన్తు మారభే మయాప్యేత న్నశక్యతే ।
క్షిప్యతే జ్వలనో వేశ్మన్య స్య శాన్తిస్తు దుష్కరా ॥ ౧౧
- ఆతః కమపి సేనాన్య ముత్పాదయత యత్నతః ।
యేన తారకదోర్దర్పశమనం సమభివిష్యతి ॥ ౧౨
- భవితా స హి సేనానీః పార్వత్వా సహ సజ్గతాత్ ।
ఘోరోరేవ జగచ్చక్రనాథా చ్చంద్రిశోమణేః ౧౩
- సత్విదానీం సతీదేహత్యాగా ద్వైరాగ్య మాశ్రితః ।

స్త్రీసన్నికర్షమాత్రేపి నైముఖ్యం సముపాగతః ॥ ౧౪
 అతిఘోరతపోనిష్ఠ స్వాత్మధ్యానపరాయణః ;
 ఆత్మాన మాత్మనా పశ్య న్నాస్తే ఫాణ్వాశ్రమే శివః ॥ ౧౫
 దైవా ద్యుష్మత్కృతై ర్భావై రిదానీం తస్యసన్నిధౌ ।
 గురుణా పరిచర్యార్థ మనుశిష్టా చ పార్వతీ ॥ ౧౬
 సేవమానామపి ఫాణు స్తాం సౌందర్యతరగ్గణీం ।
 నాలోక తే నాలవతి ప్రసంఖ్యానపరో హరః ॥ ౧౭
 తయా సహ సమాసజం కురజ్జధర శేఖరః ।
 యది యుష్మత్కృతై ర్యతైః ప్రయాస్యతి తదాసుఖమ్ ॥
 తయా చ రమమాణోసౌ వీర్యం త్యక్త్యతి భాస్వరం ।
 తద్వీర్యం జ్వలనప్రఖ్యం సోఘ మక్షమతాం గతా ॥ ౧౮
 భూమా త్యక్త్యతి సా దేవీ సావ్యగ్నౌ మోక్ష్యతి ధుివం ।
 సోఽగ్ని శ్చంద్రస్య భార్యాసు కృత్తికాసు ప్రమోక్ష్యతి ॥
 తాశ్చ సంతాపవిధురా మోక్ష్యన్తి స్వర్ణదీపలే !
 సాచ తద్వీర్యదహన బ్వాలాసంతాపితాకృతిః ॥ ౧౯
 నితే శరవణప్రాప్తే ప్రక్షేప్స్యతి వియన్నదీ ।
 ఏతానతాపి కాలేన శుక్లం మాపేశ్వరం మహత్ ॥ ౨౦
 ప్రయాస్యతి పరీణామం కుమారత్వేన నిర్జరాః ।
 సుకుమారో మపేశానకృతాస్త్రో దృఢవిక్రమః ॥ ౨౧
 అధీతసర్వవిద్యశ్చ సేనానీ రోన్వ భవిష్యతి ।
 తదేత త్కార్యసంసిద్ధే ర్ములహేతుం సురోత్తమాః ॥ ౨౨

పార్వత్యా సహ సంసర్గం శిమ్నో స్సమ్పాదయిష్యథ 1
 సచేదానీం విరక్తాత్మా వర్తతే నిటలేక్షణః ॥ ౨౫
 తస్యోత్పాదయితుం రాగం నియోజ్యో రతివల్లభః ।
 తస్మా దిదానీం స్వావాసం ప్రమాత విబుధోత్తమాః ॥ ౨౬
 ఇత్యుక్త్వా స్తర్థధే వేధా స్తేపి స్వర్గం యయుస్సురాః ।
 అథామరావతీనాథో నిజకార్యస్య సిద్ధయే ॥ ౨౭

ఇన్ద్రమన్మథసంవాదః

సస్కార జగతీచక్రమోహనం హృదయేశయం ॥
 అథ పుణ్డ్రేక్షుకోదణ్డకమనీయకరామ్బుజః ॥ ౨౮
 జ్వలత్పుష్పాశుగ్రశేణీ పూర్ణతూణీరపృష్ఠభూః ।
 అశేష విశ్వసౌందర్యసారసమ్పన్నవిగ్రహః ॥ ౨౯
 అరవిద్ద మశోకం చ చూతం చ సవమల్లికా ।
 నీలోత్పలం చ పశ్చేమా న్యాయుధాని సముద్వహన్ ॥ 3౦
 చంద్రేణ సేనాపతినా భాషమాణః పదేపదే ।
 వసన్తస్య ముఖం వీక్ష్య మిత్రస్య ప్రహసన్ముహూః ॥ 3౧
 రాగేణ పీఠమద్దేన పరిహసం సమాచరన్ ।
 స్త్రీబ్రుద్దబలసమ్పన్న స్త్రీసమాలోకసాయకః ॥ 3౨
 రజనీమయమాయావా నృన్దానిలమహారథః ।
 సర్వేసామపి సమ్మోహం సమ్పాదయితు ముత్సుకః ॥ 33
 తపసః ప్రథమో విఘ్నో మాయాసారపరాక్రమః ।
 ఉత్సుల్లకర్ణికారాధకమనీయవపుష్ప్యతిః ॥ 3౪

రతిదేవ్యా సమాశ్రిష్ట శ్చక్రాఫానం సమాయయా ।
 ఆగత్య మరుతాం నాథ మభ్యవదిష్ట మన్మథః ॥ 37
 నిజబాణచ్యుతైః పుష్పరసై ర్ధూసరయః స్థలీం ।
 అథ శక్రేణ నిర్దిష్టే మహా త్యాసనమణ్డలే ॥ 38
 భూసంజ్ఞయా కృతానుష్ఠాః పంచబాణ ఉపావిశత్ ।
 కార్యసిద్ధిపరత్వేన స నేతా నాకవాసినాం ॥ 39
 సహస్రమపి చక్షూంషి ప్రసన్నా న్యత్ర దత్తవాన్ ।
 భర్తు స్సహస్రనేత్రాశిసత్సారే ణోపసూచితం ॥ 40
 ప్రసాదం శ్లాఘమానోసౌ పుష్పధన్వా వ్యజిజ్ఞాపత్ ॥
 దేవ త్రైలోక్యవీరశ్రీనివాసభువనమణ్డల ॥ 41
 అఖణ్డిత ప్రతాపోష్మ తిరస్కృత మహాసుర ॥
 జఘాపసుర చకోరాక్షీ గర్వహాసనిశాతన ॥ 42
 పులోమభుజదర్పాహిభేదన ద్విజపుష్పవ ।
 భవత స్సుప్రసన్నాని వరాకే మయి వాసవ ॥ 43
 చక్షూంషి కిన్ను లగ్నాని కార్యం తే కిన్ను సాధ్యతాం ।
 అశక్యమపి వా కార్యం సంసాధయితు మస్మ్యలం ॥ 44
 విరక్తా న్మోహయిష్యామి తవ్యమానాం స్తపోనిశం ।
 మయి సన్నద్ధకోదణ్డే నైరాగ్యం కస్యజాయతే ॥ 45
 తపోమాహాత్మ్యగర్వేణ యే చ త్వా మవజానతే ।
 యే కాంక్ష్యంతే భవత్థానం మోహయే తా న్నరాధమాన్ ॥
 ద్వయమేవ భవచ్ఛత్రం కులిశం చాహమేవ చ ।

తాపసేష్వాదిమం కుణ్ఠ మకుణ్ఠ స్తాపసే ష్వహం ॥ ౪౫
 మమ సర్వత్ర సిద్ధార్థా నివర్తంతే శిలీముఖాః ।
 అసాధ్యం మమ బాణానాం సత్వాపి భువనత్రయే ॥ ౪౬
 స్త్రీమాత్రవార్తావిముఖానపి ఘోరతప్స్వితాన్ ।
 కరోమి సతతం నారీముఖాలోకసతత్పరాన్ ॥ ౪౭
 యే వా తవ ద్విగో దైత్యా శ్చణ్డదోర్దణ్డతేజసః ।
 త్వద్రాజ్యం హర్తు మిచ్ఛంతి మోహయిష్యామి తానపి ॥ ౪౮
 విసృజ్య శస్త్రవ్యాపారం విఘాయాహవచేష్టితమ్ ।
 అస్తాపురే సుఖాసక్తా స్కరిష్యామ్యేవ కాతరాన్ ॥ ౪౯
 అరాశే కేళిసంభార చక్కురాలోక పేశలమ్ ।
 తనువీచీసముల్లోలభ్రూవల్లీనర్తనోజ్జ్వలమ్ ॥ ౫౦
 వక్రవైదగ్ధ్యఘశీతి వ్యక్తీకృత రదచ్ఛదమ్ ।
 ఈర్ష్యాకలహకోపేన విపాటలకపోలభూః ॥ ౫౧
 శర ధూర్త హతాశేతి సదా భర్తససత్పరమ్ ।
 ముఖ మస్తాపురస్త్రీణాం దర్శయస్త స్మరారురాః ॥ ౫౨
 ఉత్సాహ మఖిలం త్యక్త్వా నాశం యాన్తు మయా హతాః ।
 అథవా కాం స్త్రియం లభ్యుం నిజవాఙ్మౌనమానినీమ్ ॥ ౫౩
 ఇచ్ఛసీతి జగన్నాథ యావ ద్వివశయామి తామ్ ।
 యా తే దృష్టిపథం యాతా పాతివ్రత్యమదోద్ధతా ॥ ౫౪
 త్వత్కృతప్రార్థనావాక్య ముల్లఙ్ఘ్యోల్లఙ్ఘ్య వర్తతే ।
 తాం శర్తై రనలజ్వాలాచూడానై రవపీడయన్ ॥ ౫౫

త్వదేశశరణం తస్యాం కలయిష్యామి వీరతామ్ ।
 యత్రక్వాప్యనుజానీహి గన్తుం తత్రతాపి సాధయే ॥ ౫౬
 న సురేషు న దైత్యేషు న నరేషు న భోగిషు ।
 న దివ్యమునిబృద్దేషు న సిద్ధేషు న యోగిషు ॥ ౫౭
 న సాధ్యేషు న యక్షేషు న చ చారణజాతిషు ।
 న బ్రహ్మణి న వా విష్ణౌ బహునా కి మిహోచ్యతే ॥ ౫౮
 అతి ప్రభావజ్వలితే శక్య-రేపి మహేశ్వరే ।
 మయా సరథసం ముక్తో భావో న ప్రతిహన్యతే ॥ ౫౯
 అత ఆజ్ఞాపయ ఓద్రుపం యత్ర క్వచన కర్మణి ।
 ప్రసాదపిశునాని త్వచ్ఛరణాంపి త్వరయన్తి మామ్ ॥ ౬౦
 ఇత్యుక్తః పశ్చిమాణేన కింశ్చిహోద్భవశ్చితాకృతిః ।
 సహస్రాక్షో వచః కామం వ్యాజహార గభీరవాక్ ॥ ౬౧
 జగదేశమహావీర యత్త్వయా ప్రతిపాదితమ్ ।
 అతోప్యధిక మేవాస్తి శౌణ్డీర్యం తవ మన్మథ ! ॥ ౬౨
 సర్వేషామపి దేవానా మేకం కార్యం మహత్తరమ్ ।
 విశ్వచక్రోపకారాయ త్వత్ప్రధానతయా స్థితమ్ ॥ ౬౩
 త్వాం వినా తస్య కార్యస్య సమ్పత్తి ర్నహి విద్యతే ।
 కమలాకరకోశానాం స్ఫోటకః కో రవిం వినా ॥ ౬౪
 తారకాసురవర్యస్య వీర్యనాశై ర్మహీయసః ।
 త్రైలోక్యకట్టకస్యైతే వాఙ్మన్తైః వధ మజ్గజ ! ॥ ౬౫
 ఉత్పాదయితు ముద్దామశక్తిసేనాన్య మేకకమ్ ।

- వాఙ్మన్వి పార్వతీసజ్జం శమ్భో ర్మకరకేతన ! ౬౬
 స ఇదానీం మహేశాన స్తవస్యన్నపి వర్తతే ।
 వర్తతే తత్ర గిరిజా తత్సజ్జే తద్వశంనదా ॥ ౬౭
 తదేత స్మరుతాం కార్యం యదా సమృద్ధ్య దాస్యసి ।
 తదా త్వయైవ సకల స్స్వర్గ స్సంరక్షిణో భవేత్ ॥ ౬౮
 ఇత్యుక్త స్సురనాథేన రతినాథ స్తథాస్త్వिति ।
 వద న్నుత్తపివాం స్తస్మై ప్రణనామ బిడౌజసే । ౬౯
 అత్యస్తమమ్మరే కార్యే వ్యవిశక్య ప్రవర్తనమ్ ॥
 త మిద్వజ్ఞః ప్రీతహృదయో బాహుభ్యాం పరిమస్వజే ॥ ౭౦
 ఇతి సమ్భానిత స్తేన త్యక్తస్సమ్మానపూర్వకమ్ ।
 నిర్జగామామరావత్యో ఘ్నాన్వాశ్రమసమున్ముఖమ్ ॥ ౭౧

ర తి మ స్మ ఛ స ం వా దః

- అథ వ్రజసిపాతేన నిహతే వాసు మూర్ధని ।
 తస్తా రతి స్స్వభర్తారం వాచ మూచే సగద్గదమ్ ॥ ౭౨
 అనాలోచ్య మహాత్కార్యం కే మగ్ధీకృతవా నసి ।
 వీరమానిత్వదర్పేణ త్వయా సర్వం వినాశితమ్ ॥ ౭౩
 కాతరేషు మనుష్యేషు విశృంభలపరాక్రమః ।
 తద్రీత్యా యోగినాం నాథే జగన్నాథేసి దృష్వసి ॥ ౭౪
 క్వ స తీవ్రతపోజాతనిర్దగ్ధభువనత్రయః ।
 క్వ త్వం పేశలదోస్సార స్త్రీమాత్రే కృతవిక్రమః ॥ ౭౫
 పతజ్ఞో యది దీవస్య జ్వాలాగ్రం భక్షయిష్యతి ।

మశకో వా యది విషం మహా త్వీత్వా మదం వ్రజేత్ || 2౬

యద్యన్తకారనివహ స్సూర్య సూక్రమ్య తిష్ఠతి ।

తదా తవ భవే చ్చక్షిః ప్రభావజ్వలితే హరే || 2౭

త్రిపురాదపి కిం సార స్త్వం కిం సారో యమాదపి ।

అన్తకాదపి కిం సారః కథం త్వం గర్విత శ్శివే || ౨౮

ఇమం ప్రతిక్రియాశూన్యం స్వాత్మమాత్రవినాశకమ్ ।

న్యవసాయం ప్రపన్నోఽసి వాసవేన విమోహితః || ౨౯

తే హి ధూర్తా స్సురా స్సర్వే నిజకార్యస్య సిద్ధయే ।

ఋజుబుద్ధిం భవంతం హి పాతయిష్యన్తి సజ్జతుః || ౩౦

ఇదం ప్రాచుణికద్వారా దుష్టసర్వస్య మారణం ।

అన్యలోకస్య పుత్రేణ నదీగాధవిశోధనం || ౩౧

త్వయి నప్తే సురేంద్రాణాం కిన్ను ఛిన్నం భవిష్యతి ।

మయైవ దుఃఖం వైధవ్యా దభవ్య మనుభోక్ష్యతే || ౩౨

అతికష్ట మిదం కష్టం కష్టా త్కష్టతరం త్విదం ।

యజ్జిగీషు స్సంయమినం మహాదేవం ప్రధావసి || ౩౩

ఇతి రత్యా యుక్తియుక్తం నిశమ్య వచనం స్మరః ।

అంతర్విశజ్జమాచోపి ధీరం ప్రోవాచ భాషితం || ౩౪

కిం పాపిష్ఠే ప్రలపసి కిం మమాపి స దుర్జయః ।

మహానుభావా అపి మే పుమాంసో బాణమూర్ఛితాః || ౩౫

వసిష్ఠో వశినాం శ్రేష్ఠో రేమే చణ్డాలకన్యయా ।

చంద్రో గురుకళత్రస్య నిశ్శబ్దోఽభూ త్పరిగ్రహే || ౩౬

మాధనో గోపనారీషు జారవృత్తి ర్మయా కృతః ।
 గౌతమస్య ప్రియూహల్యా వాసవేనోపధర్మితా ॥ ౮౭
 దండకో నామ భూపాలో మునికన్యాం సమగ్రహీత్ ।
 సూర్యో మదీయబాణాంధో బడగాహోహణం వ్యధాత్ ॥౮౮
 ప్రజాపతి ర్జగధ్ధాతా స్వసుతామేవ భుక్తవాన్ ।
 వాలీ కపికులశ్రేష్ఠః జగ్రాహ భ్రాతృభామినీం ॥ ౮౯
 ప్రపాతో బ్రహ్మణో జ్ఞానశేవధి ర్ధశకన్ధరః ।
 మద్భాణభిన్నమర్కాసౌ రామభార్యా మపాహరత్ ॥ ౯౦
 అసంఖ్యాతాః పరే సుభ్రు భాంతచిత్తా మమేషుభిః ।
 నిర్మర్యాదేన రాగేణ సజ్కుటే పాతితా మయా । ౯౧
 ఈదృశస్య మమోదగ్రదోర్దణ్డస్థితశుష్కణః ।
 పినాకపాణికోట్యా వా సుభగే కిం విధీయన్ ॥ ౯౨
 వృథా భయ మిదం ముఖ్య మమ కో వా పరాభవః ।
 స్వప్నేపి మమ వీర్యస్య భజ్ఞః క్వాపి న విద్యతే ॥ ౯౩
 ఇతి శజ్జామరాళాక్ష్యా మాక్షిప ద్ధీరభాషితైః ।
 శీఘ్రం పస్పర్శ హస్తేన కమ్పయన్నంగ ముత్తమం ॥ ౯౪
 వసంతోపి రతిప్రోక్తం వచనం ప్రతిపాదయ ॥ ౯౫
 తద్వీరభాషాధాన్వేల్యేన భర్త్యో జోష మాస్థితః ॥ ౯౬
 అథ భృంగావళీహార్వీ మటవ్యామవరోపయన్ ।
 సజ్జీచకార పుండ్రేక్షుదండకోదండ మంగజః ॥ ౯౭
 స మోభగసుఖసమ్మూర్ఛతైరుణిమణితద్వనిం ।

విడచ్చుయ న్ననంగస్య విస్ఫురో దివి ప్రవళే ॥ ౯౭

భుజాస్ఫోటం చ బహుశః కృతవా స్తోలకజ్జణః ।

అహంకారస్య మహతీం కాష్ఠాం ప్రాస్తో మనోభవః ॥ ౯౮

అథ మూరేణ దదృశే పురతః పుష్పప్రతిజా ।

కైలాసపాదసిక తే స్థితం స్థాన్వాశ్రమం మహత్ ॥ ౯౯

ప్రావిక్ష దథ కందర్పో దర్పసమ్మిలితేక్షణః ।

మహాయోగిన మీశానం జగీషు స్తత్తపోవనం ॥ ౧౦౦

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండ పురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవా

గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే తారకాసురవీడా

నివృత్త్యుపాయాది కథనం నామ పంచదశోధ్యాయః

— ౧ —

స్థాన్వాశ్రమే వస స్తవిజృమ్భణమ్

అథో వసంతం సన్నిత మాహూయ కుసుమాయుధః ।

అకాండ ఏన జృమ్భస్వేత్యాదిదేశ నిజేచ్ఛయా ॥ ౧

స వసంత స్తదాలమ్బ స్థాన్వాశ్రమ వసం మహత్ ।

అత్యానం బహుధా కృత్వా సమజృమ్భిష్ట శాఖిషు ॥ ౨

విభ్రష్టపాండుప్రతాణి లతాకుంజాని సర్వశః ।

స్నిగ్ధశ్యామలకాంతీని కాననేషు విరేజిరే । 3

భ్రష్టేషు పాండుప్రతేషు నోఽస్థితే పల్లవాంకురే ।

కాండశేషా లతా రేజు స్త్యక్తభూషాభిన స్త్రియః ॥ ౪

ఈషదీపత్ప్రవాళేషు సమంకూరత్సు వీరుధాం ।

- మధుసంగా త్పులకితా ఇవాస నివిసనశ్రియః ॥ ౫
- అకాండకృతసంరమ్భం వసంతం ప్రాప్యశాఖసః ।
అక్రిమోన్మేషతా మాపుః పుష్పపల్లవసమ్పదః ॥ ౬
- ప్రథమం పల్లవోద్భేదః పశ్చాత్కుట్యలమంజరీ ॥
ఇతిక్రిమో యథావృక్షే న తథాకాణ్డజే మధౌ ॥ ౭
- క్షణమాత్రేణ కన్దర్పమహారాజస్య శాసనాత్ ।
మధుః పల్లవితం చక్రే సతారుణ్యా మివాటవీం ॥ ౮
- ఆమూలచూడ మాబద్ధప్రవాళ పటలావృతాః ।
కంకేళితరవో రేజుః కామకర్ణి రథాగ్రవ ॥ ౯
- భ్రమంతీ చంచరీకాళి రన్వశోక మశోభత ।
జ్వలత్కామప్రతాపాగ్నే ర్ధూమశ్రేణీవ నిర్గతా ॥ ౧౦
- అనపేక్షితగౌరాంగీచరణాంబుజతాడనాః ।
అశోకతరవో దూర మపుష్ప న్నాగ్రిపల్లవాన్ ॥ ౧౧
- రక్తాశోకశ్య లక్ష్మ్యేణ రాగమాధాయ పావకం ।
విరక్తానాం మనోహర్య మహాషీ దిక్షు కాన్కుక ॥ ౧౨
- తపోవనశ్రియ స్తత్ర రత్న సౌధచమత్కృతిం ।
ప్రయయుః పల్లవోద్ధూమాః కంకేళిధరణీరుహాః ॥ ౧౩
- విదగ్ధలలనాశీఘ్రగండూపాసేకసమ్పదం ।
అవమత్యైవ వకులా శ్చామూలకుసుమోజ్వలాః ॥ ౧౪
- ప్రత్యగ్ర మదిరాగంధపాణింధమ సముద్గమం ।
మాధ్వీక మవహ ద్భూరి కేసరద్రుమమంజరీ ॥ ౧౫

వకుళాసవ నివ్యస్త పానవర్యస్త చేతనా ।

భృగ్జాజ్ఞానా మదామోదసమ్పదం భృశ మాదధే ॥ ౧౬

మస్తమారుతసఞ్చారస్పస్తమానా వనశ్రియః ।

మధుసమ్మర్క మాసాద్య మత్తాళవ జఘ్నుర్నిరే ॥ ౧౭

అపానగోష్ఠీచషకా శ్చిచ్చిరీకమగ్రీదృశాం ।

వకుళద్రుమపుష్పాణి వికాసశ్రియ మస్పృశన్ ॥ ౧౮

మాకస్తవిటప్రిశేణిశాఖా మారుహ్య కోకిలైః ।

అఞ్చితః పఞ్చమోరాగః ప్రత్యరణ్యం ప్రపఞ్చితః ॥ ౧౯

మహాసంయమినం దేవం జిహ్వాక్షోః పుష్పధన్వనః ।

పికవాణీ సముత్తఘ్నో యాత్రామగ్గళకాహళీ ॥ ౨౦

దాక్షిణాత్యసమీరేణ చలద్భిః పల్లవాసిభిః ।

యోధాళవ వ్యరాజస్త సహకారమహీరుహః ॥ ౨౧

మాకస్తపుష్పఘాతీనాం పాళి ర్వ్యోమని వప్రథే ।

పైన్యఘాతీవ చణ్డీశం జిహ్వాక్షో శ్చిత్తశాయినః ॥ ౨౨

అనగ్గరాజ్య మధునాజాతం త్రిభువనం త్వితీ ।

యశఃకాహళనిస్సావైః పికనాదై రభూయత ॥ ౨౩

ఉదారసుమనోగుచ్ఛ పీనస్తనవిసమితాః ।

రామూళవ దధుః కాన్తి రమ్యా శ్చమ్పకయష్టయః ॥ ౨౪

ప్రియాళుపుష్పమదిరా మత్తపట్పదయోపితః ।

అనగ్గజయసిద్ధ్యర్థం యాత్రాగానం వితేనిరే । ౨౫

ఉదగైః కోకిలాపైః భృగ్గీణాం కలర్కుబ్జుతైః ।

- కామకోదణ్డటష్కారై శ్శబ్దరూపం జగత్కృతం || ౨౬
- అచేతనాశ్చ తరవో మధుసముర్క దర్పితాః |
- గుచ్ఛస్తననతాపస్త్రివనితాః పరిరేభిరే || ౨౭
- అన్యత్వమివ సమాప్తాస్తరవః పూర్వరూపతః |
- అలఙ్కృతాశ్చ బధుః కాముకాః కామపేశలాః || ౨౮
- సమస్తజన్తుచిత్తానాం మదకారిణి మాధవే |
- జృంభమాణే వనోద్దేశే నర్వంసవమి వాభవత్ || ౨౯
- పర్వతేపర్వతే కుజ్జం కుజ్జేకుజ్జేచ వల్లయః |
- అథ వల్లిషువల్లిషు ప్రపుల్లకుసుమోత్కరః || 30
- అథపుష్పేషుపుష్పేషు నిష్పారా శ్శీఘ్రసింధవః |
- శీఘ్రపూరేశీఘ్రపూరే శీతలా సౌరభచ్ఛటాః || 3౧
- సౌరభేసౌరభే నృత్తసమ్భ్రమో భృజ్జసుభ్రువాం |
- కించ భృగ్గీషుభృగ్గీషు సచ్చరన్తః కలస్వనాః || 3౨
- స్వనేస్వనే సుజాతాశ్చ పేశలా లయసమ్పదః |
- లయేలయే మనోలీనం లలితానాం మృగీదృశాం || 33
- స్త్రీషుస్త్రీషు సముల్లాస మభజన్ రాగవృత్తయః |
- రాగేరాగే రతిపతే రుద్దణ్డం బాహుతాణ్డవం || 3౪
- తాణ్డవేతాణ్డవే గీతబన్ధా వాసస్తగీతయః |
- గీతాగీతా కృశాగ్గీనాం షోలాభేలనకాదయః || 3౫
- ప్రజ్వలన్నివ కజ్జేలౌ హుజ్జుర్వన్నివ కోకిలే |
- గాయన్ని వాళిమాలాసు ఘూర్ణమానశ్చ వానిలే || 3౬

- ఉత్పలన్నివ చాకాశం నుమనోఘాళిపాళిషు ।
 వర్షన్నివచ మాధ్వీషు సృత్యన్నివచ శాఖిషు ॥ 32
- హసన్నివ సమున్మీలత్సింసువారపలాశిషు ।
 ప్రౌఢాతపథితఇన పుష్ప్య చ్చమ్పకయష్టిషు ॥ 33
- పీతవస్త్రాంచితఇన ప్రపుల్ల కర్ణికారకే ।
 నఖక్షతాన్వితఇన స్ఫురత్పింగళపాళిషు ॥ 34
- నానానిధ నిజాకారో వరస్తః పర్యప్రమృత ।
 ఇత్థం మధౌప్రమృమాణే ప్రమత్తాఇవ జస్తవః ॥ 35
- అధరోత్తర మాకారం శృంగారస్య ప్రపేదిరే ।
 తత్రత్యామునయ స్స ర్వే మధుసంరమ్భ సమ్పదా ॥ 36
- అకాండహృదయస్ఫూర్తే రస్వతన్త్రాగ్ని వాధవన్ ।
 అహేతురాగకల్లోలసమ్మృల్లి వికృతిస్పృశ్శ ॥ 37
- స్త్రీమయం సకలం విశ్వ మపశ్యం స్తత్ర తాపసాః ।
 ఇతస్తతః కిన్నరీణాం మంద మీశానభీతిభిః ॥ 38
- శుశ్రువే తరళస్వానై ర్మృనిభి స్వరమూర్ఛనం ।
 స్వప్నేపి వనితావార్తా శ్రవణేషు పరాఙ్ముఖం ॥ 39
- ఉన్మాదయతి మఙ్గిస్త మాధవో మునిమానసం ।
 గళితం ధ్యానధారాభి ర్నప్తం నియమసమ్పదా ॥ 40
- సమాధిభిశ్చ విభ్రష్టం మునీనాముదితే మధౌ ।
 ఘోణాశ్రమగతా శ్చ మ్భా ర్గణా అపిమదోద్ధతాః ॥ 41
- వసస్తప్తపుష్పసమ్భార మాఙ్గిన్తో ముహుర్ముహుః ।

- నర్తనం బహుధాగానం వాకోవాక్యం పరస్పరం ॥ ౪౭
- విస్మృతేశానసంతాసా స్వేష్టచేష్టాం వితేనిరే ।
- నానావిధానాం పుష్పాణాం ధూళిభి ర్భస్మలేపనం ॥ ౪౮
- విధాయ మధునా మత్తా ననృతు ర్గణకోటయః ।
- యత్కించి తేస్వదశం జన్తుజాలం జారాయుషం తథా ॥ ౪౯
- బౌద్ధిజ్ఞం చాణ్డశంచాపి తత్సర్వం మదమాశ్రయత్ ॥
- ఇత్యున్మాదీని బృన్దాని గణానాం నద్వికేశ్వరః ॥ ౫౦
- అవలోక్య దురాచారా న్యైషే ద్గతభీ ర్జ్ఞవాత్ ।
- హా! కష్ట మేత చ్చాపల్యం కి మకాణ్డే విధీయతే ॥ ౫౧
- కిం ప్రస్మృతోఽద్య న స్వామీ సాయమైకపరాయణః ।
- వికారా నఖిలాం స్వక్త్వా విమలే బ్రహ్మణి స్థితః ॥ ౫౨
- నిష్కమ్పయోగ మాపన్నో నిరస్తాశేషవాసనః ।
- అస్య సాయమధారాయాం విఘ్నం కిమితి దుర్మదాః ॥ ౫౩
- వాకోవాక్యంచ కలహైః కుదుతే త్యన్వశా ద్గణాన్ ।
- తస్య సంరమ్భమాత్రేణ నాసాగ్రన్యస్త తర్జ్వనైః ॥ ౫౪
- హుజ్కారగర్భవక్త్రస్య భృకుటికుటిల భృవః ॥
- నద్దినః పరమా మాణ్డ్యాం ప్రమాణీకృత్య తే గణాః ॥ ౫౫
- యథాపూర్వం నిజాకార మవలమ్యైవ సంస్థితాః ।
- తస్య హుజ్కారమాత్రేణ గణావప న కేవలమ్ ॥ ౫౬
- సశబ్దత్రాసవికలం తత్సమస్తం తపోవనమ్ ।
- నతు వృక్షస్య కన్యాపి కమ్పః ప్రాదురభూ త్తదా ॥ ౫౭

మూకతామేవ సమ్ప్రీప్తాః కోకిలా ముద్రితాననాః ।
 ఇతస్తతః ప్రసర్పంతో మృగా నిమ్మమ్పితాః కృతాః ॥ ౫౮
 సమస్తపవనస్పన్దా ద్వల్ల్య శ్చాపల్య మాగతాః ।
 శమోభాః ప్రధానభక్తస్య నదిన స్తస్య చాఙ్గాయా ॥ ౫౯
 చిత్రార్పిత మివారణ్య మశేష మభవత్తదా ।
 ఏవం స్థితేచ సమయే మధునా పూరితే వనే ॥ ౬౦
 మత్తే వ్యఖలచిత్తేషు శృణ్గారే క్రిడ మాగతే !
 ఉదస్తే రజ్జకల్లోలే ప్రదీప్తే మన్మథానలే ॥ ౬౦
 స్థాణ్వశ్రమం ప్రవిశ్యాస్త స్సధర్మిణ్యా సహ స్మరః ।

మన్మథస్య స్థాణ్వశ్రమాస్తఃప్రవేశః

దర్శమస్తరసశ్చూర మచర స్మత్తహస్తివత్ ॥ ౬౧
 కుఞ్జో కుఞ్జో నిలీమైవ ముహూః ప్రచ్ఛన్నసశ్చరః ।
 చోరవ ద్యోగినం జేతు మవకాశ మలోకత ॥ ౬౩
 అథ సర్వగణేంద్రాణాం వశ్చయిత్వా విలోచనమ్ ।
 నిబిడం మాధవీకుఙ్కం ప్రవివేశ మనోభవః ॥ ౬౪
 ప్రవిశన్నేవ నేత్రస్య వామస్య స్ఫురణం ముహూః ।
 దుర్నిమిత్తతయాశజ్జ్య కిశ్చిచ్ఛజ్జా మధారయత్ ॥ ౬౫
 పునఃపునశ్చ పుస్ఫోర భమోత్తరశతారకమ్ ।
 వాతాహత మివామ్భోజం దక్షిణం లోచనం రతే ॥ ౬౬
 అప్రవేశ్యం చ ప్రత్రాళినిబద్ధం ఛన్నదిబ్బుఖమ్ ।
 మాధవీమణ్డపం కామ స్సావకాశ మలోకత ॥ ౬౭

అథాస్య నాతిదూరస్థ సమేరుధరణీరుహః ।

సమాధిస్తపరమేశ్వరస్వరూపవర్ణనమ్

కస్యాపి మూలధిష్ఠ్యస్య వ్యాఘ్రచర్మావకుణ్ఠినః ॥ ౬౮

ఉవరిస్థిత మిశానం ప్రజ్వలన్తమివానలమ్ ।

నిష్కమ్పమివ చణ్డాంశుం నిస్తరజ్జ మివామ్బుధిమ్ ॥ ౬౯

అవాతనిహతజ్వాలమివ దీపం మహాద్యుతిం ।

నిరుద్ధేన్ద్రియసంచారం నిరుద్ధద్వారమణ్డలం ॥ ౭౦

నిరుద్ధచిత్తచాపల్య మనిరుద్ధసమాధికం ।

బద్ధపద్మాసనాసీన మఙ్కు-న్యస్తకరద్వయం ॥ ౭౧

అక్షమాలాం ద్విగుణితాం వహంతం కర్ణసీమని ।

భస్మోద్ధూళితసర్వాంగం భోగిపర్యంకబంధనం ॥

అనాలోక్య మనార్యాణా మదృశ్యం దుష్టచేతసాం ।

అప్రతర్క్యం కుబుద్ధీనా మవాంగ్మానసగోచరం ॥ ౭౩

వేదైరపి కృతాన్వేషం విశ్వాతీతం మహానిధిం ।

జ్వల త్సుషుమ్నానాడిస్థ తేజోరేఖావలోకనం ॥ ౭౪

చిన్మాత్రశేషిణం శాంత మద్వయోల్లాసవాసితం ।

అచింత్య మపరిశ్లేయ మహమ్మానవివర్జితం ॥ ౭౫

అహంతేదంతయో రైక్య మనుభుంజాన మాత్మని ।

యుగప్రప్తోఽస్థితానేకసహస్రాంశు సమానయా ॥ ౭౬

అంగస్య తేజస్సంహత్యా పిబంతం విష్టప్తత్రయం ।

శోషయంత మివాకాశం చూషయంతమివ ద్విషః ॥ ౭౭

- ధైర్యచ్యుతి కథామాత్రరహితం నిశ్చలాకృతిం ।
 బ్రహ్మరంధ్రసముద్భూత జ్యోతిఃపుష్టనిశాకరం ॥ ౭౮
 క్షయకాలార్కసదృశ క్రూరకాంతముఖామ్భుజం ॥
 పరానందమహాన్యోన్ని లభైక్యమివ భూయసా ॥ ౭౯
 కియద్భి రేవ దివసై ద్దగ్ధ్వజ్జోభి రుదృఢైః ।
 విశ్వం నయంతమివచ స్వకీయాశేషతోజ్వలం ॥ ౮౦
 ఉపర్యుపరి వర్ధిష్ణు తపఃపావకరోచిషం ।
 లభ్యాధిపత్యమివచ వ్యాతన్వానం విరక్తతాం ॥ ౮౧
 స్వతన్వై ర్మహసాం బృందనై రస్వతంత్రం జగత్త్రియం ।
 ద్రావయంతమివ ధ్వస్తచేతోవికృతిమాత్రకం ॥ ౮౨
 మోహితాశేషచేతోభి రన్యధాకృతకాననైః ।
 మధురై ర్మధుసంరమైభి రవ్యస్పృష్టనిజక్రమం ॥ ౮౩
 శాంతానామపి తం శాంతం భీషణానాంచ భీషణం ।
 గమ్భిరాణాంచ గంభీర మన్యానాకలితక్రియం ॥ ౮౪
 అన్యగోచరమాహత్మ్య మన్యాధర్మి తసంయమం ।
 మన్మథరత్యోరీశ్వరదర్శనసమయజనితదశావర్ణనమ్
 స్వయమేవ స్వమాత్మానం పశ్యంతం పరమేశ్వరం ॥ ౮౫
 బాహ్యదృష్టికళామాత్రరహితం నీలకంధరం ।
 అవలోక్య భయోద్విగ్నశంకాశంకుఖలీకృతః ॥
 త్రాససంజాతపులకో ముహురుత్పన్న వేపధుః ।
 కింకర్తవ్యవిమూఢాత్మా నీరసాం రసనాం వహన్ ॥ ౮౬

- అతిధైర్యవిపర్యాసా దవసన్ననిజాకృతిః ।
కరవిస్రస్థకోదండ్కో భయనిశ్చలలోచనః ॥ ౮౮
- ముహూర్తమాత్రం వివశ మాత్మాన మవిశ త్స్మరః ।
నాజ్ఞానీన్నిజ మాత్మానం వినస్మార నిజం బలం ॥ ౮౯
- విభ్రాంతచిత్తో నావశ్య ద్విస్రస్థం సశరం ధనుః ।
జహీర్వాప్రత్యవాయేన మహాసంయమినః ప్రభోః ॥ ౯౦
- పాశరూపేణ మహసా బద్ధ్వేవాకమ్పనః కృతః ।
ముహు రప్రితివత్త్యాచ స్తమ్భిభూతభవస్మనః ॥ ౯౧
- మనోభవస్య నో కింఞ్చ దాశ్వాస మవలమ్బత ।
త్రాసేన మూర్ఛిత ఇవ తం దృష్ట్వా గాఢసంయమం ॥ ౯౨
- పజ్జేచ పతితో యద్వత్తాడితః పవినేవచ ।
మహాదేవస్య తేజోభి రభిభూత ఇవాన్తరే ॥ ౯౩
- తస్యైవ ఘోరతపసా తప్యమాన ఇవాత్మని ।
భ్రాష్ట్రక్షిప్త స్తిలఇవ భ్రమ స్నత్యస్తవిహ్వలః ॥ ౯౪
- గళితాశేషశౌణ్డీర్యం వీగవాదవివర్జితం ।
నిరస్తయుద్ధసంకల్పం స్యస్తవాసవభాషితం ॥ ౯౫
- ప్రాణమాత్రావశేషం స్వమాత్మాన మవలోకయత్ ।
రతిశ్చ తాదృశీ జాతా ప్రాగే వోద్విగ్నమానసా ॥ ౯౬
- కింక ర్తవ్యవిమూఢాచ క్లిశ్యంతీ భర్తుసాహసైః ।
వికిరంతీ బాష్పకణాన్నిశ్వాసం సృజతీ ముహుః ॥ ౯౭
- తేజసా సంయమనిధే ర్మహేశస్య ప్రసర్పిణా ।

దృష్టిపాత్రప్రతిహతిం దిశతా భృశపీఠితా ॥ ౯౮

వాఙ్మనఃకాయపూర్వంచ భన్తు ర్విజయ మిచ్ఛతీ ।

శఙ్కాశఙ్కుభి రత్యస్తం కీలితేవ సమస్తతః ॥ ౯౯

సా త్రాసవేషధుక్తి స్తముక్తాహారపయోధరా ।

భేజే కామవధూ స్సమృం శమ్భో రుద్వీక్ష్య సంయమం ॥

ఇతిప్రసఙ్గానపరే మపేశ్వరే

మహస్త మాలోక్య తపఃపరిగ్రహం ।

అతీవ భీత్యా కులితౌ బభూవతు

జిహ్వా ర్షయోత్కౌ రతిపుష్పసాయకౌ ॥ ౧౦౦

ఇతి బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవాగస్త్య

సంవాదే లలితోపాఖ్యానే వసస్తవిజృంభణాది

కథనన్నామ షోడశోధ్యాయః

పా ర్వ తీ వ ర్ణ న మ్

హయగ్రీవః :—

అథ ప్రణిష్టవీర్యస్య సంత్రాసా త్పుష్పధన్వనః ।

వర్ధయన్తీవ భూమానం స్వలావణ్యై ర్మహోదయైః ॥ ౧

శృణ్వారరససామగ్రిం దుహన్తీవ స్వకాన్తిభిః ।

వసస్తపుష్పమాలాభి రలఙ్కృతవపుర్లతా ॥ ౨

రాజ్యలక్ష్మీ రివానఙ్గరాజరాజస్య భూయసీ ।

సర్వాభరణశోభాఘ్నా తత్రాయాతా థ పార్వతీ ॥ ౩

- విసప్తస్య స్వవీర్యస్య సముత్క్లజ్జనసాధనం ।
 పార్వత్యా రూప మాలోక్య జయాశా మభజ త్స్మరః ॥ ౪
- పున ర్భ్రష్టమతిభ్రష్ట మాదాయ నిజకార్ముకం ।
 సన్నద్ధోఽజని కద్వర్ప శ్శృంగుర ప్రిజగీషయా ॥ ౫
- తస్యా విలోకనా దస్య తరళాలోకసమ్పదః ।
 ప్రణప్తమపి దోర్వీర్య మవర్ధత పునఃపునః ॥ ౬
- అథ సా మధుసమ్పన్నం సర్వపుష్పవినిర్మితం ।
 ఆకల్పజాలం బిభ్రాణా రురుచే శైలనద్దనా ॥ ౭
- అలక స్తబకే తస్యా నవసౌరభనిర్భరః ।
 మాలతీసుమనోమాలాపరివేషో వ్యరాజత ॥ ౮
- చూర్ణాలకేషు సుశోణీ యాం బభార మనోహరాం ।
 సిన్ధువారస్యకలికాం సా ముక్తాజాలవ ద్భృభౌ ॥ ౯
- కజ్జేళిసుమనఃపత్రం నవకాశ్మీరపాటలం ।
 లలాటే నిహితం తస్యా సిన్ధూరతిలకం బభౌ ॥ ౧౦
- అస్తర్విభాస్తలోలమ్బపరభాగమనోహరమ్ ।
 మాలతీ సుమనోగుచ్ఛం కన్ఠోత్తింస మువాహ సా ॥ ౧౧
- అశోకపుష్పస్తబకచ్యుతా గణ్డేషు ధూళయః ।
 అకాణ్డమదిరారాగసౌభాగ్యం సమవర్ధయన్ ॥ ౧౨
- వస స్తపుష్పసౌరభ్య మవధూయ పునఃపునః ।
 నిజనిశ్వాసగన్ధాయ లుభ్యద్భి రళిభి ర్వృతా ॥ ౧౩
- కరే దధానా కమలం భృజ్గమీర్మిరకేసరమ్ ।

- బద్ధీకృత మివాతామ్రం దధానా కరరోచిషా ॥ ౧౪
- సిన్ధువారస్య ముకుతై స్థూలమాక్తిక కాన్తిభిః ।
- భూషయన్తి సముత్తుజ్ఞా పీవరా కుచమణ్డలా ॥ ౧౫
- అజ్గదత్వ మనుప్రాప్తం నవకేతకపట్టకం ।
- దోర్లతాసంవిభాగేన కుర్వాణా జాతగౌరవం ॥ ౧౬
- వకుళస్రక్కృతం కాశ్చీదామ్రేణివిభూషణం ।
- బిభ్రాణా బహులామోదముహ్యత్పుష్పస్థయవ్రజమ్ ॥ ౧౭
- వాసన్తికై ర్బహువిధై రలకేషు నివేశితైః ।
- తమ శృబలితాభాభి స్తారకాభి రివాదధే ॥ ౧౮
- తత్తత్థాన ప్రవిన్యస్తైః పుష్పసంభూరభూషణైః ।
- భృశం కృతార్థయన్తివ వసన్తం కామమన్త్రిణం ॥ ౧౯
- ఇథం విచిత్రవేషా సా స్వసమానసఖీజనా ।
- నిత్యసేవావిధిం కర్తుం శమ్నో రాగమ ద్దదిజా ॥ ౨౦
- శృజ్జారసీమసమ్పత్తిం రాగస్యే వావలమ్బనమ్ ।
- ఉత్కణ్ఠాయా ఇవాధార మానస్తస్యేవ విగ్రహమ్ ॥ ౨౧
- తారుణ్యస్యేవ సంస్థానం తాం పర్వతకుమారికామ్ ।
- ప్రథమం బల మాఫ్ఘాయ సన్నద్ధోఽబని మన్మథః ॥ ౨౨
- అత్రాస్తరే శైలసుతా స్వభావా దతిసుందరీ ॥
- వసన్తకాన్తిసమ్పర్కా ద్భృశ మున్మాదకాకృతిః ॥ ౨౩
- హంసదమ్పతిరూపేణ పుష్పై రత్యస్తశిల్పినీ ।
- విధాయ రచనాభేదం తత్ర న్యస్తవిలోచనా ॥ ౨౪

పార్వత్యా ఈశ్వరసందర్శనమ్

- నన్దిద్వారం సమాసాద్య ప్రార్థయామాస దర్శనమ్ ।
 నన్ది స్నవసరం సమ్యగవలోక్య పినాకినమ్ ॥ ౨౧
- మా మాగతాం ద్రష్టుకామాం వినివేదయ కింకరీమ్ ।
 చిరా ద్భాగీరథీర్షర్ణవద్దేభ్యో బీషకోశకాన్ ॥ ౨౨
- ఆహృత్య సమ్యగాశోష్య ఖరాంశో రాతపైః ఖరైః ।
 సూచీవేధేన సమ్యక్చ నిర్మాయ గ్రథసక్రమమ్ ॥ ౨౩
- అతిశ్లక్ష్యం మనోహారి విధివ త్సంఖ్యాయాన్వితమ్ ।
 పద్మాక్షమాలాపలయ మానైష ముపథౌకనమ్ ॥ ౨౪
- ఏతద్దత్వా మహేశస్య కృత్వా భక్తిసమ్మియామ్ ।
 యథాపురం వినిర్గంతం వినివేదయ శూలినే ॥ ౨౫
- త్వ మే వావసరజ్ఞోఽసి సదైవ నికటస్థితః ।
 ఇతి నాథితవ త్యేనం నన్దిసం శైలనందనా ॥ ౩౦
- సచ నన్ది కరోద్ధూతహేమవేత్రలతోజ్జ్వలః ।
 తథా స్త్వీతి మహేశస్య సంఘాన మవిశ చ్ఛవైః ॥ ౩౧
- అస్మిన్నేవాస్తరే దేవ శ్చిరధ్యానసమాధిమాన్ ।
 విలీన మవ్యయే తత్త్వే పునరాదాయ మానసమ్ ॥ ౩౨
- బంధు స్మనశ్చ వాయుంచ విశ్రాంతివిధవం నయన్ ।
 ప్రసంఖ్యేనప్రబద్ధేభ్యో విరరామ మహేశ్వరః ॥ ౩౩
- మూలాధారస్థితే ర్వాయో రుక్తేలనవశా ద్దివి ।
 స్థిత స్సమాధివిరమా త్పశ్యా ద్భూమి ములమ్భత ॥ ౩౪

- యోగా ద్విరమత స్తస్య చతుర్దశజగత్సమమ్ ।
 మహాభారం సముద్వోధు మశక నైవ యోగినః ॥ 3౫
- నకూర్మేశో నదిజ్ఞాగా నానంతో నాద్రయస్తథా ।
 సమాధివిరతౌ తస్య భారం వోధుం ప్రసేహితే ॥ 3౫
- అథ తం సముపాగత్య శైలాది స్సంవ్యజ్ఞిపత్ ।
 ఉపథాకనహస్తాం తా మద్రిజాం ద్వారవర్తినీమ్ ॥ 32
- తత శ్చలచ్చిల్లివల్లివల్లవోల్లాససంజ్ఞయా ।
 ఆదిష్ట స్సహసా నద్వీ తాం ప్రవేశయ దమ్బికామ్ ॥ 3౪
- మూర్తేవ మోహినీశక్తి ర్మన్మథస్య మహాజనః ।
 ఝలజ్ఞులితమజ్జీరశిజ్జితం సత్సంచాల సా ॥ 3౬
- సా గత్వా కుస్తలస్రంసిమాలతీపుష్పశేఖరా ।
 సవిలాసం సలజ్జలచ సభక్తి ప్రణతిం వ్యధాత్ ॥ ౪౦
- ఉత్తిష్ఠన్తీ ప్రణమ్యేశం ఝణజ్ఞుణితభూషణా ॥
 అజ్ఞలిం కర్తు మారేభే ప్రముగ్ధకరవల్లవా ॥ ౪౧
- అజ్ఞల్యర్థం సముత్తిష్ఠకరయా గిరికన్యయా ।
 ఈష త్సప్రసోత్తరీయత్వా ద్వ్యక్షీకృతకుచశ్రియా ॥ ౪౨
- పున స్తదజ్ఞస్థగనకేళివ్యావృతహస్తయా ।
 నమయన్త్యా హియా వక్త్ర మక్రే తస్థౌ పినాకినః ॥ ౪3
- ఈశ్వరవిజయాయ మన్మథోద్యమః
 తమేవావసరం ప్రాప్య తేన రథప్రహారిణా ।
 అకర్ణపూర్ణం చక్రపే కోదణ్డం కుసుమేషుణా ॥ ౪౪

గుణమధ్యస్థితం పుష్పబాణం స కుసుమాయుధః ।	
కటకాముఖరమ్యేణ హస్తేనాకృత్య రంహసా ॥	౪౫
పురః ప్రసారితేన్యస్మి న్సుప్తివీడితలస్తకే ।	
ధారయన్ధన్వన క్షృణం నవపుణ్డేక్షులక్షకమ్ ॥	౪౬
లక్ష్యం ప్రతి ప్రవృత్తేన చక్షుషా సావధానధీః ।	
సంహితస్య కలమ్బస్య సంస్థానం పరిశోధయన్ ॥	౪౭
ప్రత్యాలీఢప్రకారేణ దక్షిణం చరణం శనైః ।	
జానుసీమని సజ్కుచ్య పదస్యాన్యస్య జానునా ॥	౪౮
భూమిం స్పృశన్పదాగ్రేణ మధ్యమానమహీతలః ।	
తిర్యగ్విప్రవృత్తహారేణ వక్షసోన్నతిశాలినా ॥	౪౯
ధనుష్కుర్వణవిన్యాసవిశాలేన మహాజనః ।	
ధైర్యవిద్రావణం నామ శమ్భో రుసరి పత్రిణమ్ ॥	౫౦

ఈశ్వరస్య మన్మథవికారః

మోక్షం వ్యవసితో మార స్సచ తం ద్రష్టు మైహత ।	
అథేశాన స్సమాధీనా మస్తరణ్ణీభవన్నపి ॥	౫౧
చన్ద్రోదయధృతక్షోభసాగరప్రతిమాశయః ।	
ప్రకమ్పమానహృదయః ప్రభూతై రాగఘట్టనైః ॥	౫౨
కదంబగోళకాకారం బిభ్రాణ స్సకలం వపుః ।	
స్వేదబిద్దుసృతః పాణేః పరిభ్రష్టాక్షమాలికః ॥	౫౩
వివక్షితుం యత్కిమపి స్ఫురితాధరవల్లవమ్ ।	
మన్ద మప్రతిఫలేవ రుద్ధం కణ్ఠే పునఃపునః ॥	౫౪

- ప్రవేషమాసాంజ్ఞానినా ప్రస్వేదప్రసరసృతా ।
 తథ్యర్థవర్తినీం భస్మకుణ్డికా మసకృత్సమృతన్ ॥ ౫౫
- అత్యస్తధైర్యవిభ్రాంతా దాత్మానమపి న స్మరన్ ।
 ముహురుత్కలికాసిన్ధో స్సంవాహిత ఇవోర్మిభిః ॥ ౫౬
- వల్లద్భుజిలసస్మద్దహసిత్రశేణిచారుణి ।
 హ్యపారయామాస దృశాంతితయం పార్వతీముఖే ॥ ౫౭
- సాచ తత్కాల ముద్భిద్యత్పులకాశ్చిత్పరిగ్రహః ।
 అపాదచూళికోదక్షాత్ప్రస్వేదప్రసరాప్లుతా ॥ ౫౮
- భయకమ్పం రాగకమ్పం భుజ్జ్ఞా నాన్యోన్యమిశ్రితమ్ ।
 అజాతపూర్వం తద్భుష్టిసశ్చారం దైవకల్పితం ॥ ౫౯
- కృతార్థితస్వసౌభాగ్యసామ్రాజ్య మవగచ్ఛతీ ॥
 ప్రాణా మాంజలిసన్ధానవ్యక్తదోర్మూలదర్శనా ॥ ౬౦
- పిదధానా పటాన్తేన స్తననాళీకకుట్మలమ్ ।
 తతః ప్రత్యూహసంతాసరాగమందాక్షసమ్మదైః ॥ ౬౧
- షిశ్శితై రేకతాం ప్రాప్తై రత్యాకులితచేతనా ।
 నమయంతీ ముఖం చారు శరదిందుగుహోదరం ॥ ౬౨
- సాచీకృతేన నేత్రేణ నిఘ్నతీ నీలకన్ధరం ।
 నూతనాచార్యవర్యేణ మత్తేనైవ మనోభవా ॥ ౬౩
- భావాంతరాణి గూఢాని శిక్ష్యమాణాని జగ్ముషీ ।
 బాత్సుక్యేన ప్రవిసృతాం దృష్ట్వా ప్రతిపదం విభోః ॥ ౬౪
- తేకర్తయంతీ మందాక్షా త్కటాక్షాంశ్చ ముహుర్ముహుః ।

అనంగవీరసర్వస్వ మంగం పులకభూషణం ॥ ౬౧

ఇథం ప్రకాశయామాస పురస్తా త్పురవైరిణః ।

తాదృశీచ తుషారాద్వికులమాణిక్యదీపికా । ౬౬

క్వణత్కంకణరమ్యేణ పాణినా సత్రపాస్మితం ।

పుష్పశిల్పకృతం హంసమిధునం చాక్షుమాలికాం ॥ ౬౭

మద్దాకినీబీజకోశైః కృతా మగ్రే న్యవేదయత్ ।

తయా నివేశితం శమ్భు రగ్రే రాగతరంగితః ॥ ౬౮

ఉపథాకనరూపేణ దద ర్భాక్షగుణం హరః ।

తస్యావలోకనా ద్భూయ స్సార్గిత స్తపసః క్రియాం ॥ ౬౯

స్మారితశ్చ స్మృతిభింశం తన్ముఖా దృప్తి మాహరత్ ।

సరాగనేత్రసంచార మపహృ త్యామ్బికాముఖాత్ ॥ ౭౦

పున ర్వ్యవస్థాపితవా నుగ్ధాథం ధైర్యబంధనం ।

అహేతుకం నావగచ్ఛ న్న కాండే ధైర్యవిస్లవం ॥ ౭౧

దృష్టిం సంచారయామాస దిక్షు కాతరకస్థరః ।

అథ దక్షిణతః కుంజే మాధవీమంటపోదరే ॥ ౭౨

కా మ ద హ న మ్

సంధాయ సుమనోబాణం ప్రత్యాల్లిఖకృతస్థితిం ।

సమ్ప్రహస్తం సముద్యుక్త మనంగం బలదర్శితం ॥ ౭౩

భయశంకాతరళయా రత్యా పృష్ఠేనుపాలితం ।

శౌణ్డిర్యదుర్మదం మార మద్రాక్షీ ద్వృషభధ్వజః ౭౪

సమాధిభంగకోషేణ సమ్బద్ధభుకుటీకటుః ।

- దూరవిస్ఫారితకూరనేత్ర మస్యాభవ స్మృఖం ॥ ౭౫
 అత్రాంతరే సా గిరిజా రోషచిహ్నం శివాననే ।
 విలోక్య వేపమానాంగీ కియద్దూర మపాస్పృపత్ ॥ ౭౬
 అథోత్తస్థే పురధ్వంసిలలాటక్రోధలోచనాత్ ।
 దివా దీపితచండాంశుమహసా జాతవేదసా ॥ ౭౭
 కోపం సంహర చణ్డేశ! స్వప్తిస్వప్తీతి నాకినాం ।
 వచనం సాధ్వసభిప్రవర్ణం యావన్ననిర్యయా ॥ ౭౮
 తావదేవ స చణ్డేశఫాలకుండ హుతాశనః ।
 క్షణేన పుష్పధన్వాన మనైషీ ద్భస్మచేతనం ॥ ౭౯
 పలాయితాశ్చ సర్వేపి దేవా స్తత్కర్మసాక్షిణః ।
 అతిభీత్యా ముకుళితం చక్రే చక్షుర్నిర్విజా ॥ ౮౦
 హరసంరమ్భసమ్పన్న సాధ్వసా భర్తృనాశతః ।
 మూర్ఛాతిమిరితా లోకా నిపపాత రతిః క్షితౌ ॥ ౮౧
 క్షణం సా కామదయితా మూర్ఛయా ముక్తచేతనా ।
 నాజ్ఞానీన్నిజనైధవ్య మతిదుఃఖనికేతనం ॥ ౮౨
 పర్వతేష్ట్రసుతా ప్యాళిపరివ్వక్తవపుర్లతా ।
 సాధ్వసా స్థిలితాక్ష్యేవ స్తమ్భం భేజే మహత్తరం ॥ ౮౩
 అదృష్టపూర్వసంరమ్భ ముద్వీక్ష్యోద్విగ్నచేతనః ।
 తస్యాః కమ్పః ప్రవవృధే భిష్ట స్థగధగిత్యరః ॥ ౮౪
 స క్షణేన శిఖిజ్వాలా వజ్రదగ్ధాంగజద్రుమః ।
 అంతర్ధి మగమ ద్వోద్విన్న సీలకన్ధరవారిడః ॥ ౮౫

పరిహర్తుం వధూసంగం తపఃప్రత్యూహ మిశ్వరః ।
 తిరోహితమతి స్సర్వైర్గణచక్రైః స్తిరోహితః ॥ ౮౬
 వసంతస్తు సమస్తేషు వర్తమానః పలాశిషు ।
 హరసంరమ్భభీతాత్మా పుష్పై శోషమగా త్సమం ॥ ౮౭
 ఉన్ముద్రితం చ వదనం కోకిలానాం శుభే వనే ।
 పల్లవానిచ పుష్పాణి ప్రహ్లానాని మహీరుహం ॥ ౮౮
 అథోద్విగ్నాం దుహితరం హరసంరమ్భవేగతః ।
 అభ్యవాపద్యత తదా ప్రాలేయధరణీధరః ॥ ౮౯
 వత్సే! మనోరథాః కాలే ఫలంతి బహువిఘ్నతః ।
 నిశ్శేయసానా మిష్టానాం ప్రత్యూహాళిః పదేపదే । ౯౦
 కదాచి త్కుసుమేభ్యోఽపి మహతాం మానసం మృదు ।
 కదాచి త్కటుదమ్భోళినిపాతాదపి నిష్కరం ॥ ౯౧
 క్వ తన్నిటలనేత్రస్య భ్రుకుటీకుటిలం ముఖం ।
 క్వ త్వ మత్యంతమృద్వంగీ కథం తతోన్మధవత్యసి ॥ ౯౨
 ఆగచ్ఛ భవనం వత్సే! త దస్మద్భూదేవతాః ।
 పూజితా స్తవదేయాస్సృర్య ద్భవ త్యాభివాంఛితం ॥ ౯౩
 ఇతి లజ్జాభయోద్వేగా నిమిలితవిలోచనాం ।
 ఆదాయ స్కంధ మారోప్య జగామ స్వగృహం గిరిః ॥ ౯౪
 ఈశాపరాధసాశంకా బభూవుశ్చ దివౌకసః ।

ర తీ ప్ర లా పః

సా రతిః పురతో భస్మశేషం పురుషవిగ్రహం । ౯౫

మూర్ఛాయా బోధితమనా విధినా లోకత స్మరం ।
 పునః పపాత మూర్ఛంతీ పునరుత్థాయ పాణినా ॥ ౯౬
 నిఘ్నతీ నిర్భర మురో వాచాలమణికంకణా ।
 వికీర్ణ కేశవిభ్రష్టవసంతకుసుమావళిః ॥ ౯౭
 భూమిసంవేష్టనాలగ్నగూళిధూసరవిగ్రహః ।
 అయి! నాథ! మనోనాథ జగన్మోహన మన్మథ ! ౯౮
 అభిరూప సుధాయూప సూన్యతాలాపవేశల ।
 దీనా మనస్యశరణాం ప్రవిహాయ క్వ యాస్యసి ॥ ౯౯
 ఇత్యాలపంతీ భ్రామ్యంతీ పతంతీ భూరిశః క్షితౌ ।
 అత్యంతకరుణోద్రేకా ద్దృషదోఽపి వ్యదిద్రవత్ ॥ ౧౦౦
 సఖ్యః ప్రియాం తథాభూతాం వసంతః ఖన్నమానసః ।
 ఆత్వాసయామాస భృశం బ్రహ్మశాప మనుస్మరన్ ॥ ౧౦౧

ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరఖండే హయగ్రీవా
 గస్త్యసంవాదే లలితోపాఖ్యానే కామదహన
 కథనన్నామసప్తదశోధ్యాయః.

— 0 —

మన్మథస్య బ్రహ్మశాపప్రాప్తిః

అగస్త్యః :—

హయగ్రీవ! మహాప్రాజ్ఞ సర్వవిద్యామహోదధే !
 కస్మా చ్ఛాప మనుప్రాప్తః కామదేవః పరాక్రమీ ॥ ౧
 కిమర్థం బ్రహ్మణా శాపః పశ్చబాణే నిపాతితః ।
 విభిచ్య బ్రూహి తత్సర్వం సద్దేహో యేన నశ్యతి ॥ ౨

హయగ్రీవః :—

- పురాకిల మహాకల్పే ప్రవృత్తే చాక్షుషాస్తరే ।
 తపోబలమదోన్మత్తౌ దానవా ద్వా బభూవతుః ॥ 3
- సహోదరా తౌ సుద్దోపసుద్వాఖ్యా లోకకట్టకా ।
 విజగ్యాతే జగచ్చక్ర మశేషం విక్రమాశ్రయా ॥ ౪
- తయోః ప్రతాపసమ్మూర్ఛద్విశ్వయౌ శ్వశ్వ దుబ్బణమ్ ।
 వితస్తా విక్రమోదేకం సేహిరే న దివాకసః ॥ ౫
- తా వన్యోన్యమతిప్రీతా వన్యోన్యం సువికారిణౌ ।
 అన్యోన్యసమదోస్సత్వౌ క్షోభయామాసతు ర్జగత్ ॥ ౬
- నిస్సాధ్యాయవషట్కారం నిరస్తసవనక్రియమ్ ।
 అపాస్తదేవతాపూజ మపద్వస్తతపోధనమ్ ॥ ౭
- అతినిర్విణ్ణదేవాః మన్యాయాచారవర్తినౌ ।
 చక్రతు స్తౌ జగచ్చక్ర మాజ్ఞాచక్రేణ నిష్కరమ్ ॥ ౮
- దేవనారీ రహరతా మభింతాం దేవతాగృహాః ।
 దేవవృక్షా నలునతా మధ్యక్షోభయతాం సురాః ॥ ౯
- ఇతి దుష్టసమాచారా శూరా సుద్దోపసుద్దకా ।
 తపోబలమదోన్మత్తౌ తాపయామాసతు ర్మహీమ్ ॥ ౧౦
- అథ సర్వే మస్త్రీయిత్వా మేరుపుష్టే దివాకసః ।
 బ్రహ్మణం శరణం జగ్ము స్తత్తేజఃపరితాపినః ॥ ౧౧
- అపత్య స్పృహలోకం తే వేదఘోషనినాదితం ।
 మూర్తిభిశ్చ తపస్యాభి ర్మూర్తై ర్యజ్ఞశ్చై శ్చ సంయుతం । ౧౨

- విధివాహనహంసస్య వంశోద్భూతైః పతత్రిభిః ।
 ధవళచ్ఛదసమ్భూతైః స్సరస్సు నిబిడీకృతం ॥ ౧౩
- సావిత్త్యాచైవ గాయత్త్యా సరస్వత్యాచ సేవితం ।
 వేదైః స్సమస్తై రఖిలై రాగమైశ్చాపి సేవితం ॥ ౧౪
- సప్తకోటి మహామనైః స్సమంతా త్పరివారితం ।
 కృష్ణాజినావరుధాంపై ర్జటిభి శ్శ్మశ్రులానవైః ॥ ౧౫
- వేదపూతముఖామ్భాజై ర్మునిభి శ్చాప్యధిష్ఠితం ।
 కమణ్ణులులసద్ధస్తై ర్దణ్డిభిశ్చాపి ముండిభిః ॥ ౧౬
- పరబ్రహ్మనుసంధాననిరతైరపి సేవితం ।
 ఏతాదృశగుణోపేతం బ్రహ్మలోకం దివోకసః ॥ ౧౭
- ఉపగమ్య శతానన్దమన్దిరం సముపాసదన్ ॥
 అథావసరవిశ్లేష లోకే నాంతఃప్రవేశితాః ॥ ౧౮
- అలోకంత శతానంద మాశ్రితానందవర్ధనం ।
 గవ్యూతిమాత్రదీర్ఘాణాం సహస్రస్య మహీయసాం ॥ ౧౯
- పత్రాణాం పటలైర్యుక్తైః గవ్యూత్యర్థసుకర్ణికే ।
 తదర్థకే సరోచ్చాయే స్థూలనాళమనోహరే ॥ ౨౦
- నిత్యం భాస్కరసాన్నిధ్యా త్సదా వికసితాననే ।
 పద్మసింహాసనే దేవ మాసీనం చతురాననం ॥ ౨౧
- చతుర్ముఖవినిష్ఠ్యాతసర్వవిద్యాకదమ్బకం ।
 పింగళశ్శ్మశ్రువదన మీషత్కపిలలోచనం ॥ ౨౨
- విదుమాతామవపుషం జటామకుటభాసురం ।

- యోగిభిః పరితోనిత్యం స్తువానై రుపసేవితం ॥ ౨౩
- సవక్షేణేవ కైలాసగిరిణా నికటస్థతే ।
- నిజవాహనహంసేన సేవితం తుంగవర్షణా ॥ ౨౪
- త్రైలోక్యగంధర్వపురీనిర్మాణే యోగసజ్జికాం ।
- తారకావలయజ్యోతి స్సంతతం బిభ్రతం దృశోః ॥ ౨౫
- అతిప్రసన్న మాకాశం శాంతం కారుణ్యమాంసలం !
- జగతా ముపకారాయ రంజయంతం ముహుర్ముహుః ॥ ౨౬
- మూర్త్యాభిరేవ విద్యాభిః ప్రసన్నస్తుతినూక్తిభిః ।
- బద్ధాంజలిపుటాభిశ్చ చతుర్దశభి రావృతం ॥ ౨౭
- అమాయ మజరం విశ్వనిర్మాతారం నిరామయం ।
- దయామయంచ తే దేవా పశ్యంతిస్మ ప్రజాపతిం ॥
- సత్త్వా స్తుత్త్వా పునర్నత్త్వా బద్ధాంజలిపుటాస్సురాః ।
- వ్యజ్ఞివ స్ఫయం సుందోపసుంద్రపతిపాదితం ॥ ౨౮
- దేవాః :—
- అశేషవిష్టప్రసప్తః ! కప్త మస్మాక మాగతం ।
- త్వయి జాగ్రత్యపిహితే సదా కారుణ్యవర్షిణి ॥ ౩౦
- సుస్తోపసుస్తా దుర్దాస్తా దురాచారపరాయణౌ ।
- వినాశితం తమోపేతం త్రైలోక్యం సచరాచరం ॥
- తన్ని రాకరణోపాయ శ్చిన్త్యతాం చిత్కులానిధే !
- అన్యథాకలయ భ్రష్టా నశికారా నివౌకసాం ॥ ౩౧
- ఇతి విజ్ఞాపితో దేవై రీషడ్ధాసలసన్ముఖః ।

ఉవాచ సస్వనం వేధా దేవానసుర పీడితాః ॥ 33
 జానే సున్దోపసుద్వాభ్యా మధికం భయ మభ్రగాః !
 న తయో రన్యతోపీరా ద్వధశక్త్యాపి విద్యతే ॥ 34
 పురాఖలు మహాపీరా తేపాతే మాం పృతి ద్రుతమ్ ।
 సాన్నిధ్యం చా వ్యకరవం తయో ద్ద్దాస్తతేజసాః ॥ 35
 వరం వృణోతాం భద్రం వా మిత్యుక్తే సహసా మయా ।
 తా పూచతు స్సప్రణామా వరప్రార్థనతత్పరా ॥ 36
 ఆవా మత్యస్తసుశ్రీతో నావయో ర్వైరసమ్భవః ।
 తస్మా దావాం వినా మృత్యురావయోరావయో ర్భవేత్ ॥
 యది త్వ మావయోః శ్రీతో వరం దేహ్యవయో రిమమ్ ।
 ఇతి సున్దోపసుద్వాభ్యా ముక్త స్తా వబ్రువం పునః ॥ 37
 తత్రైవ యువయో రస్తు నాన్యః కోపి హనిష్యతి ।
 యువా ముద్దామవిక్రాంతౌ యువాంతు యువయో ర్యమా ॥
 ఇతి సున్దోపసుద్వాభ్యాం వరం ప్రాదాం పురా సురాః !
 తస్మా దవై ర్మహస్తవ్యౌ సమయా సచవిష్ణునా ॥ 38
 నరుదేణ సచద్దేణ సచదిక్పాలకై రపి ।
 తస్మా దుపాయః కర్తవ్య స్తయో స్సమ్ప్రీతి మారణే ॥ 39
 సమస్తలోకవనితాసౌష్ఠ్యేభ్య స్సహస్రశః ।
 సార మాదాయ యా కాపి స్రష్టవ్యా వనితా మయా ॥ 40
 తయా సమ్మోహితౌ తౌ హి తస్యా స్ఫుమ్భాగకాక్షిణౌ ।
 రాగద్వేషహతాత్మానా వనోన్యం మారయిష్యతః ॥

ఇత్యుపాయం వినిర్మాయ సహసా చతురాననః ।
 తేషు సమృశ్యమానేషు సన్తృజ్జకాం సులోచనామ్ ॥ ౪౪
 ధ్యానమాత్రేణ సర్వాభ్యో నారీభ్యః కాంతిసమ్పదమ్ ।
 తిలశస్తిలశో హృత్వా నిర్మమే నీరజాననః ॥ ౪౫
 అతస్తిలోత్తమానామ్నా సజ్జాతా వరనర్జినీ ।
 దీప్తలావణ్యపూర్ణాక్షీ సవిలాసపదక్రమా ॥ ౪౬
 మోహయన్తి మనః పుంసాం ప్రాప్తా లోచనగోచరమ్ ।
 తుజ్జవీనస్తనాభోగవినమన్మధ్యవల్లరీ ॥ ౪౭
 శరన్ని శాకరచ్ఛాయాదాయాదముఖచంద్రికా ।
 వాతాహతచలన్దీలనీరజాలోలలోచనా ॥ ౪౮
 విభూషణానా మాకారం భూషయన్తి నిజాజ్ఞకైః ।
 తటిన్మయీవ లావణ్యే దృశో రబ్జమయీవ చ ॥ ౪౯
 జోత్స్నామయీవ దన్తేషు కచే పిచ్ఛమయీవచ ।
 పాణిపాదనఖాగ్రేషు చాక్షుమాలామయీవ సా । ౫౦
 శుశుభే తేజసా కామం తేజయన్తి తిలోత్తమా ॥
 అతిలావణ్యసమ్పత్త్యా తా మరాశవిలోచనామ్ ॥ ౫౧
 అవలోకయతో ధాతు రనన్తేన మనో హతమ్ ।
 అష్టావపిచ చక్షూంషి నర్తితాని మనోభువా ॥ ౫౨
 తస్య స్సౌందర్యజమ్భాలే నిమగ్నానీవ వేధసః ।
 యాం తు సృష్ట్యా దుహితర మప్యసౌ కామమోహితః ॥ ౫౩
 ఇమేష భోక్తుం కామాన్తో ధర్మాధర్మం నపశ్యతి ।

- నమాతా నసుతా నైవభగినీ భావ్యతే జనైః ॥ ౫౪
- యది కుణ్డలితం గాఢం కోదణ్డం కుసుమేషుణా ।
- తస్య రాగసమాచార మన్యథావస్థితాత్మనః ॥ ౫౫
- అవలోక్య భయోద్విగ్నా బలా ర్థక్షణశఙ్కయా ।
- మృగీరూపం సమాస్థాయ పలాయిష్ట తిలోత్తమా ॥ ౫౬
- సోపి సారణ్యవేషేణ తా మన్వద్రవ దబ్జభూః ।
- పలాయితా మనుసర నామాన్ధః కమలోద్భవః ॥ ౫౭
- అథమాచారనిపుణో ధర్మితః పురఃపైరిణా ।
- స నీలకణ్ఠః కైరాతం వేష మాలమ్భ్య వేగతః ॥ ౫౮
- సారమేయాకృతిధరై ర్వేదై రనుసృతః పథి ।
- పిఞ్చావతంససుభగో గుఙ్ఘాభరణమణ్డితః ॥ ౫౯
- కృతశ్రోణిసమావేష్టో మృదునా వ్యాఘ్రచర్మణా ।
- సజ్జం ధను ర్వహ్నస్తే నర్తయన్నేక మాశుగమ్ ॥ ౬౦
- వల్లవాబద్ధపటయా గుఙ్ఘాహరమనోఽఘ్నయా ।
- దూర్వాశ్యామలమృద్వఙ్గా పిఞ్చోత్తంసస్రజాభయా ॥ ౬౧
- కరీష్రమదనిష్యస్తతిలకోజ్జ్వలఘాలయా ।
- కఙ్కుఠైః కరిదన్తోఽఘైః క్వణిన్భి శ్చారుహస్తయా ॥ ౬౨
- స్వసమానకిరాతస్త్రీ సహస్రసరివారయా ।
- అన్వీయమాన స్స్వచ్ఛందకిరాత్యా జగదమ్బయా ॥ ౬౩
- స్వేచ్ఛాకిరాత స్స శివో దదర్శ పురఃస్తు తామ్ ।
- ధావస్తీ మనుధావస్త మారా త్తంచ విరిఞ్చనమ్ ॥ ౬౪

సద్దధేచ శరం తూర్ణ మధర్మోచ్ఛేదలమ్పటః ।
 సమాగతం మహాదేవం మాయాశబరవిగ్రహమ్ ॥ ౬౧
 విలోక్య భీతభీతాత్మా పాదయో రపత ద్విధిః ।
 అపరాధం మయా శమ్భో! క్షమ్యతాం సంహరాశుగమ్ ॥
 త్వద్బాణలక్ష్యం త్రిపురమథకో వాథ వా'స్తకః ।
 ఇతి ధాత్రా సరభసం ప్రణమేణ ప్రజాసృజా ॥ ౬౨
 నాథికో జగతాంనాథ స్సజ్జహార శిలీముఖం ।
 గతే మదనసజ్జీభే యాతేచ స్వపదం శివే ॥ ౬౩
 విమలే తస్యహృదయే పునరాయా త్తిలోత్తమా ।
 ఆగత్య పాదయో రస్య పతిత్వా భక్తిశాలినీ ॥ ౬౪
 అనుజానీహి మాం క్వాపి కర్మణీతి వ్యజీజ్ఞిపత్ ।
 అథ దేవాం త్వమాహూయ క్షేమ మగ్రే తిలోత్తమాం ।
 ప్రేషయామాస సున్దోపసున్దనాశాయ పద్మభూః ।
 సా జగామచ తన్వక్ష్మీ దేవైరపి పురస్కృతా ॥ ౬౫
 సున్దోపసున్దనగరీబాహ్యోద్యానం మనోహరమ్ ।
 తత్ర డోలాం సమారూఢా సుభూః కాంచనకాంచనీం ॥
 జగౌ మధురనాదేన లజ్జయన్తీవ కోకిలాన్ ।
 గాన్ధారం మధ్యమం షడ్జం గ్రామం త్రితయ ముత్తమం ॥ ౬౬
 యథాకాలం వివృణ్వనా సరళీసూత్రలమ్పటా ।
 ఆకమ్పితైశ్చ స్ఫురితైర్వర్తపిత్యాహతైరపి ॥ ౬౭
 యథావసరసంలగ్నై స్తాడయన్తీ విపశ్చికామ్ ।

మూర్ఛనాభి ర్మనోజ్ఞాభి స్వరసంఘట్టయోనిభిః ॥ 27

మోహయన్తీ జగచ్చక్రం రాగాలాపప్రవర్తినీ ।

తా మాలోక్య విపశ్చీవత్కలనిర్వనశాలినీమ్ ॥ 28

ఉద్యానపాలకా స్సర్వే ప్రోచు స్సున్దోపసున్దయోః ।

అహంపూర్వికయా గత్య తౌ తస్యాం రక్తలోచనౌ ॥ 29

సున్దః :-

అద్వైతభోగకృత్యాయ తేనాతే కలహం మిథః ।

వత్సోపసున్ద! మాద్రాక్షీ రేనాం భ్రాతృకుటుంబిన్వినీమ్ ॥ 30

జ్యేష్ఠో భ్రాతా పితృసమో మాతృతుల్యా చ తద్వధూః ।

తస్మా దస్యాం రక్తదృష్టి ర్దాతరీవ ప్రదుష్యతి ॥ 31

ఉపసున్దః :-

ఇత్యుక్త స్సున్దదై త్యేన తత్కనిష్ఠో జగాద తమ్ ।

మమ జ్యేష్ఠోసి దై త్యేన్ద్రో మత్ప్రియైషా విలాసినీ ॥ 32

మమైవ పూర్వం సందృష్టా స్సు పేయం తవ ధర్మతః ।

ఇత్యాది కోపవాక్యేన సజ్జాతకలహా మిథః । 33

పరుషాణిచ వాక్యాని భాషమాణౌ పరస్పరమ్ ।

దుర్వాక్యకలహసంవృద్ధబద్ధద్వేషా చ దుర్మతీ ॥ 34

కచాకచి సమాశ్రిష్టౌ హస్తాహస్తి నియోధినౌ ।

అన్యోన్యం గదయా గుర్వా కాలదణ్డప్రమాణయా ॥ 35

అన్యోన్యం మారితౌ సున్దోపసున్దౌ మృత్యు మాపతుః ।

తిలోత్తమా దేవకార్య మిత్థం కృత్వా యశస్వినీ ॥ 36

- పున రాయా జ్ఞగత్సప్తు ర్నికటం నీరజేక్షణా ।
 స తస్యా అప్సరోభావం దేవలో కే చ నిర్వృతిం ॥ ౮౫
- రూపస్యానవసాదం చ త్రైప్యం గీర్వాణయోషితాం ।
 దత్వా విసృజ్య స్వగ్రాయ మన స్యేవం విచారయన్ ॥ ౮౬
- ఇయం మదీయదుహితా య దస్యామేవ మే మనః ॥
 మోహాన్ధం కృతవా న్కామో దురాచారప్రవర్తకః ॥ ౮౭
- అయం మహాజనస్యాసి సజ్గుఢే పతనం మహత్ ।
 తనోతి దుష్టచారితో మహా నిష్ఠున్ స్తపస్వినామ్ ॥ ౮౮
- శాపాగ్నినాథ ధక్ష్యామి తమేన మితి నిశ్చితః ।
 ఆగతం స్మృతిమాత్రేణ దదర్శాగ్రే మనోభవమ్ ॥ ౮౯
- త మాహ కమలోద్భూతో దివ్యధామా పితామహః ।
 అహో దురాత్మ స్తర్వాన్థ మా మన్యాప్రపవర్తనం ॥ ౯౦
- కృతవాససి దుర్మేధా దుహితు ర్భోగమోహితమ్ ।
 త ద్భవిష్యసి సంక్రుద్ధనీలకణ్ఠలలాటజైః ॥ ౯౧
- జ్వాలాజటాలై ర్జ్వలనై ర్భస్మమాత్రతను స్మర !
 అథ భీతేన కామేన రత్యా చ భయలోలయా ॥ ౯౨
- శాపాన్తం పద్మభూః పృష్ట ఇద మాహ తదాగ్లజం ।
 యదా త్వయి హతే వీర గిరిశాలోకశుష్మణా ॥ ౯౩
- భణ్డాసురేణ మహతా భవిష్యతి హతం జగత్ ।
 తదా తస్య నిరాసాయ లలితాం నామ దేవతామ్ ॥ ౯౪
- దేవా ఉత్పాదయిష్యన్తి సర్వదేవస్వరూపిణీం ।

మహాయాగవిధానేన మహతో జ్వలనోదరాత్ ॥ ౯౫

ఉద్భూయ సా మహాదేవీ లలితా పరమేశ్వరీ ।

కామేశ్వరాజు-నిలయా త్వాం స్మరోత్పదయిష్యతి ॥ ౯౬

తస్మా దయం మయా దత్త శ్శాపో భవతి నాన్యథా ।

ఇత్యుక్తో జగతాం (సప్తా) శాస్త్రకోపేన మన్మథః ॥ ౯౭

అస్త రుద్విగ్నహృదయో నిజం ప్రాప నికేతనం ।

తేనైవ శాపదోషేణ మహావీర స్స మన్మథః ॥ ౯౮

ఆగర శ్చప్రచూడాలఫాలానలవతజ్జతాం ।

హరిణాపి హరేణాపి బ్రహ్మణాపి సురైరపి ॥ ౯౯

అవశ్యమేవ భోక్తవ్య శ్శాపః కుమ్భసముద్భవ !

ఇతి తే కథిత శ్శాపో దాహ శ్చాపి మనోభవః ॥ ౧౦౦

విమృశ్యైత దశేషేణ కిం భూయ శ్శ్రోతు మిచ్ఛసి ॥ ౧౦౦౪

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితో

పాఖ్యానే హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే కామదేవస్య

బ్రహ్మశాప కీర్తనన్నామాప్టాదశోధాయః

—●—
భణ్డాసురాద్యుత్పత్తిః

అగస్త్యః :—

గర్భర్వవదన! ప్రాజ్ఞ! సర్వవాగీశ్వరేశ్వర !

భణ్డాసురస్య చోత్పత్తిం విస్తరా త్కథయస్వ మే ॥ ౧

హయగ్రీవః :—

యత్ర దగ్ధో మనసిజః పినాకినిటలాగ్నినా ।

- తత్రైవ భస్మన స్థానా దసురః కోవ్యదశ్చితః ॥ ౨
- స భణ్ణనామ్నా విఖ్యాతో నిత్యమేవ నపుంసకః ।
- వజ్రపన్నిష్ఠురాకారః కమ్పయ న్భువనత్రయం ॥ 3
- ఉత్పాతజలదధ్వానో మాయాచారపరాయణః ।
- పాతాళకర్దమశ్యామో దీర్ఘనూక్కునిజాకృతిః ॥ ౪
- త్వగస్థిశేషదేహశ్చ సిరాలశ్చ కర్ణాశ్చదృక్ ।
- స్వదృష్టిపాతమాత్రేణ దహన్నివ జగత్త్రియం ॥ ౫
- ఆభీలరథ మారూఢో యాతనాఖడ్గధారకః ।
- ఏతాదృశగుణో భణ్ణో జాతో మన్మథభస్మనః ॥ ౬
- తం చిత్రకర్మా బాహుభ్యాం సమాలిక్ష్య ముదాన్వితః ।
- స్తుహి బాల! మహాదేవం స తు సర్వార్థసిద్ధిదః ॥ ౭
- ఇత్యుక్త్వా శతరుద్రీయ ముపాదిశ దమేయధీః ।
- సనామ శతశో రుద్రం శతరుద్రమనుం జపన్ ॥ ౮
- తతః ప్రసన్నో భగవాన్ సమహాదేవో పృషధ్వజః ।
- దృష్ట్వాధేన్దుజటాజూటం వరం వ్రవే స బాలకః ॥ ౯
- ప్రవిద్యద్విబలార్థం తు మద్భలే నోపయోక్యతి ।
- తదస్త్రశస్త్రముఖ్యాని వ్యథాం కుర్వన్తు నో మమ ॥ ౧౦
- తథేతి తత్ప్రతిశ్రుత్య విచార్య కిమపి ప్రభుః ।
- షష్ఠి ర్వర్షసహస్రాణి రాజ్య మస్తై దదౌ పునః ॥ ౧౧
- ఏతచ్ఛ్రుత్వా తు చరితం ధాతా భణ్ణితి భణ్ణితి ।
- యదువాచ తతో నామ్నా భణ్ణో లోకేషు కథ్యతే ॥ ౧౨

ఇతి దత్వా వరం తస్మై సర్వై ద్యునిగతై ర్వృతః ।
 దత్వాచాస్త్రాణి శస్త్రాణి తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౧౩
 త మను ప్రోక్తో డుష్టో విశుక్రో నామ దానవః ।
 భణ్ణసురసమాచార స్తీక్ష్ణజ్వాలామయేక్షణః ॥ ౧౪
 త మను ప్రోక్థిత శ్చాన్యో విషక్తో నామ వీర్యవాన్ ।
 అనుజాభ్యాం యుత స్తాభ్యాం బభౌ భణ్ణమహాసురః ॥ ౧౫
 సంయుక్తః పాపలోభాభ్యాం మహామోహ ఇవోద్ధతః ।
 తానను ప్రోక్థితాః కేచి త్రద్వ చ్చుష్క-కశేబరాః ॥ ౧౬
 కూపగమ్భీరనయనా గర్తగమ్భీరగల్లకాః ।
 వికటై ర్వక్త్రసంఘానై ర్నిమ్నై స్తనివేశితైః ॥ ౧౭
 నానాకాటిల్యసంయుక్తై స్తీక్ష్ణై ర్దవైశ్చ భీషణాః ।
 అక్షోహిణీసహస్రాణాం త్రిభి ర్యుక్తా మదోద్ధతైః ॥ ౧౮
 దానవా భణ్ణదైత్యేన్ద్ర మనుజస్మ ర్మహాబలమ్ ।
 జాయమానా అమీ సర్వే దానవా దుష్టవృత్తయః ॥ ౧౯
 అభిషిచ్య మహారాజం భణ్ణం చణ్డవరాక్రమమ్ ।
 అసేనస్త ప్రతిదిన మనుజాభ్యా సమాయుతమ్ ॥ ౨౦
 జాయమానే చ దై త్యేన్ద్రే దిశో ధూసరతాం గతాః ।
 శివా వవాశికే ఘోరం రక్తవృష్టి రజాయత ॥ ౨౧
 ఉల్కాశ్చ వ్యపత న్యోన్మో భూమేః కమ్పశ్చ పృథగ్ధే ।
 దిశాం దాహశ్చ వపుధే ప్రతిమా రురుదు ర్మృహుః ॥ ౨౨
 భౌమనాగసముత్పాతజాలం దివ్య ముగ్రోద్ధతమ్ ।

- సర్వేషామపి చిత్తాని మలినా న్యభవ స్మృణామ్ ॥ ౨౩
- మహేష్ఠిపర్వతోపాస్తే శూన్యకం నామ పట్టణమ్ ॥
- పూర్వామ్బురాశితీరస్థ మధ్యాస్త్ర స హి దానవః ॥ ౨౪
- సమగ్రరథనాగాశ్వసంఖ్యతీతభటావృతః ।
- అవధృవ్య స్సురై స్సర్వై స్సురయోనిగణై రపి ॥ ౨౫
- బహుసాలప్రావరణం పరిమైశ్చ సురక్షితమ్ ।
- శూన్యకం నగరం భణ్ణః ప్రశశాస మహాబలః ॥ ౨౬
- చత్రసో వనితా స్తస్య బభూవుః ప్రియదర్శనాః ।
- సమ్మోహినీ కుముదినీ చిత్రాక్షీ సుందరీ తథా ॥ ౨౭
- తాభి స్సంసేవ్యమానోసా పప్సరోభి ర్యథా వృషా ।
- సమ్మభూవు ర్మహాకాయా మహాన్తో జితకాశిసః ॥ ౨౮
- బభూవు ద్దానవా స్సర్వే భృగుపుత్రమితానుగాః ।
- అర్చయన్తో మహాదేవ మాఢితా శ్శివశాసనే ॥ ౨౯
- బభూవు ద్దానవా స్తత్ర పుత్రపౌత్రధనాన్వితాః ।
- గృహే గృహే చ యజ్ఞాశ్చ సమ్మభూవు స్సమస్తతః ॥ ౩౦
- ఋచో యజుఃసామాని మీమాంసాన్యాయకాదయః ।
- ప్రవర్తస్తే స్మ దై త్యానాం గృహంప్రతి గృహంప్రతి ॥ ౩౧
- తేహి సమ్మస్త్రీయామాసుః కదాచి ద్దానవా స్త్రీయః ।
- భణ్ణశ్చైవ విశుక్రశ్చ విషజ్జశ్చ మహాబలః ॥ ౩౨
- భణ్ణః :—

హేభ్రాతరా! మహాసత్త్వా వస్మాకం వైరిణ స్సురాః ।

- ఆజానసిద్ధకౌటిల్యాః పాపిష్ఠా రస్థిపాతినః ॥ 33
- వృధాదర్పా వృధామానాః పరవశ్చినచుఞ్చుకాః ।
- తేషాం విమర్దనం కార్య మస్మాభి రవమానిభిః ॥ 34
- త్రైలోక్యం ఖలు శక్రస్య విషయత్వేన కీర్తితమ్ ।
- స్వర్లోకశ్చైవ భూలోకో భోగినాం లోక ఏవ చ ॥ 35
- తాం స్త్రిలోకానసి హతా న్మర్దయామో మదోద్ధతాః ।
- అస్మాక మవకాశోఽయం సమీచీన స్సమాగతః ॥ 36
- కామస్తు భస్మసాదృశత స్తేన పూర్వం కృతోఽస్థితాః ।
- తస్యైవ చ ప్రభావేన సుఖ మస్వభవ న్ముహుః ॥ 37
- వర్తమానే చ కందర్పే పురా నాస్మాక ముద్భవః ।
- సతః దైవవశా ద్దగ్ధ స్తేనైవ బలినో వయమ్ ॥ 38
- యథా నోత్పాదయిష్యన్తి తం దగ్ధం కుసుమాయుధమ్ ।
- తథైవ హతవీర్యాంశ్చ కుర్మ స్సర్వాం త్సురోత్తమాన్ ॥
- అహం మృద్నామి గీర్వాణలోకం భూమిరసాతలే ।
- విమర్దయత ముద్దాహా యువాం సైన్యసమావృతో ॥ ౪౦
- వేషేణానేన చే ద్యామ స్తదా ద్రక్ష్యన్తి నిర్జరాః ।
- వాయురూపా అదృశ్యాశ్చ ప్రవేక్ష్యామ స్తనూభృతః ॥ ౪౧
- ప్రవిష్టాశ్చ ప్రతివపు శ్శోషయామో రసా న్బహూన్ ।
- రసేషు శోషితే ష్వేషు శుక్లం సంశోషయామహే ॥ ౪౨
- శుక్లాశ్రితాని తేజాంసి నాశం యాస్యన్తి దేహినామ్ ।
- ప్రాణిత్వే సతి దేహిత్వం జీవిత్వం యస్య వర్తతే ॥ ౪౩

తస్య దేహ మనుప్రాప్య తద్రసా స్పృక్షయామహే ।

భూమిం భూమిరుహం తస్యా వైలజస్థలజానపి ॥ ౪౪

ప్రాణినోఽప్రాణినశ్చైవ శోషయామః పదే పదే ।

ఇతి భణ్డాస్య వచనం జ్యేష్ఠస్యాకర్ణ్య చానుజౌ ॥ ౪౫

బద్ధాఙ్గాలిపుటా భూత్వా సమస్కృత్వాగ్రజం ముదా ।

సాధు సాధు త్వయా ప్రోక్త మిత్యేనం ప్రశశంసతుః ॥ ౪౬

అథ తే సోదరా స్సర్వే లోకనాశనతత్పరాః ।

సహస్రాక్షోహిణీయుక్తా ఏకైకం ప్రోఙ్ఘితా స్తదా ॥ ౪౭

భణ్డాసురకృతస్వర్గలోకపీడా

భణ్డాసురః ప్రథమత స్సహస్రాక్షోహిణీసఖః ।

స్వర్గలోకం మర్దయితు మదృశ్యవపు రుఙ్ఘితః ॥ ౪౮

అథ స్వర్గే మహోత్పాతా నిర్జరాణాం భయానకాః ।

బభూవు రతిసజ్జోభతుములీకృతచేతసామ్ ॥ ౪౯

అక్షోహిణీసహస్రేణ తేనాదృశ్యేన సోఽసురః ।

ఆవిశ్య మరుతాం చిత్తం శోషయామాస తద్రసమ్ ॥ ౫౦

మథితాని ముఖాన్యాస నైర్వరూప్యం సమజాయత ।

రక్తాని నీలరూపాణి నిశ్శృంఖాణి న రేజిరే ॥ ౫౧

ఉత్సాహ స్సకలా నష్టా మహ దాలస్య మాగతమ్ ।

ప్రహ్లానవదనా శ్చాపి బభూవు స్స్వర్గవాసినః ॥ ౫౨

ఆవిష్టమూర్తయ స్తేన భణ్డేన సుదురాత్మనా ।

పుంశ్చీన వర్జితా స్సర్వే జాతా ఏవ నపుంసకాః ॥ ౫౩

న శ్రీభి ర్నావ్యప్సరోభిః కార్యం తేషా మవిద్యత ।
 అన్యోన్యకార్యవిరహః దన్యోన్యం సజ్వవర్జితాః ॥ ౫౪
 అన్యోన్యసజ్వవిరహః నిస్సహాయా శ్చ తేభవన్ ॥
 నిస్సహాయతయా సర్వే నిరుద్యోగాశ్చ కర్మసు ॥ ౫౫
 కర్మాణి దైన్యమాలిన్యదుఃఖప్రాయాణి భజరే ।
 అథాప్సరస్సు చావిష్టా దుర్దాంతా భణ్ణపైనికాః ॥ ౫౬
 వధ్యైత్వం వీతరాగత్వం సురతద్రవసంక్షయమ్ ।
 లావణ్యకాన్తివిరహసవిలాసరసక్షయమ్ ॥ ౫౭
 ఆలోకనస్య వైరూప్యం వర్ధయామాసు రుద్ధతాః ।
 న కాపి రమణం భజే భోగతృష్ణాపరాజ్ఞుభిః ॥ ౫౮
 క్లేశాం శ్చ బహుధాపన్నా స్సర్వా నిర్జరయోషితః ।
 వీయమానా సుధాప్యాసాం నశిశ్చ నృద మాతనోత్ ॥
 తస్యాశ్చ నిర్మదత్వేన సుధాయాః కుమ్భసమ్భవ !
 అప్యుత్తృణ్ణా అపి ఘనా స్థనా నిర్జరయోషితాం ॥ ౬౦
 అర్కాతపవిశుష్కార్కఫలకర్కశతాం దధుః ।
 అలక్ష్మీక మహాసం చ వలీపలితసంక్కులమ్ ॥ ౬౧
 వానరీణా మివ ముఖ మమరీణా మజాయత ।
 దుర్భగాశ్చ కృతా స్సర్వా న కాచి త్సుభగాప్సరాః ॥ ౬౨
 నిస్సంతానా శ్చ సంజాతా నిర్భోగా భణ్ణవీడితాః ।
 న కేవలం ప్రాణభాజాం తత్రాభూ ద్రససంక్షయః ॥ ౬౩
 నష్టనోద్యానవృక్షాణామపి శో షో మహా నభూత్ ।

నవల్లవసముద్భేదో న పుష్పస్యాఙ్కురోద్భిదా ॥

౬౪

నచ భృక్షాఙ్గానాసజ్గో మంజరీషు మహీరుహామ్ ।

నచ కోకిలకూజో వా నచ సౌరభసమృదః ॥

౬౫

ఏవం ప్రకారత స్వస్థే ప్రాణినాం విరుధామపి ।

రసం విశోష్య సత్వేన మాయావీ భణ్ణదానవః ॥

౬౬

విశుక్రకృతఘోరకపీడా

ఘోస్యకం పుర మాయాత స్సమం సర్వైశ్చ పైనికైః ।

విమర్దయిష్య న్భూలోక మథ భణ్ణానురానుజః ॥

౬౭

విశుక్ర స్త్వతిదు ర్గేధా మధ్యమం లోక మావిశత్ ।

అదృశ్యమాసరూపేణ తేనావిష్టాశ్చ మానుషాః ॥

౬౮

భిన్న మాకార మాజగ్ము ర్జడా విభ్రష్టకాస్తయః ।

ఉదాసీనా స్వకృత్యేషు నిరుద్యోగాశ్చ మేహనే ॥

౬౯

మేహనేన విహీనత్వా త్పుత్రిసంతాసనభిలాః ।

పుత్రసంతాసరాహత్యా దాత్మమాత్రావశేషితాః ॥

౭౦

రజసా చ పరిక్లప్తా సిరసద్ధక భేబరాః ।

విశుక్రేణైసు రేంద్రేణ సహస్రాక్షోహణీజుషా ।

౭౧

వీతశుక్లేన తే సర్వే వీతశుక్లా సరోభవన్ ।

ప్రీణామపి చ సమ్భాగహేతు శ్శోణితసంస్లవః ॥

౭౨

తతైనికైః పీయమాన స్సహసా శోష మాగతః ।

న రాగః క్వాపి కస్యాపి నచ సౌహార్దభాషితం ॥

౭౩

స్థితపూర్వా స్సమాచారా నావర్తిషత్ కస్యచిత్ ।

దామృఖ్య మజని స్త్రీణాం పుంసాం చైవాలసాత్మనామ్ ॥ 24

రక్తైశ్శుక్లైశ్చ వర్ధంతే యస్మా త్సర్వేషి జన్తవః ॥

తన్నా శే సతి సర్వేషా మకాణ్డే విష్ణవోభవత్ ॥ 25

రక్తం శుక్లం సమాసాద్య భోగశ్రీః పూర్వ ముద్గతా ।

తయోః ప్రణిష్టయో స్తేన విశుక్లేణ దురాత్మనా ॥ 26

భోగశ్రియో వినేశు శ్చ భోగవస్తుష్వపి క్షయః ।

సూత్రపుత్తలికాకారా నిర్వికారాశ్చ యోషితః ॥ 27

యద్వక్రం వీక్షితం స్త్రీణాం యచ్చ భూవల్లితాణ్డవం ।

యద్విలాసాశ్చ వివిధా యచ్చ లజ్జావినమ్రతా ॥ 28

యత్సమ్భ్రమో వల్లభస్య స్వసమాగమనం ప్రతి ।

యచ్చ సౌందర్య మశ్లేషు యత్పుష్టి స్తనువల్లిషు ॥ 29

య ద్యౌవనసమారమ్భో యద్గతంచ మదోద్ధతమ్ ।

యచ్చ గీతాని రక్తాని యచ్చ నాటక కేళికా ॥ 30

యల్లక్షణాని భవ్యాని యచ్చ దూతీప్రవృత్తయః ।

యచ్చ పద్మినికాముఖ్యజాతితద్భావవర్ణనమ్ ॥ 31

తత్సర్వం నాశ మాపన్నం విశుక్లేణ హతే రసే ।

రాజవంశేషు నష్టేషు రాజ్యశ్రీః ప్రవలాయితా ॥ 32

గృహీణాం చాప్యసంతానా గృహశేషం కులం కృతమ్ ।

చిన్నేతు గృహపంతానే గృహే సర్వేషి హున్యతామ్ ॥ 33

సక్రూపిస్తాః కర్మకై రర్చైశ్చ శ్చైవ స్థితకపై ర్వశైః ।

కర్మైశ్చ గృహైశ్చ జమ్బూకై రాకాంతా శ్శోచ్యతాం కత్వాః ॥

బాలప్రవాళహృద్యాని మంజరీపుంజభాంజి చ ।
 మట్టదీమాలహారీః వ్యశుష్య నివిసినాని చ ॥ ౧౫౬
 సస్యాని చ ప్రణామ్యాని సప్తా హృద్యానపంక్తయః ।
 పద్మాకరా హృతాశ్చైవ నిష్పలాశా నిరుత్పలాః ॥ ౧౫౭
 నిర్మరాశా నిర్మృణాశా నిర్నిరాః పఙ్కశేషితాః ।
 స్నుహికాష్టైః కరీరైశ్చ శాకోపై ర్విషదారుభిః ॥ ౧౫౮
 సమాక్రాంతా న్యరణ్యాని శుష్కాః పుణ్యాస్తు శాఖానః ।
 భుక్తం న పోషకం తేషా మన్నా ద్యజని దేహీనామ్ ॥ ౧౫౯
 భుజ్యమానం చ తత్సర్వం విషవ ద్దేహనాశకమ్ ।
 న రుచిర్జ్ఞాయతే తస్మా ద్భోజ్యవస్తుషు దేహీనామ్ ॥ ౧౬౦
 ముఖేచ శ్మశ్రురహితా శ్శత్రుయుద్ధ పరాజ్ఞుభాః ।
 స్త్రీసమ్భాగవిహీనాశ్చ స్త్రీబతాం భేజరే సరాః ॥ ౧౬౧
 రక్తాఙ్కురవిహీనా చ గతసస్యసముద్యవా ।
 విశుష్కసరపీతోయా సదాస్తర్దహశాలిని ॥ ౧౬౨
 సర్వతోషరభూయిష్టా పుణ్యజన్తువివర్జితా ।
 పామానికతాశేషా లతాకుంజవివర్జితా ॥ ౧౬౩
 వీరశైరేవ సశ్చన్నా వృథా వృధైశ్చ నిష్ఫలైః ।
 విరూపసర్వసంస్థానా కాణ్డశేషమహాద్రుమా ॥ ౧౬౪
 కృతా తేన దురాశేన విశ్రుకేణ వసుంధరా ।

విషజ్జకృతరసాతలపీడా.

అథో విషజ్జనామాపి భిక్షాసురవరానుజః ॥ ౧౬౫
 రసాశల మనుప్రాప్య నాగానాం సంక్షయం వృధాత్ ।

- సహస్రాక్షాహిణీయుక్త స్సచ దుర్వేధసాం వరః ॥ ౯౫
- విషశ్లో విషచ త్రీష్ణో నాశయూమాస పన్నగాః ।
- బిలద్వారేషు యే సిద్ధా స్తత్ర పాతాళమణ్డలే ॥ ౯౬
- సిద్ధస్త్రియశ్చ వివిధా బలిముఖ్యాశ్చ దాసవాః ।
- తేన సర్వే విషశ్లేణ విగతాన్యోన్యసజ్జమాః ॥ ౯౭
- అనానస్సస్వభావాశ్చ దుఃఖమాత్రపరాయణాః ।
- పరస్పరవ్యపేక్షత్వవిరహో చూఢ్యన్యన్యత్తయః ॥ ౯౮
- అకస్మాదుగితక్రోధాః ప్రభూతకలహోకులాః ।
- పాతాళవాసిన స్సర్వే విషశ్లేణ కృతా జనాః ॥ ౯౯
- ఏవం భణ్డాసుర శ్చణ్డాః కనిష్ఠాభ్యాం సమాయుతః ।
- జగన్తి త్రీణి దుర్బుధి ర్బాధతే భూరివిక్రమాః ॥ ౧౦౦
- ధర్మ శాచ్ఛిశ్చ కామశ్చ త్రివర్గోఽయం రసే స్థితః ।
- రసనాశా దసౌ నష్టః కేవలా శ్చాభవ స్త్వనాః ॥ ౧౦౧
- సర్వేషాం ప్రాణినా మగ్ధే పిబ ఇచ్ఛుక్లం చ శోణితమ్ ।
- భణ్డాసుర స్తజ్జనితా న్దుశాంశ్చ సమబాధత ॥ ౧౦.౨
- వీర్యేణ ఖలు జాయన్తే గుణాః కాన్తిపురోగమాః ।
- కాన్తి రుత్సాహ ఉల్లాసో విద్యా ధర్మశ్చ సత్కృపా ॥ ౧౦౩
- ప్రీతిః ప్రబుధతా చైవ శస్త్రాణి చ రణక్రమాః ।
- శాస్త్రాణి కావ్యనాట్యాని గీతాని హసితాన్యపి ॥ ౧౦౪
- లక్ష్మీవన్తి చ వస్తూని విచిత్రాణి పరాణిచ ।
- తాని సర్వాణి భణ్డేన నాశితాని తనూభృతామ్ ॥ ౧౦౫

కాశేష్వసి స్నేహశోమా త్తేష్వ లగ్నో హుతాశనః ।
 ధూమాయమానః పూత్కారశఙ్కైరపి చ నాజ్వలత్ ॥ ౧౦౬
 యథా దేహేషు శుక్లాది తథా వృక్షేషు తద్రసమ్ ।
 యథాత్ర ప్రాణినాం జన్మ తథా పుష్పఫలోదయః ॥ ౧౦౭
 సమమేవ హి తత్సర్వం ప్రాణినాం పేరుధామసి ।
 అత స్సమానదుఃఖం చ చరాచర మభూ జ్జగత్ ॥ ౧౦౮
 గసఏవ పరం బ్రహ్మ రసఏవ పరా గతిః ।
 రసోహి కాన్తిదః పుంసాం రసో రేతి ఇతి స్మృతః ॥ ౧౦౯
 రసో నై స రసం హ్యేవాయం లభ్యునన్దీభవతి ।
 వేదప్రామాణ్యసంసిద్ధ్యా రసః ప్రాణతయా స్థితః ॥ ౧౧౦
 కోహ్యేవాన్యాచ్చ కః ప్రాణ్యా దిత్యపి శ్రుతిభాషితైః ।
 ప్రాణాత్మకో రసః ప్రోక్తః ప్రాణదః కుమ్భసమ్భవ ! ౧౧౧
 అస్థికారై శ్చ సంవీతః ప్రావీత స్తుహీనై రివ ।
 నిశ్శ్వాసమలినచ్ఛాయ మాత్మాదర్శం వ్యడమ్భయత్ ॥ ౧౧౨
 చంద్రిశ్చ సర్వదా జాతః క్షయీ పూర్ణతిథిష్వసి ।
 తారకాశ్చైవ మాలిన్య మభజ న్కుమ్భసమ్భవ ! ౧౧౩
 సా చ శైలసుతా వీతరాగా విన్యస్తభూషణా ।
 యోగినాం వ్రత నూస్థాయ తప స్తేపే సుదారుణమ్ ॥ ౧౧౪
 భవిష్యతి భవద్భర్తా కిం కరోషి వృథా రతే !
 ఇత్యభివాణీప్రామాణ్యా జ్జీవితవ్యయనిస్పృహః ॥ ౧౧౫
 యత్ర క్యాపి వనోద్దేశే తప స్తప్తు మనిద్ధితా ।

అశ్వాసితా వసస్తేన వ్రతస్థే కామభామినీ । ౧౧౬

వసస్తశ్చ గతో దుఃఖం మిత్రవ్యసనసమ్భృతమ్ ॥ ౧౧౬౪॥

ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మణ్యపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భణ్డాసురపీడా

కథనన్నామైకోనవింశోధ్యాయః

— 0 —

ఇద్వారీదీనాం విష్ణుసమీపగమనం.

అగస్త్యః ॥

ప్రజ్ఞావతాం పురోగామి న్న శ్వాసన! మయా శ్రుతమ్ ।

జననం భండైత్యస్య తేన లోకవిమృశనమ్ ॥ ౧

అథ తస్య వధః కేన కృతో విక్రాంతిశాలినా ।

తత్సర్వ మధునా బ్రూహి కృతార్థత్వం యతో మమ ॥ ౨

అశ్వాసనః :—

బ్రహ్మదయః ప్రజానాథా మన్వాద్యాశ్చ మహాజనాః ।

ఇద్వారీదయ స్సురశ్రేష్ఠాః ప్రహ్లాదాద్యాశ్చ దానవాః ॥ ౩

అగ్నిదయశ్చ దిక్పాలా శ్చరణా సిద్ధగుహ్యాకాః ।

సర్వే భణ్డాసురేణైతే పీడ్యమానా దురాత్మనాః ॥ ౪

నిశ్శక్తయశ్చ నిశ్శుక్లా శ్శస్త్రవ్యాపారదుర్భరాః ।

తం జేతు మతిసత్వాభ్య మసమర్థాః ప్రజ్ఞజీరే ॥ ౫

కించ త్వవిమూఢాశ్చ దుఃఖేన మలినాన్తరాః ।

క్షీరాబ్ధిశాయిసం దేవ మనాదినిధనం హరిమ్ ॥ ౬

శరణం జగ్గు రత్యార్తా శ్చాతకా ఇవ హోయదం ।
 సోపి కామస్య విరహో ల్లత్కూప్యం చైవ పరాజ్ఞుభిః ॥ ౭
 సుషుప్తియోగ మాస్థాయ సుష్మాపానస్తవర్మణి ।
 అథ ప్రహోధిత పై పై స్తుతిభేదై ర్దివౌకసాం ॥ ౮
 అజాగ్ర దమ్బుజాక్షోపి దీనా నేతా నివ్హోకయన్ ।
 బుద్ధ్యా చ తేషాం దేవానాం సమాగమనకారణం ॥ ౯
 విజ్ఞానచక్షుషా విష్ణుః ప్రభవిష్ణు రువాచ తాన్ ।
 కుశలం భవతాం దేవా! అథవా కుశలం కుతః ॥ ౧౦
 మాలిన్యమేవ వక్త్రేషు వ్యాచక్రే కుశలక్షుతిం ।
 యథాపూర్వం న శోభంతే భవంతః కాన్తిభణ్ణినః ॥ ౧౧
 ఉష్మాయమాణదోస్సారా నిస్సారా ఇవ జాగ్రతీ ।
 కిం చ బాష్పాయమాణాని చక్షూంషి కలుషాణ్యపి ॥ ౧౨
 విచ్ఛాయాని చ వర్షాణి విశ్రాంతాశ్చ పరాక్రమాః ।
 అన్యత్వమివ సంప్రాప్తా భవంతో భాగ్యసంక్షయాత్ ॥ ౧౩
 సుఖస్వరూపో భగవా నానద్వాభి ర్మపేశ్వరః ।
 య దధ్యాస్తే మహావీరం తద్వీర్యం మస్మథాత్మకం ॥ ౧౪
 అదృశ్యతాం ప్రయాతేన తద్భజ్జేన వినాశితం ।
 సోపి భజ్జోఽతిమాయూవీ స్మరవ్యాపత్తిసమ్భవః ॥ ౧౫
 తేజోమాత్రం వినష్టం వ స్తదుత్పన్నా గుణా అపి
 ఇద మిద్విస్య కులిశం దైత్యప్రీగర్భపాతనం ॥ ౧౬
 తేజోబ్యాలావియోగేన వర్తతే నిర్విషాహివత్ ।

- శక్తి రేషా హుతభుజో నిశ్శక్తిః పృతిభాసతే || ౧౭
- కాలదణ్డస్య చణ్డస్య తేజ శ్శాన్తి ముపాగతం ।
- ఖడ్గశ్చ నిర్మతే రేష విరుణిత ఇవాభవత్ || ౧౮
- పాశః పాశభృతోవ్యేష మృణాళ ఇన దుర్బలః ।
- ధ్వజం వా తస్య విచ్ఛాయం యష్టి ర్యక్షస్య నోజ్వలః || ౧౯
- ఈశానస్య చ శూలేన ప్రళాన్తేనైవ భూయతే ।
- సర్వేషామపి వో వక్త్ర మత్యస్తమలినీకృతం || ౨౦
- రాహుగ్రస్తస్య చన్ద్రస్య సమావస్థాం విగాహతే ।
- అతో భణ్డేన దుష్టేన వీడాం జానామి వః కృతామ్ || ౨౧
- అదృశ్యస్య దురాశస్య తస్మాదృశ్యై ర్మహాయుధైః ।
- సర్వేషామపి గాత్రాణి కీలితానీన దేహినామ్ || ౨౨
- అన్యేషాం కిన్ను వక్తవ్యం మమాన్యత్ర సురోత్తమాః !
- లక్ష్మ్యం వైరాగ్యమేవాసీ ద్వసుమత్యాం చ నిత్యశః || ౨౩
- న త చ్చరాచరే లోకే దేహ మస్త శరీరిణామ్ ।
- యన్న భణ్డోసురోద్ధిష్టశస్త్రసమ్పాతమూర్ఛితమ్ || ౨౪
- బ్రహ్మాండగోళకే యే యే వక్తవ్యే దేహధారిణః ।
- దేవతిర్యజ్నురాకారా స్తే చ సర్వేషి దుర్బలాః || ౨౫
- అహం బ్రహ్మ చ రుద్రశ్చ వయం కారణపూరుషాః ।
- అండమధ్యే హి తిష్ఠామ స్తేనాస్మాక మపి జ్వరః || ౨౬
- అణ్డాతీతో మహాశమ్భు ర్నామ్నా కశ్చన పూరుషః ।
- పరాశక్త్యా సమాశ్లిష్ఠో నిత్యం చిద్భవమూర్తిమాన్ || ౨౭

- స తస్య కామనాశోత్థభండదైత్యపరాభవః ।
 స నిరూపో నిరాలమోఽనిర్వికారః పరాత్పరః ॥ ౨౯
- తస్యైవ హి ప్రసాదేన భండదైత్యవిమర్దనే ।
 ఉపాయో భవతాం భావి సతు సర్వజ్ఞః ఈశ్వరః ॥ ౩౦
- తస్మా త్తస్యైవ సర్వేపి వయం సమ్మూయ నాకినః ।
 స్తుతిం విదధ్మహే తేన ప్రీత ఇష్టం విధాన్యతి ॥ 30
- ఇత్యుక్త్వా తై స్సమం సర్వై ర్భగవాన్కైః పృథ్విభాంతకః ।
 బ్రహ్మశక్రాదిభి ర్దేవై రండభిత్తిం సమాశ్రయత్ ॥ 3౧
- సర్వై ర్దేవై స్సమాహూతా మద్గన్నకటఫలాః ।
 దిద్దంతి సమగాత్య కఠోరై ర్గన్తపాతనైః ॥ 3౨
- అణ్డభిత్తిం బిభిదిరే శతసంవత్సరావధి ।
 అనేకయోజనాదీర్ఘే కుడ్యేఽణ్డస్య సురస్థితే ॥ 33
- తేన రథేణ తే దేవా బహి రణ్డం సమాశ్రితాః ।
 తత్ర చిన్మయ మాకాశం నిరాలమ్బం నిర్జ్ఞానమ్ ॥ 3౪
- అభూ మ్యజల మజ్వల మమారుతసమాగమమ్ ।
 తత్రాకాశమయం శమ్భుం తుష్టువః పరయా ముదా ॥ 3౫

మ హా శ మ్భు స్తు తిః.

దేవాః :—

- అద్వయం నిర్మలం శాస్త్రం మాయాతీత మజం మహాః ।
 నిరస్తగుణసంసర్గం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ 3౬
- దేవానామపి చావేద్య మధ్యేయం యోగినామపి ।

అనధ్యేయం చ వేదశ్శజై ర్మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ 32
 న స న్నాస న్న సదస న్న ద్వయం నాద్వయం తథా ।
 యస్య తేజఃప్రకాశం తిం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ।
 స్వయం వేద్యం స్వసంజాతం స్వయం ప్రథమనంజనం ।
 స్వయ మేకాంతనిర్విణ్ణం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ 3౯
 వేద్యం విత్తిశ్చ వేత్తా చ త్రిపుటీయం విసృత్వరీ ।
 స్పృశంతి క్వాపి యన్నైత త్వయ మేవ ముపాస్మహే ॥ ౪౦
 ధర్మాధర్మై స్తద్విపాకై స్సుఖమఃఖైశ్చ యత్సదయే ।
 అనాఘ్రూతం త మ్మీశానం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౧
 సౌరాణాం భాస్కరాకారం బ్రహ్మ చ బ్రహ్మవాదినాం ।
 సౌగతానాం చ నిజ్ఞానం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥
 లోకాయతికముఖ్యానాం స్వభావమయవిగ్రహం ।
 క్షణికానాం క్షణికారం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౩
 శూన్యం మాధ్యమికానాం చ సాంఖ్యానాం పురుషాత్మికం ।
 పాతంజలీనాం శాబ్దం చ మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౪
 కాదూణాం విశ్వకర్మాణాం తైవానాం శివరూపిణం ।
 విష్ణుం చ పార్శ్వరాత్రాణాం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౫
 అధోశ్వరం నిధివిదాం కామేశం కామసూత్రిణాం ।
 వైశ్వానరం చ వైద్యానాం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౬
 దయావతాం ధర్మదైవ ముగ్రాణాం చండదైవతం ।
 కర్మకానా ముపాస్యాఖ్యం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౭

విప్రాణా మగ్ని నిలయం హృస్థ్యం యోగవతామపి ।
 ప్రతిమాఘ మబుద్ధానాం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥ ౪౮
 సర్వేషా మాదిభూతం చ స్వయ మానవివర్జితం ।
 సర్వాంతం చ స్వకోఽనంతం మహాశమ్భు ముపాస్మహే ॥
 త్వం స నృశ్యోఽపి సర్వేషాం స భ్యయోఽపి మహేశ్వర !
 అస్మజ్జీవాతుసంపద్వై చక్షుషాం నః పదం భవ ॥ ౫౦
 విపరీతసమాచారై స్తప్తై ర్భండాదిదాననైః ।
 బాధితా స్సోఽస్మి మహాశమ్భో! చక్షుషాం నః పదం భవ ॥ ౫౧
 దుర్బలాస్సోఽస్మి విభగ్నాస్సోఽస్మి నీరసా స్మ శ్చ శఙ్కర !
 అస్మా నుద్ధర కారుణ్యా చ్చక్షుషాం నః పదం భవ ॥ ౫౨
 యది నో రక్షతి భవా స్ఫుక్తా నస్మా స్పరార్థితాః ।
 తనైవ హి యజో హని శ్చక్షుషాం నః పదం భవ ॥ ౫౩
 ఇత్యేవం విష్ణునా ధాత్రా చేంద్రేణ చ కృతస్తుతిః ।
 ఆవిర్భభూవ భగవా స్పరాశక్త్యా నిపేవితః ॥
 కాలమేఘసమచ్ఛాయకఙ్గాశూలకపాలభృత్ ।
 ద్విభుజశ్చ త్రిశేత్రశ్చ స్మయమానముఖామ్బుజః ॥ ౫౪
 పరాశక్తిశ్చ చంద్రాభా చంద్రవ చ్ఛీతలాకృతిః ।
 అక్షస్కుప్తకథరా తై గ్నేనై రవలోకితా ॥ ౫౫
 సర్వేషాం మూలభూతో తౌ దమ్పతీ కరుణాకరా ।
 పరామహాశమ్భునాథా వదాతాం దర్శనోత్సవం ॥

భ ణ్ణ వ ధో పా యః

మహాశమ్భు శ్చ తా నాహ స్మితపుష్పముఖామ్బుజః ।

శమ్భుః :—

యుష్మదాగమనం జానే యుష్మాం జానే పరార్దితాన్ ॥

భండాసురస్య దౌష్ట్యం చ జానామి జగదంతకృత్ ।

ప్రళయ స్త్రివిధః ప్రోక్తో జగదండస్య సువ్రతాః ! ౫౯

మహాప్రళయనామాఽఽద్యః కామప్రళయ ఏవ చ ।

అవాంతరశ్చ ప్రళయో నిత్యమావర్తతే త్రికం ॥ ౬౦

ప్రత్యండం ప్రళయా నతే ప్రతికల్పం చ నిష్ఠితాః ।

ప్రళయోద్ధారకా శ్చైవ త్రయో దేవాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౬౧

మహతః ప్రళయస్యాఽహ ముద్ధారకతయా స్థితః ।

అవాంతరలయస్య స్యా దుద్ధర్తా కమలాసరః ॥ ౬౨

కామప్రళయచోద్ధగ్నీ లలితా పరమేశ్వరీ ।

ప్రత్యండం ప్రతికల్పం చ సాఽఽవిర్భావం సమశ్నుతే ॥ ౬౩

ఇదానీం ప్రళయో జాతః కామికః కామనాశతః ।

మదంశేన మహేశేన గోషా ద్దగ్ధే మనోభవే ॥ ౬౪

తద్భస్మప్రోక్షితై ర్భండముఖై రాకులితం జగత్ ।

వినష్టం చ విసారం చ మృతప్రాయ మభూ త్సురాః !

తస్మా దన్యాం తు లలితా సృష్టిం దేవీ కరిష్యతి ।

తా ముత్పాదయితుం యత్న మాతిష్ఠధ్వం సురోత్తమాః !

దేవాః :—

కథం తస్యా మహాదేవ్యా స్సముత్పత్తి ర్భవిష్యతి ?

కుత స్థానా త్సముత్పత్తిః కేన వా కర్మణా భవేత్ ? ౬౭

శ్రీమహాశమ్భునాధైత ద్విసృష్టం ప్రతిపాద్యతామ్ ।

త్వమేవ సర్వోపాయానాం ప్రజ్ఞాతా పరమేశ్వర ! ౬౮

శమ్భుః :—

తత్ర కల్యాణ్య భవద్భిస్తు తదుత్పాదనకర్మణి ।

సంశ్రోతవ్యః ప్రయత్నేన సర్వకార్యస్య సిద్ధయే ॥ ౬౯

మహాయాగః ప్రకర్తవ్యో మహాహోమవిధానతః ।

మహాయాగే చ కర్తవ్యే హోతాహం వాయురూపధృక్ ॥

మమ చిద్వహ్నిరేవాగ్ని స్సామాన్యాగ్నిస్తు హవ్యవాత్ ।

శుక్లసర్వజలస్నిగ్ధ స్సప్తమః కుణ్డ మిష్యతే ॥ ౭౦

అభిఘోర స్నిగ్ధఘట్కం పశవః పశ్చ సృష్టయః ।

పశ్చానా మపి సృష్టీనాం లక్షణం కథయామి వః ॥ ౭౧

మానసీ ప్రథమా సృష్టి రథ జారాయవీ పరా ।

ఆణ్డీ చైవ తృతీయా స్యా త్వేదజాన్య్యా తథోద్భిజా ॥ ౭౨

ఏషా పశ్చవిధా సృష్టిః పురోడాశతయా భవేత్ ।

సృష్టేః పశ్చవిధాయాస్తు వ్యతిరిక్తం తతో హి యత్ ॥ ౭౩

భూభూధరామ్బువాతాభ్రం తేన నో హవ్యకల్పనమ్ ।

అగ్నిస్తు మే చిదాకారే వహ్ని వేకీభవిష్యతి ॥ ౭౪

ఏష ఏవంప్రకారేణ మహాయాగః ప్రవర్త్యతామ్ ।

సర్వైరపి చ హోమాగ్నా భవద్భిర్జ్వలితార్చిషి ॥ ౭౫

పఠనీయం ప్రయత్నేన మద్భక్తిప్రేమితైస్తథా ।

- పశ్చాజ్జోహూయమానేషు సర్వేష్వపిచ వస్తుషు ॥ ౭౭
- ఆవిర్భవిష్య త్యమగో దూర్భ్యాగో బృహదేవతః ।
- చక్రాభిసరథామూఢా త్తేజోహోతృసముంకృతః ॥ ౭౮
- సమస్తసౌందర్యమయీ లలితాపరమేశ్వరీ ।
- ఉత్థాయ సా మనఃపన్నే స్సిన్ధుగోన్ముఖశాలినీ ॥ ౭౯
- సంరూపం స్వాత్మనో దేవీ క్షిప్త త్సమాదయుష్యతి ।
- తదేవ కామరాజాభ్యం పరమం బ్రహ్మ తత్పతిః ॥ ౮౦
- తాభ్యాముభాభ్యాం విశ్వస్య పశ్చాత్సప్త ర్విధాన్యతే ।
- సర్వం నవసవాకారం భవిష్యతి జగత్ప్రియమ్ ॥ ౮౧
- తస్యాః ప్రసాదమాహత్యా త్పూర్వగోఽవ్యతిసుందరం ।
- ఉత్తిష్ఠస్తి చ సా దేవీ కామోక్షీవనకర్మణి ॥ ౮౨
- సహసా స్మృతిమాత్రేణ స్రవ్య త్యస్త్రచతుష్టయమ్ ।
- విక్షనం ధనురేకం స్యా దన్యత్పశ్పేషుపశ్చకం ॥ ౮౩
- పాశస్త్రతీయ మస్త్రం స్యా త్తురీయాస్త్రం మహాస్మణిః ।
- వైదైవ చరుర్భేష్ట రాయుధై ర్లలితేశ్వరీ ॥ ౮౪
- భణ్డాసురస్య సంహారం కరిష్యతి స సంశయః ।
- ఉద్బవనం చ కామస్య కరిష్య త్యవలోకనాత్ ॥ ౮౫
- యుక్తాకమపి సర్వేషాం చిదగ్నా హన్యతాజుషామ్ ।
- త్యక్తప్రాణశరీరాణాం నవాకారా నివిధాన్యతి ॥ ౮౬
- అత ఏవంప్రకారేణ కర్తుం యాగం మహత్తరం ।
- సమ్మతి ర్యది యుక్తాకం తదాఽహం ప్రయతే సురాః ! ౮౭
- అన్యథా భణ్ణదైత్యేన్ద్రపీతసర్వస్వతేజసామ్ ।

ప్రాణమాత్రం తు శిష్టం వ స్తచ్చ ప్రాయో విసృజ్యతి ॥ ౮౮

యుష్మత్ప్రణాశా దట్టస్య నాశ ఏవ స సంశయః ।

తతో యత్నమిమం కృత్వా తమత్పత్తి ర్విధీయతాం ॥ ౮౯

ఇత్యుక్తం శమ్భునాథేన సమాకన్ద్య నచ స్మిరాః ।

బభాషిరే భృశం హృష్టా సమస్కృత్య ముహుర్ముహుః ॥ ౯౦

తథాఽస్తు భవతోఽభీష్టం యత్కఃస్తు ముచితాయతే ।

కర్తవ్య మేవ తద్దేవ! నాత్ర కాక్యా విచారణా ॥ ౯౧

వయం కృతార్థా బాతాస్సృ శ్చిదగ్నా హవ్యతాం గతాః ।

త్వత్సంవిదగ్ని విప్రుష్టా ప్రాశస్య మో నూతనాం తనూమ్ ॥

ఇతికర్తవ్యతా యాదృ కల్పస్యాస్య మహేయశః ।

తాం త్వమేన మహాహోతా కరిష్యసి స సంశయః ॥ ౯౩

స కిశ్చిత్తు వయం విగో యత్థితం త త్సమూచర ।

ఇత్యుక్తే సతి గీర్వాణ శ్రీమహాశమ్భు రీర్ష్యరః ॥ ౯౪

అస్త్యన్తి మగమ ద్దేవ్యా సమూ సమా శాశ్వతాః ।

తే చ దేవాః ప్రహృష్టాఃకరణా స్తన వర్తన్తనా ॥ ౯౫

దిగ్దన్తిభిన్నబ్రహ్మాండద్వారజా హే చాగతాః ।

పున స్తద్ద్వార మద్రీడ్తేః పథాయ సుమహత్తరః ॥ ౯౬

యథా యథా గృహం జన్మ ర్మహాయాగాభికాంక్షీణః ।

స చ దేవో మహాశమ్భు ర్మహాయాగచిక్సరయూ ॥ ౯౭

లోకానా ముపకారాయ పరాశక్త్యా సమన్వితః ।

అన్తా ద్భూ శ్చిదాకాశమయజ్ఞసమహగృహాత్ ॥ ౯౮

ప్రవివేశాండమధ్యం తు సూక్ష్మరూప స్సనాతనః ॥ ౯౦౪

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే ఇంద్రిదీనాం విష్ణుసమీప
గమనాదికథనంనామ వింశోఽధ్యాయః.

— ౦ —

మ హా యా గ వి ధా న మ్

అగస్త్యః:—

హయగ్రీవ! మహాప్రాజ్ఞ! విచిత్రం ప్రస్తుతం త్వయా ।
మహాయాగోఽభవత్కించ్యత్కించ్యో జగతాం ప్రియః ॥ ౧
విస్తరేణ మమాచక్ష్య తత్ర మే కాతుకం మహత్ ।
సంశ్రూయమాణమపి యత్పరాసన్దాయ కల్పణే ॥ ౨

హయగ్రీవః:—

కథయామి మహాప్రాజ్ఞ! మహాయాగం మహాదయమ్ !
పతితం సర్వపాపఘ్నం శ్రుతం సర్వమలాపహమ్ ॥ ౩
ఆవర్తితం తు సంసిద్ధిద్యై తద్భ్రహ్మమృతభాజనమ్ ।
ఏకవారం శ్రుతం హ్యేత స్మహాయాగప్రవర్తనమ్ ॥ ౪
రాజనూయసహస్రస్య దత్తే ఫల మనుత్తమమ్ ।
శ్రీమహాశంభునాథ స్స ప్రవిశ్యాణ్డం మహత్తరమ్ ॥ ౫
స్వయం హోతాఽభవ త్తత్ర యజ్ఞపత్నీ పరాఽభవత్ ।
లలితాయా మహావిద్యా ముచ్చరం త్స్వాత్మసంవిదమ్ ॥ ౬
సప్తస్కంధమహావాయుమయ మాత్మాన మాతనోత్ ।

- పరాశక్త్యమ్బికా చాస్య క్రియాశక్తిః కిలాభవత్ ॥ 2
- తయా ప్రబలయా యుక్త శ్రీమహాశమ్భునాథకః ।
- వాయురూపం సమాస్థాయ ధునీతే స్మ జగత్త్రియమ్ ॥ ౩
- ప్రవేపమానం త్రైలోక్యం మహాశమ్భునభస్వతా ।
- విలోక్యాజ్ఞాసిషు దేవా స్సమారభం మహామఖమ్ ॥ ౪
- స మహాశమ్భు కుఠాయ విధుస్వ న్భుననత్రయమ్ ।
- స స్తమం శుద్ధజలధిం కుఞ్డార్థం సమశోషయత్ ॥ ౧౦
- కోషితే స స్తమే సిన్ధౌ శామ్భువానలతేజసా ।
- ఆపాతాశగభీరాభూ దతిదీర్ఘమహాఖనిః ॥ ౧౧
- తాం సాగరఖనిం దేవో హోమకుణ్డం ప్రకల్పయన్ ।
- సమస్త ముద్భిదాం జాలం చక్షుర్థా వ్యభజత్పునః ॥ ౧౨
- ఉద్భిజ్జాలచతుర్థాంశం రాశీకృత్య మహాఖనం ।
- సింహాసనమహావిద్యాం జప స్తు జ్ఞాన మాస్థితః ॥ ౧౩
- తేన ఘోరేణ సుహృద్రశద్భైనాధ్మాతివిగ్రహః ।
- ఆమూల మాబ్రహ్మబీలం తస్య జ్వాల చిచ్ఛిభీః ॥ ౧౪
- తం సంవిదనలం ఫాలక్రోడోచసరోటరాత్ ।
- వవామ వామదేవోఽయం స చ లగ్నో మహాఖనిమ్ ॥ ౧౫
- అథ సాగరకుణ్డాంత ముద్భిజ్జాలసమాగతః ॥
- జ్వాల వితతజ్వాలాజటాల శ్శామ్భువానలః ॥ ౧౬
- ఏవం ప్రణీయ సద్విద్యాపూత మగ్నిం చిదాత్మకం ।
- తారకాపుష్పనికరైః పరితః కుణ్డ మార్చయత్ ॥ ౧౭
- తత్రాగ్నే రప్తథా మూర్తిం సజ్జల్పవ్యభర్చయ చ్ఛివః ।

మఃస్మార్తిమపి చాధ్యర్చ్య మధ్యే మూర్తిత్రయం తథా ॥ ౧౮
 ఏవం ప్రకారం సంస్కార మగ్నో వ్యధిత శిశ్మురాట్ ।
 జాతవేదా సస్త్రిజహ్నో హవ్యవాహన ఏవ చ ॥ ౧౯
 అశ్వోదరశ్చతుర్థస్యై దథ వైశ్యానరః పరః ।
 కౌమారతేజా స్తప్తశ్చ విశ్వేదేవముఖా అపి ॥ ౨౦
 భూత్యస్తే మూర్తయో వహే రథ మూర్తిశ్చ షడ్భుజే ।
 సహస్రార్చి స్వస్తిపూర్ణ ఉత్తిష్ఠపురుష స్తథా ॥ ౨౧
 ధూమవ్యాపీ సస్త్రిజహ్నో ధనుర్ధర ఇతీహ పత్ ।
 అథ వైశ్యానహోత్తిష్ఠ పురుషో చ తృతీయకః ॥ ౨౨
 చిత్పిఙ్గళ ఇతి ఖ్యాత స్త్రీధా మూర్తిస్తు శుష్మణః ।
 అథ జిహ్వో స్సంవిదన్నే సస్త్రిజాధ్యర్చయచ్ఛివః ॥ ౨౩
 హీరణ్య కసకా రక్తా కృష్ణా చైవ య సువ్రభా ।
 అతిరక్తా చ సుష్ణే స్యా ద్విహురూపా య సస్త్రిమీ ॥ ౨౪
 ఏవం సంపూజ్య జిహ్వోస్తు క్రమాత్సంవి స్మహాశుచేః ।
 పుష్కలావర్తకౌ దర్పీ గృహీత్వా హోతు మాస్థితః ॥ ౨౫
 అథ సర్విస్సముద్రచ్య సర్వి రాదాయ సర్వశః ।
 మహాజలదదర్వ్య చ జహావాస్మి స్మహానలే ॥ ౨౬
 శ్రీశమ్భురాజరంహస్విమూరుత పీరిత స్తతః ।
 పుష్కలావర్తక సర్విస్సముద్రం సకలం పపా ॥ ౨౭
 సహస్రధా లక్షధాచ కోటిధా జ్ఞానపావకే ।
 ధారా ఘృతస్య సంపేతు రేకై కాః పర్వతోపమాః ॥ ౨౮

- పతన్తీ మ్వాజ్యధారాను ప్రజజ్వాల హుతాశనః ।
శతయోజనవర్యంత మూర్ధ్వజ్వాలా ప్రధానితా ॥ ౨౯
- ఉద్భిజ్జాలచతుర్థాంశం పున స్తత్ర సమక్షిపత్ ।
పునశ్చ పుష్కలాన ర్తదర్వా దధిపయోనిధిం ॥ 30
- జహవ శ్రీమహాశమ్భు రత్యస్తజ్వలితేన తే ।
ద్విశతం యోజనానాం చ జజ్వాల జ్ఞానపావకః ॥ 3౧
- ఉద్భిజ్జాలచతుర్థాంశం పున స్సమిధ మక్షిపత్ ।
అథేక్షుసారజలధిం పుష్కలాన ర్తకసుచా ॥ 3౨
- జహవ తీవ్రజ్వలనే శ్రీశామ్భవసమీరణః ।
తేన మత్త ఇవాన్త్యర్థం సృత్యన్నివ ముహుర్ముహుః ॥ 33
- త్రిశతం యోజనానాం చ ఊర్ధ్వం జజ్వాల చిచ్ఛిభిః ।
అథ మద్యసముద్రం చ మహాజలదదర్శిభిః ॥ 3౪
- ఆదాయ నకలం శమ్భు రజహో ద్భానపావకే ।
తేనాత్యస్తమదోన్మత్తజ్వాలశామ్భవశుష్కణః ॥ 3౫
- చతుశ్శతం యోజనానాం జజ్వాలోర్ధ్వం హుతాశనః
సర్వ మప్యుద్భిదాం జాలం సమాధాయ హుతాశనే ॥ 3౬
- లవణామ్బునిధిప్రోత స్సమస్తం స్రుచ్యధారయత్ ।
జహవ చ తత స్తీవే సాంవిదే హవ్యవాహనే ॥ 3౭
- తత శ్చటచటాత్కానో మహానాసీ ధ్యయజ్జరః ।
తేన భణ్డాద్విదైత్యానాం చేతాంసి ప్రచకమ్పితే ॥ 3౮
- అథ క్షీరసముద్రం చ మహావారిదదర్శిభిః ।

- గృహీత్వా సకలం శమ్భు రజుహ్ం త్వన్మరేతసి ॥ ౩౯
- రుద్రాట్టహాసధవశజ్వల స్తేనాఽజ్వల చ్చిభి ।
- ఘోరనిర్ధాతనిర్భిన్నస్ఫటికాచలసన్నిభః ॥ ౪౦
- ఇథం సింధుషు సర్వేషు స్థలశేషేషు శమ్భురాట్ ।
- లోకాం జహూషుః క్రమశః ప్రావర్తత మహానలే ॥ ౪౧
- అథ స్వేనైవ సత్వేన ధారయ స్మేననీ మధః ।
- వాయురూప స్సమాజప్రే శేషాద్యా స్ఫణిపుంగవాన్ ॥ ౪౨
- తే తేన రంహసాఽఽకృష్టే స్ఫురత్ఫణమణిప్రభాః ।
- ద్యోతయంత ఇనాకాశం బద్ధాంజలిపుటా ముదా । ౪౩
- తక్షకర్కోటకముఖాః పేరు స్తస్మిన్మతాశనే ।
- ఇథం హుత్వా మహానాగా నస్తే దిక్కరిణోఽపి చ ॥ ౪౪
- అజహో చ్చమ్భు నాథోఽయం మద్న్యన్నకటస్థలాన్ ।
- అన్యథా నీవ దిక్షాగాః ప్రీతాంతకరణా ముహుః ॥ ౪౫
- రక్తవద్దాకరమివ ప్రావిశ స్థావ్యవాహనం ॥
- అథ భారతవర్షస్థా స్మనుష్యా న్రాజభి ససహ ॥ ౪౬
- భద్రాశ్వముఖ్యవర్షస్థా నప్యన్యా నమితౌజసః ।
- ఉత్తరాంశ్చ కురూ న్నాచ్యా నుదీచ్యా స్మధ్యదేశగాన్ ॥ ౪౭
- నానాదేశగతా స్మర్యా న్నానాద్వీపసమాశ్రితాన్ ।
- సర్వా నానీయ జహ్య తా నజహో జ్వలితేనలే ॥ ౪౮
- ఇథం రసాతలద్వద్వే నిశ్శేషఫణిమానుషే
- జ్యోతిశ్చక్రగతాం త్వర్వా స్సహరాశిసమాయుతాన్ ॥ ౪౯
- నక్షత్రతారాసంయుక్తా నిశ్శ్వనిర్భాసకత్ఫిమః ।

తేజశ్శరీరిణో దేవాం జహంవ జ్వలితానలే ।
 అథ శక్రాదయో దేవా నిక్పాలా శ్చాగ్నిసంయుతాః ।
 అసురాశ్చైవ గంధర్వా శ్చార్ణవశ్చైవ గుహ్యకాః । ౧౧
 కిన్నరభూః కింపురుషా స్సాధ్యా సిన్ధాశ్చ భేచరాః ॥
 దేవయోనిప్రభేదాశ్చ సర్వే సంశోషశాలినః ! ౧౨
 సున్నాతా శ్శుద్ధవస్త్రాః శ్చ నానాభూషణధారిణః ।
 బద్ధాంజలిపుటాః ప్రీతిహంస సముల్లదాననాః ॥ ౧౩
 వైష్ణవైష్ణవై శ్చ వాహవై ర్యుక్తా వైష్ణవైష్ణవై ర్వస్తైః పరిచ్ఛదైః
 భండేన దూషితా న్యంగా న్యవమోక్షం సముద్యతాః ॥
 అపతం త్సాంవిదే తేన హుతాః కల్యాణరేతుః ।
 ఆదిత్యా వసవోఽష్టౌ చ ద్రసా పితృగణా స్తథా ॥ ౧౪
 ఏకాదశ మహర్షద్రా శ్చద్రాగ్నిర్ధమకుటోజ్వలాః ।
 సమం నిజైః పారిషదై ర్నిజైశ్చ గణనాయకైః ॥ ౧౫
 అపత ఇచ్ఛముఖనాథేన నీయమానా మహంసలే ।
 సనందసనకాద్యైశ్చ యోగిభిః పరమార్థిభిః ॥ ౧౬
 భృత్యైశ్చ వివిధైర్యుక్తో విష్వక్సేనపురోగమైః ।
 నిజైః పంచాయుధై ర్యుక్తో లక్ష్మ్యా సాక మనిష్టయా ॥ ౧౭
 భూశక్త్యా చ స్ఫురత్కాంత్యా సానందస్మితమాంసలః ।
 సర్వై రనుచరై స్సార్థం భగవా నబ్జలోచనః ॥ ౧౮
 జ్ఞానాగ్ని మభినృత్యంతం ప్రవివేశ జగన్ముచే ।
 సద్విభ్రంగిమహాకాశప్రముఖైశ్చ గణేశ్వరైః ॥ ౧౯
 ఆనీలకథర శ్చద్విచూషో గజ్జావతంసభృత్ ।

- భోగిభూషిత సర్వాంగో భస్మోద్ధూళితవిగ్రహః ॥ ౬౧
- స్వమూర్ధాంగస్వరూపేణ శమ్భునాథేన దర్శితః ।
ప్రవివేశ మహాజ్వాల ముజ్వలం చిహ్నతాశనం ॥ ౬౨
- బ్రహ్మణా ప్రేరితా స్సర్వే హ్యపి పుష్టిప్రకౌటయః ।
అవతన్న సురస్సజ్ఘా జ్వలద్రూపే హుతాశనే ॥ ౬౩
- తారకాద్యా దురాత్మానో దణ్డాద్యాశ్చ మహాసురాః ।
తత్కర్మ సువినిదంతః ప్రమత్తా జోష మాఘితాః ।
అథ బ్రహ్మ స్వసదృశై ర్గరీచిప్రముఖై స్సహా ।
బ్రహ్మభి స్తావసేంద్రైశ్చ సత్యలోకనివాసిభిః ॥ ౬౪
- సహ సంతుష్టహృదయై ర్యుక్తః కమలవిష్టరః ।
స్మయమానముఖామౌభజ శ్చతుర్ముఖ్యా కృతస్తుతిః ॥ ౬౫
- సావిత్రిత్యా చైవ గాయత్రిత్యా సరస్వత్యా చ సంయుతః ।
నిజవాహనహంసేన తత్ప్రసూతైః ఖగై స్సమం ॥ ౬౬
- ప్రవివేశ మహాజ్వాలాలంఘితాశం హుతాశనం ।
ఏవంప్రకారత స్సర్వా న్మానసా నౌద్భిజానపి ॥ ౬౭
- జరాయుజా నణ్ణజాంశ్చ స్వేదజాంశ్చ శరీరిణః ।
జహావ స్మ మహాహోతా శ్రీమహాశమ్భుమాన్త్రికః ॥ ౬౮
- అవశిష్టా కేవలోర్వీ నిర్వృక్షాశ్చాపి భూధరాః ।
అవశిష్టో మహాయాగహోతా వాతోపి శామ్భవః ॥ ౬౯
- అన్యత్సర్వం హుతం తత్ర మహతి జ్ఞానశుష్కణి ।
దర్శనాని చ సర్వాణి విద్యాస్సర్వాశ్చ భూరయః ॥ ౭౦

- నానావిధాని చాన్యాని మతాని మతశాలినామ్ ।
 సుహుతాని హుతాశేస్మి న్నాదిశామ్భవవాయునా ॥ 2౨
- ఇథం శమ్భుమహేశేన హుతై స్సర్వైశ్చ వస్తుభిః ।
 ఊర్ధ్వఙ్జభిత్తిపర్యస్తం జ్వలచ్చిత్ర ఉషర్బుధః । 23
- స నిత్యహాతా పరమ శ్శమ్భునాథోఽపి చిన్మయః ।
 పరాశక్త్యాఽఖిలం హుత్వా స్వాకారం ప్రత్యవద్యత । 2౪
- సమ్ప్రపన్ననిజాకారో వాయురూపం పరిత్యజన్ ।
 ఆజుహోవ చిదగ్నిస్థాం కారికాప్తకపాఠకః ॥ 2౫
- విశ్వరూపిణి! సర్వాశ్చై! విశ్వభూతైకనాయకి !
 లలితాపరమేశాని! సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ॥ 2౬
- ఆనందరూపిణి పరే జగదానందదాయని !
 లలితాపరమేశాని! సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ।
 జ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయరూపే! మహాజ్ఞానప్రకాశిని!
 లలితాపరమేశాని సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ॥ 2౭
- లోకసంహారరసికే! కాలికే! భద్రకాలికే !
 లలితాపరమేశాని! సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ॥ 2౮
- లోకసంత్రాణరసికే మణ్డలే సర్వమణ్డలే !
 లలితాపరమేశాని సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ॥ ౨౯
- విశ్వసృష్టిపరాధీనే విశ్వనాథే విశక్కుటే !
 లలితాపరమేశాని సంవిద్వహేన్ సముద్భవ ॥
 సంవిద్వహేన్ హుతాశేషసృష్టిసర్వాదితా

లలితాపరమేశాని సంవిద్వసేన్న స్సముద్భవ ॥ ౧౨

భజ్జాద్యై స్తారకాద్యైశ్చ పీడితానాం సతాం ముదే ।

లలితాపరమేశాని సంవిద్వసేన్న స్సముద్భవ ॥ ౧౩

శ్రీలలితాప్రార్థనాః.

ఇత్యష్టకారికాపాఠం కుర్వాణే శమునాయకే ।

ఆవిర్భూతా చిద్వసేన్న లలితాపరమేశ్వరీ ॥ ౧౪

చతుర్యోజనవిస్తారం దశ మోజన మున్నతమ్ ।

సవపర్వసమాయుక్తం సర్వత్రైకోమయాకృతిమ్ ॥ ౧౫

చతుర్దేదమహాచక్రం పురుషార్థమహాహయమ్ ।

ఆసన్ధిద్వజసంయుక్తం తస్మాకార్తస్వరోజ్యలమ్ ॥ ౧౬

సర్వాగ్రే బిన్దుపీఠేన సహితం బ్రహ్మచారిణా ।

మేరుప్రస్తారరూపాఢ్యం చక్రరాజరథోత్తిమమ్ ॥ ౧౭

అయాభా లలితాదేవి స్వయం ప్రసమ మ్మృతా ।

వశాచ్చ త్స్పృష్టం సమున్మూలైః పుంసూసం వ్యాత్మనాఽసృజత్ ॥

స్వపుంసూపమయం దేవం శ్రీకామేశ్వరనామకమ్ ।

జగతా ముసకారాయ స్పృష్ట్యర్థం పతి మాలనోత్ ॥ ౧౮

తేనాశ్లిష్టా భగవతీ శ్రీకామేశ్వరకామినా ।

వాహ్నిమాత్రేణ చత్వారి మహాస్త్రాణ్యమిభికాఽసృజత్ ॥

-శైక్షవధనుర్వాణాయుధలసత్కరా ।

శక్త్యాంశుప్రతిమానవపుష్ప్యతిః ।

౧౯

కుచభారేణ మన్దరా ।

- సదా షోడశపక్షీయా స్మయమానముఖామ్బుజా ॥ ౯౨
- సర్వాభరణశోభాధ్యా సర్వసౌందర్యరూపిణీ ।
- తైలోశ్య మమృతాకారై స్సుపయన్తీవ నీక్షణైః ॥ ౯౩
- దద్యతే శమ్భునాథేన మహాహోతృమహీయసా ।
- తేన నానావిధై స్స్నేహై ర్వేదార్థై ర్భావగర్భితైః ॥ ౯౪
- స్తుతా సా లలితాదేవీ నాథితా చ ముహుర్ముహుః ।
- అత్మానం బహుధా కర్తుం ప్రీప్యంరూపన్యవస్థయా ॥ ౯౫
- బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానశక్రకాదిసురరూపతః ।
- ప్రచక్రమే భగవతీ లలితాపరమేశ్వరీ । ౯౬
- కామేశ్వరేణ సంయుక్తా పరానన్దస్వరూపిణీ ।
- అథ సోమాత్మకాద్వామనేత్రా ద్భ్రహ్మ తథా రమా ॥ ౯౭
- దక్షిణా త్సుర్యరూపాచ్చ లలితాయా విభోచనాత్ ।
- విష్ణు శ్చైవ మృడానీచ త్వా జన్మ ప్రాపతు శ్శుభమ్ ॥ ౯౮
- అథ రుద్రశ్చ వాగ్దేవీ లలితాయా లలాటనాత్ ।
- వహ్నిరూపా దధఃపతాం సమ్భవం కుమ్భసమ్భవ ! ౯౯
- బ్రహ్మలక్ష్మ్యో తటితాగ్రస్థీ విష్ణుగోర్యో ఘనద్యుతీ ।
- శర్వవాగ్దేవతే శుభే సౌందర్యం చ పరస్పరమ్ ॥ ౧౦౦
- తాసాం వినిమయం చక్ర ర్భార్యా త్వేనచ తేఽఖిలాః ।
- లక్ష్మీర్విష్ణోరభూజ్జాయా శర్వాణి శర్వభామినీ ॥ ౧౦౧
- సరస్వతీ బ్రహ్మణశ్చ పత్న్యభూ త్కుమ్భసమ్భవ !
- సకళత్రాంశ్చ తా దేవా స్ప్రిణతా నీక్ష్య చామ్బికా ॥ ౧౦౨

అదిదేశ జగత్సప్తం పాతుం హస్తం తదాక్షయా ।

కుమారా లలితాదేవ్యా స్తత్రాప్తాథమిక సమ్భవాః ॥ ౧౦౩

స్వం స్వం స్థానం యయుః ప్రాప్తినీననిజవిగ్రహః ।

సర్వం విశ్వం సవమివ ప్రయాణానన్యనిర్భరమ్ ।

లలితాపరమేశాన్యః ప్రాదుర్భావేన చాభవత్ ॥ ౧౦౪

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగేలలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్య సంవాదే మహాయాగవిధాన

లలితాపరమేశాన్యాకాకవింశోధాయః

— ౦ —

లలితార్పితజగత్సృష్టికథనమ్

అగస్త్యః :—

అశ్వానన! మహాప్రాణ! మహాయాగ శ్శుభో మయా ।

విశ్వం లలితయా సృష్టం శ్రోతు మిచ్ఛామి బోధయ ॥ ౧

హయగ్రీవః ॥

ఆవిర్భూయ మహాదేవీ తస్మాదన్నే శ్చిదాత్మకాత్ ।

లలితాపరమేశానీ సగర్భ సకలం చాత్ ॥ ౨

కేశపాశేన తిమిరం సగర్భ జగతిః పురా ।

త్రిభి ర్మత్రై స్ససర్జ త్రీ స్రవిష్టవిభావసూన్ ॥ ౩

ఫాలముక్తాకలాపేన తారకాసమ్పదోఽన్యజన్ ।

పాశీవతంసముక్తాభిః ప్రససర్జ సవగ్రహన్ ॥ ౪

అజ్ఞాచక్రం సమస్తం చ దణ్ణనీతిం ప్రథీయసీమ్ ।

విశ్వచక్రోపకారాయ భూవల్లభః సృజ దమ్మికా ॥ ౫
 నిశ్వాసమారుతై ర్వేదా సృచం సామ యజు స్తథా ।
 అథర్వణం మహామంత్రం మహిమాన్న స్వేన చాసృజత్ ।
 కావ్యనాట్యా ద్యలంకారా నసృజ స్మధురోక్తిభిః ।
 సరస్వతీం జిహ్వయా చ ససర్జ సకలప్రసూః ॥ ౬
 చుబుకేన చకోరాక్షి వేదాంగాని ససర్జ షట్ ।
 మీమాసాం న్యాయతంత్రం చ పురాణం ధర్మసంహితాం ।
 కణ్ఠోర్ధ్వరేఖతంత్రేణ ససర్జ సకలామ్మికా ।
 ఆయుర్వేదం ధనుర్వేదం కణ్ఠమధ్యమ రేఖయా ॥ ౭
 గాంధర్వం శిల్పిశాస్త్రం చ కంఠాధస్థిత రేఖయా ।
 చతుష్పట్టిశ్చ విద్యానాం కణ్ఠకూపభువాసృజత్ ॥ ౮
 ఛందాసి చాంసదేశేన దోర్మూలై ర్మదనాగమం ।
 అష్టౌ కులమహేంద్రాశ్చ స్తనాభ్యా మసృజ త్ప్రసూః ॥ ౯
 పార్శ్వాభ్యా మంతరిక్షం చ దిశశ్చ సకలా అసి ।
 ఆనందశక్తిం మనసా పాశా నష్టే చ బాహునా ॥
 రోమావభ్యా సమస్తాంశ్చ శేషాదిఫణినాయకా ॥
 కరాంగుళీభిః కామస్య శాణా స్పంచ ససర్జసా ॥ ౧౦
 కరాంగుళినఖైశ్చ మత్స్యకూర్మాదికా స్తనూః ।
 మత్స్యః కూర్మవరాహౌ చ నారసింహోఽథ వామనః ॥ ౧౧
 రామో రామకృ రామశ్చ కృష్ణః కల్కి రిమే దశ ।
 ప్రాత స్సధ్యాం సాయం సంధ్యాం పాణిర క్తత్త్విషాసృజత్ ॥

ఇంద్రశాస్త్రిశ్చ ముఖతః ప్రాణా ద్వాయు రజాయత ।
 నాభ్యా ఆసీ దంతరిక్షం శీర్షో గ్యాస్సమనర్తత ॥ ౧౬
 పద్భ్యం భూమిశ్చ జనితా ధర్మాధర్మాచ వీక్షణాత్ ।
 స్మితేన పరమానందం సస్మకే చారుచక్షుషా ॥ ౧౭
 పురుషం నాభిరుండేన ప్రకృతిం నాభిమూలతః ।
 మహత్తత్వం నితమేభిన ససర్జ జగదమ్బికా ॥ ౧౮
 ఊరుఘూలా దహంకార స్తస్మాత్తావైచ్చవ జానుతః ।
 జంఘాయాః పంచఘాతాని జగన్మాతుశ్చ జక్షిరే ॥ ౧౯
 గుల్ఫేన సప్తజలధీ న్విర్జిన్వా చక్రవాళకం ।
 పాదామ్బుజతలేనాసి రసాతల మథాస్పృశత్ ॥ ౨౦
 రోమజాలం జగన్మాతు ర్యావదస్తి ఘటోద్భవ !
 గావో హ జక్షిరే తస్మాత్తిస్మా జ్జాతా అజావయః ॥ ౨౧
 బ్రాహ్మణా ముఖత స్తస్యా స్సప్రమాప్తా దీప్తరోచిషః ।
 అత స్తే ముఖసంజాతా విద్యాతంతాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౨౨
 బాహుదేశా త్సముత్పన్నాః క్షత్రియా క్షాత్రజీవినః ।
 అథ తస్యా జగన్మాతు రూరుజా నణిజోఽభవన్ ॥ ౨౩
 అత స్తే లాభసమ్పన్నాః కృతై రూరుదృఢాసవైః ।
 పద్భ్యం శూద్రా అజాయంత తస్యాః కామేశయోషితః ॥ ౨౪
 జువక్తే పాదసంచారై ర్ద్విజతుశ్శూషకా స్సృతాః ।
 ఉద్గతా రోమకూపేభ్యో లలితాయా మహాజహః ॥ ౨౫
 ఉత్పిష్టానాం సుఖస్తానాం వృష్టి కుమ్భసముద్భవ !

- స్వైదీ సృష్టి స్వేదజాలా స్పృహ జ్ఞారాయనీ పునః ॥ ౨౬
- ఆణ్ణీ చ గుల్భపిష్టాభ్యాం సృష్టిస్తస్యా స్సముద్గతా ।
- నాసత్యో నాసికాభాగా దస్పృజ్యేతాం మహాజనా ॥ ౨౭
- కీర్తి ర్దంతప్రభాయాశ్చ పుష్టి రాసస్థసమ్పదః ।
- కాంతి స్తస్యా గండతలా త్సంప్రవృత్తా ఘటోద్భవ ! ౨౮
- హృదయాచ్ఛ పరాశక్తే రకలంకశశిప్రభా ।
- సమస్తమాతృకారూపా బాలా తార్తీయరూపిణీ ॥ ౨౯
- బుద్ధేశ్చ లలితాదేవ్యా శ్శ్యామలా పరమేశ్వరీ ।
- ఏణాశుకలసత్పాణి ర్జ్ఞాతా సంగీతయోగినీ ॥ ౩౦
- అహంకారా త్సముత్పన్నా మేఘశ్యామల విగ్రహా ।
- మహావార్తాలికా దేవీ పోత్రివక్త్రసముజ్జ్వలా ॥ ౩౧
- స్మితా ద్విఘ్నేశ్వరో జానో మదక్లిష్టకటఫలః ।
- సిద్ధలక్ష్మ్యంకితోత్సంగో బాలార్కసదృశద్యుతిః ॥ ౩౨
- తస్యా వ్లట్కుకనిలయా త్లిఙ్గామ్నాయా స్సముద్గతాః ॥
- క్రీడావిశేషా ద్బాలాభూ దక్షరత్నితయాత్మికా ॥ ౩౩
- సమ్పత్కరీ నామ దేవీ జాతా దేవ్యంకుశాయుధాత్ ।
- జాతా పాశాయుధా దేవ్యా లలితాయా హయానన ! ౩౪
- తాలుదేశా త్సముత్పన్నా దేవ్యా శ్రీ సకులీశ్వరీ ।
- రశ్మిమాలాచ సర్వాపి గాయత్రీ త్రిపదావధి ॥
- తస్యాస్తు కుట్టలీశక్తే రుత్పన్నా లలితౌజసః ।
- దేహాశ్చ దేవయోన్యతా నానాతిర్యగ్గణా అపి ॥ ౩౬

ఉత్పన్నా పరమేశాన్యా స్వధాతోః కుమ్భసమ్భవ !
 రక్తధాతోః ప్రాణశక్తి ర్మాంసధాతో ర్మహాబలమ్ ॥ 32
 మేదసో లలితాదేవ్యా భూతి స్సన్నతి రేవ చ ।
 అష్టైశ్చాస్యా స్సముత్పన్నా న్యజుశప్రముఖాన్యపి ॥ 33
 మహాయుధాని దివ్యాని జగతా మభిగుప్తయే ।
 యజ్ఞవిద్యా గుహ్యవిద్యా స్వాత్మవిద్యా చ మజ్జతః ॥ 34
 తస్యాశ్చ రజస శ్శుద్ధా దమృతం చైవ వాకుణీ ।
 అజసౌష్ఠర్యతో లక్ష్మీః కటాక్షేణ మనోభవః ॥ ౪౦
 పాదేన పాదగుల్ఫేన జఙ్గాయా జానునాపి చ ।
 ఊరుణా చోరుమూలేన నితమ్బా జ్జఘనేన చ ॥ ౪౧
 మధ్యేన స్తనయుగ్మేన బాహుభ్యా మంసదేశతః ।
 కణ్ఠేన శిరసా చైవ యథాస్థిభ్యం ససర్జ సా ॥ ౪౨
 మహాపాతాళకం లోకం తథా పాతాళ మప్యథ ।
 రసాతలాఖ్యం లోకం చ మహాతల మథో మునే ॥ ౪౩
 సుతలం చ మహాభాగ! వితలం చాతలం తథా ।
 భూలోకం సభువన్లోకం సువన్లోకం త్నైవ చ ॥ ౪౪
 మహర్జన స్తపోలోకాం తృత్యలోకం చ సాఽస్మజత్ ।
 త్రైలోక్యమోహనే చక్రే యాః ప్రోక్తా అఽనిమాదయాః ॥ ౪౫
 బ్రాహ్మ్యదయ స్సముద్రాశ్చ తాలుమూలేన సాఽస్మజత్ ।
 తదధిష్ఠానదేవీం చ త్రిపురాం స్వాంశహోఽస్మజత్ ॥ ౪౬
 తా దేవ్యః ప్రకటాభిఖ్యా వహ్నుత్ఫన్నే మహాద్యుతౌ ।

- దేవీ చక్రరథే పర్వ సవమం సముపాశ్రితాః ॥ ౪౭
- సర్వాశాపూరణాభిఖ్యం చక్రం సృష్ట్వా చ తద్గతాః ।
కామాకర్షణిముఖ్యాశ్చ గుప్తాఖ్యా అస్మజ్ త్వరా ॥ ౪౮
- స్వాధిష్ఠానప్రదేశేన సుధాపూతికలామయీః ।
తదధిష్ఠానదేవీం చ త్రిపురేశీ మథాస్మజత్ ॥ ౪౯
- తాశ్చ చక్రరథ స్వాస్య పర్వాప్తమ ముపాశ్రితాః ।
అథ సా మణిపూరేణ సర్వసంక్షోభణాభిధమ్ ॥ ౫౦
- సృష్ట్వా చక్రం తద్గతాశ్చ దేవీ స్సస్తతరాభిధాః ।
తదధిష్ఠానదేవీం చ ససర్జ పురసుందరీమ్ ॥ ౫౧
- తాశ్చ దేదీప్యమానాభా స్సస్తమం పర్వ సంశ్రితాః ।
చక్రరాజరథేష్ట్రస్య లలితాధిష్ఠితస్య చ ॥ ౫౨
- అనాహత మహాచక్రా లలితాయా స్సముద్గతమ్ ।
సర్వసౌభాగ్యదం నామ తత్థా దేవ్య శ్చతుర్దశ ॥ ౫౩
- సమ్ప్రదాయాభిధా స్సర్వా స్తదధిష్ఠాననాయికా ।
పురవాసిన్యభిహితా తాశ్చ దేవీసమప్రభాః ॥ ౫౪
- చక్రరాజరథేష్ట్రస్య షష్ఠం పర్వ సమాశ్రితాః ।
ఆజ్ఞాచక్రా స్మహేశాన్యా శ్చక్రం సర్వార్థసాధకమ్ ॥ ౫౫
- ఉద్గతం తద్గతా దేవ్యః కుశోత్తీర్ణా కృతాభిధాః ।
తదధిష్ఠానదేవీం చ త్రిపురా శ్రీ స్సమీరితా ॥ ౫౬
- తాశ్చ స్ఫురచ్ఛాజ్ఞాభా శ్చక్రరాజరథోత్తమే ।
షడ్చక్రం పర్వ సంయాధా లలితాదేవతాష్టయా ॥ ౫౭

- విశుద్ధచక్రా దీశాన్యా స్సర్వరక్షాకరాభిధమ్ ।
చక్రం సముద్గతం తథ్నా దేవతా అపి తద్భవాః ॥ ౫౮
- నిగర్భయోగినీనామ్నా ప్రథితాః ప్రకటాజనః ।
తదధిష్ఠానదేవీ చ ప్రోక్తా త్రిపురమాలినీ ॥ ౫౯
- తా స్సర్వాః పరమేశాన్యా భూసంజ్ఞాయా అనుగ్రహాత్ ।
చతుర్థం పర్వ సంయాథా శ్చక్రరాజరథోత్తమే ॥ ౬౦
- అథ శ్రీలలితాదేవ్యా బ్రహ్మరథా త్సముద్గతమ్ ।
సర్వరోగహరం చక్రం తథ్నా దేవ్యశ్చ తద్భవాః ॥ ౬౧
- రహస్యయోగినీనామ్నా ప్రథితా వాగధీశ్వరాః ।
తదధిష్ఠానదేవీ త్రిపురాసిద్ధా ప్రకీర్తితా ॥ ౬౨
- తాశ్చ దేవ్యాజ్ఞయా సర్వా శ్చక్రరాజరథోత్తమే ।
తృతీయం పర్వ సంయాథా బాలార్కసదృశత్విషః ॥ ౬౩
- ద్వాదశాస్తమహచక్రా ల్లలితాయా సముద్గతమ్ ।
సర్వసిద్ధికరం చక్రం తథ్నా దేవ్యశ్చ తద్భవాః ॥ ౬౪
- అతిపూర్వరహస్యాఖ్యాః కామేశీప్రముఖాస్తు తాః ।
తదధిష్ఠానదేవీ చ త్రిపురామ్బా ప్రకీర్తితా ॥ ౬౫
- తాశ్చ దేవ్యాజ్ఞయా సర్వా జ్వలత్కలానలప్రభాః ।
చక్రరాజరథేంద్రియ ద్వితీయం పర్వ సంశ్రితాః ॥ ౬౬
- అథ శ్రీలలితాదేవ్యా మహానస్తమహాదధేః ।
ఉద్గతం ప్రథమం చక్రం సర్వానస్తమయాహ్వయమ్ ॥ ౬౭
- విష్ణువీర్యం చ తన్నామ్నా నామ శ్రీవీర మిత్యపి ।

- మహాపీఠం చ తన్నామ తత్రస్థాం దేవతాం శృణు ॥ ౧౮
- పరాపరరహస్యాభ్యా స్వయ మేవాత్ర వర్తతే ।
- మహాచక్రేశ్వరీ పైవ మహాత్రిపురసుందరీ ॥ ౧౯
- చక్రరాజరథేష్ట్రస్య మధ్యమం పర్వ సంస్థితా ।
- ఏవం నవవిధం చక్రం భణ్ణాసురజయార్థినీ ॥ ౨౦
- పున స్వహృదయాకాశా తస్మిష్ట్యా మార్తాణ్డభైరవమ్ ।
- తస్య బిమ్బా త్సమాకృష్టం తిథిచక్రం మహోదయమ్ ॥ ౨౧
- తత ష్టోడశసంఖ్యతా స్వరా దీప్తా స్సముద్గతాః ।
- తేభ్య శ్చాభ్యుద్గతా నిత్యాః కామేశీప్రముఖా మునే ! ౨౨
- తాశ్చ దేవీసమాకారా దేవ్యా ఏవాంశ మౌశ్రితాః ।
- తిథినిత్యా స్సమాఖ్యాతా స్తత్తత్తివ్యభిమానికాః ॥ ౨౩
- సర్వానద్వమయాఖ్యస్య పరిశో దశ పంచ చ ।
- స్థానా న్యాశ్రిత్య వర్తంతే రథమధ్యమపర్వణాః ॥ ౨౪
- అజ్ఞదేవ్యశ్చ షట్తస్యా హృదయా చ్చిరసోపి చ ।
- శిఖాయాః కవచా మైచివ దృక్త్రీయా నిజకాయుధాత్ ॥ ౨౫
- ఉత్పాదితా మహాభాగా జ్వలంతాల్లాగ్ని తేజసః ।
- చతుర్దిక్షు చ మాళౌ చ వహ్ని శాసురనాయుషు ॥ ౨౬
- షట్సు స్థానేషు వాసిన్య స్సుతీక్ష్ణాయుధమణ్డితాః ।
- భండాసురవధార్థాయ ప్రవృత్తాం పరమేశ్వరీమ్ ॥ ౨౭
- రక్ష స్త్ర్యః పరశ స్త్రీభ్య స్సావధానాః ప్రకీర్తితాః ।
- ఏవం శక్తిమయం చక్రం కల్పయిత్వా రథోత్తమే ॥ ౨౮

ఉవాచ నిఘర్తారం కామేశ్వర మృషీశ్వర !

శ్రీలలితా :-

ఆవా ముత్పాదితౌ నాథ! భణ్ణాసురవధాయ హి ॥ ౭౯

మహాయాగకృతోత్సాహైః ప్రవిష్టైశ్చాన్వలం సురైః ।

తస్మా త్తేహం హితం కార్యం హస్తవ్యో భండదానవః ॥౮౦

సృజ త్వమపి మత్సంగా చ్ఛవచక్రం మహోదయం ।

ఇత్యుక్తో లలితాదేవ్యా శివకామమహేశ్వరః । ౮౧

ముఖహంకారమాత్రేణ నాథ శ్చక్ర మథాన్వజత్ ।

తచ్చ దివ్యోఘసిద్ధోఘమానవోఘవిభేదతః ॥ ౮౨

త్రిధా విభక్తం తద్జ్ఞేయం తత్సనాథా మహాజనః ।

కామేశ్వరసమాకారా నానాశస్త్రస్వలత్కరాః ॥ ౮౩

ప్రోక్తాః పరేశమిత్రేశప్రముఖా దైత్యమర్దనాః ।

సమ్ప్రదాయకరా దేవ్యాస్త్రయోవింశతి రీరితాః ॥ ౮౪

శ్రీకామేశ్వరనాథస్య భూసంజ్ఞాం ప్రాప్య ఘేముదా ॥

సర్వాసందమయాఖ్యస్య పశ్చాత్తోసన ముపాశ్రితాః ॥ ౮౫

బుద్ధ్యహంకారజనితే యే ప్రోక్తే దేవతే పురా ।

శ్యామలాకోలముఖ్యో ద్వేతయో రాద్యాం తు దేవతాం ॥

ప్రధానమంత్రస్థానీయ మభిషిచ్య సుధారసైః ।

శక్తిరాజ్యస్య సర్వస్య భర్త్రీం సా లలితాన్వకరోత్ ॥ ౮౬

ప్రధానత్వద్యోతనాయ స్వహస్తాంగుళిసంస్థితం ।

ముద్రాంగుళీయకం ప్రాదా త్సా చ నత్వా తదగ్రహీత్ ॥

అథ ద్వితీయా కోలాస్యా భుజాద్భితపరాక్రమా ।
 యాఽస్తి తాం లలితాదేవీ దండనాథా మకల్పయత్ ॥ ౮౯
 దండనాథాభిషేకం చ కృత్వా తీగ్ధపయోహరైః ।
 భూయుగా న్ముసలం సీర ముద్భృత్యాఽప్యై దదౌ చ సా॥
 తస్మా త్సా శక్తిరాజ్యేఽస్మి న్నాజ్ఞాచక్రప్రవర్తనీ ।
 దుష్టసంహారిణీ శిష్టచాలినీ పరికీర్తితా ॥ ౯౦
 మంత్రినాథా దండనాథా దేవ్యా సంగ్రామహేతవే ।
 చక్రం రాజరథా త్స్వీయా దుత్పత్త్య రథయుగ్మకం ॥ ౯౧
 దదౌ చ లలితాదేవీ భండాసురనధార్థినీ ।
 తే ఉభే రథ మారూఢే యథా స్వరథపర్వసు ॥
 స్థాపయామాసతు స్సృష్టా శ్శక్తీ స్స్వయ ముదాయుథాః ।
 తయోశ్చ రథయో రామ ప్రబ్రవీమి మునే! శృణు ॥ ౯౨
 కిరిచక్రం దండనాథానివాసరథ ఉచ్యతే ।
 గిరిచక్రమితి ప్రోక్తో మంత్రిణ్యస్తు మహారథః ॥ ౯౩
 ఏవం భండాసురవధే సముద్యుక్తా మహేశ్వరీ ।
 విధానత్రయం కృత్వా పున రేవం వ్యచారయత్ ॥ ౯౪
 స దురాత్మా మహావీర్యో దుర్జయశ్చ సురాసురైః ।
 తస్య నిర్ధరణార్థాయ సృజామి బహుయోగినీః ॥ ౯౫
 ఇతి కృత్వా మతిం దేవీ లలితాపరమేశ్వరీ ।
 భండాసురం ప్రతి క్రోధహుంకారం వితతాన హ ॥ ౯౬
 తస్మా ద్ధుంకారనినదా ద్యోగిన్య షష్టికోటయః ॥

చతుష్కృత్యధికా జాతా స్తావంతో భైరవా అపి॥ ౯౯
 పరార్థసంఖ్యాఽతిక్రాంతా నానావేషవిభూషణాః ।
 జ్వలన్భీమప్రహరణా దైత్యరక్తపిపాసితాః ॥ ౧౦౦
 అనేకా శృక్తయో జాతా సుస్ఫురద్రత్నవిమానగాః ।
 తాసాం మహాయోగినీనా ముద్గణై రట్టహాసజైః ॥ ౧౦౧
 ఘోషై స్తమిలితం విశ్వం ఘోరనిర్ధాతభీషజైః ।
 తా యోగిన్య స్సమస్తాశ్చ దేవీం చక్రరథస్థితాం ॥ ౧౦౨
 బద్ధాంజలిపుటా నేము ర్నిరుద్ధహరిదంతరాః ।
 త స్మహద్యోగినీచక్ర మాలోక్య లలితేశ్వరీ॥ ౧౦౩
 అత్యంతహృష్టహృదయా భృశ ముత్సాహ మాస్థితా॥ ౧౦౩౪
 ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే లలితాకృతజగత్సృష్ట్యాది
 కథనంసామ ద్వావింశోఽధ్యాయః.

భండాసురవధాయ దేవీప్రస్థానమ్

హయగ్రీవః :—

అథ నా జగతాం మాతా లలితా పరమేశ్వరీ ।
 త్రైలోక్యకంటకం భండం దైత్యం జేతుం వినిర్యయా ॥ ౧
 కృత్వా మర్దలికాకారం సప్తామ్భారాశయ స్తథా ।
 ప్రభూతమర్దశద్వావైః పూరయామాసు రమ్బరం ॥ ౨
 మృదంగా మురజాశ్చైవ పటహా ధక్కులింగణాః ।

- శేలుకా ఝల్లరీసంఘా హుడుక్కా హుడువా ఘటాః ॥ 3
- ఆసకాః పణవాశ్చైవ గోముఖా శ్చార్ధచస్త్రీకాః ।
- యవమధ్యా ముష్టిమధ్యా మండవో డిండిమా అపి ॥ ౪
- ఝర్షరా శ్చర్చరీతాశా అంక్యాలింగ్యప్రభేదకాః ।
- ఊర్ధ్వకా శ్చైవ తంపోటా నిస్సాణా బర్భరాః పరే ॥ ౫
- హుంకారాః కాకతుండాశ్చ వాద్యభేదా స్తథాపరే ।
- దధ్వను శ్చక్తిసేనాభి రాహతా స్సమరోద్యమే ॥ ౬
- లలితావరమేశాన్యా అంకుశాస్త్రా త్సముద్గతా ।
- సమ్పత్కరీనామ దేవీ చచాల సహశక్తిభిః ॥ ౭
- అనేకకోటిమాతంగతురంగరథపంక్తిభిః ।
- సేవితా తరుణాదిత్యపాటలా సమ్పదీశ్వరీ ॥ ౮
- మత్త ముద్దండసంగ్రామరసికం శైలసన్నిభం ॥
- రణకోలాహలం నామ సాఽఽరురోహ మతల్లజమ్ ॥ ౯
- తా మన్వ గాయయా సేనా మహతీ ఘోరరావిణీ ।
- లోలాభిః కేతుమాలాభి రుల్లిఖన్తీ ఘనాఘనాః ॥ ౧౦
- తస్యాశ్చ సమ్పన్నాథాయాః పీనస్తనసుసజ్జుటః ।
- కజ్జుటో ఘనసన్నాహో రురుచే వక్షసి స్థితః ॥ ౧౧
- కమ్పమానా ఖడ్గలతా వ్యరుచ త్తత్కరే భృతా ।
- కుటిలా కాలనాథస్య భ్రుకుటివ భయంకరా ॥ ౧౨
- ఉత్పాతవాతసమ్పాతచాలితా ఇవ పర్వతాః ।
- తా మన్వగాయయుః కోటిసజ్జ్యతాః కుఞ్జరోత్తమాః ॥ ౧౩

- అథ శ్రీలలితాదేవ్యా శ్రీపాశాయుధసమ్భవా ।
 అతిత్వరితవిక్రాంతి రశ్వారూఢాఽచల త్పురః ॥ ౧౪
- తయా సహ హయప్రాయం సైన్యం హేమాతరగ్గీతమ్ ।
 వ్యచల ఘోరకుర్వాలనిర్దారిత మహీతలమ్ ॥ ౧౫
- వనాయుజాశ్చ కామోఽభజా ఆరట్టా సిన్ధుదేశజాః ।
 టంజనాః పార్వతీయాశ్చ పారశీకా స్తథాఽపరే ॥ ౧౬
- ఆజానేయా ఘట్టపురా ఘరట్టాః కాలవత్తజాః ।
 గాస్త్రికేయా వనోద్భూతా గాన్ధర్వా శ్చాచపరే హయాః ॥ ౧౭
- ప్రాగ్దేశజాశ్చ కైరాతాః ప్రాస్తదేశోద్భవా అపి ।
 వినీతా స్సాధుయోధాః వేగిన స్థిరచేతసః ॥ ౧౮
- స్వామిచిత్తవిశేషజ్ఞా మహాయుద్ధసహిష్ణవః ।
 లక్షణై ర్భహుభి ర్యుక్తాః జిత్రకోధా జితశ్రమాః ॥ ౧౯
- వచ్చధారాసు శిఖాఢ్యా వినీతార్థపులాయితాః ।
 ఫాలశుక్తిశ్రియా యుక్తా శ్వేతశుక్తిసమన్వితాః ॥ ౨౦
- దేవపద్మం దేవమణిం దేవస్వస్తికమేవ చ ।
 అర్ధస్వస్తికశుక్తిం చ పుంస్వరం పుష్పగచ్ఛికమ్ ॥ ౨౧
- ఏతాని శుభలక్ష్మాణి జయరాజ్యప్రదాని చ ।
 నహన్తో వాతజవనా వాఙ్మనస్తాం సమన్వయః ॥ ౨౨
- అపరాజితనామాన మతితేజస్వినం చలమ్ ।
 అత్యంతోత్తమైర్జగత్పాణి కలికావిలసన్ముఖమ్ ॥ ౨౩
- పార్శ్వద్భయేఽపి పతితస్ఫుర త్కేశరమణ్డలమ్ ।

- స్థూలవాలధివిక్షేపక్షిప్యమాణపయోధరమ్ ॥ ౨౪
- జఙ్ఘాకాణ్డసమున్నద్ధమణికిజ్జిణిభాసురమ్ ।
- వాదయస్త మిహోచ్ఛ్లాఙ్గైః ఖురనిష్ఠురకుట్టనైః ॥ ౨౫
- భూమణ్డలమహావాద్యం విజయస్య సమృద్ధయే ।
- సేషమాణం ప్రతిముహు స్సందర్శితగతిక్రమమ్ ॥ ౨౬
- ఆలోలచామరవ్యాజా ద్వహస్తం పక్షతీ ఇవ ।
- భాఙ్గై ర్మహోహరై ర్యుక్తం ఘర్ఘరీజాలమణ్డతం ॥ ౨౭
- సేషా ఘోషస్య కపటా ధ్వుజ్కుర్వాణ మివానురాన్ ।
- అశ్వారూఢా మహాదేవీ సమారూఢా హయం యయా ॥
- చతుర్భిర్బాహుభిః పాశ మఙ్కుశం వేత్రమేవ చ ।
- హయవల్గం చ దధతీ బహువిక్రమశాలినీ ॥ ౨౮
- తరుణాదిత్య సజ్కాశజ్వలత్కాంతైరంగినీ ।
- గచ్ఛచాల హయారూఢా సంతయస్తీవ నాజినమ్ ॥ ౩౦
- అథ శ్రీదణ్డనాథాయా నిర్మాణపటహర్షిణిః ।
- ఉద్దణ్డ సింధునిధ్వాన శ్చకార బధిరం జగత్ ॥ ౩౧
- వజ్రబాణైః కరోరైశ్చ భిన్నత్యః కకుభో దశ ।
- అత్యుద్దణ్డభుజోష్మాణ శ్చక్తయః కాశ్చి దుష్ఠతాః ॥ ౩౨
- కాశ్చి చ్ఛ్రీదణ్డనాథాయా సేనానాసీరసజ్ఞతాః ।
- ఖడ్గం ఫలక మాదాయ పుల్లపు శ్చణ్డశక్తయః ॥ ౩౩
- అత్యంత వైస్యసమ్భానం వేత్రసంతాడనాశఙ్కైః ।
- నివారయన్త్యో వేత్రిణ్యో వ్యచల ఇచ్ఛక్తయ శ్శతమ్ ॥ ౩౪

- అథ తుష్కధ్వజశ్రేణి ర్మహిషాజ్ఞా మృగాజ్ఞితాః ।
 సింహాజ్ఞా శైవ భిభ్రాణా శృక్తయో వ్యచల న్వుపః ॥ 37
- తదను శ్రీదణ్డనాథాశ్వేతచ్ఛత్రకదమ్బకైః ।
 స్ఫురత్కరాః ప్రచలితా శృక్తయః కాశ్చిదుద్ధతాః ॥ 38
- దణ్డనాథావినిర్యాణే సఖ్యాతీతై స్సితప్రభైః ।
 ఛత్రై ర్గగన మారేజే నిస్సభ్యశశిమణ్డలం ॥ 39
- అన్యోన్యసక్తై ర్ధవశఛత్రై రస్తర్హనీభవన్ ।
 తిమిరం నునుదే భూయ స్తత్కాణ్డమణి రోచిషా ॥ 40
- వప్రప్రభాయుధగణచ్ఛాయాపూరితదిబ్బుఖాః ।
 తాశవృంతా శృతవిధాః క్రోడముఖ్యో బలేచలన్ ॥ 41
- చణ్డోచణ్డాదయ స్త్రీవా భై రవా శ్శూలపాణయః ।
 జ్వలత్కే-శపిశక్లాభా తటిద్భాసురదిబ్బుఖాః ॥ 42
- దహస్త ఇవ దైత్యేఘం స్త్రీష్టై స్త్రీష్టాక్షి నహ్నిభిః ।
 ప్రచేలు ర్దణ్డనాథాయా స్సేనానాసీరధావినః ॥ 43
- అథ పోత్రిముఖదేవి సమానాశృతిభూషణాః ।
 తత్సమానాయుధకరా స్తత్సమానస్వ వాహనాః ॥ 44
- తీక్ష్ణదంష్ట్రావినిష్ఠ్యాతవహ్నిధూమాయితామ్బరాః ।
 తమాలశ్యామలాకారాః కపిలకూరలోచనాః ॥ 45
- సహస్రమహిషారూఢా స్తా దేవ్య సూకరాననాః ।
 అథ శ్రీదణ్డనాథా చ కిరిచక్రరథోత్తమాత్ ॥ 46
- అవరుహ్య మహాసింహ మారురోహ స్వవాహనమ్

వజ్రఘోష మితి ఖ్యాతం ధూత కేసరమణ్డలమ్ || ౪౫

వ్యాత్తాస్యం వికటాకారం విశజ్జటవిలోచనమ్ |

దంష్ట్రాకటకటాత్కారబధిరీకృతదిబ్బుఖమ్ || ౪౬

ఆదికూర్మకతోరాస్థికర్పరప్రతిమై ర్నతైః |

విక్షుప్త మివ భూచక్ర మాపాతాళనిమజ్జిభిః || ౪౭

యోజనత్రయ ముత్తంగం వేగా దుద్ధతవాలధిమ్ |

సింహవాహన మారుహ్య వ్యచల ద్దణ్డనాయికా || ౪౮

తస్యా మసురసంహారప్రవృత్తాయాం జ్వలత్కుఢి |

ఉద్వేగం బహుళం ప్రాప త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ || ౪౯

కి మసౌ భక్షతి రుషా విశ్వ మద్యైవ సోత్రిణీ |

కిం వా ముసలఘాతేన భూమిం ద్వేధా కరిష్యతి || ౫౦

అథవా హలనిర్ఘాతైః క్షోభయిష్యతి వారిధీన్ |

ఇతి త్రస్తమనా స్సర్వో గగనే నాకినాం గణః || ౫౧

దూరదూరవిమానశ్చ సత్రాసం తా ముద్వేక్షత |

వవ్విరే చ తే దేవా బద్ధాఙ్జలిపుటాఙ్గితాః || ౫౨

ముహు ద్వాదశనామాని కీర్తయంతో నభస్సలే |

అగస్త్యః :—

కాని ద్వాదశ నామాని తస్యా దేవ్యా వద ప్రభో ! ౫౩

అశ్వాసన! మహాప్రాజ్ఞ! యేషు మే కాతుకం మహత్ |

హయగ్రీవః :—

శృణు ద్వాదశ నామాని తస్యా దేవ్యా ఘటోద్భవ ! ౫౪

యేషా మాకర్ణనామాత్రా త్రుసన్నా సా భవిష్యతి ।
 పశ్చమీ దణ్డనాథా చ సజ్జేతా సమయేశ్వరీ ॥ ౫౫
 తథా సమయసజ్జేతా వారాహీ పోశ్రణీ తథా ।
 వార్తాళీ చ మహాసేనాప్యజ్ఞా చక్రేశ్వరీ తథా ॥ ౫౬
 అరిష్టు చేతి సంప్రోక్తం నామద్వాదశకం మునే !
 నామద్వాదశకాభిఖ్యనప్రపజ్జరమధ్యగః ॥ ౫౭
 సజ్జతే దుఃఖ మాప్నోతి స కదాచన మానవః ।
 ఏతై ర్నామభి రభ్రష్టా ససజ్జేతాం బహు తుష్టువుః ॥ ౫౮
 తేషా మనుగ్రహార్థాయ ప్రచచాల చ సా పునః ।
 అథ సంగీతయోగిన్యా మన్త్రిరాక్షీపదస్పృశః ॥ ౫౯
 నిర్యాణసూచనకరీ దివి దధ్వాన కాహళీ ।
 శృంగారప్రాయభూషాణాం శాద్వలశ్యామలత్విషాం ॥ ౬౦
 వీణాసనాథపాణీనాం శక్తీనాం నిర్యయా బలం ।
 కాశ్చి ద్దాయన్తి సృత్యన్తి మత్తికోకిలనిస్వనాః ॥
 కాశ్చిత్కాదంబరీపానకషాయితవిలోచనాః ।
 వందిమాగధరూపాశ్చ కాశ్చిదన్యాః కలస్వనాః ॥ ౬౧
 వీణావేణమృదంగాధ్యా స్సవిలాసపదకమాః ।
 ప్రచేలు శ్శక్తయ శ్శ్యామా హర్షయన్త్యో జగజ్జనాన్ ॥ ౬౨
 మయూరవాహః కతిచి త్కతిచి ధ్ధంసవాహనాః ।
 కతిచి స్సకులారూఢాః కతిచి త్కోకిలాసనాః ॥ ౬౩
 సర్వాశ్చ శ్యామలాకారాః కాశ్చి త్కర్ణిరథస్థితాః ।

- కదమ్బమధుమత్తాశ్చ కాశ్చి దారూఢసైన్ధవాః ॥ ౬౧
- మంత్రినాథాం సమస్కృత్య సప్రమచ్చేటుః పురఃపురః ।
అథాఽరుహ్య సముత్తంగగేయచక్రం మహారథం ॥ ౬౨
- బాలార్కవర్ణకవచా మదారుణవిలోచనా ।
ఈషత్ప్రస్వేదకణికా మనోహరముఖామ్బుజా ॥ ౬౩
- ప్రేషయన్తి కటాక్షేణ కిచ్చిద్రూపవల్లితాణ్ణనైః ।
సమస్త మపి తస్యైస్యం శక్తీనా ముద్ధోద్ధతం ॥ ౬౪
- పిచ్చిత్రికోణచక్రేణ బిరుదేన మహీయసా ॥
ఆసామాద్యేన చాఽన్యాసాం శక్తీనా ముజ్జ్వలోదయా ॥
నిర్జగామ్య ఘనశ్యామా శ్యామలా మంత్రినాయికా ।
తాం తుష్టవు షోడశభి ర్నామభి ర్నాకవాసినః ॥ ౭౦
- తాని షోడశనామాని సమాకర్ణయ కుమ్భజ !
సక్లేతయోగినీ శ్యామా శ్యామలా మంత్రినాయికా ॥ ౭౧
- మంత్రిణీ సచివేశానీ ప్రధానేశీ శుకప్రియా ।
నీణావతీ వైణికి చ ముద్రిణీ సియకప్రియా ॥ ౭౨
- నీవప్రియా కదమ్బేశీ కదమ్బవనవాసినీ ।
సదామదా చ నామాని షోడశై తాని కుమ్భజ ! ౭౩
- ఏతై ర్య సుచివేశానీం సకృత్ స్తూతి శరీరవాన్ ।
తస్య త్రైలోక్య మఖిలం వశే తిష్ఠ త్యసంశయః ॥ ౭౪
- మంత్రినాథా యత్ర యత్ర కటాక్షం వికిర త్యసా ।
తత్రతత్ర గతాశఙ్కం శక్తీసైన్యం పతత్యలం ॥ ౭౫

లలితాపరమేశ్వర్యా రాజ్యచర్చా తు యావతీ ।
 శక్తీనామసి చర్చా యా సా సర్వా తద్వశంవదా ॥ 2౬
 అథ సగ్గీతయోగిన్యాః కరస్థశుకపోతకాత్ ।
 నిర్జగమ ధనుర్వేదో వహం త్సజ్యం శరాసనం ॥ 2౭
 చతుర్బాహుయుతో వీర స్త్రిశిరా స్త్రివిహోచనః ।
 సమస్కృత్య ప్రభానేశీ మిద మాహ స భక్తిమాన్ ॥ ౨౮
 దేవి భణ్ణాసురేంద్రస్య యుద్ధాయ త్వం ప్రవర్తసే ।
 అత స్తవ మయా సాహ్యం కర్తవ్యం మంత్రినాయికే ! ౨౯
 చిత్రజీవ మిదం నామ్నా కోదణ్డం సుమహత్తరం ।
 గృహాణ జగతా మమ్భు! దానవానాం నిబ్బర్హణం ॥ ౩౦
 ఇహా చాక్షయఖాణాభ్యా తూణీరా స్వగ్గచిత్రితౌ ।
 గృహాణ దైత్యనాశాయ మమాఽనుగ్రహహేతవే ॥ ౩౧
 ఇతి ప్రణమ్య శిరసా ధనుర్వేదేన భక్తితః ।
 అర్పితం చాపతూణీరం జగ్రాహ ప్రియకప్రియా ॥ ౩౨
 చిత్రజీవం మహచ్ఛాప మాదాయ చ శుక్రప్రియా ।
 విష్ఫారం జనయామాస హర్షో ముద్ధాట్య భూరిశః ॥ ౩౩
 సగ్గీతయోగినీచాపధ్వనినా పూరితం జగత్ ।
 నాకాఽలయానాం చ మనో నవయా ఽనందసమ్పదా ॥ ౩౪
 యంత్రినీ తంత్రినీ చైవ ద్వే తస్యాః పరిచారికే ।
 శుకం వీణాం చ శిరసా వహన్త్యా పరిచేరతుః ॥ ౩౫
 అలోలవలయక్యాణవర్ధిష్ణుగుణనిస్సనం ।

ధారయంతీ ధను శ్వామూ చకారా₂రిమనోజ్వరం || ౮౯

చిత్రజీవశరాసేన భూషితా గీతయోగినీ ।

కాదమ్బినీవ రుచుచే కందళ చ్ఛక్రకార్ముకా || ౯౦

కాళీకటాక్షవ త్తీర్థో సృత్య ద్భుజగసన్నిభః ।

ఉల్లసం దక్షిణే నాణౌ విలలాస శిలీముఖః || ౯౧

గేయచక్రరథారూఢాం తాం పశ్యా చ్చ నిషేవితే ।

తద్వ చ్ఛామలశోభాఢ్యా దేవ్యో బాణధనుర్ధరాః || ౯౨

సహస్రాక్షోహిణీసంఖ్యా స్తీవవేగా మదాలసాః ।

ఆపూరయంత్యః కకుభః కలైః కిలకిలార్మవైః || ౯౩

అథ చక్రరాజరథనాయకాశ్రితా

జ్వలితాంకుశాఫణిసమాసపాశభృత్ ।

కలనిక్వణ ద్వలయ మైక్షవం ధను

ర్థధతీ ప్రదీప్తకుసుమేషుపంచకా || ౯౪

ఉదయ త్సహస్రిమహసాం సహస్రశో

వ్యతిపాటలం నిజవపుః ప్రభార్కురం ।

కిరతీ దిశాసు వదనస్య కాంతిభిః

స్సృజతీవ చంద్రమయ మభ్రమండలం || ౯౫

దశయోజనాయతిమతా జగత్ప్రియా

మభివృణ్వతా విశదహృత్కికాత్కనా

ధవళాతపత్రవలయేన భాసురా

శశిమండలస్య సఖతా ముపేయుషా || ౯౬

అభినీజితా చ మణికాణ్డశోభినా

విజయాదిముఖ్యపరిచారికాజనైః ।

నవచంద్రికాలహరికాంతికందభీ

చతురేణ చామరచతుష్టయేన చ ॥

౯౪

శక్త్యైకరాజ్యపదవీ మభిసూచయంతీ

సామ్రాజ్యచిహ్నా శతమండితస్యైస్యదేశాః ।

సంగీతవాద్యరచనాభి రథామరాణాం

సంస్తూయమానవిభవా విశదప్రకాశాః ॥

౯౫

వాచా మగోచర మగోచర మేవ బుద్ధే

రీదృక్తయా న కథనీయ మనన్యతుల్యం ।

త్రైలోక్యగర్భపరిపూరితశక్తిచక్ర

సామ్రాజ్యసమృద్ధిమాన మభిస్పృశంతీ ॥

౯౬

ఆబద్ధభక్తిపిశునాంజలిశేఖరాణా

మారా దహం ప్రథమికాకృతసేవకానాం ।

బ్రహ్మాండరుద్రహరిముఖ్యసురోత్తమానాం

వక్త్రాణి వర్ధితనుతీని కటాక్షయంతీ ॥

౯౭

ఉద్దీప్తపుష్పశరపంచకతస్సముత్తై

ర్జ్వోతిర్మయం త్రిభువనం మహాసాదధానైః ।

విద్యుత్సమద్యుతిభి రప్సరసాం సమూహై

ర్విక్షిప్యమాణజయమంగళలాజవర్షాః ॥

౯౮

కామేశ్వరీప్రభృతిభిః కమనీయభాభి

స్సంగ్రామవేషరచనాసు మనోహరాభిః !

దీప్తాయుధధ్యుతితిరస్కృతభాస్కరాభి
ర్నిత్యాభి రంఘీ)సవిధే సముపాస్యమానా ॥

శ్రీచక్రనామతిలకం దశయోజనాతి

తుంగధ్వజోల్లిఖితమేఘకదम्బ ముచ్చైః ।

తీవ్రాభి రావరణశక్తిపరమ్పరాభి

ద్యుక్తం రథం సమరకర్మణి చాలయంతీ ॥

౧౦౦

పంచాధికై ర్వింశతినామరత్నైః

ప్రపంచపావప్రళమాయ దత్తైః ।

సంస్తూయమానా లలితా మరుద్భి

స్సంగ్రామ ముద్దిశ్య సముచ్చచాల ॥

౧౦౧

అగస్త్యః :—

వాజివక్త్ర! మహాబుద్ధే! పంచవింశతినామభిః ।

లలితాపరమేశాన్య దేహీ కర్మరసాయసం ॥

౧౦౨

హయగ్రీవః :—

సింహసనేశీ లలితా మహారాజ్ఞీ వరాంకుశా ।

చాపినీ త్రిపురా చైవ మహాత్రిపురసుందరీ ॥

౧౦౩

సుందరీ చక్రనాథాచ సామ్రాజ్ఞీ చక్రిణీ తథా ।

చక్రేశ్వరీ మహాదేవి కామేశీ పరమేశ్వరీ ॥

౧౦౪

కామరాజప్రియా కామకోటికా చక్రవర్తిని ।

మహావిద్యా శివానంగవల్లభా సర్వపాటలా ॥

౧౦౫

కులనాథా ౭మ్నాయనాథా సర్వామ్నాయనివాసిని!

శృంగారనాయికా చేతి పంచవింశతినామభిః ॥ ౧౦౬

స్తువంతి యే మహాభాగాం లలితాం పరమేశ్వరీం ।

తే ప్రాప్నునంతి సౌభాగ్య మష్టాసిద్ధి ర్మహాద్యశః ॥ ౧౦౭

ఇతి ప్రచండసంరమ్భం చాలయంతీ మహాద్బలం ।

భగ్జ్ఞాసురం ప్రతి శ్రుద్ధా చచాల లలితామ్బికా ॥ ౧౦౮

ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మణ్యపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే శక్తినావిజయయాత్రా

వర్ణనానామత్రయోవింశోధ్యాయః

— 0 —

చక్రరాజరథపర్వదేవతావర్ణనమ్

అగస్త్యః :—

చక్రరాజరథేంద్రస్య యాః పర్వణి సముశ్రితాః ।

దేవతా ప్రకటాముఖ్యా స్తాసా మాఖ్యాశ్చ మే వద ॥ ౧

సంఖ్యాశ్చ తాసామఖిలా స్వస్థభేదాం శ్చ శోధనాన్ ।

ఆయుధాని చ దివ్యాని కథయస్వ హయూసన ! ౨

హయగ్రీవః :—

సవమం పర్వ దీప్తస్య రథస్య సముశ్రితాః ।

దశ ప్రోక్తా సిద్ధిదేవ్య స్తాసాం నామాని మ చ్ఛ్రుణు ॥ ౩

అణిమా మహిమా వైవ లఖిమూ గరిమా తథా ।

ఈశితా వశితావైవ ప్రాప్తి సిద్ధిశ్చ స స్తమీ ॥

ప్రాకామ్యా భుక్తసిద్ధిశ్చ సర్వకామాభిధానపరా ।

- ఏతా దేవ్య శ్చతుర్బాహ జపాకుసుమసన్నిభాః ॥ ౫
- చింతామణిం కపాలంచ త్రిశూలం సిద్ధికజ్జలమ్ ।
- దధానా దయయా పూర్ణా యోగిభిశ్చ నిషేవితాః ॥ ౬
- తత్ర పర్వోర్ధ్వభాగే చ బ్రాహ్మ్యద్యా అష్టశక్తయః ।
- బ్రాహ్మీ మాహేశ్వరీ చైవ కౌమారీ వైష్ణవీ తథా ॥ ౭
- వారాహీ చైవ మాహేంద్రీ చాముల్లాచైవ సస్తమీ ।
- మహాలక్ష్మీ రష్టమీ చ ద్విభుజా శ్శోణవిగ్రహాః ॥ ౮
- కపాల ముత్పలం చైవ బిభ్రాణా రక్తవాససః ।
- అథ వాన్యప్రకారేణ కేచిద్ధ్యానం ప్రచక్ష తే ॥ ౯
- బ్రహ్మదినదృశాకారా బ్రహ్మదినదృశాయుధాః ।
- బ్రహ్మదీనాం పరం చిహ్నం ధారయన్త్యః ప్రకీర్తితాః ॥ ౧౦
- తస్యా పూర్వార్ధస్థానగతా ముద్రాదేవ్యో మహత్తరాః ।
- ముద్రా విరచనాయుక్తై ర్హస్తైః కమలకాన్తిభిః ॥ ౧౧
- దాడిమీపుష్పసజ్జాశాః పీతామ్బరమనోహరాః ।
- చతుర్భుజా భుజద్వంద్యధృతచర్మకృపాణికాః ॥ ౧౨
- మదరక్తవిలోలాక్ష్య స్తాసాం నామాని మచ్ఛ్రుణు ।
- సర్వసజ్జోభిణీచైవ సర్వవిద్రావిణీ తథా ॥ ౧౩
- సర్వాకర్షిణికా ముద్రా తథా సర్వవశజ్ఞురీ ।
- సర్వోన్మాదసముద్రా చ షష్ఠీ సర్వమహాఙ్కుశా ॥ ౧౪
- సర్వఖేచరముద్రా చ సర్వబీజా తథాపరా ।
- సర్వయోనిశ్చ సవమీ తథా సర్వప్రిఖణ్డికా ॥ ౧౫

- సిద్ధిబాహ్యదిముద్రాశ్చ హేయతాః ప్రకటశక్తయః ।
 భణ్డాసురస్య సంహారం కస్తుం చక్రరథే స్థితాః ॥ ౧౬
- యా గుప్తాఖ్యాః పూర్వ ముక్తా స్తాసాం నామాని మచ్ఛ్రుణు ।
 కామాకర్షిణికా చైవ బుద్ధ్యాకర్షిణికా కలా ॥ ౧౭
- అహజ్కారాకర్షిణీ చ శబ్దాకర్షిణికా కలా ।
 స్పర్శాకర్షిణికా నిత్యా మాపాకర్షిణికా కలా ॥ ౧౮
- రసాకర్షిణికా చైవ గన్ధాకర్షిణికా కలా ।
 చిత్తాకర్షిణికా చైవ ధైర్యాకర్షిణికా కలా ॥ ౧౯
- స్మృత్యాకర్షిణికా నిత్యా నామాకర్షిణికా కలా ।
 బీజాకర్షిణికా నిత్యా చాత్మాకర్షిణికా కలా ॥ ౨౦
- అమృతాకర్షిణీ నిత్యా శరీరాకర్షిణీ కలా ।
 ఏతా స్తోడశ శీతాంశోః కలారూపాశ్చ శక్తయః ॥ ౨౧
- అష్టమంపర్వ సమ్ప్రాప్తాః గుప్తా నామ్నా ప్రకీర్తితాః ।
 విద్రుమద్రుమసంకాశా సర్వదా హాసితాసనాః ॥ ౨౨
- చతుర్భుజా ప్రినేత్రాశ్చ చన్ద్రార్ధముకుటోజ్జ్వలాః
 చాపబాణౌ చర్మఖడ్గౌ చధానా దివ్యకాస్తయః ॥ ౨౩
- భణ్డాసురవధార్థాయ ప్రవృత్తాః కుంభసమ్భవ !
 నాయస్తనబ్ధలక్ష్మీసప్రభ్యే చక్రరథస్య తు ॥ ౨౪
- సస్త్రమే పర్వణి కృతావాసా గుప్తతరాభిదాః ।
 అనన్తశక్తయ స్త్వష్టే తాసాం నామాని మచ్ఛ్రుణు ॥ ౨౫
- అనన్తకుసుమాననన్తమేఖలా చ ద్వితీయకా ।

- అనన్తమదనాననన్తమదనాతురయా సహ ॥ ౨౬
- అనన్తరేఖా చానన్తవేగాననన్తాఙ్కుశాపి చ ।
- అనన్తమాలి న్యపరా ఏతా దేవ్యో జపాత్విషః ॥ ౨౭
- ఇక్షుచాపం పుష్పశరా న్పుష్పకన్దుక ముత్పలమ్ ।
- బిభ్రహ్యోదధివిక్రాంతిశాలిన్యో లలితాఙ్గాయా ॥ ౨౮
- భండాసురం ప్రతి ప్రధాః ప్రజ్వలన్త్య ఇవ స్థితాః ।
- చక్రరాజరథేన్ద్రస్య ప్లవం పర్వ సమాశ్రితాః ॥ ౨౯
- సర్వసజ్జ్ఞోభిణీముఖ్యా స్సమప్రిదాయాఖ్యయా యుతాః ।
- వేణీకృతకచస్త్రామా సిన్ధూరతిలకోజ్వలాః ॥ ౩౦
- అతితీవ్రస్వభావాశ్చ కాలానలసమత్విషః ।
- వహ్నిచాపం వహ్ని బాణం వహ్నిగూఢ మసిం తథా ॥ ౩౧
- వహ్నిచక్రాఖ్యఫలకం దధానా దీప్తివిగ్రహః ।
- అసురేన్ద్రం ప్రతి ప్రధాః కామభస్మసముద్భవమ్ ॥ ౩౨
- ఆఙ్గాశక్తయ ఏనైతా లలితాయా మహాజనః ।
- సర్వసజ్జ్ఞోభిణీచైవ సర్వవిద్రావిణీ తథా ॥ ౩౩
- స్సర్వాకర్షిణికాశక్తి స్సర్వాహ్లాదినికా తథా ।
- సర్వసమ్మోహినీ శక్తి స్సర్వస్తమ్భనశక్తికా ॥ ౩౪
- సర్వజృమ్భణ శక్తిశ్చ తథా సర్వవశజ్ఙురీ ।
- సర్వరంజనశక్తిశ్చ సర్వోన్మాదనశక్తికా ॥ ౩౫
- సర్వాఢాపాదనీశక్తి స్సర్వసమ్పత్తిపూరణీ ।
- సర్వమన్త్రమయీ శక్తి స్సర్వద్వద్వక్షయంకరీ ॥ ౩౬

- ఇత్యేనం సమ్ప్రదాయానాం నామాని కథితాని వై ।
 రథపంచమపర్వాః కులోత్తీర్ణా ఇతి స్మృతాః ॥ 32
 తాశ్చ స్ఫటికసజ్జాతాః పరశుం పాశ మేవచ ।
 గదాం ఘట్టామణిం చైవ దధానా దీప్తవిగ్రహాః ॥ 33
 దేవద్విష మభికుక్తా భుక్తికుటికటిలాసనాః ।
 ఏతానామపి నామాని సమాకర్ణయ కుమ్భజ ! 34
 సర్వసిద్ధిప్రదా దేవీ సర్వసమ్పత్ప్రదా పునః ।
 సర్వప్రియఙ్కరీ దేవీ సర్వమజ్జశ కారిణీ ॥ 35
 సర్వకామప్రదా దేవీ సర్వదుఃఖవిఘ్నాచనీ ।
 సర్వమృత్యుప్రశమనీ సర్వవిఘ్ననివారిణీ ॥ 36
 సర్వాజ్ఞసుప్తరీ దేవీ సర్వసౌభాగ్యదాయినీ ।
 దక్షైతాః కథితా దేవ్యో దయయా పూరితాశయాః ॥ 37
 చక్రేతురీయపర్వః ముక్తాగౌరసమత్విషాః ।
 నిగర్భయోగినీ నామ్నా ప్రథితా దశ కీర్తితాః ॥ 38
 సర్వజ్ఞా సర్వశక్తిశ్చ సర్వైశ్వర్యప్రదాయినీ ।
 సర్వజ్ఞానమయీ దేవీ సర్వవ్యాధివినాశినీ ॥ 39
 సర్వాధారస్వరూపా చ సర్వపాపహరా తథా ।
 సర్వానందమయీ దేవీ సర్వరక్షాస్వరూపిణీ ॥ 40
 దశమీ దేవతా జ్ఞేయా సర్వేస్సితఫలప్రదా ।
 ఏతా శ్చతుర్భుజా జ్ఞేయా వ్రజం శక్తిం చ లోమరం ॥ 41
 చక్రం చైవాభిభ్రాణా భండామరవధోద్యతాః ।

- అథ చక్రేరథేంద్రస్య తృతీయం పర్వ సంశ్రితాః ॥ ౪౭
- రహస్యయోగినీ నామ్నా ప్రఖ్యాతా వాగధీశ్వరాః
రక్తాశోకప్రసూనాభా బాణకార్ముకపాణయః ॥ ౪౮
- కవచచ్ఛన్నసర్వాంగ్యో వీణాపుస్తకశోభితాః ।
వశినీచైవ కామేశీ మోదినీ విమలా తథా ॥ ౪౯
- అరుణా చ జయిన్యాఖ్యా సర్వేశీ కాళినీ తథా ।
అష్టావేతా స్మృతా దేవ్యో దైత్యసంహారహేతవః ॥ ౫౦
- అథ చక్రరథేంద్రస్య ద్వితీయం పర్వ సంశ్రితాః ।
తిస్ర స్త్రివీరనిలయా అష్టబాహుసమన్వితాః ॥ ౫౧
- చాపబాణౌ పానపాత్రం మాతులుంగం కృపాణికామ్ ।
ఫలకం నాగపాశం చ ఘంటాం చైవ మహాధ్వనిమ్ ॥ ౫౨
- బ్రాహ్మణ మదిరామత్తా అతిపూర్వరహస్యకాః ।
కామేశీ చైవ వజ్రేశీ భగమాలి న్యథాపరా ॥ ౫౩
- తిస్ర ఏతా స్మృతా దేవ్యో భండశాసనతత్పరాః ।
లలితాసమమాహాత్మ్యా లలితాసమతేజసః ॥ ౫౪
- ఏతాస్తు నిత్యం శ్రీదేవ్యా అంతరంగాః ప్రకీర్తితాః ।
అథానందమహాపీఠే రథమధ్యమపర్వణి ॥ ౫౫
- పరితో రచితావాసాః ప్రోక్తాః పంచదశాపరాః ।
తిథినిత్యాః కాలయాపా విశ్వం వ్యాప్త్యైవ సంస్థితాః ॥ ౫౬
- భండాసురాదిదైత్యేషు ప్రారబ్ధభుకుటీఘనాః ।
దేవ్యా సమనిజాకారా దేవీసమనిజాయుధాః ॥ ౫౭

జగతా ముపకారాయ వర్తమానా యుగే యుగే ।
 తాసాం నామాని మత్త స్త్వ మవధారయ కుమ్భజ ! ౫౭
 కామేశీ భగమలా చ నిత్యక్లిన్నా త్తైవచ ।
 భేరుండావహ్ని వాసన్యో మహావజ్రేశ్వరీ తథా ॥ ౫౮
 దూతీ చ త్వరితా దేవీ సవమీ కులసుందరీ ।
 నిత్యా నీలపతాకా చ విజయా సర్వమంగళా ॥ ౬౦
 జ్వాలామాలినికా చిత్రా దశవచ చ కీర్తితాః ।
 ఏతాభి స్సహితా దేవీ సదాస్తేనైకబుద్ధిభిః ॥ ౬౧
 దుష్టం భండాసురం జేతుం నిర్యయా లలితేశ్వరీ ।
 మంత్రినాథామహాచక్రే గీతిచక్రరథోత్తమే ॥ ౬౨
 సప్తపర్వాణి చోక్తాని తత్ర దేవ్యశ్చ తా శ్శృణు ।

గీతిచక్రరథపర్వదేవతావర్ణనమ్.

గేయచక్రరథే పర్వమధ్యపీఠనికేతనా ॥ ౬౩
 సంగీతయోగినీ ప్రోక్తా శ్రీదేవ్యా అతివల్లభా ।
 తత్తైవ ప్రథమం పర్వ మంత్రిణ్యా స్తు నివాసభూః ॥ ౬౪
 అథ ద్వితీయ పర్వస్థా గేయచక్రరథోత్తమే ।
 రతిః ప్రీతి ర్మనోజా చ వీణాకాయకపాణయః ॥ ౬౫
 తమాలశ్యామలాకారా దానవోస్కర్దనక్షమాః ।
 తృతీయం పర్వ సంరూఢా మనోభూ బాణదేవతాః ॥
 ద్రావిణీ శోషిణీచైవ బద్ధినీ మోహినీ తథా ।
 ఉన్మాదినీ చ పంచైతా దీప్తకాయకపాణయః ॥ ౬౬

- తత్ర పర్వణ్యధస్తాత్తు వర్తమానా మహాజనః ।
కామరాజ శ్చ కందర్పో మన్మథో మకరధ్వజః ॥ ౬౮
- మనోభవః పంచమ స్సాన్యదేతే త్రైలోక్యమోహనాః ।
కస్తూరీతిలకోల్లాసిఫాలా ముక్తావిభూషణాః ॥ ౬౯
- కవచచ్ఛన్నసర్వాంగాః పలాశప్రసవత్విషః ।
పంచకామా ఇమే ప్రోక్తా భండాసురవధార్థినః ॥ ౭౦
- గేయచక్రరథేంద్రస్య చతుర్థం పర్వ సంశ్రితాః ।
బ్రాహ్మముఖ్యాస్తు పూర్వోక్తా శ్చండికా త్వష్టమీ పరా ॥
- తత్ర పర్వణ్యధస్తాత్తు లక్ష్మీశ్చైవ సరస్వతీ
రతిః ప్రీతిః కీర్తిశాంతీ పుష్టి స్తుప్తిశ్చ శక్తయః ॥ ౭౧
- ఏతా శ్చ క్రొథ రక్తక్షోదైత్యం ప్రతిమహాబలం ।
కుంతచక్రధరాః ప్రోక్తాః కుమార్యః కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౭౨
- పంచమం పర్వ సంప్రాప్తా వామాద్యా షోడశాపరాః ।
సీతచక్రరథేంద్రస్య తానాం నామాని మచ్ఛ్రుణు ॥ ౭౩
- వామా జ్యేష్ఠాచ రౌద్రీ చ శాన్తి శ్శ్రీధా సరస్వతీ ।
క్రియాశక్తిశ్చ లక్ష్మీశ్చ తుష్టిశ్చైవ తు మోహినీ ॥ ౭౪
- తథా ప్రమథినీ చాశ్వాసినీ ఏచి స్తథైవ చ ।
విమృన్మాలి న్యథ సురానందాః ధోనాగబుద్ధికా ॥ ౭౫
- ఏతాస్తు కురువిందాభా జగత్కీర్ణణలమ్పటాః ।
మహాసమరసన్నాహ మాదధానాః పదేపదే ॥ ౭౬
- వజ్రకజ్జటసంఘన్నాః కతోగాట్టహసోజ్జ్వలాః ।

- వజ్రదణ్డౌ శతఘ్నీం చ సంబిభాణా ముసుణ్డీకామ్ ॥ ౭౮
- అథ గీతిరథేంద్రిన్య పఘం పర్వ సమాశ్రితాః ।
- అసితాజ్ఞప్రభృతయో భైరవా శ్శస్త్రభీషణాః ॥ ౭౯
- త్రిశిఖం పానపాత్రం చ బిభాణా నీలవర్చసః ।
- అసితాజ్ఞో దురు శ్చణ్డః క్రోధ ఉన్మత్త భైరవః ॥ ౮౦
- కపాలో భీషణశ్చైవ సంహారశ్చాపి భైరవః ।
- అథ గీతిరథేంద్రిన్య సప్తమం పర్వ సంశ్రితాః ॥ ౮౧
- మాతగ్నే సిద్ధలక్ష్మీశ్చ మహామాతగ్నికా తథా ।
- మహతీ సిద్ధలక్ష్మీశ్చ శోణా బాణధనుర్ధరాః ॥ ౮౨
- తస్యైవ పర్వణోఽథస్తా ద్గణపః క్షేత్రప స్తథా ।
- దుర్గామ్బా వటుకశైవ సర్వే తే శస్త్రపాణయః ॥ ౮౩
- తస్యైవ పర్వణోఽథస్తా లక్ష్మీ శ్చైవ సరస్వతీ ।
- శఙ్ఖపద్మనిధీచైవ తే సర్వే శస్త్రపాణయః ॥ ౮౪
- లోకద్విపం ప్రతి క్రుద్ధా భణ్డం చణ్డపరాక్రమమ్ ।
- శక్రాదయశ్చ విష్ణ్వన్తా దశ దిచ్ఛక్రనాయకాః ॥ ౮౫
- శక్తిరూపా స్త్రుత పర్వణ్యథస్తా త్కృతసంశ్రయాః ।
- వజ్రం శక్తిం కాలదణ్డ మసిం పాశం భ్రజం తథా ॥ ౮౬
- గదాం త్రిశూలం దర్భాస్త్రం చక్రం చ దధత స్త్వమీ ।
- సేవన్తే మన్త్రినాథాంతాం నిత్యం భక్తిపరాయణాః ॥ ౮౭
- భణ్డసురాదిమర్దాన్తా న్విజేతుం విశ్వకణ్ఠకాః ।
- మన్త్రినాథాశ్రయద్వారా లలితాఙ్గావనోత్సుకాః ॥ ౮౮

గీతిచక్రరథేస్త్రిస్య దిక్పాలా స్సంశ్రయం దధుః ।
 సర్వేషాం చైవ దేవానాం మన్త్రిణీద్వారతః కృతా ॥ ౮౯
 విజ్ఞాపనా మహాదేవ్యాః కార్యసిద్ధిం ప్రయచ్ఛతి ।
 రాజ్ఞివిజ్ఞాపనా చేత్స్య త్ప్రధానద్వారతః కృతా ॥ ౯౦
 తదా ఖలు ఫలప్రాప్తి స్సేవకానాం ప్రజాయతే ।
 అన్యథా కుత ఏతేషాం సామర్థ్యం జ్వలితోజసః ॥ ౯౧
 అప్రథమ్యప్రభావాయా శ్రీదేవ్యా ఉపసర్పణే ।
 సా హి సక్లేతవిద్యేశీ శ్రీదేవ్యా అతివల్లభా ॥ ౯౨
 నాతిలంఘయతి క్వాపి తదుక్తం కార్యసిద్ధిషు ।
 శ్రీదేవ్యా శ్శక్తిసామ్రాజ్యే సర్వకర్మణి మంత్రిణే । ౯౩
 అకర్తు మన్యథాకర్తుం కర్తుంచైవ ప్రగల్భతే ।
 తస్మా త్సర్వేషి దిక్పాలా శ్రీదేవ్యా జయకాంక్షిణః ॥ ౯౪
 తస్యాః ప్రధానభూతాయా స్సేవామేవ వితన్వతే ।
 ఇతి శ్రీలలితాదేవ్యా శ్చక్రరాజరథోన్తమే ॥ ౯౫
 పర్వస్థితానాం దేవీనాం నానూని కథితా న్యలమ్ ।
 భండాసురస్య సంహారే తానాం దివ్యాయుధాన్యపి ॥ ౯౬
 ప్రోక్తాని కేయచక్రస్య పర్వదేవ్యశ్చ కీర్తితాః ।
 ఇమాని పర్వదేవీనాం నామా న్యైకకర్ణియంతి యే ॥ ౯౭
 సర్వపాపవినిర్ముక్తా యుగ్ధే విజయినో సరాః ॥ ౯౮

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే రథపర్వదేవతా
 ప్రకాశసంనామ చతుర్వింశోధ్యాయః

కిరిచక్రరథపర్వదేవతావర్ణనమ్

హయగ్రీవః :—

కిరిచక్రరథేంద్రస్య సంచపర్వసమాశ్రితాః ।

దేవతా శ్చ శృణు ప్రాక్ష! యన్నామ శృణ్వతాం జయః॥ ౧

ప్రథమం పర్వ బింద్వాఖ్యం సమ్ప్రప్తః దండనాయికా ।

సా తత్ర జగదుద్గండకణ్ఠ్యకవ్రాహ్మణ్యసృరీ ॥ ౨

నానావిధాస్త్రబ్వాలాభి ర్నైవయం జయశ్రియమ్ ।

ఉద్గండపోత్రీనిష్ఠా రనిర్భిష్ఠా స్థితీనానవా ॥ ౩

దంష్ట్రా గౌలమృగాంకస్య విశాఖా విభావరీ ।

ప్రాప్య పేణ్యసయోవాహాభ్యూహనీలవల్లతా ॥ ౪

కిరిచక్రరథేంద్రస్య నాలంకారాయ వే సదా ।

పోత్రీణీ పుత్రీతాశేషవిశ్వా ఎర్తాశికామ్బికా ॥ ౫

తస్యైవ రథనాథస్య ద్వితీయం పర్వ సంశ్రితాః ।

జమ్భినీ మోహనీచైవ త్తమ్భినీ తీవ్ర వనచ ॥ ౬

ఉత్ఫుల్లదాడిమప్రఖ్యా స్సర్వదానవమర్షనాః ।

ముసలం చ హలం హులావ్రాతం ఫణిమహాగుణమ్ ॥ ౭

జ్వలన్మాణిక్యవల్లభృద్విభాణా పాణిభి ర్నిజైః ।

అతిదీప్తకరాళాక్షీ బ్వాలాభి ర్నైవ త్త్య పైనికాన్ ॥ ౮

దహంత్య ఇవ నిశ్శంకం సేవంతే సూకరాననామ్ ।

కిరిచక్రరథేంద్రస్య తృతీయం పర్వసంశ్రితాః ॥ ౯

అన్ధిన్యాద్యాః పంచ దేవ్యో దేవీమంత్రకృతాస్పదాః ।

- కతోరే ణాట్టహాసేన భిందంశ్యో భువనత్రయమ్ ॥ ౧౦
- జ్వాలా ఇవ చ కల్పాగ్నే రంగనావేష మాశ్రితాః ।
- భండాసురస్య పైన్యానాం స ర్వేషాం దుధిరస్తుతిమ్ ॥ ౧౧
- లిలిక్షమాణాః జహ్యుభి స్తేలిహానాభి ర్జ్వలూః ।
- సేవంతే సతతం దండనాథా ముగ్ధండవిక్రమామ్ ॥ ౧౨
- కిరిచక్రరథేంద్రస్య చతుర్థం పర్వ సంగ్రితాః ।
- బ్రహ్మద్యౌః పంచమీవర్ణాః అష్టమీ నర్జితా అపి ॥ ౧౩
- షడేవ దేవ్య స్తత్పుత్రం జ్వలజ్జ్వాలాకలేబరాః ।
- మహతా విక్రమాఘేన సిబంత్య ఇవ దానవాన్ ॥ ౧౪
- ఆశ్లేయా దండనాథాయా స్తం ప్రదేశ ముపాసతే ।
- తస్యైవ పర్వణోఽథస్తా త్పరిత స్థానమాశ్రితాః ॥ ౧౫
- యాకినీ రాకినీ చైవ లాకినీ వాకినీ శథా ।
- శాకినీ ధాకినీచైవ తానా మైక్యస్వరూపిణీ ॥ ౧౬
- హాకినీ సస్తమీ త్యేతా శ్చండగోగ్ధండ విక్రమాః ।
- సిబంత్య ఇవ భూతాని పిక్షంత్య ఇవ మేషినీమ్ ॥ ౧౭
- త్వచం రక్తం తథా మాంసం మేదోఽస్థి చ విరోధినామ్ ।
- మజ్జాం స్లేహం చ శుక్లం చ సిబంశ్యో నికటాననాః ॥ ౧౮
- నిష్ఠురైః సింహనాదైశ్చ పూరయంశ్యో దిశో దశ ।
- ధాతునాథా ఇతి ప్రోక్తా అణిమాద్యప్తసిద్ధిదాః ॥ ౧౯
- మోహనే మారణేచైవ స్తమ్భనే తాడనే తథా ।
- భక్షణే దుష్టదై త్యానా మామూలం చ నికృష్టనే ॥ ౨౦

వణ్ణితాః ఖణ్ణితాశేవవిపదో భక్తశాలిషు ।

ధాతునాథా ఇమాః ప్రోక్తా స్సర్వధాతుషు సంస్థితాః ॥ ౨౦

సప్తాపి వారిధీ నూర్మిమాలాసఙ్ఖాపితామ్బరాన్ ।

క్షణార్థేనైవ నిష్పాతుం నిష్పన్నబహుసాహసాః ॥ ౨౧

శకటీచక్రవద్వృత్తభయంకరవిహోదనాః ।

స్వస్వామినీద్రోహకృతాం స్వకీయసమయద్రుహామ్ ॥ ౨౩

వైదికద్రోహిణాం దేవద్రోహిణాం వీరవైరిణామ్ ॥

యశ్చద్రోహకృతాం దుష్టభృత్యానాం ధక్షణే క్షమాః ॥ ౨౪

నిత్యమేవ హి సేవస్తే హృత్పితౄణాం దణ్డనాయకామ్ ।

తస్యైవ పర్వణః పార్శ్వద్వితయే కృతమగ్నిరే ॥ ౨౫

క్రోధినీ స్తమ్భినీ ఖ్యాతే వక్త్రే దేవతే ఉభే ।

చామరే వీజయస్త్వై చ బోలకజ్యూతాగోర్లతే ॥ ౨౬

దేవద్విషాం చమూరక్తహాలాపాసమదోద్ధతే ।

సదైవ ఘూర్ణమానాత్మ్యే సదా ప్రహసితాసనే ॥ ౨౭

అథ తస్య రథేస్త్రస్య కిరిచక్రాభిధాజుషః ।

పార్శ్వద్వయకృతావాస మాయుధద్వయ ముద్ధతమ్ ॥ ౨౮

హలం చ ముసలం వైవ దేవతాహుప మాస్థితమ్ ।

స్వకీయమకుటస్థానే స్వకీయాయుధవిగ్రహమ్ ॥ ౨౯

ఆవిభాణం జగద్వేషిఘ్రకరం విబుధై స్సన్నితమ్ ।

ఏత దాయుధయుగ్మేన లలితా దణ్డనాయకా ॥ 3౦

ఖణ్డయిష్యతి సజ్జామే విషణ్ణం నామ దానవమ్ ।

- తస్యైవ పర్వణో దణ్డనాథాయా స్త్వగ్రసీమని ॥ 30
- వర్తమానో మహాభీమసింహనాదధ్వన స్నభాః ।
దంష్ట్రాకటకటాత్కారబధీరకృతదిబ్బుఖః ॥ 31
- చణ్డోఽచుణ్డ ఇతి ఖ్యాత శ్చతుర్హస్త స్త్రిలోచనః ।
ఘోలం ఖడ్గం ప్రేతపాశౌ దధానో దీప్తవిగ్రహాః ॥ 32
- సదా సంసేవతే దేవీం సశ్యన్నే వ హ పోత్సినీమ్ ।
కిరిచక్రరథేన్ద్రస్య పశ్చిమం పర్వసంక్రీతాః ॥ 33
- వార్తాశ్యాద్యా అప్తదేవ్యో దిక్షుప్తసు చ విశ్రుతాః ।
అప్తపర్వతనిష్పాతిఘోరనిర్ధాతనిస్వనాః ॥ 34
- అప్తనాగస్ఫురద్భూషా అనస్తబలతేజసః ।
ప్రకృప్తదోఃప్రకాణ్డోఽమృతదానవకోటయః ॥ 35
- సేవస్తే లలితాదేవ్యా దణ్డనాథా మహర్నిశమ్ ।
తాసా మఖ్యాశ్చ విఖ్యాతా స్సమాక్షయ తాపస! ॥ 36
- వార్తాళీ చైవ వారాహీ సా వరాహముఖి పరా ।
అద్ధినీ బద్ధినీ చైవ జృమ్భినీచైవ ఘోహినీ ॥ 37
- స్తమ్భినీతి రిపుక్షోభ స్తమ్భినోచ్చాటనక్షమాః ।
తస్యైవ పర్వణో వామభాగే సస్తతసంస్థితిః ॥ 38
- దండనాథౌపవాహ్యస్తు కాసరో ధూసరాకృతిః ।
అర్ధక్రోశాయతశృంగద్వితయః క్రోశవిగ్రహాః ॥ 39
- ఖడ్గవన్నిష్ఠురై గ్లోమజాలై స్సంవృతవిగ్రహాః ।
కాలదణ్డవదుచ్చణ్డవాలకాండభయంకరః ॥ 40

నీలాజ్జనాచలప్రళవికటోన్నతవృక్షభూః ।

మహానీలగిరిశ్రేష్ఠగరిష్ఠస్కంధమండలః ॥ ౪౨

ప్రభూః శోన్నతనిశ్వాసప్రసరాకమ్పితామ్బుధిః ।

ఘృణ్ణిరధ్వనినా కాలమహిషం విహసన్నివ ॥ ౪౩

వర్షణే ఘోరవిశ్మిక్తపుష్కరానర్తవారిదః ।

తస్యైవ పర్వతోఽధస్తా దుచ్ఛస్థానకృతాలయాః ॥ ౪౪

ఇన్ద్రాదయోఽనేకభేదా విశా మష్టకదేవతాః ।

లలితాయాం కార్యస్థిం విజ్ఞాపయితు మాగతాః ॥ ౪౫

లోకస్యాసి చ సంరక్షాం సమృద్ధయితు మాగతాః ।

తన్నామాని శృణు ప్రాజ్ఞ సర్వోచా త్కథితాని మత్ ॥ ౪౬

ఇన్ద్రాశ్చాపసరశ్చైవ సచతుష్ట్యైకోటయః ।

సిద్ధా అగ్నిశ్చ సాధ్యాశ్చ విశ్వదేవా స్తథా పరే ॥ ౪౭

విశ్వకర్మా మయశ్చైవ మాతరశ్చ బ్రహ్మతాః ।

రుద్రస్య పరివారాశ్చ సుద్రాశ్చైవ విశాచకాః ॥ ౪౮

నిరృతీరక్షసాం నాథో రాక్షసా బహవ స్తథా ।

మిత్రాశ్చ తత్ర గంధర్వా స్సదా గానవిశారదాః ॥ ౪౯

విశ్వానసుప్రభృతయో విఖ్యాతా స్తత్పురోగమాః ।

తథా భూతగణాశ్చాప్యే నరునో ననవః పరే ॥ ౫౦

విద్యాధరాః కిన్నరాశ్చ మారుతేశ్వర ఏవ చ ।

తథాచిత్రరథ శ్చైత్రరథకాననకారకః ॥ ౫౧

తుమ్బుకు ర్నారదో యక్ష స్సోమో యక్షేశ్వర స్తథా ।

- దేవాశ్చ భగవాం స్తత్ర గోవిన్దః కమలాపతిః ।
 ఈశానశ్చ జగచ్చక్రరక్షక శ్శూలభీషణః ।
 బ్రహ్మ చాశ్వినీపుత్రౌ చ వైద్యవిద్యావిశారదౌ ॥ ౫౩
 ధన్వంతరిశ్చ భగవా నధాన్యే గణనాయకాః ।
 కటక్రోడగళద్దానస న్తర్పితమధువతాః ॥ ౫౪
 ఏవం ప్రకారా బహవో దేవతా స్తత్ర జాగ్రతి ।
 పూర్వాదిదిశ మారభ్య పరితః కృతమద్దిరాః ॥ ౫౫
 తత్రైవ దేవతాచక్రే శక్రకాసురమరుద్దిశః ।
 ఆశ్రిత్య కిల వర్తంతే తదధిష్ఠానదేవతాః ॥ ౫౬
 జ్యమ్భినీ స్తమ్భినీ చైవ మోహినీ తిస్ర సేవహా ।
 తస్యైవ పర్వణః ప్రాప్తే కిరిచక్రస్య భాస్వతిః ॥ ౫౭
 కపాలం చ గదాం బిభ్ర దూర్ధ్వ కేశో మహావపుః ।
 పాతాళతలజమ్బూలబహుళాకారకాశిమా ॥ ౫౮
 అట్టహాసమహావజ్రదీర్ఘబ్రహ్మాండమండలః ।
 భిష్ట స్థమరుకధ్వానై గోదనీకందగోదరమే ॥ ౫౯
 పూర్తాత్రిఫణాయుక్తం ఫణిపాశం కరే వహానా ।
 క్షేత్రపాల స్సదా భాతి సేవమానః కిటీశ్వరీమే ॥
 తస్యైవ చ సమీపస్థ స్తస్యా వాహనకేసరీ ।
 య మారుహ్య ప్రపవృధే ధండాసురపథ్నాపిణీ ॥ ౬౦
 ప్రాగుక్తమేవ దండేశీవాహసింహస్య లక్షణమే ।
 తస్యైవ పర్వణోఽధస్తా ద్దండనాథాసమత్విషః ॥ ౬౧

దట్టినీసదృశాశేషభూషణాయుధమండితాః ।

శ్యామాః క్రోడాననా శ్చంద్రరేఖోత్తంసితకుంతలాః ॥ ౬౩

హలం చ ముసలం హస్తే ఘూర్ణయంత్యో ముహుర్ముహుః ।

లలితాద్రోహిణాం శ్యామాద్రోహిణాం స్వామినీద్రుహామ్ ॥

రక్తస్రోతోభి రుత్కూలైః పూరయంత్యః కపాలకమ్ ।

నిజభక్తద్రోహకృతా మాంత్రమాంలావిభూషణాః ॥ ౬౪

స్వగోష్ఠీసమయాక్షేపకారిణాం ముండమండలైః ।

అఖండరక్తవిచ్ఛేదైః కృతనైకక్ష్యకశ్రియః ॥ ౬౫

సహస్రం దేవతాః ప్రోక్తా స్సేవమానాః కిటీశ్వరీమ్ ।

తాసాం సామాని సర్వాసాం దండిన్యాః కుమ్భసమ్భవ! ॥ ౬౬

సహస్రనామాధ్యాయే తు వక్ష్యంతే నాథునా పునః ।

అథాసాం దేవతానాం చ కోలాస్యానాం సమీపతః ॥

వాహనః కృష్ణసారంగో దండిన్యా స్సమవస్థితః ।

క్రోశార్ధార్ధాయతశ్చంగే తదర్ధార్ధాయోముఖే ॥ ౬౭

క్రోశప్రమాణపాదశ్చ సదా చోద్భృతవాలభిః ।

ఉదరే ధవళచ్ఛాయో హుంకారేణ మహీయసా ॥ ౬౮

హసన్మారుతవాహస్య హరిణస్య పరాక్రమమ్ ।

తస్యైవ పర్వణో దేశే వర్తతే వాహనోత్తమః ॥ ౬౯

కిరిచక్రరథేంద్రస్య తస్య తత్రైవ పర్వణి ।

వర్తతే మదిరాసింధు ద్వేవతాగూవ మాఘితః ॥ ౭౦

మాణిక్యగిరివచ్ఛేదం హస్తే పిశితపిండకమ్ ।

- దధానో ఘూర్ణమానాక్ష స్వస్థాంభోజస్రగావృతః ॥
 మదశక్త్యా సమాశ్లిష్టో ధృతరక్తసరోజయా ।
 యదా యదా భండదైత్యసంగ్రామ స్సంప్రవర్తతే ॥ 28
 యుద్ధభేద మనుప్రాప్తా శ్చక్తయస్సుః పిపాసితాః ।
 తదా తదా స హాలాభి రాత్మానం బహుధా క్షిపన్ ॥ 29
 రణభేదం దేవతానా మంజసాపాకరివ్యతి ।
 తదైత్యద్భుతమే వక్షే భవిష్యతి స సంశయః ॥ 30
 తదా శ్రోష్యసి సంగ్రామే కథ్యమానం మయా ముదా ।
 తస్యైవ పర్వణోఽధస్తా దప్తదిక్ష్యధ ఏవ చ ॥ 31
 ఉపర్యపి కృతావాసా హేతుకాద్యా దశ స్మృతాః ।
 మహాంతో భైరవశ్రేష్ఠాః ఖ్యాతా వాతాపితాపన! ॥ 32
 ఉద్దీప్తాయుతతేజోభి ర్ద్రివా దీపితభానవః ।
 కల్పాంతకాలే దంఢిన్యా ఆఙ్గయా విశ్వఘస్మరాః ॥ 33
 అత్యుదగ్రప్రకృతయః కలుదంష్ట్రగ్రటన్ముఖాః ।
 త్రిశూలాగ్రవినిర్భిణ్ణమహావారిదమండలాః ॥ 34
 హేతుక స్త్రిపురారి శ్చ తృతీయ శ్చాగ్నిభైరవః ।
 యమజిహ్వైకపాదౌచ తౌచ కాలకరాశకా ॥ 35
 భీమరూపో హటకేశ స్తథైవాచలనామవా ॥
 ఏతే దశైవ విఖ్యాతా దశకోటిభటాన్వితాః ॥ 36
 తస్యైవ కిరిచక్రిస్య వర్తంతే పర్వసీమని ।
 ఏవం హి దండనాథాయాః కిరిచక్రస్థదేవతాః ॥ 37

జృమ్భిన్యాద్యచలేన్ద్రాంతాః ప్రోక్తాః సైలోక్యపాలనాః ।
 తత్రైత్యే దేవతాబృందైః గృహవ స్తత్ర సంగరే ॥ ౮౪
 దానవా మారయిష్యంతే పాస్యంతే రక్తపృష్టయః ।
 ఇథం బహువిధత్రాణం పర్వఘ్నైః దేవతాగణైః ॥ ౮౫
 కిరిచక్రం దండనేత్ర్యా రథరిత్నం చచాల హా ।
 చక్రరాజరథో యత్ర తత్ర గేయరథోత్తమః ॥ ౮౬
 యత్ర గేయరథ స్తత్ర కిరిచక్రరథోత్తమః !
 ఏత ద్రథత్రయం తత్రై తైలోక్యమివ జంగమమ్ ॥ ౮౭
 శక్తిసేనాసహస్రస్య మధ్యే విరుచుచేతరామ్ ।
 మేరుమందరవింధ్యానాం సమవాయ ఇవాభవత్ ॥ ౮౮
 మహాఘోషః ప్రవవృథే శక్తీనాం సైన్యమండలే ।
 చచాల వసుధా సర్వా తచ్చక్షై రవదారితా ॥ ౮౯
 లలితాచక్రరాజాఖ్యరథనాథస్య కీర్తితాః ।
 షట్సారథయ ఉద్దండపాశగ్రహణకోవిదాః ॥ ౯౦
 ఇరదేవీ ప్రథమత స్తథా తిపురభైరవీ ।
 సంహారభైరవశ్చాన్యో రక్తయోగినివల్లభః ॥ ౯౧
 సారసః పంచమశ్చైవ చాముండా చ తథాపరా ।
 ఏతాస్తు దేవతా స్తత్ర రథసారథయ స్స్మృతాః ॥ ౯౨
 గేయచక్రరథేంద్రస్య సారథిస్తు హసంతికా ।
 కిరిచక్రరథేంద్రస్య స్తమ్భిని సారథి స్స్మృతా । ౯౩
 దశయోజన మున్నమో లలితారథపుంగవః ।

సప్తయోజనముచ్చాయీ గీతిచక్రరథోత్తమః ॥	౯౪
షడ్యోజనసమున్నత్రమః కిరిచక్రో మహామునే !	
మహాముక్తాతప్రతం తు దశయోజనవిస్తృతమ్ ॥	౯౫
వర్తతే లలితేశాన్యా రథ ఏవ న చాన్యతః ।	
తదేవ శక్తిసామ్రాజ్యసూచకం పరికీర్తితమ్ ॥	౯౬
సామాన్య మాతప్రతం తు రథద్వంద్వేపి వర్తతే ।	
అథ సా లలితేశానీ సర్వశక్తిమహేశ్వరీ ॥	౯౭
మహాసామ్రాజ్యపదవీ మారూఢా భువనేశ్వరీ ।	
చచాల భండదైత్యస్య జయసిద్ధ్యభికాంక్షిణీ ॥	౯౮
శగ్దాయంతే దిశ స్సర్వాః కమ్పతే చ వసుంధరా ।	
క్షుభ్యంతి సర్వభూతాని లలితేశ్యా వినిర్గమే ॥	౯౯
దేవదుంధుభయో నేమ ర్నిపేతుః పుష్పవృష్టయః ।	
విశ్వావసుప్రభృతయో గంధర్వా స్సురగాయకాః ॥	౧౦౦
తుమ్భురు ర్నారదశ్చైవ సాక్షాదేవ సరస్వతీ ।	
జయమంగళవద్యాని పఠంతి పలుగీతిభిః ॥	౧౦౧
హర్షసమ్ముల్లవదనా స్సుర త్పులకభూషణాః ।	
ముహూర్జయ జయేత్యేవ స్తువానా లలితేశ్వరీమ్ ॥	౧౦౨
హర్షేణాంధా మదోన్మత్తాః ప్రవృత్త్యంతః పదేపదే ।	
సప్తయో వసిష్ఠాద్యా ఋగ్యజుస్సామరూపిభిః ॥	౧౦౩
అథర్వరూపై ర్మన్త్రైశ్చ వర్ధయంతో జయశ్రియం ।	
హవిషేవ మహావహ్నిశిఖా మత్యంతపావనీమ్ ॥	౧౦౪

అశీర్వాదేన మహతా వర్ధయామాసు రుత్తమాః ।

తై స్త్నాయమానా లలితా ప్రచచాల రథోత్తమే ॥ ౧౦౫

భండాసురం వినిర్జేతు ముద్గంధై స్సహ పైనికైః ।

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే కిరీచక్రపర్వదేవతా

ప్రకాశ సంనామ పంచవింశోఽధ్యాయః.

శూన్యనగరోత్పాతప్రాదుర్భావః

శ్రీహయగ్రీవః :—

ఆకర్ణ్య లలితాదేవ్యా యాత్రానిస్సాణనిస్స్వసమ్ ।

మహాంతం క్షోభ మాయూతా భండాసురపురాలయాః ॥ ౧

యత్తత్రాఽసీ ద్దురాశస్య భండదైత్యస్య దుర్ధియః ।

మహేంద్రపర్వతోపాంతే మహర్ణవతః పురమ్ ॥ ౨

తత్తు శూన్యకనాన్నైవ విఖ్యాతం భువనత్రయే ।

విషంగాగ్రజదైత్యస్య సదాఽవాసః కిలాఽభవత్ ॥ ౩

తస్మిన్నేవ పురే తస్య శతయోజనవిస్తరే ।

విత్రేసు రసురాస్సర్వే శ్రీదేవ్యాగమసమ్భిమాత్ ॥ ౪

శతయోజనవిస్తీర్ణం తత్సర్వం పుర మాసురమ్ ।

ధూమై రివావృత మభూ దుత్పాతజనితై ర్దుహుః ॥ ౫

అకాండ ఏవ నిర్భిణ్ణా భిత్తయో దైత్యపట్టణే ।

ఘూర్ణమానాః పతంతి స్మ మహోల్కా గగనస్థలాత్ ॥ ౬

ఉత్పాతానాం ప్రాథమికో భూకమ్పః పర్యవర్తత ।
 మహీ జజ్వాల సకలా తత్ర తూన్యకపత్తనే ॥ ౭

అకాండ ఏవ హృత్కమ్పం భేజురై త్యపురౌకసః ।
 ధ్వజాగ్రవర్తినః కాకా గృధ్రాశ్చైవ నలాః ఖగాః ॥ ౮

ఆదిత్యమండలం దృష్ట్వా దృష్ట్వా చక్రండు రుచ్చక్షైః ।
 క్రవ్యాదా బహవ స్తత్ర లోచనై ర్నానలోకితాః ॥ ౯

ముహు రాకాశవాణీభిః పరుషాభి ర్బభాషిరే ।
 సర్వతో దిక్షు దృశ్యంతే కేతవస్తు మలీమసాః ॥ ౧౦

సూమాయమానాః ప్రక్షోభజనకా దైత్యరక్షసామ్ ।
 దైత్యస్త్రీణాం చ విభ్రష్టా అకాండా ద్భూషణస్రజః ॥

హాహేతి దూరం క్రందంత్యః పర్యశ్రు సమరోదిషుః ।
 దర్పణానాం వర్కణాం చ ధ్వజానాం ఖడ్గసమ్పదామ్ ॥ ౧౧

మణీనా ముక్కురాణాం చ మాలిన్య మభవ స్మృహుః ।
 సౌధేషు చప్రజ్జాలాసు కేళీవేశ్మసు సర్వశః ॥ ౧౩

అట్టాలకేషు గోష్ఠీషు విపణీషు సభాసు చ ।
 చతుష్కికా స్వళిందేషు ప్రగ్రీవేషు బిలేషు చ ॥ ౧౪

సర్వతోభద్రవాసేషు నంద్యావర్తాదివేశ్మసు ।
 సిచ్ఛందకేషు శుద్ధాంతే ష్వవరోధనపాళిషు ॥ ౧౫

స్వస్తికేషు చ సర్వేషు గర్భాగారపుటేషు చ ।
 గోపురేషు కవాటేషు వలభీనాం చ సీమసు ॥ ౧౬

వాతాయనేషు కక్ష్యాసు ధిష్ణ్యేషు ఖలు వారిషు ।

సర్వత్ర దై త్యనగరవాసిభి ర్జనమండలైః । ౧౭

అశ్రూయంత మహాఘోషా పరుషా భూతభాషితాః ।

శిథిలీ సర్వతో జాతా ఘోరవర్ణా భయానకా ॥

కరతైః కటుకాలాపై రవలోక్య దివాకరమ్ ।

సమరాటకగోటీనాం రోటయః శ్చాపత న్భువి ॥ ౧౮

అపత స్వేదిమధ్యేషు బిందవ శ్శోణితామ్భసామ్ ।

కేశోండ్రకాశ్చ నిషేతు స్సర్వతో ధూమధూమశాః ॥ ౧౯

భౌమాంతరిక్షదివ్యానా ముత్పాతానామితి వ్రజమ్ ।

అవలోక్య భృశం త్రస్తా స్సర్వే నగరవాసినః ॥ ౨౦

నివేదయామాసు రహి భండాయ ప్రథితౌజసే । ౨౦౫

స చ భండః ప్రచండోష్ణా తై రుత్పాతకదమ్బకైః ।

అసంజాతధృతిభింశో మంత్రాస్తాన ముపాగమత్ ॥ ౨౧

మేరో రివ వపుర్భేరం బహురత్న విచిత్రతమ్ ।

అధ్యాసామార దై త్యేండ్ర స్సింహాసన మనుత్తమమ్ ॥ ౨౨

స్ఫురన్మకుటలగ్నానాం రత్నానాం కిరణోద్యమైః ।

దీపయ న్నఖిలాశాంతా సమ్యత ద్దానవేశ్వరః ॥ ౨౩

ఏకయోజన విస్తారే మహ త్యాస్థానమణ్డపే ।

తుజ్జసింహాసనస్థం తు నిషేవాతే తదానుజే ॥ ౨౪

విశుక్ర శ్చ విషజ్జశ్చ మహాబలపరాక్రమా ।

త్రైలోక్యకణ్డకీభూతభు ందణ్డభయజ్కురా ॥ ౨౫

అగ్రజస్య సదై వాఙ్మ మవిలఙ్ఘ్య ముహు ర్ముహుః ।

తైలోక్యవిజయే లభం వర్ధయంతౌ మహా ద్యుతః ॥ ౨౭

నతేన శిరసా తస్య మృద్నంతో పాదపీఠికామ్ ।

కృతాజ్ఞలిప్రణామౌ చ సముపావిశతాం భువి ॥ ౨౮

అథాఽస్థానస్థితే తస్మిన్నమరద్వేషిణాం వరే ।

సర్వే సామస్తదైత్యేద్వాస్త్యం ద్రుష్టుం సముపాగతాః ॥ ౨౯

తేషామేకైకపైన్యానాం గణనా నహి విద్యతే ।

స్వస్వనామ సముచ్చార్య ప్రణేమ్య శ్శూన్యకేశ్వరమ్ ॥ ౩౦

సచ తా నసురాం తస్మాత్సతిధీరకనీనికైః ।

సమ్భావయం తస్మాలోక్తైః కియస్తం చిత్త్విణం స్థితః ॥ ౩౧

భట్టాదీనాం మస్త్రక్రమః

అనోచత విశుక్రస్తమగ్రజం దాసవేశ్వరమ్ ।

మధ్యమాసమహాసింధుసమాసగళనిస్సవః ॥ ౩౨

దేవ ! త్వదీయదోర్దణ్యవిధ్వస్తబలవిక్రమాః ।

పాపినః పామరాచారాదురాత్మానస్సురాధమాః ॥ ౩౩

శరణ్యమన్యతః క్వాపి నాపునవంతో విషాదినః ।

జ్వలజ్వాలామయే వహ్నాః పతితా నాశమాగతాః ॥ ౩౪

తస్మాద్దేవా త్సముత్పన్నా కాచిత్ స్త్రీ బలగర్వితా ।

స్వయమేవ కిలాఽస్రాక్షీ త్తానేవాన్వాసవాదికాః ॥ ౩౫

తైః పునః ప్రబలోత్సహైః ప్రోత్సహితపరాక్రమాః ।

బహుస్త్రీపరివారా చ వివిధాయుధమణ్ణితాః ॥ ౩౬

- అస్మా జ్ఞేతుం కిలాఽయాతి హా కష్టం విధివైశసమ్ ।
 అబలానాం సమూహ శ్చే ద్బలినోఽస్మా న్విజేష్యతే ॥ 32
- తర్హి పల్లవభక్తేన పాపాణస్య విదారణమ్ ।
 ఉచ్యమాన మిదం హస్త! పరిహాసాయ కల్ప్యతే ॥ 3౩
- విడమ్బునా న కి మసౌ లజ్ఞాకర మిదం న కిమ్ ।
 అస్మత్సైనికనాసీరభ తేభోఽప్యి భవద్భియః ॥ 3౪
- కాద్దిశీకత్వ మాపన్నా శ్శక్రావ్యా త్ప్రిదివౌకసః ।
 బ్రహ్మదయశ్చ నిర్విణ్ణవిగ్రహ మద్బలాయుధైః ॥ ౪౦
- విష్ణో శ్చక్రం తథై వాసీ ద్విత్రస్త స్స మహేశ్వరః ।
 అన్యేషా మిహ కా వార్తా దిక్పా స్స ర్వే పలాయితాః ॥ ౪౧
- అస్మాక మిషుభి స్తీక్ష్ణై రదృశ్యై రజ్ఞపాతిభిః ।
 సర్వత్ర విధ్వర్మాణో దుర్మనా విబుధాః కృతాః ॥ ౪౨
- తాదృశానా మపి మహావరాక్రమభుజోష్మణామ్ ।
 అస్మాకం విజయాయాఽద్య స్త్రీ కాచి దభిధావతి ॥ ౪3
- యద్యపి స్త్రీ తదాప్యేషా నావమాన్యా కదాచన ।
 అలోపి రిపు రాత్కృజై ర్నావమాన్యో జిగీషుభిః ॥ ౪౪
- తస్మా త్తమత్సారణార్థం ప్రేషణీయాస్తు కిఞ్చరాః ।
 సకచగ్రాహ మాకృష్య సా నేతవ్యా మదోద్ధతా ॥ ౪౫
- దేవ! త్వదీయశుద్ధాస్తవర్తినీనాం మృగీదృశామ్ ।
 చిరేణ చేటికాభావం సా దుష్టా సంశ్రయిష్యతి ॥ ౪౬
- ఏకైకస్మా ద్భటా దస్మా త్రైనేషు పరిపంథినః ।

- శఙ్ఖతే ఖలు విత్రస్తంత్రైలోక్యం స చరాచరమ్ ॥ ౪౭
- అత్ర దేవస్య చిత్తం తు ప్రమాణ మితి దానవః ।
నివేద్య భణ్ణదైత్యాయ క్రోధం తస్య వ్యసేవృధత్ ॥ ౪౮
- విషజ్గస్త మహాసత్వో విచారజ్ఞో విచక్షణః ।
ఇద మాహ మహాదైత్య మగ్రసన్మాన మున్ధితమ్ ॥ ౪౯
- దేవ! త్వ మేవ జానాసి సర్వకార్య మరిందమ !
న తు తే క్వాపి వక్తవ్యం నీనివర్తని వర్తతే ॥ ౫౦
- సర్వం విచార్య కర్తవ్యం విచారః పరమాగతిః ।
అవిచారేణ చే త్కర్మ సమూల మవకృస్తతి ॥ ౫౧
- పరస్య కటకే చారాః ప్రేషణీయాః ప్రయత్నతః ।
తేషాం బలాబలం జ్ఞేయం జయసంసిద్ధి మిచ్ఛనా ॥ ౫౨
- చారచక్షు ర్ద్విధప్రజ్ఞ సుదా శఙ్కితమానసః ।
అశఙ్కితాకారవాం శ్చ గుప్తమస్త్ర స్వమన్త్రిమ్ ॥ ౫౩
- షడుపాయా స్ప్రియుష్జాన సర్వత్రాఽధ్యక్షి తే పదే ।
విజయం లభతే రాజా జాన్మో మక్షు విసశ్యతి ॥ ౫౪
- అవిమృశ్యైవ యః కశ్చి దారమ్భ సస్స వినాశకృత్ ।
విమృశ్య తు కృతం కర్మ విశేషా జ్ఞయదాయకమ్ ॥ ౫౫
- తిర్య గిత్వపి నారీతి యద్రథ్యపి రాజభిః ।
కార్యా వైరిణి నావజ్ఞా శక్తే సర్వత్ర సమ్భవాత్ ॥ ౫౬
- స్త మ్భోత్పన్నేన కేనాపి సరతిర్య గ్వపుర్భుతా ।
భూతేన సర్వభూతానాం హిరణ్యకశిష్టుతః ॥ ౫౭

పురాహి చణ్డికానామ నారీ మాయావిజృంభణీ ।
 నిశున్నుశుమ్భా మహిషం వ్యాపాదితవతీ రణే ॥ ౧౮
 త త్ప్రసక్తేన బహవ స్తయా దైత్యా వినాశితాః ।
 అహో వదామి నానావజ్ఞా స్త్రీమాత్రే క్రియతాం క్వచిత్ ॥
 శక్తి రేవహి సర్వత్ర కారణం విజయశ్రియః ।
 శక్తే రాధారతాం ప్రాప్తై స్త్రీలైర్నల్లగ్నై ర్న నో భయమ్ ॥
 శక్తిశ్చ సర్వతో భాతి సంసారస్య స్వభావతః ।
 తస్యై తస్యా దురాశాయాః ప్రవృత్తై ర్జ్ఞానతాం త్వయాఽగ
 కేయం కస్మా త్సముత్పన్నా కి మాచారా కి మాశ్రయా ।
 కిం బలా కిం సహాయా వా దేవ! తత్ప్రవిచార్యతామ్ ॥ ౧౯
 ఇత్యుక్త స్స విషంగేణ నీతిమగ్నవిదాఽమునా ।
 అవజ్ఞాభ్రమటీం చక్రే స్త్రీం హేలాపరాయణః ॥ ౨౩
 అరే! నీతివిచారోఽయం సమసత్వేషు శత్రుషు ।
 యుజ్యతే వసిత్తాయాం తు యో విచారో మహాజనామ్ ॥ ౨౪
 అస్మదృతే మహాసత్త్వా అక్షోహేణ్యధిపా శ్శతమ్ ।
 పాతుం సమస్తజలధీ సలం దధ్ధం త్రివిప్రవమ్ ॥ ౨౫
 అరే పాపనమాచారి! కిం వృథా శంకసే స్త్రియమ్ ।
 తత్సర్వం హి మయా పూర్వం చారద్వారా విలోకితం ॥ ౨౬
 అగ్నే స్సముద్భితా కాచి ల్లలితానామధారిణీ ।
 యథాభావనామవ త్యేషా ప్రష్నవ త్యేశలాకృతిః ॥ ౨౭
 స సత్త్వం నచ వా వీర్యం స సంగ్రామేషు వాగతిః ।

అశ్రావి చారనివహం త్కిం తు మాయూపరాయణా || ౬౮
 త త్సత్వేనావిద్యమానం స్త్రీకదమ్బక మాత్మసః ।
 ఉత్పాదితవతీ కించి త్తేన చైవం విచేష్టతే || ౬౯
 అథ వా భవదుక్తేన న్యాయేనాస్తు మహద్బలమ్ ।
 త్రైలోక్యోల్లంఘిమహిమా భండః కేన విజీయతే ||
 ఇదానీ మపి మద్బాహుబలసమ్మగ్దమూర్ఛితాః ।
 శ్వసితం చాపి పటవో న కదాచన నాకినః || ౭౦
 కేచి త్పాతాశగర్భేషు కేచిదమ్బుధివారిషు ।
 కేచి ద్దిగంతకోణేషు కేచి త్కుంజేషు భూభృతామ్ || ౭౧
 విలీనా భృశవిత్రస్తా స్త్యక్తదారసుతశ్రియాః ।
 భ్రష్టాధికారా బహవ శ్చన్నవేషా శ్చరంతితే || ౭౨
 ఏతాదృశం నజానాతి మమ బాహుపరాక్రమమ్ ।
 అబలా సచిరోత్పన్నా తేనైషా దర్పమశ్నుతే || ౭౩
 న జానంతి స్త్రియో మూఢా వృథాకల్పితసాహసాః ।
 వినాశ మనుధావంతి కార్యాకార్యవిమోహితాః ।
 అథవా తాం పురస్కృత్య య ద్యాగచ్ఛంతి నాకినః ।
 యక్షా మహోరగా స్సిద్ధా స్సాధ్యా వా యుద్ధదుర్మదాః || ౭౪
 బ్రహ్మవా పద్మనాభో వా రుద్రో వాఽథ సురాధిపః ।
 అన్యే వా హరితాం నాథా స్తేషాం పేష్టు మహం పట్నుః || ౭౫
 అథవా మమ సేనాసు సేనాన్యో రణదుర్మదాః ।
 పక్షకర్మకాపేష మపపేక్ష్యంతి ధైరిణః || ౭౬

- కుటిలాక్షః కురుండశ్చ కరకః కాకవాసితః ।
 వజ్రదంతో వజ్రముఖో వజ్రహోమా వలాహకః ॥ ౭౯
- సూచీముఖః ఫాలముఖో వికగ్ణో వికటాననః ।
 కరాళాక్షః కరటణో దమనో దీర్ఘజీవకః ॥ ౮౦
- హున్బేరో హులుముల్లశ్చ కల్కినః కల్కివాహనః ।
 పుల్కినః పుండ్రకేతుశ్చ చండబాహుశ్చ కుక్కురః ॥ ౮౧
- జమ్బుకాక్షో జమ్బునశ్చ తీక్షణశృంగ స్త్రికంటకః ।
 చంద్రగుప్త శ్చతుర్బాహు శ్చకోరాక్ష శ్చతుశ్శిరాః ॥ ౮౨
- వజ్రహోష శ్చోర్ధ్వకేశో మహామాయో మహాహనుః ।
 మఘశత్రు ర్గ్రహస్కందీ సింహధాతు స్సిరాళకః ॥ ౮౩
- అంధక స్సింధునేత్రశ్చ కూపకః కూపలోచనః ।
 గుహాక్షో గండగల్గశ్చ చండనర్మాయమాంతకః ॥ ౮౪
- లట్టణః పండసేనశ్చ పురుజి త్పూర్వమారకః ।
 స్వర్గశత్రు స్వర్గబలో దుర్గాఖ్య స్స్వర్గకంటకః ॥ ౮౫
- అతిమాయో బృహన్నాయ ఉపమాయ ఉలూకజిత్ ।
 పురుషేణో విషేణశ్చ కుంతిషేణః కురూషకః ॥ ౮౬
- మలదశ్చ కశూరశ్చ మంగలో దృఘణ స్తథా ।
 కోక్లీటః కుటిలాశ్వాశ్చ దాశేరో బ్రభువాహనః ॥ ౮౭
- దుష్టహాసో ధృష్టకేతుః పరిక్షి త్పాపకంచుకః ।
 మహామోహో మహాదంష్ట్రో దుర్మతి స్వర్గమేజయః ॥ ౮౮
- శతకేతు శ్శతవసు శ్శతదంత శ్శతప్రియః ।

- దుశ్శతో దుర్విసీతశ్చ భిన్నకర్ణ శ్చమూరుకః ॥ ౮౯
- అట్లహాసీ మహాహాసీ సింహహాసీ మదోత్కటః ।
- కుమ్భాత్కచః కుమ్భనాసః కుమ్భగ్రీవః క్షటోదరః ॥ ౯౦
- హస్తమేఘో మహాండశ్చ కుమ్భాండః పూతినాసికః ।
- పూతిదంతః పూతిచక్షుః పూతాస్యః పూతిమేహనః ॥ ౯౧
- ఇత్యేవ మాదయ శ్శూరా హిరణ్యకశిపో స్సమాః ।
- హిరణ్యాక్షసమా శ్చైవ మమపుత్రా మహాబలాః ॥ ౯౨
- ఏకైకస్య సుతా స్తేషు జాతా శ్శూరా శ్శతంశతమ్ ।
- సేనాన్యశ్చ మదోద్వృత్తా మమపుత్రై రనుద్రుతాః ॥ ౯౩
- నాశయిష్యంతి సమ రే దుర్వృత్తా సమరాధమా ॥
- ఏతే చే త్కుపితా యుధే సహస్రాక్షోహిణీశ్వరాః ॥ ౯౪
- భస్మశేషి భవే ద్యుధ్ధం హా హంత కిముతాబలాః ।
- మాయావిలాస స్సర్వోపి తస్యా స్సమఽసీమని ॥ ౯౫
- మహామాయావినా మస్మద్బలానా మామిషం భవేత్ ।
- త ద్వృథా శంకయా ఖగ్నం మా తే భవతు మానసమ్ ॥
- ఇత్యుక్త్వా భండదైత్యేంద్ర స్సముత్థాయ సృపాసనాత్ ।
- ఉవాచ నిజసేనాన్యం కుటిలాక్షం మహాబలమ్ ॥ ౯౬
- ఉత్తిష్ఠ రే! బలం సర్వం సన్నాహయ సమంతతః ।
- శూన్యకస్య సమంతాచ్చ ద్వా రేషు బల మర్పయ ॥ ౯౭
- దుర్గాణి సంగృహాణ త్వం కురు జ్ఞేవణికాశతమ్ ।
- దుష్టాభిచారాః కర్తవ్యా మంత్రిభి శ్చ పురోహితైః ॥ ౯౮

సజ్జీకురు చ శస్త్రాణి యుద్ధ మేత దుపథితమ్ ।
 సేనావతిషు యం కంచి దక్రే ప్రస్థాపయాఽధునా ॥ ౧౦౦
 అనేకబలరంభాతసహితం ఘోరదర్శనమ్ ।
 తేన సంగ్రామసమయే సన్నిపత్య వినిర్జితం ॥ ౧౦౧
 కేశే హ్యకృష్య తాం మూఢాం దేవసత్వేన దర్పితాం ।
 ఇత్యాభాష్య చమూనాథం సహస్రశ్రితయాధిపమ్ ॥ ౧౦౨
 కుశీలాక్షం మహాచక్ర్యం స్వయం చాంతఃపురం గతః ।
 ఆపతంత్యా మహాదేవ్యా యాత్రానిస్సాణనిస్వనః ॥ ౧౦౩
 అశ్రూయత చ స్త్రీశ్చైర్నై రతికర్ణజ్వరావహః ॥ ౧౦౪
 ఇతి శ్రీమద్భీష్మార్జునసాతే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భండాసురమంత్రవిచారాఽ-
 హంకారవర్ణనంనామషడ్వింశోధ్యాయః

భండాసురసేనాసన్నాహః

హయగ్రీవః :—

అథ శ్రీలలితాసేనానిస్సాణనిస్వనః ।
 ఉచ్చచాలాఽసురేంద్రాణా ముద్ధతో దుందుభిస్వనః ॥
 తేన మద్గితనిక్నేన శుభ్యద్గర్భవయోధినా ।
 బధిరీకృతలో కేన చకమ్పే జగతాం త్రయీ ॥
 మర్దయ న్మమభాం బృదం భింద స్ఫుధరకందరాఽ ॥
 వవృధే గగనాభోగే దైత్యనిస్సాణనిస్వనః ॥

- మహానరహరిక్రోధహుంకారోద్ధతిమద్భవనిః ।
 విరసం విరరాసోచ్చైర్విబుధద్వేషిరుల్లరీ ॥ ౪
- తతః కిలకిలారావముఖరా దైత్యకోటయః ।
 సమనహ్యంత సంక్రుద్ధాః ప్రతి తాం పరమేశ్వరీమ్ ॥
 కశ్చి ద్రత్నవిచిత్రేణ నర్మణా ఛన్నవిగ్రహః ।
 చకాశే జంగమ ఇవ ప్రోత్తుంగారోహణచలః ॥ ౬
- కాశరాత్రి మిహోదగ్రాం శస్త్రాకారేణ గోపితామ్ ।
 అధునీతథటః కశ్చి దతిథౌతాం కృపాణికామ్ ॥ ౭
- ఉల్లాసయ న్కరాగ్రేణ కుంతపల్లన మేకతః ।
 ఆరూఢతురగో విధ్యాం చాఽరిభేదం చకారహమ్ ॥ ౮
- కేచి దారురుహు ర్యోధా మాతంగాం స్తుంగవష్ట్రణః ।
 ఉత్పాతవాతసమ్పాతప్రేరితానివ పర్వతాన్ ॥ ౯
- పట్టసై ర్ముద్గరై శ్చైవ భిదురై ర్భిండివాలక్షైః ।
 ద్రుఘనైశ్చ ముసుండిభి శృణయై ర్ముసలై రపి ॥ ౧౦
- గదాభిశ్చ శతఘ్నీభి స్త్రిశిఖై ర్విశిఖై స్తథా !
 అథచక్రై ర్మహాచక్రై ర్వక్రాస్త్రై రురగానవైః ॥ ౧౧
- ఘణిశ్చరప్రభేదై శ్చ ధనుర్భి శ్శార్ఙ్గధన్విభిః ।
 దండైః క్షేపణికాశస్త్రై ర్వజ్రబాణై ర్ఘరట్టకైః ॥ ౧౨
- యవమధ్యై ర్ముష్టిమధ్యై ర్వలలైః ఖండలైరపి ।
 కట్టరైః కోణమధ్యైశ్చ ఘణిదండైః పరశ్శస్త్రైః ॥ ౧౩
- పాశాయుధైః పాశతుండైః కాకతుండైః స్సహస్రశః ।

- ఏవ మాదిభి రత్యుఁగై రాయుఁడై దీవహరిభిః ॥
 పరికల్పితహస్తాఁగ్రా వర్మితా దైత్యకోటయః ।
 అశ్వారోహః గజారోహః గర్దభారోహిణః పరే ॥ ౧౫
- ఉష్ట్రారోహః వృకారోహః శృంగారోహిణ స్తథా ।
 కాకాధిరోహిణో గృధ్రారోహః కంకాధిరోహిణః॥ ౧౬
- వ్యాఘ్రాధిరోహః శ్చ పరే తథా సింహాధిరోహిణః ।
 శరభారోహిణ శ్చాన్యే భేరుండారోహిణః పరే ॥ ౧౭
- సూకరారోహిణో వ్యాళారూఢాః ప్రేతాధిరోహిణః
 ఏవం నానావిధై ర్వాహవాహిభి ర్గ్లలితాం ప్రతి ॥ ౧౮
- ప్రచేతే ప్రబలక్రోధసంమూర్ఛితనిజాశయైః
 కుటిలాక్ష శ్చమూభర్తా దుర్మదంనామ దానవమ్ ॥ ౧౯
- దశాక్షోహిణికాయుక్తం ప్రాహిణో గ్లలితాం ప్రతి ।
 దిగ్భ్రుభి రివాశేషం విశ్వం సహబలోత్కృతైః ॥ ౨౦
- భటై ర్యుక్త ససేనానీ గ్లలితాభిముఖో యయా ।
 భింద స్పటహసంరాప్త శ్చతుర్దశజగద్దరిం ॥ ౨౧
- అట్టహాసం వితన్వానో దుర్మద స్తన్ముఖో యయా ।
 అథ భండాసురాష్ట్రైః కుటిలాక్షో మహాబలః ॥ ౨౨
- శూన్యకస్య పురద్వారే ప్రాచీనే సమకల్పయత్ ।
 రక్షణార్థం దశాక్షోహిణ్యుపేతం తాళచంఘకమ్ ॥ ౨౩
- అవాచీనే పురద్వారే దశాక్షోహిణిసంయుతమ్ ।
 నామ్నా తాళభుజం దైత్యం రక్షణార్థ మకల్పయత్ ॥ ౨౪

ప్రతీచీనే పురద్వారే దశాక్షోహిణిసంయుతం ।

తాశగ్రీవం నామదైత్యం రక్షణార్థ మకల్పయత్ ॥ ౨౫

ఉత్తరేతు పురద్వారే తాశకేతుం మహాబలమ్ ।

ఆదిదేశ సురక్షార్థం దశాక్షోహిణిసంయుతం ॥ ౨౬

పురస్య సాలవలయే కటిశీర్షకవేశ్మసు ।

మండలాకారతో వస్తుం దశాక్షోహిణి మాదిశత్ ॥ ౨౭

ఏవం పంచాశతా కృత్వాఽక్షోహిణీభి స్తు రక్షణమ్ ।

శూన్యకస్య పురస్యైష తద్వృత్తం స్వామిన్యవదత్ ॥ ౨౮

కుటిలాక్షః :—

దేవ! త్వదాజ్ఞాయా దత్తం పైన్వై ర్నగరరక్షణం ।

దుర్మదః ప్రేషితః పూర్వం తాం దుష్టాం లలితాం ప్రతి

అస్మత్కింకరమాత్రేణ సునిరాశా హి సాఽబలా ।

తథాపి రాజ్ఞా మాచారః కర్తవ్యం పురరక్షణం ॥ ౩౦

ఇత్యుక్త్వా భండదైత్యేంద్రం కుటిలాక్షోఽతిగర్వితః ।

స్వపైన్యం సజ్జయామాస సేనావతిభి రన్వితః ॥ ౩౧

యస్తు సంప్రేషితః పూర్వం కుటిలాక్షేణ దానవః ।

సమృక్కరీకృతదుర్మదవధః

సధ్వసధ్వజినీయక్తో లలితాపైన్య మక్షిణోత్ ॥ ౩౨

కృత్వా కిలకిలారావం భటా స్తస్య సహస్రశః ।

దోఘాయమానై రసిభి ర్నిపేతు శ్శక్తిపైనికే ॥ ౩౩

తాశ్చ శక్తయః ఉద్ధండస్ఫురితాఽహసస్వవైః ।

- దేదీప్యమానశస్త్రాభా స్సమయుధ్యంత దానవైః ॥ 34
- శక్తీనాం దానవానాంచ సంక్షోభితజగత్ప్రియః ।
- సమవర్తత సంగ్రామో ధూళిగ్రామతతామ్బరః ॥ 35
- రథవంశేషు మూర్ఛంత్యః కరికర్ణైః ప్రచాలితాః ।
- అశ్వనిశ్వాసవిక్షిప్తా ధూళయః ప్రజఘూర్ణిరే ॥ 36
- త మాపతంత మాలోక్య దృష్టాక్షోహిణిసంవృతం ।
- సమ్పత్కరీ త్వత్క్రోధా దభిమద్రావ సంగరే ॥ 37
- సమ్పత్కరీసమానాభి శ్శక్తిభి స్సమధిష్ఠితాః ।
- అశ్వాశ్చ దంతినో మత్తా వ్యమృద్న న్దానవీం చమూమ్ ॥ 38
- అన్యోస్యం తుములే యుద్ధే జాతే కిలికిలారవే ।
- ధూళీషు ధూయమానాసు తాడ్యమానాసు భేరిషు ॥ 39
- ఇతస్తతః ప్రవవృథే గత్తసింధు ర్మహీయసీ ।
- శక్తిభిః పాత్యమానానాం దానవానాం సహస్రశః ॥ 40
- ధ్వజాని ఋతీతా న్యాస నివీలూనాని శిలీముఖైః ।
- విస్రస్తతత్తచిహ్నాని సమం ఛత్రకదమ్బకైః ॥ 41
- రక్తాదుణాయాం యుద్ధోర్వాప్యం పతితై శ్చత్రమండలైః ।
- అలమ్బి తులనా సంధ్యా రక్తాభహిమరోచిషా ॥ 42
- జ్వాలాకలాపాః కల్పాగ్నే రివ వారిషయోనిభేః ।
- దైత్యపైన్యాని నివహ శ్శక్తీనాం పర్యవారయన్ ॥ 43
- శక్తిచ్ఛటోష్వలచ్ఛత్రధారానిష్కృత్తకంధరాః ।
- దానవానాం రణతలే నిపేతు ర్ముండమండలాః ॥ 44

దష్టోష్ఠే ద్రుభకుటిక్రూరైః క్రోధసంరక్తలోచనైః ।
 ముండై రఖండ మభవ త్సంగ్రామధరణీతలమ్ ॥ ౪౫
 ఏవం ప్రవృత్తే సమరే జగచ్ఛక్రభయంకరే ।
 శక్తయో భృశసంక్రుద్ధా దైత్యసేనా మమర్దయన్ ॥ ౪౬
 ఇతస్తత శృక్తిశస్త్రైః స్తాడితా మూర్ఛితా ఇతి ।
 వినేదు ద్దానవా స్తత సమ్పద్దేవీబలాహతాః ॥ ౪౭
 అథ భగ్నం సమాశ్వాస్య నిజం బల మరిందమః ।
 ఉప్తృ మారుహ్య సహసా దుర్మదోఽభ్యద్రవ చ్చమూం ॥
 దీర్ఘగ్రీవ స్సమున్నత్రుః పృష్ఠే నిష్ఠురకోదనః ।
 అధిష్ఠితో దుర్మదేన వాహనోప్తృ శ్చచాల హ ॥ ౪౮
 త ముప్తృవాహనం దుప్త మన్వయుః క్రుద్ధచేతసః ।
 దానవా నిశ్వసత్సర్పభీమశస్త్రా యుయుత్సయా ॥ ౪౯
 అవాకిర దసౌ భల్లై రుల్లసత్ఫలశాలిభిః ।
 సమత్కరీచమూచక్రం వనం వార్భి రివామ్బుదః ॥ ౫౦
 తస్య దుస్సహసత్వస్య తాడితా బహుభి శ్శరైః ।
 స్తమ్భితేవా భవ త్సేనా సమ్పత్కర్యాః క్షణం రణే ॥ ౫౧
 అథ క్రోధారుణం చక్షు ర్ధధానా సమ్పదమ్బికా ।
 రణకోలాహలం నాగ మారూఢాయుధ్యతాఽమునా ॥ ౫౨
 ఆలోలకంకణక్వాణరమణీయతరః కరః ।
 తస్యా శ్చక్రం కోదండమార్వీ మాకర్ణ మాహవే ॥ ౫౩
 లఘుహస్తతయా తస్యా నాకృష్టం నచ మోక్షణం ।

- దద్యశే ధనుష శ్చక్రా తేవలం శరణోరణిః ॥ ౫౫
- అర్కాంశుభరసమ్పర్కస్ఫుటప్రతిఫలత్ఫలాః ।
- శరా సమ్పత్కరీచాపచ్యుతా సమవహాన్నరీన్ ॥ ౫౬
- దుర్మదస్యచ తస్యాశ్చ సుమహా ద్యుద్ధ ముద్ధతం ।
- అభూ దన్యోన్యసంఘట్టసస్ఫులింగశిలీముఖం ॥ ౫౭
- ప్రథమం ప్రసృజై రాబ్జై సమ్పద్దేవీసురద్విజ్ఞాః ।
- అంధకార సమభవ త్తిరిస్కుర్వ న్నహస్కరం ॥ ౫౮
- తదంతరేచ బాణానా మతిసంఘట్టయోనయః ।
- విస్ఫులింగా విదధిరే ఖద్యోత్రభమచాతురీం ॥ ౫౯
- తయాఽధిరూఢ స్సుశ్రోణ్యా రణకోలాహలాః కరీ ।
- పరాక్రమం బహువిధం దర్శయామాస సంగరే ॥ ౬౦
- కరేణ కతిచి డైత్యా న్పదాఘాతేన కాంశ్చన ।
- ఉదగ్రదంతముసలాఘాతై రన్యాంశ్చ దానవాన్ ॥ ౬౧
- వాలదండాహతై రన్యా స్ఫీట్కారై రపరా నిపూన్ ।
- గాత్రవ్యామద్దవై రన్యా న్నఖాఘాతై స్తథాఽపరాన్ ॥ ౬౨
- ప్రథిమానాభిఘాతేన కాంశ్చి డైత్యా న్విమర్దయన్ ।
- చతురం చరితం చక్రే సమ్పద్దేవీమతంగజః ॥ ౬౩
- స దుర్మదః క్రుధా రక్తదృష్టి రేకేన ప్రితిణా ।
- సమ్పత్కరీమకుటంగం మణి మేక మచాతయత్ ॥ ౬౪
- అథ శ్రోధామణదృశా తయా ముక్తై శ్శిలీముఖైః ।
- విక్షతో వక్షసి క్షిప్రం జీవితం దుర్మదో జహా ॥ ౬౫

- తతః కిలికిలారావం కృత్వా శక్తిచమూవరైః ।
తత్సైనికచరా స్త్వస్యే నిహతా దానవోత్తమాః ॥ ౬౬
- హతాపశిష్టా దైత్యాస్తు శక్తిబాణఖలీకృతాః ।
పలాయితా రణక్షోణ్యా శ్శూన్యకం పుర మాశ్రయన్ ॥ ౬౭
- తం వృత్తాంతం సమాకర్ణ్య సంక్రుద్ధో దానవేశ్వరః ।
ప్రచణ్డేన ప్రభావేన దీప్యమానా ఇవాత్మని ॥ ౬౮
- స శీఘ్రస్పర్శ ముద్ఘాయ ఖడ్గ ముగ్రవిహీచనః ।
కుటిలాక్షం నికటగం బభాషే పృథనాపతిమ్ ॥ ౬౯
- కథం సా దుష్టవనితా దుర్మదం బలశాలినమ్ ।
నిపాతితవతీ యుద్ధే కష్ట ఏవ విధేః క్రమః ॥ ౭౦
- స సురేషు సమర్త్యేషు నోరగేంద్రేషు యద్బలమ్ ।
అభూత్ప్రీతిహతం సోఽపి దుర్మదోఽబలయా హతః ॥ ౭౧
- తాం దుష్టవనితాం జేతు మాక్రష్టుంచ కచే హతాత్ ।
సేనాపతిం కురుక్షాఖ్యం ప్రేషయాఽహవదుర్మదమ్ ॥ ౭౨
- ఇతి సహ్యాధిత స్తేన కుటిలాక్షో మహాబలమ్ ।
కురుక్షం చణ్డదోర్దణ్డ మాజుహావ ప్రభోః పురః ॥ ౭౩
- స కురుక్ష స్సమాగత్య ప్రణామం స్వామినేఽదిశత్ ।
ఉవాచ కుటిలాక్ష స్తం గచ్ఛ సజ్జయ సైనికమ్ ॥ ౭౪
- మాయాయాం చతురోఽపి త్వం చిత్రయుద్ధవిశారదః ।
కూటయుద్ధేచ నిపుణ స్తాం ప్రియం పరిమర్దయ ॥ ౭౫

అశ్వారూఢాకృతకురుణ్ణవధః,

ఇతి స్వామిపురస్థేన కుటిలాక్షేణ దర్శితః ।

నిర్జగమ పురా త్తూర్ణం కురుణ్ణ శ్చణ్ణనిక్రమః ॥ 2౬

వింశత్యక్షోహిణీభిశ్చ సమన్తా త్పరివారితః ।

మర్దయం త్స మహీగోళం హస్తినాజిపదాతిభిః ॥ 2౭

దుర్మదస్యాఽగ్రజ శ్చణ్ణః కురుణ్ణ స్సమరం యయా ।

ధూళిభి స్తుములీకుర్వ ద్విగ స్తం ధీరమాససః ॥ ౨౮

శోకరోషాగ్రహగ్రస్తో జవనాశ్వగో యయా ।

శార్జంగం ధను స్సమాదాయ ఘోరటజ్కారనిస్వనమ్ ॥ ౨౯

వవర్ష శరథారాభి స్సమృత్కర్యా మహాచమూమ్ ।

పాపే! మదనుజం హత్వా దుర్మదం యుద్ధదుర్మదం ॥ ౩౦

వృధా వహసి విక్రాంతిలవలేశా నృహామదమ్ ।

ఇదానీ మేవ భవతీ మేతై ర్నారాచమణ్ణలైః ॥ ౩౧

అస్తకస్య పురీ మద్య ప్రావయిష్యామి పశ్య మామ్ ।

అతిహృద్య మతిస్వాదు త్వద్వపుర్వల్లినిగ్గతమ్ ॥ ౩౨

అపూర్వ మజ్జనారక్తం పిబన్తు రణపూతనాః ।

మమానుజవధోత్థస్య ప్రత్యవాయస్య దుష్ఫలమ్ ॥ ౩౩

అధునా భోక్తృసే దుష్టే! పశ్య మే భుజయో ర్భలమ్ ।

ఇతి సంతర్జయం త్సమృత్కరీం కరివరస్థితామ్ ॥ ౩౪

పైన్యం ప్రోత్సాహయామాస శక్తిసేనావిమర్దనే ।

అథ తాం పృతనాం చణ్డీ కురుణ్ణస్య మహాజనః ॥ ౩౫

విమర్దయితు ముద్యుక్తా స్వపైస్యం ప్రోదసీసహత్ ।
 అపూర్వాహవశజ్ఞాతకాతుకాఽథ జగాద తామ్ ॥ ౮౬
 అశ్వారూఢా సమాగత్య స్నేహేనాఽర్ద్రా మిదం వచః ।
 సఖ! సమృత్కరి! ప్రీత్యా మమ వాణీ నిశమ్యతామ్ ॥ ౮౭
 అస్య యుద్ధ మిదం దేహి మమ కర్తుం గుణోత్తరే !
 క్షణం సహస్వ సమరే మధ్యైష నియోత్యతే ॥ ౮౮
 త్వం యాచితా సఖిత్వేన నాత్ర సంశయ మాచర ।
 ఇతి తస్యా వచ శ్శ్చుత్వా సమృద్ధేపి కృతస్మితా ॥ ౮౯
 నివర్తయామాస చమూం కురుజ్ఞాభిముఖోత్థితామ్ ।
 అథ బాలార్కవర్ణాభి శ్శక్తిభి స్సమధిష్ఠితాః ॥ ౯౦
 తరణా ఇవ సైన్యాభే స్తురణా వాతరంహసః ।
 ఖరైః ఖరపుటైః క్షోణీ ముల్లిఖంతో ముహుర్ముహుః ॥ ౯౧
 పేతు రేకప్రవాహేణ కురుండస్య చమూముఖే ।
 వల్గవిభాగకృత్యేషు సంవర్తనవివర్తనే ॥ ౯౨
 గతిభేదేషు చారీషు పశ్చాధారాసు పాతనే ।
 ప్రోత్సాహనే చ సంజ్ఞాసు కరపాదాగ్రయోనిభిః ॥ ౯౩
 చతురాభి స్తురజస్య హృదయజ్ఞాభి రాహవే ।
 అశ్వారూఢామ్బికాసైన్యశక్తిభి స్సహ దానవాః ॥ ౯౪
 ప్రోత్సాహితాః కురుజ్ఞేన సమయుధ్యస్త దుర్మదాః ।
 ఏవం ప్రవృత్తే సమరే శక్తీనాంచ సురద్విపామ్ ॥ ౯౫
 అపరాజితనామానం హయ మారుహ్య వేగినమ్ ।

- అభ్యద్రవ ద్దురాచార మశ్వాసూహా కురుండకమ్ ॥ ౯౬
- ప్రచలద్వేణిసుభగా చలచ్చద్రకలోజ్వలా ।
- సన్ధ్యానుర క్తశీతాంశుమణ్డలీసుందరాననా ॥ ౯౭
- స్మయమానేవ సమరే గృహీతమణికార్ముకా ।
- అవాకిర చ్చరాసారైః కురుణ్ణం తురగాననా ॥ ౯౮
- తురగానూథయా ప్రిప్రా స్సమాక్రాంతదిగస్తరాః ।
- దిశో దశ వ్యానశిరే రుక్మపుష్పా శ్శిలీముఖాః ॥ ౯౯
- దుర్మదస్యాఽగ్రజః క్రుద్ధః కురుణ్ణ శ్చణ్డవిక్రమః ।
- విశిఖై శ్శాబరగిష్ఠ్యాతై రశ్వరూఢా మవాకిరత్ ॥ ౧౦౦
- చక్షైః ఖరపుటై సైస్సస్యం ఖణ్డయ స్సతివేగతః ।
- అశ్వాసూహాతురజ్ఞోఽపి మర్దయామాస దానవాన్ ॥ ౧౦౧
- తస్య హేషారవా ద్దూర ముత్పాతామృద్ధనిస్స్వనాః ।
- అమూర్ఛయ స్సనేకాని తస్యాఽనీకాని వైరిణః ॥ ౧౦౨
- ఇతస్తతః ప్రచలితా దైత్యచక్రే హయాననా
- నిజం పాశాయుధం దివ్యం ముమోచ జ్వలితాకృతి ॥ ౧౦౩
- తస్మా త్పాశా త్కోటిశోఽన్యే పాశా భుజగభీషణాః ।
- సమస్తమపి తత్సైన్యం బహ్వా బద్ధ్వా వ్యమూర్ఛయన్ ॥
- అథ సైనికబంధేన క్రుద్ధస్స చ కురుండకః ।
- శరేణైకేన చిచ్ఛేద తస్యా మణిధను స్థణం ॥ ౧౦౪
- ఛిన్నహార్వి ధను స్త్యక్త్వా భృశం క్రుద్ధా హయాననా ।
- అంకుశం పాతయామాస తస్య వక్షసి దుర్మతేః ॥ ౧౦౫

తేనాంకు శేన జ్వలతా పీతజీవితశోణితః ।

కురుంఢో న్యవత ద్భూమా వజ్రగుగ్ధ ఇవ ద్రుమః ॥ ౧౦౭

తదంకుశవినిష్ఠ్యూతాః పూతనాః కాశ్చి దుద్భటాః ।

తప్తైస్యం పాశనిష్పందం భక్షయిత్వా క్షయంగతాః ॥ ౧౦౮

ఇథం కురుంఢే నిహతే వింశత్యక్షోహణీపతౌ ।

హతావశిష్టా స్తద్భృత్యాః ప్రపలాయిత ద్రుతమ్ ॥ ౧౦౯

కురుంఢం సానుజం యుద్ధే శస్త్రైస్సైన్యనిపాతితమ్ ।

శ్రుత్వా శూన్యకనాథోఽపి నిశశ్వాస భుజంగవశ్ ॥ ౧౧౦

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే దుర్మదకురుంఢవధో

నామ సప్తవింశోధ్యాయః.

కరజ్జాదిపంచసేనాపతివధః

శ్రీహయగ్రీవః :—

అథాశ్వాశూరూఢయా ధ్వస్తే కురుంఢే భండదాసవః ।

కుటిలాక్ష మిదం ప్రోచే పున రేవ యుయుత్సయా ॥ ౧

స్వప్నేఽపి యన్నసమ్భావ్యం యన్నశ్రుత మితః పురా ।

యచ్చ నో శంకితం చిత్తే తదేత త్కష్ట మాగతం ॥ ౨

కురుంఢదుర్మదౌ సత్వశాలినౌ భ్రాతృకౌ హతౌ ।

దుష్టదాన్యైః ప్రభావోఽయం మాయావిన్యా మహత్తరః॥౩

ఇతఃపరం కరంకాదీ స్పంచ సేనాధినాయకాన్ ।

- శత మక్షోహిణీనాంచ ప్రస్థాపయ రణాంగణం ॥ ౪
- తే యుద్ధదుర్మదా శూరా స్సంగ్రామేషు తనుత్యజః ।
- సర్వదైవ విజేష్యంతి దుర్విదగ్ధవిలాసిసీమ్ ॥ ౫
- ఇతి భండవచ శ్రుత్వా భృశంచ త్వరయాన్వితః ।
- కుటిలాక్షః కరంకాదీ నాజుహోవ చమూపతీన్ ॥ ౬
- తే స్వామినం నమస్కృత్య కుటిలాక్షేణ దర్శితాః ।
- అగ్నా పతిష్ణవ ఇవ కుఙ్ధాంధా నిర్యయుః పురాన్ ॥ ౭
- తేషాం ప్రయాణనిస్సాగరితం భృశదుస్సహం ।
- ఆకర్ణ్య దిగ్దజా స్తూర్ణం శీర్ణకర్ణా విఘూర్ణిరే ॥ ౮
- శతమక్షోహిణీనాంచ ప్రచలత్కేతుమాలికం ।
- ఉత్తరంగతురంగాళి బభౌ మత్తమతంగజం ॥ ౯
- హేషమాణహయాకీర్ణం క్రద్దద్భటకులోద్భటం ।
- బృంహమాణగజం గర్జద్రధచక్రం చచాల తత్ ॥ ౧౦
- చక్రనేమిహతక్షోణీక్షోదక్షపితరోచిషా ।
- బభూవే తుహినాసారఛన్నే నేవ వివస్వతా ॥ ౧౧
- ధూళీమయ మివాశేష మధవ ద్విశ్వమండలం ।
- క్వచి చ్ఛుద్ధిమయంచైవ నిస్సాణకతనస్వనైః ॥ ౧౨
- ఉద్ధూతై ధూళికాజాలై రాకాంతే దైత్యపైనికే ।
- ఇయత్తియా న సేనాయా సంఖ్యాపి పరిభాషితా ॥ ౧౩
- ధ్వజా బహువిధాకారా మీనవ్యాళాచచిత్రితాః ।
- ప్రచేలు ర్ధూళికాజాలే మత్స్య ఇవ మహోదధౌ ॥ ౧౪

తా నాపతత ఆలోక్య లలితాపైనికం ప్రతి ।
 వితేసు రమరా స్సర్వే శక్తీనాం భంగశంకయా ॥ ౧౫
 తే కరంకముఖాః పంచ సేనాపతయ ఉద్ధతాః ।
 సర్పిణీం నామ సమరే మాయాం చక్రు ర్మహీయసీమ్ ॥ ౧౬
 తై సముత్పాదితా దుష్టా సర్పిణీ రణశామ్భరీ ।
 ధూమ్రవర్ణాచ ధూమ్రోష్ఠీ ధూమ్రలమ్బపయోధరా ॥ ౧౭
 మహోదధివ దత్యంతగమ్భీరకుహరోదరా ।
 పుర శ్చచాల శక్తీనాం త్రాసయంతీ మనో రణే ॥ ౧౮
 కద్రూరివ పరా దుష్టా బహుసర్వవిభూషణా ।
 సర్పాణా ముద్భవస్థానం మాయామయశరీరిణాం ॥ ౧౯
 సేనాపతీనాం నాసీరే కమ్పయంతీ మహీతలం ।
 వల్లితం బహుధా చక్రే శివా ఘోరవిరావిణీ ॥ ౨౦
 త్తువ మాయయా పు ర్వం తే సురేంద్రా న్వ్యజేషత ।
 కరంకాద్యా దురాత్మానః పంచ పంచత్వకాముకాః ॥ ౨౧
 అథ ప్రవవృధే యుద్ధం శక్తీనా మమరద్విషాం ।
 అన్యోన్యం వీరభాషాభిః ప్రోత్సాహితరణక్రూధా ॥ ౨౨
 అత్యంతసంకులతయా నవిజ్ఞాతపరస్పరాః ।
 శక్తయో దానవాశ్చైవ ప్రజహు శ్శస్త్రసాణయః ॥ ౨౩
 అన్యోన్యశస్త్రసంఘట్టసముత్థితహుతాశనే ।
 ప్రవృత్తవిశిఖస్తోమప్రచ్ఛన్నహరిదంతరే ॥ ౨౪
 బహుర క్తనదీపూరహీయమాణమృతద్విపే ।

- మాంసకర్దమనిర్మగ్న నిష్పందరథమండలే || ౨౫
- విక్లిర్ణకేశశైవాలవిలసద్రక్షన్యరే |
- అతినిష్ఠురవీరోధసింహనాదభయంకరే || ౨౬
- రణోంధకారతుములే రాక్షసీతృప్తిదాయని |
- నిశ్చింశకవినిర్భిన్నదైత్యకంఠోఽఘితాస్యజి || ౨౭
- ప్రవృత్తే ఘోరసజ్గామే శక్తీనాంచ సురద్విషామ్ |
- అథ స్వం బల మాదాయ పశ్చభిః ప్రేరితా సతీ || ౨౮
- సర్పిణీ బహుధా సర్పాన్విససర్జ శరీరతః |
- తక్షకకోటకసమా వాసుకిప్రతిమత్విషః || ౨౯
- నానావిధవపుర్నాగా నానాదంష్ట్రాధయంకరాః |
- నానావిధవిషజ్వాలానిర్దగ్ధభువనత్రయాః || 30
- దారదం వత్సనాథంచ కాలకూట మథాఽపరమ్ |
- సౌరాష్ట్రజవిషం ఘోరం బ్రహ్మపుత్ర మథాఽపరమ్ || 3౧
- ప్రదీపనం శౌక్లికేయ మన్యాస్యపి విషాణి చ |
- వ్యాఙ్గై స్వకీయవదనై ర్విలోలరసనాద్వయైః || 3౨
- వికిరన్త శ్మశ్రిపైన్యే విస్రసు స్సర్పిణీతనోః |
- ధూమ్రవర్ణా ద్వివదనా స్సర్పా అతిభయఙ్కరాః || 33
- సర్పిణ్యా సయనద్వయై దుశ్శితా స్సర్పకోటయః |
- అగ్రే పుచ్ఛే చ వదనం ధారయంతః ఫణాన్వితమ్ || 3౪
- ఆస్యా దానీలవపుష స్సర్పిణ్యాః ఫణినోఽభవన్ |
- అన్యే శబలవర్ణాభా శ్చతుర్వక్త్రా శ్చతురదాః || 3౫

నాసికావివరా త్తస్యా ఉద్గతా ఉగ్రరోచిషః ।	
వీతవర్ణా త్త్రిఫణకా దంష్ట్రాతివికటాననాః ॥	3౬
సర్పిణ్యాః కర్ణకుహరా దుశ్శితాః శ్రోధదీపితాః ।	
లమ్బమానమహాచర్మదృతిస్థూలపయోధరాత్ ॥	3౭
నాభికుణ్డాచ్చ బహునో రక్తవర్ణా భయానకాః ।	
హాలాహలం వమంతశ్చ ప్రోఫితాః పన్నగాధిపాః ॥	3౮
విదశంత శృక్తిసేనాం దహంతో విషవహ్నిభిః ।	
బద్నంతో భోగపాలైశ్చ నిఘ్నంతః ఫణమణ్డలైః ॥	౩౯
అత్యంత మాకులీచక్ర ర్గలితేశీచమూ మమీ ।	
ఖణ్డ్యమానా అపి ముహు శృక్తిసేనాం శస్త్ర్రోటిభిః ॥	౪౦
ఉపయ్యపరి వర్ధంతే సర్పా స్సర్పః ప్రవిసర్పిణాః ।	
నశ్యంతి బహవ స్సర్పా జాయంతే చాపరే పునః ॥	౪౧
ఏకస్య నాశసమయే బహునోఽన్యే సమశ్శితాః ।	
మూలభూతా యనో దుష్టా సర్పిణీ న విసశ్యతి॥	౪౨
అత త్తత్కృతసర్పాణాం నాశే సర్పాంతగోద్రమః ।	
తతశ్చ శక్తిసైన్యస్య శరీరాణి విషానలైః ॥	౪౩
దహ్యమానాని దుఃఖేన విప్రుష్టా న్యభవ ప్రణే ।	
కింక ర్తవ్యవిమూఢేషు శక్తిచక్రేషు భోగిభిః ॥	౪౪
పరాక్రమం బహువిధం చక్ర స్తే పశ్య చానవాః ।	
కరజ్జో గర్దభశతై ర్యుక్తం స్యందన మాఘితః ॥	౪౫
ఉత్పాతవారిద ఇవ ప్రవవర్ష శరావళీః ।	

- కాకవాసితనామాన్య స్సేనానాథో గజే స్థితః ॥ ౪౬
- చక్రేణ తీక్ష్ణధారేణ శక్తిసేనా మమర్దయత్ ।
- వజ్రదంతాభిధ శ్చాన్యో భణ్ణదైత్యచమూపతిః ॥ ౪౭
- వజ్రబాణాభిఘాతేన మహోష్ఠ్ప్రస్థో రణం వృథాత్ ।
- అథ వజ్రముఖ శ్చాన్య శ్చక్రీవంతం మహత్తరమ్ ॥ ౪౮
- ఆరుహ్య కుంతధారాభి శ్చక్రీచక్ర మమర్దయత్ ।
- వజ్రలోమాభిధశ్చాన్య శ్చమూనాథో మహాబలీ ॥ ౪౯
- గృధ్రీయుగ్యరథాచూఢః ప్రజహర శిలీముఖైః ।
- తై స్సేనాపతిభి ర్ద్వైతైః ప్రోత్సాహిత మథాహవే ॥ ౫౦
- శత మక్షాహిణీనాంచ నిపపాతైకపేలయా ।
- సర్పిణీచ దురాచారా బహుమాయాపరిగ్రహా ॥ ౫౧
- క్షణేక్షణే కొటిసఖ్యై నివసన్త ఫణాధరాః ।
- తయా వ్యాకులితం పైన్య మవలోక్య కుమాకులా ॥ ౫౨
- నకులీ గరుడాచూఢా సమ్పాత రణాజితే ।
- ప్రతస్తకనకప్రఖ్యా లలితాతాలుసమ్భవా ॥ ౫౩
- సమస్తవాజ్మయాకారా దస్తై ర్వజ్రమయై ర్యతా ।
- సర్పిణ్యభిముఖం తత్ర నిసన్త నిజం బలమ్ ॥ ౫౪
- తయాఽధిష్ఠితతుక్లాంసః సక్షవిక్షిప్తభూధరః ।
- గరుడః ప్రాచల ద్యుధ్ధే సుమేరు రివ జజ్ఞమః ॥ ౫౫
- సర్పిణీమాయయా జాతాం త్సర్పా ద్దౌష్ట్యా భయానకాన్ ।
- క్రోధరక్తేక్షణం వ్యాత్తం నకులీ విదధే ముఖమ్ ॥ ౫౬

అథ శ్రీనకులీదేవ్యా ద్వాత్రింశద్దంతకోటితః ।
 ద్వాత్రింశత్కోటయో జాతా సకులాః కనకప్రభాః ॥ ౫౭
 ఇతస్తతః ఖండయంత సర్పిణీసర్పమండలమ్ ।
 నిజదంష్ట్రావమర్శేన నాశయంతశ్చ తద్విషమ్ ॥ ౫౮
 వ్యభిమం తస్మరే ఘోరే బభ్రువ స్వర్ణబభ్రువః ।
 ఉత్కర్ణాః క్రోధసమ్పర్కా ర్థషితాశేషహోమకాః ॥ ౫౯
 ఉత్పచ్ఛా సకులా వ్యాత్తవదనా వ్యదశ న్నహీన్ ।
 ఏకైకమాయాసర్పస్య బభ్రు రేకైక ఉగ్రతః ॥ ౬౦
 తీక్ష్ణదంతనిపాతేన ఖండయామాస విగ్రహమ్ ।
 భోగిభోగస్మితై రక్తై స్సృక్ష్వణి శోణితాం గతే ॥ ౬౧
 విహంతో సకులా జిహ్వపల్లవైః పుష్పపు స్కృప్తే ।
 నకులై ర్దశ్యమానానా మత్యంతచటులం వపుః ॥ ౬౨
 ముహుః కుండలితై ర్భృగైః పన్నగానాం వ్యవేప్యత ।
 సకులావళిదష్టానాం నష్టాసూనాం ఫణాభృతామ్ ॥ ౬౩
 ఫణాభరసముత్కర్ణా మణయో వ్యరుచ న్రణే ।
 సకులాఘాతసక్షీర్ణ ఫణాచక్రవినిగ్గతాః ॥ ౬౪
 మణయ స్తస్మహాకోపవహ్నిజ్వాలా ఇవాబభుః ।
 ఏవం ప్రకారతో బభ్రుమండలై రవభణ్ణితే ॥ ౬౫
 మాయామయే సర్పజాతే సర్పిణీ కోప మాదధే ।
 తయా సహ మహ ద్యుధం కృత్వా సా సకులీశ్వరీ ॥ ౬౬
 గారుడాస్త్ర మతిక్రూరం సమధత్త శిలీముఖే ।

- తథానుడాస్త్ర ముద్దామజ్వాలాదీపితదిబ్బుఖం ॥ ౬౭
- ప్రవిశ్య సర్పిణీదేహం సర్పనూయాం వ్యశోషయత్ ।
- మాయాశక్తివినాశేన సర్పిణీ విలయం గతా ॥ ౬౮
- క్రోధంచ తద్వినాశేన ప్రాప్తాః పంచ చమూవరాః ।
- యద్భలేన సురాం తస్మాత్ తేనాస్య స్తేనవమేనిరే ॥ ౬౯
- సా సర్పిణీ కథాశేషం నీతా నకులవిర్యతః ।
- అథ స్వబలనాశేన భృశం క్రుద్ధా శ్చమూవరాః ॥ ౭౦
- ఏకోద్యోగేన శస్త్రాఘ్నై ర్నకులీం తా మవాకిరన్ ।
- ఏకైవ సా తాస్త్వైరథా పంచభిః పుతనేశ్వరైః ॥ ౭౧
- లఘుహస్తతయా యుద్ధం చకార శరవర్షిణీ ।
- పట్టపై ర్ముసలై శ్చైవ భిండివాలై స్సహస్రశః ॥ ౭౨
- నకులాఘ్నండయామాసు రిత శ్చేతశ్చ దానవాః ।
- జ్వలదగ్నిప్రకాశా స్తే నకులా పైరిణాం బలం ॥ ౭౩
- వజ్రసారమయై ర్దవై ర్వ్యదశ స్మర్మసీమసు ।
- తతో హాహాకృతం ఘోరం కుర్వాణా దైత్యకింకరాః ॥ ౭౪
- ఉదగ్రదంశనకులై ర్నకులై రాకులీకృతాః ।
- ఉత్ఫుల్లత్య గగనా త్కేచి ధ్వోరసీత్కారకారిణః । ౭౫
- దశంతి స్మ ద్విహం పైన్యం నకులాః ప్రహ్వలత్కుఠా ।
- కణ్ఠేషు దప్తా నాసాయా మన్యే దప్తాః క్షయం గతాః ॥ ౭౬
- అవరే విలయం ప్రాప్తా దప్తా మర్మసు బభ్రుభిః ।
- పతంతి కేచి న్నకులా దానవానాం శిరస్తటే ॥ ౭౭

పుష్కతో వ్యదశ నేచి దాగత్య కృతసీత్సృతాః ।

వికలా భిన్నవర్గాణో భయవిత్రస్తశస్త్రకాః ॥ ౨౮

నకులై రభిభూతా స్తే స్యపత స్సమరద్రుహాః ।

కేచి త్ప్రవిశ్య నకులా హ్యతా న్యాస్యాని సైరిణామ్ ॥ ౨౯

భోగిభోగా నివాఽకృష్య ప్రాదశ స్రసనాలతాః ।

అన్యే కర్ణేషు నకులాః ప్రావిశ ద్వేవ సైరిణామ్ ॥ ౩౦

సూక్ష్మరూపా విశస్త్యన్యా నాసారస్థాణి బభ్రువః ।

ఇతి తై రభిభూతాని నకులై రవలోకయన్ ॥ ౩౧

నిజసైన్యాని దీనాని కరజ్ఙుః కోప మ్మాఫితః ।

అన్యేపి చ చమూనాథా లఘుహస్తా మహాబలాః ॥ ౩౨

ప్రతిబ్రభు శరస్తామా నవర్ష న్యారిదా ఇవ ।

దైత్యపైన్యపతిప్రౌఢకోదర్జ్ఙ్తోత్థా శ్శిలీముఖాః ॥ ౩౩

బ్రహ్మణాం దంతకోటిషు కతోరం ఘట్టనం వ్యధుః ।

చమూపతిశరహ్యుః హై రాహతేభ్యః పరశ్శతమ్ ॥ ౩౪

బ్రహ్మణాం వప్రదంతేభ్యో నిశ్చక్ర కామ హుతాశసః ।

పంచా ఽపి తే చమూనాథా విస్ఫుప్తై రేకహేలయా ॥ ౩౫

స్ఫురత్ఫుల్లై శ్శరకులై ర్బ్రభుసేనా మమర్దయన్ ।

ఇతస్తత శ్చమూనాథక్షిప్తైశ్చ శరకోటిభిః ॥ ౩౬

విశీర్ణగాత్రా నకులా నకులీం పర్యవారయన్ ।

అథ సా నపలీవాణీ వాఙ్మయస్యైకనాయికా ॥ ౩౭

నకులానాం పరావృత్త్యా మహాస్తం కోప మ్మాఫితా ।

ఉత్పన్నోత్పత్త్య తాక్ష్యేణ వ్యలునీతాఽసినా శిరః ।
 తాదృశం లాఘవం దృష్ట్వా సకుల్యాం శ్యామలామ్బికా ॥
 బహుమేనే మహానత్త్వాం దుష్టాసురవినాశినీమ్ ।
 నిజాజ్ఞదేవతాత్వం చ తస్యై శ్యామామ్బికా దదౌ ॥ ౧౦౦
 లోకోత్తరే గుణే దృష్టే కర్మ న ప్రీతినమ్భవః ।
 హతశిష్టా భీతభీతా హూన్యకాయ పలాయితాః ॥ ౧౦౧
 త ముదంతం తత శ్శ్చిత్వా భండ శ్చష్టో రుమాభవత్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే కరజ్జాదిపఞ్చ సేనాపతి
 నగోనామాఽష్టవింశోధ్యాయః

వలాహకాదినస్తసేనాపతివధః,

హయగ్రీవః ॥
 హతేషు తేషు రోషాన్తో నిశ్శ్వస ఇచ్ఛాన్యకేశ్వరః ।
 కుటిలాక్ష మిదం ప్రోచే యయుత్సాన్యాకులాశయః ॥ ౧
 భద్ర! సేనాపతేఽస్మాక మభద్రం సముపాగతమ్ ।
 కరజ్జాద్యా శ్చమూనాథాః కన్తశద్భుజవిక్రమాః ॥ ౨
 సర్పిణీమాయయా సర్వగీర్వాణమదభంజనాః ।
 పాపీయస్యా తథా గూఢమాయయా వినిపాణితాః ॥ ౩
 వలాహకప్రభృతయ స్సస్త్ర యే సైనికాధిపాః ।
 తా నుదగ్రభుజాసత్వా న్పాహిణు ప్రథనం ప్రతి ॥ ౪

- శతం చాక్షోహిణీనాం చ ప్రస్థాపయ సహైవ జైః ।
 తే మర్దయిత్వా లలితాపైన్యం మాయాపరాయణాః ॥ ౫
- విజయాగ్రేసరా భూయ స్సంప్రాప్స్యన్తి మమాఽన్తికమ్ ।
 కీకసాగర్భసంజాతా స్తే ప్రచణ్ణపరాక్రమాః ॥ ౬
- వలాహకముఖా స్సస్త్ర భ్రాతరో జయిన స్సదా ।
 తేషా మనశ్యం విజయో భవిష్యతి రణాన్తరే ॥ ౭
- ఇతి భణ్ణాసురేణోక్తః కుటిలాక్ష అథాఽహ్వయణ్ ।
 వలాహకముఖాం తస్మై సేనానాథా స్మదోత్కటాః ॥ ౮
- వలాహకః ప్రథమత స్తత స్సూచీముఖోఽపరః !
 అన్యః ఫాలముఖ జైచివ వికర్ణో వికటాసనః ॥ ౯
- కరాళాక్షః కరటక స్సప్తైతే వీర్యశాలినః ।
 భణ్ణాసురం సమస్కృత్య యుద్ధకాతూహలోఽబ్జణాః ॥ ౧౦
- కీకసాసూనవ స్సర్వే భ్రాతరో ఽనోన్య మాదృతాః ।
 అనోన్యసుసహాయాశ్చ నిష్ఠస్సర్వగరాంతరాత్ ॥ ౧౧
- త్రిశతాక్షోహిణీసేనా తా నన్వగమ దుద్ధతా ।
 ఉల్లిఖన్తీ కేతుజాతై రమృరే ఘనమణ్డలమ్ ॥ ౧౨
- ఘోరసంరావిణీ పాదాఘాతై ర్మథితమేదిన్ ।
 పిబన్తీ ఘాళికాజాతై రశేషా సపి సాగరాన్ ॥ ౧౩
- భేరినిస్సాణతంపోష్టాపణవానకనిస్వజైః ।
 నభోగుణమయం విశ్వ మాదధానా పదేపదే ॥ ౧౪
- త్రిశత్యక్షోహిణీసేనాం తాం గృహీత్వా మదోద్ధతాః ।

- ప్రసేష్టు మివ విశ్వస్య కైకసేయాః ప్రతప్థిరే ॥ ౧౫
- రోమానుణముఖా సూర్యమణ్ణలోద్ధిక్తకజ్జుటాః ।
- ఉద్ధిష్టశస్త్రాభరణా శ్చేలు ద్విస్తోర్వకేశినః ॥ ౧౬
- సస్త్రలోకా స్ప్రమథితం ప్రేషితాః పూర్వ ముద్ధతాః ।
- భణ్ణాసు రేణ మహతా జగన్విజయకారిణా ॥ ౧౭
- సస్త్రలోకవిమన్దేన తేన దుష్టా మహాబలాః ।
- ప్రేషితా లలితాపైన్యం జేతుకామేన దుర్చియా ॥ ౧౮
- తే పతన్తో రణతల ముష్టలచ్చస్త్రపాణయః ।
- శక్తిసేనా మభిముఖం సక్రోధ మభిదుద్రుప్తః ॥ ౧౯
- ముహుః కిలకిలారావై ణ్ణోషయన్తో దిశో దశ ।
- దేవ్యాస్తు పైనికం యత్ర తత్ర తే జగ్ము రుద్ధతాః ॥ ౨౦
- పైన్యం చ లలితాదేవ్యా స్సన్నద్ధం శత్రుభీషణమ్ ।
- అభ్యమిశ్రేణ మథవ ద్భద్రభృగుఃసింహురమ్ ॥ ౨౧
- పాశిన్యో ముసలిన్యశ్చ చక్రేణ్యశ్చ పరా మునే !
- ముగ్ధరిణ్యః పట్లసిన్యో కోదణ్డిన్య స్తథా మునే ! ॥ ౨౨
- అనేకా శ్శక్తయ స్తీవ్రా లలితాపైన్యసజ్జతాః ।
- పిబన్త్య ఇన దైత్యాభిం సన్ని పేతు స్సహస్రశః ॥ ౨౩
- ఆయాతాఽయాత పేదుష్టాః! పాపిన్యో వనితాధమాః !
- మాయాపరిగ్రహౌ దూరం మోహయన్త్యో జడాశయాన్ ॥
- నేష్యామో భవతీ రద్య ప్రేతనాథనికేతనమ్ ।
- శ్వసద్భుజగసజ్కౌశై ర్బాణై రత్యస్తభీషణైః ॥ ౨౪

- ఇతి శక్తి ర్భర్తయన్తో దానవా శ్చక్ర రాహవమ్ ।
 శక్తయ శ్చాపి సంక్రద్ధా దానవాన్ప్రితి కుమ్భజ ! ౨౬
- రోషేణ మహతాఽవిష్టా శ్చక్ర కుమ్భం సుదారుణమ్ ।
 కాచి చ్చిచ్ఛేద డైత్యేస్త్రిం కణ్ఠే పట్టసపాతనాత్ ॥ ౨౭
- తద్గోల్లుతిగో రక్తపూర ఊర్ధ్వముఖోఽభవత్ ।
 తత్ర లగ్నా బహుతరా గృధ్రా మణ్డలతాం గతాః ॥ ౨౮
- తేనైవ ప్రేతనాథస్య ఛత్రచ్ఛవిరుదభ్జితా ।
 కాచి చ్చక్తి స్సురారాతిముక్తశక్త్యాయుధం రణే ॥ ౨౯
- లూనతచ్ఛక్తి నైకేన గాణేన వ్యలునీత చ ।
 ఏకా నాస్తి న మానూఢా కస్య చి డైత్యమర్మణే ॥ ౩౦
- ఉరస్సలే స్వకరిణో వప్రాఘాత మశిక్షయత్ ।
 కా చి త్ప్రితిభటానూఢం దత్తి నం కుమ్భసీమని ॥ ౩౧
- ఖడ్గేన సహసా లూత్వా స్వకుచస్య ప్రియం వ్యధాత్ ।
 కరముక్తేన చక్రేణ కస్య చిద్దేవ్ ప్రిణః ॥ ౩౨
- ధనుర్దండం ద్విధా కృత్వా స్వభువోః ప్రీతి మాతనోత్ ।
 శక్తి రన్యా శ్చైవ శ్శాఙ్గై శ్శాతయిత్వా విరోధినః ॥ ౩౩
- కృపాణయస్త్రిం రోమాశ్చా స్వకీయూయూ ముదం వ్యధాత్ ।
 కా చి న్ముగ్ధగపాతేన చూర్ణయిత్వా విరోధినః ॥ ౩౪
- రథచక్రం నితమ్బస్య స్వస్య తేనాఽతనో న్ముదమ్ ।
 రథకూబర ముగ్రేణ కస్య చి ద్దానవప్రభోః ॥ ౩౫
- ఖడ్గేన భిష్టతీ స్వస్య ప్రియ మూర్వో స్తతాన మా ।

- అభ్యస్తరం శక్తసేనా దైత్యానాం ప్రవివేశచ ॥ 3౬
- ప్రవివేశ చ దైత్యానాం సేనా శక్తిబలాస్తరమ్ ।
- నీరక్షీరవ దత్యంతాఽన్లేష శ్శక్తిసురద్విపామ్ ॥ 3౭
- సంకులాకారతాం ప్రాప్తో యుద్ధకాలేభవ త్తదా ।
- శక్తీనాం ఖిల్లపాతేన లూనశుణ్ణో రదద్వయాః ॥ ౩౮
- దైత్యానాం కరిణో మత్తా మహాక్రోడా ఇవాభవత్ ।
- ఇథం ప్రవృత్తే సమరే ఏరాణాంచ భయజ్కురే ॥ ౩౯
- అశక్యే స్మృతు మప్యస్తః కౌతరత్వవతాం సృణామ్ ।
- భీషణానాం భీషణేచ శస్త్రవ్యాపారదుగ్ధమే ॥ ౪౦
- వలాహకో మహాగృధ్రం ప్రజతీక్ష్ణకృపాటికమ్ ।
- కాలదన్తోపమం బజ్ఘాకాణ్డే చణ్డపరాక్రమమ్ ॥ ౪౧
- సంహారగుప్తినామాసం పూర్వ మగ్నే స్సహస్థితమ్ ।
- ధూమవద్ధూసరా కారం పక్షక్షేపభయజ్కురమ్ ॥ ౪౨
- ఆసుహ్య వివిధం యుద్ధం కృతవా న్యుద్ధదుర్మదః ।
- పక్షౌ వితత్య క్రోశార్థసమ్మితౌ భీమనిస్వనౌ ॥ ౪౩
- అజ్ఞారకుణ్డవ త్త్రిణ్డం విదార్యాభక్షయ చ్చమూమ్ ।
- సంహారగుప్త స్సహనా గృధ్రః కూరవిరోచనః ॥ ౪౪
- వలాహక మువాహోద్వై రాకృష్టధనుషం రణే ।
- వలాహకో ధను ధూస్వ స్త్రధ్రపృష్ఠకృతస్థతిః ॥ ౪౫
- సపక్షశైలకూటస్థో వలాహక ఇవాబభౌ ।
- సూచీముఖశ్చ దైత్యేన్ద్రీ సూచినిష్ఠురపక్షతిమ్ ॥ ౪౬

- కాకవాహన మారుహ్య కఠినం సమరం వ్యధాత్ ।
మత్తకాసరశృంగభం చచ్చాదణ్డం సముద్వహన్ ॥ ౪౭
- కాలదణ్డప్రమాణేన జఙ్ఘాకాణ్డేన భీషణః ।
పుష్కలావర్తకసమా జమ్బూలసదృశద్యుతీ ॥ ౪౮
- క్రోశమాత్రాయతౌ పక్షాః పృథా వసి సముద్వహన్ ।
నూచీముఖాధిష్ఠితోఽసౌ కరటః కటువాసితః ॥ ౪౯
- మమర్ద చంచుఘాతేన శక్తీనాం మండలం మహత్ ।
అథ ఫాలముఖః ఫాలం గృహీత్వా నిజమాయుధమ్ ॥ ౫౦
- కంక మారుహ్య సమరం చకార గిరిసన్నిభమ్ ।
వికటాఖ్యశ్చ దైత్యేన్ద్ర శ్చమూభర్తా మహాబలః ॥ ౫౧
- భేరుండపతగారూఢః సచండం యుద్ధ మాతనోత్ ।
వికటాసననామానం విలసత్పట్టసాయుధమ్ ॥ ౫౨
- ఉవాహ సమరే చండః కుక్కుటోఽతిభయంకరః ।
గర్జన్మంతస్థరోమాణి హస్తయజ్జ్వలదీక్షణః ॥ ౫౩
- పశ్యన్పుర శ్చక్తిపైస్యం చచాల చరణాయుధః ।
కరాళాక్ష శ్చమూభర్తా షష్ఠోత్పంతగర్భదోః ॥ ౫౪
- వజ్రనిఘ్నరిఘోషశ్చ ప్రాచల ప్రేతవాహనః ।
తపశ్శశానమంత్రేణ తేన సంసాధితః పురా ॥
- ప్రేతో భూతసమావిష్ట స్సమువాహ రణాజరే ।
అవాగ్ముఖో దీర్ఘబాహుః ప్రసారితపదద్వయః ॥ ౫౬
- ప్రేతో వాహనతాం ప్రాప్తిః కరాళాక్ష మథా వహత్ ।

- అస్యః కరటకో నామ దైత్యసేనాశిఖామణిః ॥ ౫౭
- మర్దయామాస శక్తీనాం పైన్యం బేతాశవాహనః ।
యోజనాయతమూర్ధ్ని స్స బేతాశః కూరలోచనః ॥ ౫౮
- శృళాసభూమా బేతాశమస్త్రేణానేన సాధితః ।
మర్దయామాస సృతనాం శక్తీనాం తేన దేశితః ॥ ౫౯
- తస్య బేతాశవర్యస్య వర్తమానోఽంససీమని ।
బహుధాఽయుష్యత తథా శక్తిభి స్సహ దాసవః ॥ ౬౦
- ఏవ మేతే ఖిలాత్మాస స్సస్త్ర సప్తార్ణవోపమాః ।
శక్తీనాం పైనికం తత్ర వ్యాకులీచక్రు దుర్ధతాః ॥ ౬౧
- తే సస్త్ర పూర్వం తపసా సవితార మహోషయన్ ।
తేన దహన్ వర స్తేషాం తపస్తుప్తేన భాస్వతా ॥ ౬౨
- కైకసేయా మహాభాగా భవతాం తపసాఽధునా ।
పరితుష్టోఽస్మి భద్రం వో భవన్తో వృణ్వతాం వరమ్ ॥ ౬౩
- ఇత్యుక్తే దిననాథేన కైకసేయా స్తపస్కృతః ।
ప్రార్థయామాసు రత్యర్థం దుర్దైవం వర మీదృశమ్ ॥ ౬౪
- రణేషు సన్నిధాతవ్య మస్మాకం నేత్రమక్షిమ ।
భవతా ఘోరతేజోభి ర్దహతా ప్రతిరోధినః ॥ ౬౫
- త్వయా యదా సన్నిహితం తపసాఽస్మాక మక్షిమ ।
తదాఽక్షివిషయ స్సర్వో నిశ్చేష్టో భవతా త్ప్రభో ! ॥ ౬౬
- త్వత్సన్నిధిసమృద్ధేన నేత్రేణాఽస్మాక మీక్షితాః ।
స్తభశస్త్రా భవిష్యన్తి ప్రతిరోధకపైనికాః ॥ ౬౭

తత స్సభేషు శస్త్రేషు వీక్షణాదేవ సః ప్రభో !
 నిశ్చేష్టా రిషవోఽస్మాభి ర్హంతవ్యా సుకరత్వతః ॥ ౬౮
 ఇతి పూర్వం వరః ప్రాప్తిః కైకసేయై ర్ద్వీవాకరాత్ ।
 వరప్రదానం య త్రత్ర యుద్ధే సస్మరు రుద్ధతాః ॥ ౬౯
 అథ సూర్యసమావిప్లవే తై పై ర్వినిరీక్షితాః ।
 శక్తయ స్సభశస్త్రాఘా విఫలోత్సాహతాం గతాః ౭౦
 కీకసాతనయై పై స్తు సప్తభి స్సత్త్విశాలిభిః ।
 విప్లమిభితాస్త్రశస్త్రాణాం శక్తీనాం నోద్యమోఽభవత్ ॥ ౭౧
 ఉద్యమే క్రియమాణేషి శస్త్రస్తమ్భేషు భూయసా ।
 అభిభూతా స్త్వనిశ్వాసం శక్తయో జోష మాసత ॥ ౭౨
 అథ తేఽవసరం పాప్య నానాప్రహరణోద్యతాః ।
 వ్యమర్దయం చ్ఛక్తిహైస్యందైత్యా స్వస్వామిదక్ష్మితాః ॥ ౭౩
 శక్తయ స్తే స్త్రత పైన్యే నిర్వాప్య పారనిజాయుధాః ।
 అక్షోధ్యంతి శరై స్తేసాం వజ్రకంకటశేదిభిః ॥ ౭౪
 శక్తయో దైత్యశస్త్రాఽభివిధ్యంత్రసృతాసృజః ।
 సవల్లవా రణే రేజుః కంకేలిలతికా ఇవ ॥ ౭౫
 హాహాకారం విత్తన్వానాః ప్రపన్నా లలి తేశ్వరీమ్ ।
 చుక్రుశు శక్తయ స్సర్వా పై స్సమిభితనిజాయుధాః ॥ ౭౬
 అథ దేవ్యాష్టయా దండనాథాప్రత్యంగరక్షిణీ ।
 తిరస్కరిణికా దేవి సముత్తస్థా రణాజిరే ॥ ౭౭
 తమోలిప్తాహ్వాయం నామ విమానం సర్వతోముఖమ్ ।

మహామాయా సమాకుప్య శక్తీనా మభయం వ్యధాత్ ॥
 తమాలశ్యామలాకారా శ్యామకఞ్చుకధారినీ ।
 శ్యామచ్ఛాయే తమోలిప్తే శ్యామయుగ్యతురజ్జమే ॥ ౭౯
 నసన్తీ మోహనాభిఖ్యం ధను రాదాయ సస్వనమ్ ।
 సింహనాగం వినద్యేషూ నవర్ష త్వేర్పసన్నిభాన్ ॥ ౮౦
 కృష్ణరూపభుజ్జాభా నయోముసలసన్నిభాన్ ।
 మోహనాస్త్రవినిష్ఠూతా నైత్యా బాణా స్న శేహిరే ॥
 ఇతస్తతో మృద్యమానా మహామాయా శిలీముఖైః ।
 ప్రకోపం పరమం ప్రాప్తా వలాహకముఖాః ఖలాః ॥ ౮౧
 అథో తిరస్కరిణ్యమ్భా దండనాథానిదేశతః ।
 అన్ధాభిదం మహాశస్త్రం సా ముమోచ ద్విషాం గణే ॥ ౮౨
 వలాహకాద్యాస్తే సస్త దిననాథవరోద్ధతాః ।
 అంధాస్త్రీణ నిజం నేత్రం దధిరే ఛాదితం యథా ॥ ౮౩
 తిరస్కరిణికాదేవ్యా మహాఘోహనధన్వనః ।
 ఉద్గతే నాంధబాణేన చక్షుస్తేషాం వ్యధీయత ॥ ౮౪
 అంధీకృతాశ్చ తే సస్త స తు ప్రైక్షంత కించన ।
 తద్వీక్షణ్య విరహో చ్ఛస్త్రస్తంభః క్షయంగతః ॥ ౮౫
 పున స్ససింహనాదం తాః ప్రోత్పత్యాయుధపాణయః ।
 చక్ర సుమర సన్నాహం దైత్యానాం ప్రజిఘాంసయా ॥ ౮౬
 తిరస్కరిణికాదేవీ మగ్రే కృత్వా మహాబలామ్ ।
 సదుపాయప్రసంగేన భృంశం రుష్టా రణం వ్యధుః ॥

సాధు సాధు మహాభాగే! తిరస్కరణికామ్మికే !

స్థానే కృత స్తిరస్కారో దృశా మేషాం దురాత్మనామ్ ||

త్వం హి దుర్జననేత్రాణాం తిరస్కారమహాషధిః ।

త్వయా బద్ధదృశ్యానేన దైత్యచక్రేణ భూయతే || ౯౦

దేవకార్య మిదం దేవి! త్వయా సమ్యగనుస్థితమ్!

అస్మాదృశా మహాయోషు యదేషు వ్యసనం కృతం || ౯౧

తత్త్వమైవ దురాచారా నేతాం తస్య మహాసురాః ।

నిహతా స్తలితా స్తుత్వా సంతోషం పర మాప్స్యతి || ౯౨

ఏవం త్వయా విరచితే దర్శనీ ప్రీతి మాప్స్యతి ।

మన్త్రిణ్యపి మహాభాగా యాస్య త్యేన పరాం ముదమ్ || ౯౩

తస్మాత్త్వమేతాంతస్థైన నిగృహణ రణాజరే ।

ఏషాం సైన్యంతు సకలం నాశయామ ఉదాయుధాః || ౯౪

ఇత్యుక్త్వా ప్రేరితా తాభి శ్శక్తిభి ర్యుద్ధకౌతుకాత్ ।

తమోలిప్తేన యానేన వలాహకబలం యయా || ౯౫

అస్త్రేణచ రుషా చాస్త్రం వలాహకమహాసురమ్ ।

అకృష్య కేశే వ్యసినా చక్రాస్తస్థదేవతా || ౯౬

తస్య వాహనగృధ్రస్య యునానా వత్రిణా శిరః ।

సూచీముఖస్యాభిముఖం తిరస్కరణికా వ్రజత్ || ౯౭

తస్య వట్టసపాతేన విలూయ కఠినం శిరః ।

అన్యేషా మపి పశ్చాన్నాం పశ్చాత్వ మకరో చ్ఛయైః || ౯౮

తై స్సప్తదైత్యముడై శ్చ గ్రధితాన్యోన్య కేశకైః ।

యువరాజో విసుక్రో ౭థ విషంగేణ యవీయసా ।

భండాసురం సమస్కృత్య మంత్రాస్థాన ముపావిశత్ ॥ 3

అత్యాపై ర్గంధిభి ర్మృక్షః కుటిలాక్షుర్రోగమైః ।

లలితావిరయే మంత్రం చకార క్వధితాశయః ॥ ౪

భణ్ణః :—

అహో బత కులభంశ స్సమాయాత స్సరద్రుహమ్ ।

ఉపేక్షా మధునా కర్తుం ప్రసృజ్యో భగవా న్విధిః ॥ ౫

మద్భృత్యనామమాత్రేణ విద్రవంతి నివౌకసః ।

తాదృశానా మిహౌచక్రాక మాగహోయం విపర్యయః ॥ ౬

కనోతి బలిపం క్లిబం ధనిపం ధనపర్జితమ్ ।

దీర్ఘాయుష మనాఋష్యం మద్గాంతా భవితవ్యతా ॥ ౭

క్వ సత్త్వ మర్కదాహూనాం క్వేయం మర్శిలితా వహూః ।

అకాండ ఏవ విసేనా పాత్య తే నిష్కరః పవిః ॥ ౮

సర్పిణీమాయ యోషగా స్తయా మద్గాంతశౌర్యయా ।

అధిపక్షామిహూచక్రం సేనాన్యో వినిపాతితాః ॥ ౯

వరప్రదానా ధ్వేషస్య దివసానా మనీశితః ।

కబళీకృతగీర్వాణాః కైకసేయాశ్చ పాతితాః ॥ ౧౦

ఏవ ముద్గామదర్పాంధా ననితా కాపి మాయినీ ।

యది సమ్ప్రహర త్యస్మా ధిగ్బలం నో భుజాజితమ్ ॥ ౧౧

ఇమం ప్రసజ్గం వర్తుంచ జిహ్వో జిహ్వేతి మామకీ ।

వనితా కిము మజ్జైస్యం మర్దయిష్యతి దుర్మదా ॥ ౧౨

తదత్ర మూలచ్ఛేదాయ తస్యా యతో విధీయతాం ।
 మయా చారముఖాత్ జ్ఞాతా తస్యా వృత్తి ర్మహాబలా ॥ ౧౩
 సర్వేషా మపి పైన్యానాం పశ్చా దేవాఽవతిష్ఠతే ।
 అగ్రత శ్చలితం పైన్యం హయహస్తైరభాదికం ॥ ౧౪
 అస్మి న్నేవ హ్యవసరే పార్శ్విగ్రాహో విధీయతామ్ ।
 పార్శ్విగ్రాహ మిమం కస్తుం విషజ్ఞ శ్చతురో భవేత్ ॥ ౧౫
 తేన క్రోధబలోన్మత్తా బహుసంగ్రామదుర్మదాః ।
 దశ పశ్చ చ సేనాన్య స్సహ యాస్తు యుయుత్సయా ॥ ౧౬
 పృష్ఠతః పరివారాస్తు స తథా సన్తి తే ప్రసః ।
 అల్పై స్తు రక్షితా సా న్యా త్తేనైవాఽసౌ సునిగ్రహా ॥ ౧౭
 అతస్త్యం బహుసన్నాహ మావిధాయ బహోత్కటః ।
 విషం గ! గుప్తహాపేణ పార్శ్విగ్రాహం సమాచర ॥ ౧౮
 అల్పీయసీ త్వయా నాథం సేనా గచ్ఛతు విక్రిమిన్ !
 సజ్జాశ్చ సస్తు సేనానోయ దిక్పాలవిజయోద్ధతాః ॥ ౧౯
 అక్షోహణ్యశ్చ సేనానాం దశ పశ్చ చలంతు తే ।
 త్వం గుప్తవేష స్తాం చుప్తాం సన్నిపత్య దృఢం జహి ॥ ౨౦
 పైవ నిశ్శేషశక్తీనాం మూలభూతా మహీయసీ ।
 తస్యా సమూలనాశేన శక్త్యబృద్ధం వినశ్యతి ॥ ౨౧
 కష్టచ్ఛేదే సరోజన్యా దశజాల మివామృశి ।
 సర్వేషామపి పశ్చా ద్యో రథ శ్చలతి భాస్వరః ॥ ౨౨
 దశయోజనసమున్న విజదేహసముచ్ఛ్రియః ।

- మహాముక్తాతపత్రేణ సర్వోర్ధ్వం పరిశోభితః । ౨౩
- వహన్ముహూర్వీజ్యమానం చామరాణాం చతుష్టయం ।
- ఉత్తుజ్జకేతుసజ్ఘాతలిఖతామ్బుదమణ్డలః ॥ ౨౪
- తస్మిన్ప్రథే సమాయాతి సా దుష్టా హరిణేక్షణా ।
- నిభృతం సన్నిపత్య త్వం చిహ్నేనాననస లక్ష్మితామ్ ॥ ౨౫
- తాం విజిత్య దురాచారాం కేశేష్వాకృష్య మర్దయ ।
- పురత శ్చలితే సై న్యే సత్త్వశాలిని సా వధూః ॥ ౨౬
- స్త్రీమాత్రరక్షా భవతో వశ మేష్యతి సత్వరమ్ ।
- భవత్సహాయభూతానాం సేనేస్త్రాణా మిహాభిధాః ॥ ౨౭
- శ్రవణైర్భవతో యుద్ధే సాహ్యం కార్య మతద్బ్రితైః ।
- ఆద్యో దమనకో నామ దీప్తజిహ్వో ద్వితీయకః ॥ ౨౮
- హుమ్బేకో హులుముల్లశ్చ కల్క-సః కల్కి-వాహనః ।
- పుల్క-సః పుణ్డ్రో కేరుశ్చ చిట్టబాహుశ్చ కుమ్భరః ॥ ౨౯
- జమ్బుకాక్షో జమ్భునశ్చ తీక్ష్ణశృంగ స్త్రికంటకః ।
- చస్త్రిగుష్మశ్చ పంచైతే దశ చోక్తా శ్చమూవరాః ॥ ౩౦
- ఏకై కాక్షోహిణీయుక్తాః ప్రత్యేకం భవతాసహః ।
- ఆగమిష్యంతి సేనాన్యో దమనాద్యా మహాబలాః ॥ ౩౧
- పరస్య కటకం నైవ యథా జానాతి తే గతిమ్ ।
- తథా గుప్తసమాచారః పార్శ్విగ్రాహం సమాచర ॥ ౩౨
- అస్మి న్కార్యే సుమహతి ప్రౌఢిమానం సముద్వహన్ ॥
- విషంగ! త్వం హి లభసే జయసిద్ధి మనుత్తమామ్ ॥ ౩౩

ఇతి మంత్రితమంత్రోఽయం దుర్మంత్రో భండదానవః ।

విషంగం ప్రేషమాయాస సరథం వైస్యపాలకైః ॥ 3౪

అథ శ్రీలలితాదేవ్యాః పార్శ్విగ్రహాకృతీద్యమే ।

యువరాజానుజే దైత్యే సూర్యోఽస్తగిరి మాయయా ॥ 3౫

ప్రథమే యుద్ధదినసే వ్యతీతే లోకభీషణే ।

అంధకార స్సమభవ త్తస్య సాహ్యచికిర్షయా ॥ 3౬

మహిషస్కంధఘాత్రూపం వసన్రోడవపుష్పతి ।

నీలకంఠగళచ్ఛాయం నిబిడం వవృధే తమః ॥

కుంజేషు పిండితమివ ప్రధావదిన సంధిషు ।

ఉజ్జిహాన మివ క్షోణీవివ రేభ్య స్సహస్రశః ॥ 3౭

నిర్గచ్ఛదీవ వైలానాం భూరికందరమందిరాత్ ।

క్వచి ద్దీప్తప్రభాజాలే కృతకాతరచేష్టితం ॥ 3౮

దత్తావలమ్బనమివ స్త్రీణాం కర్ణోత్పలత్విషి ।

ఏకభూతమివ ప్రౌఢనిజ్జగమదకజ్జలే ॥ ౪౦

ఆబద్ధమైత్రీకమివ స్ఫురచ్ఛద్వలమండలే ।

కృతప్రియాశ్లేషమివ స్ఫురంతీ వ్యసియప్టిషు ॥ ౪౧

గుప్తప్రవిష్టమివచ శ్యామాసు వనవంక్తిషు ।

క్రమేణ బహుభీభూతం ప్రససార మహత్తమః ॥ ౪౨

త్రియామా వామనయనా నీలకణ్ఠకరోచిషా ।

తిమిరేణాఽవృతం విశ్వం న కిచ్ఛ త్ప్రత్యపద్యత ॥ ౪3

అసురాణాం ప్రదుష్టానాం రాత్రి రేవ బలావహా ।

తేషాం మాయావిలాసోఽయం తస్య మేవహి వర్ధతే ॥ ౪౪

అథ ప్రచలితం హైస్యం విషణ్ణేణ మహాజనా ।

ధౌతఖడ్గలతాచ్ఛాయావర్తిష్టుతిమిరత్విషః ॥ ౪౫

దమనాద్యాశ్చ సేనాస్య శ్వామకజ్జటధారిణః ।

శ్యామోష్ణీషధరా శ్వామవర్ణ సర్వపరిచ్ఛదాః ॥ ౪౬

ఏకత్వమివసంప్రాప్తా స్తిమిరేణాఽతిభూయసా ।

విషణ్ణ మనుసంచేలుః కృతాగ్రజనమస్కృతేమ్ ॥ ౪౭

కూటేన యుద్ధకృణ్యేన విజగీషు ర్మహేశ్వరీమ్ ।

మేఘుడమ్బరకం నామ దధే వక్షసి కజ్జటమ్ ॥ ౪౮

యథా తస్య నిశాయుద్ధానురూపో వేషసంగ్రహః ।

తథా కృతవతీ సేనా శ్వామలం కఞ్చుకానికమ్ ॥ ౪౯

సచ దుందుభినిస్వానో సచ మర్తశిగర్జితమ్ ।

పణవానకభేరీణాం సచ ఘోషవిభ్రమ్భణమ్ ॥ ౫౦

గుప్తాకారాః ప్రచలితా స్తిమిరేణ సమాన్వతాః ।

వరై రదృశ్యగతయో నిఘోశీకృతిరిష్టయః ॥ ౫౧

పశ్చిమాభిముఖం యాస్తీం లలితాయాః పతాకినీమ్ ।

అన్యోన్యోఽన్తరిమాగ్ధేణ పూర్వభాగ మశిశ్రయన్ ॥ ౫౨

నిశ్వాసమపి సస్వాస ముర్విస్తః పదేపదే ।

సావధానాః ప్రచలితాః పాన్తిన్ద్రాహాయ దాసవాః ॥ ౫౩

భూయః పురస్య దిగ్భాగం గత్వా మందపదక్రమాః ।

లలితాహైస్య మేన స్వాం త్సుచయస్తః ప్రపృచ్ఛతామ్ ॥

- ఆవృత్య నిభృతం పృష్టే కవచచ్ఛన్నవిగ్రహః ।
చక్రరాజరథం తుజ్గం మేఘమందరసన్నిభమ్ ॥ ౫౫
- అపశ్యన్నతిదీప్తాభిశ్శక్తిభిః పరివారితమ్ ।
తత్ర ముక్తాతపత్రస్య వర్తమానా మధస్థితే ॥ ౫౬
- సహస్రాదిత్యసజ్జాశాం పశ్చిమాభిముఖం స్థితమ్ ।
కామేశ్వర్యాదినిత్యాభి స్వసమాససమృద్ధిభిః ॥ ౫౭
- సర్వాలాపవినోదేన సేవ్యమానాం రథోత్తమే ।
తాం తథాభూతవృత్తాంతాం తత్తాదృశరణోద్యతామ్ ॥ ౫౮
- పురోగతం మహాజ్ఞేయం వీక్షమాణాం సకౌతుకం ।
మత్వాఽనవహితామేవ విషజ్గ సు దురాశయః ॥ ౫౯
- పృష్ఠవంశం రథేష్ఠిస్య ఘట్టయామాస పైనికైః ।
తత్రాఽణిమాదిశక్తీనాం పరివారవరూఢినీమ్ ॥ ౬౦
- విపాతైః పాటయామాసు రదృశ్యై రంధకారగాః ।
తత శ్చక్రరథేష్ఠిస్య నవమే పర్వణి స్థితాః ॥ ౬౧
- మహాకలకలం చక్రం రణిమాద్యాః పరశ్శతమ్ ।
పట్టపై ద్విఘ్నైశ్చైవ భిణ్ణివాలై ర్మునుణ్ణిభిః ॥ ౬౨
- కఠోరవజ్రనిర్ఘాతనిష్ఠురై శ్శక్తిమండలం ।
మర్దయంతో మహాసత్త్వా స్సమరం బహు తేనికే ॥ ౬౩
- ఆకస్మికరణోత్సాహవిపర్యస్తాయుధగ్రహం ।
అకాండక్షుభితం చాఽసీ ద్రథస్థం శక్తిమండలం ॥ ౬౪
- అదృశ్యమానశస్త్రాణా మదృశ్యనిజవర్మణాం ।

- తిమరచ్చన్నరూపాణాం దానవానాం శిలీముఖైః ॥ ౬౫
- ఇతస్తతో బహుశ్లిష్టభిన్నవర్మితమర్మ తత్ ।
- శక్తీనాం మండలం తేన క్రందనం లలితాం ప్రతి ॥ ౬౬
- పర్వానుక్రమత స్తత్ర సంప్రాప్తం సుమహాద్భయమ్ ।
- కర్ణాకర్ణికయాఽకర్ణ్య లలితా కోవ మాస్థితా ॥ ౬౭
- ఏతస్మిన్నస్తరే భణ్ణ శ్చణ్ణదుర్మస్తిపణ్ణితః ।
- దశాక్షోపాణికాయుక్తం కుటిలాక్షం మహాజనమ్ ॥ ౬౮
- లలితాసైన్యనాసీరే యుద్ధాయ ప్రజిఘాయ సః ।
- యథా పశ్యాత్కలకలం శ్రుత్వాఽగ్రేవర్తినీ చమూః ॥ ౬౯
- నాగచ్చతి తథా చక్రే కుటిలాక్షో మహాద్రణమ్ ।
- ఏవం చోభయతో యుద్ధం పశ్యాదగ్రే తదాఽభవత్ ॥ ౭౦
- అత్యంతతుములం చాసీ చ్చక్తీనాం పైనికం మహత్ ।
- నక్తం ససత్త్వా దైత్యేన్నా స్తిమిరేణ సమావృతాః ॥ ౭౧
- ఇతస్తత శ్శిథిలతాం కటకం నిన్య రుద్ధతాః ।
- విషణ్ణేణ దురాశేన దమనాద్యై శ్చమూవరైః ॥ ౭౨
- చమూభిశ్చ ప్రణిహితా న్యపత ఇచ్ఛన్త్రోటయః ।
- తాభి యైత్యాస్త్రమాలాభి శ్చక్రరాజరథో వృతః ॥ ౭౩
- వనావళీనిబిడిత శ్చైలరాజ ఇవాఽబభౌ ।
- అక్రాంతపర్వణాఽధస్తా ద్విషణ్ణేణ దురాత్మనా ॥ ౭౪
- ముక్త ఏక శ్శరో దేవ్యా స్తాలపుంత మచూర్ణయత్ ।
- అథ తేనాఽత్యాహితేన సంభ్రాంతే శక్తిమండలే ॥ ౭౫

కామేశ్వరీముఖా నిత్యా మహంతం శ్రోధ మాయయుః ।

ఈషద్భుక్తుటిసంసర్గం శ్రీదేవ్యా వదనామ్బుజే ॥ 2౬

అవలోక్య భృశోద్విగ్నా నిత్యా దధు రతిక్రుధమ్ !

నిత్యాః కాలస్వరూపిణ్యః ప్రత్యేకం తిథివిగ్రహః ॥ 2౭

కోప ముద్వీక్ష్య స్రమాజ్ఞ్య యద్ధాయ దధు కుద్యమమ్ ।

ప్రణిపత్య తాం దేవీం మహారాజ్ఞీం మహోదయాం ॥ ౨౮

ఊచు ర్వాచ మకాజ్ఞోత్థయుద్ధకౌతుకగర్గదమ్ ॥

నిత్యాః ॥

దేవిదేవి మహారాజ్ఞీ! త్వయాఽగ్రే ప్రేషితాం చమాం ॥౨౯

దణ్డినీమన్త్రినాథాదిమహాశక్త్యభిపాలితామ్ ।

ధర్మితం కాతరాం దుష్టా మాయూచ్ఛద్మపరాయణాః ॥ ౩౦

పార్శ్వగ్రహణ యుద్ధేన బాధంతే రథపుంగవం ।

తస్మాత్తమిరసంఘస్న మూర్తీనాం త్రిదశద్విషాం ॥ ౩౧

శమయామో వయం దర్పం క్షణమాత్రం విలోకయ ।

యా వహ్ని వాసినీ నిత్యా యా జ్వాలామాలినీ పరా ॥౩౨

తాభ్యాం ప్రదీపితే యుద్ధే ద్రష్టుం శక్యా స్సురద్విషః ।

ప్రశమయ్య మహాదర్పం పార్శ్వగ్రాహప్రవర్తినాం ॥ ౩౩

సహసైవ గమిష్యామో రక్షితం శ్రీమదంగకం ।

ఆజ్ఞాం దేహి మహారాజ్ఞీ మర్దనార్థం దురాత్మనాం ॥ ౩౪

ఇత్యుక్తే సతి నిత్యాభిస్తథాస్త్వితి జగాద సా ।

అథ కామేశ్వరీనిత్యా కుండలీకృతకార్ముకా ॥ ౩౫

గాలాదుణమివ క్రోధాదుణం వక్త్రం వితన్వతీ ।
 రేరే నిష్ఠిత పాపిష్ఠా! మాయా మద్య ఛినద్మి వః ॥ ౮౬
 అంధకార మనుప్రాప్య కూటయుద్ధపరాయణాః ।
 ఇత్తి తా న్భర్తస్యంతీ సా తూణీరోఢ్ధాతసాయకా ॥ ౮౭
 పర్వావరోహణం చక్రే క్రోధేన ప్రస్థలద్గతిః ।
 సజ్జకార్ముకహస్తాశ్చ భగమాలాపురస్సరాః ॥ ౮౮
 అన్యాశ్చ చలితా నిత్యాః కృతపర్వావరోహణాః ।
 జ్వాలామాలినినిత్యాచ సా నిత్యా వహ్నివాసినీ ॥ ౮౯
 సజ్జాయుధే స్వతేజోభి స్సమదీపయతాం రణం ।
 అథ తే దుష్టదనుజాః ప్రదీప్తే యుద్ధమండలే ॥ ౯౦
 ప్రకాశవపుష స్తత్ర మహంతం కోప మాయయుః ।
 కామేశ్వర్యాదికా నిత్యా తాః పంచదశ సాయుధాః ॥ ౯౧
 ససింహనాదా స్తా యైత్యా సమృద్ధ స్నేకహేలయా ।
 మహా న్కలకల స్తత్ర సమభూ ద్యుద్ధసీమని ॥ ౯౨
 మందరక్షోభితామోఢివేల్లత్కల్లోలమాంసలః ।
 తాశ్చ నిత్యాః కలక్వాణకంకణై ర్యుధి పాణిభిః ॥ ౯౩
 ఆకృప్యమాణకోదండా స్తేనిరే యుద్ధ ముద్ధతాః ।
 యామద్వితయపర్యంత మేవం యుద్ధం ప్రవర్తత ॥ ౯౪
 నిత్యానాం నిశితై ర్బాణై రక్షోహిణ్యశ్చ సంహృతాః ।
 జఘాన దమనం దుష్టం కామేశీ ప్రథమం శరైః ॥ ౯౫
 దీర్ఘజిహ్వం చమూనాథం భగమాలా వ్యదారయత్ ।

నిత్యస్థిన్నాచ భేరుండా హుంబేకం హుడుముల్లకం ॥ ౯౬
 కల్కసం వహ్నివాసాచ నిజఘన సితై శ్వరైః ।
 మహావజ్రేశ్వరీ బాణై రచ్చిన త్కల్కివాహనమ్ ॥ ౯౭
 పుల్కసం శివదూతీచ ప్రాహిణో ద్యమసాదనమ్ ।
 పుండ్రకేతుం భుజోద్ధండం త్వరితా సమదారయత్ ॥ ౯౮
 కులసుందరినిత్యాచ చండబాహుంచ కుక్కురమ్ ।
 అథ నీలపతాకాచ విజయాచ జయోద్ధతే ॥ ౯౯
 జమ్బుకాక్షం జమ్భనంచ వ్యాతన్వాతాం రణే బలిం ।
 సర్వమంగళకానిత్యా తీక్షణ్యంగ మఖండయత్ ॥ ౧౦౦
 జ్వాలామాలినికానిత్యా జఘానోగ్రం త్రికంటకం ।
 చంద్రగుప్తంచ దుశ్శీలం చిత్రానిత్యా వ్యదారయత్ ॥ ౧౦౧
 సేనానాథేషు స ర్వేషు నిహతేషు దురాత్మసు ।
 విషంగః పరమక్రుద్ధ శ్చచార పురతో బలీ ॥ ౧౦౨
 అథ యామావశేషాయాం యామిన్యాం ఘటికాద్వయం ।
 నిత్యాభి స్సహ సంగ్రామం విధాయ స దురాశయః ॥ ౧౦౩
 అశక్యత్వం సముద్వీక్ష్య చక్రమే ప్రపలాయితమ్ ।
 కామేశ్వరీకరాకృష్టచాప్తోత్తై ర్నిశితై శ్వరైః ॥ ౧౦౪
 భిన్నమర్మా దృఢతరం విషంగో విహ్వలాశయః ।
 హతావశిష్టై ర్యోధైశ్చ సార్థ మేవ పలాయితః ॥ ౧౦౫
 తాభి ర్న నిహతో దుష్టో యస్మాద్వధ్య స్స దానవః ।
 దండనాథాశ రేణైవ కాలదండసమత్తిమా ॥ ౧౦౬

తస్మి స్పలాయితే దుష్టే విమంగే భండసోదరే ।

సా విభాతాచ రజనీ ప్రసన్నా శ్చాఽభవన్ దిశః ॥ ౧౦౭

పలాయితం రణే వీర మనుసర్తు మనాచితం ।

ఇతి తా స్సమరాన్నిత్యా స్తస్మి న్నా-లే వ్యరంసిషుః ॥ ౧౦౮
దైత్యశస్త్రప్రవణస్యందిశోణితప్లుతవిగ్రహః ।

నిత్యా శ్రీలలితాం దేవీం ప్రణిపేతు స్తయోధతాః ॥ ౧౦౯

ఇథం రాత్రౌ మహద్వ్యధం తత్ర జాతం భయంకరం ।

నిత్యానాం విక్రమైశ్చాపి లలితా శ్రీతి మాసదత్ ॥ ౧౧౦

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే విషణ్ణాదిపలాయనం

నామ త్రింశోఽధ్యాయః.

భం డ పు త్ర వ థః

శ్రీహయగ్రీవః :—

దశాక్షోహిణికాయుక్తం కుటిలాక్షోఽతివీర్యవాన్ ।

దండనాథాశరై స్తీక్ష్ణై రణే భగ్నః పలాయితః ॥ ౧

దశాక్షోహిణికా సైన్యం తయా రాత్రౌ వినాశితం ।

ఇమం వృత్తాంత మాకర్ణ్య భండ స్సంక్షోభ మాయయా ॥ ౨

రాత్రౌ కపటసంగ్రామం దుష్టానాం నిర్జరద్రుహమ్ ।

మంత్రిణీ దండనాథా చ శ్రుత్వా నిర్వేద మాపతుః ॥ 3

అహో బత మహాత్కృష్టం మహాదేవ్యా స్సమాగతమ్ ।

- ఉత్తాసబుద్ధిభి ర్దూర మస్మాభి శ్చలితం పురః ॥ ౪
- మహాచక్రరథేంద్రస్య స జాతం రక్షణం బలైః ।
- ఏత చ్చావసరం ప్రాప్య రాతౌ చుష్టైః పరాకృతమ్ ॥
- కో వృత్తాంతో భవే త్తత స్వామిన్యా కిం రణః కృతః ।
- అన్యా వా శక్తయ స్తత చక్ర ద్యుద్ధం మహాసురైః ॥ ౬
- విమృష్టస్య మిదం కార్యం ప్రవృత్తి స్తత కీదృశీ ।
- మహాదేవ్యాశ్చ హృదయే కః ప్రసంగః ప్రవర్తతే ॥ ౭
- ఇతి శంకాకులా స్తత దండనాథాపురోగమాః ।
- మంత్రిణీం పురతః కృత్వా ప్రచేలు ర్గలితాం ప్రతి ॥
- శక్తిచక్రచమూనాథా స్సర్వా స్తైః సుంజితాః క్వచిత్ ।
- వ్యతీతాయాం విభావర్యాం రథేంద్రం పర్యవారయన్ ॥ ౯
- అనరుహ్య స్వస్వయానా న్మంత్రిణీ దండనాయుకే ।
- అథస్తా ఘ్రేస్య మావేశ్య తదానరుదుహతా రథమ్ ॥ ౧౦
- క్రమేణ సవపర్వాణి వ్యతీత్య త్వరితక్రమైః ।
- తత్తత్పర్వగతై శ్చక్తచక్తై స్సమృజ్ఞి వేదితాం ॥ ౧౧
- అథజేతాం మహారాష్ట్రీం మంత్రిణీదండనాయుకే ।
- తే వ్యజ్ఞిపతాం దేవ్యా అప్రాంగస్పృష్టభు తలే ॥ ౧౨
- మహాస్పృమాద స్సమభూ దితి స శ్శృత మమ్బికే !
- కూటయుద్ధ ప్రకారేణ దైత్యై రపకృతం ఖలైః ॥ ౧౩
- స దురాత్మా దురాచారః ప్రకాశసమరా త్త్రసన్ ।
- కుహనావ్యవహారేణ జయసిద్ధిం తు కాంక్షతి ॥ ౧౪

దైవా న్న స్వామినీగాత్రే దుష్టానా మమరద్రుహమ్ ।

శరాదికపరామర్శో న జాత స్తేన జీవితం ॥ ౧౫

ఏకావలమ్బనం కృత్వా మహారాజ్ఞి! భవత్పదమ్ ।

వయం సర్వేపి జీవామ స్సాధయామ స్సమిహితమ్ ॥ ౧౬

అతోస్మాభిశ్చ కర్తవ్యం శ్రీమదంగస్య రక్షణమ్ ।

మాయావినశ్చ దైత్యేంద్రా స్తత్ర మంత్రో విధీయతాం ॥

అపకాలేషు యేనైతే భండాద్యా దానవాధమా ।

కూటయుద్ధం న కుర్వంతి న విశంతి చమూ మిమామ్ ॥ ౧౭

తథా మహేంద్రశైలస్య కార్యం దక్షిణదేశతః ।

శిబిరం బహువిస్తారం యోజనానాం శతావధి ॥

వహ్నిప్రాకారవలయం రక్షణార్థం విధీయతాం ।

అస్మత్సేనానివేశస్య ద్విషాం దర్పశమాయ చ ॥ ౧౮

శతయోజనమాత్రం తు మధ్యదేశః ప్రకల్ప్యతాం ।

వహ్నిప్రాకారచక్రస్య ద్వారం దక్షిణో భవేత్ ॥ ౧౯

యతో దక్షిణదేశస్థం శూన్యకం ద్విషతాం పురం ।

ద్వారే చ బహవః కల్ప్యః పరివారా ఉదాయుధాః ॥ ౨౦

నిర్గచ్ఛతాం ప్రవిశతాం జనానా ముపరోధకాః ।

అనాలస్యా అనిద్రాశ్చ విధేయా స్సతతోద్యమాః ॥ ౨౧

ఏవం చ సతి దుష్టానాం కూటయుద్ధం చిక్నేత్ ॥

అవేశాసు చ సన్ధ్యాసు మధ్యరాత్రిషు చ ద్విషాం ॥ ౨౨

అశక్య మేన భవతి ప్రౌఢ మాక్రమణం హతాత్ ॥

నోచే ద్దురాశయా దైత్యా బహుమాయాపరిగ్రహః ॥ ౨౫

పశ్యతోహరవ త్సర్వం విలుతంతి మహద్బలం ।

మంత్రిణ్యా దండనాథాయా ఇతి శ్రుత్వా వచస్తదా ॥ ౨౬

శుచిదంతరుచా ముక్తా వర్షంతీ లలితాబ్రవీత్ ।

భవతీభ్యా మయం మంత్ర శ్చాపసుబద్ధ్యా విచారితః ॥ ౨౭

అయం కుశలధీమార్గో నీతి రేషా సనాతనీ ।

స్వచక్రస్య పురో రక్షాం విధాయ దృఢసాధనైః ॥ ౨౮

పరచక్రాక్రమః కార్యో జగీషన్భి ర్మహాజనైః ।

ఇత్యుక్త్వా మంత్రిణీదండనాథే సా లలితేశ్వరీ ॥ ౨౯

జ్వాలామాలినికాం నిత్యా మాహూయైవ మువాచహ ।

వత్సే! త్వం వహ్ని రూపాసి జ్వలజ్వాలామయాకృతిః ॥ 3౦

త్వయా విధీయతాం రక్షా బలస్యాస్య మహీయసః ।

శతయోజనవిస్తారం పరివృత్య మహీతలమ్ ॥ 3౧

త్రింశద్ద్యోజన మున్నమ్రజ్వాలాప్రాకారతాం వ్రజ ।

ద్వారం యోజనమాత్రం తు ముక్త్యానస్త్ర జ్వలత్తనుః ॥

వహ్ని సాలత్వ మాపన్నా సంరక్ష సకలం బలం ।

జ్వాలామాలినికాం నిత్యా మిత్యుక్త్వా లలితేశ్వరీ ॥ 33

మహేంద్రోత్తరభూభాగం చలితుం చక్ర ఉద్యమమ్ ।

సా చ నిత్యా నిత్యమభి జ్వలజ్వాలామయాకృతిః ॥ 3౪

చతుర్దశీ తిథిమయీ తథేతి వ్రణనామ తాం ।

తయైవ పూర్వనిర్దిష్టం మహేంద్రోత్తరభూతలం ॥ 3౫

- కుండలీకృత్య జజ్జ్వల సాలరూపేణ సా పునః ।
 నభోవలయజంఘాలజ్వాలామాలాకులాకృతిః ॥ 3౬
- బభాసే సాలరూపా సా రత్నప్రాకారశోభినీ ।
 తం ప్రాకార మథావిక్షుల్భక్తయ శ్శస్త్రపాణయః ॥ 3౭
- సైనికం దండనాథాయా మంత్రినాథాచమూ రపి ।
 అన్యాసా మపి శక్తీనాం మహతీనాం మహద్భలం ॥ ౩౮
- విశంకటోదరం సాలం ప్రవివేశ గతక్లమం ।
 చక్రరాజరథేంద్రం తు మథ్యే సంస్థాప్య దండినీ ॥ ౩౯
- వామపక్షే రథం స్వీయం దక్షే చ శ్యామలారథం ।
 వశాచ్ఛద్భాగే సమ్పదీశీం పురస్తాచ్ఛ హయాసనాం ॥ ౪౦
- ఏవం సంవేశ్య పరిత శ్చక్రరాజరథస్య సా ।
 ద్వారే నివేశయామాస వింశత్యక్షోహణీయుతామ్ ॥ ౪౧
- జ్వలద్దణ్డాయుధోదగ్రాం స్తమ్భినీం నామ దేవతాం ।
 యా దేవీ దండనాథాయా విఘ్న దేవీతి విశ్రుతా ॥ ౪౨
- ఏవం సురక్షితం కృత్వా శిబిరం పోత్రిణీ తతః ।
 పూషణ్యుదితభూయిష్యే పున ర్యుద్ధ ముపాశ్రయత్ ॥ ౪౩
- తతః కిలికిలారావం కృత్వా శక్తిమహాచమూః ।
 అగ్నిప్రాకారకద్వారా నిర్జగామ మహారవా ॥ ౪౪
- ఇథం సురక్షితం శ్రుత్వా లలితా శిబిరోదరం ।
 భూయ స్స జ్వర మాపన్నః ప్రచక్షో భండదానవః ॥ ౪౫
- మంత్రియిత్వా పున స్తత్ర కుటిలాక్షపురోగమైః ।

విచక్షణ విశ్రుకేణ సమ మాత్మసుతై రసి ॥ ౪౬

ఏకాఘృత్య ప్రసారేణ యుద్ధం కర్తుం మహాబలః ।

చతుర్బాహుముఖా న్పుత్రాం శ్చతుర్జ్వలధిపన్నిభాన్ ॥ ౪౭

చతురా న్యుద్ధకృత్యేషు సమాహూయ స దానవః ।

ప్రేషయామాస యుద్ధాయ భండ శ్చండః క్రుధా జ్వలన్ ॥

త్రింశదేన హి తత్పుత్రా మహాకాయా మహాజనః ।

తేషాం నామాని వక్ష్యామి సమాకర్ణయ కుమ్భజ ! ॥ ౪౮

చతుర్బాహు శ్చృగోరాక్ష స్ప్రతీయన్తు చతుశ్చిరాః ।

వజ్రఘోష శ్చోర్ధ్వకేకే మహామాయో మహాహనుః ॥ ౪౯

మఘశత్రు ర్మఘస్కన్తీ సింహఘోష స్సురాశకః ।

అంధక సిన్ధునేత్రశ్చ కృపకః కృపఘోచనః ॥ ౫౦

గుహక్షో గణ్ణల శ్చైవ చండవర్మా యమాస్తకః ।

లక్ష్మణః పండసేనశ్చ పుషకీ తూర్వచూరకః ॥ ౫౧

స్వస్థశత్రు స్వస్థగబో దుష్టాఖ్య స్వస్థకంటకః ।

అశిమాయో బృహన్మాయ ఉపమాయశ్చ వీర్యవాన్ ॥ ౫౨

ఇత్యేతే దుర్మదాః పుత్రా భండదైత్యస్య దుద్ధియః ।

పితు స్సదృశదోర్వీర్యాః పితు స్సదృశవిగ్రహాః ॥ ౫౩

ఆగత్య భండచరణా వభ్యవందంత భక్తితః ।

తానుద్వీక్ష్య ప్రసన్నేన లోచనేన స దానవః ! ॥ ౫౪

సగౌరవ మిదం వాక్యం బభాషే కులఘాతుకః ।

భో భో మదీయా స్తనయాః! భవతాం క స్సమో భువి ॥ ౫౫

భవతామేవ సత్త్వేన జితం విశ్వం మయా పురా ।
 శక్రస్యాగ్నే ర్యమస్యాసి నిర్వతేః పాశినస్తథా ॥ ౫౭
 కచేషు కర్షణం కోపాత్కృతం యుష్మాభి రాహవే ।
 అస్త్రాణ్యపి చ శస్త్రాణి జానీథ నిఖిలాస్యపి ॥ ౫౮
 జాగ్రత్స్వేవ హి యుష్మాసు కులభంశోఽయ మాగతః ।
 మాయావినీ దుర్లలితా కాచిత్తీ యుద్ధదుర్మదా ॥ ౫౯
 బహ్విభి స్వసమానాభి స్తీభి న్యుక్తా హినస్తీ నః ।
 తదేనాం సమరేఽవశ్య మాత్మవశ్యాం విభాస్యథ ॥ ౬౦
 జీవగ్రాహం చ సా గ్రాహ్య భవద్భి ద్వలదాయుధైః ।
 అప్రతీప్రతాపాధ్యా న్యుష్మా నేకాం ప్రియం ప్రతి ॥ ౬౧
 సంపేషణ మనాచిత్వం తథాప్యేష విధేః క్రమః ।
 ఇమమేకం సహధ్వంచ శౌర్యకీర్త్యో ర్విషర్యయమ్ ॥ ౬౨
 ఇత్యుక్త్వా భణ్ణదై త్యేస్త్ర స్తా న్వాహైహి ద్రణం ప్రతి ।
 ద్విశతంచాక్షోహణీనాం తత్సహాయా ప్రాహణోత్ ॥ ౬౩
 ద్విశత్యక్షోహణీసేనా ముఖస్య తిలకాయితాః ।
 బద్ధభుక్కుటయ శ్శస్త్రప్రాణయో నిర్యయు ర్గృహత్ ॥ ౬౪
 నిర్గమే భణ్ణపుత్రాణాం భూః ప్రకమ్ప మలమ్భత ।
 ఉత్పాతా వివిధా జాతా వితస్తం చాభవ జ్జగత్ ॥ ౬౫
 తాన్కుమారా న్మహాసత్త్వా న్లాజవర్షై రవాకిరన్ ।
 వీధీషు యానై శ్చలితా పౌరవృద్ధపురంధ్రియః ॥ ౬౬
 వద్దినో మాగధాశ్చైవ కుమారాణాం స్తుతిం వ్యధుః ।

- మజ్జశారాత్తికం చక్ర ద్ద్వారే ద్ద్వారే పురాజ్ఞనాః ॥ ౬౭
- భిద్యమానేవ వసుధా శుష్యమాణమివామ్భరమ్ ।
ఆసీ త్తేషాం వినిర్యాణే ఘూర్ణమాన ఇవార్ణవః ॥ ౬౮
- ద్విశత్యక్షోహిణీసేనాం గృహీత్వా భండసూనవః ।
గ్రోహోద్యద్భుక్తుకీక్రూరనిటలా నిర్యయుః పురాత్ ॥ ౬౯
- శక్తిసైన్యాని సర్వాణి భక్షయామః క్షణా ద్రణే ।
తేషా మాయుధచక్రాణి చూర్ణయామ శ్చిత్రై శ్శరైః ॥ ౭౦
- అగ్నిప్రాకారవలయం శమయామశ్చ రంహసా ।
తాం దుర్విదగ్ధాం లలితాం బద్ధీకుర్మశ్చ సత్వరమ్ ॥ ౭౧
- ఇత్యన్యోన్యం ప్రజల్పంతో వీరభాషణఘోషజైః ।
ఆసేదు రగ్నిప్రాకారసవిధం భణ్డసూనవః ॥ ౭౨
- యావనేన మదాధేన భూయసా నుద్ధదృష్టయః ।
భుక్తుకీకుటిలా శ్చక్ర సింహనాదం మహత్తరమ్ ॥ ౭౩
- విదీర్ఘమేవ తేనాఽసీ ద్భ్రుహ్మాండం చండిమస్పృశా ।
ఉత్పాతవారిదభిప్రప్సూరనిర్ఘాతరంహసా ॥ ౭౪
- ఏతస్యాననుభూతస్య మహాశబ్దస్య డమ్బరః ।
క్షోభయామాస శక్తీనాం శ్రవాంసి చ మనాంసిచ ॥ ౭౫
- ఆగత్య తే కలకలం చక్ర సార్థం స్వపైనికైః ।
వివిధాయుధసంపాతమూర్ఛదైవమానికచ్ఛటమ్ ॥ ౭౬
- చతుర్బాహుముఖా ఖుచ్చిత్యా భణ్డదైత్యకుమారకాన్ ।
ఆగతాన్యుద్ధకృత్యాయ బాలా కాతుహలం దధే ॥ ౭౭

కుమారీ లలితాదేవ్యా స్తస్యా నికటవాసినీ ।
 సమస్తశక్తిచక్రాణాం పూజ్యావిక్రమశాలినీ ॥ ౭౮
 లలితాసదృశాకారా కుమారీ కోప మాదధే ।
 యా సదా సవవస్థైః స సర్వవిద్యామహాఖనిః ॥ ౭౯
 బాలాకుణతనుశ్రేణీ శోణవన్త్యచచుర్గతా ।
 మహారాష్ట్రీపాదపీఠే నిత్య మాహితసన్నిధిః ॥ ౮౦
 తస్యా బహిశ్చరాః ప్రాణా యా చతుర్థం విలోచనం ।
 తా నాగతా స్ఫండసుతా న్యోధయిష్యామి సత్వరం ॥ ౮౧
 ఇతి సంచింత్య బాలామ్బా మహారాష్ట్రే నృజిహత్ ।
 మాత! ర్భండమహాదైత్యసూసహో యోధు మాగతాః ॥౮౨
 తై స్సమం యోధు మిచ్ఛామి కుమారీత్వా త్సకాతుకా ।
 స్ఫురన్నినచ మే బాహు ర్యుద్ధకంఠాయయానయా ॥ ౮౩
 క్రీడా మమై సా హంతవ్యా స భనత్యా నివారణైః ।
 అహం హి బాలికా నిత్యం క్రీడనేష్వనురాగినీ ॥ ౮౪
 క్షణం రణక్రీడయా చ ప్రీతిం దాస్యామి చేతసః ।
 ఇతి విజ్ఞాపితా దేవీ ప్రత్యువాచ కుమారికాం ॥ ౮౫
 వత్సే! త్వమతిమృద్యంగీ సవవన్తా సవక్రమా ।
 సవీనాయుధశిక్షాచ కుమారీ త్వం మమైకికా ॥ ౮౬
 త్వాం వినా క్షణమాత్రం మే స నిశ్వాసః ప్రవర్తతే ।
 మమోచ్ఛ్వాసిత మేవాసి స త్వం యాహ మహాహవమ్ ॥ ౮౭
 దండినీ మంత్రిణీ చైవ శక్తయోగ్యాస్తు కోటిశః ।

సంత్యేవ సమరం కర్తుం వత్సే కిం త్వం ప్రయాస్యసి ॥ ౮౮
 ఇతి శ్రీలలితాదేవ్యా నిరుద్ధాపి కుమారికా ।
 కౌమారకౌతుకావిష్టా పునశ్చుద్ధ మయాచత ॥ ౮౯
 సుదృఢం నిశ్చయం దృష్ట్వా తస్యా స్సా లలితామ్బికా ।
 అనుజ్ఞాం కృతవత్సేవ గాఢ మాలింగ్య బాహుభిః॥ ౯౦
 స్వకీయకవచాదేక మాచ్ఛిద్య కవచం దదా ।
 స్వాయుధేభ్యశ్చాయుధాని వితీర్య విససర్జ తామ్ ॥ ౯౧
 కర్ణీరథం మహారాజ్ఞీచాపదండా త్సముత్థితమ్ ।
 హంసయుగ్యశఙ్ఖై ర్యుక్త మారురోహ కుమారికా ॥ ౯౨
 తస్యాం రణప్రవృత్తాయాం పేహః కిన్నరయోషితః ।
 దేవీభుజాఽపదాసాని సర్వపర్వస్థదేవతాః ॥ ౯౩
 బద్ధాంజలిపుటా నేముః ప్రయుక్తాశీపరమ్పరాః ।
 ఇతస్తతః ప్రసర్పంత్యో వేత్రహస్తాః పదేపదే ॥ ౯౪
 తాభిః ప్రణమ్యమానా సా చక్రరాజరథోత్తమాత్ ।
 అవకుహ్య తలే సైన్యం వర్తమాన మగాహత ॥ ౯౫
 తా మాయాంతీ మథో దృష్ట్వా కుమారిం కోపపాటలామ్ ।
 మంత్రిణీదండనాథేచ సభయే వాచ మూచతుః ॥ ౯౬
 కిం భర్తృదారికే! యుద్ధే వ్యవసాయః కృతస్త్యయా ।
 అకాండే కిం మహారాజ్ఞ్యా ప్రేషితాఽసి రణంప్రతి ॥ ౯౭
 తదేతచుచితం నైవ వర్తమానేపి సైనికే॥
 త్వం మూర్ఖం జీవితమసి శ్రీదేవ్యా బాలికే! యతః ।

నివర్తస్వ రణోత్సాహం త్ప్రణామస్తే విధీయతే ।

ఇతి తాభ్యాం నిరుద్ధాపి ప్రాచల ద్దృఢనిశ్చయా ॥ ౯౯

అత్యంతవిస్మయావిప్లవే మంత్రిణీదండనాయికే ।

సహౌప తస్యా రక్షార్థం చేలతుః పార్శ్వయో ద్వయోః॥౧౦౦

అథాగ్నోవరణద్వారా త్తాభ్యా మనుగతా సతీ ।

ప్రభూతసేనాయుక్తాభ్యాం నిర్జగామ కుమారికా ॥ ౧౦౧

శక్తిసేనాధినాథానాం సర్వాసా మనుగృహ్లాతీ ।

ప్రణామాంజలిజాలాని కర్ణీరథకృతాసనా ॥ ౧౦౨

భండస్య తనయాస్తుప్తా సభ్యద్రవ దరిందమా ।

తస్యాః ప్రాతిస్వికం సైన్యం కుమార్యా స హి వర్తతే ॥

సర్వం హి లలితాసైన్యం తత్యైన్యం సమజాయత ।

తతః ప్రవవృతే యుద్ధ మత్యుద్ధతపరాక్రమమ్॥ ౧౦౩

వవర్ష శరజాలాని దైత్యేంద్రేషు కుమారికా ।

భండాసుర కుమారై సై ర్మహారాక్షీకుమారికా ॥ ౧౦౪

యద్యుద్ధ మతనో త్తత్తు స్పృహణీయం సురాసురైః ।

అత్యంతవిస్మితా దైత్యకుమారా సవవర్షిణీం ॥ ౧౦౫

కర్ణీరథస్థా మాలోక్య కిరంతీం శరమండలమ్ ।

క్షణేక్షణే బాలికయా క్రియమాణం మహాగణం ॥ ౧౦౬

వ్యజిజ్ఞేష స్మహారాజ్యై భ్రామ్యత్యః పరిచారికాః ।

మంత్రిణీదండనాథే తే విస్మయేన రణత్యజౌ॥ ౧౦౭

ప్రేక్షకత్వ మనుప్రాప్తే తూష్ణీమేవ బభూవతుః ।

సర్వేషాం దైత్యపుత్రాణా మేకరూపా కుమారికా ॥ ౧౦౯
 ప్రత్యేకభిన్నా దదృశే బిష్ణుమాలేవ భాస్వతః ।
 సాయకై రగ్నిచూడానై స్తేషాం మర్మాణి భిందతీ ॥ ౧౧౦
 ఆశ్చర్యం మహతి వ్యోమ్ని పశ్యతాం చ దివౌకసామ్ ।
 సాధువాదై ర్బహువిధై ర్మంత్రిణీదండనాథయోః ॥ ౧౧౧
 అర్చ్యమానా రణం చక్రే లఘుహస్తా కుమారికా ।
 ద్వితీయం యుద్ధదివసం సమస్తమపి సా రణే ॥ ౧౧౨
 ప్రకాశయామాస బలం లలితాదుహితా నిజం ।
 అస్త్రప్రత్యస్త్రమోక్షేణ తాం తస్మాద్వా నపి భిందతీ ॥ ౧౧౩
 రక్తోత్పలమివ క్రోధసంరక్తం బిభ్రతీ ముఖమ్ ।
 నారాయణాస్త్రమోక్షేణ మహారాక్షీకుమారికా ॥ ౧౧౪
 ద్విశత్యక్షోహిణీసైన్యం భస్మసా దకరో త్క్షణాత్ ।
 అక్షోహిణీనాం క్షయతః క్షణాతోప ముపాగతాః ॥ ౧౧౫
 ఆకృష్టగురుధన్వాన స్తేఽపత స్నేకహేలయా ।
 తతః కలకలే జాతే శక్తీనాం చ దివౌకసామ్ ॥ ౧౧౬
 యుగపత్త్రింశతం బాణా నస్పృజ త్సా కుమారికా ।
 హస్తలాఘవవ త్యాథ ముక్తై శ్చద్వాధసాయకైః ॥ ౧౧౭
 త్రింశతా త్రింశతం భణ్ణపుత్రాణా నూహతం శిరః ।
 ఇతి భణ్ణస్య పుత్రేషు ప్రాప్తేషు యమసాదనమ్ ॥ ౧౧౮
 అత్యస్తవిస్మయావిస్తా వవన్తుః పుష్ప మభ్రగాః ।
 సా చ పుత్రీ మహారాజ్ఞ్యా విధ్వస్తాసురసైనికా ॥ ౧౧౯

మన్త్రిణీదణ్డీనాథాభ్యా మాలిజ్యత భృశం ముదా ।
 తస్యాః పరాక్రమోన్మేషై ర్నృత్యన్తో జయదాయిభిః ॥౧౨౦
 శక్తయ స్తుములం చక్రం సాధువాదై ర్జగత్ప్రియమ్ ।
 సర్వాశ్చ శక్తిసేనాన్యో దణ్డనాథాపురస్సరాః ॥ ౧౨౧
 తదాశ్చర్యం మహారాజ్యై నివేదయితు మాగతాః ।
 సింహసంస్థితాం దేవీం దృష్ట్వా నేము స్సుయాన్వితాః ॥
 కుమారికాకృతం కర్మ వినివేద్య పునగ్గతాః ।
 తాభి ర్నివేద్యమానాని సా దేవీ లలితామ్బికా ॥ ౧౨౩
 పుత్ర్యా భుజాపదానాని శ్రుత్వా ప్రీతిం సమాయయా ।
 అజ్ఞే పుత్రీం సమారోప్య స్పృశన్తీ పాణినా వపుః ॥ ౧౨౪
 మూర్ధ్న్యపాఘ్రియ సా దేవీ హృష్టా బాలాం వ్యముఞ్చత ।
 సమస్తమపి తచ్చక్రం శక్తీనాం తత్పరాక్రమైః ॥ ౧౨౫
 అదృష్టపూర్వై ర్దై త్యేషు విస్మయస్య వశం గతమ్ ॥ ౧౨౬౪
 ఇతి శ్రీమద్భ్రహ్మణ్డపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భణ్డపుత్రవధోనా
 మైకత్రింశోఽధ్యాయః,

భ ణ్డా సు ర ప్ర లా ప ః.

శ్రీహయగ్రీవః :—

అథ పుత్రేషు నప్తేషు శోకానలవదిప్లుతః ।

విలలాప స దైత్యేన్ద్రో మత్స్వా జాతం కులక్షయమ్ ॥ ౧

- హా పుత్రా హా గుణోదారా హా మదేకపరాయణాః ।
 హా మన్నేత్రసుధాపూరా హా మత్కులవివర్ధనాః! ॥ ౨
- హా సమస్తసురశ్రేష్ఠమదభిజ్ఞనతత్పరాః! ।
 హా సమస్తాసురస్త్రీణామంతర్మోహనమస్మథాః! ॥ 3
- దిశత ప్రతివాచా మే మమాజ్ఞే వల్లతాఽధునా ।
 కిము దీనమిమం తాత మవచుచ్య దివం గతాః ॥ ౪
- యుష్మాద్విదా స శోభంతే మమ రాజ్యాని పుత్రకాః! ।
 రిక్తాని మమ గేహాని రిక్తారాజసభాపి మే ॥ ౫
- కథ మేవ హి నిశ్శేషం హతా యూయం దురాశయా ।
 అప్రభృష్యభుజాసత్వా స్థవో మత్కులాఙ్కురాన్ ॥ ౬
- కథ మేకపదే దుష్టా వనితా సజ్జరేఽవధీత్ ।
 మచు సప్తాని సౌఖ్యాని మమ సప్తాః కులశ్రీయః ॥ ౭
- ఇతఃపరం కదా వీక్ష్యే సహసాని ముఖాని వః ।
 భవంత స్సుకృతైర్లబ్ధా మమ పూర్వజనుకృతైః ॥ ౮
- నాశోఽయం భవతా మద్య జాశో నష్ట స్తోఽస్మ్యహమ్ ।
 హా హాశోస్మి వివనోస్మి మందభాగ్యోస్మి పుత్రకాః! ॥ ౯
- ఇతి శోకా త్సవర్యశ్రుః ప్రలపన్ముక్తకుంతలః ।
 మూర్ఛయా లుప్తహృదయో నివపాత స్పృహసనాత్ ॥ ౧౦
- విశుక్ర శ్చ విషజ్ఞ శ్చ కుటిలాక్ష శ్చ సంసది ।
 భణ్ణ మాశ్వాసయామాసు ద్వేవస్య కుటిలైః క్రమైః ॥ ౧౧

విశుక్రః ॥

దేవ! కిం ప్రాకృత ఇన ప్రాస్త శ్లోకస్య వశ్యతాం ।

లవసి త్వం ప్రతి సుతా న్ప్రిస్తమృత్యా న్మహాహవే ॥ ౧౨

ధర్మపాణింధమః పంథా వీరాణా మేష శాశ్వతః ।

అశోచ్య మాహవే మృత్యుం ప్రాప్నునన్తి యదస్మితం ॥ ౧౩

ఏత దేవ వినాశాయ శల్యవ ద్బాధతే మనః ।

యత్ప్రి సమాగత్య హణా నిహన్తి సుభటా న్రణే ॥ ౧౪

ఇత్యుక్తే తేన దై త్యేన పుత్రశోకం విముఞ్చతా ।

భణ్డేన చండకాలాగ్ని సదృశః శ్రోధ ఆదధే ॥ ౧౫

స తీవ్రస్పర్శముద్ధాన్య ఘోర ముగ్రయమోషమం ।

విస్ఫారితాక్షియుగళో భృశం విజ్వాల తేజసా ॥ ౧౬

ఇదానీ మేవ తాం దుష్టాం ఖణ్డే నానేన ఖండశః ।

శకలీకృత్య సమరే శమం ప్రాప్స్వామి బస్థుభిః ॥ ౧౭

ఇతి గోషఫలద్వర్ణ శ్వసన్నివ భుజ్జమః ।

ఖణ్డం విధూన్య న్నుత్థాయ ప్రచచా లాతిమత్తవత్ ॥ ౧౮

తం నికుఢ్య చ సంభ్రాంతా స్సర్వే దానవ పుంగవాః ।

వాచ మూచు రతిశ్రోధా జ్వలన్తో లలితాం ప్రతి ॥ ౧౯

స తదథే త్వయా కార్య స్వామిం త్సంరంభ ఈదృశః ।

అస్మాభి స్సబలై ర్యుక్తై రణోత్సాహో విధీయతే ॥ ౨౦

భవ దాజ్ఞాబలం ప్రాప్య సమస్తం భువనం హతాత్ ।

విమద్దయితు మీశా స్మ కిము తాం ముగ్ధభామినీం ॥ ౨౧

కిం శోషయామ స్సప్తాభీ స్ఫక్షయామోఽథవా గిరీః ।
అధరోత్తర మేవైతత్త్రైలోక్యం కరవామ వా ॥ ౨౨
భినదామ సురాం త్వర్వా న్భినదామ సురాలయాః ।
పినమామ హరిత్పాలా నాజ్ఞాం దేహి మహామతే ॥ ౨౩

విశుక్రకృతజయవిఘ్నయ స్త్రీః

ఇత్యుదీరిత మాకర్ణ్య మహాహంకారగర్భితమ్ ।
ఉవాచ వచనం భండః ప్రతిఘాతుణలోచనః ॥ ౨౪
విశుక్ర! భవతా గత్వా మాయాంతర్హితవన్ద్విణా ।
జయవిఘ్నమహాయంత్రం కర్తవ్యం కటకే ద్విషాం ॥ ౨౫
ఇతి తస్య వచ శ్శ్రుత్వా విశుక్రో రోషరూషితః !
మాయాతిరోహితవపు ర్జగామ లలితాబలమ్ ॥ ౨౬
తస్మి స్ప్రియాతు ముద్యుక్తే సూర్యోఽస్తం సముపాగతః ।
పర్యస్తకిరణస్తోమపాటలీకృత దిబ్బుఖః ॥ ౨౭
అనురాగవతీ సంధ్యా ప్రయాంతం భానుమాలినమ్ ।
అనువవ్రాజ తరసా కుంజే రంతు మినోత్సుకా ॥ ౨౮
వేగా త్ప్రిప్తవతో భానో ద్దేహసంగా త్సముఞ్ఞితాః ।
చరమాభ్యే రివ పయఃకణా స్తారా విరేజిరే ॥ ౨౯
అథాఽససాద బహుశం సతమః కజ్జలమేచకం ।
సాహ్యం విధాతు ముద్యుక్త మివ తస్య దురాత్మనః ॥ ౩౦
మాయారథం సమారూఢో గాఢశార్వరసంవృతః ।
అదృశ్యవపు రాపేదే లలితాకటకం ఖలః ॥ ౩౧

తత్ర గత్వా జ్వలజ్జ్వాలావహ్నిప్రాకారమండలం ।
 శతయోజనవిస్తార మాలోకయత దుర్ముఖః ॥ 3౨
 పరితో విభ్రమం త్సాల మవకాశ మనాప్నువన్ ।
 దక్షిణద్వార మాపాద్య నిదధ్యో క్షణ ముద్ధతః ॥ 33
 తత్రాఽవశ్యస్మహాసత్త్వా సావధానా ధృతాయుధాః ।
 ఆరూఢయానా ససన్నధవర్మణో ద్వారదేశతః ॥ 3౪
 స్తమ్భిసీప్రముఖా శక్తీ ర్వింశత్యక్షోహిణీయుతాః ।
 సర్వదా ద్వారరక్షాఢం నిర్దిష్టా దండనాథయా ॥ 3౫
 విలోక్య విస్మయావిప్లవ శ్చింతయిత్వా చిరం తదా ।
 సాలస్య బహిరేఽవాసా స్థిత్యా యంత్రం సమాతనోత్ ॥
 గమ్యంతిమాత్రకాయామే తత్సమానప్రవిష్టరే ।
 శిలాపట్టే సుమహతి వ్రాలిఖ ద్యంత్ర ముత్తమం ॥ 36
 అష్టదిక్ష్య ప్తశూలేన సంహారాక్షరమాలినా ।
 అష్టభిర్దైవతై శ్చాపి యుక్తం యంత్రం సమాలిఖత్ ॥ 3౭
 ఆలసా కృపణా దీనా నిద్రా తంద్రా ప్రమీలికా ।
 క్లేబా చ నిరహంకారా ఇత్యష్ట దేవతా స్స్మృతాః ॥ 3౮
 దేవతాష్టక మేతచ్చ శూలాష్టకపుటోపరి ।
 నియోజ్య లిఖతం యంత్రం మాయావీ సమయంత్రయత్ ॥
 పూజాం విధాయ యంత్రస్య బలిభి శ్చగలాదిభిః ।
 తద్యంత్రం కైరికటకే ప్రాక్షిప త్న మహాసురః ॥ ౪౦
 ప్రాకారస్య బహిర్భాగవర్తినా తేన దుర్ధియా ।

- క్షిప్త ముల్లంఘ్య వరణం పపాత కటకాంతరే || ౪౨
- తద్యంతస్య వికారేణ కటకస్థాస్తు శక్తయః ।
- విముక్తశస్త్రా స్సన్యాస మాస్థితా దీనమానసాః || ౪౩
- కిం హతై రసురైః కార్యం శస్త్రశస్త్రక్రమై రలమ్ ।
- జయసిద్ధ్యా ఫలం కిం వా ప్రాణిహింసా చ పాపదా || ౪౪
- అమరాణాం కృతే కార్యే కి మస్మాకం భవిష్యతి ।
- వృథా కలకలం కృత్వా స ఫలం యుద్ధకర్మణా || ౪౫
- కా స్వామినీ మహారాజ్ఞీ కావా సా దండనాయికా ।
- కా వా సా మంత్రిణీ శ్యామా భృత్యత్వం నోఽథ కీదృశమ్ ||
- ఇహ సర్వాభి రస్మాభి ర్భృత్యభూతాభి రేకికామ్ ।
- వనితాం స్వామినీం కృత్వా కిం ఫలం భోక్తృతే పరమ్ || ౪౬
- పరేషాం మర్మభిదురై రాయుధై ర్న ప్రయోజనం ।
- యుద్ధం శామ్యతు చాస్మాక మంగే శస్త్రక్షళిప్రదం ||
- యుద్ధే చే న్మరణం భావి వృథా స్యా జ్జీవితాని నః ।
- యుద్ధమృత్యో భవే త్వగ్గ ఇతి తత్ర స్మృతా కా || ౪౭
- ఉత్సాహేన ఫలం నాస్తి నిజైః ప్రైకా సుభాషహా ।
- ఆలస్యసదృశం నాస్తి చిత్తవిశ్రాంతిదాయకం || ౪౮
- ఏతాదృశీశ్చ నో జ్ఞాత్వా సా రాజ్ఞీ కం కరిష్యతి ||
- తస్యా రాజ్ఞీత్వ మపి స స్సమవాయేన కల్పితం || ౪౯
- ఏవం వోపేక్ష్యతేఽస్మాభి స్సాపి సప్తబలా భవేత్ ।
- నష్టసత్వాచ సా రాజ్ఞీ కాం ను శిక్షాం కరిష్యతి || ౫౦

ఏవమేవ రణారంభం విముచ్య విధుతాయుధాః ।

శక్తయో నిద్రయా దూరం ఘూర్ణమానా ఇవాభవత్ ॥ ౫౩

సర్వత్ర మాంద్యం కార్యేషు మహదాలస్య మాగతం ।

శిథిలం చాథవ త్సర్వం శక్తీనాం కటకం మహత్ ॥ ౫౪

జయవిఘ్నమహాయంత్ర మితి కృత్వా స దానవః ।

నిర్విఘ్నం తత్ప్రభావేన కటకం ప్రమమంధిషుః ॥ ౫౫

ద్వితీయయుద్ధదివసస్యాఽర్ధరాత్రేగతేసతి ।

నివృత్త్య నగరం భూయ స్త్రింశదక్షోహిణీవృతః ॥ ౫౬

ఆజగామ పునర్దైత్యో విశుక్రః కటకం ద్విషామ్ ।

అశ్రూయత తత స్తస్య గణనిస్సాణనిస్వనః ॥ ౫౭

తథాపి తా నిరుద్యోగా శ్శక్తయః కటకేభవన్ ।

తతో మహానుభావత్వా ద్వికారై ర్విఘ్నయన్ప్రిజైః ॥ ౫౮

అస్పృష్టే మన్త్రిణీదణ్డనాథే చింతా మవాపతుః ।

అహో బత మహత్కృష్ట మిద మూపశితం భయం ॥ ౫౯

కస్య వాఽద్య వికారేణ పైనికా నిర్గతోద్యమాః ।

నిరస్తాయుధసంభారా నిద్రాతన్ద్రావిఘ్నాన్తి తాః ॥ ౬౦

న మానయన్తి వాక్యాని నార్చయన్తి మహేశ్వరీమ్ ।

బౌదాసీన్యం వితన్వన్తి శక్తయో నిస్పృహ ఇమాః ॥ ౬౧

ఇతితే మన్త్రిణీదండనాథే చింతాపరాయణే ।

చక్రస్యస్తన మారూఢే మహారాక్షీం సమూచతుః ॥ ౬౨

మన్త్రిణీ :—

- దేవి! కస్య వికారోఽయం శక్తయో విగతోద్యమాః।
 నశృణ్వన్తి మహారాజ్ఞీ! తవాజ్ఞాం విశ్వపాలితామ్॥ ౬౩
- అన్యోన్యంచ నిరక్తా స్తాః పరాచ్య స్సర్వకర్మసు।
 నిద్రాతస్త్రిముకుళితా దుర్వాక్యాని వితన్వతే॥ ౬౪
- కా దణ్డినీ మన్త్రిణీ కా మహారాజ్ఞీచ కా పునః।
 యుద్ధంచ కీవృశమితి క్షేపం భూరి వితన్వతే॥ ౬౫
- అస్మిన్నేవాఽస్తరే శత్రు రాగచ్ఛతి మహాబలః।
 ఉద్దండై ర్భేరినిస్వానై ర్విభిన్దన్తి న రోదసీ॥ ౬౬
- అత్ర య త్ప్రాప్తరూపం త న్మహారాజ్ఞీ ప్రపద్యతామ్।
 ఇత్యుక్త్వా సహదణ్డిన్యా మన్త్రిణీ ప్రణతినం వ్యధాత్॥ ౬౭
- తత స్సా లలితా దేవీ కామేశ్వరముఖం ప్రతి।
 దత్తదృష్టి స్సమహస న్నాతివ్యక్తరదావళిః॥ ౬౮
- తస్యా స్మితప్రభాపుష్పా త్కుంజ రాకృతిమా న్ముఖే।
 కటక్రోడగళద్దానః కశ్చిద్దేవో వ్యజృమ్భత॥ ౬౯
- జపాపటలపాటల్యపాటచ్ఛరవపుద్గతిః।
 బీజాపూరం గదా మిక్షుచాపం తూలం సుదర్శనమ్॥ ౭౦
- అజ్జపాశోత్పలవ్రహ్మిణీమజ్జరీస్వరదాఙ్కురాన్ ।
 రత్నకుమ్భం చ దశభి ర్హస్తై స్త్వీయై స్సముద్యహన్॥ ౭౧
- తుద్దిల శ్చన్ద్రచూడాలో మదబృంహితనిస్సనః।
 సిద్ధలక్ష్మ్యా సమాశ్రిప్తః ప్రణనామ మహేశ్వరీమ్॥ ౭౨

గదేశ్వరపరాక్రమః

- తయా కృతాశీ స్స మహాగణనాథో గజాననః ।
 జయవిఘ్నమహాయస్త్రం భేత్తుం వేగా ద్వినిర్యయామ్ ॥ 23
- అస్తరే వహ్నిసాలస్య భ్రమ స్తంతావళాననః ।
 నిభృతం కుత్రచి ల్లిగ్నం జయవిఘ్నం వ్యలోకయత్ ॥ 24
- స దేవో ఘోరనిర్హతదుస్సహౌ ర్దస్తపాతనైః ।
 క్షణా చ్ఛార్చ్యకరోతిస్య జయవిఘ్నమహాశిలామ్ ॥ 25
- తత్ర స్థితాభి స్సప్తాభి దేవతాభి స్సహౌవ సః ।
 పరాగశేషతాం నీత్వా తద్యంత్రం వ్యక్తివ ద్దివి ॥ 26
- తతః కిలకిలారావం కృత్వాఽలస్యవినర్జితాః ।
 ఉద్యతా స్సమరం కల్తుం శక్తయ శ్శస్త్రపాణయః ॥ 27
- స దంతివదనః కంఠగళితాకుంఠనిస్వసః ।
 సురర్జ సుబహూ నాత్మరూపా స్తంతావళాననామ్ ॥ 28
- తే కటక్రోడవిగళస్పదకజ్జలచంచలైః ।
 చఞ్చరీకకులై రగ్రే గీయమానమహోదయాః ॥ 29
- స్ఫుటద్వాడిమకింకలవిక్షేపకరరోచిషః ।
 సస్తవారాకరా నేకహేలయా పాతు ముద్ధతాః ॥ 30
- ఆమోదప్రముఖా ఋద్ధిముఖ్యశక్తినిపేవితాః ।
 ఆమోదశ్చ ప్రమోదశ్చ సుముఖో దుర్ముఖ స్తథా ॥ 31
- విఘ్నశ్చ విఘ్నకర్తాన పడేతే విఘ్ననాయకాః ।
 యే స స్త్రోటిసంఖ్యానాం పేరమ్బాణా మధీశ్వరాః ॥ 32

- తే పుర శ్చలితా స్తస్య మహాగణపతే రణే ।
అగ్నిప్రాకారవలయా ద్వినిర్గత్య గజాననః ॥ ౮౩
- క్రోధహుంకారతుములః ప్రత్యపద్యత దానవాన్ ।
త్రింశదక్షోహిణీజుప్తం విశుక్రం శక్రశాసనం ॥ ౮౪
- అవాకేర చ్చరస్తోమై రిక్షుధన్వముఖచ్యుతైః ।
తతః ప్రచండఫీట్కారబధిరీకృతవిప్రుః ॥ ౮౫
- పపాత దైత్యపై న్యేషు గజవక్త్రచమూగణః ।
అచ్ఛిద నిశితై ర్బాణై ర్గణనాథస్స దానవాన్ ॥ ౮౬
- గర్జితాని సుఘోరాణి కృత్వా హత్వా చ దానవాన్ ।
గణనాథేన తస్యా భూ ద్విశుక్రస్య మహాజనః ॥ ౮౭
- యుద్ధ ముద్ధతహుంకారభిన్నకార్కుకనిస్వనం ।
భ్రుకుటీకుటిలం వక్త్రం దప్తోష్ఠ మతిపాటలమ్ ॥ ౮౮
- విశుక్రో యుధి బిభ్రాణ స్సమయుధ్యత తేన సహ ।
శస్త్రాఘట్టననిస్వావై స్థుంకారైశ్చ సురద్విషామ్ ॥ ౮౯
- దైత్యసప్తిఖురక్రోడకుద్దలీకుట్టనస్వనైః ।
ఫీట్కారైశ్చ గజేంద్రాణాం భటానాం క్రందనైరపి ॥ ౯౦
- హేషయాచ హయశ్రేణ్యా రథచక్రస్వనై రపి ।
ధనుషాం గుణనిస్వావై శ్చక్రచీత్కరణైరపి ॥ ౯౧
- శరసాత్కారఘోషైశ్చ వీరభాషాకదమ్బుకైః ।
అట్టహాసై ర్భటేంద్రాణాం సింహనాదైశ్చ భూరిశః ॥ ౯౨
- క్షుభ్యద్దిగంతరం తత్ర వవృధే యథ ముద్ధతం ।

- త్రింశదక్షోహిణీసేనాం విశుక్రస్య దురాత్మనః ॥ ౯౩
- ప్రత్యేకం పాతయామాసు గణనాథా మహారథాః ।
- దంతై ర్మర్మ విభిందంతో వేష్టయంతశ్చ శుండయా ॥ ౯౪
- ప్రోథయంతః కర్ణతాళైః పుష్కలావర్తకోపమైః ।
- నాసాశ్వాపైశ్చ పసుపై ర్విక్షిపంతః పతాకీనీమ్ ॥ ౯౫
- ఉరోభి ర్మర్దయంతశ్చ శైలవప్రసమప్రభైః ।
- వేక్షంతశ్చ పదాఘాతైః పీనై ర్ఘ్నంతి స్తథోదరైః ॥
- విచ్ఛిందంతశ్చ శూలేన కృంతంత శ్చక్రపాతనైః ।
- శంఖస్వానేన మహతా పీడయంతో వరూఢినీమ్ ॥ ౯౬
- గణనాథముఖోద్భూతా గజవక్త్రా స్సహస్రశః ।
- ఘోళిశేషం సమస్తం త త్తైస్యం చక్రు ర్మదోద్ధతాః॥ ౯౭
- అథ క్రోధసమావిష్టో నిజపైస్యపురోగమం ।
- ప్రేషయామాస దేవస్య గజాసుర మసౌ పునః ॥ ౯౮
- ప్రచండ సింహనాదేన గచ్ఛైత్యేన దుర్ఘయా ।
- సప్తాక్షోహిణీయుక్తేన యుయుథే స గణేశ్వరః ॥ ౧౦
- హీయమానం సమాలోక్య గజాసురభుజాబలమ్ ।
- వర్ధమానం చ తద్వీర్యం విశుక్రః ప్రవలాయితః॥ ౧౦౧
- స ఏక ఏవ వీరేంద్రః ప్రచల న్నాఖివాహనః ।
- సప్తాక్షోహిణీకాయుక్తం గజాసుర మమగ్ధయత్ ॥ ౧౦౨
- గజాసురేచ నిహతే విశుక్రేచ పలాయితే ।
- లలితాంతిక మాపేదే మహాగణపతి ర్మృధాత్ ॥ ౧౦౩

కాశరాత్రిశ్చ దైత్యానాం సా రాత్రి ర్విరతిం గతా ।
 లలితాచాపి ముదితా బభూవాఽస్య పరాక్రమైః ॥ ౧౦౪
 వితతార మహారాక్షీ ప్రీయమాణా గణేశితుః !
 సర్వదైవతపూజాయాః పూర్వపూజ్యత్వ ముత్తమం ॥ ౧౦౫
 ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే గణనాథపరాక్రమో
 నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః
 విశుక్రవిషజవధః

శ్రీహయగ్రీవః :—

రణే భగ్నం మహాసత్త్వం భండదైత్య స్సహోదరం ।
 సమగ్రకదనం ప్రాప్త స్సంతప్తో బహుచింతియా ॥ ౧
 ఉభావపి సమేతో తౌ యుక్తౌ సర్వైశ్చ సైనికైః ।
 ప్రేషయామాస యుద్ధాయ భండదైత్య స్సహోదరౌ ॥ ౨
 తావుభౌ పరమక్రుద్ధౌ భండదైత్యేన దేశితౌ ।
 విషంగశ్చ విశుక్రశ్చ మహోద్యమ మవాపతుః ॥ ౩
 కనిష్ఠసహితం తత్ర యువరాజం మహాబలం ।
 విశుక్ర మనువప్రాజ సేనా త్రైలోక్యకమ్పినీ ॥ ౪
 అక్షోహణీచతుశ్శత్యా సేనానా మావృతశ్చ సః ।
 యువరాజః ప్రవవృథే ప్రతాపేన మహీయసా ॥ ౫
 ఉఱుకజిత్ప్రభృతయో భాగినీయా దశోద్ధతాః ।
 భండస్య తద్భగిన్యాంతు ధూమిన్యాం జాతయోనయః ॥ ౬

- కృతాస్త్రశిక్షా భండేన మాతులేన మహీయసా ।
 విక్రమేణ వివల్లంత స్సేనానాథాః ప్రతస్థిరే ॥ ౭
- ఉద్దండచాపనిఘ్నోషై ర్భీషయంకో దిశో దశ ।
 ద్వయో రాత్రులయోః ప్రీతిం భాగినేయా వితేనిరే ॥ ౮
- ఆరూఢయానాః ప్రత్యేకం గాఢాహంకారశాలినః ।
 ఆకృష్టగురుధన్వానో విశుక్ర మనువప్రజాః ॥ ౯
- యావరాజ్యప్రధాచిహ్నః సత్రచామరశోభితః ।
 ఆరూఢవారణః ప్రాప విశుక్రో యుద్ధమేదినిం ॥ ౧౦
- తతః కిలకిలారావకారిణ్యా సేనయా వృతః ।
 విశుక్రః పటు దధ్వాన సింహనాదం భయంకరం ॥ ౧౧
- తద్ఘోషా త్క్షుభితస్వాంతా శ్శక్తయ స్సంభ్రమోద్యతాః ।
 అగ్నిప్రాకారావలయా నిర్జ్వగ్మ ర్భద్రపంక్తయః ॥ ౧౨
- తటిన్ద్రయ మివాకాశం కుర్వంత్య శ్శస్త్రరోచిషా ।
 రక్తాంబుదావృతమివ వ్యోమ క్రోధారుణై ర్ముఖైః ॥ ౧౩
- అథ భండకనీయాంసా వాగతో యుద్ధదుర్మదౌ ।
 నిశమ్య యుగప ద్యోద్ధుం మంత్రిణీదండనాయకే ॥ ౧౪
- కిరిచక్రం గేయచక్ర మారూఢే రథశేఖరే ।
 ధృతాతప్రపలయే చామరాభ్యాంచ విజితే ॥ ౧౫
- అప్పరోభిః ప్రసృతాభి ర్గీయమానమహోదయే ।
 నిర్జ్వగ్మతూ రణం కర్తుం సహృదభ్యాం లలితాన్లయా ॥ ౧౬
- శ్రీచక్రరథరాజస్య రక్షణార్థం నివేశితామ్ ।

శతాక్షోహశికాసేనాం వర్జయిత్వా ౭స్త్రభీషణమ్ ॥ ౧౭

అన్యత్సర్వం చమూజాలం నిర్జగామ రణోన్ముఖం ।

పురతః ప్రాచల ద్దండనాథా రథనిషేదుషీ ॥ ౧౮

ఏకయైవ కరాంగుళ్యా ఘూర్ణయంతీ హలాయుధమ్ ।

ముసలం చాన్యహస్తేన భ్రామయంతీ ముహుర్ముహుః ॥ ౧౯

తరుశేందుకళాచూడాస్ఫురన్ప్రోత్తిముఖామ్బుజా ।

ఇతస్తతః ప్రచలితాం సేనాం త్రైలోక్యకమ్పినీమ్ ॥ ౨౦

వశ్యంతీ మదిరాపానవాసితాధరవల్లవా ।

పురఃప్రహర్త్రీ సమరే సర్వదా విక్రమోద్ధరా ॥ ౨౧

తస్యా అనుప్రచలితా గేయచక్రరథస్థితా ।

ధనుషో ధ్వనినా విశ్వం పూరయంతీ మనోర్థితా ॥ ౨౨

వేణీకృతకచన్యస్తవిలసచ్ఛందపల్లవా ।

స్ఫురత్ప్రతీయనేత్రేణ సింహారతిలకత్విషా ॥ ౨౩

పాణినా పద్మరమ్యేణ మణికంకణచారుణా ।

తూణీరముఖతః కృష్ణం భ్రామయంతీ శిలీముఖం ॥ ౨౪

జయ వర్ధస్వ వర్ధస్వే త్యతిహస్తసమాకుతైః ।

సృశ్యద్భి ద్దేవ్యమునిభి ర్వర్గితాశీర్వచోమృతైః ॥ ౨౫

గేయచక్రరథేంద్రస్య చక్రనేమివిఘట్టనైః ।

దారయంతీ క్షితితలం ప్రైత్యానాం హృదయైస్సహ ॥ ౨౬

లోకాతిశాయినా నిశ్వమనోమోహనవారిశా ।

గీతిబంధేన నారీభి ర్భవ్యాభి ర్గీతవైభవా ॥ ౨౭

అక్షోక్షిణీసహస్రాణా మష్టకం సమరోధతం ।
 కర్షంతీ కల్పవిశ్లేషనిర్మర్యాదాభిసన్నిభం ॥ ౨౮
 తస్యా శ్శక్తిచమూచక్రే కాశ్చి త్కనకరోచిషః ।
 కాశ్చి ద్దాడిమసంకాశాః కాశ్చి జ్జీమూతరోచిషః ॥ ౨౯
 అన్యా సిందూరరుచయః పరాః పాటలపాటలాః ।
 కాశ్చిచ్చ చంద్రికాకారాః పరా శ్శ్యామలకోమలాః ॥ 30
 అన్యాస్తు హీరకప్రఖ్యాః పరా గౌరత్మగోపమాః ।
 విశ్కుదైః పంచభి ర్వణైః ర్మిశ్రితైః శ్శతకోటిభిః ॥ 31
 వ్యంబయంశో దేహరుచిం కతిచిద్వివిధాయుధాః ।
 అసంఖ్యా శ్శక్తయః శ్చేలు ద్దండిన్యాః సైనికే తథా ॥ 32
 యథైవ సైన్యసన్నాహో మంత్రిణ్యాః కుంభసంభవః ।
 యథా భూషణవేషాది యథా ప్రాధవలక్షణం ॥
 యథా భుజస్య విక్రాంతి ర్యథై వాశ్రితరక్షణం ।
 యథా దైత్యోఘసంహారో యథా సర్వైశ్చ పూజ్యతా ॥
 యథా భక్తి ర్మహారాజ్ఞ్యాం దండిన్యాశ్చ తథాఖలం ।
 విశేషస్తు పరం తస్యా సృచివేశ్యాః పరం కరే ॥ 33
 మహారాజ్ఞీవితీర్ణం తదాఞ్జముద్రాంగుళీయకం ।
 ఇథం ప్రచలితే సైన్యే మంత్రిణీదండనాఫయోః ॥ 34
 తద్భారభంగురా భూమి ర్ఘోలాలీలా మలమ్భత ।
 తతః ప్రవవృతే యుద్ధం తుములం రోమహర్షణం ॥ 35
 ఉద్ధూతసూళిజమ్బూలీహూతసప్తాస్తి వీజలం ।

- హయధైర్వ్యసాదినోఽరథస్థా రథసంస్థితైః ॥ 3౮
- ఆథోరణైర్హస్తాగతాః పద్భైః పద్మాశ్చ సంగతాః ।
- దండనాథా విమంశేణ సమయుధ్యత సంగరే ॥ 3౯
- విశుక్తేణ సమం శ్యామా వికృష్టమణికార్ముకా ।
- అశ్వారూఢా చకారోచ్చైః స్సహోలూకజితా రణం ॥ ౪౦
- సమ్మదీశీ చ జగ్రాహ పురుషేణం యుయుత్సయా ।
- కుంతిషేణేన సమరం మహామాయా తదాకరోత్ ॥ ౪౧
- మలదేన సమం చక్రే యుద్ధ మున్మత్తభైరవీ ।
- లఘుశ్యామా చకారోచ్చైః కుశూరేణ సమం రణం ॥ ౪౨
- స్వప్నేశీ మంగళాభ్యేన దైత్యేంద్రేణ రణం వ్యథాత్ ।
- వాగ్వాదినీతు జఘటే ద్రుఘణేన సమం రణే ॥ ౪౩
- కోల్లాటేన చ దుష్టేన చండకాశ్యకరోద్రణం ।
- అక్షోహిణీభి రైత్యానాం శక్త్యక్షోహిణికాస్తథా ॥ ౪౪
- మహాంతం సమరం చక్ర రణోన్యం క్రోధమూర్ఛితాః ।
- ప్రవర్తమానే సమరే విశుక్రోదుష్టదానవః ॥ ౪౫
- వర్ధమానాం శక్తిచమూం హీయమానాం నిజాం చమూం ।
- అవలోక్య రుషాఽవిష్ట స్సంకృష్టగురుకార్ముకః ॥ ౪౬
- శక్తిసైన్యే సమస్తేఽపి తృషాస్త్రం ప్రముమోచ హ ।
- తేన దావానలజ్వాలాదీప్తేన క్వథితం బలమ్ ॥ ౪౭
- తృతీయయుద్ధదివసే యామమాత్రం గతే రవౌ ।
- విశుక్రముక్తతార్వాస్త్రవ్యాకులా శ్శక్తయోఽభవన్ ॥ ౪౮

ఖోభయన్నింద్రియగ్రామం తాలుమూలం విశోషయన్ ।
 రూక్షయ స్కర్ణకుహర మంగే చార్బల్య మావహన్ ॥ ౮౯
 పాతయ స్పృధివీప్యస్తే దేహం విస్రంసితాయుధం ।
 ఆవిర్భభూవ శక్తీనా మతిత్రనం తృషాన్వరం ॥ ౯౦
 యుద్ధే ష్వనుద్యమకృతా సర్వోత్సాహవిరోధినా ।
 తర్షణ తేన కృభతం శక్తిస్సైన్యం విలోక్య సా ॥ ౯౧
 మంక్రణీ సహపాత్రిణ్యా భృశం చింతా మవాప సా ।
 ఉవాచ తాం దండనాథా మత్యాహితవిశంకినీ ॥ ౯౨
 రథస్థితాం రథగతా తత్ప్రీతీకారకర్మణే ।
 సఖ! పోత్రిణి! దుష్టస్య తృషాస్త్ర మిద మాగతం ॥ ౯౩
 శిథిలీకురుతే సైన్య మస్మాకం హ! విధేః క్రమః ।
 విశుష్కతాలుమూలనాం విభ్రష్టాయుధతేజసాం ॥ ౯౪
 శక్తీనాం మండలేనా ఒత్ర సమరే సముపేక్షితం ।
 న కాపి కుసుతే యుద్ధం న ధారయతి చాయుధం ॥ ౯౫
 విశుష్కతాలుమూలత్వా ద్వత్త మప్యాలి! న క్షమా ।
 ఈదృశం నో గతిం శ్రుత్వా కిం వక్ష్యతి మహేశ్వరీ ॥ ౯౬
 దుష్టై రవగతై రైవేద్యే రుపాయః ప్రవిచింత్యతాం ।
 సర్వత్ర ద్వ్యప్తసాహస్రాక్షోహిణ్యా మత్ర పోత్రిణి! ॥ ౯౭
 ఏకాపి శక్తి రైవాప్తి యా తర్షణ న వీడితా ।
 అత్తైవావసరే దృష్ట్వా ముక్తశస్త్రాం పతాకినీం ॥ ౯౮
 రంధ్రప్రహరిణో హంత బాణై ర్నిఘ్నంతి దాసనాః ।

అశ్రోపాయ స్వయా కాగ్యో మయా చ సమరోద్యమే॥౧౬౯॥
 త్వదీయరథపర్వస్థో యోఽస్తి శీఘ్రమహార్ణవః ।
 త మాదిశ సమస్తానాం శక్తీనాం త్వముక్తయే ॥ ౬౦

నాత్మైః పానీయపానాద్యై రేతాసాం త్వ సంక్షయః ।
 స ఏవ మదిరాసింధు శ్శక్త్యాఘం తర్పయిష్యతి ॥ ౬౧

త మాదిశ మహాత్మానం సమరోత్సాహకారిణమ్ ।
 సర్వత్వప్రశమనం మహాబలివర్ధనమ్ ॥ ౬౨
 ఇమ్యుక్తా దణ్ణనాథా సా సదుపాయేన హన్వితా ।

సురాసిద్ధావిర్భావః

ఆజహావ సురాసింధు మాఙ్గాచక్రేశ్వరీ రణే ॥ ౬౩

స మదాలసరక్తాక్షో హేమాబ్జస్వగ్నిభూషితః ।
 ప్రణమ్య దణ్ణనాథాం తాం తదాఙ్గాపరిపాలకః ॥ ౬౪

ఆత్మానం బహుధా కృత్వా తమహాదిత్యపాటలమ్ ।
 క్వచిత్తాపిఞ్చిన చ్ఛ్వామాం క్వచిచ్ఛ ధవళద్యుతిమ్ ॥ ౬౫

కోటిశో మదిరాధారాం కరిహస్తసమాకృతిమ్ ।
 వవర్ష సింధురాజోఽయం వాయునా బహుభీకృతః ॥ ౬౬

పుష్కలానర్తకాద్యైస్తు కల్పక్షయవలాహక్తైః ।
 నిషిచ్యమానో మద్యాభి శ్శక్తిసైన్యే పపాత హ ॥ ౬౭

యద్గన్ధాఘ్రాణమాత్రేణ మృత ఉత్తిష్ఠతి స్ఫుటమ్ ।
 దుర్బలః ప్రబలశ్చ స్యా త్స వవర్ష సురాముఖిః ॥ ౬౮
 పరార్థసంభృతీతా స్తా మద్యధారాపరమ్పరాః ।

- ప్రతిచ్ఛస్యః పిపాసారైర్దుభై శ్శక్తయ ఉభితాః ॥ ౬౯
- యథా సా మదిరాసింధువృష్టి రైత్యేషు నో పశేత్
- తథా సైన్యస్య పరితో మహాప్రాకారమణ్డలం ॥ ౭౦
- లఘుహస్తతయా ముక్తై శ్శరజాలై స్సహస్రశః ।
- చకార విస్మయకరీ కదమ్బవనవాసినీ ॥ ౭౧
- కర్మణా తేన సర్వేపి విస్మితా మనుతోభవన్ ।
- అథ తా శ్శక్తయో భూరి పిబంతి స్మ రణాంతరే ॥ ౭౨
- వివిధా మదిరాధారా బలోత్సాహవివర్ధినీః ।
- యస్యా యస్యా మనఃప్రీతీ రుచిస్సాద్వదో యథాయథా ॥ ౭౩
- తస్యా స్తస్యా సురాసింధు స్తా వవర్ష తథా తథా ।
- తృతీయయుద్ధదివసప్రహరద్వితయావధి ॥ ౭౪
- మద్యసంతతధారాభిః ప్రవవర్ష సురామ్బుధిః ।
- గాడిః పైష్టిశ్చ మాధ్వీశ్చ వల్లీః కాదంబరీ స్తథా ॥ ౭౫
- హైంతాళీ గ్లాంగ లేయాశ్చ తాళజాతా స్తథా సురాః ।
- కల్పవృక్షోద్భవా దివ్యా నానాద్రీశసముద్భవాః ॥ ౭౬
- సుస్వాదుసౌరభాఢ్యాశ్చ శుభగంధా మదప్రదాః
- వకుశప్రసవామోదా ధ్వనంఘో బుద్బుదోజ్జ్వలాః ॥ ౭౭
- కటుకాశ్చ కషాయాశ్చ మధురా స్తిక్తతాస్పృశః ।
- బహువర్ణసమాశ్లేష్టా శ్చేదినీః పిచ్ఛిలా స్తథా ॥ ౭౮
- ఈషదమ్లాశ్చ కట్వమ్లా మధురామ్లా స్తథావరాః ।
- శత్రుక్షతిరుజాహంతీ రఙ్గసంధానదాయినీః ॥ ౭౯

- రణశ్రమహరీ శ్శీతాః కవోష్ణాశ్చ తథాలఘు ।
 సంతాపహరిణీః కిం చానుష్ఠశీతా జయప్రదాః ॥ ౮౦
- నానావిధా స్సురాధారా వవర్ష మదిరార్ణవః ।
 అవిచ్ఛిన్నం యామమాత్ర మేకైకా తత్ర యోగినీ ॥ ౮౧
- ఐరావతకరప్రఖ్యాం సుధాధారాం ముదా పపా ।
 ఉత్తానం వదనం కృత్వా విలోలరసనాంచలం ॥ ౮౨
- శక్తయః ప్రపపు శ్శీఘ్ర ముదాఘాలితలోచనాః ।
 ఇథం బహువిధై ర్మద్యధారాపాతై స్సురాంబుధిః ॥ ౮౩
- ఆగళం తర్పయిత్వా తా దివ్యరూపం సమాస్థితః ।
 పున ర్గత్వా దండనాథాం ప్రణమ్య స సురాంబుధిః ॥ ౮౪
- స్నిగ్ధగమ్భీరఘోషేణ వాక్యేనేద మువాచ తాం ।
 దేవి! పశ్య మహారాజ్ఞి దండమండలనాయకే ! ॥ ౮౫
- మయా సంతర్పితా ముక్తతర్జు శ్శక్తివరూధినీః ।
 కాశ్చిన్నత్యంతి గాయంతి కలకవణితమేఖలాః ॥ ౮౬
- నృత్యంతీనాం పురః కాశ్చి త్కరతాళం వితన్వతే ।
 కాశ్చి ధ్రువంతి వ్యావర్ణద్వల్గువక్షోజమండలాః ॥ ౮౭
- పతంత్యనోయస్య మంగేషు కాశ్చి దాసందమంధరాః ।
 కాశ్చిద్వల్గుంతి చ శ్రోణీవిగళన్మేఖలామ్బరాః ॥ ౮౮
- కాశ్చి ద్యుధాయ సన్నధౌ ఘూర్ణయంత్యో నిజాయుధం ।
 ఇథం నిర్దిశ్యమానా స్తా శ్శక్తీ రైర్మరేయసింధునా ॥ ౮౯
- అహోకృత్య ఇథం తుష్టా దండినీ త మువాచ హ ।

పరితుష్టాఽస్మి మద్యాభ్యే! త్వయా సాహ్య మనుష్ఠితం ।
 దేవకార్య మిదం కించ త్వయా నిర్విఘ్నీతం కృతం ।
 అహో వా త్వం మత్ప్రసాదా ద్వాపయేయాదికే మఖే ॥ ౯౧
 సోమపానవ దత్యంత ముపయోజ్యో భవిష్యసి ।
 మంత్రేణ పూతం త్వాం యాగే ప్రాశ్యంత్యఖిలదేవతాః ॥
 యాగేషు మంత్రపూతేన పీతేన భవతా జనాః ।
 సిద్ధి మృద్ధిం బలం స్వర్గ మపవగ్గం చ బిభ్రతు ॥ ౯౩
 మాహేశ్వరీ మహాదేవో బలదేవశ్చ భార్గవః ।
 దత్తాత్రేయ స్తథాన్యేచ త్వాం ప్రాశ్యంతి మహాజనాః ॥ ౯౪
 యాగే సమర్చిత స్త్వం హి సర్వాం సిద్ధిం ప్రదాస్యసి ।
 ఇథం వరప్రదానేన హోషయిత్వా సురాముఖిమ్ ॥ ౯౫
 మంత్రణీం త్వరయామాస పున ర్యుద్ధాయ దంశిసి ।
 పునః ప్రవవృతే యుద్ధం శక్తీనాం దాన్వై ససహ ॥ ౯౬
 మదాట్టహాసనిర్భిణ్ణదిగప్తకథరాధరం ।
 ప్రత్యగ్రమదిరామత్తా పాటలీకృతలోచనాః ॥ ౯౭
 శక్తయో దైత్యచక్రేషు న్యవత స్నేకసేలయా ।
 ద్వయేన ద్వయ మా రేజీ శక్తీనాం సమరశ్రియాం ॥ ౯౮
 మదరాగేణ చక్షుఃపి దైత్యరక్షేన శస్త్రీకాః ।
 తథా బభావ తుములం యుద్ధం శక్తసురద్విపాం ॥ ౯౯
 తథా మృత్యురపి త్రస్తః కాందిశీకత్వ మాగతః ।
 ప్రఖలత్పదవిన్యాసా మదేనాఽరక్తదుష్టయః ॥ ౧౦౦

- ఘోరదక్షరసందర్భవీరభాషారసోద్ధతాః ।
 కదమ్బగోళకాకారహృష్టసర్వాంగయష్టయః ॥ ౧౦౧
 యువరాజస్య పైన్యాని శక్తయ స్సమనాశయన్ ।
 అక్షోహిణీశతం తత్ర దండినీ సమదారయత్ ॥ ౧౦౨
 అక్షోహిణీసార్థశతం నాశయామాస మంత్రిణీ ।
 అశ్వారూఢాప్రభృతయో మదారుణవిలోచనాః ॥ ౧౦౩
 అక్షోహిణీసార్థశతం నిన్య రంతకమందిరం ॥
 అంకుశేనాఽతితీక్ష్ణేన తురగాగోహిణీ రణే ॥ ౧౦౪
 ఉలుకజిత మున్మథ్య పరలోకాతిధిం వ్యథాత్ ।
 సమ్మత్కరీప్రభృతయ శ్శక్తిదండాధినాయకాః ॥ ౧౦౫
 పురుషేణముఖా సన్యా న్నవయుధే వ్యదారయన్ ।
 అస్తంగతే సవితరి ధ్వస్తసర్వబలం తతః ॥ ౧౦౬
 విశుక్రం యోధయామాస శ్యామలా ణోపశాలినీ ।
 అస్త్రప్రత్యస్త్రమోక్షేణ భీషణేన దివౌకసాం ॥ ౧౦౭
 మహతా రణకృత్యేన యోధయామాస మంత్రిణీ ।
 ఆయుధాని సుతీక్ష్ణాని విశుక్రస్య మహాజనః ॥ ౧౦౮
 క్రమశః ఖండయంతీ సా కేతనం రథసారథిం ।
 ధనుర్లుణం ధనుర్దండం ఖండయంతీ శిలీముఖైః ॥ ౧౦౯
 అస్త్రేణ బ్రహ్మశిరసా జ్వలత్పావకరోచిషా ।
 విశుక్రం మర్దయామాస సోఽపత చ్చిన్నవిగ్రహాః ॥ ౧౧౦
 విషంగం చ మహాదైత్యం దండనాథా మదోద్ధతా ।
 యోధయామాస చండేన ముసలేన వినిఘ్నతీ ॥ ౧౧౧

స చాపి దుష్టో దనుజః కాలదండనిభాం గదాం ।
 'ఉద్యమ్య బాహునా యుద్ధం చకారాఽశేషభీషణం ॥ ౧౧౨
 అన్యోన్య మంగం మృద్నంతౌ గదాయుద్ధప్రసర్తనౌ ।
 చండాట్టహాసముఖం పరిభ్రమణకారిణౌ ।
 కుర్వాణౌ వివిధాంశ్చార్చీ స్థూరంతౌ పూర్ణవేష్టనైః ।
 అన్యోన్యదండహాసనా న్మోహయంతౌ ముహుర్ముహుః ।
 అన్యోన్యప్రహృతౌ రంధ్రమీక్షచూణౌ మనోఽర్థతౌ ।
 మహాముసలదండాగ్రఘట్టనక్షోభితామృతౌ ॥ ౧౧౩
 అయుధ్యేతాం దురాధన్వ దండినీవైత్త్విశ్చేభృతౌ ।
 అథాఽర్థరాత్రసమయపర్యంతం కృతసంగరా ॥ ౧౧౪
 సంక్రుద్ధా హంతు మాశేభే విషంగం దండనాయకా ।
 సా తస్మాద్ధినిమగ్నేన హలేనాఽకృప్య వైరిణం ॥ ౧౧౫
 కఠోరం తాడనం చక్రే ముసలేనాఽథ పోత్రిణే ।
 తతో ముసలఘాతేన త్యక్తప్రాణో మహాసురః ॥ ౧౧౬
 చూర్ణితేన శతాంగేన సమం ఘాతిన మూశ్రియణే ।
 ఇతి కృత్వా మహత్కర్మ మంత్రిణేదండనాయకే ॥ ౧౧౭
 తత్రైవ తం నిశాశేషం నిన్యతు స్సహశ్చక్షుభిః ।
 సా రాత్రి రపి భండర్య వ్యరంసీ త్సిమ మాయుషా ॥ ౧౧౮
 రణశ్రాంతం నిజం పైన్యం నిన్యతు శ్శిబిరం ప్రతి ॥ ౧౧౯
 ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే విశుక్రవిషంగవధో
 నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః.

శ్రీలలితాభండాసురయుద్ధమ్.

అగస్త్యః :—

అశ్వాసన! మహాప్రాజ్ఞ వర్ణితం మంత్రణీబలం ।
 విషంగస్య నహో యుద్ధే నష్టిహో దండనాథయా ॥ ౧
 శ్రీదేవ్యా శ్రోతృ మిచ్ఛామి రణచక్రే పరాక్రమం ।
 సోదరన్యాపదం దృష్ట్వా భండః కి మకరో చ్ఛుచా ॥ ౨
 కథం తస్య రణోత్సాహా కై స్సమం సమయుధ్యత ।
 సహాయాః కేభవం స్తస్య హతభ్రాతృతనూభవః ॥ ౩

శ్రీహయగ్రీవః :—

ఇదం శృణు మహాప్రాజ్ఞ సర్వపాపనికృంతనం ।
 లలితాచరితం పుణ్య మణిమాదిగుణప్రదం ॥ ౪
 విషునాయనకాలేషు పుణ్యేషు సమయేషు చ ।
 సిద్ధిదం సర్వపాపఘ్నం కీర్తితం పంచవర్షసు ॥ ౫
 తథా హతౌ రణోత్సాహా శ్రుత్వా నిజసహోదరా ।
 శోకేన మహతావిప్లవో భండః ప్రవిలలాప సః ॥ ౬
 విక్లీణ కేశో ధరణౌ మూర్ఛితః పతిత స్తథా ।
 న లేభే కించి దాశ్వాసం భ్రాతృవ్యసనకర్మితః ॥ ౭
 పునఃపునశ్చ ప్రలప న్ముఖిలాక్షేణ భూరిశః ।
 ఆశ్వాస్యమాన శ్శోకేన ముక్తః క్రోధ మవాప సః ॥ ౮
 ఫాలం వహ న్నతిక్రూరం భ్రమద్భుకుటిభీషణం ।
 అంగారపాటలం చక్షు ర్నిశ్శ్వస న్మృష్ణసర్పవత్ ॥ ౯

క్షిప్రం ముహుర్ముహు స్సప్తస్త్వే ధునానః కరపాళికాం ।
 త్రోధమంకార మాతస్వగ్ధన్మ త్పాతమేఘవత్ ॥ ౧౦
 ఉవాచ కుటిలాక్షం ద్రా క్సమస్తపృతనాపతిం ।
 యయైవ దుష్టయా మాయాబలా ద్యుధే వినాశితాః ॥ ౧౧
 భ్రాతరో మమ పుత్రాశ్చ సేనానాథా స్సహస్రశః ।
 తస్యా స్త్రియోఽతి ధూర్తాయాః కంఠోఽశ్చై శ్శోణితద్రవైః ॥
 భ్రాతృపుత్రమహాశోకవహ్నిం నిర్వాపయా మ్యహం ।
 గచ్ఛ రే కుటిలాక్ష! త్వం సజ్జీకురు పతాకినీం ॥ ౧౩
 ఇత్యుక్త్వా కఠినం వర్మ వజ్రసాతసహం మహత్ ।
 దధానో భుజమధ్యేన బద్న స్పృశే మపేఘధీ ॥ ౧౪
 ఉద్దామహార్వీనిస్వాసకతోరం ధన్వ ధారయన్ ।
 కాలాగ్ని రివ సంక్రుద్ధో నిర్జగామ నిజా త్పురాత్ ॥ ౧౫
 తాళజంఘాదికై సార్థం పురద్వారనివేశితైః ।
 చతుర్భి ర్భృతశస్త్రైః ధృతవర్మభి రుద్ధితైః ॥ ౧౬
 పశ్చాత్రింశచ్చమూనాఞ్ః కుటిలాక్ష పురస్సరైః ।
 సర్వసేనాపతీం ద్రేణ కుటిలాక్షేణ సక్రథా ॥ ౧౭
 మిళిత్యా తేన భండేన చత్వారింశ చ్చమూవరాః ।
 దీప్తాయుధా దీప్తకేశా నిర్జగ్మ దీప్తకఙ్కుటాః ॥ ౧౮
 ద్విసహస్రాక్షోహిణీనాం పశ్చాశీతి శ్శతాధికా ।
 త మన్వగాయయా వేకా హేలయా మధితుం ద్విషః ॥ ౧౯
 భండాసురే వినిర్యాతే సర్వసైనికసఙ్కులే ।

- శూన్యకే నగరే తత్ర స్త్రీనూత్ర మనశేషితమ్ ॥ ౨౦
- అభీలం నామ దైత్యేంద్రో రథవర్మం మహారథః ।
సహస్రయుగ్యసింహాఢ్య మాకురోహ రణోద్ధతః ॥ ౨౧
- తత్కరే ప్రవిజ్ఞానకాలాగ్ని రివ దీప్తిమాన్ ।
యాతనానామవా ఫ్లష్ట శ్చంద్రహాససమాకృతిః ॥ ౨౨
- ఇతస్తత శ్చలన్తీనాం సేనానాం ధూళి రుద్ధితా ।
నోఘం తస్యా భరం భూమి రక్ష మేవ నివం యయా ॥ ౨౩
- కేచి ద్భూమే రపర్యాస్తాః ప్రచేలు న్యోమవర్జనా ।
కేషాం చి త్స్కంధ పూరూఢాః కేచి చ్చేలు ర్గహబలాః ॥
స నిక్షు సచ భూచక్రే స న్యోమ్ని స చ తే మముః ।
దుఃఖదుఃఖేన తే చేలు రన్యోన్యాన్తేషపేక్షితాః ॥ ౨౪
- అత్యంతసేనాసంమగ్ధా ద్రథవక్త్రై ర్విచూశ్చితాః ।
కేచి త్పాదేన నాగానాం మర్దితా న్యపత న్భువి ॥ ౨౫
- ఇథం ప్రచలితా తేన సమం సర్వైశ్చ పైన్తికైః ।
వజ్రనిషేషసదృశ సింహనాదో వ్యధీయత ॥ ౨౬
- తేనాత్యంతకరో రేణ సింహనాదేన భూయసా ।
భండదైత్యముఖోత్థేన విదీర్ణ మభవ జ్జగత్ ॥ ౨౭
- సాగరా శ్శోష మాపన్నా శ్చంద్రాశ్శా ప్రపలాయితౌ ।
ఉడూని న్యపత న్యోమ్నో భూమి ర్జ్ఞోలాయితాభవత్ ॥
దిక్షాగా శ్చాభవం స్త్రస్తా మూర్ఛితాశ్చ దివౌకసః ।
శక్తీనాం కటకం చాభూ దకాండత్రాసవిహ్వలమ్ ॥ ౩౦

ప్రాణాం తస్మంధారయామానుః కథ మవ్యవహరణాః ।
 శక్తయో భయవిభ్రష్టాన్యాయుథాని పున ద్దధుః ॥ 30
 నహ్నిప్రాకారవలయం ప్రశాంతం పునరుభితమ్ ।
 దైత్యేంద్రసింహనాదేన చమూనా ఫధనుస్వనైః ॥ 31
 క్రందనై శ్చాసి యోధానాం జగ చ్ఛ్వాస మివాభవత్ ।
 తేన నాదేన మహతా భండద్వైత్య వినిగ్ధమమ్ ॥ 32
 నిశ్చిత్వ లలితాదేవీ స్వయం యోధ్యం ప్రచక్రమే ।
 అశక్య మగ్యశక్తీనా మాకలయ్య మహాహవమ్ ॥ 33
 భండదైత్యేన దుష్టేన స్వయ ముద్యోగ మాఘితా ।
 చక్రరాజరథ స్తస్యాః ప్రచచాల మహోదయః ॥ 34
 చతు ర్వేదమహాచక్రః పురుషార్థమహాహయః ।
 ఆనందధ్వజసంయుక్తో నవభిః పర్వభి ర్ముతః ॥ 35
 నవపర్వస్థదేవీభి రాకృష్టగురునస్వభిః ।
 పరార్థాధికసంఖ్యాతపరివారసమృద్ధిభిః ॥ 36
 పర్వస్థానేషు సర్వేషు పాలిత స్సర్వతో దిశం ।
 దశయోజన మున్నమ్ర శ్చతుర్యోజన విస్తృతః ॥ 37
 మహారాజ్ఞీచక్రరాజరథేంద్రః ప్రచల స్పృభౌ ।
 తస్మి న్ప్రచలితే జప్తం శ్యామయా దండనాథయా ॥ 38
 గేయచక్రం చచాలాగ్రే కిరిచక్రస్య పృష్ఠతః ।
 అన్యాసా మపి శక్తీనాం వాహనాని పరార్థకః ॥ 39
 నృసింహోష్ఠినరవ్యాళమృగపక్షిహయాత్మనా ।

- గజభేరుండశరభవ్యాఘ్రవాతమృగాత్మనా ॥ ౪౧
- ఏతాదృశాస్తు తిర్యం చోఽప్యన్యే వాహనతాం గతాః ।
- ఉహుః సుచ్చావచా శ్శక్తీ ర్భండాసురవనోద్యతాః ॥ ౪౨
- యోజనామాత్రవిస్తార మపి తద్ద్వారమండలమ్ ।
- వహ్నిప్రాకారచక్రస్య స పర్యాప్తం చమూతతే ॥ ౪౩
- జ్వాలామూలినికా నిత్యా ద్వారస్యాత్యంతవిస్తృతిమ్ ।
- విలతాన సమగ్ధానాం శక్తీనాం నిర్గమైషిణీ ॥ ౪౪
- అథ సా జగతాం మాతా మహారాజ్ఞీ మహోదయా ।
- నిర్ద్వగామాఽగ్నివరణద్వారా త్రీవ్రవతాపినీ ॥ ౪౫
- దేవదుందుభయో నేదుః పతితాః పుష్పవృష్టయః ।
- మహాముక్తాతప్తతంతు దివి దీప్త మదృశ్యత ॥ ౪౬
- నిమిత్తాని ప్రసన్నాని సూచకాని జయశ్రియః ।
- అథ వ స్థలితాస్త్వైస్య ఉత్పాతాస్తు ద్విషాం బలే ॥ ౪౭
- తతః ప్రవవృషే యుద్ధం సేనయో రుభయో రపి ।
- ప్రసర్పన్విశిఖస్తోమబంధంధతమసచ్ఛటమ్ ॥ ౪౮
- హాస్యమానగజస్తోమస్రతతోఽఞితబిందుభిః ।
- గ్రీయమాణశరచ్ఛిన్న దైత్య శ్వేతాతప్తకమ్ ॥ ౪౯
- స ద్విట స సభోభాగో న భూమి ర్న చ కించన ।
- దృష్టంతు కేవలం దుష్టం రజోమాత్రం చమూఢితమ్ ॥ ౫౦
- సృత్యత్కబంధనినహవిధూతతటపాదపా ।
- దైత్య కేశశత్రస్తైస్తైవాలకలికోజ్జ్వలా ॥ ౫౧

శ్వేతాతపత్రవలయశ్వేతపంకజభాసురా ।

చక్రకృత్తకరిగ్రామపాదకుర్మపరంపరా ॥ ౫౨

శక్తిధ్వస్తమహాదైత్యగజగండశిలోచ్చయా ।

విఘానకాండైః పతితై స్స ఫెనాళీవ చామరైః ॥ ౫౩

తీక్ష్ణాసివల్లరీజాలనిబిడకృతతీరభూః ।

దైత్యపిరేక్షణశ్రేణిశుష్కసముటభాసురా ॥ ౫౪

దైత్యవాహనసంఘాతసక్రమీనశితాకులా ।

ప్రావహాచోఽగ్నితపసే సేనయో ద్యుధృమానయోః ॥ ౫౫

ఇత్థం ప్రవవృతే యుద్ధం మృత్యో శ్చ త్రాసకారకం ।

చతుర్ధయుద్ధనివసే ప్రాత రారభ్య భీషణం ॥ ౫౬

ప్రహరద్వయపర్యంతం సేనయో దుభయో రుప ।

తత్ర శ్రీలలితాయాశ్చ భండస్యా ప్యధవ ద్రణః ॥ ౫౭

అస్త్రప్రత్యస్త్రసంక్షోభతుములీకృతనక్షిటః ।

ధనుర్జ్యాజాతటంకారహుంకావై రితిభీషణః ॥ ౫౮

తూణీరవదనా త్యగ్నం త్సందధానశ్చ ధన్వని ।

విముంచ నివిశిఖా న్వాణి స్సర్వదాఽదృశ్యతాఽహవే ॥ ౫౯

హస్తలాఘవవేగేన న వ్రాజ్ఞాయత కించన ।

మహారాక్షికరామోఽపవ్యాపార శ్శరమోక్షణే ॥ ౬౦

సంధానే త్వేకథా తస్యా దశథా చాపనిర్గమే ।

శతథా గగనే దైత్యపైన్యప్రాప్తా సహస్రథా ॥ ౬౧

దైత్యాంగసంగే సంప్రాప్తాః కోటిసంఖ్యా శ్శిలీముఖాః ।

- శరాంధకారం సృజతీ భిందంతీ రోదనీ శనైః॥ ౬౨
- మర్మాభిన త్ప్రచండస్య మహారాక్షీ మహేషుభిః ।
తతః కోపాదుణం నేత్రం వహ స్ఫండ స్స దానవః ॥ ౬౩
- వవర్ష శరజాలేన మహతా లలితేశ్వరీం ।
అంధతామిద్రకం నామ మహాస్త్రం ప్రముమోచ సః ॥ ౬౪
- మహాతరణిబాణేన త న్మునోద మహేశ్వరీ ।
పాపండాస్త్రం మహానిరో భండః ప్రముముచే రణే ॥ ౬౫
- గాయత్ర్యస్త్రం తస్య నుత్యై సస్కార జగదమ్బికా ।
అంధాస్త్ర మసృజ ద్భండ శ్శక్తిదృష్టివినాశకం ॥ ౬౬
- చక్షుస్మృతిమహాస్త్రేణ శమయామాస తత్ప్రసూః ।
శక్తినాశాభిధం భంజో ముమో చాస్త్రం మహారణే ॥ ౬౭
- విశ్వావసో రథాస్త్రేణ తస్య దర్ప మపాకరోత్ ।
అంతకాస్త్రం ససర్జజ్జ్వలై స్సంక్రుద్ధో భండదానవః ॥ ౬౮
- మహామృత్యుంజయాస్త్రేణ నాశయామాస తద్బలం ।
సర్వాస్త్రస్మృతినాశాఖ్య మస్త్రం భంజో వ్యముంచత ॥ ౬౯
- ధారణాస్త్రేణ చక్రేశీ తద్భయం సమనాశయత్ ।
భయాస్త్ర మసృజ ద్భండ శ్శక్తీనాం భీతిదాయకం ॥ ౭౦
- అభయంకర మైంద్రాస్త్రం ముముచే జగదమ్బికా ।
మహారోగాస్త్ర మసృజ చ్చక్తిసేనాసు దానవః । ౭౧
- రాజయక్షాదయో రోగా స్తకోఽఘోరం తస్మాద్రశః ।
తన్ని వారణసిద్ధ్యర్థం లలితాపరమేశ్వరీ ॥ ౭౨

- నామత్రయమహామంత్రమహాస్త్రం సమముంచత ।
 అచ్యుత శాచ్చ్యసంతశ్చ గోవింద స్తచ్చరోఢితాః ॥ 23
- హుంకారమాత్రనిర్దగ్ధరోగా స్తా మనమన్మదా ।
 సత్వాచ తాం మహేశానీం తద్భక్తవ్యాధిమర్దనం ॥ 24
- విధాతుం త్రిషు లోకేషు నియుక్తా స్స్వపదం యయుః ।
 ఆయుర్నాశస మస్త్రంతు ముక్తవా స్థండదానవః ॥ 25
- కాలసంకర్షణీరూప మస్త్రం రాక్షో వ్యముంచత ।
 మహాసురాస్త్ర ముద్దామగ వ్యస్పృశ ద్ధండదానవః ॥ 26
- తత స్సహస్రశో జాతా మహాకాయా మహాబలాః ।
 మధుశ్చ కైటభ శ్చైవ మహిషాసుర ఏవ చ ॥ 27
- ధూమ్రలోచనబైత్యశ్చ చండముండదయోఽసురాః ।
 చిక్షుర శాచమర శ్చైవ రక్తబీజాసుర స్తథా ॥ 28
- శుమ్భ శ్చైవ నిశుమ్భశ్చ కాలకేయా మహాబలాః ।
 ధూమ్రాభిధానా శ్చ పరే తస్మా దస్త్రా త్సముఢితాః ॥ 29
- తే సర్వే దానవశ్రేష్ఠాః కహోవై శ్శస్త్రమండలైః ।
 శక్తిసేనాం మర్దయంతో నర్దంతశ్చ భయంకరం ॥ 30
- హాహేతి క్రందమానాశ్చ శక్తయో బైత్యమర్దితాః ।
 లలితాం శరణం ప్రాప్తాః పాహి పాహీతి సత్పరం ॥ 31

దుర్గావిర్భావః

- అథ దేవీ భృశం క్రుద్ధా రోషాట్టహాస మాతనోత్ ।
 తత స్సముఢితా కాచి ద్దుర్గా నామ యశస్వినీ ॥ 32

- సమస్తదేవతేజోభి ర్నిర్నితా విశ్వరూపిణీ ।
 శూలంచ శూలినా దత్తం చక్రం చక్రిసమర్పితం ॥ ౮౩
- శంఖం వరుణదత్తంచ శక్తిం దత్తాం హవిస్సుజా ।
 చాప మక్షయతూణీరం మరుద్దత్తం మహాధ్వనిం ॥ ౮౪
- వజ్రదంతం చ కులిశం ఘంటా మైరావతార్పితాం ।
 కాలదత్తం మహాదండం పాశం పాశధర్పితం ॥ ౮౫
- బ్రహ్మదత్తాం కుండికాంచ చపకం ధనదార్పితం ।
 మృత్యుదత్తౌ ఖడ్గఖేటా హారం జలధిన్యార్పితం ॥ ౮౬
- విశ్వకర్మప్రదిష్టాని భూషణాని చ భిభ్రతీ ।
 అంగై స్సహస్రకిరణశ్రేణిభాసురరశ్మిభిః ॥ ౮౭
- ఆయుధాని సమస్తాని దీపయంతీ మహోదయా ।
 అన్యదత్తై రథాఽన్యైశ్చ శోభమానా పరిచ్ఛదైః ॥ ౮౮
- సింహవాహన మారుహ్య యుద్ధం నారాయణీ వ్యధాత్ ।
 తయా తే మహిష్ప్రఖ్యా దానవా వినిపాతితాః ॥ ౮౯
- చండికాసప్తశత్యాం తు యథాకర్మ కృతం తయా ।
 తథైవ సమరం చక్రే మహిషాదిమదాపహమ్ ॥ ౯౦
- తత్కృత్వా దుష్కురం కర్మ లలితాం ప్రణనామ సా ।
 మూకాస్త్ర మస్మజ ద్దుష్ట శ్శక్తిసేనాసు దానవః ॥ ౯౧
- మహావాగ్వాదినీనామ ససర్జాఽస్త్రం జగత్ప్రసూః ।
 విద్యారూపస్య వేదస్య తస్కరా నసురాధమాన్ ॥ ౯౨
- ససర్గ తత్ర సమరే దుర్మదో భండదానవః ।

- దక్షహస్తాంగుప్తనఖా నృహారాజ్ఞా స్సముఖితః ॥ ౯౩
- మహామత్యాకృతి శ్రీమా నాదినారాయణో విభుః ।
- తేన తే వేదహంతార హ్నిమకాద్యా వినాశితాః ॥ ౯౪
- అర్ణవాస్త్రం మహావీణో భండదైహ్యో రణేఽస్పృశత్ ।
- తత్రోద్దామపయఃపూరే శక్తస్సైన్య మమజ్జత ॥ ౯౫
- అథ శ్రీలలితాదక్షహస్తతర్జనీకానఖాత్ ।
- ఆదికూర్మ స్సముత్పన్నో యోజనాయుతవిస్తరః ॥ ౯౬
- ధృతా స్తేన మహాభోగకర్పరేణ ప్రథీయసా ।
- శక్తయో హర్ష మాపన్నా స్సముద్రాస్త్రభయం జహుః ॥
- తత్సాముద్రం చ భగవాం తృలీలం సలిలం పపౌ ।
- హిరణ్యాక్షం మహాస్త్రంతు విజహౌ మష్టదానవః ॥ ౯౭
- తస్మా తృహస్రశో జాతా హిరణ్యాక్షా గదాయుధాః ।
- తై ర్హస్యమానే శక్తీనాం సైన్యే సంతానవిహ్వలే ॥ ౯౮
- ఇతస్తతః ప్రచలితే శిథిలే రణకర్పణే ।
- అథ శ్రీలలితాదక్షహస్తమధ్యాఙ్గుళీనఖాత్ ॥ ౧౦౦
- మహావరాహ స్సమభూ చ్ఛేయః కైలాససన్నిభః ।
- తేన వజ్రసమానేన హ్రోతేణాభివిదారితాః ॥ ౧౦౧
- కోటిశ స్తే హిరణ్యాక్షా మన్వ్యమానాః క్షయంగతాః ।
- అథ భండ స్త్వత్క్రోధా ద్భృకుటిం వితతాస హ ॥ ౧౦౨
- తస్య భ్రుకుటితో జాతా హిరణ్యాః కోటిసంఖ్యకాః ।
- జ్వలదాదిత్యవదీప్తా దీప్తప్రహరణాశ్చ తే ॥ ౧౦౩

అమర్దయ ఇచ్ఛిషైస్యం ప్రస్థాదం చావ్యసీడయన్ ।
 యః ప్రస్థాదోఽస్తి శక్తీనాం పరమానందలక్షణః ॥ ౧౦౮
 స ఏవ బాలకో భూత్వా హిరణ్యపరివీడితః ।
 త్రిపురాం శరణం ప్రాప్త స్తేన రాజ్ఞీ కృపా మగాత్ ॥ ౧౦౯
 అథ శక్త్యానందరూపం ప్రస్థాదం పరిరక్షితుమ్ ।
 దక్షహస్తానామికాగ్రం ధునోతిస్మ జగత్ప్రసూః ॥ ౧౧౦
 తస్మా ధృతసటాజాలః ప్రజ్వలల్లోచనత్రయః ।
 సింహాస్యః సురుషాకారః కంఠస్యాఽగ్రో జనాన్దనః ॥ ౧౧౧
 సఖాయుధః కాలగుద్రరూపీ ఘోరాట్టహాసవాన్ ।
 సహస్రసంఖ్యదోద్గంఠో లలితాజ్ఞానుపాలకః ॥ ౧౧౨
 హిరణ్యకశిపూం త్వర్వా స్ఫుండభ్రుకుఃసంభవాన్ ।
 క్షణా ద్విదారయామాస నభైః కులిశకర్కశైః ॥ ౧౧౩
 బలీంద్రాస్త్రం మహాఘోగం సర్వజైవతనాశనమ్ ।
 అముఞ్చ ల్లిలితాదేహిం సతి భండచుహాసురః ॥ ౧౧౪
 తదస్త్రదర్పనాశాయ వామనా శ్శతశోఽభన్ ।
 క్షణేక్షణే వర్ధమానాః పాశహస్తా మహాబలాః ॥ ౧౧౫
 బలీంద్రాస్త్రసముద్భూతా స్పృష్ణంతః పాశమండలైః ।
 దక్షహస్తకనిష్ఠాగ్రా జ్ఞాతాః కామేశయోషితః ॥ ౧౧౬
 మహాకాయా మహోత్సాహా స్తదస్త్రం సమనాశయన్ ।
 హైహయాస్త్రం సమస్పృశ ద్భండజైవ్యో రణాజిరే ॥ ౧౧౭
 తస్మా త్సహస్రశో జాతా స్సహస్రార్జునకోటయః ।

అథ శ్రీత్రిపురావామహస్తాజ్ఞప్తనఖోధితః ॥ ౧౧౮
 ప్రజ్వలద్భార్గవో రామ స్సక్రోధ సింహనాదవాన్ ।
 ధారయా మర్దయ స్నేతా న్కుతారస్య కఠోరయా ॥ ౧౧౯
 సహస్రాక్షునసంఘాతాంక్షణాదేవ వ్యనాశయత్ ।
 అథ కుద్ధో భండదైత్యః క్రోధహుజ్జ్వల మాతనోత్ ॥ ౧౨౦
 తస్మా ధుజ్జ్వలతో జాత శ్చంద్రహాసకృపాణవాన్ ।
 సహస్రాక్షోహిణీరక్ష స్సేనయా పరివారితః ॥ ౧౨౧
 దశద్వయభుజః క్రూరో రావణాఖ్యో దశాననః ॥ ౧౨౨
 కనిష్ఠం కుంభకర్ణంచ మేఘనాదం చ సందనమ్ ।
 గృహీత్వా శక్తిసైన్యం త దతిదూర మమర్దయత్ ॥ ౧౨౩
 అథ శ్రీత్రిపురావామహస్తతర్జనికానఖాత్ ।
 కోదండరామ స్సమభూ ల్లక్ష్మణేన సమన్వితః ॥ ౧౨౪
 జటామకుటవా న్వల్క్లి బద్ధతూణీరపృష్ఠభూః ।
 నీలోత్పలదళశ్యామూ ధను ర్విష్ణావయ న్మహుః ॥ ౧౨౫
 నాశయామాస నివ్యాస్త్రైః క్షణా ద్రాక్ష ససైనికమ్ ।
 మర్దయామాస పౌలస్త్యం కుంభకర్ణం చ సోదరమ్ ॥ ౧౨౬
 లక్ష్మణో మేఘనాదం చ మహావీర మనాశయత్ ।
 ద్వివిదాస్త్రం మహాభీమ మస్పృశ ద్భండదానవః ॥ ౧౨౭
 తస్మా దనేకశో జాతాఃకపయః పిబ్బోచనాః ।
 క్రోధేనాత్యంతతామ్రాస్యాః ప్రత్యేకం హనుమత్సమాః ॥
 వ్యనాశయం చ్ఛక్తిసైన్యం క్రూరక్రేంకారకారిణః ।

అథ శ్రీత్రిపురానామహస్తమధ్యాక్షుభీనఖాత్ ॥ ౧౨౪

అవిర్భవ స్థూలధరః క్రోధమద్యారుణేక్షణః ।

నీలామ్బరపిచ్ఛాంగః కైలాసాచలనిర్మలః ॥ ౧౨౫

ద్వీవిదాస్త్రుఘముద్భూతా స్కపీం త్వర్వా స్వనాశయత్ ।

రాజాసురం నామ మహా త్వసర్జ్వాఽస్త్రం స దానవః ।

తస్మా దస్త్రా త్వముద్భూతా బహవో పృథదానవాః ।

శిశుపాలో దంతవక్త్ర స్సాల్మ్యః కాశీపతి స్తథా ॥ ౧౨౬

పాండవో వాసుదేవశ్చ రుక్మీ హంసకడిమ్మకా ।

శమ్బురశ్చ ప్రలమ్బశ్చ తథా బాణాసురోఽపిచ ॥ ౧౨౭

కంస శౌచామరమల్లశ్చ ముష్టికోత్పలశేఖరా ।

అరిష్టో ధేనుకః కేశీ కాశీయో యమశాన్తనా ॥ ౧౨౮

పూతనా శకట శైవ తృణవర్తాదయోఽసురాః ।

అనేకై స్సహ సేనాభి రుత్థితా శ్శస్త్రపాణయః ॥ ౧౨౯

తా నివనాశయితుం స్సర్వా న్వాసుదేవ స్సనాతనః ।

శ్రీదేవీవామహస్తాజ్ఞానామికాసఖసమ్భవః ॥ ౧౩౦

చతుర్వ్యూహం సమా తేనే చత్వార స్తే తతోఽభవన్ ।

వాసుదేవో ద్వితీయస్తు సంకర్షణ ఇతి స్మృతః ॥ ౧౩౧

ప్రద్యుమ్న శౌచానిరుద్ధశ్చ తే సర్వే ప్రోద్యదాయుధాః ।

తా సశేషాన్దురాచారా న్భూమే ర్భారప్రవర్తకాః ॥ ౧౩౨

నాశయామాసు రుర్వీశవేషచ్ఛన్నా స్సహాసురాన్ ।

అథ తేషు ప్రణట్టేషు సంక్రుద్ధో భండదానవః ॥ ౧౩౩

ధర్మవిస్తావకం ఘోరం కల్యస్త్రం సమముంచతః ;
 తతః కల్యస్త్రతో జాతా ఆంధ్రాః పుండ్రాశ్చ మూర్తిజాః ॥
 కిరాతా శృంగరా హూణా యవనాః పాపప్రత్యయః ।
 వేదవిస్తావకా ధర్మద్రోహిణిః ప్రాణిహింసకాః ॥ ౧౩౬
 వర్ణాశ్రమేషు సాంకర్యకారిణో మలినాంగకాః ।
 త్రిపురాశ క్షపైన్యాని భూయో భూయో వ్యమర్షయన్ ॥ ౧౩౭
 అథ శ్రీలలితావామహస్తపద్మస్య భాస్వతః ।
 కనిష్ఠికానఖోద్భూతః కల్కిర్నామ జనార్దనః ॥ ౧౩౮
 అశ్వారూఢః ప్రదీప్తశ్రీ రట్టహాసం చకార హ ।
 తస్యైవ ధ్వనినా సర్వే వజ్రనిషేషబంధునా ॥ ౧౩౯
 కిరాతా మూర్ఛితా నేషు శ్చక్తయ శ్చాపి హర్షితాః ।
 దశావతారనాథా స్తే కృత్యేత్థిం కర్మ దుష్కరం ॥ ౧౪౦
 లలితాంబాం సమస్కృత్య బద్ధాంబలిపుటా స్థితాః ।
 ప్రతికల్పం ధర్మరక్షాం కర్తుం మత్స్యానిజన్మభిః ॥ ౧౪౧
 లలితాంబానియుక్తా స్తే వైకుంఠాయ ప్రతస్థిరే ।
 ఇత్థం సమస్తే ష్వస్తైషు నాశితేషు దురాశయః ॥ ౧౪౨
 మహామోహోస్త్ర మస్య చ్చక్తయ స్తేన మూర్ఛితాః ।
 శామ్భవాస్త్రం విస్మయ్యామహామోహోస్త్ర మక్షిణోత్
 అస్త్రప్రత్యస్త్రధారాభి రిత్థం జాతే మహాహవే ।
 అస్త్రశైలం గభస్తీశో గంతు మారభతాఽరుణః ॥ ౧౪౪
 అథ నారాయణాస్త్రేణ సా దేవీ లలితాంబికా ।

సర్వా స్వక్షోహిణీ స్తస్య భస్మసా దకరోద్రణే॥ ౧౮౫
 అథ పాశుపతాస్త్రేణ దీప్తకాలానలత్విషా ॥
 చత్వారింశ చ్చమూనాథా నృహారాజ్ఞీ వ్యమర్దయత్ ॥ ౧౮౬
 అథైకశేషం తం దుష్టం నిహతాశేషబాంధవం ।
 క్రోధేన ప్రజ్వలంతంచ జగద్విప్లవకారిణం॥ ౧౮౭
 మహాసురం మహానత్వం భండం చండపరాక్రమం ॥
 మహాకామేశ్వరాస్త్రేణసహస్రాదిత్యవర్చసా ॥ ౧౮౮
 గతాసు మకరో న్మాతా లలితాపరమేశ్వరీ ।
 తతస్తు ప్రోద్గతజ్వాలై శ్శూన్యకంనామ పట్టణం ॥ ౧౮౯
 సస్త్రీకం చ సబాలం చ సగోష్ఠధనధాన్యకం ।
 నిర్దగ్ధ మాసీ త్సహసా ఫలమాత్ర మశిష్యత ॥ ౧౯౦
 భండస్య సంక్షయేణాఽసీ త్రైలోక్యం హర్షనర్జితం ।
 విజయశ్రీయుతాం దేవిం దృష్ట్వా హర్షసమన్వితాః ॥ ౧౯౧
 శక్తయో దధ్వను స్తూన్యం భేరిమంగళకాహళీః ।
 అవాకిర న్పుష్పవృష్టి ద్వేవా హర్షసమన్వితాః ॥ ౧౯౨
 దేవదుంధుభయో నేదు ర్వపు ర్వాసంతవాయవః ।
 దిశః ప్రసన్నతా మాపు ర్నభశ్చ విమలం తథా ॥ ౧౯౩
 మంగళార్చితకం చక్రం ద్వేవగంధర్వయోషితః ।
 నన్మతు శ్చాపసరశ్శేషా ఊర్వశీమేన కాదయః ॥ ౧౯౪
 స్థవనం విదధు ర్హర్షా ద్వేవగంధర్వకిన్నరాః ।
 స్మృత్వా స్మృత్వా మహారాజ్ఞ్యో పౌరుషం తు చరాచరమ్ ॥

అభూ త్కంటకితం సర్వం కి మేత దితి సస్థితం ।
 విశ్వావసుప్రభృతమో గంధర్వా స్సురగాయకాః ॥ ౧౫౬
 తుంబురు ర్నారదశ్చైవ సాక్షాదేవ సరస్వతీ ।
 జయమంగళపద్యాని పఠంతీ పటుగీతిభిః ॥

హర్ష సంపుల్లవదనా స్సురత్పులకభూషణాః ।
 ముహు ర్జయ జయేత్యేవ స్తువానా లలితేశ్వరీం ॥ ౧౫౭
 హస్తేణాంఽథా మదోస్మత్తాః ప్రవృత్త్యంతః పదేపదే ।
 సస్త్వయో వశిష్ఠాద్యా ఋగ్యజుస్సామయాపిభిః ॥ ౧౫౮
 అధ్వర్వయాస్తై ర్మస్త్రైశ్చ వర్ధయంతో జయశ్రియం ।
 హవిషేవ మహావహ్నిశిఖా మత్యంతపావనీం ॥ ౧౬౦

ఆశీర్వాదేన మహతా నర్థయామాసు సుప్తియాః ।
 శై స్త్వయమానా లలితా వ్రీహానమ్రాకృతాననా ॥ ౧౬౧
 భంజాసురం వినిర్జిత్వ గంతు ముద్యోగ మాదధే ।
 అథ సంసత్కరీదేనీ చచాలాంఽగ్రే స్వసేనయా ॥ ౧౬౨
 పాశాయుధసముత్పన్నా హయారూఢా స్వసేనయా ।
 లోలాభిః కేఠుమాలాభి రుల్లిఖంతీ ఘనాఘనమ్ ॥ ౧౬౩

వ్యచల త్పురతో దేవ్యా బహువిక్రమశాలినీ ।
 పార్శ్వద్వయం సమాశ్రిత్య మహారాజ్ఞాః ప్రచేలతుః ॥ ౧౬౪
 మంత్రీణీదండనాథే తే ఆరుహ్య రథపుంగవౌ ॥ ౧౬౫
 ఇథిం విధాయ సురకార్య మనింద్యరూపా

శ్రీచక్రరాజరథమండలమండనశ్రీః ।

కామేశ్వరీ త్రిజగతాం పసనీ బభాసే
 విద్యోతమాసవిభవా విజయశ్రియాంఽఽథ్యా ॥ ౧౬౫౪

సైన్యం సమస్త మపి సంగరకర్మశున్నం
భండాసురప్రబలబాణ కృశానుతస్త్వమ్ ।

అస్తం గతే సవితరి ప్రథితప్రభావా
శ్రీదేవతా శిబిర మాత్మన ఆనినాయ ॥ ౧౬౬

యో భండదాసవవధం లలితాంబ యేమం
క్లృష్టం సకృత్పిరతి తస్య తపోధనేంద్ర !

నాశం ప్రయాంతి కదనాని ధృతాప్యసిద్ధే
ర్భుక్తిశ్చ ముక్తిరపి వర్తత ఏవ హస్తే ॥ ౧౬౮

ఇమం పవిత్రం లలితాపరాక్రమం
సమస్తపాపఘ్న మశేష సిద్ధిదమ్ ।

పఠంతి పుణ్యేషు నినేషు యే నరా భజంతి తే భాగ్య సమృద్ధి
ముత్తమామ్ ॥ ౧౬౯

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భండాసురవధోనామ
చతుష్త్రింశోధ్యాయః

—0—

బ్రహ్మదికృతలలితాస్తుతిః

అగస్త్యః :-

అశ్వానన! మహాప్రాణ! శ్రుత మాఖ్యాన ముత్తమమ్ ।

విక్రమా లలితాదేవ్యా విశిష్టో వర్ణిత స్త్వయా ॥ ౧

చరితై రసమై దేవ్యా స్సంప్రీతోఽస్మి హయానన !

శ్రుతా సా మహతీ శక్తి ర్మంత్రీణీదండనాథయోః ॥ ౨

పశ్చాత్తి- మకరో త్తత్ర యుద్ధానంతర మంబికా ।

చతుర్థదినశర్వర్యాం విభాతాయాం హయానన ! 3

శ్రీహయగ్రీవః :-

శృణు కుంభభవ ప్రాజ్ఞ! య త్తయా జగదంబయా ।

పశ్చా దాచరితం కర్మ నిహతే భండదానవే ॥ ౪

శక్తీనా మఖిలం సైన్యం దైత్యయుద్ధశరార్దితమ్ ।

ముహు రాస్లోదయామాస లోచనై రమృతాప్లుఙ్ఘైః ॥ ౫

లలితాపరమేశాన్యాః కటాక్షామృతధారయా ।

జహు ర్యుద్ధపరిశ్రాంతిం శక్తయః ప్రీతమానసాః ॥ ౬

అస్మిన్నవసరే దేవా భండమర్దనతోషితాః ।

సర్వేఽపి సేవితం ప్రాప్తా బ్రహ్మవిష్ణుపురోగమాః ॥ ౭

బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ శక్రో దిక్పా స్తథైవ చ ।

ఆదిత్యా వసనో రుద్రా మరుత స్సాధ్యదేవతాః ॥ ౮

సిద్ధాః కింపురుషా యక్షా నిరృత్యాద్యా నిశాచరాః ।

ప్రస్లోదాద్యా మహాదైత్యా సర్వేఽప్యండనివాసినః ॥ ౯

ఆగత్య తుష్టువుః ప్రీత్యా సింహాసనమహేశ్వరీమ్ ॥ ౧౦

బ్రహ్మద్యాః :-

సమోసమస్తే జగదేకనాథే సమోసమశ్శీత్రిపురాభిధానే ।

సమోసమోభండమహాసురఖ్ని సమోస్తుకామేశ్వరివామకేశి!

చింతామణే చింతితదానదక్షే చింత్యేచిదాకారతరంగమాలే!

చిత్రాంబరేచిత్రజగత్ప్రసూతే చిత్రాఖ్యనిత్యాభిగతే సమస్తే

మోక్షప్రదే ముగ్ధశశాంజు-చూడే ముగ్ధస్మితేమోహవిభేదదక్షే

ముద్రేశ్వరీచర్చితరాజ్యతంత్రే ముద్రాప్రియేదేవి! నమోనమస్తే
 సూరాంధకధ్వంసినికోమలాంగి కోపేషుకాభీతను మాదధానే
 గ్రోహాననాపాలితపైన్యచక్రే గ్రోహకృతాశేషదయే! నమస్తే ॥
 షడజ్జదేవీపరివారగుస్తే షడజ్జయుక్తశుభివాక్యమృగ్యే !
 షట్చక్రసంస్థేచషమూర్తిహంత్రీ షడ్భావరూపేలలితే! నమస్తే ॥
 కామేశ్వరీముఖ్యసమస్తనిత్యాకాంతాసనాంజే! కమలాయతాక్షి
 కామప్రదేకామినికామశంభోః కామ్యేకళానామధిపే! నమస్తే ॥
 దివ్యోఘసిద్ధోఘనరొఘరూపే దివ్యే దినాధీశసహస్రకాంజే !
 దేదీప్యమానే దయయాసనాగే దేవాదిదేవప్రమదేనమస్తే ॥
 సదాణిమాద్యప్తకసేననీయే సదాశివాత్మోజ్జ్వలమజ్జహాసే !
 సౌమ్యే సదేకాయసహదపూజ్యేసవిత్రి లోకస్య నమోనమస్తే!
 బ్రాహ్మీముఖై ర్మాతృగణై ర్నిషేవ్యే
 బ్రహ్మప్రియే బ్రాహ్మణ బంధహంత్రీ !
 బ్రహ్మమృతస్రోతసు రాజహంసి బ్రహ్మేశ్వరి శ్రీలలితేనమస్తే!
 సంక్షోభిణీముఖ్యసమస్తముద్రాసంసేవితే సంసరణప్రహంత్రీ !
 సంసారలీలాకరిసారసాక్షి సదా నమస్తే లలితేఽధినాథే ॥
 నిత్యాకళాఘోషశకేన కామాకర్షిణ్యధిశ్రీప్రథమేన సేవ్యే!
 నిత్యే నిరాతంకదయాప్రపంచే నీలాంకరశేణి నమోనమస్తే ॥
 అనంగపుష్పాదిభి రున్నదాభి రనంగదేవీభి రజస్రసేవ్యే !
 అభవ్యహంత్ర్యక్షరరాశిరూపే హతారివగ్ధే లలితే నమస్తే ॥
 సంక్షోభిణీముఖ్యచతుర్దశార్చిర్మాలావృతోదారమహాప్రదీపం!
 అత్మానమాభిధ్రతి విధ్రమాఢ్యేశుభాశయే శుద్ధప్రదేనమస్తే

ససర్వసిద్ధ్యానికశక్త్యబృందే సర్వస్థవిజ్ఞాతపదారవిందే !
 సర్వాగ్రీకే సర్వగతే సమస్తస్థిప్రదే శ్రీలలితే సమస్తే ॥ ౨౩
 సర్వస్థతాయుక్ప్రధమాభి రస్యదేసీభి రప్యశ్రితచక్రభూమే !
 సర్వామరాకాంక్షితపూరయిత్రి! సర్వస్యలోకస్యసవిత్రి! పాహీ
 నంద్యే సశిన్యానికవాగ్విభూతివర్జిష్టుచక్రద్యుతినాహనాసేం ।
 బలాహకశ్యామకచే! నచోబ్ధే నరప్రదే సుందరి పాహవిశ్వమ్ ॥
 గాణాదిపిన్యాముఖసార్వభౌమే భండాసురానీక వనాంతదావే!
 ప్రత్యగ్రతేజోద్వలితాంబురాశే ప్రాపల్యమానేపరిణోనమస్తే॥
 కామేశినప్రజేశిభగేశిరూపే! కవ్యే కలే కాలవిహోదక్షే! ।
 కథావశేషీకృతప్రత్యుపైన్యే! కామేశకాంశే కమలే నమస్తే ॥
 బిందుస్థితే బిందుకక్షైకరూపే బ్రహ్మోక్తేబృంహితచిత్ప్రకాశే
 బృహత్కూచాభోగవిలోలహారే బృహత్ప్రభావే నరదేసమస్తే
 కామేశ్వరోత్సంగసదానివాసే కాలాత్మికే కందళితానుకమ్పి ।
 కల్పావసానోత్థితకాళిరూపే కామప్రదే కల్పలతే సమస్తే॥ ౨౪
 సర్వారుణే సాంద్రసుధాసునీతే సారంగశాఖాక్షి సరోజవక్త్రే
 సారస్యసారస్యసదైకభూమే సమస్తవిద్యేశ్వరి సన్నతిస్తే ॥ ౩౦
 తవ ప్రభావేనచిదగ్నిజాయా శ్రీశంభునాథప్రకటికృతాయాః
 భండాసురాద్యా సమరప్రచండా

హతా ఒగత్కంటకతాం ప్రయాతాః ॥ ౩౧౫

సవ్యాని సర్వాణి వపూంషి దేవి

త్వత్సాంద్రకారుణ్యసుధాస్లుతాని ।

త్వయా సమస్తం భువనం సహర్షం సంజీవితం సుందరి సభ్యలభ్యే"

శ్రీశంభునాథస్య మహాశయస్యద్వితీయతేజఃప్రసరాత్కరోయః ।
 ఘోణాశ్రమే క్లృప్తతపా విరక్త స్సతీవియోగేన నిరస్తభోగః ॥
 తేనాదివంశే ధృతఃసన్మలాభం

కన్యా ముమాం యోజయితుం ప్రవృత్తాః ।
 వయం స్మరం ప్రేరితవంతవన తస్యాంతికం ఘోరతపస్సితస్య ॥
 తేనాఽథ వైరాగ్యతపోవిఘాతక్రుద్ధేన లాలాటకృశాసుదగ్ధః ॥
 భస్మావశేషో మదనస్తదాఘాత్యో హ భంజాసురపషజాతః ॥
 తతో వధ స్తస్య దురాశయస్యకృతో భవత్యారణదుర్మదస్య ।
 అథాన్మద్ధేన్వతనుత్యజ స్త్వంకామస్యసంజీవనమాశుకుర్యాః
 ఇయంరతిర్భర్తృవియోగఖిన్నాఽభవ్యమత్యంతమభవ్యమాప్తా
 పున స్త్వమత్పాదితకామసంగా ద్భవిష్యతి శ్రీలలతేననాథా ॥
 త్వీయాధస్మచ్ఛేపమనోభవేనసంమోహితాపూర్వవదిందుమాళిః
 చిరంకృతాత్యంతమహాసపర్యాంతాంసార్వతీద్రాక్షరిణేష్యతీశః
 తయోశ్చసంగాద్భవితాకుమారసమస్తగీర్వాణచమూవినేతా ।
 తేనైవవీరేణ రణే నిరస్య గుప్త తారకోనామ సురారిరాజః ॥
 యో భండదైత్యస్య దురాశయస్య

మిత్రం స లోకత్రయ ధూమకేతుః ।
 శ్రీకంఠపుణేణ రణే హతశ్చేత్ప్రణవతిష్ఠై వసదాభవేన్నః ॥
 తస్మా త్వీమంబుత్రిపురేజనానామానందకంమన్మథవీరవర్యం ।
 ఉత్పాద్యరత్యావిధవాత్వదుఃఖమపాపరువ్యాకులకుంతలాయాః
 ఏమాత్వనాథాభవతీం ప్రపన్నా భర్తృప్రణాశేనకృశాంగయప్తిః ।
 నమస్కరితి త్రిపురాధినాథే తద్రత కారుణ్యకళాం నిధేహి ॥

శ్రీహయగ్రీవః :—

ఇథం స్తుత్వా మహేశానీం బ్రహ్మద్యా విబుధోత్తమాః ।
తాం రతిం దర్శయామాసు ర్మలినాం శోకభేదినీం ॥ ౪౩
సా పర్యశ్రుముఖీ ఘోరైశ్చ సతతా ఘోరహసరా ।
ననామ జగదమ్బయై వైధవ్యా త్యక్తభూషణా ॥ ౪౪

పునర్మదనప్రదూర్భావః

అథ తద్దర్శనోత్పన్నకారుణ్యా పరమేశ్వరీ ।
కాంతం కటాక్షయామాస కామేశ్వర మనిందితా ।
తతః కటాక్షా దుత్పన్న స్సయమానముఖామ్బుజః ।
పూర్వదేహాధకరుచి ర్మస్మిన్మహో మదమేమరః ॥ ౪౬
ద్విభుజ స్సర్వభూషాఢ్యః పుష్పేషుః పుండ్రకాయుకః ।
ఆనందయ స్కటాక్షేణ పూర్వసన్మస్మిమాం రతిం ॥ ౪౭
అథ సా రతిరేనీ చ మహత్యానందసాగరే ।
మష్టింతీ నిజభర్తార మనలోక్య ముదంగతా ॥ ౪౮
స చ కందర్పవీరోఽపి నమస్కృత్య మహేశ్వరీం .
వ్యజ్ఞావయ దినం వాక్యం భక్తినిర్భరమానసః ॥ ౪౯
య ద్దగ్ధ మిశనేత్రేణ వపు ర్చే లలితామ్బికే !
తత్త్వదీయకటాక్షస్య ప్రసాదా త్పున రాగతం । ౫౦
తవ పుత్రోఽస్మి దాసోఽస్మి కావపి కృత్యే నియుంక్ష్య మాం ।
ఇత్యుక్తా పరమేశానీ తమాహ మకరధ్వజం ॥ ౫౧

శ్రీదేవీ :—

గచ్ఛ వత్స మనోజన్మ స్మ భయం తవ విద్యతే ।

మత్ప్రసాదా జ్జగత్సర్వం మోహయాఽవ్యాహతాశుగః॥౫౨

త్వద్బాణపాతనా జ్ఞాతధైర్యవిస్లవ ఈశ్వరః ।

పర్వతస్య సుతాం శౌరీం పరిణేష్యతి సత్పరం ॥ ౫౩

సహస్రకోటయః కామా మత్ప్రసాదా త్వదుద్భవాః ।

సర్వేషాం దేహ మావిశ్య దాస్యంతి రతి ముత్తమాం॥ ౫౪

మత్ప్రసాదేన పురాగ్యా త్సంక్రుద్ధోఽపి స ఈశ్వరః ।

దేహదాహం విధాతుం తే న సమర్థో భవిష్యతి ॥ ౫౫

ప్రత్యుతాఽసౌ కాతరాత్మా త్వద్బాణహృతమానసః ।

స్వభార్యావరహాఽశంకీ దేహస్యార్థం ప్రదాస్యతి॥ ౫౬

అద్యప్రభృతి కందర్ప! మత్ప్రసాదా నృహీయసః ।

అదృశ్యమూర్తి స్సర్వేషాం ప్రాణినాం భవ మోహకః॥ ౫౭

త్వన్నిందాం యే కరిష్యంతి త్వయి వా విముఖాశయాః ।

అవశ్యం క్షీబ్యైవ స్యా త్తేషాం జన్మని జన్మని ॥ ౫౮

యే పాపిస్తా దురాత్మానో మద్భక్తగ్రోహాణశ్చ యే ।

తా సగమ్యాసు నారీషు పాతయిత్వా వినాశయ ॥ ౬౦

యేషాం మదీయపూజాసు మద్భక్తేష్వాదృతం మనః ।

తేషాం కామసుఖం సర్వం సమ్పాదయ సమీప్సితం ॥ ౬౧

ఇతి శ్రీలలితాదేవ్యా కృతాజ్ఞావచన స్మరః ।

తథేతి శిరసా బిభృ దంజలిం నిర్యయా స్మరః ॥ ౬౨

తస్యాఽనంగస్య సర్వేభ్యో గోమకూపేభ్య ఉభితాః ।

బహవ శ్శౌభనాకారా మదనా విశ్వమోహనాః ౬౩

- తై ర్విమోహ్యా సమస్తంచ జగచ్చక్రం మనోభవః ।
పున స్థాన్వాశ్రమం ప్రాప చంద్రమాశే ర్జిగీషయా ॥ ౬౪
- వసంతేన చ మిత్రేణ సేనాన్యా శీతరోచిషా ।
రాగేణ పీఠమద్దేన మందానిలరథేనచ ॥ ౬౫
- పుంస్కోకిలగళస్వానకాహళీభిశ్చ సంయుతః ।
శృంగారవీర్యసంపన్నో రత్నాలింగితవిగ్రహః ॥ ౬౬
- జైత్రం శరాసనం ధూన్వ స్ప్రీవీరాణాం పురోగమః ।
తపోనిష్ఠం చంద్రమాశిం తాడయామాస సాయకైః ॥ ౬౭
- అథ కందర్పబాణౌఘై స్తాడిత శ్చంద్రశేఖరః ।
దూరీచకార నైరాగ్యం తప స్తత్యాజ దుష్కరం ॥ ౬౮
- నియమా నఖలాం స్త్ర్యత్వా ధ్వజధైర్య శ్శివః కృతః ।
తామేవ పార్వతీం ధ్యాత్వా భూయోభూయ స్స్మరతురః ॥
- నిశశ్వాస వహం తస్త్వం పాండురం గండమండలం ।
బాష్పాయమాణో విరిహసంతస్తో ధైర్యవిష్ణవాత్ ॥ ౭౦
- భూయోభూయో గిరిసుతాం పూర్వదృష్టా మనుస్మరన్ ।
అనంగబాణదహనై స్తప్యమానస్య శూలినః ॥ ౭౧
- న చంద్రరేఖా నో గంగా దేహతాపచ్ఛదేభవత్ ।
నందిభృంగిమహాకాశప్రముఖై ర్గణమండలైః ॥ ౭౨
- ఆహృతే పుష్పశయనే విలులోఠ ముహుర్ముహుః ।
నందినో హస్త మాలమ్భ్య పుష్పతల్పాంతరా త్పునః ॥ ౭౩
- పుష్పతల్పాంతరం గత్వా వ్యవేష్టత ముహుర్ముహుః ।
న పుష్పశయనే నేందుఖండనిర్గళితామృతే ॥ ౭౪

- స హిమానీవయసి వా నిర్వృత స్తద్వపుర్ద్వరః ।
 స తనో రతనుజ్వాలాం శమయిష్య న్ముహుర్ముహుః ॥ ౭౫
 శిలీభూతాం హిమపయఃపట్టా నధ్యవస చ్చివః ।
 భూయ శ్చైలసుతారూపం చిత్రపట్టే నఖై ర్నిఖన్ ॥
 తదాలోకనతో దూర మనంగార్తి మవర్ధయత్ ।
 తా మాలిఖ్య హియా సప్రమా మీక్షమాణాం కటాక్షతః ॥
 తం చిత్రపట మంగేషు రోమహర్షి షు చాక్షిపత్ ॥
 చింతాసంగేస మహతా మహత్యా రతిసమ్పదా ॥ ౭౬
 భూయసా స్మరతాపేన వివ్యధే విషమేక్షణః ।
 తామేవ సర్వతః పశ్యం స్తస్యామేవ మనోఽదిశత్ ॥ ౭౭
 తయైవ సల్లపం తస్మిన్ మున్నాదేనోపపన్నయా ।
 తస్మయీభూతహృదయ స్తచ్చింత స్తత్పరాయణః ॥ ౭౮
 తత్కథాసుధయా నీతసమ స్తరజనీదినః ।
 తచ్ఛీలవర్ణ సవ్యగ్ర స్తద్రూపాలోక నోత్సుకః ॥ ౭౯
 తచ్ఛారుభోగసంకల్పమాలాకరణమాలికః ।
 తస్మయత్వ మనుప్రాప్త స్తతాపాఽతితరాం శినః ॥ ౮౦
 ఇమాం మనోభవరుజా మచికిత్స్యాం స ధూర్జటిః ।
 అవలోక్య వివాహాయ భృశ ముద్యమవా నభూత్ ॥ ౮౧
 ఇథం విమోహ్యా తం దేవం కందర్పో లలితాష్టయా ।
 అథ తాం పర్వతసుతా మాశుగై రభ్యతాడయత్ ॥ ౮౨
 ప్రభూతవిరహజ్వాలామలివై శ్వసితానితైః ।
 శుష్యమాణాధరదళా భృశం పాండుకపోలభూః ॥ ౮౩

నాఽహారే శయనే నైవ స స్వాపే ధృతి మిచ్ఛతి ।
 సఖసహస్రరచితై ర్నిత్యం శీఘోపచారకైః ॥ ౮౬
 పునఃపున స్తవ్యమానా పునరేవచ విహ్వలా ।
 స జగామ రుజాశాంతిం మన్మథాగ్నే ర్మహీయసః ॥ ౮౭
 స నిద్రాం పార్వతీ భేజే విరహేణోపతాపితా ।
 స్వతనో స్తానవేనాఽసౌ పితుః భేద మనర్థయత్ ॥ ౮౮
 అప్రతీకారపసుపం విరహం దుహితు శ్శినే ।
 అవలోక్య స శైలేంద్రో మహద్దూఃఖ మవాస్తవాన్ ॥ ౮౯
 భద్రే! త్వం తపసా దేవం యోషయిత్వా మహేశ్వరమ్ ।
 భర్తారం తం సమృచ్ఛేతి పిత్రా సంప్రేరీతా తదా ॥ ౯౦
 హిమవచ్ఛైలశిఖరే గౌరీశిఖరనామని ।
 చకార పతిలాభాయ పార్వతీ మమ్కరం తపః ॥ ౯౧
 శిశిరేషు జలావాసా గ్రీష్మే పశ్చాగ్నిమధ్యగా ।
 అర్కే నివిష్టదృష్టిశ్చ సుఖూరం తప ఆస్థితా ॥ ౯౨
 తేనైవ తపసా తుష్ట సాన్నిధ్యం గత్తవా శ్శివః ।
 అగ్నేచకార తాం భార్యాం వైవాహికవిధానతః ॥ ౯౩
 అథ ప్రాలేయశైలేంద్రదత్తాం తాం నలినేక్షణమ్ ।
 సప్తర్షిద్వారతః పూర్వం ప్రార్థితా ముదవోధ సః ॥ ౯౪
 తయాచ రమమాణోఽసౌ బహుకాలం మహేశ్వరః ।
 ఓషధివ్రణనగరే శ్వశురస్య గృహే వసన్ ॥ ౯౫
 పునః కైలాస మాగత్య సమస్తైః ప్రమథైః స్సహ ।
 పార్వతీ మానినాయాఽద్రినాథస్య నియ మావహన్ ॥ ౯౬

రమమాణ స్తయా సార్థం కైలాసే మందరే తథా ।
 వింధ్యాదౌ హేమశైలేచ మలయే పారియాత్రకే ॥ ౯౭
 నానావిధేషు స్థానేషు రతిం ప్రాస మహేశ్వరః ।
 అథ తస్యాం ససర్జోగ్రం వీర్యం సా సోఘమక్షమా ॥ ౯౮
 భు వ్యత్యజ త్సాపి వహ్నా కృత్తికాసు స చాక్షిపత్ ।
 తాశ్చ గంగాజలేఽముఞ్చం త్సచ స్వశరకాసనే ॥ ౯౯
 అశ్రోద్భూతో మహావీరో మహాసేన ష్టడాననః ।
 గజాయా చాఽంతికం నీతో ఘోర్జట ర్వృద్ధి మాగమత్ ॥
 స వర్ధమానో దివసే దివసే తీవ్రవిక్రమః ।
 శిక్షితో నిజతాతేన సర్వా విద్యా అవాస్తవాత్ ॥ ౧౦౦
 అథ తాతకృతానుష్ఠ సురపైస్యపతి ర్భవత్ ।
 తారకం మారయామాస సమస్తై స్సహ దానవైః ॥ ౧౦౧
 పున స్తారకదైత్యేంద్రవధసంఘోషశాలినా ।
 శక్రేణ దత్తాం స గుహా దేవసేనా ముపాయత ॥ ౧౦౨
 సా శక్రతనయా దేవసేనా నామ్ని యశస్వినీ ।
 ఆసాద్య రమణం స్కంద మానందం భృశ మాదధౌ ॥ ౧౦౩
 ఇథం సమ్మోహితాశేషవిశ్వచక్రో మనోభవః ।
 దేవకార్యం సుసమ్పాద్య జగామ శ్రీపురం పునః ॥ ౧౦౪
 యత్ర శ్రీనగరే పుణ్యే లలితాపరమేశ్వరీ ।
 వర్తతే జగతా మృద్ధై తత్ర తాం సేవితుం యయా ॥ ౧౦౫

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్య సంవాదే మదనపునర్భవో
 నామపంచరత్నిశోఽధ్యాయః

శ్రీనగర నిర్మాణమ్

అగస్త్యః :-

కిమిదం శ్రీపురం నామ కేన గూపేణ వర్తతే ।

కేన వా నిర్మితం పూర్వం తత్సర్వం వినివేదయ ॥

కియ త్ప్రమాణం కిం వర్ణం కథయస్వ మమ ప్రభో ।

త్వమేవ సర్వసం దేహపఙ్కుశోపణభాస్కరః ॥

శ్రీహయగ్రీవః :-

యథా చక్రరథం ప్రాప్య పు ర్వోక్తై ర్లక్షణై ర్యుతమ్ ।

మహాయాగానలోత్పన్నా లలితా పరమేశ్వరీ ॥

వ్యజిప్త భండనామాస మసురం లోకకంటకమ్ ।

తదా దేవా మహేంద్రాద్యా స్సంతోషం బహు భేజిరే ॥ ౪

అథ కామశివస్యాపి లలితాయాశ్చ సుందరమ్ ।

నిత్యోపభోగసేవార్థం మందిరం కర్తు ముత్సుకాః ॥

కుమారా లలితాదేవ్యా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ।

వర్ధకిం విశ్వకర్మాణం సురాణాం శిల్పికోవిదమ్ ॥

అసురాణాం శిల్పినంచ మయం మాయావిచక్షణమ్ ।

అహూయ కృతసత్కారా ఊచిరే లలితాష్టయా ॥

కారణపురుషాః :-

భో! విశ్వకర్మశ్చిల్పిష్ఠ! భోభో! మయ! మహోదయ ।

భవంతౌ సర్వశాస్త్రజ్ఞౌ ఘటనామార్గకోవిదౌ ॥

సంకల్పమాత్రేణ మహాశిల్పకల్పవిశారదౌ ।

యువాభ్యాం లలితాదేవ్యా నిత్యజ్ఞానమహోదధేః ॥

- పోడశక్షేత్రమధ్యేషు తక్షేత్రసమసంఖ్యయా ।
కర్తవ్యా శ్రీనిగర్వో హి నానారత్నై రలఙ్కృతాః ॥ ౧౦
- యత్ర పోడశథా భిన్నా లలితా పరమేశ్వరీ ।
విశ్వతాణాయ సతతం నివాసం రచయిష్యతి ॥ ౧౧
- అస్మాకం హి ప్రియ మిదం మరుతా మపిచ ప్రియమ్ ।
సర్వలోకప్రియ మిదం తస్మా న్నైవ విలంబ్యతామ్ ॥ ౧౨
- ఇతి కారణదేవానాం వచనం తన్నిశమ్య తే ।
విశ్వకర్మమయా సత్త్వా వ్యభాషేతాం తథాస్త్వతి ॥ ౧౩
- పున ర్నత్వా పృథ్వంతా వేతా న్కారణపూరుషాన్ ।
కేషు క్షేత్రేషు కర్తవ్యా శ్రీనిగర్వో మహోదయాః ॥ ౧౪
- బ్రహ్మద్యాః పరిపృష్టా స్తే ప్రోచు స్తీ శిల్పినౌ పునః ।
క్షేత్రాణాం ప్రవిభాగం తు కల్పయంతౌ యథోచితమ్ ॥ ౧౫
- కారణపురుషాః :-
- ప్రథమం మేరుప్రృథేచ నిషధేచ మహీధరే ॥ ౧౫౫
- హేమకూటే హిమగిరౌ పశ్చిమే గంధమాదనే ।
నీలమేఘేచ శృణ్గేభ్యే మహేంద్రేచ మహాగిరౌ ॥ ౧౬
- క్షేత్రాణి వా ననైతాని భౌమాని విదితాన్యథ ।
ఔదకాని తు సప్తైవ ప్రోక్తా న్యఖిలసింధుషు ॥ ౧౭
- లవణాబ్ధీషు సారాబ్ధిసురాబ్ధిఘృతసాగరాః ।
దధిసింధుః క్షీరసింధు ర్జలసింధు శ్చ సప్తమః ॥ ౧౮
- పూర్వోక్తా సప్తైవేంద్రాః పశ్చాత్సప్తచ సింధవః ।
అహత్య పోడశక్షేత్రాణ్యంబాశ్రీపురస్కృతయే ॥ ౨౦

- ఏషు దివ్యాని వేశ్మాని లలితాయా మహాజనః ।
 సృజేతాం దివ్యఘటనాపండితో శిల్పినో యువామ్ ॥ ౨౦
- ఏషు క్షేత్రేషు క్లప్తానాం శ్రీదేవీశ్రీమహాపురామ్ ।
 నామాని నిత్యానామైవ ప్రథితాని స సంశయః ॥ ౨౧
- సా హి నిత్యాస్వరూపేణ కాలవ్యాప్తికరీ పరా ।
 సర్వం కలయతే దేవీ కలనాకలయా జగత్ ॥ ౨౩
- నిత్యా యాశ్చ మహారాష్ట్రీ నిత్యా యా చ స తద్భిదా ।
 అత స్తదీయనామ్నాతు స్వనామ్నాం ప్రథనం పురామ్ ॥
- కామేశ్వరీపురీచైవ భగమాలాపురీ తథా ।
 నిత్యక్లిన్నాపురీత్యాదినామాని ప్రథితా న్యలమ్ ॥ ౨౪
- తతో నామాని వర్ణస్య యోగ్యే పుణ్యతరే దినే !
 మహాశిల్పప్రకారేణ పురీ రచయతాం శుభాః ॥ ౨౬
- ఇతి కారణకృత్యేంద్రై బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరైః ।
 ప్రోక్తా తా శ్రీపురీ స్తేషు తేషు క్షేత్రేషు చక్రతుః ॥ ౨౭
- అథ శ్రీపురవిస్తారం పురాధిస్థాన దేవతాః ।
 కథయా మ్యవధాన్యైవ లోపాముద్రావతే! శృణు ॥ ౨౮
- యో మేరు రఘలాధార స్తుజ్ఞ స్సాహస్రయోజనః ।
 చతుర్దశజగచ్ఛక్రసంప్రోతనిజవిగ్రహాః ॥ ౨౯
- తస్య శృంగాణి చత్వారి శక్రవైరృతివాయుషు ।
 మధ్యే ఫలేచ జాతాని ప్రోచ్ఛాయ స్తేషు కఫ్యతే ॥ ౩౦
- పూర్వోక్తశృంగత్రితయం శతయోజన మున్నతమ్ ।
 శతయోజనవిస్తారం తేషు లోకా స్త్రయో మతాః ॥ ౩౧

బ్రహ్మలోకో విష్ణులోక శివలోక స్తథైవచ ।

ఏతేషాం గృహవిన్యాసా న్వక్ష్యామ్యవసరాంతరే ॥ 3౨

మధ్యస్థితస్య శృంగస్య విస్తారం చోచ్చాయం శృణు ।

చతుశ్శతం యోజనానా ముచ్చితం విస్తృతం తథా ॥ 33

తత్రైవ శృంగే మహతి శిల్పిభ్యాం శ్రీపురం కృతమ్ ।

చతుశ్శతం యోజనానాం విస్తృతం కుంభసంభవ ! 3౪

తత్రతాయం ప్రవిభాగస్తే ప్రవివిచ్య ప్రదృశ్యతే ।

ప్రాకారః ప్రథమః ప్రోక్తః కాలాయసవినిర్మితః ॥ 3౫

షట్చతాధిక సాహస్రయోజనాయతవేష్టసః ॥

చతుర్దిక్షు ద్వారయుత శ్చతుర్వ్యోజన ముచ్చితః ॥ 3౬

సాలమూలపరీణాహో యోజనాయత మభిష !

సాలాగ్రస్య తు గవ్యూతే రద్ధం వాతాయసంపుథక్ ॥ 3౭

సాలద్వారస్య చౌన్నత్య మేకయోజన మాశ్రితమ్ ।

ద్వారే, ద్వారే, కవాటే ద్వే గవ్యూత్యర్థప్రవిస్తరే ॥ 3౮

ఏకయోజన మున్నమే కాలాయసవినిర్మితే ।

ఉభయో రగ్గళద్వంద్వ మున్ధక్రోశసమాయతమ్ ॥ 3౯

ఏవం చతుర్షు ద్వారేషు సదృశం పరికీర్తితమ్ ।

గోపురస్య తు సంస్థానం కథయే కుంభసంభవ ! ౪౦

పూర్వోక్తస్య తు సాలస్య మూలే యోజనసమ్మితే ।

పార్శ్వద్వయే యోజనే ద్వే ద్వే సమాదాయ నిర్మితమ్ ॥

విస్తార మపి తావంతం సంప్రాప్తద్వారగర్భితమ్ ।

పార్శ్వద్వయద్వియోజన్యా మధ్యే సాలస్య యోజనమ్ ॥

మేళయిత్వా పంచ సంఖ్యాయోజనం విస్తృతం మతమ్ ।
 ద్వారపార్శ్వద్వయేనైవ క్రోశే ద్వాక్రోశయుగ్మతః ॥ ౪౩
 మేళయిత్వా పంచసంఖ్యాయోజనాదూర మాయతమ్ ।
 ఏవం ప్రకారత స్తత్ర గోపురం రచితం మునే ॥ ౪౪
 తస్మాద్గోపురమూలస్య వేష్టో వింశతియోజనః ।
 ఉపర్యుపరి వేష్టస్య హాస ఏవ ప్రకీర్త్యతే ॥ ౪౫
 గోపురస్యోన్నతిః ప్రోక్తా పంచవింశతియోజనా ।
 యోజనే యోజనే ద్వారం సకవాటం మనోహరమ్ ॥ ౪౬
 భూమికా శ్చాపి తావంత్యో యథోర్ధ్వహాససంయుతాః ।
 గోపురాగ్రస్య విస్తారో యోజనామాత్ర మాశ్రితః ॥ ౪౭
 ఆయామోపి చ తావా వ్యై తత్ర త్రిమకుటం స్మృతమ్ ।
 మకుటస్య తు విస్తారః క్రోశమాహో ఘటోద్భవ ॥ ౪౮
 క్రోశద్వయసమున్నమో హాసో గోపురవ న్మునే !
 మకుట స్యాంతరక్షోణీ క్రోశార్ధేన చ సమ్మితా ॥ ౪౯
 మకుటాః పశ్చిమప్రాచ్యా దక్షిణద్వారగోపురే ।
 దక్షిణేత్తరా స్తు మకుటాః పశ్చిమద్వారగోపురే ॥ ౫౦
 దక్షిణద్వారవ త్రోవేక్తా ఉత్తిరద్వ్యాకిరీటకాః ।
 పశ్చిమద్వారవ త్పూర్వద్వారే మకుటకల్పనమ్ ॥ ౫౧
 కాలాయసస్య సాలస్యాం తరే మాసతయోజనే ।
 అంతరే కాంస్యసాల స్స్య త్పూర్వవ గ్గోపురాన్వితః ॥ ౫౨
 సాలమూలప్రమాణం చ పూర్వవ త్పిరికీర్తితం !
 కాంస్యసాలోఽపి పూర్వాదిదిక్షు ద్వారసమన్వితః ॥ ౫౩

ద్వారే ద్వారే గోపురాణి పూర్వలక్షణభాంజి చ ।
 కాలాయసస్య కాంస్యస్య యో-స్తద్దేశ స్సమంతతః ॥౫౪
 నానావృక్షమహోద్యానం త్రోవో-క్షం కుంభసంభవ !
 ఉద్భిజ్జాలం యావదస్తి తత్సర్వం తత్ర వర్తతే ॥ ౫౫
 పరస్పహస్రా-స్తరవ స్సదా పుష్పాస్సదా ఫలాః ।
 ఏలా లవంగా-స్తక్కోలా-స్తథా కర్పూరశాఖనః ॥ ౫౬
 పీలవః కాకతుండాశ్చ సలకా శ్చాసనా-స్తథా ।
 కాంచనారాశ్చ లికుచాః పససా భింజుళా-స్తథా ॥ ౫౭
 పాటలాశ్చ ఫలిన్యశ్చ జటిలా జఘనేఫలాః ।
 గణికాశ్చ కురండాశ్చ బంధుజీవాశ్చ దాడిమాః ॥ ౫౮
 అశ్వకణ్ఠా హస్తికణ్ఠా-శ్చాంపేయాః కనకద్రుమాః ।
 యూధికా-స్తాలపర్ణ్య శ్చ లాంగల్యశ్చ సదాఫలాః ॥ ౫౯
 తాలా-స్తమాలా హింశాలాః ఖర్జురారా శ్శరబర్బురాః ।
 ఇక్షవః క్షీరిణ శ్చైవ శ్లేష్మాతకవిభీతకాః ॥ ౬౦
 హరీతక్య స్త్వవాకుబ్జోష్ఠ్య ఘోంటాల్య స్స్వర్ణపుష్పికాః ।
 భల్లతకాశ్చ ఖదిరా శ్శాకోటా శ్చందనద్రుమాః ॥ ౬౧
 కాలాగురుద్రుమాః కాలస్కుంధా శ్చించా ధవా-స్తథా ।
 ఉదుంబరా-స్తథాశ్వత్థా శ్వమీవృక్షా ధ్రువద్రుమాః ॥ ౬౨
 రుచకాః కుటజా శ్చైవేతేయ మాద్యా స్సహస్రశః ।
 నానాఋతుసమావిష్టా దేవ్యా శ్శృంగారహేతవః ॥ ౬౩
 నానావృక్షమహోద్యానే వర్తంతే వరశాఖనః ।
 కాంస్యసాలస్యాంతరాశే స-స్తయోజనదూరతః ॥ ౬౪

- చతురశ్ర స్త్రామసాల సింధుయోజన మున్నతః ।
 అనయో రంతరక్షోణీ ప్రోక్తా కల్పకవాటికా ॥ ౬౫
- కర్పూరమజ్జభి శ్చార్పూరత్నబీజసమన్విజైః ।
 కాంచనత్వక్సురుచిరైః ఫలైః స్తైః ఫలితద్రుమాః ॥
- చీనాంబరాణి దివ్యాని ప్రవాళాన్యపి శాఖుషు ।
 అమృతం స్యా నృధురసః పుష్పాణి చ విభూషణం ॥ ౬౬
- ఈదృశా బహవ స్తత్ర కల్పవృక్షాః ప్రకీర్తితాః ।
 ఏషా కక్ష్యా ద్వితీయా స్యా త్కల్పవాటీతి నామతః ॥ ౬౭
- తామ్రసాలస్యాంతరాళే సీససాలః ప్రకీర్తితః ।
 అనయో రుభయో స్తిర్యగ్దేశ స్యాన్ తస్మయోజనః ॥ ౬౮
- తత్ర సంతానవాటీ స్యా త్కల్పవాటీసమాకృతిః ।
 సీససాలస్యాంతరాళే సప్తయోజన దూరతః ॥ ౬౯
- ఆరకూటమయ స్సాలః పూర్వసాలసమాకృతిః ।
 తయో ర్మధ్యమసీ ప్రోక్తా హరిచందనవాటికా ॥ ౭౦
- కల్పవాటీసమాకారా ఫలపుష్పసమాకులా ।
 ఏషు సర్వేషు సాలేషు పూర్వవ ద్వారకల్పనం ॥ ౭౧
- పూర్వవ గ్లోపురాణాంచ మకుటానాంచ కల్పనం ।
 గోపురద్వార క్షుప్తిశ్చ ద్వారేద్వారే చ సమ్మతిః ॥ ౭౨
- ఆరకూటస్యాంతరాళే సప్తయోజనదూరతః ।
 పంచలోహమయ స్సాలః పూర్వసాలసమాకృతిః ॥ ౭౩
- తయో ర్మధ్యమసీ ప్రోక్తా మందారద్రుమవాటికా ।
 పంచలోహ స్యాంతరాళే సప్తయోజనదూరతః ॥ ౭౪

- రావ్యసాలస్తు సంప్రోక్తః పూర్వోక్తై ర్లక్షణై ర్వృతః ।
 తయో ర్మధ్యమహీ ప్రోక్తా పారిజాతద్రువాటికా ॥ 2౬
 దివ్యామోదసుసంపూర్ణా ఫలపుష్పభరోజ్వలా ।
 రావ్యసాలస్యాంతరాళే స స్తయోజనదూరతః ॥ 2౭
 సేమసాలః ప్రకథితః పూర్వవ ద్వారశోభితః ।
 తయో గృధ్యమహీ ప్రోక్తా కదంబతరువాటికా ॥ ౨౮
 తత్ర దివ్యా నీవవృక్షా యోజనద్వయమున్నతాః ।
 సదైవ మదిరాస్పందమేదురప్రసవోజ్వలాః ॥ ౨౯
 యేభ్యః కాదంబరీ నామ యోగినీ భోగదాయినీ ।
 విశిష్టా మదిరోత్పన్నా మంత్రిణ్యా స్సతతం ప్రియా । ౩౦
 తే నీవవృక్షా స్సుచ్ఛాయా వకుళాః పల్లవాకులాః ।
 ఆమోదలోలభృంగాశిర్భుంకారైః పూరితోదరాః ॥ ౩౧
 తత్రైవ మంత్రినాథాయా మందిరం సుమనోహరం ।
 కదంబవనవాట్యాస్తు విదిక్షు జ్వలనాదితః ॥ ౩౨
 చత్వారి మందిరాణ్యుచ్చైః కల్పితా న్యాదిశిల్పినా ।
 ఏకైకస్య తు గేహస్య విస్తారః పంచయోజనం ॥ ౩౩
 పంచయోజన మాయామ స్సప్తావరణతాస్థితిః ।
 ఏవ మన్య ద్విదిక్షు స్యా త్సర్వత్ర ప్రియకద్రుమాః ॥ ౩౪
 నివాసనగరీ సేయం శ్యామాయాః పరికీర్తితా ।
 సేవార్థనగరీ త్వన్యా మహోపద్రాటనీస్థలే ॥ ౩౫
 యద్యత్రైవ గృహం తస్యా బహుయోజనదూరతః ।
 శ్రీదేవ్యా నిత్యసేవా తు మంత్రిణ్యా న ఘటిష్యతే ॥ ౩౬

అంతశ్చింతామణిగృహోపాంతేషు భవనం కృతమ్ ।

తస్యా శ్రీమంత్రినాథాయా స్మరత్వస్త్రా మయేన చ ॥ ౮౭

శ్రీపురే ముద్రిణీదేవ్యా మద్విరస్య గుణా నృహూన్ ।

వర్ణయిష్యతి కో నామ యది జిహ్వోసహస్రవాన్ ॥ ౮౮

కాదమ్బరీసుధాతామనయనాః కలవీణయా ।

గాయస్త్య స్తత్ర ఖేలన్తి మాన్యా మాతజ్జకస్యకాః ॥ ౮౯

అగస్త్యః :-

మాతజ్ఞో నామ కః ప్రోక్తః కస్య కన్యాః కథం చ తాః ।

సేనస్తే మన్తినాథాం తాం సదా మధుమదాలసాః ॥ ౯౦

శ్రీహయగ్రీవః :-

మతజ్ఞో నామ తపసా మేకరాశి స్తపోధనః ।

మహాప్రభావసమ్పన్నో జగత్సర్వనలమ్పటః ॥ ౯౧

తపశ్శక్త్యా తీవ్రయా చ సర్వత్రాఽఙ్గాప్రవర్తకః ।

తస్య పుత్ర స్తు మాతజ్ఞో ముద్రిణీం మన్తినాయికామ్ ॥ ౯౨

ఘోరై స్తపోభి రత్యర్థం పూజయామాస ధీరధీః ।

మతజ్ఞమునిపుత్రేణ సుచిరం సముపాసితా ॥ ౯౩

మన్తినీ కృతసాన్నిధ్యా వృణీష్వ వర మిత్యశాత్ ।

సోఽపి సర్వమునిశ్రేష్ఠో మాతజ్ఞ స్తపసాంనిధిః ॥ ౯౪

ఉవాచ తాం సమాదత్తసాన్నిధ్యాం శ్యామలామ్బికామ్ ।

మాతజ్ఞమునిః ॥

దేవి త్వత్స్మృతిమాత్రేణ మమ సర్వాశ్చ సిద్ధయః ॥ ౯౫

జాతా ఏవాఽశిమాద్యా స్తా స్సర్వా అన్యా విభూతయః ।

ప్రావణీయం న మే కింఞ్చ దస్యమృ! భువనత్రయే ॥ ౯౬
 సర్వతః ప్రాప్తకామస్య భవత్యా శ్చరణస్మృతేః ।
 తథాపి తవసాన్నిధ్య మిదం నో నిష్ఫలం భవేత్ ॥ ౯౭
 ఏకం వరం ప్రార్థయేఽహం తం వరం పూరయాఽమ్మికే ! ।
 పూర్వం హిమవతా సార్థం సౌహార్దపరిహాసవాన్ ॥ ౯౮
 క్రీడా మతనవం వాక్యైః స్తత్ర తేన ప్రగల్భితమ్ ।
 అహం గౌరీగురు రితి శ్లాఘా మాత్మని తేనివాన్ ॥ ౯౯
 తద్భాగ్యం మమ నై వాభూ ద్యత స్తత్రాఽధికో గుణః ।
 ఉభయో ర్గుణసామ్యే తు మిత్రయో రధికే గుణే ॥ ౧౦౦

మారజ్గకన్యాజననమ్.

ఏకస్య కారణా జ్ఞాతే తత్రాఽస్యస్య స్పృహ భవేత్ ।
 గౌరీగురుత్వశ్లాఘార్థం ప్రాప్తకామోఽప్యహం తపః ॥ ౧౦౧
 కృతవా స్మృప్తిణీనాథే ! త త్వం మత్తనయా భవ ।
 యతో మన్నామ నిఖ్యాతా భవిష్యతి స సంశయః ॥ ౧౦౨
 ఇత్యుక్తం వచనం శ్రుత్వా మాతజ్గస్య మహామునేః ।
 తథాస్త్వితీ తిరోధత్త స చ ప్రీతోఽభవ స్మృణః ॥ ౧౦౩
 మాతజ్గస్య మహావైష్ణవత్వాన్ని సుప్తే తదా తదా ।
 తాపిఞ్చమజ్జరీ మేకాం దదౌ కర్ణావతంశతః ॥ ౧౦౪
 తత్స్వప్నస్య ప్రభావేన మాతజ్గస్య సధర్మిణీ ।
 నామ్నా సిద్ధిమతీ గర్భే లఘుశ్యామా మధారయత్ ॥ ౧౦౫
 తత ఏవ సముత్పన్నా మాతజ్జీ తేన కీర్తితా ।
 లఘుశ్యామేతి సా ప్రోక్తా శ్యామేయం మూలకస్తభూః ॥ ౧౦౬

చతుష్పత్తిమహావిద్యా అధీత్య కలశోద్భవ !

తత్ప్రభావా ల్లఘుశ్యామా ససర్జ స్వసమా బహూః ॥ ౧౦౭

మాతజ్గకస్య కా హృద్యాః కోటీనామపి కోటిశః ।

లఘుశ్యామా మహాశ్యామా మాతజ్గేబృద్ధసంయుతా ॥ ౧౦౮

కథితా స్సస్తకక్ష్యాశ్చ సాలా లోహాదినిర్మితాః ॥

అగస్త్యః :-

లోహాదిన స్తసాలానాం రక్షకా యే వసన్తి పై ॥ ౧౧౦

లోహాదిన స్తసాలరక్షకనామాని.

తన్నామ కీర్తయ ప్రాజ్ఞ యేన వై సంశయచ్ఛదా ॥

హయగ్రీవః :—

నానావృక్షమహోద్భావే వర్తతే కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౧౧౧

మహాకాశ స్సర్వలోకభక్షక శ్యామవిగ్రహః ।

శ్యామకఞ్చుకధారీచ మదారుణవిలోచనః ॥ ౧౧౨

బ్రహ్మణ్ణచషకే పూర్ణం సిబ నిశ్చరసాసవమ్ ।

మహాకాళీం ఘనశ్యామా మనజ్గోద్రా మపాజ్ఞయన్ ॥ ౧౧౩

సింహాసనే సమాసీనః కల్యాణే కలనాత్మకే ।

లలితాధ్యానసమ్పన్నో లలితాపూజనోత్సుకః ॥ ౧౧౪

వితన్వ స్తలితాభక్తే మ్వాయుషో దీర్ఘదీర్ఘతామ్ ।

కాలమృత్యుప్రముఖ్యైశ్చ కింకరై రభిషేవితః ॥ ౧౧౫

మహాకాళీమహాకాలౌ లలితాష్టప్రవర్తకా ।

విశ్వం కలయతః కృత్స్నం ప్రథమోద్భావవాసినౌ ॥ ౧౧౬

- కాలచక్రం మహా త్తత్ర తస్యైవాఽసనతాం గతమ్ ।
 చతురావరణోపేతం మధ్యే బిష్టుమనోహరమ్ ॥ ౧౧౭
- త్రికోణం పంచకోణం చ షోడశచ్ఛదపఙ్కుజమ్ ।
 అష్టారపఙ్కుజం చైవ మహాకాశ స్తు మధ్యగః ॥ ౧౧౮
- త్రికోణే తు మహాకల్పా మహాసంధ్యా మహానిశా ।
 ఏతాస్త్రిసో మహాదేవ్యో మహాకాశస్య శక్తయః ॥ ౧౧౯
- పంచకోణే కృతా త్రేతా ద్వాపరా చ కలి స్తథా ।
 మన్వంతరా చ విజ్ఞేయా మహాకాశస్య శక్తయః ॥ ౧౨౦
- తత్రైవ పంచకోణాగ్రే ప్రత్యాపా చ పితృ ప్రసూః ।
 ప్రాణ్యపరాణ్యమధ్యాహ్నః పంచకాలస్య శక్తయః ॥ ౧౨౧
- అథ షోడశప్రతాభే స్థితా శ్శక్తీ ర్మునే! శృణు ।
 దివా నిశా తమిస్రా చ జ్యోతీస్స చైవతు పక్షిణీ ॥ ౧౨౨
- ప్రదోపాచ నిశీధాచ ప్రహరా పూర్ణిమాపి చ ।
 రాకా చానుమతీ చైవ తథైవామావసీ పునః ॥ ౧౨౩
- సినీవాలీ కుశూ ర్భద్రా ఉపరాగాచ షోడశీ ।
 ఏతా ష్టోడశప్రతస్థా శ్శక్తయ ష్టోడశ స్మృతాః ॥ ౧౨౪
- కలా కాష్ఠా నిమేషాచ క్షణాచైవ లవా త్రుటిః ।
 ముహూర్తా కుతపా హారా శుక్లపక్షా తథైవచ ॥ ౧౨౫
- కృష్ణపక్షాయనే చైవ విషువా చ త్రయోదశీ ।
 సంవత్సరా చ పరివత్సరేడావత్సరాపి చ ॥ ౧౨౬
- ఏతా ష్టోడశప్రతాగ్రవాసిన్య శ్శక్తయ స్స్మృతాః ।
 ఇద్వత్సరా తత శ్చేదు వత్సరాఽవత్సరాఽపిచ ॥ ౧౨౭

- తిథి ర్వారాశ్చ సక్షతా మోగాశ్చ కరణాలపి ।
 ఏతాస్తు శక్తయో నాగపత్రామ్భారుహసంస్థితాః । ౧౨౦
 కలిః, కల్యాచ కలనా, కాళీ, చేతి చతుష్టయం ।
 ద్వారపాలకతాం ప్రాప్తం కాలచక్రస్య భాస్వతః ॥ ౧౨౧
 ఏతా మహాకాళదేవ్యో మద్రహసితాననాః ।
 మదిరాపూర్ణచషకం పిశితం చారుణప్రథం ॥ ౧౩౦
 దధానా శ్శ్యామలాకారా స్సర్వాః కాలస్య యోషితః ।
 లలితాపూజనధ్యానజప్తోత్రపరాయణాః ॥ ౧౩౧
 నిషేవంతే మహాకాళం కాలచక్రాసనస్థితం ।
 అథ కల్పకవాట్యాస్తు రక్షకః కుమ్భసమ్భవః ॥ ౧౩౨
 వసంతర్తు ర్మహాతేజా లలితాప్రియకారకః ।
 పుష్పసింహాసనాసీనః పుష్పమాధ్వమదారుణః ॥ ౧౩౩
 పుష్పయుగః పుష్పభూషః పుష్పచ్ఛత్రేణ భూషితః ।
 మధుశ్రీ రాధవశ్రీ శ్చ ద్వే దేవ్యా తస్య దీవ్యతః ॥ ౧౩౪
 ప్రసూనమదిరామత్రే ప్రసూనశరలాలసే ।
 సంతానవాటికాపాలో గ్రీష్మస్తు స్త్రీవలోచనః ॥ ౧౩౫
 లలితాకింకరో నిత్యం తస్యా ఆజ్ఞాప్రపర్తకః ।
 శుక్రశ్రీశ్చ శుచిశ్రీశ్చ తస్య భార్యే ఉభే స్మృతే ॥ ౧౩౬
 హరిచందనవాటీ తు మునే! వర్షర్తునా స్థితా ॥
 స వర్షర్తు ర్మహాతేజా విద్యుత్పింగళలోచనః ॥ ౧౩౭
 వజ్రాట్టహాసముఖిరో మత్తజీమూతవాహనః ।
 జీమూతకవచచ్ఛన్నో మణికార్ముకధారకః ॥ ౧౩౮

లలితాపూజనధ్యానజపస్తోత్రపరాయణః ।
 వర్తతే వింధ్యమథన! త్రైలోక్యాహ్లాదకారకః ॥ ౧౩౯
 నభశ్రీశ్చ నభస్యశ్రీ స్సరసా సస్యమాలినీ ।
 అమ్బా దులూ నితత్నీ చాభ్రయంతీ మేఘయంతికా ॥ ౧౪౦
 వర్షయంతీ చుపుణికా వారిధారాచ శక్తయః ।
 వర్షంతో ద్వాదశ ప్రోక్తా మదారుణవిలోచనాః ॥ ౧౪౧
 తాభి స్సమం స వర్షర్తు శ్శక్తిభిః పరమేశ్వరీమ్ ।
 సదైవ పూజయ న్నాస్తే నిజోఽత్యైః పుష్పమండలైః ॥ ౧౪౨
 లలితాభక్తదేశాం స్తు భూషయం త్సస్యసమ్పదా ।
 తద్వైరిణాం తు వసుధా మనావృప్త్యా నివీడయన్ ॥ ౧౪౩
 వర్తతే సతతం దేవీకింకరో జలదాగమః ।
 మందారవాటికాయాం తు సదా శరదృతు ర్వసన్ ॥ ౧౪౪
 తాం కక్ష్యాం రక్షతి శ్రీమా న్లోకచిత్తప్రసాదనః ।
 ఇషశ్రీశ్చ తథోర్జశ్రీ స్తస్యైః ప్రాణనాయకే ॥ ౧౪౫
 తాభ్యాం సహ ఋతు సోఽయం నిజోఽత్యైః పుష్పమండలైః ।
 అభ్యర్చయతి సమ్రాజ్ఞీం శ్రీకామేశ్వరయోషితం ॥ ౧౪౬
 హేమంతర్తు ర్మహాతేజా హిమశీతలవిగ్రహః ।
 సదా వ్రసన్నవదనో లలిలాప్రియకింకరః ॥ ౧౪౭
 నిజోఽత్యైః పుష్పసంభారై రర్చయ స్పరమేశ్వరీమ్ ।
 పారిజాతస్య వాటీం తు రక్ష తీల్పలమర్దన ! ॥ ౧౪౮
 సహశ్రీశ్చ సహస్యశ్రీ స్తస్య ద్వే యోషితౌ శుభే ।
 కదంబవనవాట్యాస్తు రక్షక శ్శిశిరాకృతిః ॥ ౧౪౯

శిశిరర్తు యునిశ్రేష్ఠ వర్తతే కుంభసంభవ ! ।

సా కక్ష్యా తేన సర్వత్ర శిశిరీకృతభూతలా ॥ ౧౫౦

తద్వాసీనీ తత శ్శ్యామా దేవతా శీతలాకృతిః ।

తపశ్రీశ్చ తపస్యశ్రీ స్తస్య ద్వే యోషిదుత్తమే ॥ ౧౫౧

తాభ్యాం సహృచ్చయత్యమ్బం లలితాం విశ్వపావనీమ్ ।

అగస్త్యః :—

గంధర్వవదన శ్రీమన్నానామృతాదిసస్తకే ॥ ౧౫౨

ప్రథమోద్వానపాలస్తు మహాకాళో మయా శ్రుతః ।

చతురావరణం చక్రం త్వయా తస్య ప్రకీర్తితం ॥ ౧౫౩

షణ్ణా మృతూనాం సర్వేషాం కల్పకాద్యాసు వాటిషు ।

పాలకత్వం శ్రుతం త్వత్త శ్చక్రదేవ్యస్తు స శ్రుతాః ॥ ౧౫౪

అతఏవ వసంతాదిచక్రావరణదేవతాః ।

క్రమేణ బ్రూహి భగవం త్సర్వజ్ఞోఽసి యగో మహాన్ ॥ ౧౫౫

హయగ్రీవః :—

ఆకర్ణయ మునిశ్రేష్ఠ! తత్తచ్చక్రస్థదేవతాః ।

కాలచక్రం పురా పోక్తం వాసంతం చక్ర ముచ్యతే ॥ ౧౫౬

త్రికోణపంచకోణౌచ నాగచ్ఛదసరోరుహం ।

షోడశారం సరోజం చ దశార్ద్వితయం పునః ॥ ౧౫౭

చతురశ్రం చ విజ్ఞేయం సప్తావరణసంయుతం ।

తస్మధ్యే బిందుచక్రస్థో వసంతస్తు ర్మహాద్యుతిః ॥ ౧౫౮

తదంగద్వయసంలగ్నే మధుశ్రీమాధవశ్రియా ।

ఉభాభ్యాం నిజహస్తాభ్యా ముభయో స్సన మేకకం ॥ ౧౫౯

- నిపీడయ న్నస్యహస్తయుగళేన ససౌరభం ।
 స్వపుష్పమదిరాపూర్ణచషకం పిశితం మహత్ ॥ ౧౬౦
- ఏవ నేవ తు సర్వర్తుధ్యానం విధ్యవిమర్దన ! ।
 వర్షతో స్తు పున ధ్యానే శక్తిద్వితయ మాదిమమ్ ॥ ౧౬౧
- అఙ్గస్థితం తు విజ్ఞేయం శక్తయోఽన్య సమీపగాః ।
 అథ వాసంతచక్రస్థదేవి శ్శృణు వదా మృహమ్ ॥ ౧౬౨
- మధుశుక్లప్రథమికా మధుశుక్లద్వితీయకా ।
 మధుశుక్లతృతీయాచ మధుశుక్లచతుర్థికా ॥ ౧౬౩
- మధుశుక్లా పంచమీ చ మధుశుక్లాచ షష్ఠికా ॥
 మధుశుక్లా సప్తమీచ మధుశుక్లాష్టమీ పునః ॥ ౧౬౪
- నవమీ మధుశుక్లాతు దశమీ మధుశుక్లతః ।
 మధుశుక్లైకాదశీ తు ద్వాదశీ మధుశుక్లతః ॥ ౧౬౫
- మధుశుక్లత్రయోదశ్యా మధుశుక్లచతుర్దశీ ।
 మధుశుక్లపూర్ణిమా చ ప్రథమా మధుకృష్ణతః ॥ ౧౬౬
- మధుకృష్ణద్వితీయా చ మధుకృష్ణతృతీయకా ।
 మధుకృష్ణచతుర్థీచ మధుకృష్ణాతు పంచమీ ॥ ౧౬౭
- షష్ఠీ తు మధుకృష్ణా స్యా త్సప్తమీ మధుకృష్ణతః ।
 మధుకృష్ణాష్టమీ చ స్యా న్నవమీ మధుకృష్ణతః ॥ ౧౬౮
- దశమీ మధుకృష్ణాతు విధ్యదర్పనిఘాదన ! ।
 మధుకృష్ణైకాదశీ తు ద్వాదశీమధుకృష్ణతః ॥ ౧౬౯
- మధుకృష్ణత్రయోదశ్యా మధుకృష్ణచతుర్దశీ ।
 మధ్యమాచేతి విజ్ఞేయా త్రింశ దేతాస్తు శక్తయః ॥ ౧౭౦

ఏవ మేవ ప్రకారేణ మాధవాభ్యోపరిష్ఠితాః ।

శుక్లప్రతిపదాద్యా స్తు శక్తయః స్త్రీంశః దన్యకాః ॥ ౧౭౧

మిళిత్యా వష్టిసజ్జాస్తు భ్యాతా వాసంతశక్తయః ।

పైపైపై రుద్రై) స్త్రత చక్రే పూజనీయా విధానతః ||౧౭||

వసంతచక్రరాజస్య సప్తావరణధూమయః ।

పట్టి స్వాస్య దేవతాపట్టి స్తాను భూమిషు సంస్థితాః ॥ ౨౩

ప్రవిభజ్యైర్చనీయా స్ఫు ష్టత్తన్మజ్జేణ సాధకైః ।

యథా వాసంతచక్రం స్యాత్తథైవాన్యేషు చర్తుషు ॥ ౧౭౪

దేవతా స్తు పరంభిన్నా శ్శుక్రశుచ్యాదిభేదతః ।

శుక్రశుక్లపథమికా శుక్రశుక్లద్వితీయికా ॥ ౧౭౫

ఏవ మేవ ప్రకారేణ శుక్లకృష్ణాది కీర్తయేత్ ।

ఏవ మేవ ప్రకారేణ శుచిశుక్లాదిభేదతః ॥ ౧౭౬

శక్తయః పుష్టిసంభృతా గ్రీష్మచక్రే మహాదయాః ।

ఏవం వర్షర్వాదిచక్రే భేదా స్పృశనభస్యజాన్ ॥ ౧౭౭

పట్ట పట్ట పు శక్తాం చక్ర చక్ర ప్రవృత్త్యాః ।

గ్రంథవిస్తరంబుతోయి లెక్కనైతే ద్వంద్వముగా || ౧౭౮

అర్చ్యో శ్చక్తయః స్వీతా లలితాభక్తనాభ్యదాః ।
బలితానూజనదానైరపహోతవదానః ॥

కల్యాణివాసికాను నే పజ్జురనో పుదానినాం ।

సంసంపుష్కృతమధుభి సర్వయన్మో మహేశ్వరీమ్

మిళితా, చెవ సజ్జాతా మఘ్న తరశత్రుతయమ్ ।

ఏవం సప్తసు సాలేషు పాళికా శ్చ కదేవతాః ॥

నామకీర్తనపూర్వం తు ప్రోక్తా స్తుభ్యం ప్రవృచ్ఛతే ।
 అన్యేషా మపి సాలానా ముపాదానస్వరూపకం ॥ ౧౮-౨
 విస్తారం తత్ర శక్తి శ్చ కథయా మ్యవధారయ ॥ ౧౮-౩
 ఇతి (శ్రీబ్ర)హ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే శ్రీనగరలోహణిచస్తప్రాకా
 రకక్రూరకథనం నామ షష్ఠింశోధ్యాయః

—0—

రత్నసాలలక్షణాది.

శ్రీహయగ్రీవః :—

కథితం లోహసాలానాం లక్షణం శిల్పిభిః కృతం ।
 అథ రత్నమయా స్సాలాః ప్రకీర్త్యంతేవధారయ ॥ ౧
 సువర్ణమయసాలస్య పుష్కరాగమయస్య చ ।
 సప్తయోజనమాత్రం స్యాన్మధ్యేంతర ముదాహృతం ॥ ౨
 తత్ర సిద్ధా సిద్ధనార్యః భేలంతి మదలాలసాః ।
 రపై రసాయనై శ్చైవ ఖగ్దైః పాదాంజనై రపి ॥ ౩
 లలితాయాం భక్తియుక్తాం స్తర్పయంత్యో మహాజనాన్ ।
 వసంతి వివిధా స్తత్ర పిబంత్యో మదిరారసాన్ ॥ ౪
 పుష్కరాగాదిసాలానాం పూర్వవ ద్వారక్ష్మస్తయః ।
 పుష్కరాగాదిసాలేషు కవాటార్గళగోపురం ॥ ౫
 పుష్కరాగాదిజం జ్ఞేయ ముద్యదానిత్యభాస్వరం ।
 హేమప్రాకారచక్రస్య పుష్కరాగమయస్య చ ॥ ౬

- అంతరే యా స్థలీ సాపి పుష్యరాగమయీ స్మృతా ।
 వక్ష్యమాణమహాసాలకక్ష్యాసు నిఖిలాస్వపి ॥ ౭
- తద్వర్ణాః పక్షీణ స్తత్ర తద్వర్ణాని సరాంసితా ।
 తద్వర్ణ సలిలా నద్య స్తద్వర్ణాశ్చ మణిద్రుమాః ॥ ౮
- సిద్ధజాతిషు యే దేవీ ముపాస్య వివిధైః క్రమైః ।
 త్యక్తవంతో వపుః పూర్వం తే సిద్ధా స్తత్ర సాంగనాః ॥ ౯
- లలితామంత్రజప్తారో లలితాక్రమతత్పరాః ।
 తే సర్వే లలితాదేవ్యా నామకీర్తనకారిణః ॥
- పుష్యరాగమహాసాలాంతరే మారుతయోజనే ।
 పద్మరాగమయ స్సాల శ్చతురస్ర ససమంతతః ॥ ౧౦
- స్థలీ చ పద్మరాగాఢ్యా గోపురాద్యం చ తన్మయమ్ ।
 తత్ర చారణలోకస్థాః పూర్వదేహావినాశతః ॥ ౧౧
- సిద్ధిం ప్రాప్తా మహారాజ్ఞీచరణామ్భోజసేవకాః ।
 చారణానాం స్త్రియ శ్చాపి చార్వక్ష్యో మదలాలసాః ॥ ౧౨
- గాయన్త్యో లలితాదేవ్యా గీతిబద్ధా నృహు ర్ముహుః ।
 తత్రైవ కల్పవృక్షాణా మథస్తా ద్వేదికాఢితాః ।
- భర్తృభి ససహ చారిణ్యః పిబన్తి మధురం మధు ॥ ౧౩
- పద్మరాగమహాసాలాంతరే మారుతయోజనే ।
 గోమేధికస్య సాల స్తు పూర్వసాలసమాకృతిః ॥ ౧౪
- తదంతరే యోగినీనాం భైరవాణాంచ కోటయః ।
 కాలసంక్సర్షణీ మేనాం సేవస్తే తత్ర భక్తితః ॥ ౧౫

గోమేధికమహాసాలాస్తరే మారుతయోజనే ।

అతితుష్టో హీరసాలస్తయో ర్మధ్యం చ హీరభూః ॥ ౧౬

తత్ర దేవీం సమభ్యర్చ్య పూర్వజన్మని కుమ్భజ! ।

వస స్త్యప్సరసాం బృందై స్సాకం గర్భర్వపుష్పవాః ॥ ౧౭

మహారాజ్ఞీగుణగణా న్నాయన్త్యో వల్లకీస్వవైః ।

కామభోగైకరసికాః కామసన్నిభవిగ్రహాః ॥ ౧౮

సుకుమారప్రకృతయ శ్రీదేవీభక్తిశాలినః ।

ఊర్వశీ మేనకా చైవ రమ్భా చాలమ్బుసా తథా ॥ ౧౯

మఙ్గుళూహా సుకేశీ చ పూర్వచిత్తిర్ఘృతాచికా ।

కృతస్థలాచ విశ్వాచీ పుష్టకస్థలయా సహ ॥ ౨౦

తిలోత్తమేతి దేవానాం వేశ్యా ఏతాదృశోఽపరాః ।

గర్భర్వై స్సహ నన్యాని కల్పనృక్షమథూనిచ ॥ ౨౧

పిబన్త్యో లలితాదేవీం ధ్యాయన్తశ్చ ముహుర్ముహుః ।

స్వసౌభాగ్యవివృద్ధ్యర్థం గణయన్తశ్చ తస్మనుమ్ ॥ ౨౨

చతుర్దశసు చోత్పన్నా ఘ్ననే ష్వప్సరసోఽఖిలాః ।

తత్రైవ దేవీ మర్చన్త్యో వసన్తి ముదితాశయాః ॥ ౨౩

అగస్త్యః :—

చతుర్దశాపి జన్మాని తాసా మప్సరసాం విభో!

కీర్తయ త్వం మహాప్రాచ్ఛ సర్వవిద్యాకలానిధే ! ॥ ౨౪

శ్రీహయగ్రీవః :—

బ్రహ్మణో హృదయం కామో మృత్యు రుక్వీ చ మారుతః ।

తపనస్య కరా శ్చస్తకరా వేదాశ్చ పావకః ॥ ౨౫

- సౌదామినీ చ పీయూషం దక్షకన్యా జలం తథా ।
జన్మనః కారణా న్యేతా న్యామనన్తి మనీషిణః ॥ ౨౭
- గీర్వాణపణ్యనారీణాం స్ఫురత్సభాగ్యసమ్పదామ్ ।
ఏతా స్సమస్తా గన్ధర్వై స్సాన్ధ మర్చన్తి చక్రిణీమ్ ॥ ౨౮
- కిన్నరా స్సహ నారీభి స్తథా కిమ్పురుషా మునే! ।
స్త్రీభి స్సహ మదోన్మత్తా హీరకన్ధల మాశ్రితాః ॥ ౨౯
- మహారాజ్ఞేమన్త్రీ పౌర్వై ర్విసూతాశేషకల్మషాః ।
సృత్యన్త్య లైచివ గాయన్త్యో వర్తన్తే కుమ్భసమ్భవ ! 3౦
- తత్రైవ హీరకన్ధోన్మత్తా వజ్రానామ సదీ మునే! ।
వజ్రకారై ర్ని బిడితై ర్భాసమానా తటద్రుమైః ॥ 3౧
- వజ్రరత్నై స్సికతిలా వజ్రద్రవమయోదకా ।
సదా వహతి సా సిన్ధుః పరిత స్తత్ర పావనీ ॥ 3౨
- లలితాపరమేశాన్యా భక్తా యే మానవోత్తమాః ।
తే తస్యా ఉదకం పీత్వా ప్రసరూపకశేబరాః ॥ 33
- దీర్ఘాయుషశ్చ నీరోగా భవన్తి కలశోద్భవ !
భణ్డాసురేణ గళితే ముక్తే వజ్రే శతక్రతుః ॥ 3౪
- తస్యా స్త్రీరే తప స్తేపే వజ్రజీం ప్రతి భక్తిమాన్ ।
తజ్జలా దుదితా దేవీ వజ్రం దత్వా బలద్విషే ॥ 3౫
- పున రన్తర్దధే సోఽపి కృతార్థ స్స్వయ మేయివాన్ ।
అథ వజ్రాఖ్యసాలస్యాస్త్రరే మారుతయోజనే ॥ 3౬
- వైదూర్యసాల ఉత్తుజః పూర్వవ గ్గోపురాన్వితః ।
ఫలీ చ తత్ర వైదూర్యనిర్మితా భాస్వరాకృతిః ॥ 3౭

- పాతాళవాసినో యే యే శ్రీదేవ్యర్చనసాధకాః ।
 తే సిద్ధమూర్తయ స్తత్ర వసన్తి సుఖమేదురాః ॥ ౩౮
- శేషకార్కోటక మహాపద్మవాసుకిశబ్దకాః ।
 తక్షక శృభ్ణచూడశ్చ మహాదన్తో మహాఫణః ॥ ౩౯
- ఇత్యేవ మాదయ స్తత్ర నాగా నాగస్త్రియోపిచ ।
 బలీష్ఠప్రముఖాణాం చ దైత్యానాం ధర్మవర్తినామ్ ॥ ౪౦
- గణ స్తత్ర సదా నాగై స్సార్ధం వసంతి సాజ్ఞసః ।
 లలితామస్త్రజప్తారో లలితాశాస్త్రనీక్షితాః ॥ ౪౧
- లలితాపూజకా నిత్యం వస స్త్యసురభోగినః ।
 తత్ర వైదూర్యకక్షాయాం నద్య శ్శిశిరపాదపః ॥ ౪౨
- సరాంసి మత్తహంసాని సారసాలఙ్ఘృతానిచ ।
 భవనాని చ దివ్యాని వైదూర్యమణివన్తి చ ॥ ౪౩
- తేషు క్రీడంతి తే నాగా అసురాశ్చ సహజ్ఞనాః ॥
 వైదూరాఖ్యమహాసాలాంతరే మారుతయోజనే ॥ ౪౪
- ఇస్థినీలమయ స్సాల శ్చక్రవాళ ఇవాఽపరః ।
 తస్మస్యకక్ష్యాభూమి శ్చ నీలరత్నమయూ మునే ! ॥ ౪౫
- తత్ర నద్యశ్చ మధురా స్సరాంసి మధురాణిచ ।
 నానావిధాని భోగ్యాని వస్తూని సరసాన్యసి ॥ ౪౬
- యే భూలోకగతా మర్త్యా లలితామన్త్రసాధకాః ।
 తే దేహంతే శక్రనీలకక్ష్యాం ప్రాప్య వసంతి హి ॥ ౪౭
- తత్ర దివ్యాని వస్తూని భుజ్జానా వనితాసఖాః ।
 పిబంత్యో మధురం మద్యం నృత్యంత్యో భక్తినిర్భరాః ॥ ౪౮

సరస్తతేషు సింధూనాం కూలేషు కలశోద్భవ !
 లతాగృహేషు రమ్యేషు మండపేషు మహద్భిషు ॥ ౪౯
 సదా జవంత శ్రీదేవీం వదంత శ్చాపి తద్గుణాన్ ।
 నివసంతి మహాభాగా నారీభిః పరివేష్టితాః ॥ ౫౦
 కర్మక్షయే పున ర్వాంతి భూలోకే మానుషీం తనూం ।
 పూర్వవాసనయా యుక్తాః పున రర్చంతి చక్రీణీం ॥ ౫౧
 పున ర్వాంతి శ్రీనగరే శక్రనీలమహాస్థలీం ।
 తత్ఫలస్యైవ సమృద్ధా ద్రాగద్వేషసముద్భవైః ॥ ౫౨
 నీలై ర్భావై స్సదా యుక్తా వర్తంతే మనుజా మునే!
 యే పున జ్ఞానీనో మర్త్యా నిర్వృంద్యా నియతేంద్రియాః ॥ ౫౩
 తే మునే! చిన్మయా భూత్వా సంవిశంతి మహేశ్వరీం ।
 ఇంద్రనీలాఖ్యసాలస్యాంతరే మామతయోజనే ॥
 ముక్తారత్నమయ సాసలః పూర్వవ గ్లోపురాన్వితః ॥
 అత్యంతభాసురాస్వచ్ఛా తయో ర్మన్మథలీ మునే ! ॥ ౫౪
 సర్వాపి ముక్తాఖచితా శిశిరాతిమనోహరా ।
 తామ్రపద్మీ మహాపద్మీ సదాముక్తా సదోదకా ॥ ౫౫
 ఏవ మాద్యా మహానద్యో ప్రవహంతి మహాస్థలే ।
 తాసాం తీరేషు సర్వేషాం దేవలోకనివాసినః ॥ ౫౬
 వసంతి పూర్వజనుషి శ్రీదేవీమంత్రసాధకాః ।
 పూర్వాద్యష్టసు భాగేషు లోకా శ్చక్రాదిగోచరాః ॥ ౫౭
 ముక్తాసాలస్య పరిత స్సంయుజ్య ద్వారదేశకాన్ ।
 ముక్తాసాలస్య నీలస్య ద్వారయో ర్మన్మథదేశతః ॥ ౫౮
 పూర్వభాగే శక్రలోక స్తత్రోక్తే వహ్నిలోకభూః ।

- యామ్యభాగే యమపురం తత్ర దండధరః ప్రభుః ॥ ౬౦
- సదా శ్రీదేవతామంత్రజాపీ తీవ్రస్వభావవాన్ ।
ఆజ్ఞాధరో యమభటై శ్చిత్రగుప్తపురోగమైః ॥ ౬౧
- సార్థం నివీడయత్యేవ శ్రీదేవీసమయద్రుహః ।
గురుశస్త్రాస్తురాచారాన్లలితాద్వేషకారిణః ॥ ౬౨
- కూటభక్తికరా న్ముఖాం స్తభా సత్యంతదర్శితాన్ ।
మంత్రచోరా న్కుమంతాంశ్చ కువిద్యాధర్మ మాశ్రితాన్ ॥
నాస్తికా న్వాపశీలాంశ్చ వృధైవ ప్రాణిహింసకాన్ ।
స్త్రీద్విష్టా స్తోకవిద్విష్టా సన్యాసపి చ పాపినః ॥ ౬౪
- కాలనూత్రే చారవే చ కుఘ్రిపాకే చ కుంభజ !
అసిప్రతవనే ఘోరే క్రిమిభక్షే ప్రతాపనే ॥ ౬౫
- జ్వాలాభక్షే సూచివేధే తద్దైవాంగారతాపనే ।
ఏవ మాదిషు కట్టేషు సరకేషు ఘటోద్భవ ! ॥ ౬౬
- పాతయ త్యాజ్ఞయా తస్యా శ్రీదేవ్యా స్సమహాజనః ।
తస్యైవ పశ్చిమే భాగే నిర్మతిః ఖడ్గధారకః ॥ ౬౭
- రాక్షసం లోక మాశ్రిత్య వర్తతే లలితార్చకః ।
తస్య చోత్తరభాగే తు ద్వారయో రంతరస్థతే ॥ ౬౮
- వారుణం లోక మాశ్రిత్య వరుణో వర్తతే సదా ।
వారుణ్యాస్వాదనోన్మత్త శ్శుభ్రాంగో రుషవాహనః ॥ ౬౯
- సదా శ్రీదేవతామంత్రజాపీ శ్రీక్రమసాధకః ।
శ్రీదేవతాదర్శనస్య ద్వేషిణః పాశబంధనైః ॥ ౭౦
- బద్ధా నయ స్నఘోమాగ్ధం భక్తానాం బంధమోచకః ।
తస్య చోత్తరకోణే తు వాయులోకో మహాద్యుతిః ॥ ౭౧

- తత్ర వాయుశరీరాశ్చ సదానందమహోదయాః ।
సిద్ధా దివ్యర్షయః త్రైవ పవనాభ్యాసినోఽపరే ॥ 29
- గోరక్షప్రముఖా శ్చాన్యే యోగినో యోగతత్పరాః ।
ఏతై స్సహ మహాసత్త్వ స్తత్ర శ్రీమారుతేశ్వరః ॥ 23
- ధ్వజహస్తో మృగపరే వాహనే మహతి స్థితః ।
లలితాయజనధ్యానక్రమపూజనతత్పరః ॥ 24
- స స్తథా భిన్నమూర్తి శ్చ వర్తతే కుమ్భసంభవ !
ఇడాచ పింగళా చైవ సుషుమ్నా తస్య శక్తయః । 25
- తిస్రో మారుతనాథస్య సదా మధుమదాలసాః ।
ఆనందపూరితాంగీభి రన్యాభి శ్చక్తిభి ర్వృతః ॥ 26
- స మారుతేశ్వర శ్రీమాం త్సదా జపతి చక్రిణీం ।
యేన సత్త్వేన కల్పాంతే త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ ॥ 22
- పరాగమయతాం నీత్యా వినాశయతి తత్క్షణాత్ ।
తస్య సత్త్వస్య వృద్ధ్యర్థం తామేన లలితేశ్వరీం ॥ 27
- పూజయ న్భావయ న్నాస్తే సర్వాభరణభూషితామ్ ।
తల్లోకపూర్వభాగస్థే యక్షులోకే మహాద్యుతిః ॥ 28
- యక్షేంద్రో వసతి శ్రీమాం స్తద్వారద్వంద్వమధ్యగః ।
నిధిభిశ్చ సవాకాఽరై రృద్ధివృద్ధ్యాదిశక్తిభిః ॥ 29
- సహిలో లలితాభక్తా న్సూరయ స్థనసమ్పదా ।
యక్షీభి శ్చ మనోజ్ఞాభి రనుకూలప్రవృత్తిభిః ॥ 30
- వివిధై ర్మధుభేదైశ్చ సమ్పూజయతి చక్రిణీం ।
మాణిభద్రః పూర్ణభద్రో మణిమా న్మణికంధరః ॥ 31
- ఇత్యేవ మాదయో యక్షసేనాన్య స్తత్ర సంతి వై ।

- తల్లోకపూర్వభాగే తు రుద్రలోకో మహోదయః॥ ౮౩
- అనర్ఘ్యరత్నఖచిత స్తత్ర రుద్రోఽధి దేవతా ।
- సదైవ మన్యునా చీప్త స్సదా బద్ధమపేషుధిః ॥ ౮౪
- అధిజ్యం చ ధను ర్బిభ్ర జ్వలత్పింగళలోచనః ।
- జటామకుటశోభాఢ్య స్సర్వాభరణభూషితః ॥ ౮౫
- స్వసమానై ర్మహాసత్త్వై ర్లోకనిర్దహదక్షిణైః ।
- అధిజ్యకాక్కుకై ర్దత్తై ష్టోడశావరణస్థితైః । ౮౬
- ఆవృత స్సతతం వక్త్రే జపం శ్చీచ్ఛదేవతామనుం ।
- శ్రీదేవిధ్యానసంపన్నో శ్రీదేవిపూజనోత్సుకః ॥ ౮౭
- అనేకకోటిరుద్రాణీగణమండితపార్శ్వభూః ।
- తాశ్చ సర్వాః ప్రదీప్తాంగ్యో నవయావనగర్వితాః ॥
- లలితాధ్యాననిరతా స్సదాఽనవమదాలసాః ।
- తాభిశ్చ సాకం స శ్రీమా స్మహారుద్ర ప్రసూలభృత్ ॥ ౮౮
- హిరణ్యబాహుప్రముఖై రుద్రై రవ్యై ర్నిపేవితః ।
- లలితాదర్శనభ్రష్టా నుద్ధతాం గురుధిక్కుతాన్ ॥ ౯౦
- శూలకోట్యా వినిర్భద్య నేత్రోత్థితైః కటుపావకైః ।
- దహం స్తేషాం పశూ న్భ్రత్యా స్పృజా శ్చైవ వినాశయన్ ॥
- అజ్ఞాధరో మహావీరో లలితాజ్ఞాప్రవర్తకః ।
- రుద్రలోకేఽతిరుచిరే వర్తతే కుమ్భసమ్భవ! ౯౨
- మహారుద్రస్య త స్యైవ! పరివారాః ప్రమాధినః ।
- యే రుద్రా స్తా నసంఖ్యాతా నో- వా వక్తుం పటు ర్భవేత్
- యే రుద్రా అధిభూమ్యాం చ సహస్రాణాం సహస్రశః ।

యేఁంతరిక్షే చ వర్తంతే సహస్రాణాం సహస్రశః ॥ ౯౪
 యేషా మన్న మిషు జైచ యేషాం వాతా స్త ధేవవః ।
 యేషాంచ వర్ష మిషవః ప్రదీప్తాః పింగశేక్షణాః ॥ ౯౫
 అర్ణవే చాంతరిక్షే చ వర్తమానా మహాజనః ।
 జటావంతో ధనుష్మంతో నీలగ్రీవా విలోహితాః ॥ ౯౬
 యే భూతానా మధిభువో విశాఖానః కపర్దినః ।
 యే త్వన్నేషు వివిధ్యంతి పాత్రేషు పిబతోజనాన్ ॥ ౯౭
 యే పథాం రక్షకా రుద్రా యే చ తీర్థనివాసినః ।
 సహస్రసంఖ్యా యే చాన్యే సృకావంతో నిషంగిణః ॥ ౯౮
 లలితాజ్ఞాప్రణేతాః దిశో రుద్రా విత్స్థరే ।
 తే సర్వే సుమహాత్మానః క్షణా ద్విశ్వత్రయీదహః ॥ ౯౯
 శ్రీదేవధ్యాననిష్ఠాతాః శ్రీదేవీమంత్రజాపినః ।
 శ్రీదేవతాయాం భక్తాం శ్చ పాలయంతి కృపాళవః ॥ ౧౦౦
 ఋడశావరణం చక్రం ముక్తాప్రాకారమండలే ।
 ఆశ్రిత్య రుద్రా స్తే సర్వే మహారుద్రం మహోదయం ॥ ౧౦౧
 హిరణ్యబాహుప్రముఖా జ్వలన్మన్య ముపాసతే ।
 ఇతి తే రత్నసాలస్థాః కక్ష్యా స్తత్ర స్థితా అపి ॥ ౧౦౨
 సంక్షేపతో మయా ప్రోక్తా ముక్తాఖ్యావరణావధి ॥ ౧౦౩

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
 హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే పుష్యరాగప్రాకారాదిముక్తా
 ప్రాకారాంతకథన న్నామ సప్తతింశోఽధ్యాయః

దుద్రాలయదుద్రవిశేషనామాని.

అగస్త్యః :-

షోడశావరణం చక్రం కిం త ద్రుద్రాధిదైవతమ్ ।
 తత్ర స్థితాశ్చ సుద్రాః కే కేన నామ్నా ప్రకీర్తితాః ॥ ౧
 కేష్వావరణబింబేషు కింనామానో వసంతి తే ।
 యాగికం శాశికం నామ టేషాం బ్రూహి కృపానిధే ! ౨

శ్రీహయగ్రీవః :-

తత్ర దుద్రాలయః శ్రోక్తో ముక్తాజాలకనిర్మితః ।
 పంచయోగసవిస్తార స్తత్సంఖ్యాఽయామశోభితః ॥ ౩
 షోడశావరణై ర్యుక్తో మధ్యపీఠమనోహరః ।
 మధ్యపీఠే మహాదుద్రో వ్యలస్మన్యుః స్త్రిలోచనః ॥ ౪
 సజ్జకార్మకహస్తశ్చ సర్వదా సర్వతే మునే !
 త్రికోణే కథితా దుద్రా స్త్రయ ఏవ ఘోరోద్భవ ! ౫
 హిరణ్యకాపః సేనానీ ద్విశామ్పతి రథాఽపరైః ।
 వృక్షాశ్చ హరికేశాశ్చ తథా సశుపతిః పరః । ౬
 సస్పించర స్త్విసేమాంశ్చ పథీనాం పతి రేవచ ।
 ఏతే షట్కోణగాః కించ బభ్రుశా స్త్వప్తకోణకే ॥ ౭
 విన్యా ధ్యన్నపతిశ్చైవ హరికేశోపవీతినా ।
 పుష్టానాం పతి రవ్యన్యో భవో హేతి స్తద్ధనచ ॥ ౮
 దశవ్రతే త్వావరణే ప్రథమో జగతాం పతిః ।
 దుద్రాఽతతావినౌ క్షేత్రపతి స్సూత స్తథాఽపరః ॥ ౯

- అహంశోఽన్యో వనపతీ రోహిత స్థపతి స్తథా ।
 వృక్షాణాం పతి రవ్యస్య ఏతే సజ్జశరాసనాః ॥ ౧౦
- మంత్రీ చ వాణిజ శ్చైవ తథా కక్షపతిః పరః ।
 భువంతి స్తు చతుర్థ స్సాస్య త్పంచమో వారివస్కృతః॥ ౧౧
- ఓషధీనాం పతి శ్చైవ షష్ఠః కలశసమ్భవ !
 ఉచ్చైర్ఘోషాక్రందయంతో పత్తీనాం చ పతి స్తథా ॥ ౧౨
- కృత్సవీత శ్చ ధావంశ్చ సత్వనాం పతి రేవ చ ।
 ఏతే ద్వాదశపత్రస్థాః పంచమావరణ్భితాః ॥ ౧౩
- సహమానశ్చ నివ్యాధి రావ్యాధినిపతి స్తథా !
 కకుభశ్చ నిమగీచ స్తేనానాం చ పతి స్తథా ॥ ౧౪
- నిమగీ న్యా దిషుధిమాం స్తస్కరాణాం పతి స్తథా ।
 వంచం శ్చ పరివంచం శ్చ స్తాయూనాం చ పతి స్తథా ॥ ౧౫
- నిచేరు శ్చేతి విజ్ఞేయా వ్యస్తావరణదేవతాః ।
 ఆద్యః పరిచరోఽరణ్యపతిః కించ సృకావయః ॥ ౧౬
- జిఘాంసంతో ముష్ణతాం చ పతయః కుమ్భసమ్భవ !
 అసిమంతశ్చ సుప్రాజ్ఞ తథానక్తంచరా మునే ! ॥ ౧౭
- ప్రకృంతానాంపతిశ్చైవ ఉష్ణీషీ చ గిరించరః ।
 కులుంచానాం పతి శ్చైవేషుమంతః కలశోద్భవ ! ॥ ౧౮
- ధన్వావిద శ్చాతన్వానాః ప్రతిపూర్వదధానకాః ।
 ఆయచ్ఛంత ష్టోడశైతే షోడశారనివాసినః ॥ ౧౯
- విసృజంత స్తథాస్యంతో విధ్యంత శ్చాపి సింధుప !
 ఆసీనాశ్చ శయానాశ్చ స్వపంతో జాగ్రత స్తథా ॥ ౨౦

- తిష్ఠంత శైచివ ధావంతో సభా శైచిన సభాధిపాః ।
 అశ్వా శైచివాఽశ్వపతయ ఆవ్యాధిస్య స్తతైవ చ ॥ ౨౧
- వివిధ్యంత్య శ్చోగణాశ్చ స్త్రంహంహ్యో విధ్యమద్దన !
 గృత్సా శ్చాప్తాదశవిధా దేవతా అష్టమావృతౌ ॥ ౨౨
- అథ గృత్సపతి శైచిన వ్రాతా వ్రాతపతి స్తథా ।
 గణాశ్చ గణపా శైచిన విరూపా విశ్వరూపకాః ॥ ౨౩
- మహంతః క్షుల్లకా శైచిన రథిన శ్చాఽరథాః పరే ।
 రథాశ్చ రథపత్యాఖ్యా సేనా సేనానయ స్తథా ॥ ౨౪
- క్షత్తార స్సజ్జిహీతార స్తక్షాణో రథకారకాః ।
 కులాలా శ్చేతి కుద్రా స్తే సవహూవృతిదేవతాః ॥ ౨౫
- కర్మరాశైచివ పుణ్యేనా నిమాదా శ్చేషుకృద్గణాః ।
 ధన్వకృతో మృగయవ శ్వసయ శ్వాస ఏవ చ ॥ ౨౬
- తథాఽశ్వపతయశ్చైచిన భవో కుద్రో ఘటోద్భవ !
 శర్వః పశుపతిః ర్షీలగ్రీవశ్చ శితికణ్ఠకః ॥ ౨౭
- కవద్రీ పృష్ఠకేశశ్చ సహస్రాక్ష స్తథాపరః ।
 శతధన్వా చ గిరిశ శ్శిపివృత్తశ్చ కుమ్భజ ! ॥ ౨౮
- మీఘప్రమ ఇతి ప్రోక్తా కుద్రా దశమసాలగాః ।
 అతైకాదశచక్రస్థా ఇషుమగ్నిస్వవామనాః ॥
- బృహచ్చ వన్దీయాంశ్చైచివ వృద్ధ స్సంవృద్వనా సహ ।
 అగ్ర్యః ప్రథమ ఆశు శ్చాజిరోఽస్య శ్రీఘృశిభ్యకౌ ॥ ౩౦
- ఊర్మ్యోఽవస్వస్యకుద్రా చ ప్రోతస్యో ద్వీప్య ఏవ చ ।
 జ్యేష్ఠశ్చైచివ కనిష్ఠశ్చ పూర్వజాపరజౌ తథా ॥ ౩౧

- మధ్యమ శ్చాపగల్భశ్చ జఘన్యశ్చ ఘటోద్భవ !
చతుర్వింశతినఙ్ఖ్యతా ఏతే సుదా మహాబలాః ॥ 3. ౨
- బుధ్యై శ్చైవ తు సోభ్యశ్చ ప్రతిసర్వకయామ్యకౌ ।
క్షేమ్యార్వర్యో చ ఖల్యశ్చ తతః స్లోక్యవసాన్యకౌ ॥ 33
- వన్యకక్ష్యశ్రవా శ్చైవ తతోఽన్యస్తు ప్రతిశ్రవః ।
అశుపేణ స్త్వాశురథ శ్చూరశ్చ తపసానిధే ! 3౪
- అవభిష్టంశ్చ వర్మీచ వరూధీ బిల్వినా సహ ।
కవచీ శ్రుతసేనశ్చ శ్రుతో దుందుభ్య ఏవచ ॥ 3౫
- అహసన్యశ్చ ధృష్టు శ్చేతే పడ్వింశతినస్త్పతాః ।
ద్వాదశావరణస్థాశ్చ మహాకాయా మహాబలాః ॥ 3౬
- ప్రమృశ శ్చైవ దూతశ్చ ప్రహితశ్చ నిషణ్ణికః ।
అన్య స్త్విషుధిమా నన్య స్తీక్షేషుశ్చ తథాఽయుధీ । 3౭
- స్వాయుధశ్చ సుధన్వా చ స్రుత్యః పథ్యశ్చ కుమ్భజ !
కాట్యో నీప్య స్తథా సూద్య స్సరస్యో విధ్యమద్దన ! 3౮
- తథా చాన్యో నాద్యనామా వైశస్తాః కూప్య ఏవచ ।
అవట్యవర్ష్యావర్ష్యాశ్చ సేఘ్యో విద్యుత్య ఏవ చ ॥ 3౯
- ఉధ్యాతప్యో తథా వాత్యో కేష్మీయశ్చ తథాపరః ।
వాస్తవ్యో వాస్తుప శ్చైవ సోమ శ్చేతి మహాబలాః ॥ ౪౦
- త్రయోదశావరణగా మహారుద్ర ముపాసతే ।
రుద్రతామ్రారుణా శ్శంగ స్తథా పశుపతి ర్మనే ॥ ౪౧
- ఉగ్రో భీమ స్తైద్రవాఽగ్రేవధదూరేవథా వపి ।
హంతాచైవ హనీయాంశ్చ వృక్షాశ్చ హరికేశకాః । ౪౨

తార శృమ్భ ర్మయోభూశ్చ శజ్జరశ్చ మయస్కరః ।

శివ శ్శివతర శ్చైవ తీర్థ్యః కూల్య స్తథైవచ ॥ ౪౩

పార్యోఽవార్యః ప్రతరణోత్తరణౌ చ ఘటోద్భవ !

ఆతార్యాలాద్యనామానౌ శష్ప్య ఫేన్యౌ తథాపరా ॥ ౪౪

ఏతే త్రింశన్మహాగుద్రా దీ స్త్రీకోపా ఉదాయుధాః ।

చతుర్దశావరణగా మహాగుద్ర ముపాసతే ॥ ౪౫

సికత్యశ్చ ప్రవాహ్యశ్చ ఇరిణ్యశ్చ ప్రపథ్యకః ।

కింశిలః క్షయణ శ్చైవ కపర్దీచ పులస్తీకః ॥ ౪౬

గోష్ఠ్యో గృహ్యో స్వప్యో గేహ్యో కాట్య సాన్య ద్గహ్య రేస్థకః ।

ప్రదయ్యశ్చ నివేష్యశ్చ పాంసవ్యశ్చ రజస్యకః ॥ ౪౭

శుక్ల్యో హరిహోయో లోప్య శోచల్యో రోప్యో సూర్యవచ ।

సన్యశ్చ పన్థశ్చ తథాఽసగురమాణకః ॥ ౪౮

అభిస్సు న్నాభ్యదం శ్చైవ ప్రభీద నిగ్రికా స్తథా ।

దేవానాం హృదయా శ్చైవ ద్వాత్రింశన్మద్రదేవతాః ॥ ౪౯

వర్తంతే సాయుధాః ప్రాప్తా నిత్యంపశ్చిదశావృతౌ ।

షోడశే త్వావరణకే పూర్వాదిద్వారవర్తినః ॥ ౫౦

విక్షీణకా విచిన్వత్కా స్తథాఽన్విగతనామకాః ।

ఆమీనత్కాశ్చ దీప్తాస్త్రా మహారుద్ర ముపాసతే ॥ ౫౧

ఇతి షోడశసాలేషు స్థితై రుద్రై స్సహస్రశః ।

సేవిత స్తు మహారుద్రో లలితాజ్ఞాప్రవర్తకః ॥ ౫౨

వర్తతే బగతా మృచ్ఛద్యై ముక్తాసాలేశరోకే ।

శతరుద్రీయసంఖ్యేతా ఏతే గుద్రా మహాబలాః ॥ ౫౩

లలితాభక్తిసమ్మన్నా న్పాలయంతి దివానిశమ్ ।

అభక్తా స్సలితాదేవ్యాం ప్రత్యూహై ర్యోజయ స్త్యమీ ॥

ఇథం శక్రాదిదిక్పాలా ముక్తాశాలం సమాశ్రితాః ।

లలితాపరమేశాన్యా సేవా మేవ వితన్వతే ॥

అథ ముక్తాఖ్యసాల స్యాంతరే మారుతయోజనే

సాలో మరకతాభిఖ్య శ్చతుర్యోజన ముచ్చితః ॥ ౫౬

పూర్వవ ద్దోపురాదీనాం సంస్థానై శ్చ సుకోభితః ।

తతః శ్రీదండనాథాయా దహనాదివిదిగతాః ॥ ౫౭

చత్వారో నిలయాః ప్రోక్తా మంత్రిణీగృహవిస్తృతాః ।

కిరిచక్రరథేంద్రస్య యాః పర్వాణి సమాశ్రితాః ॥ ౫౮

భండాసురమహాయుధే తా దేవ్య స్తత్ర జాగ్రతి ।

సర్వా స్థలీ మరకతశ్రేణీభిః ఖచితా శుభా ॥ ౫౯

హేమతాశవనాఢ్యా చ సర్వవస్తుసమాకులా ।

తత్ర దేవ్య స్సమస్తా శ్చ దండనాథాసమశ్రియః ॥ ౬౦

హేమోత్పర్ణమదాఘూర్ణముసలా స్సంచరంత్యపి ।

సంఖ్యాతీతా స్తాశవృక్షా నవస్వర్ణవిచిత్రితాః ॥ ౬౧

యోజనాయతకాండాశ్చ దళై ర్ద్యుక్తా విశంకటైః ।

హేమత్వచోఽతిసుస్పృధా సుచ్ఛాయాః ఫలభంగురాః ॥ ౬౨

ఆమూల్యగ్రం లంబమానా తాశహాలాఘటాకులాః ।

వర్తంతే దండనాథాయాః ప్రీత్యర్థం శిల్పిభిః కృతాః ॥ ౬౩

తత్ర తాశసురాపూరం పీత్వా పీత్వా మదాకులాః ।

జృమ్భిన్యాద్యా శ్చక్రదేవ్యో హేతుకాద్యాశ్చ ఖైరవాః ॥

- సప్తనిగ్రహదేవ్యశ్చ సృత్యంతి మదవిహ్వలాః ।
చతుర్విదిక్షు దండిన్యా యత్ర యత్ర మహద్భ్రహం ॥ ౬౫
- తత్ర పూర్వాదిదిగ్భాగే దేవీసదృశవర్చసః ।
ఉన్నతభైరవీ చైవ స్వప్నేశీ చ తిరస్కృతిః ॥ ౬౬
- తథా కిరిపదా దేవీ సేవంతే దండనాయికాం ।
ఏషా కక్ష్యా మరకతప్రకృతి స్సర్వతోదిశం ॥ ౬౭
- నివాసో దండనాథాయాః కేవలం చాభిమానికః ।
తస్యా స్తు సేవావాసోఽన్యో మహాపద్మాటపీఠే ॥ ౬౮
- తత్కక్ష్యాతిదవీయస్త్యా తేనార్థం తత్ర తద్భ్రహం ।
అథో మరకతాకారసాలాంత స్సప్తయోజనే ॥ ౬౯
- ప్రాకారో విద్రుమాకారః ప్రాత రర్యమపాటలః ।
తత్ర స్థలీ చ సకలా విద్రుమేణైవ నిర్మితా ॥ ౭౦
- తత్ర విద్రుమసంకాశో బ్రహ్మ నలినవిష్టరః ।
బ్రహ్మలోకా త్సమాగత్య సార్థం సర్వై ర్మునీశ్వరైః ॥ ౭౧
- సచా శ్రీలలితాదేవ్యా సేవనార్థ మతంద్రితః ।
మరీచా ద్యైః ప్రజాసృష్టి ర్వర్తతే సాక మభిషః ॥ ౭౨
- చతుర్దశాపి విద్యా స్తా ఉపవిద్యా స్సహస్రశః ।
చతుష్షష్టికళాశ్చైవ శరీరీణ్యో మహత్తరాః ॥ ౭౩
- ప్రాకారే విద్రుమాకారే బ్రహ్మలోకం సమాశ్రితాః ।
వర్తంతే జగతా మృధైర్ లలితాదేవతాజ్ఞయా ॥ ౭౪
- అథ విద్రుమసాల స్వాంతరే మారుతయోజనే ।
మాణిక్యమండపం నామ కక్ష్యాంతర ముదీరితం ॥ ౭౫

నానారత్నకృత స్సాలః పూర్వవ గ్లోపురాన్వితః ।
 మాణిక్యమంటపస్థానే పరిత స్సర్వతోదిశం ॥ 21
 వర్తతే విష్ణులోక స్తు లలితాసేవనోత్సుకః ।
 తత్ర వైష్ణవలోకే తు విష్ణు స్సాక్షాత్సనాతనః ॥ 22
 చతుర్థా దశభా చైవ తథా ద్వాదశభా పునః ।
 విభిన్నమూర్తి స్సతతం వర్తతే మాధవ స్సదా ॥ 23
 భండాసురమహాయుద్ధే యే శ్రీదేవీసఖోత్థితాః ।
 దశావతారదేవా స్తు తేఽపి మాణిక్యమంటపే ॥ 24
 పూర్వకక్ష్యాంతరేభ్యస్తు తత్రక్ష్యాయాం విశిష్టతా ।
 ఉపర్యాచ్ఛాదనామాత్రమాణిక్యదృషదాం గణైః ॥ 25
 తత్ర కక్ష్యాంతరే దేవ శృంఖచక్రగదాధరః ।
 భిన్నో ద్వాదశమూర్త్యాచ పూర్వాద్యాశాసు రక్షతి ॥ 26
 జామ్బూనదప్రభ శ్చక్రే పూర్వస్యాం దిశి కేశవః ।
 పశ్చాత్సన్నారాయణ శృంఖ నీలజీమూతసన్నిభః ॥ 27
 ఇందీవరరశశ్యామ స్తథోర్ధ్వం మాధవోఽవతి ।
 గోవిందో దక్షిణే పార్శ్వే ధన్వీ చంద్రప్రభో మహాన్ ॥ 28
 ఉత్తరే హలభృ ద్విష్ణుః పద్మకింజల్కసన్నిభః ।
 ఆగ్నేయ్యా మరవిందాభో ముసలీ మధుసూదనః ॥ 29
 త్రివిక్రమః ఖడ్గపాణి రైర్వృత్వాం జ్వలన్ప్రభః ।
 వాయవ్యాం వామనో వజ్ర తరుణాదిత్యదీప్తిమాన్ ॥ 30
 ఈశాన్యాం పుండరీకాభ శ్రీధరః పట్టసాయుధః ।
 విద్యుత్ప్రభో హృషీకేశో హ్యవాచ్యాం దిశి ముద్గరీ ॥ 31

పద్మనాథ శార్ఙ్గ పాణి స్సహస్రార-సమప్రభః ।

మాణిక్యమంటపస్థాన మనులోమేన వేష్టతే ॥ ౮౭

సర్వాయుధ సర్వశక్తి సర్వశక్తి సర్వశోముఖః ।

ఇంద్రగోపకసంకాశః పాశహస్తోఽపరాజితః ॥ ౮౮

దామోదరస్తు సర్వాత్మా లలితాభక్తినిర్భరః ।

మాణిక్యమంటపస్థానం ప్రతిలోమేన వేష్టతే ॥ ౮౯

ఇతి ద్వాదశభి ర్దేవై ర్భగవా నమ్భుజేక్షణః ।

మాణిక్యమంటపగతే విష్ణులోకే విరాజతే ॥ ౯౦

అథ నానారత్న సాలాంతరే మారుతయోజనే ।

సహస్రస్తంభకం నామ మంటపం సుమనోహరం ॥ ౯౧

నానారత్నై స్తు ఖచితం నానాకల్పై రలంకృతం ।

నానారత్నకృత స్సాల స్తుంగ స్త్రతాభివర్తతే ॥ ౯౨

ఏకా పంక్తి స్సహస్రేణ స్త్రమైభి స్త్రిర్య క్షప్రవర్తతే ।

తాదృశ్యః పంక్తయో బహ్వ్య స్తమ్భానాం తు చతుర్దిశమ్ ॥

ఉపర్యాచ్ఛాదనం చాపి పూర్వవ ద్రిత్య దారుభిః ।

శివలోక స్త్రత మహాన్ జాగర్తి స్ఫురితద్యుతిః ॥ ౯౩

శైవాగమా మూర్తిమంత స్త్రతాఽప్రావింశతి స్మృతాః ।

నందిభృగ్గిమహాకాశప్రముఖా స్త్రత చోత్తమాః ॥ ౯౪

షట్త్రింశ త్తత్ర దేవాశ్చ గజవక్త్రా స్సహస్రశః ।

శివలోకోత్తమే తస్మిం త్సహస్రస్తమ్భమణ్డపే ॥ ౯౫

ఈశాన స్సర్వవిద్యానాం రాజతే చంద్రశేఖరః ।

లలితాంజ్ఞాపాలకశ్చ లలితాంజ్ఞాప్రవర్తకః ॥ ౯౬

లలితామంత్రజాపీచ నిత్యమానందమానసః ।
 శ్రే వ్యా దృష్ట్యా స్వభక్తానాం లలితామంత్రసిద్ధయే ॥ ౯౮
 అస్తర్భహిస్తమఃపుంజనిర్భదనపటియసీమ్ ।
 మహాప్రకాశరూపాం తాం మేధాశక్తిం ప్రకాశయన్ ॥ ౯౯
 సర్వక్షి సర్వకర్తా చ సహస్రస్తమ్భమణ్డపే ।
 వర్తమానో మహాదేవ శ్రీదేవీ మేవ సేవతే ॥ ౧౦౦
 ఇథం కారణకృత్యేద్వా శ్రీదేవీధక్తినిర్భరాః ।
 తత్తత్సాలాం త్సమాశ్రిత్య వర్తంతే కుమ్భసమ్భవ! ॥ ౧౦౧
 ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితో
 పాఖ్యానే హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే రుద్రాలయాది
 శివలోకాస్త కథనం నామాష్టత్రింశోఽధ్యాయః

మహాపద్మాటవీవర్ణనమ్

శ్రీహయగ్రీవః :—
 అథ వాపీత్రయాదీరాం కక్ష్యాభేదా స్ప్రచక్షుషే ।
 యేషాం శ్రవణమాత్రేణ జాయతే శ్రీ ర్మహోదయా ॥ ౧
 సహస్రస్తమ్భసాల స్యాస్తరే మారుతయోజనే ।
 మనో నామ మహాసాల గుర్వరత్నవిచిత్రితః ॥ ౨
 పూర్వవ ధోపురద్వారకవాటార్గళసంయుతః ।
 తస్మధ్యకక్ష్యాభాగ స్తు సర్వోఽవ్యమృతవాపికః ॥ ౩
 య త్పీత్వా యోగిన సిద్ధౌ వజ్రికాయా మహాబలాః ।

భవంతి పురుషాః ప్రాజ్ఞాస్త దేవ హి రసాయనమ్ ॥ ౪
 తస్యా మమృతవాప్యం తు వర్తతే తోయతాం గతమ్ ।
 తద్గన్ధాఘ్రాణమాత్రేణ సిద్ధికాంతాపతి ర్భవేత్ ॥ ౫
 అస్మృశ స్నపి విధ్యారే! పురుషః క్షీణకల్మషః ।
 ఉభయో స్సాలయోః పార్శ్వే సుధావాపీతటద్వయమ్ ॥ ౬
 అర్థక్రోశసమాయామ మన్య త్సర్వం చ వాపికా ।
 చతుర్యోజనదూరా త్తు తటం తస్యా జలాస్తరే ॥ ౭
 సోపానవలయా స్తస్యా నానారత్నవిచిత్రితాః ।
 స్వర్ణవర్ణా రత్నవర్ణా స్తస్యాం హంసా శ్చ సారసాః ॥ ౮
 ఆస్సాలితే తటద్వజ్వే తరైశ్చ రతిచచ్ఛలైః ।
 వక్షిణ స్త జ్వలం పీత్వా రసాయనమయం పవమ్ ॥ ౯
 అజరామరతాం ప్రాప్తా స్తత్ర విస్థ్యనిషూదన! ।
 సదా కూజితలక్ష్మ్యేణ తత్ర కారణ్ణకద్విజాః ॥ ౧౦
 జపన్తి లలితాదేవ్యా మస్త్ర మేవ మహత్తరమ్ ।
 పరితో వాపికాచక్రపరివేషేణ భూయసా ॥ ౧౧
 న తత్ర గన్తుం మాగ్లోఽస్తి నాకావాహన మస్తరా ।
 ఆజ్ఞయా కేవలం తత్ర మన్త్రిణీదణ్డనాథయోః ॥ ౧౨
 తారా నామ మహాశక్తి ర్వస్తతే తరణీశ్వరీ ।
 బహ్వ్య స్త్రోత్పలశ్యామా స్తారాయాః పరిచారికాః ॥ ౧౩
 రత్ననాకాసహస్రేణ ఘోరన్తి సరసీజలే ।
 అపరం పార మాయాంతి పున ర్యాన్తి పరం తటమ్ ॥ ౧౪

వీణావేణమృదంగాదీ న్వాదయన్త్యో ముహుర్ముహుః ।
 కోటిశ స్తత్ర తారాయా నావిశ్యో సవయావనాః ॥ ౧౫
 ముహుర్గాయంతి సృత్యన్తి వాహయన్తి ముహు స్సరీమ్ ।
 అరిత్రపాణయః కాశ్చి తాశ్చి చ్ఛృజ్ఞామ్బుపాణయః ॥ ౧౬
 పిబన్త్య స్తత్సృధాతోయం సంచరంతి తరీశతైః ।
 తాసాం నౌకావాహికానాం శక్తీనాం శ్యామలత్విషామ్ ॥
 ప్రధానభూతా తారామ్బా జలాపచ్ఛమనక్షమా ।
 ఆజ్ఞాం వినా తయో స్తారా మంత్రితేదణ్డనాథయోః ॥ ౧౭
 త్రిణేత్రస్యాపి నో దత్తే వాపికామ్భసి సంతరమ్ ।
 గాయంతీనాం చలంతీనాం నౌకాభి ర్మణిచారుభిః ॥ ౧౮
 మహారాజ్ఞీమహాదార్యం పఠంతీనాం పదే పదే ।
 పిబంతీనాం మధు స్థీతం మాణిక్యచషకోదరైః ॥ ౧౯
 ప్రతినౌకం మణిగృహే వసంతీనాం మనోహరే ।
 తారాతరణశక్తీనాం సమవాయోఽతిసుందరః ॥ ౨౦
 కాశ్చి న్నౌకా సువర్ణాఢ్యాః కాశ్చి ద్రత్తికృతా మునే! ।
 మకరాకార మాపన్నాః కాశ్చి న్నౌకా మృగాననాః ॥ ౨౧
 కాశ్చి త్సింహాననా నావః కాశ్చి దంతావళాననాః ।
 ఇథం విచిత్రరూపాభి ర్నౌకాభిః పరివేష్టితామ్ ॥ ౨౨
 తారామ్బా మహతీం నౌకా మధిరూఢా విరాజతే ।
 ఆత్మానురూపరూపేణ లలితామంత్రజాపినా ॥ ౨౩
 సార్థం ప్రియతమేనైవ రత్నానన ముపేయషీ ।
 అనులోమవిలోమేన సంఘారం వాపికాజలే ॥ ౨౪

- తన్వానా సతతం తారా కక్ష్యా మేనాం హి రక్షతి ।
మనస్సాల స్యాంతరాశే సప్తయోజనదూరతః ॥ ౨౬
- బుద్ధిసాల ఇతి భ్యాత శ్చతురోజన ముచ్చితః ।
తస్మధ్యకక్ష్యాభాగ స్తు సర్వోఽప్యనందవాపికః ॥ ౨౭
- తత్ర దివ్యం మహామద్యం వకుళామోదమేదురం ॥
ప్రతస్తకనకచ్ఛాయం త జ్వలత్వేన వర్తతే ॥ ౨౮
- ఆనందవాపికాగాఢః పూర్వవ త్పరికీర్తితః ।
సోపానాదిక్రమ వైచిన పక్షిణ స్తత్ర పూర్వవత్ ॥ ౨౯
- తత్రత్యం సలిలం మద్యం పాయంపాయం తటస్థితాః ।
విహరంతి మదోన్మత్తా శ్చక్తయో మదపాటలాః ॥ ౩౦
- సాక్షా చ్చ వారుణీ దేవీ తత్ర నౌకాధినాయికా ।
యాః సుధామాలినీ మాహు ర్యా మాహు రమృతేశ్వరీం ॥
- సా తత్ర మణినౌకస్థా శక్తిసేనాసమావృతా ।
ఈష దాలోకమాత్రేణ వైశ్రావ్యమదదాయినీ ॥ ౩౧
- తరుణాదిత్యసజ్జాతా మదర క్తకపోలభాః ।
పారిజాతప్రసూనస్రవ్పరిచితకచోచ్చయా ॥ ౩౨
- వహన్తీ మదిరాపూర్ణం చషకం లోలదుత్పలమ్ ।
వక్త్రం పిశితఖణ్డం చ మణిపాత్రే తథాఽన్యకే ॥ ౩౩
- నాయకే నాఽనుకూలేన సాకం శ్రీమస్త్రజాపినా ।
వారుణీతరణిశ్రేణీనాయికా తత్ర రాజతే ॥ ౩౪
- సాఽప్యజ్ఞయైవ సర్వేషాం మన్త్రిణీదణ్డనాథయోః ।
దధాతి వాసీతరణం త్రిణేత్రస్యాపి నాన్యథా ॥ ౩౫

- అథ బుద్ధిమహాసాలాస్తరే మారుతయోజనే ।
 అహఙ్కారమహాసాలః పూర్వవ ద్గోపురాన్వితః ॥ 32
- తయో స్తు సాలయో ర్మధ్యే కఙ్కాభూ రఖిలా మునే !
 విమర్శవాపికా నామ సౌషుమ్నామృతరూపిణీ ॥ 3౩
- య సృహయోగినా మంతర్మనోమారుతపూరితే ।
 సుషుమ్నాదణ్డవివరే జాగర్తి పరమామృతమ్ ॥ 3౪
- త దేవ తస్య స్సలిలం వాపికాయా స్తపోధన !
 పూర్వవ త్తటసోపానపక్షినాకాభిధాః స్మృతాః ॥ ౪౦
- తత్ర నాకేశ్వరీ దేవీ కురుకుల్లేతి విశ్రుతా ।
 తమాలశ్యామలాకారా శ్యామకఙ్కుకధారిణీ ॥ ౪౧
- నాకేశ్వరీభి రన్యాభి స్స్వసమానాభి రావృతా ।
 రత్నార్చితకరా నిత్య ముల్లసన్నదమాంసలా ॥ ౪౨
- ప్రియజ్ఞురేణ సంయుక్తా ప్రియేణ శ్రీకృహూత్సుకా ।
 పరితో భ్రామ్యతి మునే! మణినాకాధిరోహిణీ ॥ ౪3
- వాపికాపయసో గాధః పూర్వవ త్పరికీర్తితః ।
 అథాఽహఙ్కారసాల స్వాస్తరే మారుతయోజనే ॥ ౪౪
- సూర్యబిష్పమయ స్సాల శ్చతుర్యోజన ముచ్చితః ।
 సూర్యస్య యాదృశం తేజ స్తాదృ క్తత్ర ప్రభోదయః ॥ ౪౫
- తస్మధ్యకఙ్కావసుధా ఖచితా కురువిస్తకైః ।
 తత్ర బాలాతపోద్ధార స్సర్వదా వర్తతే మునే ! ॥ ౪౬
- తస్య స్పర్శనమాత్రేణ సురసిద్ధనరాసురాః ।
 సూర్యవ చ్చ ప్రకాశస్తే తేజోయావత్స్య మాగతాః ॥ ౪౭

తత్ర బాలాతపోద్గారే లలితాపరమేశ్వరీమ్ ।
 ప్రతి తీవ్రం తప స్తప్త్వా సూర్యోఽలభత తాం ద్యుతిమ్ ॥
 గహరాశిగణా స్సర్వే నక్షత్రాణ్యపి తారకాః ।
 తత్రైవ హి తప స్తప్త్వా లోకభాసకతాం గతాః ॥ ౪౯
 మార్తాండభైరవ స్తత్ర భిన్నో ద్వాదశధా మునే !
 శక్తిభి స్తైజసీభి శ్చ కోటిసంఖ్యాభి రన్వితః ॥ ౫౦
 మహాప్రకాశరూప శ్చ మదారుణవిలోచనః ।
 కక్షేభితరుఖణ్డేషు నిత్యం క్రీడారసోత్సుకః ॥ ౫౧
 వర్తతే విద్వద్దర్పారే! పారే య స్తమస స్థితః ।
 మహాప్రకాశనామ్నోఽస్తి తస్య శక్తి ర్మహీయసీ ॥ ౫౨
 చక్షుష్మ త్యపరా శక్తి శ్చాయాదే వ్యపరా స్మృతా ।
 ఇథం తిసృభి రేతాభి శ్చక్తిభిః పరివారితః ॥ ౫౩
 లలితాయా మహేశాన్య స్సదా విద్యాం హృదా జపన్ !
 తద్భక్తానా మిద్ద్రియాణి భాస్వరాణి ప్రకాశయన్ ॥ ౫౪
 బహి రస్త స్తమోజాలం సమూల మవమర్దయన్ ।
 తత్ర బాలాతపోద్గారే భాతి మార్తాండభైరవః ॥ ౫౫
 సూర్యబిమ్బమహాసాలాస్తరే మారుతయోజనే !
 చష్ట్రబిమ్బమయ స్సాల శ్చతుర్యోజన ముచ్చితః ॥ ౫౬
 పూర్వవ ద్గోపురద్వారకవాటార్గశసంయుతః ।
 తన్మధ్యభూ స్సమస్తాఽపి చంద్రికోద్గార ఉచ్యతే ॥ ౫౭
 తత్రైవ చంద్రికోద్గారే తప స్తప్త్వా సుదారుణమ్ ।
 అత్రినేత్రసమత్పన్న శ్చష్ట్రీమాః కాంతి మాయయా ॥ ౫౮
 తత్ర శ్రీసోమనాథాభ్యో వర్తతే నిర్మలాకృతిః ।

- దేవ స్త్రైలోక్యతిమిరధ్వంసీ సంసారవర్తకః ॥ ౫౯
- పిబ ఇచ్చమకసంపూర్ణం నిర్మలం చంద్రికామృతమ్ ।
సప్తవింశతినక్షత్రశక్తిభిః పరివారితః ॥ ౬౦
- సదా పూర్ణనిజాకారో నిష్కళజ్జునిజాకృతిః ।
తత్రైవ చంద్రికోద్ధారే నర్తతే భగవా ఇచ్చశీ ॥ ౬౧
- లలితాయా జపై ధ్యానై స్తోత్రైః పూజాశతై రపి ।
అశ్విన్యాదియుతస్త్రత నాఽలం క్షిపతి చంద్రమాః ॥ ౬౨
- అన్యా శ్చ శక్తయ స్తారానామధేయా స్సహస్రశః ।
సంతి తస్యైవ నికటే సా కక్ష్యా తత్ర పూరితా ॥ ౬౩
- అథ చంద్రిఖ్యసాల స్వాంతరే మారుతయోజనే ।
శృణ్వారనామసాలోఽస్తి చతుర్వ్యోజన ముచ్ఛితః ॥ ౬౪
- శృంగారరాగరూపై స్తు కాస్తుభై రేవ నిర్మితః ।
మహాశృణ్వారపరిఘా తన్మధ్యవసుధాఽఖిలా ॥ ౬౫
- పరిఘావలయే తత్ర శృణ్వారరసపూరితే ।
శృణ్వారశక్తయ స్సంతి నానాభూషణభాసురాః ॥ ౬౬
- తత్ర నౌకాసహస్రేణ సంచరన్త్యో మదోద్ధతాః ।
ఉపాసతే సదా మత్తం నౌకాఞ్ఘం కుసుమాయుధమ్ ॥ ౬౭
- స తు సంమోహాయ త్యేవ విశ్వసమ్మోహాకారిభిః ।
విశిఖై రఖిలా న్లోకా న్లలితాఞ్జావశంవదః ॥ ౬౮
- తత్రృభావేన సంమూఢా మహాపద్మాటవీఘలం ।
న గంతుం పారయ త్యేవ సురసిద్ధనరాసురాః ॥ ౬౯
- బ్రహ్మవిష్ణుమహేశా స్తు శుద్ధచిత్తా స్స్వభావతః ।
తస్యాఽఞ్జయా పరం యాంతి మహాపద్మాటవీఘలమ్ ॥ ౭౦

- వినీతా శ్శుద్ధవేషా శ్చ లలితాధక్తినిర్భరాః ।
 సావధానేన మనసా యాంతి పద్మాటవీఢలం ॥ 20
 సంసారిణ శ్చ రాగాద్ధా బహుసంకల్పకల్పనాః ।
 మోహామలా శ్చ పురుషా వికల్పక్షోధఘాసరాః ॥ 21
 ప్రభూతరాగగహనాం ప్రౌఢవ్యామోహదాయినీమ్ ।
 మహాశృంగారపరిఘాం తరితుం న విచక్షణాః ॥ 22
 యస్మా దవ్యయసౌందర్య స్రైలోక్యజనమోహనః ।
 మహాశృంగారపరిఘాఽధికారీ వర్తతే స్మరః ॥ 23
 తస్య సత్త్వ మతిక్రమ్య మహతా మపి మోహనమ్ ।
 మహాపద్మాటవీం గంతుం న కోఽపి భవతి క్షమః ॥ 24
 అథ శృంగారసాలస్యాంతరాళే రసయోజనే ।
 చింతామణిగృహం నామ చక్రరాజమహాలయః ॥
 తన్మధ్యభూ స్సమస్తాపి పరిణో రత్న భూషితా ।
 మహాపద్మాటవీ నామ సర్వసౌభాగ్యదాయినీ ॥ 25
 శృంగారాఖ్యమహాసాలపర్యంతం గోపురం మునే !
 చతుర్దిక్షు ప్యేవ మేవ గోపురాణాం వ్యవస్థితః ॥ 26
 సర్వదిక్షు తవోక్తాంతి గోపురాణి శతం మునే !
 సాలా స్తు వింశతిప్రోక్తాః పంచసంఖ్యాధికా శ్శుభాః ॥ 27
 సర్వేషా మపి సాలానాం మూలం యోజనసంమితమ్ ।
 పద్మాటవీఢలం వక్ష్యే సావధానం మునే! శృణు ॥ 28
 సమస్తరత్నఖచితే తత్ర షడ్వ్యోజనాంతరే ।
 పరిత ఘ్నలపద్మాని మహాకాణ్డాని సంతి నై । 29

కాణ్డా స్తు యోజనాయామా మృదుభిః కణ్డకై ర్వృతాః ।
 ప్రతాణి తాళదళకమాత్రాయామాని సన్తి నై ॥ ౮౨
 కేసరా శ్చ సరోజానాం పశ్చతాళసమాయతాః ।
 కిష్కూళతక మున్నమాః కర్ణికాః పరికీర్తితాః ॥ ౮౩
 అత్యస్తకోమలా న్యత్ర సదా వికసితాని చ ।
 నవసౌరభహృద్యాని విశఙ్కుటదళాని చ ॥ ౮౪
 బహుశ సన్తి పద్మాని కోటినా మపి కోటిశః ।
 మహాపద్మాటవీకఙ్కాయ పూర్వభాగే ఘటోద్భవ! ॥ ౮౫
 క్రోశోన్నతో వహ్నిరూపో వర్తులాకారసంస్థితః ।
 అర్థయోజనవిస్తారః కలాభి ర్దళభి ర్యుతః ॥ ౮౬
 అఘ్యపాత్రమహాధారో వర్తతే కుమ్భసమ్భవ! ।
 తస్యాధారస్య పరిత శ్చక్తయో దీప్తవిగ్రహః ॥ ౮౭
 ధూమ్రార్చిప్రముఖా భాన్తి కళా దళ విభావసాః ।
 దీప్తతారుణ్యలక్ష్మీకా నానాలంకారభూషితాః ॥ ౮౮
 ఆధారగూఢం శ్రీమస్తం భగవస్తం హవిర్భుజమ్ ।
 పరిష్వజ్యైవ పరితో వర్తన్తే మన్మథాలసాః ॥ ౮౯
 ధూమ్రార్చి రూప్మా జ్వలినీ జ్వలినీ విస్ఫులిక్లికా ।
 సుశ్రీ సురూపా కపిలా హవ్యకవ్యవహే అపి ॥ ౯౦
 ఏతా దళ కళాః ప్రోక్తా వహ్ని రాధారరూపిణః ।
 తత్రాధారే స్థితో దేవః పాత్రరూపం సమాశ్రితః ॥ ౯౧
 సూర్య ప్రిలోకీతిమిరశ్రద్ధంసీ ప్రథితోదయః ।
 సూర్యాత్మకం తు తత్పత్రం సార్థయోజన మున్నతమ్ ॥

- యోజనామాత్రవిస్తారం మహాజ్యోతిఃప్రకాశితమ్ ।
తత్పాత్రే పరిత స్సక్తవపుషః పుత్రికా ఇవ ॥ ౯౩
- వర్తంతే ద్వాదశకలా రవే రాభిస్వరరోచిషః ।
తపినీ తాపినీ ధూమా మరీచి ద్వాళినీ రుచిః ॥ ౯౪
- సుషుమ్నా భోగదా విశ్వా బోధినీ ధారిణీ క్షమా ।
తస్మి న్నాత్రే మహానన్దకారణం పరమామృతమ్ ॥ ౯౫
- సర్వాషధరసాధ్యం చ హృద్యసౌరభ్యసంయుతమ్ ।
నీలోత్పలైశ్చ కల్పారై రహ్మూనై రతిసౌరభైః ॥ ౯౬
- వాస్యమానం సదా హృద్యం శీతలం లఘునిర్మలమ్ ।
చలద్వీచిశతోదారం లలితాభ్యర్చనోచితమ్ ॥ ౯౭
- సదా శబ్దాయమానం చ భాసతే సిద్ధికారణమ్ ।
తదర్ఘ్య మమృతం ప్రోక్తం నిశాకరకళామయమ్ ॥ ౯౮
- తస్మిన్ స్తనీయసీం నౌకాం మణిస్లుప్తాం సమాస్థితాః ।
నిశాకరకళా హృద్యాః క్రీడంతి నవయావనాః ॥ ౯౯
- అమృతా మానదా పూషా పుష్టిస్తుష్టి రతి ర్ధృతిః ।
శశినీ చంద్రికా కాంతి ర్జ్యోతాన్ని శ్రీః ప్రీతి రజ్జదా ॥ ౧౦౦
- పూర్ణా పూర్ణామృతా చేతి కళాః పీయూషరోచిషః ।
నవయావనసంపూర్ణా స్సదా ప్రహసితాననాః ॥ ౧౦౧
- సృష్టి ర్బుద్ధి స్సృతి ర్మేధా కాంతి ర్లక్ష్మీ ద్ద్యుతి ఫినిరా
స్థితి సిద్ధి రితి ప్రోక్తాః క్రీడంతి బ్రహ్మణః కళాః ॥ ౧౦౨
- జరా చ పాలినీ శాంతి రీశ్వరీరతికామికే ।

వరదా స్తోధినీ ప్రీతి దీర్ఘా చేతి హరేః కళాః ॥ ౧౦౩

తీక్ష్ణా కాద్రీ భయా నిద్రా తస్మిన్ ట్సు తోగ్రధినీ క్రియా ।

ఉత్కూరి మృత్యు రవ్యేతా కాద్రా స్తత్ర స్థితాః కళాః ।

ఈశ్వరస్య కళాః పీతా శ్వేతా చై వారుణా సితా ।

చతస్ర ఏవ ప్రోక్తా స్తు సదాశివకళా అథ ॥ ౧౦౪

నివృత్తి శ్చ ప్రతిష్ఠా చ విద్యా శాంతి స్తద్దైవ చ ।

ఇందిరా దీపికా చైవ రేచికా చైవ మోచికా ॥

పరా సూక్ష్మా చ విద్యా రే! తథా సూక్ష్మామృతా కళా ।

జ్ఞానాఽమృతాఽప్యాయినీ చ వ్యాపినీ వ్యోమరూపికా ॥ ౧౦౫

ఏతా స్తోడశ సంప్రోక్తా స్తత్ర క్రీడంతి శ క్తయః ।

క్షుద్రాం నౌకాం సమారూఢా స్తత శ్చేత శ్చ చక్షులూః ॥

శక్తిరూపేణ భేలుతి తత్ర విద్యా స్సహస్రశః ।

అర్ఘ్యసంశోధనార్థాయ కల్పితాః పరమేష్ఠినా ॥ ౧౦౬

తదర్ఘ్య మమృతం పీత్వా సదా మాద్యంతి శ క్తయః ।

మహాపద్మాటవీవాసా మహాచక్రస్థితా అపి ॥ ౧౦౭

ముహు ర్ముహుః పీయమాన ముపర్యుపరి వర్ధతే ।

ముహు ర్ముహు ర్న వననం ముహు శ్చాఽబద్ధసౌరభమ్ ॥

రత్న కుమ్భసహస్రై శ్చ సువర్ణఘటకోటిభిః ।

ఆపూర్వ్యాఽపూర్వ సతతం తదర్ఘ్య మమృతం మహత్ ॥

చింతామణిగృహస్థానాం పరిచారిక శ క్తయః ।

అణిమాదికశక్తీనా మర్చయంతి మదోద్ధతాః ॥ ౧౦౮

మహాపద్మాటవీకక్ష్యాపూర్వభాగేఽర్ఘ్యకల్పనమ్ ।
ఇత్థం సమీరితం పశ్యాత్తత్రాఽన్య దపి కథ్యతే ॥ ౧౧౪

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డీపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే మహాపద్మాటవీ సంస్థానాది
కథనం నామైకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః

—0—

చింతామణిగృహస్తవర్ణనమ్:-

శ్రీహయగ్రీవః:-

చింతామణిగృహస్యాగ్నిదిగ్భాగే కుణ్డ మానలమ్ ।
యోజనామాత్రవిస్తారం యోజనాసమఖాతకమ్ ॥ ౧

తత్ర జ్వలతి చిద్వహ్ని స్సుధాధారాశతార్చితః ।
పరమైశ్వర్యజనకః పావనో లలితాజ్ఞయా ॥ ౨

అనిన్ధనో మహాజ్వాల స్సుధయా తర్పితాకృతిః ।
కక్షేభిపల్లవచ్ఛాయ స్తత్ర జ్వలతి చిచ్ఛిఖీ ॥ 3

తత్ర హోత్రీ మహాదేవీ హోతా కామేశ్వరః పరః ।
ఉభా తౌ నిత్యహోతారౌ రక్షత స్సకలం జగత్ ॥ ౪

అనుత్తరపరాధీనా లలితా సంప్రవర్తికా ।
లలితాచోదితః కామశంకరోఽపి ప్రవర్తకః ॥ ౫

చింతామణిగృహేష్టస్య రక్షోభాగాముఖాటవౌ ।
చక్రరాజరథశ్రేష్ఠ స్త్రిష్ఠ త్యున్నతవిగ్రహా ॥ ౬

నవభిః పర్వభి ర్యుక్త స్సర్వరత్నమయాకృతిః ।
చతుర్వ్యోజనవిస్తారో దశయోజన మున్నతః ॥ ౭

- యథోత్తరం హాసయుక్త స్థూలత్వకూబరోజ్వలః ।
చతుర్వేదమహాచక్రః పురుషార్థమహాహయః॥ ౨
- తత్పరూపధ్వజశ్రేణ్యా చామరై రభిమణ్లితః ।
భణ్డాసురమహాయుధై కృతసాహసికక్రియః॥ ౩
- పూర్వోక్తలక్షణై ర్యుక్తో ముక్తాఘ్రతేణ శోభితః ।
వర్తతే రథమూర్ధన్య శ్రీదేవ్యాసనపావితః ॥ ౧౦
- చింతామణిగృహేంద్రస్య వాయుభాగామ్బుజాటవౌ ।
కేయచక్రరథేంద్ర స్తు మన్త్రిణ్యాః ప్రతితిష్ఠతి॥ ౧౧
- చింతామణిగృహేంద్రస్య రుద్రభాగామ్బుజాటవౌ ।
వల్లభో దణ్డనాథాయాః కిరిచక్రమహారథః॥ ౧౨
- ఏత ద్రథత్రయం సర్వక్షేత్రశ్రీపురపత్తిషు ।
సమాన మేవ విజ్ఞేయ మస్తస్థా దేవతా యథా॥ ౧౩
- ఆనలం కుణ్డ మాగ్నీయే య త్తిష్ఠతి సదా జ్వలత్ ।
త త్పశ్చిమే తు గాయత్రీ తత్పశ్చా దభయంకర ॥ ౧౪
- ఘృణి సూర్యస్తు తత్పశ్చా దోజ్జ్వలస్య చ మందిరమ్ ।
దేవీ తురీయగాయత్రీ చక్షుష్మ త్యపి తావస ! ౧౫
- అథ గర్భర్వరాజశ్చ పథి షడ్రుద్ర ఏవ చ ।
తారామ్బికా భగవతీ తత్పశ్చాద్భాగత స్థితాః ౧౬
- చింతామణిగృహేంద్రస్య రక్షోభాగం సమాశ్రితః ।
నామత్రయమహామన్త్రీవాచ్యోఽస్తి భగవా స్స్వరిః॥ ౧౭
- మహాగణపతి స్తస్యోత్తరే కృతనికేతనః ।
పశ్చాత్తురీమన్త్రీవాచ్య స్తస్య చాప్యుత్తరే శివః॥ ౧౮

- అథ మృత్యుంజయేశశ్చ వాచ్య స్త్రిక్షరమస్తోత్రమ్ ।
 ధారణాఖ్యా సరస్వత్యవ్యస్యచోత్తరవాసిని ॥ ౧౯
- అకారాదిక్షకారాస్తవర్ణమూర్తస్తు మందిరమ్ ।
 మాతృకాయా ఉత్తరిత స్తస్యా విప్లవనిఘాదన! ౨౦
 తదుత్తరే సమ్పదీశీ కాలసంబ్బద్ధిణీ తథా ।
- శ్రీమహాశమ్భునాథశ్చ లలితోత్పత్తికారణమ్ ॥ ౨౧
 శ్రీసరామ్బా చ విశదజ్యోత్స్నానిర్మలవిగ్రహః ।
 ఉత్తరోత్తర మేతా స్తు దేవతాః కృతమందిరాః॥ ౨౨
- బాలాచైవాన్నపూర్ణా చ నాయారూఢా తక్షణ చ ।
 శ్రీసాదుకా చ తత్రస్థా ఉత్తరోత్తరమందిరాః ౨౩
 చింతామణిగృహేష్టస్య పశ్చిమద్వారభాగతః ।
 ఉత్తరోత్తరవాసిన్యో దేవతా అపరా మునే! ౨౪
- లఘుశ్యామా చ వాగ్వాది స్యథ శ్రీసకులామ్బికా ।
 శ్యామా పరా చతస్ర స్తా వాయవ్యాస్తం సమాశ్రితాః ౨౫
 చింతామణిగృహేష్టస్య వాయవ్యవసుధాదితః ।
 మహాపద్మాటవౌ త్వన్యా దేవతాః కృతమందిరాః॥ ౨౬
- ఉన్నతైభైరవీ చైవ స్వప్నవారాహేకా పరా ।
 తిరస్కరణికామ్బాచ తథాన్యా పృథ్వీమీ పరా॥ ౨౭
- యథాపూర్వం కృతగృహే ఏతా దేవ్యో మహోదయాః ।
 శ్రీపూర్తి శ్చ మహాదేవి శ్రీమహాపాదుకాపిచ॥ ౨౮
- యథాపూర్వం కృతగృహే ఏతే ద్వే దేవతోత్తమౌ
 శక్తిరేణ పదామ్నాయసాగరే ప్రతిపాదితాః ౨౯

- యా విద్యా స్తా సమస్తా శ్చమహాపద్మాటవీఢలే ।
ఇథం శ్రీరశ్మిమాలాయా మణిక్లస్తా మహాగృహః॥ 30
- ఉచ్చధ్వజా స్ససాలాశ్చ సోద్యానాశ్చ తపోధన ।
చింతామణిగృహేష్ట్రస్య పూర్వద్వారస్య సింధుప ! 30
- దక్షిణే పార్శ్వభాగేతు మంత్రినాథాగృహం మహాన్ ।
వామభాగే దణ్డనాథాభవనం రత్ననిర్మితమ్॥ 31
- బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానా మర్ఘ్యస్థానస్య పూర్వతః ।
భవనం దీపితాశేషదిక్షుకం రత్నరశ్మిభిః 33
- సమస్తా దేవతా ఏతా లలితాభక్తినిర్భరాః ।
లలితామస్త్రజాప్యశ్చ శ్రీదేవీం సముపాసతే॥ 34
- పూర్వోక్త మర్ఘ్యస్థానంచ పూర్వోక్తం చార్ఘ్యకల్పనమ్ ।
యామ్యద్వారవ్రథృతిషు సర్వేష్వపి సమం స్మృతమ్॥ 35
- అథ చింతామణిగృహం వక్ష్యే శృణు మహామునే ।
శ్రీపట్టణస్య మధ్యస్థం యోజనద్వయవిస్తృతమ్॥ 36
- తస్య చింతామణిమయీ భిత్తిః క్రోశనువిస్తృతా ।
చింతామణిశిలాభిశ్చ ఛాదినీభి స్తథోపరి॥ 37
- సంవృతా కూటరూపేణ తత స్థూపిసమున్నతా ।
గృహభిత్తి స్తథోన్నతా చతుర్వ్యోజనదూరతః॥ 38
- వింశతి ర్యోజనం తస్య చోన్నతా స్థూపి రుచ్యతే ।
ఋశోర్ధ్వహాససంయు క్తస్తోత్రాత్రిమకుటోజ్వలా॥ 39
- స్థితా సీచ్చాక్రియాజ్ఞానరూపాణి మకుటా న్యృపే ।
సదా దేదీప్యమానాని చింతామణిమయాని చ॥ 40

చింతామణిగృహే సర్వం చింతామణిమయం స్మృతమ్ |
 తస్య ద్వారాణి చత్వారి గ్రోశార్థాయామభాజ్ఞా చ | ౪౦
 గ్రోశార్థార్థం చ విస్తారో ద్వారాణాం కథిణోమునే ! |
 ద్వారేషు సర్వే ష్వపిచ చింతామణిగృహేస్తరే || ౪౧
 పిండితా లలితాదేవ్యా దేహలాహిత్యసిద్ధనః |
 తరుణార్కసహసాభిభా శ్చస్త్రేన చ్చీతలా అపి || ౪౩
 ముహుః ప్రవాహరూపేణ ప్రసరంతి మహామునే ! |
 పూర్వామ్నాయమయం చైవ పూర్వద్వారం ప్రకీర్తితమ్ || ౪౪
 దక్షిణద్వారదేశస్తు దక్షిణామ్నాయలక్షణః |
 పశ్చిమద్వారదేశస్తు పశ్చిమామ్నాయలక్షణః || ౪౫
 ఉత్తరద్వారదేశస్స్య దుత్తరామ్నాయలక్షణః |
 గృహరాజస్యాస్తరాశే భిత్తో ఖచితదర్శితాః || ౪౬
 రత్నప్రదీపా భాస్వస్తాః శోట్యర్కపద్మశర్వీషః |
 పరితస్తత వర్తంతే భాసయంతో గృహేస్తరమ్ || ౪౭
 చింతామణిగృహ స్వాస్య మధ్యస్థానే మహీయసి |
 అత్యుచ్చే వేదికాభాగే బిన్దుచక్రం మహాత్తరమ్ || ౪౮
 చింతారత్నగృహోన్ముజ్జభిజ్ఞే బృన్తోశ్చ మధ్యభూః |
 భిత్తిగ్రోశం పరిత్యజ్య గ్రోశత్రయ ముదాహృతమ్ || ౪౯
 తత్ర గ్రోశత్రయస్థాన మణిమాద్యాత్మరోచిసామ్ |
 గ్రోశత్రయం సమస్తం తద్ధర్మసంక్ష్యాప్రకారతః ||
 చతుర్వంశతీసాహస్రహస్తై స్సమ్మిత ముద్యతే |
 బిన్దువీరేశపర్యస్తం చతుర్దశవిధేదతః ||

- స్తరే భేదితే జాతే హస్తసంఖ్యే మయోచ్యతే ।
 పద్మాటపీఠలా చ్చింతామణివేశ్యాస్తరం మునే ॥ ౫౨
- హస్తవింశతి మున్నమ్రం తత్ర స్య రణిమాదయః ।
 అణిమాస్తరవిస్తర శ్చతుర్నల్పసమన్వితః ॥ ౫౩
- కిష్కుచతుశ్చతి ర్నల్పః కిష్కుర్నాస్త ఇతీర్యతే ।
 తత్రాస్తరేణిమాద్యాస్తు పూర్వాదికృతమద్విరాః ॥ ౫౪
- అణిమా మహిమా చైన గరిమా లఘిమా తథా ।
 ఈశిత్వం చ వశిత్వం చ ప్రాకామ్యం భుక్తి రేవచ ॥ ౫౫
- ఇచ్ఛాప్రాప్తి స్సర్వకా మేత్యేతా సిద్ధయ ఉత్తమాః ।
 రససిద్ధి ర్మోక్షసిద్ధి ర్బలసిద్ధి స్తథైవచ ॥ ౫౬
- ఖడ్గసిద్ధిః పాదుకాయా సిద్ధి రజ్జనసిద్ధికా ।
 వాక్సిద్ధి ర్లోహసిద్ధిశ్చ దేహసిద్ధి రనస్తరమ్ ॥ ౫౭
- ఏతాదృశ్య సిద్ధయ స్తు బహ్వోన్యా యోగిసమ్మతాః ।
 అత్రాస్తరే తు పరిత సేవస్తే పరమేశ్వరీమ్ ॥ ౫౮
- కొటిశ సిద్ధయ స్తస్మిన్నణిమాద్యస్తరే శుభే ।
 నవలావణ్యసంపూర్ణా స్మయమానముఖామ్బుజాః ॥ ౫౯
- జ్వలచ్ఛింతామణికరా స్సదా షోడశవార్షికాః ।
 అత్యుదారప్రకృతయః ఖేలన్తి మదవిహ్వలాః ॥ ౬౦
- తస్యాఽణిమాద్యస్తర స్యాపరిష్టా త్సుమనోహరమ్ ।
 హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్ప్రప్రవిస్తరమ్ ॥ ౬౧
- చతుర్దక్షు చ సోపానపక్షిభి స్సుమనోహరం ।
 బ్రాహ్మద్యస్తరధిస్థ్యం స్యా త్తత్ర దేవీ స్థితా శ్శ్రుణు ॥ ౬౨

- బ్రాహ్మీ మహేశ్వరీ చైవ కామారీ వైష్ణవీ తథా |
వారాహీ చైవ మాహేంద్రీ చాముద్గా త్వథ సస్తమీ || ౬౩
- మహాలక్ష్మీ రప్తమీతు తత్రైతాః కృతమందిరాః |
నానావిధాయుధాధ్యాశ్చ నానాశక్తిపరిచ్ఛదాః || ౬౪
- పూర్వాదినిశ మారభ్య ప్రాదక్షిణ్యకృతాలయాః |
అథ బ్రాహ్మ్యద్యంతర స్యోపరిష్టా త్కుమ్భసమ్భవ ! || ౬౫
- హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్వప్రవిస్తరం |
ముద్రాంతర మితిజ్ఞేయం తత్ర ముద్రాః కృతాలయాః || ౬౬
- సంక్షోభద్రావణాకర్షవశోన్మాదమహాఙ్గుళాః |
భేచరీ బీజయోన్యాఖ్యా త్త్రిఖణ్డా దశమీ పునః || ౬౭
- పూర్వాదినిశ మారభ్య ముద్రా ఏతాః ప్రతిష్ఠితాః |
అత్యంతసుందరాకారా నవయావనవిహ్వలాః || ౬౮
- కాన్తిభిః కమనీయాభిః పూరయన్త్యో గృహంతరమ్ |
సేవన్తే మునిశార్దూల! లలితాపరమేశ్వరీమ్ || ౬౯
- అంతరత్రయ మేతత్తు చక్రం త్రైలోక్యమోహనమ్ |
ఏతస్మిం చ్చక్తయో యాస్తు తా ఉక్తాః ప్రకటాభిధాః || ౭౦
- ఏతాసాం సమధిస్థాత్రీ త్రిపురాచక్రనాయికా |
తచ్ఛక్రపాలనకరీ ముద్రా సంక్షోభణాత్మికా || ౭౧
- అథ ముద్రాంతర స్యోర్ధ్వం ప్రోక్తం నిత్యాకలాంతరమ్ |
హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్వప్రవిస్తరమ్ || ౭౨
- పూర్వవ చ్చైవ సోపాన ముత్తరోత్తర మిష్యతే |
నిత్యాకలాంతరే తస్మి న్కామాకర్షణికాముఖాః || ౭౩

- పరితః కృతసంస్థానా స్తోడశేస్తుకళాత్మికాః ।
 తర్పయన్త్యో నిశాం చక్రం సుధాస్యదై స్సుశీతలైః ॥ 2౪
- తాసాం నామాని మత్తి స్త్వ మవధారయ కుమ్భజ!
 కామాకాక్షిణికా నిత్యా బుద్ధ్యాకర్షిణికా పరా ॥ 2౫
- అహఙ్గారాకర్షిణీ చ శబ్దాకర్షిణికా తథా ।
 స్పృశాకర్షిణికా నిత్యా రూపాకర్షిణికా తథా ॥ 2౬
- రసాకర్షిణికా నిత్యా గంధాకర్షిణికా కలా ।
 విత్తాకర్షిణికా నిత్యా భైరవాకర్షిణికా కలా ॥ 2౭
- స్పృత్యాకర్షిణికా నిత్యా నామాకర్షిణికా కలా ।
 బీజాకర్షిణికా నిత్యా చాత్మాకర్షిణికా కలా ॥ 2౮
- అమృతాకర్షిణీ నిత్యా శరీరాకర్షిణీ కలా ।
 ఏతా స్తు గుప్తయోగిన్య త్రిపురేశీ చ చక్రిణీ ॥ 2౯
- సర్వాశాపూర కాభిఖ్యచక్రాధిష్ఠానదేవతా ।
 ఏతచ్ఛక్రే పాలికా తు మూదా దావిణికా తథా ॥ ౩౦
- నిత్యాకలాంతరా దూర్ధ్వం ధిష్ణ్య మత్యంతసుందరమ్ ।
 హస్తవింశతి మున్నమం చతుర్నల్పపవీస్తరమ్ ॥ ౩౧
- ప్రాగ్గ్యోస్సోపాసనసంయుక్తం సర్వసంక్షోభణాభిధమ్ ।
 తత్రాష్టౌ శక్తయ స్త్రీవా మదారుణవిలోచనాః ॥ ౩౨
- నవతారుణ్యమత్లాశ్చ సేవంతే పరమేశ్వరీమ్ ।
 కుసుమా మేఖలా నైవ మదనా మదనాతురా ॥ ౩౩
- రేఖా వేగి న్యబ్జుశా చ మాలి న్యస్తౌ చ శక్తయః ।
 కోటిశ స్తత్పరీవారా శ్శక్తయోనజ్గపూర్వికాః ॥ ౩౪

సర్వసంక్షోభాణ మిదం చక్రం తత్రతు చక్రిణీ ।
 సుందరీ నామ విష్ణోయూ నామ్నా గుప్తతరా స్మృతా ॥ ౮౫
 తచ్చక్రిపాలసకరీ ముద్రాఽకర్షణికా స్మృతా ।
 అసజ్జత క్త్యంతర సోపరిస్తా త్కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౮౬
 హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్పప్రవిస్తరం ।
 సంక్షోభిణ్యాద్యంతరం స్యా త్సర్వసౌభాగ్యదాయకం ॥ ౮౭
 సర్వసంక్షోభిణీయుఖ్యా స్తత్ర శక్తయ ఉద్ధతాః ।
 చతుర్దశ వస జ్యేవ తాసాం నామాని మ చ్ఛ్రుణు ॥ ౮౮
 సర్వసంక్షోభిణీ శక్తి స్సర్వవిద్రావిణీ తథా ।
 సర్వాకర్షణికా శక్తి స్సర్వాహ్లాదినికా తథా ॥ ౮౯
 సర్వసంమోహినీ శక్తి స్సర్వస్తమ్భనశక్తికా ।
 సర్వప్రమ్భణ శక్తి శ్చ తథా సర్వవశంకరీ ॥ ౯౦
 సర్వరక్షణశక్తిశ్చ సర్వోన్మాదనశక్తికా ।
 సర్వాధిపాదనీశక్తి స్సర్వసమ్మతిపూరణీ ॥ ౯౧
 సర్వమంత్రమయీ శక్తి స్సర్వద్వంద్వక్షయజ్ఞరీ ।
 ఏతాశ్చ సమ్రుదాయాఖ్యా శ్చక్రిణీ పురవాసినీ ॥ ౯౨
 ముద్రా చ సర్వవశ్యాఖ్యా తచ్చక్రే రక్షికా మతా ।
 కోటిశ శ్శక్తయ స్తత్ర తాసాం కిజ్జుర్య ఉద్ధతాః ॥ ౯౩
 సంక్షోభిణ్యాద్యంతర సోపరిస్తా త్కుమ్భసమ్భవ ! ।
 హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్పప్రవిస్తరం ॥ ౯౪
 సర్వసిద్ధ్యాదికానాం తు మందిరం ధిస్త్వ ముచ్యతే ।
 సర్వసిద్ధిప్రదా వైవ సర్వసంప్రప్నోత తథా ॥ ౯౫

సర్వప్రియజ్ఞురీ శక్తి సర్వమజ్ఞశకారిణీ ।

సర్వకామప్రదా దేవీ సర్వదుఃఖవిమోచనీ ॥ ౯౬

సర్వమృత్యుప్రళమనీ సర్వవిఘ్ననివారిణీ ।

సర్వాంగసుందరీ దేవీ సర్వసౌభాగ్యదాయినీ ॥

ఏతా దేవ్యః కులోత్తీర్ణా యోగినో నామత స్మృతాః ।

చక్రిణీ శ్రీశ్చ విజ్ఞేయూ చక్రం సర్వార్థసాధకమ్ ॥ ౯౭

సర్వోన్మాదనముద్రాఽస్య చక్రస్య పరిపాలికా ।

సర్వసిద్ధ్యాద్యంతర స్యోపరిష్టా త్కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౯౮

హస్తవింశతి మున్నమ్రుం చతుర్నల్వప్రవిస్తరమ్ ।

సర్వజ్ఞాద్యంతరం నామ్నా సర్వరక్షాకరం పరమ్ ॥ ౧౦౦

చక్రం మహా తత్ర దేవ్య సర్వజ్ఞాద్యాః ప్రకీర్తితాః ।

సర్వజ్ఞా సర్వశక్త్యై స్మర్యైశ్చైవ్యప్రదాయినీ ॥ ౧౦౧

సర్వజ్ఞానమయీ దేవీ సర్వవ్యాధివినాశినీ ।

సర్వాభారస్వరూపా చ సర్వపాపహరా తథా ॥ ౧౦౨

సర్వానందమయీ దేవీ సర్వరక్షాస్వరూపిణీ ।

సర్వేస్సితప్రదా చైతా నిగర్భా యోగినీశ్వరాః ॥ ౧౦౩

మాలినీ చక్రిణీ ప్రోక్తా ముద్రా సర్వమహాఘ్నశా ।

ఇతి చింతామణిగృహే సర్వజ్ఞాద్యంతరావధి ॥ ౧౦౪

చక్రాణి కాని చి త్రోక్తా న్యన్యా న్యపి మునే! శృణు ॥ ౧౦౪౫

ఇతి(శ్రీబ్ర)హ్మణ్ణపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే చింతామణి గృహంతర

వర్ణనం నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః

గృహరాజా స్తరకథనమ్.

శ్రీహయగ్రీవః—

- సర్వజ్ఞాద్యంతరాళ స్యోపరిష్టా త్కుమ్భసమ్భవ ! ।
హస్తవిశంతి మున్నమంచతుర్నల్పప్రవిస్తరమ్ ॥ ౧
- వశిన్యాద్యంతరం జ్ఞేయం ప్రాగ్వా శ్చోపాసమణ్ణితమ్ ।
సర్వకోగహరం నామ్నా తచ్చక్రం భువి విశ్రుతమ్ ॥ ౨
- వశిన్యాద్యా స్తత్ర దేవ్యః పూర్వాదిదిగనుక్రమాత్ ।
స్వరైస్తు సహితా స్తత్ర ప్రథమా వశినీశ్వరీ ॥ ౩
- కవర్గసహితా పశ్చాతామేశ్వర్యాఖ్యవాఙ్మయీ ।
చవర్గజుష్టా వాగీశీ మోదిన్యాఖ్యా తృతీయకా ॥ ౪
- టవర్గమణ్ణితాకారా విమలాఖ్యా సరస్వతీ ।
తవర్గేణ తతోపాంతా పశ్చామీ వాగధాన్యకీ ॥ ౫
- పవర్గేణ పరిస్థితా షష్ఠీ తు జయినీ మతా ।
యాదివర్గ చతుష్కేణ సర్వైశ్వర్యాఖ్యవాఙ్మయీ ॥ ౬
- శాదికాక్షరషక్కున కౌళినీ త్వష్టమీ మతా ।
ఏతా దేవ్యో జపారక్తా ముక్తాధరణమణ్ణితాః ॥ ౭
- సదా స్ఫురద్గద్యపద్యలహరీలలితాననాః ।
కాప్యైశ్చ నాటకైశ్చైవ వేదాంతార్థై స్సహోత్తమైః ॥ ౮
- అలజ్కారాదిశబ్దైశ్చ మధురైః కర్ణహరిభిః ।
వినోదయంత్య శ్రీదేవీం వర్తంతే కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౯
- ఏతా రహస్యనామ్నైవ ఖ్యాతాః కలశసమ్భవ ! ।
నామికా త్వస్యచక్రస్య సిద్ధా నామ్నా ప్రకీర్తితా ॥ ౧౦

అస్య చక్రస్య సంరక్షాకారిణీ ఖేచరీ మతా ।
 వశిన్యాద్యంతరాశ స్యోపరిస్తా ద్వింధ్యమర్దన! ॥ ౧౧
 హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్వప్రవిస్తరం ।
 అస్త్రచక్ర మితిజ్ఞేయం తత్ర బాణాధిదేవతాః ॥ ౧౨
 పంచ కామేశ్వరీబాణాః పంచకామేశ్వరాశుగాః ।
 అఙ్కుశద్వితయం దీప్తి మాదిస్త్రీపుంసయో ర్ద్వయోః ॥ ౧౩
 ధనుర్ద్వయం చ వింధ్యారే! నవపుణ్ణేక్షుకల్పితం ।
 పాశద్వయం చ దీప్తాభం చత్వారి ర్యస్తాని కుమ్భజ! ॥ ౧౪
 కామేశ్వర్యా స్తు చత్వారి చత్వారి శ్రీమహేశితః ।
 ఆహత్యాస్తా వాయుధాని ప్రజ్వలద్దీప్తిభాఙ్గా చ ॥ ౧౫
 భండాసురమహాయుధే దుష్టదానవశోణితైః ।
 వీతై రతీవతృప్తాని దివ్యాస్త్రాణ్యత్ర జాగ్రతి ॥ ౧౬
 ఏతేషా మాయుధానాం తు పరివారాయుధాన్యలం ॥
 వర్తంతేస్త్రాంతరే తత్ర తేషాం సంఖ్యా తు కోటిశః ॥ ౧౭
 వజ్రం శక్తి శ్శత్రుఘ్న చ భుసుణ్ణీ ముసలం తథా ।
 కృపాణం పట్టరం చైవ ముద్గరం భిండివాలకం ॥ ౧౮
 ఏవ మాదీని శస్త్రాని సహస్రాణాం సహస్రశః ।
 అష్టాయుధమహాశక్తీ స్సేవంతే మదవిహ్వలాః ॥ ౧౯
 అథ శస్త్రాంతరాశ స్యోపరి వాతాపితాపన! ।
 హస్తవింశతి మున్నమ్రం చతుర్నల్వప్రవిస్తరం ॥ ౨౦
 ధిష్ణ్యం తు సమయేశీనాం స్థానం చతస్పరాణం మతం ।
 కామేశ్వర్యాస్త్ర దేవ్య స్త్రీసోఽన్యా తు చతుర్థికా ॥

సైవ నిశ్చేషవిశ్వానాం సవిశ్రీ లలితేశ్వరీ ।
 తిస్యణాం శృణు నామాని కామేశీ ప్రథమా మతా ॥ ౨౨
 వక్షేశీ భగమాలా చ తా స్సేవంతే సహస్రశః ।
 సర్వేషాం దర్శనానాం చ యా దేవ్యో వివిధా స్స్మృతాః॥
 తా స్సర్వా స్తత్ర సేవంతే కామేశ్యాదీ ర్మహోదయాః ।
 ఏతాసాం చ ప్రసక్లేషు నిత్యానాం చ ప్రసజ్జనే ॥ ౨౩
 చక్రిణీనాం యోగినీనాం శ్రీదేవీ పూరణాత్మికా ।
 యా కామేశ్వరవామాఙ్కుకలితా లలితామ్బికా ॥ ౨౪
 కామేశ్యాదిచతుర్థీ సా నిత్యానాం షోడశీ మతా ।
 యోగినీచక్రదేవీనాం సవమీ పరిపూర్తికా ॥ ౨౫
 సమయే శ్యంతరాశ స్యోపరిష్టే దిల్వలాంతక !
 నాథాంతర మితి ప్రోక్తం హస్తవింశతి మున్నతం ॥ ౨౬
 చతుర్వల్వప్రవిస్తారం పాగ్వా తోస్సపానమండితం ।
 తత్ర నాథా మహాదేవ్యా యోగశాస్త్రప్రవర్తకాః ॥ ౨౭
 సర్వేషాం మంత్రగురవ స్సర్వవిద్యామహోర్ణవాః ।
 చత్వారో యుగనాథా స్తు లోకానా మభిగుప్తయే ॥ ౨౮
 సృష్టాః కామేశదేవేన తేషాం నామాని మచ్ఛృణు ।
 మిత్రేశోడ్ధీశపక్షీశచర్యాఖ్యాః కుమ్భసమ్భవ! ॥ ౩౦
 తై స్సృష్టే బహనో లోకరక్షార్థం పాదుకాత్మకాః ।
 ద్వివ్యోమా మానవౌఘా శ్చ సిద్ధౌఘా స్సురతాపసాః ॥ ౩౧
 ప్రాప్తసాలోక్యసారూప్యసాయుజ్యానికసిద్ధయః ।
 మహాన్తో గురవ స్తాం స్తు సేవంతే చతురో గురూన్ ॥ ౩౨

- అథ నాథాంతరాశ స్యోపరిష్టా ధిష్ణ్య ముత్తమమ్ ।
హస్తవింశతి మున్నమం చతుర్నల్పప్రవిస్తరమ్ ॥ 33
- నిత్యాంతర మితి ప్రోక్తం నిత్యాః పంచదశాత్ర వై ।
అథ కామేశ్వరీ నిత్యా నిత్యా చ భగమాలినీ ॥ 3౪
- నిత్యక్లిన్నాపి చ తథా భేనుజ్ఞా వహ్నివాసినీ ।
మహావిద్యేశ్వరీ దూతీ త్వరితా కులసుందరీ ॥ 3౫
- నిత్యా నీలపతాకా చ విజయా సర్వమజ్ఞా ।
బ్యాలామాలినికా చిత్రేత్యేతాః పంచదశోదితాః ॥ 3౬
- ఏతా దేవీస్వరూపా స్సుర్ప ర్మహాబలపరాక్రమాః ।
ప్రథమామఖ్యతిథితాం గతా వ్యాప్తజగత్త్రయీ ॥ 3౭
- కాలరూపా వర్తమానాః కాలగ్రాసవిచక్షణాః ।
బ్రహ్మదీనా మశేషాణాం చిరకాల ముపేయుషామ్ ॥ ౩౮
- తత్తత్కాలశ తాయుష్యరూపా దేవ్యాజ్ఞయా స్థితాః ।
నిత్యోదితా నిరాతక్తా శ్రీదేవ్యజ్ఞస్య రక్షకాః ॥ ౩౯
- సేనంతే చగతా మృష్యై లలితాం స్వైక్యరూపిణీమ్ ।
తాసాం భవసంతాం ప్రాప్తాః సీతాః పంచదశ స్వరాః ॥ ౪౦
- విశృష్టి ర్భిన్నచక్రే తు షోడశ్యా భవసం మతమ్ ।
అథ నిత్యాంతరాశ స్యోపరిష్టా త్కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౪౧
- అష్టదేవ్యంతరం ప్రోక్తం హస్తవింశతి మున్నతమ్ ।
చతుర్నల్పప్రవిస్తరం ప్రాగ్వహ్నిపానమణ్డితమ్ ॥ ౪౨
- తస్మిన్సృష్యదయదేవ్యాద్యా శ్చక్రయ స్సంతి వై మునే ।
హృద్దేవీ చ శిరోదేవీ శిఖాదేవీ తక్షావ చ ॥ ౪౩

- వర్మదేవీ నేత్రదేవీ శస్త్రదేవీ ష డీరితాః ।
అత్యంతసన్నికృష్టా స్తా శ్రీకామేశ్వరసుభ్రువః ॥ ౪౪
- సవలావణ్యపూర్ణాంగ్య సావధానా ధృతాయుధాః ।
పరితో బిద్ధవీరస్య భ్రామ్యంత్యో దీప్తిమూర్తయః ॥ ౪౫
- లలితామాబ్జరక్షిణ్యో వర్తంతే వశినాంవర !
అథాఽజ్ఞదేవ్యంతర సోపరిష్టా స్మణ్డలాకృతి ॥ ౪౬
- బిందునాదమహావీరం దశహస్తసమున్నతమ్ ।
సల్వాష్టకప్రవిస్తార ముద్యదాదిత్యసన్నిభమ్ ॥ ౪౭
- బిందువీర మితి క్షేయం శ్రీవీర మితి ఘుమ్యతే ।
మహావీర మితి క్షేయం విద్యావీర మ పీష్యతే ॥ ౪౮
- ఆనందవీర మపిచ పశ్చాశత్పీఠరూపధృత్ ।
తత్ర శ్రీలలితాదేవ్యాః పశ్చబ్రహ్మమయం మహత్ ॥ ౪౯
- జాగర్తి మశ్చురత్నం తు ప్రపశ్చత్రయమూలకమ్ !
తస్య మశ్చురస్య పాదా స్తు చత్వారః పరికీర్తితాః ॥ ౫౦
- దశహస్తసమున్నతా మా హస్తత్రయవేష్టనాః ।
బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానేశ్వరరూపత్వ మాగతాః ॥ ౫౧
- శక్తిభావ మనుప్రాప్తా స్పదా శ్రీధ్యానయోగతః ।
ఏక స్తు మశ్చుపాద స్సస్య జ్ఞపాకుసుమసన్నిభః ॥ ౫౨
- బ్రహ్మత్మక స్స విజ్ఞేయో వహ్నిదిగ్భాగమాస్థితః ।
ద్వితీయో మశ్చుపాద స్తు మహానీలోపలప్రభః ॥ ౫౩
- విష్ణాత్మక స్స విజ్ఞేయో రక్షోదిగ్భాగమాశ్రితః ।
తృతీయో మశ్చుపాద స్తు శుద్ధస్ఫటికనిర్మలః ॥ ౫౪

రుద్రాత్మక స్స విజ్ఞేయో వాయుదిగ్భాగ మాశ్రితః ।
 చతుర్థో మచ్చపాద స్తు కర్ణికారకడారకుః ॥ ౫౫
 ఈశ్వరాత్మా స విజ్ఞేయ ఈశదిగ్భాగ మాశ్రితః ।
 ఏతే సర్వే సాయుధా శ్చ సర్వాలజ్కారభూషితాః ॥ ౫౬
 ఉపర్యథ స్సమ్భరూపా మధ్యే పురుషరూపిణః ।
 శ్రీధ్యానమాలితాః శ్చ శ్రీధ్యానా నిశ్చలాఙ్గకాః ।
 తేషా ముపరి మచ్చస్య ఫలక స్తు సదాశివః ।
 వికాసదాడిమచ్ఛాయ శ్చతుర్నల్వప్రవిస్తరః ॥ ౫౭
 నల్వషట్కాయామవాం శ్చ సదా భాస్వరమూర్తిమాన్ ।
 అఙ్గదేవ్యస్తరారమ్భా న్మచ్చస్య ఫలకావధి ॥ ౫౮
 చింతామణిమయాంగాని తత్త్వరూపాణి తావస !
 సోపానాని విభాసంతే షట్ప్రింశ త్తాని నై శ్చనైః ॥ ౬౦
 ఆరోహస్య క్రమేణైవ సోపానా న్యభిదధృషే ।
 భూమి రాపోఽనలో వాయు రాకాశో గన్ధ ఏవచ ॥ ౬౧
 రసో రూపం స్పర్శశబ్దోపస్థపాయుపదానిచ ।
 పాణివాఙ్మణిజిహ్వ శ్చ చక్షు స్త్వ కోఽశ్రిత మేవచ ॥ ౬౨
 అహంకారశ్చ బుద్ధిశ్చ మనః ప్రకృతిపూరుషే ।
 నియతిః కాలరాగో చ కళా విద్యా చ మాయయా ॥ ౬౩
 శుద్ధవిద్యేశ్వరసదాశివశ క్తిశివా ఇతి ।
 ఏతా షట్ప్రింశతా ఖ్యాతా స్తత్త్వసోపానపంక్తయః ॥ ౬౪
 ఏషా సోపానపంక్తిశ్చ మచ్చపూర్వదిశం శ్రితా ।
 మచ్చస్య పాదనిక తే నూర్యకోటిసమప్రభా ॥ ౬౫

- మధ్యే మధ్యే ధగధగత్కార్తస్వరవిరాజితా ।
ముక్తాగుళుచ్ఛకలితశిరోభాగేన భాసురా ॥ ౬౬
- నానారత్నమయీ దృశ్యా తామూబ్జలద్రవవాసితా ।
దుత్తూరకుసుమాకారా కళాచీ వర్తతేభిష ! ౬౭
- అథ మఞ్చ స్యోపరిష్టా ధంసతూలికతల్పకమ్ ।
హస్తత్రయసమున్నమం చతుర్నల్పప్రవిస్తరమ్ ॥ ౬౮
- పాదోపధానమూర్ఘోపధానద్వస్తవిరాజితమ్ ।
గఙ్గాకానాం చతుష్టయ్యా శోభితం పాటలత్విషా ౬౯
- త స్యోపరిష్టా త్కొనుమ్భనసనేనోత్తరచ్ఛదః ।
శుచినా మృదునా క్లేష్టః పద్మరాగమణిత్విషా ॥ ౭౦
- త స్యోపరి వస నూర్వదిబ్బుఖో దయయాఽన్వితః ।
శృంగారవేషకుచిర స్సదా ఋడశవ్సారికః ॥ ౭౧
- ఉద్యద్భాస్కరబింబాభ శ్చతుర్నస్త స్త్రిలోచనః ।
హారకేయూరమకుటకటకాద్యై రలఙ్కృతః ॥ ౭౨
- కమనీయస్మితజ్యోత్స్నాపరిపూర్ణకపోలభూః ।
జాగర్తి భగవా నాదిదేవః కామేశ్వరః పరః ॥ ౭౩
- త స్యోత్సంగే సమాసీనా తరుణాదిత్యపాటలా ।
సదా ఋడశవర్నా చ నవయతావనదర్పితా ॥ ౭౪
- ఆమృప్తపద్మరాగాభ చరణాబ్జసఖచ్ఛటా ।
యావకశ్రీనిర్వ్యపేక్షపాదతాహిత్యవాహినీ ॥ ౭౫
- కలనిస్వనమజ్జోరపత్క-జ్జ-ణమనోహరా ।
అనఙ్గవీరతూణీరదర్శస్పృథనజ్ఞి కా ॥ ౭౬

- కరిశుండాకదళికాకాంతితుల్యోరుశోభినీ ।
అరుణేన దుకూలేన సుస్పర్శేన తనీయసా ॥ 22
- అలఙ్ముతనితంబాఢ్యజఘనా భోగభాసురా ।
అర్థోరుకగ్రంథిమతీ రత్న కాంచీవిరాజితా ॥ 23
- నతనాభిమహానర్తత్రినఘ్నోర్మిప్రభాఝరీ ।
స్తనకుట్కలహిందోశముక్తాదామశతావృతా ॥ 24
- అతిపీవరవక్షోజభారభంగురమధ్యభూః ।
శిరీషదామకౌమల్యశాలిన శ్చతురో భుజాన్ ॥ 25
- కేయూరికఙ్కణశ్రేణీమండితాం తోస్మిర్మికాంగుళీన్ ।
వహంతీ పరిసంమృష్టశఙ్ఖసుందరకంధరా ॥ 26
- ముఖదర్పణవృంతాధచుబుకా పాటలాధరా ।
శుచిభిః పంక్తిబద్ధైశ్చ విద్యారూపై ర్విభాస్వరైః ॥ 27
- కుండకుట్కలసచ్చాయై ర్దస్తైః ప్రిర్మితచంద్రికా ।
ఘోలమౌక్తికసన్నద్ధనాసాభరణభాసురా ॥ 28
- కేతకాంతర్దశద్రోణీదీర్ఘదీర్ఘవిలోచనా ।
అర్ధేందుతులితే ఘాలే సమ్యక్స్లుప్తాలకచ్ఛటా ॥ 29
- పాలీవతంసమాణిక్యకుండలామండితశ్రుతిః ।
నవకర్పూరకస్తూరీసదామోదితవీటికా ॥ 30
- శరచ్చారునిశానాథమండలీమధురాననా ।
చింతామణీనాం సారేణ క్లుప్తచారుకిరీటీకా ॥ 31
- స్ఫురత్తలకరత్నాభఘాలనేత్రవిరాజితా ।
గాఢాంధకారనిబిడశ్యామకుంతలసంహతిః ॥ 32

- సీమంతరేఖావిన్యస్తసిందూరశ్రేణిభాసురా ।
 స్ఫురచ్ఛందకలోత్తంసా మదాలోలవిలోచనా ॥ ౮౮
- సర్వశృంగారవేషాఢ్యా సర్వాభరణమండితా ।
 సమస్తలోకమాతా చ సదానందవివర్ధినీ ॥ ౮౯
- బ్రహ్మవిష్ణుగిరీశేశసదాశివనిదానభూః ।
 అపాంగరిజ్ఞత్కరుణానిర్ఘరీతర్పితాఖిలా ॥ ౯౦
- భాసతే నా భగవతీ పాపఘ్నీ లలితాంబికా ।
 అన్యదైవతపూజానాం యస్యాః పూజాఫలం విదుః ॥ ౯౧
- యస్యాః పూజాఫలం ప్రాహు ర్యస్యా ఏవహి పూజనమ్ ।
 తస్యా శ్రీలలితాదేవ్యా వర్ణయామి కథం వపుః ॥ ౯౨
- వర్షకోటిసహస్రేణాఽప్యేకాంశో నహి షర్ణ్యతే ।
 వర్ణనా నామ వాగ్రూపా వాచ స్తస్యాం కుతో గతిః ॥ ౯౩
- యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ ।
 బహునా కి మిహోక్తేన తత్త్వభూత మిదం శృణు ॥ ౯౪
- నపక్షపాతా న్నస్నేహో న్నమోహో ద్వా మయోచ్యతే ।
 సంతు కల్పతరో శ్యాఖా లేఖన్య స్తపసానిధే! ॥ ౯౫
- మషీవాత్రాణి సర్వేపి సప్త సంతు మహార్ణవాః ।
 పశ్చాత్కోటివిస్తీర్ణా భూమిః పతత్వ మృచ్ఛతు ॥ ౯౬
- తస్య లేఖనకాలోఽస్తు పరాధ్వాధికవత్సరైః ।
 లిఖంతు సర్వే లోకాస్తు ప్రత్యేకం కోటిబాహవః ॥ ౯౭
- సర్వే బృహస్పతిసమా వక్తారో యది కుంభజ !
 అథాపి తస్యా శ్రీదేవ్యా పాదాబ్జై కాఙ్గళిద్యుతేః ॥ ౯౮

సహస్రాంశే ష్వేక కాంశవర్ణగా న హి జాయతే ।

అతో వాగ్విప్రై రఖిలా నిష్ఫలా తద్గుణస్తుతౌ ॥ ౯౯

బిద్ధపీఠస్య పఠిత శ్చతురశ్రతయా స్థితా ।

మహామాయాయవనికా లంబతే మేచకప్రభా ॥ ౧౦౦

దేవ్యా ఉపరిహస్తానాం వింశతిద్వితయోర్ధ్వతః ।

ఇంద్రగోపవితానం తు బద్ధం త్రైలోక్యదుర్లభమ్ ॥ ౧౦౧

తత్రతాఽలజ్కారజాలం తు వర్తమానం మనోహరమ్ ।

మద్వాణీ వర్ణయిష్యంతీ కంఠ ఏన హియా మాతా ॥ ౧౦౨

సైవ జానాతి తత్సర్వం తత్రత్య మతులం గుణమ్ ।

మనసోఽపి హి దూరే తత్సౌభాగ్యం కేన వర్ణ్యతే ॥ ౧౦౩

ఇథం భండమహాదైత్యవధాయ లలితామ్బికా ।

ఆవిర్భూతా చిదనలా ధృతనిశ్శేషదాసవా ॥ ౧౦౪

దివ్యశిల్పజనైః క్లృప్తం షోడశక్షేత్రవేశ్మితమ్ ।

అధిష్ఠాయ శ్రీనగరం సదా రక్షతి విప్రపమ్ ॥ ౧౦౫

ఇథ మేవ ప్రకారేణ శ్రీపురాణ్యన్యకాన్యపి ।

న భేదః కోఽపి విన్యాసే నామమాత్రే పురాం భిదా ॥ ౧౦౬

శ్రీపురాణ్యఖిలా న్యేవ నిత్యాని లలితేచ్ఛయా ।

అవకాశ మనంతానాం భక్తానాం చ వితన్వతే ॥

నానాపుష్కమహోద్ధాన మార భ్యేతిక్రమేణ యే ।

వదన్తి శ్రీపురకథాం తే యాన్తి పరమాం గతిమ్ ॥ ౧౦౭

ఆకర్ణయన్తి పృచ్ఛన్తి వితన్వన్తి చ యే సరాః ।

యే పుస్తకే ధారయంతి తే యాంతి పరమాం గతిమ్ ॥ ౧౦౮

యే శ్రీపురప్రకారేణ తత్తత్సాలా న్విభేదతః ।

కృత్వా శిల్పిసచై ర్దివ్యం శ్రీదేవ్యాయతనం మహత్ ॥ ౧౧౦
సంపాదయంతి సద్భక్తా స్తే యాంతి పరమాం గతిమ్ ॥ ౧౧౦౫

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే గృహరాజాంతర
కథనం నామైకచత్వారింశోఽధ్యాయః

మంత్రరాజతత్సాధనాదికథనమ్

అగస్త్యః :—

శ్రుత మేత న్మహావృత్త మావిర్భావాదికం మహత్ ।
భణ్డాసురవధ యైవ దేవ్యా శ్రీసగరస్థితిః ॥ ౧
ఇదానీం శ్రోతు మిచ్ఛామి తస్యా మస్త్రస్య సాధనమ్ ।
తద్భక్తానాం లక్షణం చ సర్వ మేతన్నివేదయ ॥ ౨

శ్రీహయగ్రీవః :—

సర్వేభ్యోఽపి పదార్థేభ్య శ్శాబ్దం వస్తు మహత్తరమ్ ।
సర్వేభ్యోఽపి హి శబ్దేభ్యో వేదరాశి ర్మహాస్మనే ! 3
సర్వేభ్యోఽపి హి వేదేభ్యో వేదమంత్రా మహత్తరాః ॥
సర్వేభ్యో వేదమంత్రేభ్యో విష్ణుమంత్రా మహత్తరాః ॥ ౪
తేభ్యోఽపి ద్వారా మంత్రా స్తు మహాంశో మునిపుంగవః ।
తేభ్యోఽపి గాణాపత్యా స్తు మంత్రా దివ్యా మహత్తరాః ॥ ౫

తేభ్యోఽప్యర్కస్య మంత్రాస్తు తేభ్య శ్చైవా మహత్తరాః ।

తేభ్యోఽపి లక్ష్మీమంత్రాః స్తు తేభ్య స్సారస్వతా వరాః ॥ ౬

తేభ్యోఽపి గిరిజా మంత్రా స్తేభ్య శ్చామ్నాయభేదజాః ।

సర్వామ్నాయమనుభ్యోఽపి వారాహీమననో వరాః ॥ ౭

తేభ్య శ్చామ్నా మనువరా వరిష్ఠా ఇల్వలాంతక !

తేభ్యోఽపి లలితామంత్రా దశభేదవిభేదతాః ॥ ౮

తేషు ద్వా మనురాజౌ తు వరిష్ఠౌ విష్ణుమర్దన !

లోపాముద్రాకామరాజా వితి ఖ్యాతి ముపాగతో ॥ ౯

హదిస్తు లోపాముద్రా స్యా త్కామరాజ స్తు కాదికః ।

హసాదే ర్వాచ్యతాం యాతః కామరాజమహేశ్వరః ॥ ౧౦

స్మరాదే ర్వాచ్యతాం యాతా దేసి శ్రీలలితామ్బికా ।

హదికాద్యో ర్మత్ప్రియో స్తు భేదో వర్ణత్రయోద్భవః ॥ ౧౧

తయో స్తు కామరాజోఽయం సిద్ధిదో భక్తిశాలినామ్ ।

శివేన శక్త్యా కామేన శక్రేణైవ తు మాయయా ॥ ౧౨

హంసేన భృగుణా వైవ కామేన శశిమాళినా ।

శక్రేణ భువనేశేన చంద్రేణ చ మనోభువా ॥ ౧౩

క్షీత్యా హృల్లేఖయా వైవ ప్రోక్తో హసాదిమంత్రరాట్ ।

కామాదిమంత్రరాజ స్తు స్మరయోనిశ్రియో ముఖే ॥ ౧౪

పశ్చాత్రితమహావిద్యాం లలితాంబాప్రవాచికామ్ ।

యే జపంతి మహాభాగా స్తేషాం సర్వత్ర సిద్ధయః ॥ ౧౫

సప్తరో స్తు మనుం ప్రాప్య త్రిపశ్చాన్తపరిష్కృతమ్ ।

సమ్యక్ సందధయే ద్విద్వా స్వత్స్యమాణప్రకారతః ॥ ౧౬

తత్రమం తు ప్రవక్ష్యామి సావధానో మునే! శృణు ।
 ప్రాత రుత్థాయ శిరసి స్మృత్వా కమల ముజ్జ్వలమ్ ॥ ౧౭
 సహస్రవత్రకోభాఢ్యం సకేసరసుకర్ణికమ్ ।
 తత్ర శ్రీమద్గురుం ధ్యాత్వా ప్రసన్నం కరుణామయమ్ ॥ ౧౮
 తతో బహి ర్వినిర్గత్య కుర్యా చ్ఛౌచాచికాః క్రియాః ।
 అథాఽగత్య చ తైలేన సామోదేన విలేపితః ॥ ౧౯
 ఉద్వర్తితశ్చ సున్నత శ్శుద్ధే నోష్ఠేన వారిణా ।
 ఆప స్స్వభావో మేధ్యాః కిం పున ర్వహ్ని సంయుతాః ॥ ౨౦
 తస్మా దుష్ణోదకే న్నాయా త్తదభావే యథోదకమ్ ।
 పరిధాయ పతా శుద్ధౌ కాసుమ్భా వాఽథ వాఽరుణౌ ॥ ౨౧
 ఆచమ్య ప్రయతో విద్వా స్సౌది ధ్యాయ స్పరామ్బికామ్ ।
 ఊర్ధ్వపుణ్ణిం త్రిపుణ్ణిం వా పట్టవర్ధన మేవ వా ॥ ౨౨
 అగస్త్యప్రతాకారం వా ధృత్వా ఫాలే యథోచితమ్ ।
 చారుకర్పూరకస్తూరిచందనాదివిలేపితః ॥ ౨౩
 భూషణై ర్భూషితాఙ్గ శ్చ చారుశృంగారవేషధృక్ ।
 ఆమోదికుసుమస్రగ్భి రవతంసితకుంతలః ॥ ౨౪
 సంకల్పభూషణో వాఽథ యథావిధవభూషణః ।
 అంతర్బహిశ్చ శుద్ధాత్మా సంధ్యావస్తన మాచరేత్ ॥ ౨౫
 అశ్వశ్లేషప్రతాకారేణ పాత్రేణ సకుశాక్షతమ్ ।
 సపుష్పచస్తనం చాఙ్గం మార్తాండాయ సముత్క్షిపేత్ ॥ ౨౬
 తథాఽఙ్గులం భాసవే దత్వా లలితాయా స్త్రిరఙ్గులకమ్ ।
 తర్ఫయిత్వా యథాశక్తి మూలేన లలితేశ్వరీమ్ ॥ ౨౭

- దేవర్షిపితృవర్గాం శ్చ తర్పయిత్వా విధానతః ।
 మాసీ విశుద్ధహృదయః ప్రవిశ్య మఖమందిరమ్ ॥ ౨౮
- న్యాసఖండే వక్ష్యమాణా స్మృత్వా న్యాసా ననుక్రమాత్ ।
 మృద్వాసనే సమాసీనో ధ్యాయే చ్ఛీసగరం మహత్ ॥ ౨౯
- నానావృక్షమహోద్యాన మారభ్య లలితావధి ।
 ధ్యాయే చ్ఛీసగరం దివ్య మబహిర్మానస శృచిః ॥ 3౦
- పూజాఖండోక్తమాగ్ధేణ పూజాం కృత్వా విచక్షణః ।
 అక్షమాలాం సమాదాయ చంద్రకస్తూరివాసితామ్ ॥ 3౧
- ఉదఙ్ముఖః ప్రాఙ్ముఖో వా జపే త్సింహాసనేశ్వరీమ్ ।
 వత్ప్రింశల్లక్షరఙ్ఘ్యంతు జపే ద్విద్యాం విచక్షణః ॥ 3౨
- తద్దశాంశ స్తు హోమ స్సాస్య తద్దశాంశ స్తు తర్పణమ్ ।
 తద్దశాంశం బ్రాహ్మణానాం భోజనం సముదీరితమ్ ॥ 33
- ఏవం సంసిద్ధమస్త్రీ స్తు కుర్యా తామ్యజవం పునః ।
 లక్షమాత్రం జపిత్వా తు మనుష్యా స్వశ మానయేత్ ॥ 3౪
- లక్షద్వితయజాపేన నారీ స్సర్వా వశం నయేత్ ।
 లక్షత్రితయజాపేన సర్వా స్వశయతే సృసాన్ ॥ 3౫
- చతుర్లక్షజపే జాతే యుభ్యన్తి ఫణికన్యకాః ।
 పంచలక్షజపే జాతే సర్వాః పాతాళయోషితః ॥ 3౬
- భూలోకసుందరీవర్యో వశ్యాష్టష్టక్షజావతః ।
 యుభ్యన్తి సప్తలక్షేణ స్వర్గలోకమృగీదృశః ॥ 3౭
- దేవయోనిభవా స్సర్వేఽవ్యష్టలక్షజపా ద్యశాః ।
 నవలక్షేణ గీర్వాణా నఖలా వ్యశ మానయేత్ ॥ 3౮

- దశలక్షణ శక్రాదిదిక్పాలా న్వశ మానయేత్ ।
 లక్షైకాదశజాపేన బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాన్ ॥ ౩౯
 లక్షద్వాదశజాపేన సిద్ధీ రష్టౌ పశం నయేత్ ।
 ఇన్ద్ర స్యేంద్రత్వ మేతేన మంత్రేణ హ్యభిన త్పురా ॥ ౪౦
 విష్ణో ర్విష్ణుత్వ మేతేన శివస్య శివతాఽమునా ।
 ఇందో శ్చంద్రత్వ మేతేన భానో రాభిర్మురతాఽమునా ॥ ౪౧
 సర్వేషా మపి దేవానాం తా స్తా సిద్ధయః ఉజ్జ్వలాః ।
 అనేన మంత్రజాపేన జాతా ఇ త్యవధారయ ॥ ౪౨
 య ఏతన్నస్త్రజాపీ తు సర్వపాపవివర్జితః ।
 త్రైలోక్యసుందరాకారో మన్మథేన సమాకృతిః ॥ ౪౩
 సర్వాభి సిద్ధిభి ర్ముక్త స్సర్వక్ష స్సర్వపూజితః ।
 దర్శనా దేవ సర్వేషా మస్తరానందపూరకః ॥ ౪౪
 వాచా వాచస్పతిసమ శ్శిరూ శ్రీపతిసన్నిభః ।
 బలే మరుత్సమాన స్సాన్య ధ్నిరత్వే హిమవా నివ ॥ ౪౫
 ఔన్న త్యే మేరుతుల్య స్సాన్య ధ్నామ్భార్యేణ మహాల్లవః ।
 క్షణా క్షణ భకరో మూర్త్యా గ్రామవల్లీపురాదిషు ॥ ౪౬
 ఈషద్రూఢభజ్జనూతేణ స్తమ్భకో జృమ్భక స్తథా ।
 ఉచ్చాటకో మోహక శ్చ నూరకో దుష్టచేతసామ్ ॥ ౪౭
 క్రుద్ధః ప్రసీదతి హతా త్తస్య దర్శనహర్షితః ।
 అష్టాదశసు విద్యాసు నిరూఢి మధిగచ్ఛతి ॥ ౪౮
 మందాకినీపూరసమా మధురా తస్య భారతీ ।
 న తస్యాఽవిదితం కించి త్సర్వశాస్త్రేషు కుమ్భజః ॥ ౪౯

దర్శనాని చ సర్వాణి కర్తుం ఖణ్డయితం పలుః ।
 తత్త్వం జానాతి నిఖలం సార్వజ్ఞం చాఽధిగచ్ఛతి ॥ ౫౦
 సదా దయాద్రిం హృదయం తస్య సర్వేషు జన్తుషు ।
 తస్మాదేవాగ్నే ర్విషయతాం గంతుం నాలం జగత్ప్రియమ్ ।
 తస్య దర్శనవేశాయాం శ్లేథన్నీవీనిబన్ధనాః ।
 విస్రన్తరశనాబంధా గలత్కుంతలసన్ధ్యయాః ॥ ౫౧
 ఘర్మవారికణశ్రేణిముక్తాభూషితమూర్తయః ।
 అత్యంతరాగతరశవ్యాపారనయనాన్చలాః ॥ ౫౩
 సంసమానకరామ్భోజమణికంకణపంక్తయః ।
 ఊసుస్తమ్భేవ నిష్పన్దా నమితాస్యా శ్చ లజ్జయా ॥ ౫౪
 ద్రవత్కుందర్పసదనాః పులకాంకురభూషణాః ।
 అన్య మాకార మివ చ ప్రాప్తా మానసజన్మనా ॥ ౫౫
 దీప్యమానా ఇ నోద్దామరాగజ్వాలాకదమ్పకైః ।
 పచ్యమానా ఇవాఽనగ్గశరపావకవృష్టిభిః ॥ ౫౬
 ఉత్కంఠయా తుద్యమానాః ఖద్యమానా స్తనూష్మణాః ।
 సిచ్యమానా శ్శృమజలై శ్శుచ్యమానా శ్చ లజ్జయా ॥ ౫౭
 కులం జాతిం చ శీలం చ లజ్జాం చ పరివాదనాం ।
 లోకా ద్భయం బంధుభయం పరలోకభయం తథా ॥ ౫౮
 ముంచంశ్యో హృది సంచింత్య భవంతి హరిణీదృశః ।
 అరణ్యే పట్టణే వాఽపి దేవాలయమరేషు వా ॥ ౫౯
 యత్ర కుత్రాఽపి తిష్ఠతంతం ధావంతి మృగీదృశః ।
 వాతాహతం యథా పాండువత్రం భ్రమతి భూతలే ॥ ౬౦

- తద్వ ద్భ్రమంతి చిత్తాని దర్శనే తస్య సుభ్రువామ్ ।
 వనితాసవనీతానాం విద్రావణ మహానలం ॥ ౬౧
- సంసేవంతే సమస్తానాం విద్యానా మపి పంక్తయః ।
 చంద్రార్కమండలద్వంద్వకుచమండలశోభినీ ॥ ౬౨
- త్రిలోకీలలనా తస్య దశ్శనా దనురజ్యతి ।
 అన్యాసాం తు వరాకీణాం వక్తవ్యం కిం తపోధన ॥ ౬౩
- పట్టణేషు చ వీధీషు పానగోష్ఠీషు వేశ్మసు ।
 శిష్యేషు దేవవాసేషు మతే హ్వాశ్రమధామసు ॥ ౬౪
- అంతఃపురేషు మార్గేషు సుపరోపవనేషుచ ।
 తీర్థేషు గిరికూటేషు గంగాద్యాసు నదీషు చ ॥ ౬౫
- తత్కీర్తిఘోషణా పుణ్యా సదా ఘుమఘుమాయతే ।
 తస్య దర్శనతః పాపజాలం నశ్యతి పాపినామ్ ॥ ౬౬
- తద్గుణా ఏవ ఘుష్యంతే సర్వత్ర కవిపుంగవైః ।
 భిన్నై ర్వణరై రాయుధై శ్చ భిన్నై ర్వాహనభూషణైః ॥
- యే ధ్యాయంతి మహాదేవీం తా స్తా సిద్ధీ ర్భజంతి తే ।
 మనో రాచిమఖణ్డ స్తు కుద్దేందుధవళద్యుతిః ॥ ౬౮
- అహృచ్చక్రం జ్వలజ్జ్వల శ్చింతనీయ స్తు మూలకే ।
 త్రింద్రగోపకసంకాశో ద్వితీయో మనుఖండకః ॥ ౬౯
- విభావనీయో హృచ్చక్ర ఆఘాలాంతం జ్వలచ్ఛిఖః ।
 అథ లాలాటపట్టస్థద్విదళామ్బుజకోటరే ॥ ౭౦
- విభావనీయ స్తార్తీయఖండో దురితఖండకః ।
 ముక్తౌ ధ్యేయో శశిజ్యోత్స్నాధవళాకృతి రమ్బికా ॥ ౭౧

రక్షసంధ్యకరోచి స్వాస్య ద్వశీకరణకర్మణి ।
 కవిత్వే విశదాకారా స్ఫటికోపలనిర్మలా ॥ 2.౨
 ధనలాభే సువర్ణాభా చింత్యతే లలితామ్బికా ।
 సర్వసంపత్తిలాభే తు శ్యామలాంగీ విచింత్యతే ॥ 23
 నీలా చ మూకీకరణే పీతా స్తమ్భసకర్మణి ।
 ఆమూల మాబ్రహ్మబీలం జ్వలన్మాణిక్యదీపవత్ ॥ 2౪
 యే ధ్యాయంతి మహాపుష్పం తే స్యు స్సంసిద్ధసిద్ధయః ।
 ఏవం బహుప్రకారేణ ధ్యానభేదేన కుమ్భజ! ॥ 2౫
 విభావయంత శ్రీదేవీం భజంతే మహతీం శ్రియమ్ ।
 ప్రాప్యతే సద్భి రే వైషా నాఽసద్భి స్తు కదా చ న ॥ 2౬
 యై స్తు తస్తం తప స్తీవ్రం తై రేషాఽత్మని ధీయతే ।
 యస్య(వా)నో పశ్చిమం జన్మ స్వయం యో వా న శంకరః॥
 న తేన లభ్యతే విద్యా లలితా పరమేశ్వరీ ।
 వంశే తు యస్య కన్యాఽపి భవే దేష మను ర్యది ॥ 2౭
 తద్వంశ్యా స్సర్వ ఏవ స్యు ర్ముక్తా స్తృప్తా నసంశయః ।
 గుప్తా గ్లుప్తత రై వైషా సర్వశాస్త్రీషు నిశ్చితా ॥ 2౮
 వేదా స్సమస్తా శ్శాస్త్రాణి వదంతి లలితేశ్వరీమ్ ।
 ఇయ మేవాత్మవిద్యా స్యా దియ మేవ పరా గతిః ॥ ౨౯
 ఇయ మేవ మహా తీర్థ మియ మేవ మహా త్ఫలమ్ ।
 ఇమాం ధ్యాయంతి మునయో ధ్యాయంతీమాం చ యోగినః॥
 అర్చం తీమాం సురశ్రేష్ఠా స్సర్వదా సర్వసిద్ధిదామ్ ।
 న ప్రాప్యతే కుచారిత్రైః కున్దిత్రైః కుటిలాశయైః ॥ ౩౦

వేదబాహ్యై ర్వృథా తలై ర్వృథా విభ్రాంతబుద్ధిభిః ।
 నటపై రశీలై రుచ్ఛిపైః కులభ్రష్టేశ్చ నిష్ఠురైః ॥ ౮౩
 దర్శనద్వేషిభిః పాపశీలై రాచారనిష్ఠకైః ।
 చార్వాకమతనిష్ఠాతై ర్గర్వితైః పరదూషకైః ॥ ౮౪
 అనాత్మజ్ఞై రనల్పేషైశ్చాక్రోధనై ర్దురుబాధకైః ॥
 ఉద్ధతై రుద్ధతాలాపై ర్దామ్భికై రతిమానిభిః ॥ ౮౫
 ఏతాదృశానాం మర్త్యానా మియ మత్యంతదుర్లభా ।
 కథం చి దపి లభ్యాఽపి విద్యా తేషు పరాజ్ఞుభిః ॥ ౮౬
 ఇతి పృష్టం త్వయాఽఖ్యాతం సర్వపూజ్యా మ యేరితా ।
 దేవతానాం చ పూజ్యత్వ మస్యాః ప్రోక్తం ఘటోద్భవ! ౮౭
 భండాసురపథా యైషా ప్రాదుర్భూతా చిదగ్నితః ।
 మహాత్రిపురసుందర్యా మూర్తితేజోవిజృంభితా ॥ ౮౮
 కామాక్షీతి విధాత్రా తు ప్రస్తుతా లలితేశ్వరీ ।
 ధ్యాయేత పరయా భక్త్యా తాం పరాం లలితామ్బికామ్ ॥
 సదాశివస్య మనసో లాలనా ల్లలితాభిధా ।
 య ద్య త్ప్రౌఠవతీ కృత్యం త త్సర్వం వినివేదితమ్ ॥ ౯౦

ఫలగుతిః

య ఇదం శృణుయా ద్వివ్య మాఖ్యానం కుమ్భసమ్భవ ।
 తస్య సిద్ధిః కర్తవ్యైవ న స భూయోఽపి జాయతే । ౯౧
 ఆఖ్యానం లలితాదేవ్యాః పతే ద్య శృణుయా దపి ।
 విధూయ సర్వపాపాని దేవలోకే మహీయతే ॥ ౯౨

కన్యాగ్రీ లభతే కన్యాం జయార్థీ జయ మాప్నుయాత్ ।
 మోక్షార్థీ లభతే మోక్షం ధర్మార్థీ ధర్మ మాప్నుయాత్ ॥
 అర్థకామో లభే దర్థం పుత్రకామో బహుం త్పుత్రాన్ ।
 విద్యార్థీ లభతే విద్యాం యోగార్థీ యోగ మాప్నుయాత్ ॥
 రాజ్యార్థీ లభతే రాజ్యం గ్రామార్థీ గ్రామ మాప్నుయాత్ ।
 గర్భిణీ లభతే పుత్రం కన్యా విందతి సత్పుత్రమ్ ॥ ౯౫
 యోఽన్యా న్కామయతే కామాన్ మానవః శ్రవణా దిహ ।
 త త్సర్వం శీఘ్ర మాప్నోతి దేవానాం చ ప్రియో భవేత్ ॥
 శ్రుత్వా చరిత్రం శ్రీదేవ్యా స్సంగ్రామం ప్రవిశే స్సృషః ।
 స నిర్జిత్య భయం శత్రూ న్కల్యాణైః పరిపూర్యతే ॥ ౯౬
 సర్వవ్యాధివిస్మృక్తః పుత్రపౌత్రైః ప్రతిష్ఠితః ।
 లలితాయా ఉపాఖ్యానం య ముద్దిశ్య పతే త్సకృత్ ॥ ౯౭
 తస్య రోగా న బాధంతే వాతపిత్తాదిసమ్భవాః ।
 నాకాలమరణం తస్య న సర్వై శ్చాపి దంశ్యతే ॥ ౯౮
 విషం నాక్రమతే దేహేన జడత్వం న మూకతా ।
 నోపసగ్గభయం తస్య న చోత్పాతభయం తథా ॥ ౧౦౦
 నాఽభిచారకృతౌ ద్రోహే నిర్భయతే స కదా చ న ।
 సర్వకామసమృద్ధార్థో యః పతే త్తు దినే దినే ॥ ౧౦౧
 నిత్య మూర్ఛితభక్త్యా చ దుర్వ్యాఘాతాదివర్జితః ।
 య త్పుణ్యం సర్వతీర్థానాం గణ్ణాదీనాం విశేషతః ॥ ౧౦౨
 త త్పుణ్యం కోటిగుణితం ప్రాప్నోతి శ్రవణా దిహ ।
 ధర్మనాం రాజసూయానా మగ్నిష్టోమశతతప్య చ ॥ ౧౦౩

శ్రవణా త్ఫల మాప్నోతి కోటికోటిగుణోత్తరమ్ ।
 అవధ్య స్సర్వభూతానా మన్యేషాం చ విశేషతః ॥ ౧౦౪
 జీవే ద్వర్షశతం సాగ్రం సర్వవ్యాధివివర్జితః ।
 గోఘ్న శ్చైవ కృతఘ్న శ్చ భూణహా గురుతల్పగః ॥ ౧౦౫
 శరణాగతఘాతీ చ మిత్రవిశ్వాసఘాతకః ।
 దుష్టః పాపసమాచారో మాతృహా పితృహా తథా ॥ ౧౦౬
 శ్రవణా దస్య భావేన ముచ్యతే సర్వపాతకైః ।
 తీర్థేషు పూజావేశాసు విషుర త్యయనేషు చ॥ ౧౦౭
 సజ్జచ్ఛర్వసు జన్మక్షే పుణ్యేష్వా యతనేషుచ ।
 రాష్ట్రక్షోభే గోగభయే మారీచోరభయాదిషు ॥ ౧౦౮
 యే పఠ స్తేద మాఖ్యానం తే సంసిద్ధి మవాప్నుయుః ।
 య త్రేదం లిఖతం పుస్తే నర్తతే కుమ్భసమ్భవ ! ॥ ౧౦౯
 తస్మిన్దేశే న గోగ శ్చ స చ దుర్భిక్ష సమ్భవః ।
 పూజావిధాన మఖిలం శాస్త్రోక్తే నైవ నర్తనా ॥ ౧౧౦
 ఖడ్గాంతరే నదిష్యామి త దాకర్ణయ కుమ్భజ !
 ద్వాత్రింశ స్థలితాఖ్యాన మమృతం దివ్యదర్శనం ॥ ౧౧౧
 దేవేమహాత్యై మపి చ పర్యాయాః కుమ్భసమ్భవ !
 తస్మా ద్వాత్రింశికాశాస్త్రం బ్రహ్మాండోత్తరకీర్తితం ॥ ౧౧౨
 దేవీసముత్సవే జాతే పతివ్యం ప్రయత్నతః ।
 దేవ్య స్సమస్తా సైన్యోక్త్యే యత శ్రీలలితాత్మికాః ॥ ౧౧౩
 అత స్తా స్సస్వస్వపూజాసు కుప్య స్త్యస్యా అపాఠనాత్ ।
 విశేషత స్తు దుర్గాయా స్సగ్రహాస్తే తు మహోత్సవే ॥ ౧౧౪

బ్రాహ్మణం వరయే ద్వైత్య ద్వాత్రింశత్పాఠకర్మణి !
 స్వయం వాఽపి పతే ద్దుర్గాసన్నిధౌ దృఢమానసః ॥ ౧౧౫
 ఏకవారం ద్వివారం వా త్రివారం వా ప్రయత్నతః ।
 లలితాఖ్యానపాఠ స్తు సర్వసిద్ధిప్రదాయకః ॥ ౧౧౬
 శ్రైలోక్యస్తజ్జాలాఢ్యబలేః కరణో యథా ।
 లలితాఖ్యానపాఠేన తథా మర్గా ప్రసీదతి ॥ ౧౧౭
 అశుచి ర్వా శుచి ర్వాఽపి యాదృ క్తాదృ గవస్థితః ।
 పఠ స్వాత్రింశికావారం సర్వపాఠైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౧౮
 ప్రత్యజ్ఞ ముత్సవే దౌగ్ధే పాఠయే ద్భూమివల్లభః ।
 ఇదం ద్వాత్రింశదధ్యాయసంమితం దర్శనోత్తమమ్ ॥ ౧౧౯
 కారణం సర్వసిద్ధీనాం నాఽస్మా త్పఠతరం మహత్ ।
 ద్వాత్రింశికాయా అస్యాస్తు సకృ దావర్తనా దపి ॥ ౧౨౦
 చండికాకొటపాఠస్య సదృశం ఫల ముద్యవేత్ ॥ ౧౨౦౪

ఆఖ్యాన మేత దవదాతగుణాః పఠంత

స్సత్సంప్రదాయక మపాకృతచర్వముఖమ్ ।

విజ్ఞానదీప్తికలికాం లలితామహేశీ

మాసాద్య చేతసి వహంతిసదాభిత్వస్తిమ్ ॥ ౧౨౦h

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్యురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే

హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే మస్త్రీరాజతత్సాధనాది

కథనంనామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీలలితోపాఖ్యానం సమ్మాన్తమ్.

శ్రీ లలితాత్రిపురసుందర్యై నమః

శ్రీ మద్దేవర్షి దూర్వాసవిరచితార్యాద్విశతీస్తుతిః

వందే గజేంద్రవదనం వామాంకారూఢవల్లభాశ్లిష్ఠం ।
కుంకుమపరాగశోణం కువలయినీజారకోరకాపీడం ॥ ౧
స జయతి సువర్ణశైల స్సకలవిగచ్ఛక్రసంఘటితమూర్తిః ।
కాంచననికుంజవాటికందశదమరీచపంచసంగీతః ॥ ౨
హరిహయనైఋతమారుతహరితా మంత్రే వ్యవస్థితం తస్య ।
వినుమ స్సాన్మత్రితయం విధిహరిగౌరీశవిష్టవేధారం ॥ ౩
మధ్యే పున ర్మనోహరరత్నరుచిస్తబకరంజితదిగంతం ।
ఉపరి చతుశ్శతయోజన ముత్తుంగం శృంగపుంగవ ముపాసే ॥
తత్ర చతుశ్శతయోజనపరిణాహం దేవశిల్పినా రచితం ।
నానాసాలమనోజ్ఞం నమామ్యహం నగర మాదివిద్యాయాః॥
ప్రథమం సహస్రపూర్వకమట్ఫలతసంఖ్యాకయోజనం పరితః ।
వలయాకృతస్వగాత్రం వరణం శరణం వ్రజా మ్యయోరూపం॥
తస్యోత్తరే సహిరణయోజనదూరే తరంగితచ్ఛాయం ।
ఘటయతు ముదం ద్వితీయో ఘంటాస్వనసారనిర్మిత స్సాలః॥
ఉభయో రంతరసీమ న్యుద్దామప్రథమరంజికోదారం ।
ఉపవన ముపాస్మహే వయ మూరీకృతమందమారుతస్పందం॥
ఆలింగ్య భద్రకాలీ మాసీన స్తత్ర హరిశిలాశ్యామాం ।
మనసి మహాకాళో మే విహరతు మధుపానవిభ్రమన్నేత్రః॥౪
తార్తీయాకో వరణ స్తస్యోత్తరసీమ్ని వాతయోజనతః ।
తామ్రేణ రచితమూర్తి స్తనుతా దాచంద్రతారకం భద్రం ।

మధ్యే తయోశ్చ మణిమయపల్లవశాఖాప్రసూనపక్షులితాం ।
 కల్పానోకహవాటిం కలయే మకరందపంకిలావాలాం ॥ ౧౧
 తత్ర మధుమాధవశ్రీతరుణీభ్యాం తరళదృక్పరోరాభ్యాం ।
 ఆలింగిణోఽనతా న్మా మనిశం ప్రథమస్తు రాత్తపుష్పాస్త్రః ॥
 సమత తనుత్తరభాగే నాకివభోల్లంఘిశ్శృంగసంఘాతం ।
 సీసాకృతిం తురీయం సితకిరణాలోకనిర్మలం సాలం ॥ ౧౩
 సాలద్వయాంతరాళే సరళానిలపోతచారసుభగాయాం ।
 సంతానవాటికాయాం సక్తం చేతోఽస్తు సతత మస్తాకం ॥
 తత్ర తపనాతిరూక్ష స్సమాక్షీచరణసాంద్రితస్వాంతః ।
 శుక్రశుచిశ్రీసహితో గ్రీష్మస్తు ద్విశతు కీర్తి మాకల్పం ॥ ౧౫
 ఉత్తరసీమని త స్యోన్నతశిఖిణోల్లాసిహాటకవతాకః ।
 ప్రకటయతు పంచమో సః ప్రాకారః కుశల మారకూటమయః
 ప్రాకారయోశ్చ మధ్యే పల్లవితాన్యభృతపంచమోద్ధోషా ।
 హరిచందనద్రువాటి హరతా దామూల మస్మదనుతాపం ॥
 తత్ర నభశ్శ్రిమృతైస్త్వరుణీవగ్ధై స్సమన్వితః పరితః ।
 వజ్రాట్టహాసముఖిరో వాంఛాపూర్తిం తనోతు వర్షర్తుః ॥ ౧౭
 మారుతియోజనదూరే మహనీయ స్తస్య చోత్తరే భాగే ।
 భద్రం కృషీష్ట షష్ఠః ప్రాకారః పంచలోహధాతుమయః ॥
 అనయో ర్మధ్యే సంతత మంకురదతిదివ్యకుసుమగంధాయాం ।
 మందారవాటికాయాం మానస మంగీకరోతు మే విహృతిం ॥
 తస్యా మిషోర్జలక్షీతరుణీభ్యాం శరదృతు స్సదా సహితః ।
 అభ్యర్చయం త్న జీయా దంబా మామోదమేదురైః కుసుమైః

తస్యర్షి సంఖ్యయోఽనదూరే దేదీప్యమానశృంగౌఘః ।
 కలధౌతకలితమూర్తిః కల్యాణం దిశతు సప్తమ స్సాలః ॥ ౨౨
 మధ్యే తయో ర్మరుత్పథలంఘితవిటపాగ్రవిరుతకలకంతా ।
 శ్రీపారిజాతవాటీ శ్రియ మనిశం దిశతు శీతలోద్దేశా ॥ ౨౩
 తస్యా మతిప్రియాభ్యాం సహ భేలం త్సహసహస్యలక్ష్మీభ్యాం
 సామంతో ఝషకేతో హ్నేమంతో భవతు హేమవృద్ధైః సః ॥
 ఉత్తరత స్తస్య మహానుద్భటహుతభుక్చిఖారుణమయూఖః ।
 తపనీయఖండరచిత స్తనుతా మాయుష్య మప్తమో వరణః ॥
 కాదంబవిసినవాటీ మనయో ర్మధ్యభువి కల్పితావాసాం ।
 కలయామి సూనకోరకకందళితానందతుందిలసమీరాం ॥ ౨౪
 తస్యా మతీవ శిశిర స్తపస్తపస్యాఖ్యమాసలక్ష్మీభ్యాం ।
 శివ మనిశం సహితో మే శిశిరర్తు ర్దిశతు శీతలదిగంతః ॥
 తస్యాం కదంబవాట్వాం తత్ప్రసవామోదమిళితమధుగంధం ।
 సప్తావరణమనోజ్ఞం శరణం సముపైమి మంత్రిణీశరణం ॥ ౨౫
 తత్రాలయే విశాలే తపనీయాఽఽరచితతరళసోపానే ।
 మాణిక్యమంటపాంతే మహతిచ సింహాసనేచ మణిఖచితే ॥
 బిందుత్రికోణపంచద్విపన్మపవసువేదదశకు రేఖాఢ్యే ।
 చక్రే సదా నివిష్టాం షష్ట్యష్ట్రత్రింశదక్షరేశానీం ॥ ౩౦
 తాపింఛమేచకాంగీం తాళీదశఘటితకర్ణ తాటంకాం ।
 తాంబూలపూరితముఖం తామ్రాధరబింబదప్తదరహాసాం ॥
 కుంకుమపంకిలదేహం కువలయజీవాతుశాబకవతంసాం ।
 కోకనదశోణచరణాం కోకిలనిక్కాణకోమలాభాషాం ॥ ౩౧

వామాంసలులితచూళీవలమానకదంబమాలికాభరణాం ।

ముక్తాలలంతికాంచితముగ్ధాలికమిళితచిత్రకోదారాం ॥ 33

కరవిధృతకీరశాబకకలనినవవ్యక్త సకలనిగమార్థాం ।

వామకుచసంగివీణావాదనసౌఖ్యార్థమీలితాక్షియుగాం ॥ 34

అపాటలాంశుకధరా మాదిరసోన్మేషవాసితకటాక్షాం ।

ఆమ్నాయసారగుళికా మాద్యాం సంగీతమాత్మకాం వందే ॥

తస్యతు సువర్ణసాల స్యోత్తరత స్తరుణకుంకుమచ్ఛాయః ।

శమయతు మమ సంతాపం సాలో నవమస్తు పుష్కరాగమయః

అముయో రంతరవసుధాః ప్రణమఃప్రత్యగ్రపుష్కరాగమయః

సింహాసనేశ్వరీ మనుచింతననిస్తంద్రసిద్ధనీరంధ్రాః ॥ 35

తత్సాలోత్తరదేశే తరుణజపాకిరణధోరణీశోణః ।

ప్రశమయతు పద్మరాగప్రాకారో మమ పరాభవం దశమః ॥

అంతరభూకృతవాసా ననయో రపసీతచిత్తవైమత్యాన్ ।

చక్రేశీపదభక్తాం శ్చారణవర్గా నహర్నిశం కలయే ॥ 36

సారంగవాహయోజనదూరే సంఘటితకేతన స్తస్య ।

గోమేధికమణిరచితో గోపాయతు మాం సమున్నత స్సాలః ॥

వప్రద్వయాంతరోర్వాం నటుకై ర్వివిధైశ్చ యోగినీబృందైః ।

సతతం సమర్చితాయా స్సంకర్షిణ్యాః ప్రణౌమి చరణాబ్జం ॥

తాపరయోజనదూరే తస్య సముత్తంగగోపురోదారః ।

వాంఛాపూర్వై భవతా ద్వజమణీనికరనిర్మితో వప్రః ॥ 37

వరణద్వితయాంతరతోవాసజాతే మఘరమఘరసా స్వాదాః ।

రంభాదివివిధవేశ్యా రచయంతు మహంత మస్మదానందం ॥

తత్ర సదా ప్రవహంతీ తటిసీ వజ్రాభిధా చిరం జీయాత్ ।
 చమ్యోర్మిజాలనృత్యత్కలహంసీకలకలకృణితసంఘుష్టా ॥ ౪౪
 రోధసి తస్యా రుచిరే వజ్రేణీ జయతి వజ్రభూషాఢ్యా ।
 వజ్రవదానోపేతవజ్రముఖత్రిదశవినుతచాన్త్రితా ॥ ౪౫
 తస్యోదీచ్ఛ్యాం హరితి స్తబకితసుషుమావలీధవియదంతః ।
 వైఘాత్యరత్నఖచిహ్నో వైమల్యం దిశతు చేతసో వరణః ॥ ౪౬
 అధిమధ్య మేతయో రప్యంభాచరణాబ్జలంబితస్వాంతాః ।
 కర్కోటకాదినాగాన్ కలయామః కించ బలిముఖాన్ దనుజాన్
 గంధవహసంఖ్యయోఽనదూరే గగనాధ్వజాంఘిక స్తస్య ।
 వాసవమణిప్రణీతో వరణో బహుళయతు వైదుషీం విశదాం
 మధ్యక్షోణ్యా మముయో ర్మాహేంద్రశిలాత్మకానిచ సరాంసి ।
 శాబోదరీసహాయాన్ భూపాలానపి పునఃపునః ప్రణమః ॥ ౪౭
 ఆశుగయోఽనదూరే తస్యాః కాంత్యాభిధనభితగంతః ॥
 ముక్తావిరచితగాన్ధో ముహు రస్మాకం భవే న్ముదే వప్రః ॥
 ఆవృహ్యో రధియుగ్మం పూర్వస్యాం దిశి పురందర శ్రీమాన్ ।
 అభ్రమువితాధిరూఢో విభ్రమ మస్మాకమనిశ మాతనుతాత్ ॥
 తహ్కోణే వ్యజనస్రక్తోమరశ క్షిప్రవాన్నపాత్రధరః ।
 స్వాహాస్వధాసమేత స్సుఖయతు మాం హవ్యవాహనస్సచిరం
 దక్షిణదిగంతరాళే దండధరో నీలనీరదచ్ఛాయః ।
 త్రిపురాపదాబ్జధక్త స్త్రిరయతు మమ నిఖిల మంహసో నికరం ॥
 తస్యైవ పశ్చిమాయాం దిశి దభితేందీవరప్రభాశ్యామః ।
 ఫేటాసిపట్టధారీ ఫేదా నపనయతు యాతుధానో మే ॥ ౪౮

తస్మా దుత్తరభాగే ధనశాంగో విపులర్పుషవరారూఢః ।
 పాశాయుధాత్తపాణిః పాశీ విదళయతు పాపజాలాని ॥ ౫౧
 వందే తదుత్తరహరిశ్శోకే వాయుం చమూరువరవాహం ।
 గోరకితత్వబోధాన్ గోరక్షప్రముఖయోగినోఽసి ముహుః ॥
 తరుణీ రిడావధానా స్త్రిసో వాతస్య తత్ర కృతవాసాః ।
 ప్రత్యగ్రకాపిశాయనపానపరిభ్రాంతలోచనాః కలయే ॥ ౫౨
 తల్లోకపూర్వభాగే ధనదం ధ్యాయామి శేవధికులేశం ।
 అపి మాణిషద్రముఖ్యా నంబాచరణాబ్జలంబినో యక్షాన్ ॥ ౫౩
 తస్యైవ పూర్వసీమని తపసీయాఽఽరచితగోపురే నగరే ।
 కాత్యాయనీరహాయం కలయే శీతాంశుఖండచూడాలం ॥ ౫౪
 తత్పురషోడశవరణస్థలభాజ స్తరుణచంద్రచూడాలాన్ ।
 రుద్రాధ్యాయే పతితాన్ రుద్రాణీసహచరా భజీరుద్రాన్ ॥
 పవమానసంఖ్యమోజనదూరే బాలతృణమేచక స్తస్య ।
 సాలో మరకతరుచిర స్సంపద మచలాం శ్రియంచ పుష్కాతు ॥
 ఆవృతియగ్గాంతరశో హరితమణీనివహమేచకే దేశే ।
 హాటకతాళీ విపినం హాలాఘటఘటితవిటస మాకలయే ॥ ౬౩
 తస్యైవ ముద్రిణీగృహపరిణాహం ధనశక్తేతనం సదనం ।
 మరకతసౌధమనోజ్ఞం దద్యా దాయాంషి దండనాథాయాః ॥
 సదనే తత్ర హరిన్మణిసంఘటితే మంటపే శతస్తంభే ।
 కార్తస్వరమయవీతే కనకమయాంబురుహకర్ణి కామధ్యే ॥ ౬౪
 బిందుత్రిణిపల్లవషడశ్రవృక్షద్వయాన్వితేచక్రే ।
 సంచారిణీ దశోత్తరశతాన్లమనురాజకమృలకలహంసీ ॥ ౬౫

కోలవదనా కుశేశయనయనా కోకారిమండితశిఖండా ।
 సంతప్తకాంచనాభా సంధ్యారుణచేలసంవృతనితంబా ॥ ౬౬
 హలముసలశంఖచక్రకాంతుశపాశాభయవరస్ఫురితహస్తా ।
 కూలంకమానుకంపా కుంకుమజంబాలితస్తనాభోగా ॥ ౬౭
 ధూర్తానా మతిదూరా వార్తాశేషావలగ్నకమనీయా ।
 ఆర్తాభీఫలదాత్రీ వార్తాభీ భవతు వాంఛితార్థాయ ॥ ౬౮
 తస్యాః పరితో దేశే స్వప్నేశ్యుస్మత్తభై రవీముఖ్యాః ।
 ప్రణమత జంభిన్యాద్యా భై రనవగ్రాంశ్చ పేతుకప్రముఖాన్ ॥
 పూర్వోక్తసంఖ్యాయోజనదూరే పూషాంశుపాటల స్తస్యాః ।
 విద్రావయతు మదార్తిం విద్రుమసాలో విశంకటద్వారః ॥ ౭౦
 ఆవరణయో రహర్నిశ మంతరభూమా ప్రకాశశాలిన్యాం ।
 ఆసీన మంబుజాసన మభినవసిందూరగౌర మహ మీడే ॥ ౭౧
 వరణస్య తస్య మారుతయోజనో విప్రులగోపురోదారః ।
 సాలో నానారజ్ఞై స్సంఘటితాంగః కృషీష్ట మదభీష్టం ॥ ౭౨
 అంతరకక్ష్యా మనయో రవిరశశోభాప్రచండమండలోద్దేశాం ।
 మాణిక్యమంటపాఖ్యాంమహతీమధిహృదయమనిశమాకలయే ॥
 తత్ర స్థితం ప్రసన్నం తమాలప్రవాళకేరణాభం ।
 కర్ణావలంబికుండలకందళితాభీషుకవచితకపోలం ॥ ౭౪
 శోణాధరం శుచిస్మిత మేణాంకనిభాస్య మేధమానకృపం ।
 ముద్ధై ణమదవిశేషకముద్రితనిట లేందురేఖకారుచిరం ॥ ౭౫
 నాభీకదళసహోదరనయనాంచలనటితమనసిజాకూతం ।
 కమలాకరినపయోధరకస్తూరీఘుస్మణపంకిలోరస్కం ॥ ౭౬

చాంపేయగంధికై శ్యం శంపాసబ్రహ్మచారికౌశేయం ।
 శ్రీవత్సకౌస్తుభధగం శ్రితజనరక్షాధురీణచరణాబ్జం ॥ ౨౨
 కంబునుదర్శనవిలసత్కరపద్మం కంఠలోలవనమాలం ।
 ముచుకుందమోక్షఫలదం ముకుంద మానందకంద మవలంబే ॥
 తద్వరణోత్తరభాగే తారాపతిబింబచుంబినిజశృంగః ।
 వివిధమణిగణఖచితో వితరతు సాలో వినిర్మలాం ధిషణాం ॥
 ప్రాకారద్వితయాంతరకక్ష్యాం పృథురత్ననికరసంకీర్ణాం ।
 నమత సహస్రస్తంభకమంటపనామ్నాఽతివిశ్రుతాం భువనే ॥
 ప్రణమ స్తత్ర భవానీరహచర మీశాన మిందుఖండధరం ।
 శృంగారనాయికామనుశీలనభాజోఽపి సందిభృంగిముఖాన్ ॥
 తత్రైణవాహయోజనదూరే వందే మనోమయం వప్రం ।
 అంకూరస్మణికిరణా నుంతరకక్ష్యాంచ నిర్మలా మనయోః ॥
 తత్రైవాఽమృతవాపీతరశతరంగావలీభతటయుగ్మాం ।
 ముక్తామయకలహంసీముద్రితకనకారవిందసందోహం ॥ ౨౩
 కాంచనమయాంగవిలసత్కారండవషండతాండవమనోజ్ఞాం
 శక్రోపలమయభృంగీసంగీతోన్మేషఘోషితదిగంతాం ॥ ౨౪
 కురువిందాత్మకహల్లకకోరకసుషుమాసమూహపాటలితాం ।
 కలయే సుభాస్వరూపాం కందళితానందకైరవామోదాం ॥ ౨౫
 తద్వాపికాంతరాశే తరశే మణిపోతసీమ్ని విహరంతీం ।
 సిందూరపాటలాంగీం సితకిరణాలోకకల్పితవతంసాం ॥ ౨౬
 పర్వేందుబింబవదనాం పల్లవశోణాధరస్ఫురితదరహాసాం ।
 కుటిలకబరీం కురంగీశిశునయనాం కుండలస్ఫురితగండాం ॥ ౨౭

నికటస్థపోతనిలయా శ్వక్తి శ్వయవిధృతపేమశృంగజలైః ।
 పరిపించంతీ పరిత స్తానాం తామణ్యగర్వితాం వందే ॥ ౮౮
 ప్రాగు క్తసంఖ్యయోజనదూరే ప్రణమామి బుద్ధిమయసాలం ।
 అనయో రంతరకక్ష్యా మహ్తాపదరూపమేనీరుచిరాం ॥ ౮౯
 కాదంబినీవిధానాం కలయా మ్యానందవాపికాం తస్యాం ।
 శోణాశ్మనివహనిర్మితసోపాన శేణిశోభమాసతటాం ॥ ౯౦
 మాణిక్యతరణినిలయాం మధ్యే తస్యాం మదారుణకసోలాం ।
 అమృతేశీ త్యభిధానా మంతః కలయామి వాసుణీం దేవీం ॥ ౯౧
 సౌవర్ణకే నిపాతనహస్తా స్సౌందర్యగర్వితా దేవ్యః ।
 తత్పురత స్థితిభాజో వితరం త్వస్మాక మాయుషా మృద్ధిం ॥
 తస్య పృషదశ్వయోజనదూరే హంకారసాల మతితుంగం ।
 వందే తయోశ్చమధ్యమకక్ష్యాం వలమానమలయపవమానాం
 వినుమో విమర్శనాపీం సౌఖ్యమ్న సుధాస్వరూపిణీం తత్ర ।
 వేలాతిలంఘిచీచీలాహలధరితకూలవనవాటిం ॥ ౯౨
 తత్రైవ సలిలమధ్యే తావిచ్ఛదశత్రునూనకిరణాభాం ।
 శ్యామలకంచుకలసితాంశ్యామాం విధుబింబడంబరహరాస్యాం
 ఆభుగ్నమస్పృణచిల్లీ హసితాయుగ్మశరకార్ముకవిలాసాం ।
 మందస్మితాంచితముఖం మణిమయతాటకమండితకపోలాం ॥
 కురువిందతరణినిలయాం కులాచలస్పర్ధికుచనమన్మధ్యాం ।
 కుంకుమవిల్లిగ్లాత్రీం కురుకుల్లాం మనసి కుర్మహే సతతం ॥ ౯౩
 తత్సాలోత్తరదేశే భానుమయం వప్ర మాశ్రయే దీప్తం ।
 మధ్యంచ విప్రుల మనయో ర్మన్యే వైక్రాంత మాతపోన్ద్రం ॥

తత్ర కురువిందపీఠే తామరసే కనకకర్ణికాఘటితే ।
 ఆసీన మరుణవాసస మష్టానప్రసవమాలికాభరణం ॥ ౯౯
 చక్షుష్కత్తీప్రకాశనశక్తిచ్ఛాయాసమారచితకేళిం ।
 మాణిక్యమకుటరమ్యం మన్యే మార్తాండభైరవం హృదయే ॥
 ఇందుమయసాల మీడే తస్యోత్తరత స్తుషారగిరిగౌరం ।
 అత్యంతశిశిరమారుత మనయో ర్మధ్యంచ చంద్రోద్గారం ॥
 తత్రప్రకాశమానం తారానికరైః పరిష్కృతం సేవ్యం ।
 అమృతమయకాంతికందళ మంతఃకలయామి కుంగసిత మిందుం
 శృంగారసాల మీడే శృంగోల్లసితం తదుత్తరే దేశే ।
 మధ్యస్థ మనయోరపిమహితాంశృంగారపూర్వకాంపరిఘాం ॥
 తత్ర మణినౌస్థితాభి స్తపనీయాఽఽరచితశృంగహస్తాభిః ।
 శృంగారదేవతాభి స్సహితం పరిఘాధిపం భజే మదనం ॥ ౧౦౪
 శృంగారవరణ స్యోత్తరత స్సకలవిబుధసంసేవ్యం ।
 చింతామణిగణఖచితం చింతాం దూరీకరోతు మే సదనం ॥
 మణిసదనసాలయో రధిమధ్యం, దశతాళభూమిరుహదీప్యైః ।
 ప్లవైః సువర్ణవర్ణైః రుక్తాం కాండైశ్చ యోజనోత్తుంగైః ॥
 మృదులైః స్తాళీపంచకమానై రుక్తాం ద్వియోజనోత్తుంగైః ।
 పద్మైః పరివృతభృంగీబృందై ర్మితాంచ కేశరకదంబైః ॥ ౧౦౬
 సంతతగళితమరందప్రాసోనిర్యన్మిశ్రిందసందోహం ।
 పాటీరపవనబాలకథాటీనిర్యత్పరాగపింజరితాం ॥ ౧౦౮
 కలహంసీకులకలకలకూలంకషనిసదనిచయకమనీయాం ।
 పద్మాటవీం భజామః పరిమళకల్లోలపక్ష్యలోపాంతాం ॥ ౧౦౯

దేవ్యర్థ్యపాత్రధారి పూఁ
 వలయితమూ స్వాంత్యం దిశిచ దశకలాయుక్తః ।
 త్తా ౨౨ ధారే దేవ్యాః పాత్రీసూతః ప్రభాకర శ్రీమాన్ ।
 ద్వాదశకళాస మేతో ధ్యాతం మమబహుళమాంతరంభింద్యాత్ ॥
 తస్మిన్ దినేశపాత్రే తరంగితామోద మమృతమయ మర్ఘ్యం ।
 చంద్రకలాత్మక మనిశం సాంద్రీకుర్యా దమంద మానందం ॥
 అమృతే తస్మిన్నభిఘో విహరంభో వివిధమణిభాజః ॥
 షోడశకలా స్సుధాంభో శ్శీకా దుత్తారయంతు మా మనిశం ।
 తత్త్రైవ విహృతిభాజో విధిముఖ్యానాంచ కారణేశానాం ।
 సృష్ట్యాదిరూపికా స్తా శ్శమయం త్వఖిలాః కలాశ్చ సంతాపం ॥
 కీనాశవరుణకిన్నరరాసదిగంతేషు రత్న కేహస్య ।
 కలయాన్వితా న్యజ్రసంకలయంత్యాయుష్యమర్ఘ్యపాత్రాణి
 పాత్రఫలస్య పురతః పద్మారమణవిధిపార్వతీశానాం ।
 భవనాని శర్మణే నో భవంతు భాసా ప్రదీపితజగంతి ॥ ౧౧-
 సదన న్యాసలకోణే సతతం ప్రణమామి కుండ మాగ్నేయం ।
 తత్ర స్థితంచ వహ్నిం తరళశిఖాజ్వల మంబికావనకం ॥
 తస్యాన్వేశరదిశి తాదృశరత్న పరిస్ఫురితపర్వవనకాఢ్యం ।
 చక్రాత్మకం శతాంగం దశయోజన మున్నతిం భజే దివ్యం ॥
 తత్త్రైవ దిశి నిషణ్ణం తపనీయధ్వజపరంపరాశ్లిష్టం ।
 రథ మపరంచ భవాన్యారచమూమో మనసిరత్న మయచూడం
 భవనస్య వాయుభాగే పరిష్కృతో వివిధవైజయంతీభిః ।
 రచయతు ముదంరథేంద్రసచివేశాన్యా స్సమస్తవంద్యాయాః

రుద్రదశి రత్నధామ్నో రుచిరవతాకాప్రపంచకంచుకితం ।
 కుర్స్సోఽధిహృదయమనిశంక్రోడాస్యాయాశ్శతాంగమూర్ధన్యం
 పరితో దేవీధామ్నఃప్రణీతవాసా మనుస్వరూపిణ్యః ।
 కుర్వంతు రశ్మిమాలాకృతయః కుశలాని దేవతా అఖిలాః ॥
 ప్రాద్వారస్య భవానీధామ్నః పార్శ్వద్వయాఽఽరచితవాసే ।
 మాతంగీటిముఖ్యో ర్మణిసదనే మనసి భావయామి చిరం ॥
 యోజనయుగళాభోగా శ్రోశద్వితయపరిణాహభిత్తిశ్చ ।
 చింతామణిగృహభూమి ర్జీయా దామ్నాయమయచతుర్ద్వారా
 ద్వారేద్వారే ధామ్నో బింబీభూతా నవీనబింబాభాః ।
 విదధతు విపులాం కీర్తిం దివ్యా తాపిత్యసిద్ధయో దేవ్యః ॥
 మణిసదన స్యాంతరతో మహనీయే రత్న వేదికామధ్యే ।
 బిందుమయచక్ర మీడే పీఠానా ముపరి విరచితావాసం ॥
 చక్రాణాం సకలానాం ప్రథమ మధస్సీమ్ని ఫలకవాస్తవ్యాః ।
 అణిమాదిసిద్ధియోఽస్మా నవంతు దేవ్యః ప్రభాస్వరూపిణ్యః ।
 అణిమాదిసిద్ధిఫలక స్యోపరి హరిణాంకఖండకృతచూడాః ।
 భద్రం పక్ష్మలయంతు బ్రాహ్మీముఖ్యాశ్చమాతరోఽస్మాకం ॥
 తస్యోపరి మణిఫలకే తారుణ్యోత్తుంగపీనకుచభారాః ।
 సంక్షోభిణీప్రధానా శ్శాంతిం విద్రావయంతు దశముద్రాః ॥
 ఫలకత్రయస్వరూపే పృథులే త్రైలోక్యమోహనే చక్రే ।
 దీవ్యంతు ప్రకటాఖ్యా స్తానాం భక్తీ చ భగవతీ త్రిపురా ॥
 తదుపరి విపులే ధిష్ణ్యే తరళదృశ స్తరుణకోకనదభాసః ।
 కామాకర్షిణ్యాద్యాః కలయే దేవీః కలధరశిఖండాః ॥ ౧౩౧

సర్వాశాపరిపూరకచక్రైస్కిన్ గుప్తయోగినీ సేవ్యా ।
 త్రిపురేశీ మమ దురితం తృప్యతు కంఠావలంబిమణిహారా ॥
 తస్యోపరి మణిఫలకే తామ్రామ్భారుహదళప్రభాశోణాః ।
 ధ్యాయా మ్యనంగకుసుమావ్రముఖాదేవీశ్చవివిధకూర్పాసాః॥
 సంక్షోభకారకైస్కిం శ్చక్రే శ్రీత్రిపురసుందరీ సాక్షాత్ ।
 గోప్త్రీగుప్తతరాఖ్యా గోపాయతు మాం కృపార్ద్రయా దృష్ట్యా
 సంక్షోభిణీప్రధానా శ్చక్తీ స్తస్యోర్ధ్వవలయకృతవాసాః ।
 ఆలోలనీలవేణీ రంతఃకలయామి యావనోన్మత్తాః ॥ ౧౩౫
 సాభాగ్యదాయకైస్కిం శ్చక్రే శ్రీత్రిపురవాసినీ జీమాత్ ।
 శక్త్యశ్చసంప్రదాయాదిమా స్సమస్తాః ప్రమోదయం త్వనిశం
 మణిపీతోపరి తాసాం మహతి చతుర్నల్వవిస్తృతే వలయే ।
 సంతతవిరచితవాసా శ్చక్తీః కలయామి సర్వసిద్ధిముఖాః॥ ౧౩౬
 సర్వార్థసాధకాఘ్యే చక్రైస్కుమ్భిన్ సమస్తఫలవాత్రీ ।
 త్రిపురాశ్రీ ర్మమ కుశలం దిశతా దుత్తీర్ణయోగినీసేవ్యా॥ ౧౩౭
 తస్యా నిలయస్యోపరి ధిష్ణ్యే కాసుంభకంచుకమనోజ్ఞాః ।
 సర్వజ్ఞాదేవ్య స్సకలా స్సంపాదయంతు మమ కీర్తిం ॥ ౧౩౮
 చక్రే సమస్తరక్షాకరనామ్నస్కిం త్సమస్తజనసేవ్యాం ।
 మనసి నిగర్భాసహితాం మన్యే తాం త్రిపురమాలినీం దేవీం ।
 సర్వజ్ఞాసదనోపరిచక్రే విపులే సమాకలితగేహః ।
 వందే వశినీముఖ్యా శ్చక్తీ స్సిందూరరేణుశోణరుచీః॥ ౧౪౧
 శ్రీసర్వరోగహాఘ్యే చక్రైస్కిం త్రిపురపూర్వికాం సిద్ధాం ।
 వందే రహస్యనామ్నా విద్యాభి శ్చక్తీభి స్సదా సేవ్యాం ॥

వశినీగృహోపరిష్టా ద్వింశతిహస్తాన్న తే మహాపీతే ।
 శమయంతు శత్రుబృందం శస్త్రాణ్యస్త్రాణి చాదిగంఢాః ॥
 శస్త్రసదనోపరిష్టా ద్వలయే బలైరితన్న సంఘచితే ।
 కామేశ్వరీప్రధానాః కలయే దేపి స్సమస్తజనవంద్యాః ॥౧౪౪
 కామేశ్వరీగృహోపరివలయే వివిధమనుసంప్రదాయజ్ఞాః ।
 చత్వారో యుగనాథా జయంతు మిత్రేశపూర్వకా గురవః ॥
 నాథభవనోపరిష్టా న్నారత్నమయమేమ రే పీతే ।
 కామేశ్వర్యాద్యా నిత్యాః కలయంతు ముదం తిథిర్వరూపిణ్యః ॥
 నిత్యాసదనోపరి నిర్మలమణినివహవించితే ధిస్త్యే ।
 కుశలం షడంగదేవ్యః కుర్వం త్వస్మాక ముత్తమశనీత్రాః ॥
 సదనస్యోపరి తాసాం సర్వానందమయనా మకే బిందా ।
 పంచబ్రహ్మకారం మంచం ప్రణవ మణిగణాకీర్ణం ॥౧౪౫
 పరితో మణిమంచస్య ప్రలంబనూనా నియంత్రితా పాక్షైః ।
 మాయామయూయవని కామమమరితంహరతు మేచకచ్ఛాయా ॥
 మంచస్యోపరి లం బన్మల్లీ పున్నాగమాలికాధరణం ।
 హరిగోపమయం వితానం హరతా దాలస్య మనిశ మస్మాకం ॥
 పర్యోకస్య భజామః పాదాన్ బింబాంబుదేందుహేమసుచః ।
 అజహరిత్రదేశమయా ననలాశరమారుతేశకోణస్థాన్ ॥ ౧౪౬
 ఫలకం సదాశివమయం ప్రణౌమి సిందూర రేణురేణాభం ।
 ఆరభ్యాంకేశీనాం సదనా చ్చరితుం చ తత్ప్రసోపానం ॥ ౧౪౭
 పట్టోపధానగండుకచతుష్టయస్ఫురితపాటలాస్తరణం ।
 పర్యంకోపరిఘటితం షాతు చిరం హంసతూలికాతల్పం ॥౧౪౮

తస్యోపరి నివసంతం తారుణ్యశ్రీనిపేవితం సతతం ।
 ఆవృంతపుల్లహల్లకమరీచికాపుంజమంజులచ్ఛాయం ॥ ౧౫౮
 సిందూరశోణవసనం, శీతాంశుస్తబకచుంబితకిరీటం ।
 కుంకుమపంకమనోహరకుటిలాలకహాసితకుముదబంధుశిశుం ॥
 పూర్ణేందుబింబవదనం పుల్లసరోజాతలోచనత్రితయం ।
 తరళాపాంగతరంగితశఫరాంకగళాస్త్రస్పృహదాయాంధ్రం ॥ ౧౫౯
 మణిమయకుండలపుష్పస్మరీచికల్లాలమాంసలకపోలం ।
 విద్రుమసహోదరాధరవిస్మత్పరస్మితకిశోరసంచారం ॥ ౧౬౦
 ఆమోదికుసుమశేఖర మానీలభూలతాయుగళమనోజ్ఞం ।
 వీటీసారభవీచీన్విగుణితవక్త్రావిందసౌగభ్యం ॥ ౧౬౧
 పాశాంశుశేషుచాప్రప్రసవశరస్ఫురితకోమలకరాబ్జం ।
 కాశ్మీరపంకిలాంగం కామేశం మనసి కుర్మహే సతతం ॥ ౧౬౨
 తస్యాఽగకభువి నిషణ్ణాం తరుణకదంబప్రసూనకిరణాభాం ।
 శీతాంశుఖండచూడాం సీమంతవ్యస్తసాంద్రసిందూరాం ॥
 కుంకుమలమభాస్వన్నిటరాం కుటిలతరచిల్లికాయుగళాం ।
 నాళీకతుల్యనయనాం నాసాంచలకలితహక్తికాధరణాం ॥
 అంకురితమందహాసా మరుణాధరకాంతివిజితబింబాభాం ।
 కస్తూరిమకరికాయుతకపోలసంక్రాంతకనకతాటంకాం ॥ ౧౬౩
 కర్పూరసాంద్రవీటీకబళితవదనారవిందసౌరభ్యాం ।
 కంబుసహోదరకంఠప్రలంబమానాచ్ఛమాక్తికకలాపాం ॥ ౧౬౪
 కల్పారదామకోమలభుజయుగళస్ఫురితరత్నకేయూరాం ।
 కరపద్మమూలవిలసత్కాంచనమయవలయకటసందోహం ॥

పాణిచతుష్టయవిలసత్పాశాంకుశపుండ్రచాపపుష్పాస్త్రాం ।
 కూలంకషకుచశిఖరాం కుంకుమకర్దమితరత్నకూర్పాసాం ॥
 అణుదామూదవలగ్నా మంబుదశోభాసనాభిరోమలతాం ।
 మాణిక్యఖచితకాంచీమరీచికాక్రాంతమాంసలనితంబాం ॥
 కరభోరుకాండయుగళాం జంఘాజితకామజైత్రతూణీరాం ।
 ప్రపదపరిభూతకూర్కాం పల్లవసచ్చాయపదయుగమనోజ్ఞాం ॥
 కమలభవకంజలోచనకీరీటరత్నాంశురంజితపదాభ్రాం ।
 ఉన్నస్తకానుకంపా ముత్తరళాపాంగపోషితానంగాం ॥ ౧౬౨
 ఆదిమరసావలంబా మనిదంప్రథమోక్తివల్లకీకలితాం ।
 ఆబ్రహ్మకీటజననీ మంతాకలయామి సుందరీ మనిశం ॥ ౧౬౩
 కస్తుక్షితౌ పటీయా న్వస్తు స్తోత్రం శివాంకవాస్తవ్యం ।
 అస్తు చిరంతనసుకృతైః ప్రస్తుతకామ్యాయ తస్మయ పురస్తాత్ ॥
 ప్రభుసంమితోక్తిగమ్యం పరశివోత్సంగతుంగవర్యంకం ।
 తేజః కించన దివ్యం పురణో మే భవతు పుండ్రకోదండం ॥
 మధురిమభరితశరాసం మకరందస్యందిమార్గణోదారం ।
 కైరవీవిలచూడం కైవల్యాయాస్త్ర కించన మహో నః॥౧౬౪
 అక్షుద్ర మిక్షుచాపం పరోక్ష మనలగ్నసీమని త్ర్యక్షం ।
 క్షపయతు నః క్షేమేతర ముక్షరథప్రేమపక్షులం తేజః ॥
 భృంగరుచి సంగరకరాపాంగశృంగారతుంగ మరుణాంగం ।
 మంగళ మభంగురం మే ఘటయతు గంగాధరాంగసంగి మహాః
 ప్రపదజితకూర్మ మూర్ధ్విశిరణం భర్మరుచినిర్మధనదేహం ।
 శ్రుతిమర్మవర్మ శంభోః కించన సర్మ మమ శర్మ నిర్మాతు ॥

కాలకుటిలాలకాళీకందశవిజితాళి విధృతమణిపాళి ।

మిశ్రతు హృది పులినజఘనం బహుళితగళగరళ కేళి కిమపిమహాః

కుంకుమతీలకితఫాలా కురువిందచ్ఛాయపాటలదుకులాలా ।

కరుణాపయోధివేలా కాచన చిత్రే విభాతి మే లీలా ॥ ౧౭౭

పుష్పంధయరుచివేణ్యః పులినశ్రేణీత్రపాకరశ్రోణ్యః ।

జీయాసు రిక్షుపాణ్యః కాశ్చన కామూరి కేళిసాక్షిణ్యః ॥ ౧౭౮

తపనీయాంశుకభాంసి ద్రాక్షామాధుర్యనాస్తికవచాంసి ।

కతిచన శుచం మహాంసి క్షవయంతు కపాలిఞోషితమనాంసి ॥

అపితకచమాయతాక్షం కుసుమశరంకూలముద్రహకృపాద్రిం

ఆదిమరసాధిదైవత మంతఃకలయో హరాంకవాసి మహాః ॥ ౧౭౯

కర్ణోపాంతతరంగితకటాక్షసిన్ధ్యందకంఠదఘ్నకృపాం ।

కామేశ్వరాంకనిలయాం కామసి విద్యాం పురాతనీం కలయే ॥

అరవిందకాంత్యకుంతుదవిలోచనద్వంద్వసుందరముఖేందు ।

ఛందఃకుంతలమందిర సుతఃపుర మైందుశేఖరం వందే ॥ ౧౮౦

బింబనికురుబడంబరవిడంబితచ్ఛాయ మంబరవలగ్నం ।

కంబుగళ మంబుదకచం బిబ్బకం కమపి మంబతి మనో మే ॥

శంపారుచిభరగర్వాసంపాదితకాంతికవచితదిగంతం ।

సిన్ధాంతం నిగమానాం శుద్ధాంతం కమపి హౌలిసః కలయే ॥

ఉద్యద్విచకిరశోణా నుత్పలబంధుస్తనంధయాపీడాన్ ।

కరకలితపుండ్రచాపాన్ కలయే కానసి కపద్దినః ప్రాణాన్ ॥

రశనాలసస్జఘనయా రసనాజీవాతుచాపభాసురియా ।

ఘాణాయుష్కరశిరయా ఘాతంచిత్రంకయాఽపివాసనయా ॥

సరసిజసహాయుధ్వదృశా శంపాలతాసనాభివిగ్రహయా ।
 భాసా కయాపి చేతో నాసామణిశోభివదనయా భరితం ॥౧౮౭
 అల మల మకుసుమభాణై రబింబశోణై రపుండ్రకోదండైః ।
 అకుముదభాంధవచూడై రన్యై రిహ జగతి దైవతంమన్యైః ॥
 కువలయసదృక్షనయనైః కులగిరికూటస్థబంధుకుచభారైః ।
 కరుణాస్యందికటాక్షైః కవచితచిహ్నైః కతివయైః కుతుకైః ॥
 సతజసనులభాయ నమో నాభీకసనాభిలోచనాయ నమః ।
 సందితగిరిశాయ నమో మహాసే నవనీతపాటలాయ నమః ॥
 కాదంబకుసుమధామ్నై కాయచ్ఛాయాకణాయితార్యస్థైః ।
 సీమ్నై చిరంతనగిరాం భూమ్నై కన్యై చి దాదధే ప్రణతిం ॥
 కుటిలకబీరేభ్యః కుంకుమసంబ్రహ్మచారికిరణేభ్యః ।
 కూలంకషస్తనేభ్యః కుర్మః ప్రణతిం కులాద్రుకుతుకేభ్యః ॥
 కోకనదశోణచరణా ణ్యోమలకురళాభివిజితశై వాలాత్ ।
 ఉత్పలసగంధినయనా దురరీకుర్మో న దేవతా మన్యాం ॥
 ఆపాటలాధరాణాం ఆనీలస్నిగ్ధబంధురకచానాం ।
 ఆమ్నాయజీవనానా మాకూతానాం రహస్యదాసోఽస్మి ॥
 పుంఖతలీలాసహాసస్ఫురితాసు పురాహితాంకనిలయాసు ।
 మగ్నం మనో మదీయం కాస్వపి కామారిజీవనాడీషు ॥౧౮౮
 లలితా పాతు శిరో మే లలాట మంబాచ మధుమతీరూపా ।
 భూయుగ్మంచ భవానీ, పుష్పశరా పాతు లోచనద్వంద్వం ॥
 పాయా న్నాసాం బాలా సుభగా దంతాంశ్చ సుందరీ జిహ్వం ।
 అధరోష్ఠ మాదిశ్చ శ్చ కేశీ పాతు మే చిరం చుబుకం ॥

కామేశ్వరీచ కర్ణా కామాక్షీ పాతు గండయో ద్యుగళం ।
 శృంగారనాయికాఽవ్యా ద్వక్త్రం సింహాసనేశ్వరీచ గళం ॥
 స్కందప్రసూశ్చ పాతు స్కందౌ బాహూచ పాటలాంగీ మే ।
 పాణీచ పద్మనిలయా పాయా దనిశం సఖావళీ ర్విజయా ॥
 కోదండినీచ వక్షః కుక్షిం చావ్యా త్కులాచలతనూజా ।
 కల్యాణీచ వలగ్నం కటించ పాయా త్కులాధరశిఖండా ।
 ఊరుద్వయంచ పాయా దుమా మృడానీచ జానునీ రక్షేత్ ।
 జంఘేచ షోడశీ మే పాయా త్పాదౌచ పాశస్పటిహస్తా ।
 ప్రాతః పాతు పరా మాం మధ్యాహ్నే పాతు మణిగృహాధీశా
 శర్వాణ్యవతుచ సాయం పాయా ద్రాత్రౌచ భైరవీ సాక్షాత్ ।
 భార్యాం రక్షతు గౌరీ పాయా త్పుత్రాంశ్చ బిందుగృహపీతా
 శ్రీవిద్యాచ యశో మే శీలం చావ్యా చ్చిరం మహారాజ్ఞీ ।
 పవనమయి పావకమయి క్షోణీమయిన్యోమమయి కృషీటమయి
 రవిమయి శశిమయిదిబ్బయిసమయమయి ప్రాణమయిశివేపాహి
 కాళిని కపాలిని శూలిని భైరవిమాతంగి పంచమి త్రిపురే !
 వాద్దేవి వింధ్యవాసిని బాలే భువనేశి పాలయ చిరం మాం ॥
 అభినవసిందూరాభా మంబ త్వాం చింతయంతి యే హృదయే
 ఉపరి నిపతంతి తేషాం ఉత్పలనయనా కటాక్షకల్లోలాః ॥
 వర్గాష్టకమిళితాభి ర్వశినీముఖ్యాభి రావృతాం భవతీం ।
 చింతయతాం సితవర్ణాం వాచోనిర్యాం త్యయత్న తోపదనాత్
 కనకశలాకాశౌరీం కర్ణవ్యాలోలకుండలద్వితయాం ।
 ప్రహసితముఖీంచ భవతీం ధ్యాయంకోయే త ఏవభూధనదాః ।

శీర్హాంభోరుహమధ్యే శీతలపీయూషవర్షిణీం భవతీం ।
 అనుదిన మనుచింతయతామాయుష్యంభవతిపుష్కలమనన్యాం॥
 మధురస్మితాం మదాపణనయనాం మాతంగకుంభవక్షోజాం ।
 చంద్రావతంసినీం త్వాం సవిధే పశ్యంతి సుకృతినః కేచిత్ ॥
 లలితాయా స్తవరత్నం లలితపదాభిః ప్రణీత మార్యాభిః ।
 ప్రతిదిన మవనౌ పఠతాం ఫలాని వత్తుం ప్రగల్భతే సైవ ॥

ఇతిశ్రీదూర్వాసమునికృతలలితార్యాద్విశతీస్తవరత్నం

సంపూర్ణం

శ్రీలలితాత్రిపురసుందరీ దేవతార్పణమస్తు.

